ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
1
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930

1 FÉVRIER 1930

Գին՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1176

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ ԹԷ ՓԼՈՒԶՈՒՄ

Այլեւս կասկած չկայ որ խորհրդային իշխանութիւնը ձեռնարկած է «սոցիալիզմ կառուցելու» ամէն գնով, ցարական եւ աստուածապետական Ռուսաստանի աւերակներուն վրայ:

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ այս միջոցին, գոնէ գլխաւոր կէտերուն մէջ, պիտի գերազանցէ մինչեւ հիմա կատարուածը վերիվայրումները: Վճռական, ճակատագրական հարուածն է որ կը փորձուի, դիմադրութեան բոլոր ամբարտակները խորտակելով, եւ բոլոր բարձունքները հարթելով:

Երկու հիմնական պարագաներ աչքի կը զարնեն, նոր ճակատամարտին մէջ:

Առաջինը՝ անխնայ կռիւ Գիւղին դէմ՝ որ կը մերժէ համակերպիլ, մինչեւ այսօր: Երկրորդը՝ Աստուծու եւ անոր պաշտօնէութեան, կրօնական բոլոր փառքերուն եւ յիշատակարաններուն դէմ, որոնք դիմադրութեան ներշնչարաններ եւ ամրոցներ են:

Առաջին կռիւը կը վարեն երիտասարդներու եւ Անաստուածեան Միութիւններու միջոցաւ: Արդէն շատոնց անցած են գործնականի: Մէկ երկու տարի առաջ, երբ ծայրայեղութեան հասաւ եկեղեցական արարողութիւնները խանգարելու, կղերը բարեկենդան դարձնելու, աղօթատեղիները ակումբի կամ զբօսարանի վերածելու մոլութիւնը, կեդրոնը անգիտանալ ձեւացուց եւ հրահանգեց պայքարը վարել գիտականի մը: Իրբեւ տեսական հարց: Այս իրատը արտածման նիւթ էր: Իսկ բուն երկրին մէջ, «կոմսոմոլ»ները շատ ալ պէտք չունէին խրատի: Անոնք զարգացուցին տեսական պայքարը, հրատարակելով «Անաստուած» թերթեր եւ լեզուէ լեզուի թարգմանելով անհամար հակակրօնական գրքոյկներ: Բայց միեւնոյն ատեն սաստկացուցին գործնական կռիւը:

Անշուշտ երեւանցիները չէին կրնար ետ մնալ այս ճամբուն վրայ, եւ մրցանիշը կոտրեցին, ոչ միայն իրարու ետեւէ փակելով Հայաստանի գիւղերուն եկեղեցիները, այլեւ 70 տարեկան տէրտէր մը սպաննելով պատարագի պահուն, դեռ անցեալ դեկտեմբերին (Մեղրի, Զանգեզուր):

Այս բոլորը նախապատրաստական աշխատանքներ, ռազմախաղեր էին, յանգելու համար բուն գրոհին: Արդէն սկսած է մեծ ճակատամարտը՝ շատ լայն տարածութեան մը վրայ: Ոչ միայն եկեղեցիները կը փակուին առանց մանուածապատ ձեւակերպութիւններու, այլեւ թնդանօթի եւ ուժանակի կը բռնուին, ապահովելու համար պայքարին յաջողութիւնը:

Այս արշաւը մասնաւոր ուժգնութիւն ստացաւ յունուարի ընթացքին, եկեղեցական գանձերու նոր եւ աւելի անխնայ բռնագրաւումով:

Արդէն սկսած էին վար առնել շատ մը եկեղեցիներու կոչնակները, հալեցնելու եւ երկաթ կամ արծաթ ստանալու համար: Բուն ռուսական կեդրոններէն յետոյ, ուր իսկապէս «համար: Բուն ռուսական կեդրոններէն յետոյ, ուր իսկապէս «համար» կախուած է զանգակատուններէն, զարաւոր թօն ձոյլ երկաթ» կախուած է զանգակատուններէն, մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւած է Թիֆլիսը: Յունուար 15ին, հրամանագիր մը կը պարտադրէր վար առնել եւ հալեցնել Թիֆլիսի եկեղեցիներուն զանգակները: Իսկ երէկ հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ ուժանակով օդը հանուած է քաղաքին մայր եկեղեցին, որ ԺԹ. դարէն մնացած յիշատակարան մըն է: Միեւնոյն հեռագրին համաձայն, վերջին երեք ամիսներու ընթացքին 980 եկեղեցիներ եւ 200 մզկիթներ ու սինակոկներ փակուած են միայն Ռուսիոյ մէջ: Միւս կողմէ, Անաստուածներու Միութիւնը առաջարկած է կառավարութեան՝ ոչ միայն թոյլ չտալ որ նոր եկեղեցիներ շինուին, այլեւ փակել բոլոր ընծայարանները:

Աւելի ահաւոր հալեմատութիւններ պիտի առնէ, անշուշտ երկրորդ ճակատի յարձակողականը: Պատերազմ Գիւղին դէմ:

Ստալին վճռեր է հաւաքական տնտեսութեան վերածել ռուս գիւղին հողագործութիւնը, 25,000 մասնագէտներով, Չեկայի ցանցով, յատկապէս մարզուած թռուցիկ խումբերով եւ տրակտոնեան հրամանագիրներով:

Գործողութիւնը սկսած է արդէն, եւ ինչպէս եկեղեցիներու մասը, նոյնպէս բիւրաւոր անհատ հողագործներու մուխը կը մարի, անասհման ասրածութեան մը վրայ: Ասպարէզէն կը քշուին խղճի տէր կամ զանցառու պաշտօնեաները, եւ անոնց փոխարէն կը նշանակուին ոստիկանական տիպարներ, կոտրող - թափողներ: Գիւղական խորհուրդներէն կը ճամբուին անոնք որ կը վարանին անցնիլ հաւաքական հողագործութեան պայքարին գլուխը: Արդէն անհամար գիւղացիներ, այսպէս կոչուած կուլակներ՝ որոնց թիւը հինգ միլիոն կը հաշուեն, զրկուած տունէ տեղէ, հողէ, լծկանէ, դատապարտուած են հաւաքաբար մշակելու հողը, միւսներուն հետ (միջակ եւ չքաւոր գիւղացիներ): Տեղն ու տեղը կը պատժուի առարկողը կամ դիմադրողը: Տեսակ մը թրքական տեղահանութիւն՝ 1915ի ձեւով, կամ գոնէ այս օրուան եղանակով:

Ընկերվարութեան իրագործո՞ւմն է որ պիտի ապահովէն այս եղանակով, թէ «թշուառութեան ընդհանրացումը», ինչպէս կոչեց Ֆրանսայի ընկերվարական պաշտօնաթերթը, իր մասնագէտ աշխատակցին բերնով: Դէպի կառուցո՞ւմ կ'ընթանան, թէ, գահավիժօրէն, դէպի փլուզում:

Ամէն պարագայի մէջ, ճակատագրական գրոհ մըն է որ կը փորձուի, ամեհի, բարբարոսական թափով, բայց կիսկատար գիտութեամբ: Մինչեւ անգամ գիտական ընկերվարութեան հակառակ ուղղութեամբ:

Բայց, ամէն ուշադրութեան արժանի է փորձը: Աշխարհ մըն է որ պիտի շինուի կամ փլի, իր ճամբուն վրայ կամ իր ետեւէն ձգելով հրահանգիչ հետքեր:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԲԱՐՕՅԱԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄ

«Վազքթ»ի մէջ Ահմէտ Աոքա կը գրէ.

— «Շաստատուած իրողութիւն է որ բարոյականը աւելի ամուր է այն անձերուն մօտ, որոնք տնտեսապէս ապահով վիճակ ունին:

Այսպէս, մեր երկրին մէջ այսօր գանգատ կ'ըլլայ որ բարոյականը շատ ուշագրաւ անկումի մը նշանները ցոյց կուտայ: Եւ քանի կ'աւելնայ տնտեսական տագնապը, այնքան կ'աւելնան գանգատները: Նոյնիսկ կարելի է ըսել թէ եւրոպական ճարտարարուեստին մուտքով մեր մէջ յառաջ եկած տնտեսական անհաւասարակշռութիւնը շատ գէշ ազդեցութիւն գործեց թուրքիոյ բնակիչներուն վրայ:

Վերջերս, ընդհ. ներումով բանտէն արձակուածներուն մէջ գտնուեցան այնպիսիներ, որոնք օր ցերեկով ցացկրգողնայինփուռերէ: Եւ ձերբակալուած ատեն, անոնք չքաշուեցան, չքմեղացնելու իրենք զիրենք.— «ի՞նչ ընենք, չենք կրնար ապրիլ, բանտին մէջ գոնէ կը գտնենք կտոր մը հաց եւ պառկելիք տեղ մը»:

Եթէ ուշադրութեամբ դիտենք, մեր աչքին զարկած բարոյական պակասներուն եթէ ոչ ամբողջը գոնէ ֆարիւրին 90ը արդիւնք է տնտեսական կարողութիւններու: Եւ եթէ պէտք է բարոյական պայքար մը մղել երկրին մէջ, ատիկա ընելու է՝ տնտեսական պայմանները բարելաւելով:

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Աշխատանքի նախարար Լուշէօր ներկայացուց օրինագիծ մը՝ որ փոփոխութեան կ'ենթարկէ եւ կը լրացնէ 1928 ապրիլ 5ի ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքը: Այս օրինագիծը կը տրամադրէ որ ի գործու կը մնայ 1910 ապրիլ 5ի օրէնքը բանուորական եւ գիւղացիական ֆանգատեան թղթակներու մասին՝ մինչեւ որ ընկերային ապահովագրութեանց արձանագրութեան գործողութիւնները ամբողջանան:

Ընկերային ապահովագրութեանց մասին փետր. 7ին վիճաբանութիւն պիտի կատարուի երեսփոխ. ժողովին մէջ:

ԹԱՂԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ մօտ օրէն տեսակցութիւն մը պիտի ունենան Իրաքի եւ Հիճազի թագաւորները: Յուատ պէյ Հաժազ, արտաքին փոխնախարար Նէճտի և Հիճազի թագաւորութեան, Պաղտատ հասաւ յունուար 29ին եւ այցելեց Ֆէյսալ թագաւորին, անգլիական մարզպանին ու Իրաքի վարչապետին:

Տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Բամազանէն յետոյ: Որպէսզի երկու վեհապետները չէզոք հողի վրայ հանդիպում ունենան, տեսակցութիւնը պիտի կատարուի անգլիական մարտանաւի մը վրայ, Պարսից ծոցին մէջ, հաւանաբար Պահրէյն կղզիին առջեւ:

ՊԱՐԻԶԻՆ կը հեռագրեն թէ իտալական ձկնորսանաւ մը ընկղմեցաւ Քորֆուի ջուրերուն մէջ: 20 նաւաղներէն 18ը ազատեցան:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ «Իլ-տը-Ֆրանս» անդրատլանտեան շոգենաւին նաւաղները գործադուլ ըրին Հավրի մէջ եւ շոգենաւը չկրցաւ ճամբայ ելնել ժամանակին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կարմիր պրոպագանդը արտասահմանի մէջ

Թաւրիզի Ծղնակիցը Բիկայէն կը հեռագրէ.

Պրոֆինտէրնի (Միջազգային կարմիր Արհեստակցական Միութիւն) կեդրոնական խորհուրդը ստիպողական հրահանգներ ղրկեց իր գործադիր դիւանին, կազմելու համար նոր միջազգային հիմնադրամ մը, որպէսզի յատկացուի յեղափոխական շարժման մղում տալու, մասնաւորապէս Աւստրալիոյ, Հնդկաստանի, Չարաւային Ափրիկէի, Լատին Ամերիկայի եւ Փիլիպպեան կղզիներուն մէջ, նոյնպէս հրաւիրելու համար մայր երկիրներու աշխատաւորները, որ առաւելագոյն օժանդակութիւնն ընեն գաղթավայրերու գործադուլներուն եւ յեղափոխական շարժումներուն:

Այս նպատակով կազմուելիք միջազգային պրոպագանդի կոմիտէները պիտի առնուին խորհրդային միութենէն դուրս, մասնաւորապէս եւրոպայի ճարտարարուեստի շրջաններէն, սակայն այդ կոմիտէներուն մօտ նշանակուած խորհրդային պատուիրակութիւնները վճռական դեր մը պիտի խաղան անոնց մէջ: Խորհրդային արհեստակցական միութիւնները այսուհետեւ իրենց «առօրեայ աշխատանքին իրրեւ ամբողջացուցիչ մաս» պէտք է նկատեն միջազգային պաշտօններ: Անոնք պէտք է ղեկավարութիւնն ստանձնեն միջազգային աշխատաւոր դասակարգին՝ անոնց մղած պայքարներուն մէջ, եւ պէտք է նախաձեռնութիւն առնեն դրամ հայթայթելու՝ կոմիտէներու կազմութեան համար:

Լոնտոնի խորհրդաժողովը

Ինչպէս գրեցինք երէկ, Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովը առջի օր գումարեց իր երկրորդ հրապարակային նիստը:

Մաքտոնըլտ առաջարկեց որ վիճաբանութեանց իրրեւ հիմ ընդունուի ֆրանսական առաջարկը, այն խորունկ համոզումէ թէ ատիկա արդար է ու տրամաբանական: Անգլիոյ վարչապետը եասիրական ամէն նկատումէ վեր կը դասէ ընդհանուր զինաթափութեան գերագոյն շահերը. Ազգերու Դաշնակցութեան առանձնաշնորհներուն յարգումը եւ ազգերու գերիշխան իրաւունքները: Ամերիկայի արտաքին նախարար Սթիմսըն նոյն տեսակէտը պաշտպանեց: Կիպսըն ջատագովեց դասակարգերով զինաթափութեան գրութիւնը: Ցոյց տուաւ թէ անպատեհ է ընդհանուր տարողութեան վրայ սահմանափակում ընել քանի որ պետութիւն մը յառաջիկային չպիտի գիտնայ թէ իր հարեւանը ի՛նչ շինութիւններ կ'ընէ: Ու ասիկա կասկածամտութիւն կ'արթնցնէ:

Իտալիոյ ներկայացուցիչ Կրանտի պահանջեց դարձեալ որ իտալիա Ֆրանսայի հաւասար ուժ ունենայ: Իտալիոյ պահանջը վերջնագրի հանգամանք ունի: Կրանտի հաւանեցաւ միայն որ իր առաջարկներու մասին վիճաբանութիւնը յետաձգուի:

Ֆրանսայի վարչապետ Թարտիէօ խօսեցաւ ճառ մը՝ գոհունակութիւն յայտնելով որ ֆրանսական առաջարկը կ'ընդունուի: Խօսեցաւ նաեւ Անգլիոյ ծովային նախարար Ալեքսանդր, որմէ յետոյ որոշուեցաւ վիճաբանութեանց իրր հիմ ընդունիլ ֆրանսական առաջարկը, որ ընդհանուր տարողութեան (ֆրանսական տեսակէտ) սահմանափակումը կը հաշտեցնէ «դասակարգով» սահմանափակումին (անգլ. տեսակէտ) հետ:

Ֆրանսա պարզեց թէ իրեն համար անհրաժեշտ է 800,000 թոնօ, բաժնուած հետեւեալ կերպով.— 175,000 թոնօ՝ մեծ մարտանաւեր եւ օդանաւատարեր, 120,000՝ մեծ յածանաւեր (10,000 թոննոց), 240,000՝ թեթեւ յածանաւեր եւ թորպիլանաւեր, 120,000՝ սուզանաւներ եւլն.:

Պոլսոյ ոչ-թուրք դպրոցները

Պոլսոյ կրթական տնօրէնութիւնը երեք նոր հրահանգներ առած է փոքրամասնութեանց վարժարաններուն: Առաջին հրահանգը կ'ըսէ թէ, հակառակ դրուած արգելքին, կարգ մը դպրոցներու մէջ կը շարունակեն աղօթել տալ աշակերտներուն: Շրջաբերականը կը յանձնարարէ վերջ տալ աղօթքիդրութեան: Հակառակ պարագային, տնօրէնները պիտի պատժուին:

Երկրորդ հրահանգին մէջ կ'ըսուի թէ մաս մը դպրոցներու մէջ ոչ-թուրքերէն լեզուով կը տրուին մարգանքի հրամանները, ինչ որ խստիւ արգիլուած է: Մարգանքի ատեն միայն թուրքերէն պիտի գործածուի:

Երրորդ հրահանգը կը պարտադրէ որ բոլոր վարժարանները հեռաձայն ունենան, որպէսզի կարելի ըլլայ ժամանակին յանձնարարութիւններ ընել եւ բացատրութիւններ առնել:

Ինչպէս առեւտրական ռուս զօրավարը

Սէն-Ժան-տը-Տիէօ դարմանատան (Ուտինօ եւ Բուսլէ փոդոցներու անկիւնը) աշխատաւորներէն մէկը՝ Ալզասցի Օկիւստ կը պատմէ թէ ինք ներկայ եղած է ռուս զօրավար Կուտէպովի առեւանգումին՝ որ տեղի ունեցած է հետեւեալ պարագաներուն տակ:

Յիշեալը կիրակի առաւօտ ժամը 10—11 դարմանատան 3րդ յարկէն կապերտ կը թօթուէր Բուսլէ փողոցին մէջ, երբ վարը մայթին առջեւ տեսաւ երկու ինքնաշարժներ, մէկը կար-

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 23

Անիէն-Փուա-Քոլոնպի եւ շրջականերու հանգանակութեան բ.	
Գումարը	639.50
Լեւոն Ցօնիկեան	25.—
Գումար	664.50
22րդ ցանկին գումարը	22,168.85
Ընդհ. գումար	22,833.35

ԲԱՆՈՒՈՐԱ-ԳԻՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ ՄՆԱՆԿ

Գէլվիլուազի մէջ առջի իրիկուն տեղի ունեցաւ Բանուորա-գիւղացիական դրամատան ընդհ. ժողովը: Մարսէլ Քաշէն եւ ուրիշ հռետորներ յայտնեցին թէ վարչական խորհուրդը որոշած է անանկութիւն յայտարարել: Այս որոշումը ընդունուեցաւ ընդհ. ժողովին կողմէ եւ դրամատունը փակուեցաւ երէկ իսկ:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՁԵՂՉԻ ՍԱԿԸ

Ֆրանսայի դրամատունը առջի օր որոշեց իր զեղչի սակը հարիւրին 3ու կէսէն իջեցնել 100ին 3ի, իսկ արժէթուղթերու վրայ կանխավճարներու սակը՝ հարիւրին 5ու կէսէն 4ուկէսի:

Տարեգլխուն զեղչի սակը հարիւրին 3ուկէսի իջած էր արդէն, այժմ նոր զեղչ մը եւս կ'ըլլայ, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ առատ դրամ կայ հրապարակին վրայ:

Կը կարծուի թէ այս ձեւով ֆրանսական դրամագլուխը արտասահման պիտի փոխադրուի եւ Ֆրանսայի դրամատունը ի վիճակի պիտի ըլլայ ձախելու իր ժամ մթերուած օտար դրամներէն մաս մը՝ հրապարակէն քաշելու համար շրջաբերութեան մէջ գտնուած ֆրանքներէն որոշ քանակ մը: Այս կարգադրութիւնը բարերար ազդեցութիւն ունեցաւ Սակարանին վրայ, ուր արժէթուղթերը սկսան բարձրանալ եւ գործերը ոգեւորութիւն ստացան:

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԲԱՆԻ ԱՄԱՆՈՒԼԼԱՀ

ՀՌՈՄ 31 յունուար.— Իտալական թերթերը կը գրեն թէ Աֆղանիստանի նախկին թագաւոր Ամանուլլահ, որ Եւրոպա հասնելէն ի վեր Սան-Րէմօ կը բնակի, արեւելեան վեհապետի մը վայել մեծաշուք կեանք կը վարէ: Երբ առաջին անգամ Եւրոպա այցելեց Ամանուլլահ՝ զդալով իր գահուն խախուտ վիճակը, եւրոպական դրամատուներուն մէջ պահ դրած էր հինգ միլիոն ֆրանք եւ թագուհիին զոհարները:

Ակէ գատ, երբ Իտալիա ցամաք ելաւ, հանդիպեցաւ միլիոնատէր սըր Պազիլ Զախարոֆի, «Եւրոպայի խորհրդաւոր մարդուն», որ չի գիտցուիր ինչ նպատակով, իր պաշտպանութեան տակ առաւ զայն, Սան-Րէմոյի իր ապարանքը դրաւ անոր տրամադրութեան տակ եւ ձեռքառաջ անոր ելմտական գործերը: Շնորհիւ անոր ճարպիկ սակարանական խաղերուն, Ամանուլլահ այսօր 900 միլիոն ֆրանքի հարստութեան տիրացած է:

Հակառակ այս հարստութեան, Ամանուլլահ կը ճարժէ վճարել պարտքը այն հայթայթիչներուն, որոնք իր Եւրոպա ճամբորդութեան ատեն զանազան տարակներ ծախած էին իրեն: Ամանուլլահ կ'առարկէ թէ այդ ապպրանքներն ըրաւ իրրեւ Աֆղանիստանի թագաւոր:

Կ'ըսուի թէ Ամանուլլահ մօտ օրէն Ֆրանսա գալով պիտի հաստատուի Փարիզ: Այլեւս բնաւ չի մտածեր Աֆղանիստանի վրայ եւ հրաժարած է արքայական բոլոր իրաւունքներէն:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ԳՈՐԾԸ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ ԱՋՔՈՎ

Ա. Ահարոնեանի յոբելեանին առիթ, հետեւեալ խանդավառ գրուածքը կը քաղենք «Հայրենիք» օրաթերթէն Ջօր. Սեպուհի ստորագրութեամբ, առանց բաժնելու կարգ մը միտքերը.—

Քանդուած վաթանի պղծուած շիրիմներու ձայնը ստիպեց ինձ մի քանի տող նուիրել հայ ցեղին տառապանքին ու պայքարին ցաւը երգող հայ աշուղին և վաստակաւորին։

Նպատակ չունիմ նրան փառաբանելու։ Նա կարիք չի զգում փառաբանուելու եւ այդ չէ որ նրան հայ զուլումի բեմն է հանել եւ անընդհատ լացել ու արտասուել։ Ողբով ու արցունքով երգել է նա 40 երկար տարիներ թեւատարած զուլումը և իր երգերու մէջ կաթեցրել վրէժի թոյնը. երէկուայ ստրուկ ու ռայա սերունդից պատրաստել է ժարտնչող եւ խիզախ բանակ մը, որը արհամարհեց յաւիտենական վարազոյրով ծածկուած ստրկութիւնը, այո՛, արհամարհեց բռնաւոր սուլթանի բանտերն ու կախաղանները, նետուեց հայ ազատագրական ուղիին մէջ, դիմեց դէպի մահուան Գողգոթան, իր արեան գնով ձեռք բերելու իր նախնեաց փառքերը։

Ահարոնեան վառեց հայ սրտերու մէջ այն անշէջ կրակը եւ առաջնորդեց դէպի ազատութեան հորիզոնները. նրա վրէժով լեցուած գրիչը շարունակ արծարծեց մեր մրափող սրտերի մէջ հայի տառապանքն ու վիշտը, Քիւրտին ու Թիւրքին տժարդի վարժունքը, պորտաբոյծ ասկէրին ու ոստիկանին կատարած խժդժութիւններն ու սրբապղծութիւնները եւ մեզ մղեց դէպի արծիւների ժօտ ու սորվեցուց ազատ ճախրել Մասնոյ բարձրաբերձ լեռների կատարներին։

Ի՞նչ էր Հայը Ահարոնեանից առաջ, եթէ ոչ վախկոտ, ստրուկ, չարչի ու վաշխառու։ Նա համակերպած էր եղած բոլոր զուլումներուն եւ այդ տանում էր աւենայն յօժարութեամբ։ Հայը՝ ծոլլ գոմէշի նման՝ թաւալուում էր տիղմի մէջ եւ երկար կը թաւալուէր, եթէ Ահարոնեանը իր խարազանով չհարուածէր այդ ծոլլ ու տիղմին մէջ թաւալուող գոմէշին։

Փա՛ռք նրա վրիժատենչ գրիչին ու ժպքին։

Ռաֆֆիները մեզ ցոյց տուին ազատութեան ճանապարհը, իսկ Ահարոնեանը մեզ կաղապարեց եւ շինեց զէնքի մարդ եւ ցոյց տուաւ այն ուղին՝ որով պէտք էր գնայինք ձեռք բերելու այն ազատութիւնը, որ երազեց Ռաֆֆին իր «կայծեր»ի մէջ եւ երեւակայեց կարօներն ու Աալանները, եւ ստեղծեց Ահարոնեանը՝ ինքը։

Նա հնչեց ռազմի շեփորը, խզեց բռնութեան կապանքները եւ մեզ տուեց իր «Իլ մի աղօթիր», գրքոյկը։ Այլեւս նրա պատրաստած սերունդը «թունաւորիեցո՛ եւ ապրեցո՛» չէր երգում, խունկ չէր ծխում.Ջունկն բառի փոխարէն զէնքն էր առած եւ խունկի ու ժոմի տեղ հրացանի վառօդն էր ծխում։Այլեւս նրա պատրաստած սերունդը «թունաւորիեցո՛ եւ ապրեցո՛» չէր երգում, խունկ չէր ծխում.Ջունկն բառի փոխարէն զէնքն էր առած եւ խունկի ու ժոմի տեղ հրացանի վառօդն էր ծխում։Այլեւս նրա պատրաստած սերունդը խունկի հոտին կարօտ չէր, որովհետեւ խունկն ու կնդրուկը մեր հոգիները թմրեցուցեր եւ մեզ ամէն մի զուլումին դերին էին շինած։ Նրա երգած վառօդն ու տինամիթը մեզ հանեց հին ու տափակ կեանքից դէպի տըղամարդութիւն, դէպի կռիւ, դէպի Ազատութեան Արշալոյսը։

Նա իր ռազմատենչ խօսքերով մեզ հանեց յաւիտենական ստրկութեան քնից եւ մեզ մղեց դէպի ազատութեան պայքարը եւ կարմիր յաղթանակը։ Ստրկութեան խաչին վրայ գամուած ժողովուրդը նրա զայրոյթի ու ցասումի խօսքերից զարթնեց, ոտքի կանգնեց,առաւ զէնքն ու պայուսակը եւ վազեց արեան դաշտը, ձեռք բերելու իր տղամարդու իրաւունքները։

Մեր ծոլ տառապանքին քէնարերգակը 40 տարի շարունակ հարուածել է այն անտարբեր հոգիները, որոնք ուզել են համակերպիլ թշնամու նախատինքներուն։ Նա հսկայական թափով հարուածել ու փշրել է մեր զարաւոր նենգամիտ ու իրարատեաց սովորութիւնները, եւ բերեր շաղկապել մեզ եւ ազգ է դարձրել բոլոր նրանց՝որ երէկ իրար դէմ միայն ատելութեան ու նախանձի խօսք ունէին։

Հոգիս կը հրճուի, երբ միտք կը բերեմ իմ երիտասարդ օրերը, երբ մենք ստրկութեան շղթաները խզած մի քանի ընկերներով բարձրացած արծիւներու մօտ, երբ մի կողմից հրացան ու գնդակ արձակում էինք թշնամու վրայ, միւս կողմից մեր սիրելի աշուղի խօսքերն էինք ասում.

— Դէ՛հ, ելի՛ր, Սերո՛ր, դու ես աւազ եղբայրը, զա՛րկ մուրճդ սալին.

— Դէ՛հ, դուն էլ, Գուրգէ՛ն, փուքսը ուռեցուր, երկաթը դիր հնոցի մէջ, թո՛ղ կարմրի։ Աւո՛ թո՛ղ կարմրի, որպէսզի դրանով շամփրեն մեր ոսոխներուն եւ մեր զարաւոր Հայի արեան ծարաւի թշնամիներուն։

Պայքարի մեծ ճանապարհին նրա հրաշունչ խօսքերը մեզ առաջնորդել են յաղթանակէ յաղթանակ եւ մեր յուսահատութեան վայրկեաններուն մի՛շտ ասել ենք. «Ուալէ՛, ընկե՛ր, յուսահատութիւնը մեղք է»։ Եւ այդ մի քանի դիւթական բառերը ընկճած հոգիներուն նոր թափ է տուել եւ Սպարտացիներուն նման խոյացել ենք զէպի թշնամին, աւեր ու կոտորած պատճառելով նրան։

Այսօր աշխարհի չորս ծագերում մեծ վարպետի 40 տարուայ գրական յորելեանն է կատարուում, եւ դեռ կան այնպիսի նզովուած հոգիներ, որ ելեր այդ սրբութեան դէմ քար կը նետեն։ Ինչո՞ւ, արդեօք իրաւունք ունի՞ն այդ մոզպետի դէմ քար նետելու։ Ինչ է նրա մեղքը. յանցա՞նք է գործել, որ ողբացել է մեր զուլումը, մեր զարաւոր ստրկութիւնը, եւ մղել է ստրուկ սերունդին զէպի իրաւունք եւ ասել է. «Միայն զէնքով կրնաս քո պատիւը պաշտպանել։ Մա՛րդ կ'ուզես ապրիլ, ընտրէ՛ քեզ համար այն զէնքը ինչով ապրած է քո հարեւանը. նա ունի վառօդ. դու էլ այդ միջոցը ընդգրկէ»։

Զգիտեմ, խո՞ւլ են թէ հաւր, կո՞յր են այդ մարդիկը։ Մի՞թէ իրականութիւնից անտեղեակ են, մեր գրականութեան ծանօթ չե՞ն, չե՞ն լսեր Ալաշկերտի հովիտներու, մեր բզքտուած քոյրերու, Սասնոյ լեռներու ապառաժների վրայով դահավիժող Շաքէներու քստմնելի ողբերգութիւնները. չե՞ն գիտեր, որքան ընկած հոգիներ են լինելու։ Այդ ալլահսրած ճիւաղները եկեր ատելութեան ու արհամարհանքի խօսքեր են գրում ալլասերուած մամուլի էջերում։

Ոսկին տղմի մէջ էլ նետես նա ոսկի է. իր գնից ոչինչ չի պակսեցներ։ Ահարոնեանը հայոց երկնքի առաջին հաւաստեղներից է. նա իր խօսքը ասաց եւ պատրաստեց ըմբռնացող սերունդը եւ այդ սերունդի աշխատութեան պտուղը մենք վայելեցինք մի քանի տարի։ Այսօր Արարատի ստորոտում մի միլիոնի չափ Հայեր կազմ ու պատրաստ են վաղուան խոյանքներուն համար եւ այդ մի միլիոն ժողովուրդը ճաշակել է Ահարոնեանի ըմբռնացող հոգու դիւթական խօսքերը։ Նա այլեւս ստրուկ չէ, այլ ազատատենչ եւ իր ազատութիւնը արեան գնով պաշտպանող Ահարոնեանի պատրաստած Հայն է։

Մեր խոպան ու աւեր դաշտերի վրայով ոռնացող խուլ քամին ամենուրեք տանում է թոյնի հիւլէները, որոնք թաց են անոր զրէի ծալրից։ Այդ թոյնը ամբարուել է հայ հոգիներու մէջ։ Որքացած ստրուկների հոգիները թոյնի ու վրէժի ատելութեամբ մեծանում եւ պատրաստւում են վաղը բզքտելու մեր ատելի թշնամին։ Սերունդը մեծանում է նրա զրով ու գրականութեամբ եւ նրանք իրանց աւետարանը, Սուրբ Գիրքը դարձուցել են «Ազատութեան քանապարհին»ը եւ «Հայդուկի նոր ցարին», «Գարբինի երգը», եւ բոլոր այն տողն ու խօսքը որը 40 տարի նա գրել է երբեմն լալկան, երբեմն ըմբոստացնող եւ երբեմն թրթռուն ու թունոտ։

Սեպուհ

Ս. ՂԱԶԱՐ
ՉՈՐ ՉԻ ՃԱՆՉՑԱՆԷ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Բայց կայ բան մը որ Պ. Վարանդեանը անպատճառ պէտք էր գիտնալ, եւ է այս, որ Ս. Ղազարի տպարանը շահու համար հիմնուած հաստատութիւն մը չէ, այլ գաղափարական հիմնարկութիւն մը, առաջնակարգ վարարան մը կրօնական դաստիարակութեան, հայ մշակոյթի, Հայոց պատմութեան և գրականութեան «քաղաքակիրթ աշխարհի սրտում»։ Ձենք կարծեր որ Պ. Վարանդեանը անդիտանայ թէ միակ «Դեղունի»ի հրատարակութիւնը ինչ ծանր կը ձգէ Ս. Ղազարի տպարանին մատակարարութեան վրայ և թէ ցիր ու ցան ազգը չի կրնար ապրեցնել այդ գեղարուեստական, երթը, որուն վրայ եւրոպացիներն անգամ կը հիանան։

Եթէ Պ. Վարանդեանը գիտնար թէ ձրի գրքերու հարիւրաւոր անտուկներ ղրկուած են հայ աղքատիկ մանուկներու լոյս տալու համար, եթէ գիտնար թէ ձրի գրքերու խոշոր անտուկներ փոխադրուեր են Երեւանի պետական գրադարանը,— երբ Խ. Հայաստանի կառավարութիւնը ամենախիստ օրէնքներով արգելք դրեր էր որ Ս. Ղազարի տպարանէն լոյս տեսած ո՛ր և է հեղինակութիւն, «Դեղունի»ն եւ «Բազմավէպ»ն ալ ժէջը, ժուտք չգործեն Հայաստանի սահմաններէն ներս, զանոնք նկատելով ազգային ոգիով թրծուած երկեր, — կարծեմ թէ պիտի խղճահարէր Թուղթի վրայ առնելու այս խօսքերը, թէ «մեր պատուական Հայրերը ամէն բան սովոր են ձրի ստանալ, ձրի, անգամ ամէնէն չքաւոր հեղինակներուն գործերը»։

Աւելի հետաքրքրականը երկրորդ խորհուրդն է: «Գուցէ անհնարին բան ժը չէ — կ'ըսէ Պ. Վարանդեանը,— փոխ առնել եւ արտատպել բոլոր պակսող հրատարակութիւնները։»Բարեբախտաբար Պ. Վարանդեանը խոհեմութիւնը ունեցած է «գուցէ»ով խօսելու։ Այն ինչ որ պետական բազմահարուստ գրադարանները չեն կրցած ընել եւ չեն ըներ, կ'ուզէ կամ կ'երազէ որ Ս. Ղազարի համեստ վանքը ընէ, չէ՞ որ իրեն համար անհնարին բան չկայ, մանաւանդ որ տասնեակ միլիոններու օրօրքը զինքը երջանիկ աշխարհի մը մէջ փոխադրած են։

Պ. Վարանդեանը այնչափ կը տառապի Ս. Ղազարի գրադարանին հարցով, որ չի քաշուիր անհեթեթ բաներ զուրցելու Մխիթարեան Հայրերու հասցէին, որով իբր թէ «անոնք շատ չեն տառապիր գրասիրութեան ու ընթերցասիրութեան ախտէն եւ գիտութեան ծարաւէն»։ Շատ բաներ, սուտ թէ ճիշդ, գրուած են հայ ձեռքերով Ս. Ղազարի մասին, բայց ոչ մէկ հայ հեղինակը յառաջ գացած չէր այն աստիճան որ ուրանալու եղէր Մխիթարեան Հայրերու գրասիրութիւնը, ընթերցասիրութիւնը չեւ գիտութեան ծարաւը։ Եւրոպացին եւ Ամերիկացին, որ նախապաշարում չունի Ս. Ղազարի վանքին հանդէպ, տեսնելով կամ լսելով անոր բազմակողմանի գործունէութիւնը, չի կրնար հաւատալ որ Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութիւնը բաղկացած ըլլայ մի միայն քառասուն եւ հինգ միաբաններէ,կարող ըլլայ զարձնել քանի մը լիկէոններ, արուեստանոց, կրթելխուժբմբհամալսարանականներ, կառավարել երեք կրօնական դպրոցներ, զարձնել տպարան մը, վարել, զանազան ձեւերու տակ, տնտեսական պաշտօններ, մատակարարել կալուածներ եւ արտադրել գրական հսկայ աշխատութիւններ։ Նկատի առնելով այս ամէնը, օտարազգիները այն համոզումը գոյացուցած են թէ առնուազն 500 Մխիթարեան վարդապետներով կարելի է այսքան գործերու ձեռնամուխ ըլլալ։ Եթէ Պ. Վարանդեանը ճշմարիտ ու անկողմնակալ քննադատի մը ոգիով շարժէր, կը բանար Ս. Ղազարի տպարանին զրացուցակը, և դիւրաւ պիտի տեսնէր հոն ուր քառասուն եւ հինգ Մխիթարեան Հայրերէն քառասուն հոգի հեղինակած են կամ թարգմանած այնպիսի գրքեր որոնք կը պահանջեն ոչ միայն «գրասիրութեան ու ընթերցասիրութեան ախտն ու գիտութեան ծարաւը», այլ եւ ընթերցումը հայ ձեռագիրներու, որոնցմէ էջ մը անգամ կը դժուարի կարդալ Պ. Վարանդեանը։ Եւ Մխիթարեան այս հեղինակները միայն վանքի մէջ նստած եւ ամէն գործէ ազատ ձգուած միաբանները չեն, այլեւ անոնք որ իրենց կեանքին լաւագոյն տարիները հայ մանուկներուն դաստիարակութեան եւ կրթութեան մէջ մաշեցնելով հանդերձ՝ կրցած են իրենք զիրենք օրինաւոր հանգամէ զրկել եւ գիշերը ցորեկին խառնելով գրական արտադրութեամբ փայլել, իրենց ազգին օգտակար ըլլալու համար։ Իսկ այն հինգ հոգին ալ, որ չեն փայլած գրականութեան մէջ, փայլեր են սակայն տնտեսական ժարզին մէջ, որպէսզի հնարաւոր զարձնեն իրենց եղբայրակիցներուն գրական աշխատութիւնները։

Պ. Մ. Վարանդեանի յօդուածին վերջին մասը բուռն կրքի մը պոռթկումն է կաթոլիկութեան եւ անոր պատկառելի պետին դէմ։ Եթէ Պ. Վարանդեանը կրօնական համոզումներով այս կամ այն ինչ զաւանանքին պատկանէր, իր կիրքը չափ մը մեկնութիւն կը վերցնէր, եւ մենք իր զրածները իր մոլեռանդական զգացումներուն վերագրելով,շատ շատ պիտի յորդորէինք զինքը կարդալու Սեբաստացի Մխիթարին վարքը, անկէ սովրելու համար ազգի եւ կրօնքի ազատ, լուսաւոր գաղափարը, որ Մխիթարեան միաբանութեան հիմնական սկզբունքներէն մէկն է։

Պ. Վարանդեանը, գրեթէ արցունքը աչքերուն մէջ, սրտի մորմոքումով կը զանգատի թէ «Հայոց աշխարհի ամէնէն հարուստ վանքը — երանի՛ թէ այդպէս ըլլար — հաշիւ չի տար հայ ժողովուրդին, հայ հասարակութեան, եւ պատասխանատու է իր օտար տէրերուն առջեւ»։ Եւ ապա դառնագին կը գոչէ. «Կարտինալ Գասպարի գիտէ այդ բոլորը, եւ բաւ է։ Պապին ներկայացուցիչը կը միջամտէ Ս. Ղազարի բոլոր գործերուն, անոր բոլոր ծախքերուն ու ձեռնարկներուն»։

Հոս ոչ տեղն է եւ ոչ ալ լրագրի սեղմ էջերը կը ներեն իրաւագիտութեան դասեր տալու։ Միայն անցողակի ըսենք թէ Պ. Վարանդեան բոլորովին կ'անգիտանայ թէ Ս. Ղազարի ուխտը կատարեալ կազմակերպութիւն ունեցող միաբանութիւն մըն է, ունենալով սահմանադրական վարչութիւն մը, որուն գլուխն է միաբանութեան ընդհանրական աբբահայրը։ Արդ, հարկ կա՞յ զուրցելու, թէ Ս. Ղազարի սահմանադրութեան հաժաձայն, հաստատուած եւ վաւերացած Հռոմի Ս. Աթոռէն, աբբային ու իր վարչական ժողովին է որ լիուլի իրաւունք կուտայ«միջամտելու Ս. Ղազարի բոլոր գործերուն, անոր բոլոր ծախքերուն ու ձեռնարկներուն»։

*Եւ որովհետեւ բովանդակ աշխարհի վրայ չկայ միաբանութիւն մը կամ մարմին մը որ կախում չունենայ ո՛ր եւ է գերագոյն իշխանութենէ մը, զարմանալու ի՞նչ կայ, եթէ Ս. Ղազարի վանքը որ կը գտնուի Հռոմի Ս. Աթոռին իրաւասութեան ներքեւ, բացառիկ պարագաներուն մէջ ենթարկուի եկեղեցական բարձրագոյն իշխանութեան հակակշռին, որ ուրիշ նպատակ չունի, բայց եթէ աւելի զօրացնելու եւ ամրացնելու վանական ներքին կարգապահութիւնը եւ սահմանադրական օրէնքները։ Անժխտելի պարծանք է Հռոմէական Եկեղեցւոյ կարգ ու սարքին, որ Ս. Աթոռը Ս. Ղազարի հիմնարկութենէն մինչեւ այսօր երբեք միջամտած չէ անոր ենթական հաշիւներուն եւ ծախքերուն։ Եւ միջամտած չէ, ոչ թէ իրաւունք չունենալուն համար, այլ որովհետեւ պէտք տեսած չէ, եւ Ս. Ղազարի իշխանութենէն

ԲԱՀԱՆՋ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՊԱՀԱԿԸ

Մեր տեսած բոլոր մղձավանջներից ամենասարսափելին այն էր, որ ես ոչ միայն տեսնում էի, այլև զգում էի, որ ես տեսնում եմ մղձավանջ։ Ես զգում էի, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում, որ ինձ ինչ-որ բան է պակասում, որ ես ինչ-որ բան եմ փնտրում։ Ես փնտրում էի ինձ պակասող այդ բանը, որ ինձ հանգիստ չէր տալիս, որ ինձ տանջում էր։ Ես գիտեի, որ այդ բանը ինձ պետք է, որ առանց դրա ես չեմ կարող ապրել, որ ես կմեռնեմ, եթե չգտնեմ այդ բանը։

միր ու շագանակագոյն, միւսը՝ աւելի մեծ՝ գորշ գոյնով։ Այդ կէտին վրայ մայթը կը ծռի, այնպէս որ ինքնաշարժները չէին տեսնուեր Սէվր փողոցէն։ Երկու կայտառ մարդեր դիրք բռնած էին մեծ ինքնաշարժին դրան առջեւ, որ բաց էր, իսկ երրորդ անձ մը, որ ֆրանսական ոստիկանի համազգեստ կը կրէր, կը հսկէր փողոցին անկիւնը։

Այդ պահուն Ուտինօ փողոցէն Րուսլէ փողոց մտաւ զօրավար կուտէպով։ Երբ ինքնաշարժին մօտեցաւ, երկու մարդիկը անոր թեւերէն բռնելով կառքին մէջ նետեցին։ Անկիւնի ոստիկանը եւ երկու մարդիկը մտան նոյն մեծ կառքին մէջ, որ անմիջապէս ճամբայ ելաւ, եռեւէն ալ կարմիր սակաշարժ մը, ղեկի էնվալիտի պողոտան։

Օկիւստ կ'աւելցնէ թէ 5-6 շաբաթէ ի վեր ոստիկանի համազգեստ կրող նոյն անձը ամէն կիրակի ժամը 8—11 կուգար եւ նոյն տեղը դիրք կը բռնէր։ Ցաճախ հոն իրեն հետ երկարօրէն տեսակցելու կուգար մանկամարդ կին մը՝ բաց գոյն վերարկուով։ Ուշագրաւ է որ շաբթուան մէջ ո'չ մէկ ոստիկան կը կենայ այդտեղ։

Օկիւստի պատմութեան համաձայն, զօրավարը Ուտինօ փողոցէն Րուսլէ փողոց կը մտնէր՝ տուն վերադառնալու համար։

Զօր. Միլլէր, կուտէպովի մտերիմն ու յաջորդը կը յայտնէր թէ՝ զօրավարը 4—500 ֆրանք միայն ունէր վրան՝ երբ առեւանգուեցաւ։ Ուրիշ պատմութեան մը համաձայն, զօր. կուտէպով անցած շաբաթ 50,000 ֆրանք գանձած էր Պանք Ինտիւսթրիէլ է Քոմէրսիալէն, որ կեղծ արժեթուղթեր հրապարակ հանած էր։ Ուրիշ դրամատան մը մէջ եւս զօրավարը ունէր 50,000 ֆրանք, որուն ձեռք չէ դպցուած։

Գաղտնիքը չէ պարզուած դեռ։

Տէր—Ակորոֆի հարցաքննութիւնը

Հարցաքննիչ դատաւոր Պրաք հինգշաբթի կէսօրէ վերջ Ֆրէյնի հիւանդանոց-բանտը երթալով, երկար հարցաքննեց Տէր-Ակորոֆը, ի ներկայութեան անոր փաստաբանին Մարսէլ Քանի։ Տէր-Ակորոֆ 65 տարեկան է, նիհար է եւ սրտի հիւանդութիւն ունի. չորեքշաբթի օր նուաղած է։

Տէր-Ակորոֆ երկարօրէն պատմեց թէ ի'նչպէս ճանչցած էր Տիկ. Րուվիէն, որ դրամի մեծ պէտք ունէր եւ ատիկա հայթայթելու համար իր միջոցաւ ծախել կուտար գոհարեղէնները։ Մէկ անգամ գոհարավաճառ Տէլֆօ 186000 ֆրանքի կանխավճար մը ըրաւ. ուրիշ անգամ գոհարավաճառ Անթիքի մէկ բարեկամը 25-26000 ֆրանք բերաւ Լոնտոնէն. յետոյ 100000 ֆրանք վճարեց Անթիքի, 25000ը իր միջնորդչէք ստացաւ Տէր-Ակորոֆ։ Զանազան առիթներով գոհարեղէններ գրաւի դրուեցան տարբեր հաստատութեանց մօտ եւ կանխավճարներ ունեցան։ Տիկ. Րուվիէ իրեն յանձնած էր մէկ միլիոնի մուրհակ մը գոր չեխոսլովակ դրամատան մնօրէն Լիփքինի ներկայացուց։

— Ի՞նչ ըրիք ձեր ստացած գումարները, հարցուց դատաւորը։

— Տիկ. Րուվիէի յանձնեցի։

— Ճիշդ է թէ 200,000 ֆրանք յանձնած էք իրեն, բայց ո՞ւր է մնացեալը։

— Բոլորն ալ իրեն յանձնեցի, բայց ստացագիր չառի։ 200,000 ֆրանքին համար ալ ստացագիր չունիմ։ Տիկինը կատարեալ վստահութիւն ունէր վրաս, ինչպէս ես իր վրայ։

Տիկ. Րուվիէի կողմէ ընդունուած 1,225,000 ֆրանքի մուրհակներուն մասին Տէր-Ակորոֆ ըսաւ թէ տիկինը կ'ուզէր դրամ ձեռք բերել զեղչով կամ ուրիշ որեւէ ձեւով։

Գալով Իվանոսկայայի ժառանգութեան խնդրին, Տէր-Ակորոֆ ըսաւ թէ Պելճիքա բնակող ռուս փաստաբան Տոլկորոֆն է որ գիտէ ամբողջ պատմութիւնը։ Տոլկորոֆն է որ կտակը Լուիմէն բերած եւ զայն չեխոսլովակ դրամատուն մը դնելէ յետոյ յանձնած է զուիցերացի փաստաբան Լաքրուայի։ Հարցաքննութիւնը պիտի շարունակուի գալ շաբթու։

ՏԻԿ. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ

ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ

համար զգեստեղինաց, ժանթոններու, գլխարկի, ճերմակեղէնի եւ զուլպաներու վաճառատուն մը բացած է։

33 Rue des Dames, Paris (17e), Métro: Pl. Clichy

Ուր կը գտնուին ամէն ճաշակի եւ քսակի յարմար լաւագոյն ապրանքներ՝ ամենաչափաւոր գիներով։

Մասնաւոր յանձնառութիւն օժիտի պատրաստութեան, արագ եւ ժաքոյր։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՄԵԾ ՁԵՂՉ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Ասկէ զատ միայն հայ յաճախորդներու համար՝ նաեւ հրի-ւրին 5՝ զեղչ բոլոր որոշուած գիներուն վրայ։

Վաճառատունս բաց պիտի ըլլայ վաղը՝ կիրակի ամբողջ օրը

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈՒԼԻՄ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուխ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն չինողներու փոխատուութիւն եւայլն։

Ամուսնութիւն եւ ժառանգութիւն։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր. պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն

ԱՄԵՆԱԼԱԻ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՅՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Պատանեկան միութեան կողմէ, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Café Centralի վերնայարկը, 7 Place du Pont: Երգ, արտասանութիւն եւայլն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Մալոն Շափի ժէջ, 84 Rue Chape. Դերասան Յ. Ուզունեան կը ներկայացնէ՝

ՇԷՅԽ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ (ռաֆֆիի)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԴԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 4 ՓՐԱՆԻ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Շավիլի երկսեռ երիտասարդաց Միութեան կողմէ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chaville, 20 Ave. Ville d'Avray սրճարանին եւսի սրահը։

կը նախագահէ Պ. Ս. ՆԱԻԱՎԱՐԵԱՆ

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Մուտքը ազատ է

ՕՐ. ԼԻՒՍԻ ՏԱՓՂՍԵԱՆ
(Պրուսացի)
եւ
ԸՆԿ. ՂԵՒՈՆԴ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
(Եոզկատցի)
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ
1 Յունուար 1930 Grenoble

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Ղազար Գրիգորեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին իրենց որդւոյն՝

ԳՐԻԳՈՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ
ԸՆԴ
ՕՐ. Ս. ՄԱՋՄԱՆԵԱՆԻ
ամուսնութեան առթիւ։
Լիոն

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Դասաւանդութիւնները կը սկսին Փետր. 4, երեքշաբթի երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, 60, Rue des Ecoles, Շօփ Փարիզիէնի վերնայարկը։

Ա. Դաս, ժամը 9—10։ Հ. Յ. Դ. Ծրագիր. Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ.

Բ. Դաս, ժամը 10—11։ Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն, Կ. ՍԱՄՈՒԻԻ։

Ուսանողները պէտք է ներկայ ըլլան ճիշդ ժամը 8.45ին։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պիյեանքուրի Ջաւարեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վաղամեան, Մայր եւ մուրատ խումբերու բոլոր անդամները, վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին (164 Ave. de Verdun). կարեւոր օրակարգ։ կը դասախօսէ Փաւրիզի կոմիտէի կողմէ ընկ. Թ. Մեծատուրեան։

Իթալիի Աղբիւր Սերոբ խումբի ժողովը՝ այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 184 Ավենիւ Իթալի։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՓԱՐԻԶԻ Ջ. Ե. Ո. Միութեան անդամ-անդամուհիները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Bois-ի ժասնաճիւղինընդհ.ժողովը այսօր շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին 22 Av. de la République-Rosnyի կայարանին դէմ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայր. միութեան Ֆրանսայի կեդրոնական վարչութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր մասնաճիւղերը մասնակցելու պատգամ. ժողովի, որ տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի ժամը 2ին Մարսէյլի մէջ։ Պատգամաւորներէ կը խնդրուի ներկայանալ վկայագիրով եւ միասին բերել անդամացանկերը եւ հաշուեկշիռ։

ՓԱՐԻԶԻ Ջ. Ե. Ո. Միութեան անդամ-անդամուհիները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Bois-ի ժասնաճիւղինընդհ.ժողովը այսօր շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին 22 Av. de la République-Rosnyի կայարանին դէմ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՀՐԱՒԻՐ

Ն. Գ. Բ.ի անդամները ստիպողաբար կը հրաւիրուին այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Բժ. Լ. Դրիգորեանի բնակարանը։

1000 + 930 ՓԵՏՐ. 1ին

Այսօր Շաբաթ տեղի կ'ունենայ բացումը ճէնազեան MODERNE նպարավաճառատան։ Այս առթիւ ինք և ընկերը կը խնդրեն իրենց հին, նոր եւ ապագայ բոլոր բարեկամներէն ու յաճախորդներէն որ հաճին նախ կայ գտնուիլ բացման առաջին եւ երկրորդ օրը տեղի ունենալիք ընդունելութեանց։

DJENAZIAN & CASSANDJIAN

8 RUE CHATEAUDUN, PARIS (9e)

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնց ցատուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ։ կորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՕՐԷՆ (ՓԱՐԻԶ) 25 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՀԵՌՈՒ

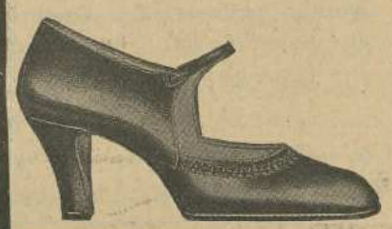
GOUSSAINVILLE-Ի ՄԷՋ

Մօտ է Grand Pré հողամասը, կայարանէն 100 մ. հեռու։ Ջուր, կազ եւ լեռքտրականութիւն։

Մարշէն կը գտնուի հողամասին կեդրոնը։ Առաջին եւ սակաւ ամսավճար 250 ֆրանքէն սկսեալ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Հինգշաբթի, Շաբաթ եւ կիրակի օրերը տեղւոյն վրայ կամ Société Générale Foncière, 7 La Boëtie, Paris, Հեռաձայն Anjou 10—25։ Նահանգապետական հրամանագիր՝ 1929 Փետրուար 22ի։

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՋԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ.

18 Rue MONCEY, 18 L.

Փլաս տիւ Փոնի ժօ.

Շայերու համար հաբիւրին 20 զեղչ

ՃԱՇԱՐԱՆ **"ՍԹԱՐ"**

30 Rue Bosquet (Avenue Bosqueth անկիւնը)

Ճաշ՝ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ճաշացոյցի սակով։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՒԱ

ՃԱՇԱՐԱՆ «ԿՈՎԿԱՍ»

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մի առաւօտ ժամը 2։

23 Rue Huchette Métro: St. Michel

Phonos & disques

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆԹԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգեր, պարեր եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառատան փլաքները։ Ձոխ մթերք լուսնարէն և թուրքերէն փլաքներ։

ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՕՆԵՐ ՁԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆԲ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 2

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ Փո... մար դիմեցէք՝

ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՁԱՁԱՐԱ...

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած վար... եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկում... Մօտ օրէն տէօնէր քէպապ, ընկերական եւ հայկական... միջավայր։

Տէր եւ տնօրէն՝ Գ. ՔԻՆՏԻՐ

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...

Տէր եւ տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գետը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ն. Գ. Բ.ի անդամները ստիպողաբար կը հրաւիրուին այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Բժ. Լ. Դրիգորեանի բնակարանը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վալանս, Գործակալ.— 266։
Մարսէյլ, Ն. Կ.— 140։
Լիոն, Թ. Ա.—
Պաղտատ բժ. կար.— 4 անգլ.։
Թիլիուգ, Լ. Ա.— 70։
Թօան, Կ. Պ. 35։
Փուաթիէ, Շ. Մ. 35։
Մարսէյլ, Գործակալ.— 836։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի ջմշկածակի խատիշար գիւղէն Գոյար եւ կիւլիստան Թոմասեաններէն որոնք 1915ին Խարբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Շալէպ։ Հալէպի գրաւումէն առաջ Արաբներու կողմէ դրկուած են ժամակայ գիւղերը հոդային աշխատանքի համար։

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ճշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր։ Իրենց մօր Թաղիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ՝ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beausséjour, Sarcelles (S. et O.) France։ կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուառ։ Ազեմիտ եւ արագ խորհրդակցութ.ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միգանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bld. Sébastopol
Métro: Réaumur և St Denis
Միզանցքային, արեան, մորթի հիւանդութիւններ. կ'ընդունի 9—12 եւ 2—8, աչքի, քիթի, կոկորդի, ականջի, 6—8 եւ կիրակի առաւօտները։

ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յունուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.91
Տոլար,		Dollar	25.47
Մարք	100	Mark	608.25
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.04
Թրք. ոսկի		» » or	109.20
Մէճիտիէ		Médjidié	8.12
Լէվա	100	Léva	18.50
Դրախմի	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	133.20
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	70.95
Ջուից.	»	Fr. Suisse	491.50
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ.Ֆր.Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
	»	II »	1565.—
	»	III »	1550.—
Ռումելի երկթղ.		Lots turcs	89.—

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագրատ. եւ վարչութիւն MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

2 FÉVRIER 1930

Գին՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1177

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴՐԱԿԱՆՆ ՈՒ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆԸ

Մէկ սերունդէն միւսը՝ չափազանց բարձր կը հնչէ «ես»ը, — կ'ըսէինք անցեալ կիրակի։ «Գլխագիր եւ ուռուցիկ եւ աններող»։

Դժբախտաբար, այս երկու սիւնակները թոյլ չեն տար ժանրամասնօրէն հիմնաւորելու այս յայտարարութիւնը։ Քրքրելու, վերլուծելու զայն լայնքին ու երկայնքին։

Եւ յետոյ, ուսումնասիրութիւն չէ որ կը կատարենք, այլ փորձ մը՝ երեւան հանելու կարգ մը գիծեր, ղրկան թէ բացասական։

Ուրեմն, մէկ սերունդէն միւսը՝ շատ է զարգացած ինքնաժոլութիւնը։ Իրար ժխտելու կամ հեգնելու աստիճան։

Աւելի հեռուները չերթալու համար, յիշենք, նորէն, «Յարդագող»ի պարագան, իբրեւ կենդանի պատկեր։ Կամ իբրեւ խօսուն շարժանկար։

Քանի-երեսուն երիտասարդներ էին խմբուած այդ անուշին տակ, որ միեւնոյն ատեն պիտի կազմէր նշանախօսք մը։ 20—30 հայ երիտասարդ— այն ալ «ուսումնական» եւ գեղարուեստասէր—քով քովի բերել այս պչրագեղ ոստանին մէջ՝ պոտիկ յաջողութիւն չէ։ Եւ սկսան ասուլիսները, շաբթէ շաբթի։ Երկու տարի տեւեց շարժումը, հետաքրքրութիւն արթնցնելով համեստ գաղութներու մէջ ալ։ Բայց թէ ի՞նչպէս անցաւ այդ երկու տարին,— ուրի՛շ պատմութիւն է։

Միութիւնը կը յաւակնէր իր շուրջը հաւախմբել բոլոր նորերը, աւելի կամ պակաս տաղանդաւոր, արդէն հոչակուած, կամ տակաւին «ի լինելութեան»։

Արդ, եղան առնուազն երկու տաղանդաւոր տղաք, որոնք ոչ իսկ Յարդագողի լսարանէն ներս նայիլ ուզեցին։ Ուրիշ մը, նոյնքան տաղանդաւոր, ասուպի պէս երեւցաւ ու անցաւ։ Դեռ չորրորդ մը՝ նմանապէս ծանօթ գրող, կէս ճամբէն քաշուեցաւ։ Չինգերորդ մը՝ շուտով օտար զգաց ինքզինքը։

Եթէ չենք սխալիր, երկրորդ տարեշրջանին աւելի զգալի դարձան խարխափումները։ Միութիւնը սկսաւ տարիք եւ գոյն փոխել։ Ճեղքեր, խմբակներ։ Փոխադարձ արհամարհանք։

Եւ երրորդ տարուան սկիզբը, շռնդալից յայտարարութենէ մը յետոյ, զոր կատարեալ բարեհաճութեամբ հրատարակեցինք «Յառաջ»ի մէջ, առաւ քալեց նաեւ ամէնէն եռանդուն անդամը։ Այսպէս կոչուած հիմնադիրներէն երկու-երեքն ալ, արդէն զարձեր էին ամերիկեան դիտող։ Եթէ ոչ դամբանախօս՝ պատերու տակ։

Հետեւա՞նքը— այլեւս ձայն չկայ Յարդագողէն։

Անշուշտ առաջին հայկական Միութիւնը չէ որ կը կազմալուծուի։ Ոչ ալ անուղղայ կոռւազաններ են այս տղաքը, ներսէն կամ դուրսէն։

Կա՛յ սկզբնական մեղք մը, այս բոլորին տակ, ներսն ըլլան թէ դուրսը։

Ամէն մէկը կամ երկու—երեքնոց խմբակ մը անոնցմէ որ կը յաւակնի «նոր» կոչուիլ, կռատուն մը շինած է իրեն համար, սուտ—իրաւ աստուածներով, եւ չի հանդուրժեր ուրիշ սրբութեան։ Եւ այս գետնին վրայ, իրարու հանդէպ արհամարհանքը աւելի սուր է, քան նորահասի մը եւ երէցի մը միջեւ։

Անշուշտ տարիքի տենդն է որ կը խօսի ամեն մէկուն մէջ, փրփուրը բերնին։ Յաճախ կայծակնացայտ ժողեղնութեամբ եւ յախուռն շարժուձեւերով։

Ի՛նչ փոյթ։ Աւելի լաւ է— եւ բնական է— որ ըլլան խիզախ ու ինքնավստահ իրականութիւններ, քան գլխուն դարնուած, լոյծ ատուերներ։ Կամ գունդ—խմոր՝ պատրաստ կադապարի։

Եւ այս տեսակէտէն, կարելի է շատ մը ղրկան գիծեր գտնել նորերուն մէջ։ Մանաւանդ անոնց մէջ որ հասան 1914էն յետոյ, իրենց ճամբան գտնելով դղրդագին փլուզումներու բաւիղներուն մէջ։ Մեծ մասով՝ սիս-մինակ։

Բայց այդքանը բաւակա՞ն է անդրանկութեան իրաւունք շահելու իրարու հանդէպ։ Ձենք լուզեր հինի եւ նորի խնդիր, այլ հարցը կը դնենք շեշտակի, իրենց համար։

Ո՞ւր է, վերջապէս, իրենց միացման գիծը։ Իրենց դրօշը։ Որովհետեւ կան գունատ կամ խաբուսիկ դրօշներու տակ ապաստանածներ ալ։

Եւ այդ պարագային, ի՞նչպէս կը յաւակնին ներկայանալ իբրեւ «նոր» սերունդ։ Այսինքն,— հոսանք մը որ խոր ակօսներ կը բանայ եթէ ոչ հաւաքաբար, գոնէ քանի մը խումբերով։ Եւ քանի մը ուղղութեամբ։

Ինչ խօսք որ, տարբերութիւն մը պիտի ըլլայ մէկ սերունդէն միւսը,— դէպի յառաջ։ Եթէ որդիները պիտի շարունակէն Նժանիլ հայրերուն, ինչո՞ւ այսքան աղմուկ, ճիգ ու քրտինք։

Դժբախտաբար, մենք ալ չպիտի կրնանք յստակ պատասխան մը տալ դրուած հարցերուն։

Մէկ սերունդէն միւսը, յառաջդիմութիւն անպայման կայ։ Այսօր ունինք թանկագին գանձ մը՝ հասուն կամ տակաւին հում տարրերու։ Աւելի բեղուն եւ աւելի այլազան։ Բայց դեռ ոչ՝ գրականօրէն կազմակերպուած սերունդ մը, իրեն յատուկ խառնուածքով ու գծով։

Արդարեւ, խառնուածքի պակասը ամէնէն առաջ աչքի կը գարնէ նորերուն մէջ։ Զանազան տենդեր եւ պոռթկումներ տակաւին չեն նշանակեր խառնուածք ու գիծ։ Եւ այս պակասը կարելի չէ արդարացնել միայն «յետպատերազմեան» յորջորջումով, որ քիչ մը չարաչար կը գործածուի։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ՄԸ ԽԵՆԴԵՑԱԾ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ՀԻՆԳ ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՅԵՏՈՅ ԱՆՋՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՑ

Մարսէյլէն կը հաղորդեն հետեւեալ զարհուրելի տրամը, որ տեղի ունեցած է յունուար 31ին ուրբաթ կէսօրէն յետոյ, Սէն-Լուի արուարձանին Լա Վիսթ կոչուած տեղը։

Մարսէյլէն Էքս գացող ճամբուն վրայ ծառազարդ բլուրներ կան։ Այդ բարձունքներու գագաթը՝ Սիբրի կոչուած հողաբաժինը գնուած է հասեստ, ժուժկալ ու աշխատասէր հայ գաղթականներու կողմէ, որոնք կ'աշխատին Սէն-Լուի արուարձանին մէջ։ Իրաքանչիւր հայ աշխատաւոր իր գնած պատառ մը հողին վրայ ինք իր ձեռքով կառուցած է համեստ տնակ մը, ուր կը բնակի ընտանիքով։

Յովհաննէս Յարութիւնեան, 43 տարեկան հայրենակից մը, որ գիշերները կ'աշխատէր շաքարի գործարանին մէջ, երեք տարի առաջ նոյն տեղը գնած էր հող մը եւ ցերեկուան իր պարապոյ ժամերուն շինած էր տնակը, ուր կ'ապրէր իր կնոջ՝ Մարիամի հետ (ծնեալ Զէրչեան), այն տեղ 27 տարեկան եւ իր աղջկան հետ՝ 7 տարեկան։

Գանի մը շաբաթ առաջ Տիկ. Յարութիւնեանի որունքը կոտրեցաւ արկածի մը հետեւանքով։ Այս դէպքը գժտութիւն առաջ բերաւ ընտանիքին մէջ։ Յարութիւնեան զայրացաւ մասնաւորապէս իր զոքանչին՝ այրի տիկին Զէրչեանի դէմ՝ 85 տարեկան, ըսելով որ աղջիկը երեսի վրայ ձգած էր որունքը կոտրած օրը, չէր խնամած զայն եւ ծաղրած էր անոր վէրքը։ Զոքանչը կը բնակէր ժօտակայ տուն մը՝ իր միւս երկու աղջիկներուն հետ, որոնց մէկը ամուսնացած էր Շաւուն Զաքրեանի հետ, գործաւոր իւղի գործարանին մէջ։ Վէճ ծագեցաւ մէկ կողմէ Յարութիւնեանի, միւս կողմէ իր զոքանչին, քննիներուն եւ քննկալին միջեւ։ Մէկ խօսքով, երկու ազգական ընտանիքներու միջեւ առաջ եկաւ խուլ թշնամութիւն մը որ ի վերջոյ պիտի յանգէր եղերական արդիւնքի։

Ուրբաթ ժամը 13.45ին Յարութիւնեան տունէն ելլելով գնաց քննկալին մօտ, բայց տունը չգտաւ զայն։ Յարութիւնեան ետ կը դառնար, երբ ճամբան հանդիպեցաւ զոքանչին։ Առանց բառ արտասանելու, շիտակ քալեց անոր վրայ եւ ճիշդ սրտին ուղղուած դնդակով մը վայրկենական դեմին տապալեց զայն։ Հաղիւ առաջնդակով մը վայրկենական դեմին տապալեց զայն։ Հաղիւ առաջին ոճիրը գործած էր, երբ տեսաւ որ կուգայ իր քենին՝ Մաքրուհի Զաքրեան, 25 տարեկան։ Դեռ հասկցած չէր թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ, երբ Յարութիւնեան անոր գլխուն դնդակ մը պարպելով գետին փռեց զայն։

Երկու դիակները հոն ձգելով, Յարութիւնեան կրկին քենկալին տունը կ'ուղէր երթալ, երբ կինը կանչեց զինքը։ Ասոր վրայ ետ դարձաւ ու գնաց տեղն ու տեղը սպաննեց նաեւ իր կինը։ Ցիժար մարդասպանը այսքանով ալ չգոհացաւ։ Իր վայրագ կատաղութեան մէջ դեռ ուրիշ զոհեր ալ կը փնտռէր։ Ճիշդ հոն ուր քիչ առաջ սպաննած էր իր զոքանչն ու քենին, սպաննեց նաեւ իր միւս քենին՝ Տիկին Մարի Տօնիկեան, 28 տարեկան՝ մայր չորս տարեկան աղջնակի մը, ու ծանրապէս վիրաւորեց երրորդ այրի քենին՝ Աննա Կարապետեանը, 33 տարեկան, ինչպէս նաեւ ուրիշ ազգական մը՝ Սարգիսեան՝ 30 տարեկան՝ հայր երկու զաւակներու։

Բարեպատեհ դիպուածով մը մահուընէ ազատեցաւ Յարութիւնեանի քենկալը՝ Զաքրեան, որ առաջին զոհը պիտի ըլլար։ Զաքրեան սալլակի մը մէջ կղմինտր լեցուցած տուն կը դառնար, երբ զայն տեսնելով, Յարութիւնեան վրան խոյացաւ եւ հինգ ձեռք զէնք պարպեց անոր ուղղութեամբ. միայն մէկ դնդակ հանդիպեցաւ աջ թեւին։ Զաքրեան դեղարանի մը մէջ վէրքը կապել տալէ վերջ, հեռաձայնեց ոստիկանութեան։ Շուտով դէպքին վայրը հասան հեծանուորդ ոստիկաններ, զոյս տեսնելով, Յարութիւնեան որ քենկալին տան պատշգամին վրայ կը գտնուէր, երկու գնդակ պարպեց զանկին եւ դիտապաստ ինկաւ գետին։ Այս բոլորը տեւած էր 10 վայրկեան միայն։

Այս զարհուրելի ոճիրը մեծապէս յուզեց և սուգի ենթարկեց Սիբրիի ամբողջ հայ բնակչութիւնը։ Մարդասպանի դիակին վրայ գտնուեցան երկու զէնքեր, զորս գործածած էր, մէկը՝ 9 միլիմեդրոց փարապէլլում մը, միւսը՝ 6.3 միլիմեդրոց ատրճանակ մը։

Վիրաւորներէն Սարգիս Խաչիկեան հիւանդանոց փոխադրուած տեղն մեռաւ կառքին մէջ։ Իսկ Տիկ. Աննա Կարապետեանի վիճակը շատ ծանր է։

Տիկիններ Մարի Յարութիւնեանի, Զէրչեանի, Մարի Տօնիկեանի, Մաքրուհի Զաքրեանի, ինչպէս նաեւ Սարգիս Խաչիկեանի եւ Յովհաննէս Յարութիւնեանի դիակները փոխադրուեցան Սէն-Փիէրի գերեզմանը՝ թաղուելու համար։ Շաւուն Զաքրեան կը դարմանուի Օթել Տիէօ հիւանդանոցին մէջ եւ կը մերժէ որեւէ բացատրութիւն տալ ոճիրի բուն շարժառիթին մասին, որ կը կարծուի թէ սիրային նախանձն է։ Նոյն լռութիւնը կը պահեն բոլոր հայ դրացիները, որոնք ականատես եղան տրամին։

Նոր սեղմումներ ոչ-թուրք դպրոցներուն

«Փոլիթիքա» կ'իմանայ թէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը նոր ծրագիր մը կը պատրաստէ ոչ-իսլամ վարժարաններու մասին։ Այս ծրագրին համաձայն, ոչ-իսլամ վարժարաններու տնօրէնները պիտի ըլլան թուրք եւ պիտի ընտրուին հոն պաշտօնավարող թուրք ուսուցիչներէն։ Օտար դպրոցներու մէջ ալ թուրք ուսուցիչներէն մէկը փոխ-տնօրէն պիտի ըլլայ։ Կառավարութիւնը նահանգային պիւտճէներէն պիտի օգնէ փոքրամասնութեանց վարժարաններուն։ Ասոր փոխարէն, հիմնական բարեկարգութիւններ պիտի ըլլան այդ դպրոցներու դասաւանդութեան եղանակին մէջ։ Ի մէջ այլոց, կարգ մը ճիւղեր ալ թուրքերէն պիտի աւանդուին։

Ցետոյ, դասերը կրօնական սքեմով անձերու կողմէ չպիտի տրուին։

∴ *«Միլլիյէթ» կը գրէ թէ կարգ մը դպրոցներ եկեղեցիներու մօտ եւ մինչեւ իսկ մէկ շէնքի մէջ կը գտնուին։ Յանձնարարուած է բաժանումներ կատարել, այնպէս որ հաղորդակցութիւն չմնայ դպրոցի եւ եկեղեցիին միջեւ եւ կամ դրսի դպրոցը ուրիշ տեղ փոխադրել։ Դարձեալ, քննիչները նշմարած են որ կարգ մը հայ եւ ժանաւանդ յոյն դպրոցներու պատերուն գարդարանքները երեւանի կամ բիւզանդական կայսրութեան դրօշակին գոյներովը ներկուած են։*

Համայնավար ցոյցեր

Աթէնքի սերպ դեսպանատան առջեւ համայնավարները բուռն ցոյցեր կատարեցին։ Քարկոծեցին պատուհանները եւ «անկցի Ալեքսանդր, անկցի դիկտատորութիւնը» պոռացին։ Դեսպանատան պաշտօնեաներէն մէկը եւ դռնապանը վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ ձերբակալեց բազմաթիւ ցուցարարներ։

Նման անկարգութիւններ պատահեցան նաեւ Սելանիկի մէջ, ուր ցուցարարները խոշտանգեցին Մակեդոնիոյ կառավարիչ կոնաթասը։

*** *Պերլինի մէջ համայնավար կուսակցութիւնը Մոսկուայի հրամանով ծրագրած էր մեծ ցոյց մը կատարել երէկ։ Գործաւորները թափօր կազմած պիտի երթային դէպի քաղաքին կեդրոնը։ կառավարութիւնն ու քաղաքապետութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առին։ Համպուրկի մէջ ընդհարումներ պատահեցան համայնավարներու եւ ոստիկանութեան միջեւ։*

Կիպրոսը Յունաստանի չպիտի տրուի

Լորտ Փասֆիլտ, Անգլիոյ գաղթայրին նախարարը առջի օր հրատարակեց Սպիտակ Տետրակ մը՝ իբրեւ պատասխան Կիպրոս կղզիի Օրէնսդիր խորհուրդի յոյն անդամներու խնդրագրին, որով կը պահանջուէր կղզին ձգել Յունաստանի։ Լորտ Փասֆիլտ կ'ըսէ թէ այդ խնդրագիրը ընդունելի չէ եւ հարցը վերջնապէս փակուած է։ Նոյնպէս անժամանակ կը գտնէ կղզիին պատասխանատու կառավարութիւն մը տալու առաջարկը։

Ինչ չատեցաւ Յունաստան

Վէնիզէլոս Աթէնքի խորհրդարանին մէջ երկուքուկէս ժամ տեւող ճառ մը խօսեցաւ՝ ժանրամասնութիւններ տալով Լահէյի մէջ կատարած իր աշխատանքներուն մասին։

Ըստ Վէնիզէլոսի, Յունաստան գերման հատուցումներէն պիտի ստանայ տարեկան 300,000 անգլիական ոսկի՝ ամբողջ 59 տարի, Պուլկարիայէն՝ միջին հաշուով 341,000 անգլ. ոսկի՝ 36 տարի շարունակ։ Հունգարիայէն՝ տարեկան 363,000 ստերլին՝ 18 տարի, Չեխոսլովաքիայէն՝ լքեալ գոյքերու հաշուոյն՝ տարեկան 87,900 ոսկի՝ 37 տարի։ Այս ձեւով Յունաստան տարեկան 1,182,400 անգլ. ոսկի պիտի ստանայ իբրեւ հատուցում, մինչդեռ ցարդ կը ստանար Գերմանիայէն 200,000 եւ Պուլկարիայէն 30,000 անգլ. ոսկի։

Միւս կողմէ՝ Յունաստան իր պատերազմական պարտքերուն համար կը վճարէ տարեկան 386,700 ստերլին՝ Անգլիոյ, 64,000՝ Միացեալ Նահանգներուն եւ 25,000՝ Ֆրանսայի, զուարկան 476,000 անգլ. ոսկի։ Ուրեմն հելլէն ելմտացոյցը այսուհետեւ հատուցումներէն զուտ հասոյթ պիտի ունենայ տարեկան 706,000 անգլ. ոսկի առաջին 14 տարիներուն եւ 344,000 ոսկի՝ մնացեալ 22 տարիներու ընթացքին։ Բացի վերոյիշեալ գումարներէն, Լահէյի խորհրդաժողովը Յունաստանին հատուցում տուաւ չէզոքութեան շրջանին Յունաստանի կրած կորուստներուն համար։

Եզրակացնելով, Վէնիզէլոս յայտարարեց թէ Յունաստան, ինչպէս ուրիշ երկիրներ, տագնապալից օրեր անցուց, սակայն երկիր մը որ կրցաւ տարեկան 1,000,000,000 տրախմիի Ազգային Պարտք վճարել, կրնայ լաւատեսութեամբ նայիլ ապագային։

Համլտի 37 վիլիսաը եւ ժառանգորդները

ԼՈՆՏՈՆ 1 փետրուար.— Սուլթան Ապտիւլ Համիտ Բ.ի վերապրող այրիներն ու զաւակները կը պահանջեն հայրական ժառանգութիւնը, որ կը ներկայացնէ 37,500,000,000 ֆրանքի վիթխարի գումար մը։ Ժառանգորդները Յունաստանէն կը պահանջեն 1,250 միլիոն ֆր.։ Ժառանգորդներն են հետեւեալները, կարգով.

1. Իշխան Սէլիմ, իշխան Ահմէտ, իշխանուհի Զէլիհա եւ իրենց մայրը՝ Պէտրիֆիլէք՝ Համիտի առաջ սիրականը։

2. Իշխան Ապտիւլգաֆիր եւ իշխանուհի Նայիմէ՝ զաւակները հանգուցեալ սուլթանուհի Պիտարի։

3. Իշխանուհի Նայիլէ, իշխանուհի Նուրէտտին, իշխանուհի Այիշա, իշխան Ապիտ, իշխանուհի Րէֆիա, իշխանուհի Շատիէ եւ իշխան Ապտիւրրահիմ՝ բոլորն ալ Ապտիւլհամիտի զաւակները։

4. Զաթիմա, Պէհիճէ, Մուշֆիքա, Նաճիա, Սազիկեար, Ինսալինուր, Փէյվէսթէ՝ բոլորն ալ Համիտի այրիները։

5. Իշխան Պիւրհանէտտին եւ մայրը՝ Համիտի տասներորդ կինը։

Կայ նաեւ ժառանգորդներու ուրիշ խմբակ մը, որուն գլուխը կը գտնուի խալիֆա Ապտիւլմէճիտ Բ. (այժմ Նիս) եւ որուն մաս կը կազմեն 63 իշխաններ եւ իշխանուհիներ։

Կարմիր սուլթանին այրիներն ու զաւակները իրենց դատին պաշտպանութիւնը յանձնած են Ծրանսաւի հանրապետութեան նախկին նախագահ Ալեքսանդր Միլրանի. իսկ խալիֆա Ապտիւլ Մէճիտի փաստաբանները են Կիւլլեան եւ Նուրիճան։

Համիտ ընդարձակ հողեր եւ կալուածներ ունէր Յունաստանի, Մինջագետքի (Մուսուլ եւրն), Սուրիոյ եւ Պաղեստինի մէջ։ Միայն Մինջագետքի հողերը 200 միլիոն անգլ. ոսկի կ'արժեն։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼՄԱԶԵԱՆ երեկ դէմ դիմաց բերուեցաւ դատական ոստիկանութեան տնօրէն Պ. Պրնուայի հետ, Պ. Մայֆօի գրասենեակին մէջ։

ԶՕՐ. ԿՈՒՏԵՊՈՎի առեւանգման գաղտնիքը չէ պարզուած դեռ։ Թերթերը զանազան ենթադրութիւններ կ'ընեն։

ՍՊԱՆԻՈՅ նոր վարչապետը՝ զօր. Պէրէնկէր, լուծեց ազգային ժողովը։

ՉՈՆԿՈՒԼՅԱՒԻ ածխահանքին մէջ կրիզուի ահռելի պայթիւն մը տեղի ունեցաւ 13 հոգի մեռաւ վեց հոգի վիրաւորուեցաւ։

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՍՏՐՈՆՈՄԻԱՅԻ ՆՈՐԱԿԱՐԳ

Հ. Յ. Դ. Կոմիտէն հրամայած է, որ ամէն մասնաճիւղ, փաթիլ մը չխնայէ, որպէսզի ամէն տեղ ընդունուի նոր կարգ մը գաստրոնոմիական հաւաքոյթներու, որոնք պիտի կոչուին «Հ. Յ. Դ. գաստրոնոմիական հաւաքոյթներ»։ Ասոնք պիտի ունենան հետեւեալ յատկութիւնները։

Ա. Հանդիսութեան ներկայ պիտի գտնուին միայն անդամներ եւ անոնց հրաւիրեալները։ Ասոնք պիտի ըլլան ոչ աւելի քան 40 հոգի։

Բ. Ներկայ պիտի գտնուին միայն այն անդամները, որոնք ունին ամբողջական հագուստներ։ Ասոնք պիտի ըլլան՝ ֆրաք, սմոքին, սպիտակ կամ սեւ գրաւատ, սպիտակ կամ սեւ ձեռնոցներ, սպիտակ կամ սեւ գլխարկ, սեւ կօշիկներ եւ սեւ գուլպաներ։ Ասոնք պիտի ըլլան ամէն տեսակ ոսկեղէն, արծաթեղէն, պղնձեղէն, ապակեղէն, ճենապակեղէն, փայտեղէն, ոսկրեղէն, ոսկորեղէն, ատաղձեղէն, ծղօտեղէն, ծղօտագործ, ծղօտաձոյլ, ծղօտաձեւ, ծղօտանման, ծղօտակերպ, ծղօտանկար, ծղօտանկարիչ, ծղօտանկարչական, ծղօտանկարչութիւն, ծղօտանկարչուհի, ծղօտանկարչուհիական, ծղօտանկարչուհիութիւն, ծղօտանկարչուհիութեան, ծղօտանկարչուհիութեանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանական, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացում, ծղօտանկարչուհիութեանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացմանականացման, ծղօտանկարչուհիութեանականացմ

ԲԱՐՁԻԿ ՊԱՏՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

— Ես կ՚ուզեմ ասել, որ ամէն մարդ իր տեղը պէտք է գիտնայ, եւ ամէն մարդ իր տեղին պէտք է նստի։ Ես ինչո՞ւ պիտի նստիմ ուրիշի տեղը, եւ ուրիշը ինչո՞ւ պիտի նստի իմ տեղս։ Ես ինչո՞ւ պիտի ուզեմ ուրիշի տեղը նստիլ, եւ ուրիշը ինչո՞ւ պիտի ուզէ իմ տեղս նստիլ։ Ես իմ տեղս գիտեմ, ուրիշը իր տեղը գիտնայ, եւ ամէն մարդ գիտնայ իր տեղը, ուրեմն ամէն մարդ իր տեղը պիտի նստի։

Ասոնք ըսելէ վերջ, Պետրոս Աղան ոտքի ելաւ, ձեռքերը իրարու քսեց, ժպտեցաւ, եւ ուզեց հեռանալ։

Ամբոխը, որ մինչեւ հիմա լուռ կը լսէր, ոտքի ելաւ եւ սկսաւ ծափահարել։

Պետրոս Աղան, որ ուզեց հեռանալ, ետ դարձաւ եւ ըսաւ.

— Ես ինչո՞ւ պիտի ծափահարեմ, ես ինչո՞ւ պիտի ուզեմ ուրիշին ծափահարութիւնը, ես ինչո՞ւ պիտի ուզեմ ուրիշին փառքը։ Ես իմ տեղս գիտեմ, ուրիշը իր տեղը գիտնայ, եւ ամէն մարդ գիտնայ իր տեղը, ուրեմն ամէն մարդ իր տեղին պիտի ծափահարէ

1930 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1ԻՆ

երէկ Շաբաթ տեղի ունեցաւ բացումը Ճէնազեանի MODERNE *նպարավաճառատան։ Այս առթիւ ինք և ընկերը կը խնդրեն իրենց հին, նոր եւ ապագայ բոլոր բարեկամներէն ու յաճախորդներէն որ հաճին ներկայ գտնուիլ բացման տեղի ունենալիք ընդունելութեանց։*

DJENAZIAN & CASSANDJIAN

Provence 14—15 — 8 RUE CHATEAUDUN, PARIS (9e)

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթեղէն, կաշեղէն, եւայլն։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՕՐ. ԱԼԻՍ ԱՆՏՈՆԵԱՆ
ԵՒ
ՍԱՐԳԻՍ ԹՈՒՊԼԷՔՐԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
ՎԻՐՈՓԼԷ

EMPIRE Միպլիք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամուսն. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիթի։ Մասն. լապոռաթոմաւոր խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ.ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

L'ATELIER
PATCHOULI
(3 արար) Արման Սալաքրուի

L'ATELIER
Ամէն իրիկուն ժամը 8.30ին
L'Admirable visite
et Bilora
օր ընդ մէջ
VOLPONE

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
ԵԹԷ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէններ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON *վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլավա, քաադայիֆ, հէլվա, եւայլն։*
25 Rue Vilin, Paris (20e)
Հեռաձայն Menil. 69—15

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԼ
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի *անկիւնը*)։ *Օթոպիւս՝* S., *Թրամուէյ՝ 4, 47, 82, 83, 85։*
Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, թրքական սուրճ, Պրինղա, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խավեար, պուլղուր, տուլմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, րոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ։ Գիները մատչելի։ Թարմ եւ մաքուր։ Տունը կը յանձնուի։
Հեռ. Gobelins 51-52։

WAGRAM AUTO
75 Av. de Wagram
63 Av. Gde. Armée
149ter Bd. Villette,
84 Rue de l'Aqueduc
Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, մոթօ-սայլ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ծրի։

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան պոլսոյ պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* *և* Impôts sur le revenu*ի* *գործողութիւններ։*
Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։
Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux*ի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, ղոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ունենաք։

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրասրահով, մտնաւոր բաղնիքով եւ էլէքտրականութեամբ։
Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը։ Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

պատրաստուած
ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՈՎ
ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ

Կ'ուզուին ներկայացուցիչներ Ֆրանսայի եւ դրացի երկիրներու հայաշատ կեդրոններու համար։
փարիզի մեր ներկայացուցիչն է՝
Mr. VAHEY, 8 Rue Maison Dieu (14)
Միւս վայրերէն դիմել գործարան՝
Mr. KARÉKINE, Directeur de la Coopérative Laitière de Rethel (Ardennes)

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկորի, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։*
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչ եւ կէսօր։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)
CABINET **V. YARJANIAN**
Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)
Tél. CENTRAL, 97-39 *և* 96.70
Կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Արկածի դատերու մասնաւոր ձիւղ, առանց կանխավճարի։ ՓՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (ԱՆԹԻՏԱՎԻԹ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն։ Վիզա ամէն երկրի համար։*
Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Խորհրդակցութիւնները ձրի են։
Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

քացուած է
DORK
կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քեպապ եւայլն
Օրքէստր Թառիստ Թորճի դեկավարութեամբ։ բաց է մինչեւ առաւօտ ժամը 2։
23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորձի համար դիմեցէք՝
ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
Շամեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասնագէտ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Գնեթերի սպասարկութիւն։ Մօտ օրէն *տէօնէր քէպապ*։ Ընկերական եւ հայկական հաճելի միջավայր։ *Տէր եւ տնօրէն՝* Ղ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ
40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Ակնաբոյժը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

PLOMBERIE-COUVERTURE
ՋՈՒՐ ԿԱԶ
ԼՈԳԱՐԱՆԻ, ԵՒՆ.Ի ՉԵՏԵՂՈՒՄ
Կը ստանձնեմ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն։ Դիմել նամակով՝
A. TATOULIAN*ի*
12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) — Մէթրօ՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ
իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ
ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
29 Rue Mathis, փարիզ, Մէթրօ՝ Crimée,
Ջ ա փ ա ւ ո ր գ ի ն

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող ... տիրանալ ձեր ... փական Հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր ... նոյնպէս ամսավճարներով։
Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝
՚՚ ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ
Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3... իսկ կիրակի ժամը 10—12։*
Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող ... աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Տ. Բէզդզեանինգ.եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց ... ղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—... Պ. Տէր Աբրահամեանին։*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժներ հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 4236...
Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)
Հեռաձայն Ménilmontant 96-74
Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պետական գրութիւններ, դիւրամատչելի պայմաններով։
ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՄ... ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ։
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսվերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։
Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 26, Օթոպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՏԻԿ. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆ *պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան*
ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ
համար զգեստեղէնաց, ժանթոններու, գլխարկի, ճերմակեղէնի եւ գուլպաներու վաճառատուն մը բացած է։
33 Rue des Dames, Paris (17e), Métro: Pl. Clichy
Ուր կը գտնուին ամէն ճաշակի եւ քսակի յարմար ... գոյն ապրանքներ՝ ամենաչափաւոր գիներով։
Մասնաւոր յանձնառութիւն օժիտի պատրաստութիւն արագ եւ ժաքուր։
ԲԱՑԱՌԻԿ ՄԵԾ ՋԵՂՉ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ
Ակնկէ գատ միայն հայ յաճախորդներու համար՝ նաեւ երիւրին 5՝ գեղչ բոլոր որոշուած գիներուն վրայ։
Վաճառատունս բաց պիտի ըլլայ այսօր կիրակի ժամը...

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR
Phonos & Disques
Columbia
REGISTERED TRADE
18 ՖՐ. — 18 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. ...
Մեր փլաքներու ճոխ միերանոցին մէջ կր գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ *120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000* եւ մինչեւ *2,800* ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն ...

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)
Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներ օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուխ, դատական տապանդուններ, թարգմանութիւն, Դոմիսիոն, Ֆրանսա մուտ հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւ... Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծուժ։
Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։ Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։
Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.
Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
MAISON JOLIVET
17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges*ի* անկիւնը)
Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24-...
ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ *ՏԱՔՈ...*
Երի կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GR... SIN JOLIVET *հացերը։*
Ուսիմ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիա... պատրաստուած հացեր։
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան։ Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 գեղ...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930
4 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1178

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱՓ ՈՒ ՊԱՂ ՀՈՎԻԵՐ

Այսօր կը հրատարակենք վերջին մասը Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեանի յօդուածաշարքին, իբրեւ պատասխան Վենետիկի վանքին շուրջը յուզուած հարցերուն:

Սպասելով որ ընկ. Վարանդեան ինք պատասխանէ թէ այս հրատարակութեամբ եւ թէ «Բազմավէպ»ի միջոցաւ եղած մեղադրանքներուն եւ արձակուած սլաքներուն, կ'ուզէինք մեր մասին ուշադրութեան յանձնել քանի մը պարագաներ:

Նախ, թիթու հոտ մը կուգայ Վենետիկցիներու երկու հրատարակութիւններէն («Բազմավէպ» եւ Հ. Սահակ): Ընկ. Վարանդեանի կարգ մը վիրաւորիչ բառերն ու բացատրութիւնները բաւական եղած են, որպէսզի Մխիթար Աբբահօր ժառանգորդները ետ երթան մինչեւ քառասնական թուականները, եւ, ամէն բանէ առաջ, արտայայտուին իբրեւ մոլեռանդ եւ անսխալական կաթոլիկներ: Ոչ թէ իբրեւ մտքի մարդիկ, գիտութեանց կամ Գեղեցիկ Դպրութեանց վարդապետներ:

Այսպէս, կարելի չէ պաղարիւնով կարդալ «Բազմավէպ»ի խմբագրութեան պատասխանը: Կամ կարդալ ու չցաւիլ տիրող հոգեբանութեան վրայ:

Միաբանութիւնը փորձեր է չախչախել Վարանդեանի քննադատութիւնը, այնպիսի մարտական սլացքով մը, որ յայտնապէս կիրք եւ մոլեռանդութիւն կը հոտի:

Այդ ինը մանրատառ էջերուն վրչ. կը գտնէք շատ մը հիմնաւոր բացատրութիւններ եւ արդարացումներ, որոնք անշուշտ պիտի լուսաբանեն զանազան թիւրիմացութիւնները: Բայց աւելի շատ ձեր աչքին պիտի զարնեն միջազգային քաղաքական խնդիրներ, անձնական վիրաւորանքներ և Պապէն աւելի պապական մարմոջ մը: Ու նաեւ ծուռ կամ ծանծաղ միտքեր:

Այն աստիճան որ, յամի շնորհաց 1930 թուականին ալ, երբ աշխարհ մը փլեր է եւ մարդիկ անխնայ կը սրբեն 1914էն առաջ եղած նշանախօսքերն իսկ, կը կարդանք Եւրոպայի սրտին վրայ հրատարակուած «բանասիրական-գիտական-բարոյական» ամսագրի մը էջերուն վրչ. (1929 Նոյ. դեկտ.).

— «Դո՞ւք որ անշուշտ էջմիածնայ մէջ տեսած էք կաթողիկոսական աթոռ մը, քահանայապետի մը նուէրը, ինչպէս քահանայապետի մը նուէրին կը պարտին վեհափառն ու իր սրբազան-նայապետի մը նուէրին կը պարտին վեհափառն ու իր սրբազանները իրենց գլխուն հայրապետական թագը, իրենց ուսին կաթողիկոսական պալիուսը (էջ 375):

—«... Մխիթարեաններու հաշիւը շատ պարզ է· իբրեւ միաբանութիւն ոչինչ առած է Ազգէն եւ ոչինչ կը պարտի անոր»: (Նոյնպէս):

«...Եթէ պապական քրիստոնեայ Հռոմը տուաւ վերստին միջին դարերու մէջ Հայաստանի արքայական թագ մը, վստահ եղէք որ այսօրուան Ռադդի Պապին եւ Մուսոլինիի Հռոմն ալ, իր միացած ու բարդուած ուժերով վատիկանի եւ Քուիրինալի, այսօր աւելի եւս կարող է տալու երրորդ անգամ մ'ալ Հայաստանի արքայական թագ մը (էջ 377)·

«... Ցիշեցէք որ Ս. Էջմիածնի շողակաթն անգամ անդրադարձ ցոլացումն է Լատերանու լուսոյն, որ է մայր ամենայն եկեղեցեաց» (էջ 379):

Նոյն ոգին— աւելի մեղմաձայն— կը սողոսկի նաեւ Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեանի գրութեան մէջ: Ահելորդ է օրինակներ յիշել, քանի որ հրատարակուեցաւ այս թերթին մէջ:

Առաջին անգամ չէ որ քննադատութեան կ'ենթարկուի Մխիթարեան Միաբանութիւնը: Տարիներ եւ տարիներ պայքար է մղուած մասնաւորապէս Վենետիկի համազգային դիմագիծը եւ իրաւունքները պաշտպանելու համար: Դեռ վերջին զինադադարին, նորէն հրապարակ իջան Վենետիկի ներքին կեանքին իրազեկ հայրենակիցներ եւ մատնանշեցին շատ խոր վէրքեր ու խորթ բարքեր: Անոնք մերկացումներ կատարեցին զանազան ղէպքերու, հաշիւներու, օտարոտի ոտնձգութեանց, կորսուած հարստութեանց մասին, որոնց մանրամասնութիւնները դժուար չէ երեւան հանել:

Արդ, Վենետիկ այդ բոլորին կը պատասխաներ քար լռութեամբ: Քարն իսկ ճաթեցնելով:

Ինչ պատահեցաւ հիմա, որ իրարու ետեւէ ասպարէզ կը նետուին հաւաքաբար եւ անհատաբար, մէկ հարուածին տասնովի պատասխանելու համար: Եւ, «զորս դու պատուիրեցեր» եղանակով...

Մեր մասին, շատ ուրախ ենք որ, վերջապէս, մէկդի կը դրուի դիւանագիտութիւնը, եւ առիթ կ'ընծայուի խօսելու ճակատ ճակտի:

Մանաւանդ որ, եթէ ընդդիմախօսները կանգ առնեն միայն փաստերու վրայ, անտեսելով փոխադարձ վիրաւորանքները, կարելի պիտի ըլլայ փարատել շատ մը նախապաշարումներ:

Ինչքան ալ սուր պայքար մղուած ըլլայ կամ մղուի Մխիթարեաններուն դէմ, չկայ մէկ հայ գրոց-բրոց, որ ուրանայ Վենետիկի եւ Վիեննայի կատարած հոյակապ դերը, հայկական Մշակոյթի տեսակէտէն:

Ճիշդ ատոր համար ալ, խօսինք սրտաբաց: Եւ իբրեւ ազատ քաղաքացիներ: Իբրեւ նոյն ժողովուրդին զաւակները, ոչ թէ իբրեւ լուսաւորչական եւ կաթոլիկ, իբրեւ աշխարհական կամ եղբայր ի Քրիստոս:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆԵՂԱՑՈՒԻՑԻՋ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

«Նոր Երկիր»ի աշխատակիցը դիտել կուտայ, Բարեգործականի ձանօթ զեկոյցին առթիւ, որ կը պարզէր Մխիթեան դրամական անձկութիւնը (2 Փետրուար).

— «Աշխարհի մէջ ընդհանուր կանոն է բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու համար որ աղետքի պահուն, այսինքն նպաստի ու բացառիկ օգնութիւններու րոպէին՝ «առողջ» պաշտօնեաները, ներքին ծախքերուն մասին կարգադրութիւններ կ'ըլլան, Թոշակները կը զեղչուին, վարկերը կը չնչուին, «երկրորդական» վճարումները կը դադրին, այլովքն ձանդերձ: Արդ, Շրջաբերականին ետեւնակը կամ ետեւնակները կրնա՞ն յայտարարել եւ տեղեկագրել — ինչ որ իրենց պարտականութիւնն է — թէ բարեգործականի վարչական ու ելմտական, ներքին ու արտաքին յարակից ծախքերը չապաւուած են, բանաւոր սահմանէն իսկ վար իջած են: կրնա՞ն յայտարարել թէ Ամերիկայի կամ այլ վայրերու մէջ գործակալները սահմանուած են առանց Թոշակի, գուտ բարեսէր անձեր ներկայացած ըլլալով, որոնք ապրելու համար պէտք չունին բարեգործականէն ամսական առնելու: կրնա՞ն հերքել այն գրոյցները թէ բարեգործականը մինչեւ իսկ ձանգստեան Թոշակ կուտայ...: կրնա՞ն ապացուցանել պէտքը 120,000 ֆր. տարեթոշակին, փոխադրութեան ծախքերն ալ դուրսէն: կրնա՞ն ապացուցանել անհրաժեշտութիւնը ուրիշ սովորական 60,000 ֆր. տարեթոշակի մը, անսովոր յատկացումներն ալ բացէն ըլլալով:

...կիպրոսի որբանոցին ձամար ծախսուած տարեկան մէկուկէս միլիոն ֆրանքի ծախքը ինչո՞վ կ'արդարանայ, Եթէ ոչ «լիւքս» Թոշակի եւ ձամադամներու շռայլութեամբ: Ջմեռցա՞ն, չզարգացա՞ն այդ որբերը, ի՞նչ կը սորվեցնեն արդեօք այդ խորախորհուրդ վենաստանին մէջ՝ որուն ձիմնաքարը զետեղող երբեմնի եկեղեցականը անգամ այսօր այլեւս ծերութեան ձետ կը վարտնչէ:»

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍՆԵՐ ?

Աթէնքի «Էսփերինի» արքայական Թերթը «Լրտեսութիւնը կը տիրէ ցունաստանի մէջ» խոշագրով յօդուածի մը մէջ կը քննադատէ իշխանութիւններու ապիկարութիւնը որ պատճառ եղած է Թուրք ու բոլշեւիկ գործակալներու լրտեսականգործունէութեան տարածումին: կը յիշէ քանի մը ծանօթ ու անծանօթ Հայերու անունները՝ բարթիկեան, Գարամանեան, փելթէեան, կարապետեան, Դերձնլեան, եւ կը վերջացնէ յօդուածը ձատեւեալ կերպով.— «Այս խնդիրներուն ձամար չենք ամբաստաներ ամբողջ Հայերը, որոնց մէջ կը գտնուին բազմաթիւ պատուաւոր անձնաւորութիւններ: Բայց նոյն Հայերը պարտականութիւն ունին իրենց երկրորդ մայր Հայրենիք ցունաստանէն խնդրել ետեւցնելու օտար պրոպագանդով ապրողները»:

ՍԷՐԱՖԻՎՈՑի մէջ կիրակի օր ձոգեձանգիստ կատարուեցաւ Աւստրիաձունգարիոյ գաձաժառանգ արքիդուքս Ֆրանց Ֆերտինանտի սպանիչ կավրիլօ փրինչիփի յիշատակին: 500 ձոգի ներկայ եղան արարողութեան մը, որու ընթացքին յիշատակի տախտակ մը դրուեցաւ փրինչիփի բնակած տան վրայ:

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ մէջ տեղացող յորդառատ անձրեւներու պատճառաւ Սթրումցայի հովիտը ողողուեցաւ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիա ևեղ վիճակի մէջ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը ձեռագրէ.—

Արժանահաւատ աղբիւրէ մը կը տեղեկանամ թէ կառավարութիւնը որոշած է խնդրել Թուրքիոյ օտար պահանջատէրերէն, որ հաւանին յետաձգում շնորհել Օսմանեան կայսրութեան կողմէ կնքուած պարտքերու վճարման համար: Այս պարտքերուն մասին փարիզի մէջ բաժնետէրերու եւ Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ բանակցութիւններէ յետոյ կնքուած համաձայնագիրը 1928 դեկտեմբերին վաւերացուած էր Լենկիւրիի Ազգ. Մեծ ժողովին կողմէ: Կառավարութիւնը պիտի խնդրէ նաեւ որ յետաձգուի վճարումը այն պարտքերուն, զորս կնքած էր օտար դանագան խմբակներէ՝ երկաթուղիի շինութեան համար:

Թրքական դրամը կայունացնելու փափաքն է որ կը ստիպէ Թուրք կառավարութիւնը այս քայլն առնել:

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական խորհուրդը այս առթիւ կը հաղորդէ թէ՝ յառաջիկայ մայիսին վճարելի կտրօններուն փոխարժէքը Թուրք կառավարութեան կողմէ յանձնուած է արդէն իրեն:

Թուրքեւհելլէն վէճը

Թուրքեւհելլէն համաձայնութիւնը կարելի է կատարուած իրողութիւն նկատել: Թուրք կիսապաշտօնական շրջանակներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, համաձայնութիւնը գոյացած է հետեւեալ հիմերուն վրայ՝—

Յունաստան յանձն առած է վճարել տարբերութիւնը, որ կայ Յունաստանի Թրքական եւ Թուրքիոյ յունական կալուածներու արժէքներուն միջեւ: Դրամը պիտի տրուի մաս մաս: Պոլսէն փախած Յոյները չպիտի կրնան վերադառնալ. միայն անոնց լքած կալուածներուն արժէքը պիտի հաշուակցուի: Թրակիոյ Թուրքերուն կալուածները ետ պիտի տրուին:

Նոր խստութիւններ Գիւղացիներուն դէմ

«Թայմզ»ի Րիկայի Թղթակիցը կը հաղորդէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը որոշած է անմիջապէս զինուորական չափաւոր կարգապահութեան մը տակ առնել երկրագործական ամբողջ ճարտարարուեստը: Կարմիր Բանակին պաշտօն տրուած է մարզել հաւաքական ագարակներու կազմակերպիչներն ու հրամանատարները եւ իր գլխաւոր պարտականութիւններէն մէկը դարձնել «գիւղերու ընկերվարացումը»:

Այս որոշումին հետեւանքով, Զինուորական Ցեղափոխական խորհուրդը հրամանագիր մը ուղղեց կարմիր բանակի քաղաքական բաժնին՝ մինչեւ այս շարթու վերջը ծրագիրմըպատրաստելու համար: Զինուորներն ու ենթասպաները ութ ամիս մասնաւոր կրթութիւն պիտի ստանան՝ սորվելու համար «հաւաքական երկրագործութեան տեսական եւ գործնական գիտելիքները եւ կուլակներու (բարեկեցիկ գիւղացի) բնաջնջման մեթոտները»:

Այս տարուան ընթացքին պիտի հասցուին առնուազն 100 հազար մարզուած զինուորական «հաւաքականներ», որոնցմէ 75,000ը պաշտօն պիտի ստանան վարելու հաւաքական ագարակները:

Մեծ հողերու գրաւումը վաւերացուած

ՄՈՍԿՈՒԱ, 2 փետրուար.— Խորհրդային կառավարութիւնը այսօր հրատարակեց հրամանագիր մը, վաւերացնելով գրաւումը այն հողերուն եւ ագարակներուն, որոնք կը պատկանին ռուս գիւղացիներու: Որոշուած է այս վերջիններուն արտաքսել բոլոր այն շրջաններէն, ուր ներկայիս հաւաքական ագարակներ կան:

Ակռ զատ, հրամանագիրը կ'արգիլէ բոլոր հաւաքական ագարակապաններուն՝ վարձու տալ իրենց հողերը եւ կամ հողագործ բանուորներ աշխատցնել խնդրոյ առարկայ բոլոր հողերուն վրայ:

Հինգ հոգի մահուան դատապարտուած

Թվերի բոլշեւիկեան դատարանը քանի մը շաբաթ առաջ դատ բացած էր 53 հոգիի դէմ (մեծ մասը գիւղացի), իբրեւ հակաբոլշեւիկ: Դատավարութիւնը վերջացաւ ուրբաթ օր: Չինգ գլխաւոր ամբաստանեալները մահուան դատապարտուեցան, միւսները 2—8 տարի բանտարկութեան:

Որո՞ւի առեւանգեցին Ջոր. Կուտեպովը

Գաղտնիքը չէ պարզուած դեռ: Ոստիկանութիւն եւ մամուլ, կը շարունակեն իրենց քննութիւնները՝ այս խորհրդաւոր գործին մէջէն լոյս մը գտնելու համար:

Ամէն կողմէ զանազան մատնանշումներ կ'ըլլան ոստիկանութեան, որ կը յուսայ վերջապէս լուծել գաղտնիքը: Այլեւս կասկածէ դուրս կը նկատուի թէ՝ զօրավար Կուտեպով առեւանգուած է՝ ծուղակի մէջ լյնալով: Կիրակի օր Պ. Փէրիէի հրամանին տակ գտնուած գաղտնի ոստիկաններ գանազան քննութիւններ կատարեցին Փարիզի մէկ արուարձանին մէջ՝ կարգ մը հետքեր ճշդելու համար:

Լսուեցաւ ինքնաշարժի վարիչ մը՝ Ժան Քազալս՝ որ պատ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 24

Կրընոպլի ձանգանակութիւնը	740.—
Դատեմի Լ. Ուս. ընկ. ձանգանակութիւնը (Լիոն)	450.—
Քղիի Հայր. Միութենէն (Մարսէյլ)	400.—
Պ. Պալենց	50.—
Ա. Գարբինեան, փէշթա	50.—
Կարապետ Գասապեան	20.—
Տօքթ. Ա. Սիրունեան (Իտալիա)	22.—
Գումար	1732.—
23րդ ցանկին գումարը	22,833.35
Ընդհ. գումար	24,565.35

***

...Խմբագիր

Լիոն, 29 յունուար.— Անատոլուի խորերէն Սուրիա ապաստանած մեր դժբախտ բեկորներուն օգնութեան աղեխարշ ձիչերը օրը օրին կարդալով «Ցառաջ»ի սիւնակներուն մէջ, Դատեմի Լուս. Ուսումնասիրաց ընկերութեան Լիոնի մասնաձիւղը ինչպէս միշտ, նոյնպէս այժմ անմիջապէս իր ձովանաւորութեան տակ կազմեց ձանգանակիչ մարմին մը, օգնութեան ձասնելու ձամար: Դատեմցին անձատապէս մասնակցելով ձանդերձ Լիոնի խառն ձանգանակիչ ցանցնախումբին, այժմ կրկին կուգայ ձաւաքաբար իր լուման դրկել Դատեմի Լուս. Ուսումնասիրաց ընկ.եան անունին տակ: Ներփակ կը ստանաք 450 ֆրանքի ձամեստ գումար մը, նուիրատուներու անուններով միասին: —*Ի դիմաց Դատեմի Լուս. Ուսումն. Ընկերութեան Լիոնի Մասնաճիւղի,* Հանգանակիչ ցանցնախումբ: (*Տես վերը*)

ՆՈՐԵԿ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հալէպի Գաղթ. կեդր. Խնամատարութեան օժանդակ մարմինը սկսած է Հալէպ ձասնող գաղթականներու մէկ ընդհանուր եւ մանրամասն ցուցակագրութիւնը պատրաստելու: Ցարդ արձանագրուած են 549 անձ, որոնցմէ 150ը 15 տարեկանէն վեր այրեր են, 189ը 15էն վեր կիներ, 52ը 5-15 տարեկան մանչեր, 42ը 5-15 տարեկան աղջիկներ եւ 116 երեխաներ: Ասոնց մէջ կան 34 անպսակ զոյգեր, 41 անկնունք երախաներ: Բացի այս պարագաներէն, այր մըն ալ երկու կիներ ունի:

Օժանդակ մարմինը ձեռնարկած է նաեւ վարձելու յարմար շէնք մը, ուր պիտի փոխադրուին էսատ փաշայի շէնքին մէջ գտնուող գաղթականները:

ԳԱՆՁ ՄԸ ԴՏՆՈՒԱԾ

Անդրյորդանանի Ալքուրա գիւղին մէջ արաբ գիւղացի մը ձողը ձերկելու ատեն դաշտին մէջ գտած է շարք մը կնքուած սնտուկներ:

Կարծելով թէ անոնք զէնք կը պարունակեն, գիւղացին գացած լուր տուած է տեղական արաբ պաշտօնեայի մը: Այս վերջինը խումբ մը զօրքերու ձետ գացած է սնտուկներու թաղուած վայրը: Ջանոնք բանալով, տեսած են որ Թրքական դեղին ոսկի կը պարունակէ: Պաշտօնեաները գրաւած են սնտուկները եւ նոյնիսկ ձերբակալած զանոնք գտնող գիւղացին, ամբաստանելով թէ ուրիշ սնտուկներ պաձած է:

ՍԱՀՄԱՆ ԿԱ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՄԱՍՆԱՎՈՐՆԵՐԻ

Ա. ՆԱՋԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏ

Ա. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ա. Ա. Նաջարը ծնվել է 1894 թվականին Ալեքսանդրապոլում (Լենինական) աղքատ բանվորական ընտանիքում։ Նա տասնհինգ տարեկան հասակում սկսել է աշխատել որպես ուսուցչի օգնական, ապա՝ ուսուցիչ։ Ուսումը շարունակել է Ալեքսանդրապոլի ուսուցչական սեմինարիայում։ Սեմինարիայի տարիներին նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական շարժմանը։ Ուսումնական հաստատությունից հեռացվելուց հետո նա ստիպված է եղել ընդհատել ուսումը։

1917 թվականի Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո Ա. Նաջարը ընտրվել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական պատգամավորների սովետի անդամ։ Նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել Ալեքսանդրապոլի սովետի կազմակերպման գործին։ Ալեքսանդրապոլի սովետի գործադիր կոմիտեի անդամ ընտրվելուց հետո Ա. Նաջարը նշանակվել է կոմիտեի քարտուղար։

1918 թվականի մայիսին Ալեքսանդրապոլի սովետը հռչակել է Հայաստանի Հանրապետության ստեղծումը։ Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային խորհրդի անդամ։ Նա եղել է Ազգային խորհրդի գործադիր կոմիտեի անդամ։ Ազգային խորհրդի գործադիր կոմիտեի նիստում Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1920 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1921 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1922 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1923 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1924 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1925 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1926 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1927 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1928 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1929 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի հունիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի հուլիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի օգոստոսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի սեպտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի հոկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի նոյեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1930 թվականի դեկտեմբերին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի հունվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի փետրվարին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի մարտին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի ապրիլին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի մայիսին Ա. Նաջարը ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամ։ Ազգային ժողովի նիստում նա ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար։

1931 թվականի հունիսին Ա. Նա

ԲԱՀՁԿԻՒ ՊԱՏՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՀԱՆԴԷՊ 1930

ՓԱՐԻԶ, 9. (Սփւմ.)— Ծրեմուար 11ին, Հ. Ց. Տաշնակ-ցութեան Մեծ Ընդհանուր Ժողովի վերջին նիստին, որ տեղի ունեցաւ Մեհեան սրահին մէջ, ներկայ էին 1500 հոգի։ Ժողովը վարեց Ա. Ռուբէնեան։

Ա. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՏԻՐՈՒՄՆԱՒՈՐԸ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆՑՆԱԾ ԽՕՍՔԸ

Ներկայացուցիչ Ա. Սահակեան, որ ընտրուած էր Տաշնակցութեան Ընդհանուր Ժողովին, ելաւ խօսքի եւ ըսաւ հետեւեալը։

— Ես, որ ներկայացուցիչ եմ Ամերիկայի Տաշնակցութեան, ուր ունինք 200 մասնաճիւղեր եւ 10 հազար անդամներ, ինչպէ՞ս կրնամ ներկայանալ ձեզի եւ ձեր միջոցաւ ամբողջ Հայութեան, առանց ձեզի յայտնելու, թէ ինչ զգացումներով եմ լեցուն։ Ես ինքզինքս կը զգամ ամենաերջանիկ մարդը աշխարհի վրայ, որ ինծի կը տրուի պատիւը ներկայանալ ձեզի։ Ես կը զգամ, որ ինծի հետ ներկայ են նաեւ Ամերիկայի Հայ կազմակերպութիւնները, որոնք ինծի կը վստահեցնեն, որ ես ձեզի հետ ներկայ եմ նաեւ իրենց անունով

մեց թէ անցեալ կիրակի օր ավընիւ փառնոյի եւ բիւնքասիալի անկիւնէն օտարական մը փոխադրած էր ժամը 11էն առաջ Ռուա-լէ եւ Ուտինօ փողոցներու անկիւնը: Հոն մարդը նշան մը ըրաւ եւ կարմիր ինքնաշարժ մը Ռուալէ փողոցէն ճամբայ ելաւ դէպի Էնվալիտի պողոտան. գորշագոյն ինքնաշարժ մը, որ հոն էր, հետեւեցաւ կարմիր կառքին: Հոն էր նաեւ կեղծ ոստիկանը:

Նոյն պատժութիւնը կը հաստատեն ուրիշ վկաներ ալ: Տիկին Րիւթէն, Ռուալէ փողոց թիւ 3ի դռնապանուհին կը պատմէ թէ շաբաթ օր իր մօտ եկած են կեղծ ոստիկանը եւ ուրիշ օտար այր մը ու կին մը, յետոյ շուտով անհետացած:

Կը կարծուի թէ բաց գոյն վերարկուով կասկածելի կինն է Լուտմիլլա Իվանովա Փատոնացչէֆ, անուանեալն Զօպան, ծագումով գերման, կինը ռուս բանուորի մը որ Լըվալուա-Փէրէ կը բնակի: Տիկին Զօպան հարցաքննուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ: Կասկած կայ ուրիշ կնոջ մը մասին:

Զօրավարին փարիզի բարեկամները դրամ կը հաւաքեն. 100,000 ֆրանք կը խոստանան անոր որ հետքը պիտի գտնէ: Նիսի մէջ ալ Ռուսերը կը հետաքրքրուին զօրավորին անհետացումով:

Լոնտոնի մէջ հսկողութեան տակ առնուած է Նիքոլա ցարին քրոջ՝ իշխանուհի Քենեհիայի բնակարանը, որուն շուրջ կասկածելի մարդիկ կը սեզերինատենէ մը ի վեր:

Մարսիլիոյ ոճիրին վեցերորդ զոհն ալ մեռած

Կիրակի օր ժանրաժանօրէն նկարագրեցինք այն զարհուրելի ոճիրը, որ տեղի ունեցած էր Մարսիլիոյ արուարձան Սէն-Լուիի մէջ՝ Յովհաննէս Յարութիւնեան անուն Հայու մը կողմէ:

Մարսէյլէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հիւանդանոցին մէջ մեռած է նաեւ այրի Տիկին Աննա Կարապետեան, որ ծանրապէս վիրաւորուած էր գլխէն ու կուրծքէն: Այս ձեւով Յարութիւնեանի զոհերուն թիւը կը հասնի վեցի: Եթէ հաշուենք զինքն ալ, որ անձնասպան եղաւ ոճիրէն անմիջապէս յետոյ, եօթը մեռելներ կը սգայ այսօր Սէն-Լուիի փոքրիկ հայ գաղութը:

Մարսիլիոյ թերթերը երկար ժանրաժամնութիւններ կուտան ոճիրի պարագաներուն մասին եւ կը հրատարակեն զոհերուն եւ ոճրագործին պատկերները:

Ալազաեանի շուրջ

Կիրակի օր գրեցինք թէ Ալմազեան եւ դատական ոստիկանութեան տնօրէն Պ. Պընուա դէմ դէմի բերուեցան Պ. Մայֆօի գրասենեակին մէջ: կը կարծուի թէ Պ. Պընուա կրկնած է նախապէս Պ. Մաթիֆասի առջեւ իր ըրած յայտարարութիւնները:

Պ. Մայֆօ յետոյ լսեց նաեւ հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆասը՝ հաստատելու համար թէ ո'ր ժամուն Ալմազեանի դէմ ձերբակալման հրամանագիր հանուած է:

Հաւանական է որ մօտ օրէն դէմ դէմի բերուին Պ. Պընուա եւ Մաթիֆաս, կարգ մը հակասութիւններ ճշդելու համար:

Պերլինի ցոյցը ձախողած

Համայնավարներու ծրագրած ցոյցը մեծ ձախողութեան ենթարկուեցաւ Պերլինի մէջ, հակառակ շաբաթներէ ի վեր կատարուած մեծ պատրաստութեանց եւ շռնդալից յայտարարութիւններու: Զանազան թաղերու մէջ խլրտումներ տեղի ունեցան, սակայն շնորհիւ ոստիկանութեան ձեռք առած միջոցներուն, կարգը չխանգարուեցաւ եւ ցուցարարները շուտով ցրուեցան:

Համայնավարները փորձեցին պատնէշներ կանգնել փողոցներուն մէջ եւ մայրաքաղաքի կարգ մը թաղերը մութի մէջ մնալ: երկու խանութներու ապակիները կոտրտուեցան, բայց ոստիկանութիւնը կրցաւ կողոպուտէ ազատել զանոնք: 78 համայնավար վարիչներ ձերբակալուեցան:

Համպուրկի մէջ ոստիկանութեան եւ համայնավարներու միջեւ կռիւները շարունակուեցան կիրակի օր ալ: Երկուստեք վիրաւորներ կան: Նոր ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

Արիւնալի կռիւներ Առաբիոյ մէջ

Ամմանէն (Անդրյորդանան) կը հաղորդեն թէ վատիի-Սիրհանի շրջանին մէջ արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցան վէհապիններու Անագիա եւ Էլսալամի ցեղախումբերուն եւ Անդրյորդանանի Արաբներուն միջեւ: 450 Անդրյորդանանցիներ սպանուեցան:

Կը վախցուի որ Անդրյորդանանցիները վրէժխնդրութեան դիմելով՝ արիւնալի նոր կռիւներ մղեն: Ամմանէն դէպի Մ'ան ճամբայ ելան քանի մը անգլիական զրահապատ ինքնաշարժներ:

Կռիւներ Մակեդոնիոյ մէջ

Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Օքինոկլի անտառներուն մէջ աւազակներու եւ զինուորական ջոկատներու միջեւ բուռն կռիւներ տեղի ունեցան: Շուրջ 20 զինուոր եւ աւազակներ ծանրապէս վիրաւորուեցան:

Եւրոպայի գեղեցկուհեան թագուհին

Վաղը՝ չորեքշաբթի փարիզի մէջ մասնաւոր յանձնախումբ մը պիտի կատարէ ընտրութիւնը Եւրոպայի գեղեցկուհեան թագուհիին: Մրցումին կը մասնակցին 19 գեղուհիներ՝ 19 տարբեր երկիրներէ.—Գերմանիա, Աւստրիա, Ֆրանսա, Անգլիա, Սպանիա, Իտալիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Լեհաստան, Չեխոսլաքիա, Եուկոսլաւիա, Պուլկարիա, Տանըմարքա, Իրլանտա, Հունգարիա, Պելճիքա, Յունաստան, Հունգարիա եւ Թուրքիա: Այս վերջինը առաջին անգամ ըլլալով կը մասնակցի այս միջազգային մրցումին:

Անցած տարի Եւրոպայի թագուհի (Միս Եւրոպա) ընտրուած էր Հունգարիոյ գեղուհին:

Այս գիշեր օփերայի մէջ կը տրուի մեծ պարահանդէս մը, որուն ներկայ պիտի ըլլան բոլոր թագուհիները:

Եղբայրասպան կռիւներ

Սվիլէնկրատէն (Պուլկարիա) կը հաղորդեն թէ Մակեդոնիոյ Յեղափոխական կազմակերպութեան մրցակից անդամներուն միջեւ կռիւը կը շարունակուի: Ծանրապէս վիրաւորուեցաւ Իլիա Թանէֆ՝ Մխայլոֆի կուսակիցներէն ու սպաննուեցաւ Սթանչօ Տոնչէֆ՝ Փրոթոկէրոֆի կուսակիցներէն:

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Ընիէռ-Պուա Քոլոնպի մասնաճիւղին կողմէ: Մարտ 8ին: կը խնդրուի բոլոր միութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Դասաւանդութիւնները կը սկսին այսօր երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, 60, Rue des Ecoles, Շօփ Փարիզիէնի վերնայարկը:

Ա. Դաս, ժամը 9—10: Հ. Յ. Դ. Ծրագիր. Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ.

Բ. Դաս, ժամը 10—11: Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն, Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ:

Ուսանողները պէտք է ներկայ ըլլան ճիշդ ժամը 8.45ին:

Հ. Ց. Դ.

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին: Գրադարանի սրահը: Ներկայանալ անդամատետրով:

Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջ. կոմիտէն ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Պօղոս Թորոյեանի եւ իր պարագաներուն, իրենց հօր եղբօր եւ բարեկամին Պ. ԿԱՐԱ. ՊԵՏ ԹՈՐՈՑԵԱՆի ժահուան առթիւ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Սէն Շամոն, վ. Ա.— 70:
Մարսէյլ, Ա. Մ.— 35:
Իտալիա, Մ. Ջ.— 300, կարգադրեցինք:
Թաւրիզ, Ս. Խան.— 100:
Ալէքսը, Ց. Մ.— 100:
Լիոն, Ղ. Գ.— 50:
Սէն Թ'Էթիէն, Խ. Մ.— 35:
Լա Սիօթա, Պ. Թ.— 10:

Պ. ՎԱՀՐԱՄ Արսէնեանէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Սեբաստիոյ Նահանգային Ուսումնասիրաց Միութեան վիճակահանութենէն նշահաճ են հետեւեալ թիւերը.— 1150 ֆոնոկրաֆ, 1068՝ նկարի մեքենայ, 407՝ գրպանի ժամացոյց, 183՝ ինքնահոս գրիչ, զանազան առարկաներ թիւ՝ 9, 14, 110, 173, 192, 210, 244, 271, 278, 288, 300, 348, 352, 379, 439, 464, 495, 523, 581, 582, 592, 627, 638, 640, 641, 681, 691, 693, 700, 702, 710, 729, 733, 763, 811, 945, 992, 1012, 1027, 1033, 1040, 1067, 1078, 1090, 1120, 1126, 1130, 1132, 1135, 1147, Շահող տոմսերով անձամբ կամ նամակով դիմել Aram Tufenkdjianի, 1 Rue Wilson, Décines (Isère).

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի ջմշկածագի խատիշար գիւղէն Գոհար եւ կիւլիստան Թոմասեանները ո-րոնք 1915ին Խարբերդի Աշուան գիւղէն տարագրուած են Շալէպ: Շալէպի գրաւումէն առաջ Արաբներու կողմէ դրկուած են ժօտակայ գիւղերը հոդային աշխատանքի համար:

Իրենց ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին ճշգրիտ լուր տուողին 100 ֆր. նուէր: Իրենց մօր Թադիկի, եղբօր՝ Պապօի եւ քրոջ Սրբուհիի հասցէն 20 Rue Beauséjour, Sarcelles (S. et O.) France: կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— ցաբեթ ցակոբեան կը փնտռէ իր հայրը պիթլիսցի Սիմոն ցակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Շամաս եւ իր զաւակը Աբիսողոմ: 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ: Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e): կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

— կը փնտռուի Զօրաւոգի Յովհաննէս Խրիմեան (21 տարեկան), որ 10 տարի առաջ Քորֆուի որբանոցէն փոխադրուած է իր մօրեղբօր Նշան Էրքիլիքեանի մօտ: Լուր առնուած է թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա: Իմացնել իր քրոջ Վերժին Խրիմեանի, 163 Cité du Maroc Chatenois, Belfort, France.

— կը փնտռուի վէգիր-ֆէօփրիւցի Սուրէն Աբսէնեան, հօր անուն՝ Աբսէն՝ մօր անուն Քարանիցա: Ամերիկի մէջ աշխատած է Նիկողոսեան վաճառատան մէջ: 1925ին մեկնած է Ֆրանսա եւ կը կարծուի թէ կը գտնուի Մարսէյլ: Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան կամ իր եղբօր Haig Arsenianի, 234 Fix Dourgouti, Athènes, Grèce.

— Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հոփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են Խարբերդի մէջ: Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի, 128 Str. Regola, Braila, Roumanie: կը խնդրուի արտատպել:

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթօուառ: Ազեմիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12:

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ԳՏՆՈՒԱԾ ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ

Անիէռ Պուա-Քոլոնպի մէջ մէկ ամիս առաջ գտնուած է թղթապանակ մը (մէջը դրամ կայ): Մանրամասնութիւններու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՍԱԿԱՐԱՆ

3 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.99
Տոլար,		Dollar	25.49
Մարք	100	Mark	608.25
Թրք. թղթ.		L. Trq.	12.04
Թրք. ոսկի		» » or	109.20
Մէճիտիէ		Médjidié	8.12
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	133.20
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	70.95
Զուից.	»	Fr. Suisse	491.25
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹԻՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆունս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
	»	II »	1565.—
	»	III »	1550.—
Թուրքի երկաթ.		Lots turcs	89.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն
38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ ցաւուկ յարկաբաժին վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութիւններ ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջդային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ՏԻԿ. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ հասարակութեան
ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ
համար զգեստեղինաց, ժանթոններու, գլխարկի, ճերմակեղենի եւ գուլպաներու վաճառատուն մը բացած է:
33 Rue des Dames, Paris (17e), Métro: Pl. Clichy
Ուր կը գտնուին ամէն ճաշակի եւ քսակի յարմար գոյն ապրանքներ՝ ամենաչափաւոր գիներով:
Մասնաւոր յանձնառութիւն օժիտի պատրաստութեան արագ եւ ժամքուր:
ԲԱՑԱՌԻԿ ՄԵԾ ՁԵՂՉ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ
Ասկէ զատ միայն հայ յաճախորդներու համար՝ նաեւ երիւրին 5՝ զեղչ բոլոր որոշուած գիներուն վրայ:

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ, Ձոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն
ԱՄԵՆԱՎԱՒ ՄԱՔՈՒՐ Ա.
Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար. Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէ

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԻԱՑՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ
Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառատան փլաքները: Ձոխ մթերք յունարէն և թուրքերէն փլաքներ:
ԱՊԱՌԻԿ ՓՈՆՈՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆԿ ԱՄՍԱՎՃԱՐ
56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 2

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան
Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ: փորմար դիմեցէք՝
ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ
Շամեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժամանակ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ: Անթերի սպասարկութիւն մօտ օրէն տէօնէր քէպապ, ընկերական եւ հայկական միջավայր:
Տէր եւ տնօրէն՝ Գ. ՔԷՆՏԷՐՃԵԱՆ
40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՁԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEY
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնդրուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու: Աչքի դէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ԶՈՒԽ ՄԹԵՐ
Քերական 2 ֆրանք, Լուսաբեր Այբենարան 6, Լուսաբեր Թերցարան Ա. Բ. Գ. տարիներ 10, 12, 14, Մայրենի քեր. ընթց. 5, Թանգարան Հ. եւ Ջ. Ասատուր, տասընթացք 8, Թանգարան Բ. տարի 10, Թանգարան տարի 12, Թանգարան Դ. եւ Ե. տարի 17.50, Թուաբանութիւն Ատրունի Ա. եւ Բ. տարի 10, Թուաբանութիւն միջին Պատմութիւն Հայոց 2 հատոր (Հ. Ս. Մովսէսեան) 40, տանի մեծագիր քարտէսը 20, Նամականի հայ լեզուի Բառարան հայ, լեզուի 75, Ֆրանսահայ բառարան 75, Ֆրանս. բառարան 65, Զրուցատրութիւն ֆրանս. Հայ 3, 6, 7.50, 25, Երգարաններ 5, 10, 25, 30:
Զանազան գիրքեր.— Հայաստան, Բ. Թրքահայաստան 70, Աննա Քարէնին 35, Հազար եւ մէկ գիշերներ 2 70, Կրացիէլլա 8, Ռաֆայէլ 18, Աբուլալա 5, կեանք Մահուան երգեր 10, Տղու հոգիներ 6, Բժիշկին գիրքէն ցուած էջեր 10:
Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ամէն գիրքեր:
Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux Seine, France.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Թմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

5 FÉVRIER 1930

Գին՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1179

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՊՐԾՈՒՆ ՃԱՄԲՈՒ ՎՐԱՅ

Ուրեմն, նոր հով մը փչել սկսեր է վենետիկէն։

Երէկ, մենք ժամանակագրեցինք միայն «Բազմավէպ»ի եւ Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեանի հրատարակութեանց ոգին։

Նոյն ամսագրին մէջ, ուրիշ գիտնական վարդապետ մը, Հ. Հացունի, վերջերս նոյնքան մոլեռանդութեամբ գործի ձեռնարկած էր, ապացուցանելու համար թէ կեղծ է «Հայ եկեղեցւոյ առաքելական ծագման» պատմութիւնը։ Ինչ որ կը նշանակէ թէ՝ մարդիկ աւելի կենսական գործ կը համարեն մէջտեղ հանել դեղնած, փոշոտած թուղթեր, եւ արծարծել նոյնքան դեղնած ու բորբոս կապած կիրքեր, քան պայծառ միտքով ծառայել «ընդ մըրկաւ» բաժնուած հոսանքներու միացման։ Չերիք չէ՞, վերջապէս, այսքան աստուածաբանութիւն եւ բանգիտութիւն ժողովուրդի մը գլխուն, որ արդէն կորանցուցած է իր ուղղութիւնը։

Այս երեւոյթներէն կը հետեւցնենք թէ վենետիկցիներն ալ, հպատակելով ժամանակի մը, կ'ուզեն ճակատ յարդարել պապական-լուսաւորչական գետնի վրայ։ Ուրիշ խօսքով, իրենց դարաւոր հաստատութիւնը, իրենց հարստութիւնն ու համբաւը ի սպաս դնել բուն հռոմէական կղերին կասկածելի առաջադրութեանց։

Որո՞ւ հաւար գաղտնիք է որ, Լատերանի դաշինքը նոր կորով ներարկեց Վատիկանի, եւ լայն ասպարէզ բացաւ անոր գործունէութեան առջեւ։ 1929 փետր. 11ի հաւաձայնութենէն ի վեր, թեւ առած են Հռոմի կապուած օրկաններն ու հրատարակութիւնները, եւմդր ցիրուցան բազմութիւններն անդամ գնահատելի քաղաքականութիւն չեն համարուիր, դրամագլուխ ճարելու համար։

Այս ճամբուն վրայ, բաց եւ արգասաբեր դաշտ մը կը համարուին, օրինակ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղութները։ Իսկ աշխատանքը այնպէս մը ձեւաւորուած է որ, կաթոլիկներն անդամ չպիտի կրնան շնչել, եթէ գետնամած չխոնարհին Վատիկանի առջեւ։

Արդարեւ, չափազանց պերճախօս իրողութիւններ տեղի ունեցած են, վերջերս, Պէյրութի մէջ։

Թէրզեան-կաթող. պատրիարք, հազիւ բազմած իր աթոռին վրայ, եւ կեղծաւոր ժպիտներ ցանելով աջ ու ձախ, նորէն ձեռք առած է իր չարաշուք ծրագիրը, որ այնքան խաւնակութեանց տեղի տուաւ, 1913ին, Պոլսոյ մէջ։ Արդէն իսկ աչքէ եւ աթոռէ ձգած է իր փոխանորդը, Նազլեան գերապայծառը, որ թէեւ նոյնքան թուռնդ կաթոլիկ, կը համարուի մրցակից մը, և քիչ մըն ալ կուսակից՝ ներքին ինքնավարութեան։ Թէրզեան յաջողած է իր ուզածին պէս կոնդակ մը խմբագրել ու ստորագրել տալ Վատիկանի մէջ։ Հետեւանքը — Պէյրութ ղրկուած է լատին քահանայ մը, Պոնտինի, իբրեւ «առաքելական այցելու եւ վարչապետ հայ-կաթոլիկ պատրիարքութեան»։ (եթէ չենք սխալիր, բուն իսկ այն կրօնաւորը որ Պոլիս ղրկուեցաւ միեւնոյն պաշտօնով, հայ-հռոմէական եկեղեցին լատինացնելու եւ պատրիարքարանը ստուերի մը վերածելու համար)։

Այս կարգադրութեամբ, հայ-հռոմէական պատրիարք, եպիսկոպոսներ եւլն. իրենց տիտղոսները պահելով հանդերձ, կը դառնան պարզ խամաճիկներ, իսկ ամբողջ հաւաքոյթը կ'ենթարկուի լատին քահանայի մը միահեծան իշխանութեան։ Ուղղակի կապուած Վատիկանի, հլու-հնազանդ՝ անոր բոլոր հրամաններուն։ Իր տոհմային ծէսերն ու աւանդութիւնները իսկ լատինացման զոհելու պայմանով։

Ի՞նչ խօսք որ ազգային ոգին, գիտակցութիւնն ու արժանապատուութիւնը բոլորովին մեռած չեն հայ-հռոմէական հասարակութեան մէջ։ Նոյն իսկ Սուրիոյ պէս խաւար եւ փորձաւոր միջավայրի մը մէջ։ Մեր տեղեկութեանց համաձայն, այնքան բազմացած են դժգոհները եւ այնքան սաստկացած՝ բողոքները (Պէյրութ, Հալէպ, Դամասկոս եւն.) որ, Թէրզեան ստիպուեր է հէքեաթներ հիւսել, ժողովուրդին զայրոյթը մեղմացնելու համար։ Իբրեւ թէ Պոնտինի ուրիշ պաշտօն չունի, եթէ ոչ հակել Պատրիարքարանի մատակարարութեան։ «Քանի որ ղրկած կ'ուզենք եւ կ'առնենք, պարտաւոր ենք հաշիւ տալու»։

Խնդիրն այն է, որ, կաթող. պատրիարքը ինքն ալ կը գալարուի իր սարքած թակարդին մէջ։

Տակաւին կարելի է խօսիլ այս խնդիրներու մասին։

Անշուշտ վենետիկի (կամ Վիէննայի) Մխիթարեանները մեղք չունին այս կղերապետական, հակահայ եւ հակաժողովրդական խաղերուն մէջ։

Բայց արդեօք չկա՞յ ո՛րեւէ կապակցութիւն, Վատիկանի նոր կացութեան եւ Վենետիկի վերջին ինքնահաւան եւ մարտադոյ արտայայտութեանց միջեւ...

Չկա՞յ ներշնչում կամ առաջադրութիւն՝ կրկէս նետուելու խօսքով եւ գործով։ «Զարնելու եւ զարնուելու» ամէն տեղ եւ ամէն ճակատի վրայ, քանի որ կակուղ է գետինը։

Տաժանելի է հրապարակաւ ուղղել այս հարցումները։

Կ'ուզէինք որ բոլորովին անտեղի ըլլային մեր կասկածները, եւ պարզ պատահար՝ մեր ժամանակած վրիպումները, — այնքան թեթեւ, գոռոզ եւ ծածկամիտ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵԹԷ ՈՒԶԵՆ ՀԱՄԱԿՆԱԼ

«Մշակ», Քալիֆորնիոյ անկախ հայաթերթը, դիտել կուտայ արդար դառնութեամբ (10 յունուար)։

— «Թրքութիւնն ու թուրանիզմը ձեռք ձեռքի տուած սանձարձակ կը շարունակեն այն նախճիրը որը դարերէ ի վեր իրենց մասնագիտութիւնն է եղած։ Պէտք չկայ պատճառներ եւ արդարացումներ փնտռելու։ Մէկ բան միայն իրողութիւն է, որ Թուրքիա կ'ուզէ ամէն գնով մաքրել փոքրամասնութեանց հարցը։ Կովկասի սահմաններէն ներս եւ կիլիկիա, իր օրհասական ցաւերովը տառապող Հայութեան մէկ քանի հազարնոց ցիրուցան խլեակները ոչ տնտեսական եւ ոչ ալ քաղաքական վտանգ մը կրնան ներկայացնել քէմալական ծրագիրներու յաջողութեան։

Ամենէն ընդվզեցուցիչը, սակայն, այն է որ նոյն այդ թրքական խարազանին տակ կորաքամակ հեծոդներէն անոնք որոնք հրաշքով մը կաշինին ազատած եւ ապաստանած են հոս, քաղաքական ու կուսակցական հակամարտութեան կռուան կ'ուզեն ծառայեցնել այս ցաւոտ հարցը։

Դասակարգ մը կայ, խմբակցական կամ կուսակցական առաջնորդներու, որը սուտ խենթ ու սուտ խուլ ձեւացած՝ իր ականջը կ'ուզէ խփել, ցեղին խլեակներուն այդ հիւանդութիւններով չի վրդովուելու համար։ Այս ամենուն քով անոնք տակաւին ոգեբաղարտ տրամաբանութե՛ամբ մը կ'աշխատին գոհերու վզին փաթթել այն ինչ որ բռնակալին մեղքն է միայն։ Եւ այս առթիւ մէջտեղ կը նետեն հայ եւ քիւրտ բարեկամութեան եւ այդ կարգի շինծու առասպելներ, ու կը շարունակեն հինցնել իրենց *ձէթած տուտուկի* խժալուր աղմուկը անախորժ։

Թուրքիոյ վերջին դարերու եւ առաւելապէս վերջին կէս դարու պատմութիւնը այնքան հարուստ է ոճիրներով, որ *եղբօր մը վզին փաթթելու* պէտք չկայ անոր այս վերջին ջղագիութիւնը եւ վայրագութեան պատասխանատուութիւնը։

Արդեօք կուսակցական մոլուցքէ տարուած այս աստիճան տգեղ եւ ապիկար արարքներով մեր քազմաթիւ վէրքերը աստիճան մը եւս խորացնելէն ու արիւնոտելէն ի՞նչ շահ կ'ակնկալեն կուսակցական այդ առաջնորդները պէտք այնքան ստիպողական է ու դարմանն եւ օգնութիւնը այնքան անհրաժեշտ, որ այլեւս պէտք է լռեն *թայֆայական* ամէն նկատում եւ ամէն կիրք։»

ՓԱՐԻԶԷՆ ՊԱՂՏԱՏ ՈՒԹ ՕՐԷՆ

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ փետրուարի կէսէն սկսեալ ճամբորդի կառախումբի նոր սպասարկութիւն մը պիտի բացուի Մէլազետքի ժայրաքաղաքէն դէպի Եւրոպա, անցնելով Քէրքուքէն, Մուսուլէն, Նուսէյպինէն եւ Պոլսէն։

Պաղտատէն մինչեւ Փարիզ ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ ութ օր։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ արեւմտեան եզերքին վրայ ուժգին մակընթացութեան հետեւանքով ծանր վնասներ առաջ եկան։ Վար նահանգին մէջ ողողումներ պատահեցան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանսական դաշնագիր

Ֆրանսայի արտաքին նախարար Պ. Պրիան եւ Փարիզի Թուրք դեսպան Ֆէթհի պէյ փետր. 3ին ստորագրեցին բարեկամութեան եւ իրաւարարութեան դաշնագիր մը, որ անգամ մը եւս կ'ամրապնդէ երկու երկիրներու յարաբերութիւնները, եւ նոր օղակ մը կ'աւելցնայ Լոքարնոյի դաշնագրով հաստատուած համաձայնութիւններուն վրայ։ Արդարեւ, այս դաշնագրով, երկու երկիրները յանձն կ'առնեն ևս չհէի իրաւարար ատեանին քննութեան յանձնել իրենց վէճերը, նախապէս յատուկ յանձնաժողովի մը ներկայացնելէ յետոյ։ Միեւնոյն ատեն, նոր դաշնագիրը կը նուիրագործէ այն շարք մը համաձայնութիւնները որոնց շնորհիւ երկու երկիրները մէկ տարիէ ի վեր կարգադրած են քաղաքական եւ տնտեսական շատ կարեւոր խնդիրներ— Սուրիոյ սահմանագծում, Թուրքեւֆրանսական առեւտուր եւայլն։

Դաշնագիրը կարեւոր կը համարուի ոչ միայն Թուրքիոյ և Ֆրանսայի մերձեցման տեսակէտով, այլեւ հոգատարութեան ենթակայ երկիրներու եւ Թուրքիոյ յարաբերութեանց տեսակէտով։ Այդ երկիրները այսուհետեւ կը գտնուին դաշնագրին երաշխաւորութեան տակ։ Ու վերջապէս, դաշնագիրը կը համարուի ընդհանուր խաղաղութեան գրաւական մը։

ՋՕՐ. ԿՈՒՏԵՊՈՎԸ ՉԷ ԳՏՆՈՒԱԾ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԽՈՐՀՐԴ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ ԿԸ ՎԱԽՆԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԷ

Քանի կ'անցնին օրերը, այնքան չղագրգռութիւն կը պատճառէ ռուս Ջօր. Կուտեպովի անհետացման խնդիրը։ Մոսկուան կը շարունակէ մերժել ո՛ր եւ է մեղսակցութիւն, եւ խորհրդային թերթերը բուռն լեզու մը կը գործածեն Ֆրանսայի դէմ, մինչեւ իսկ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզում նախատեսելով։ Նոյնքան մոլեգին յարձակումներ կը կատարէ Փարիզի աջակողմեան մամուլը, հատուցում եւ պատանդ պահանջելով։

Առջի օր, խորհրդային դեսպան Դովգալեւսկի պաշտօնապէս տեղեկացուց Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան թէ Ջօր. Կուտեպովի կուսակիցները յատուկ ջոկատ մը կազմած են, Ջօր. Միլլէրի դեկավարութեամբ, դեսպանատունը կոխելու համար։ Ուրիշ լուրի մը համաձայն, դեսպանը երկար տեղեկագիր մը ղրկեր է Մոսկուա, Կուտեպովի գործին առթիւ, եւ նկարագրելով Փարիզի մէջ տիրող գրգռութիւնը, երեք ամսուան արձակուրդ խնդրեր է, անշուշտ Ֆրանսայէն դուրս։

Ջօր. Միլլէր բացարձակապէս կը հերքէ դեսպանատունը կոխելու ծրագիրը, իբրեւ Զեկայի գործակալներուն խելապատաճած կ'ընծայուած առասպել մը։ «Ճիշդ այն պահուն երբ Ֆրանս. կառավարութիւնը շարժման մէջ դրած է իր ամբողջ ոստիկանութիւնը, մենք չենք որ ս.խմար եւ անօգուտ արարքով մը պիտի խանգարենք իր աշխատանքները։ Մենք բոլորս ալ համոզուած ենք որ դիւանագիտական անձեռնմխելիութիւնը, զոր կը վայելեն Դ. Միլլագայինի կարգ մը գործակալները, ահարկու խոչընդոտ մը կը կազմէ ոստիկանութեան քննութեան առջեւ։ Բայց մեզի, Ռուսերուս, օտարներու չհինար կարգադրել այս գործին քաղաքական հետեւանքները երբ վերջնական քննութիւնները։

*** Խորհրդային դեսպանը առջի օր ընդունուեցաւ վարչապետ եւ ներքին նախարար Պ. Թարտիէօյի կողմէ, որ Լոնտոնէն եկած է քանի մը օրուան համար։ Պահպանողական մամուլը կը պատմէ թէ դեսպանը բացատրութիւններ տալու կանչուած է։*

*** «Վոզրոժտէնի», ռուս միապետականներու փարիզի օրգանը, 100,000 ֆրանք պարգեւ խոստացած էր, Կուտեպովի անհետացման պարագաները լուսաբանողին, կամ անոր որ առաջին անգամ հեռախօսով խմբագրութեան իմացուցած էր լուրը։*

Շաբաթ առտու մարդ մը ներկայացաւ խմբագրատունը, եւ ապահովութիւն առնելէ յետոյ թէ պիտի ստանայ խոստացուած գումարը, եթէ յայտնէ զօրավարին արգելափակման վայրը, մեկնեցաւ, խոստանալով ժամադրութիւն տալ գլխաւոր խմբագիրներէն մէկուն։ Փոխանակ հեռախօսով ժամադրութիւն տալու, միեւնոյն մարդը նորէն խմբագրատուն հանդիպեցաւ եւ յայտարարեց թէ ինքը Զեկայի գործակալ է եւ կը կոչուի Սէլէզնէֆ եւ կը ծառայէ Պետր Նիկոլայէվիչ Զէքինի հրամանին տակ։ Ցետոյ դէպ մը կեղծ անցագիրներ ցուցնելէ յետոյ, պատմեց թէ Կուտեպովի առեւանգումը Զեկային գործն է եւ քանի մը հասցէներ տուաւ։ Ոստիկանութիւնը լուր առնելով, հետապնդեց Սէլէզնէֆը եւ քննութիւն կատարեց տուած հասցէներուն տեղը։ Ցետոյ երկար հարցաքննութեան մը ենթարկեց զինքը։ Երեւան եկաւ որ Սէլէզնէֆ նախապէս սպայ եղած է ցարական բանակին մէջ, բայց անցած է Զեկայի ծառայութեան մէջ, Պերլինի մէջ ամբաստանուած է գողութեան մը առթիւ, իսկ Ֆրանսայի մէջ արտաքսման վճիռ ստացած է մէկուկէս տարի առաջ։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս ձերբակալեց այս կասկածելի մարդը։

*** Վերջին լուրերու համաձայն, ոստիկանութիւնը հսկողութեան տակ առած է արուարձանի մը մէկ շէնքը։ Աւելի քան 150 գաղտնի ոստիկաններ կը շարունակեն հետապնդումները։ Ոստիկանութեան հաւաձայն, զօրավարը ողջ է։*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 25

Սարսէլի (624.50) եւ Էփինէի (109) միացեալ հանգանակութիւնը	733.50
Թուլոնի հայրենակից-ներէն	200.—
Տիկին X.	20.—
Գումար	953.50
24րդ ցանկին գումարը	24,565.35
Ընդհ. գումար	25,518.85

***

ԽՄԲ.— Այս գումարէն մինչեւ Յունուար 24 կեդր. Ցանձնախումբին փոխադրած ենք 19,000 ֆրանք։

Երէկ փոխադրեցինք 6000 եւս։ Ընդհ. գումար՝ 25,000 ֆրանք։

ԺԷՄԻԷ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Օտէոնի տնօրէն Ֆիրմէն ժէմիէ իր հրաժարականը ներկայացուց կրթական նախարար Մարոյի։ Հռչակաւոր արուեստագէտը իր հրաժարականին իբրեւ պատճառ ցոյց կուտայ առողջական վիճակը, որ վերջերս ծանրացած է։ ժէմիէ անցեալ տարի արդէն քանի մը ամսուան արձակուրդ առնելով Պովալոն գացած էր. վերադարձին ուզեց հրաժարականն տալ, սակայն իր բազմաթիւ բարեկամները, որոնց շարքին նաեւ արտաքին նախարար Պրիան, տարհամոզեցին զայն։

Նոր տարեշրջանին սկիզբը աշխատեցաւ Օտէոնի մէջ եւ կարգ մը նոր ներկայացումներ կազմակերպեց, նոյնիսկ դեր մը ստանձնեց փիկալի թատրոնը խաղցուածքատերախաղիմը մէջ։ Բայց առողջութիւնը օրէ օր կը խանգարուէր եւ քանիցս ուժերը թուլցան խաղացած պահուն։ Այժմ պիտի քաշուի Ֆոն տ'Ազիւր։

Օտէոնի տնօրէնութիւնը ժամանակաւորապէս պիտի վարէ փօլ Ապրամ, իր ընկերակիցը։

ՏԻԿ. ՏԷՐ-ԱԿՈՐՈՒՄ ՄԵՂՍԱԿԻՑ

Տիկ. Բուվիէ բողոք ներկայացուց, հարցաքննիչ դատաւորներու երեց Պ. Վիլէթի՝ իբրեւ խարդախութեան ու կեղծարարութեան մեղսակից ամբաստանելով Տիկին Տէր-Ակորումը եւ բոլոր այն երրորդ անձերը որոնց ձեռքը կը գտնուին իր կողմէ ստորագրուած մուրհակները։ Տիկ. Բուվիէ կ'ըսէ թէ այդ մուրհակները գործածուած են գնելու համար ապրանքներ, որոնք անմիջապէս վերջ կրկին ծախուած են կամ իբրեւ գրաւ դրուած փոխ-դրամ առնելու համար։

Աւելցնենք որ նոյն այդ երրորդ անձերը որոնք իրենց ձեռք մուրհակ ունին, առեւտրական դատարանին առջեւ դատ բացած են Տիկ. Բուվիէի դէմ։ Այս վերջինին պաշտպան փաստաբանն կասթոն վէյլ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵԼՄՏԱՑՈՒՅՑԸ

Եգիպտոսի ելմտացոյցը 1930-31ի համար կը նախատեսէ 38,062,000 եգիպտական ոսկիի հասոյթ եւ 44,350,000 եգ. ոսկիի ծախք։ 1929-30ի ելմտացոյցին հետ բաղդատելով հասոյթը 888,000 եւ ծախքը 2,460,000 ոսկի աւելի պակաս է։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Համալսարանի գիտական աշխատանքները ամբողջ աշխարհում ճանաչված են։ Համալսարանի գիտական աշխատանքների մասին է խոսում նաև Համալսարանի գիտական խորհրդի նախագահ, ակադեմիկոս Հ. Ա. Ղազարյանը։

Համալսարանի գիտական աշխատանքների մասին խոսելիս, ակադեմիկոս Ղազարյանը նշեց, որ Համալսարանի գիտական աշխատանքները ընթանում են հետևյալ ուղղություններով

...ւթեան արտօնագրի, դպրոց ...ած ժառենաղարան ընդունուե... ...եալըն խնդիրներու մասին։

ՅՈՂ. 2.— Յօդուած 1ին մէջ ...շուած ներկայացուցիչները ...իտի նշանակուին Ազգ. Դաշ...ակցութեան բարձր-կոմիսարին ...ղմէ, հաւանութեամբը շահա...ց կառավարութեանց։ Անոնք ...ենց պաշտօնները պիտի կի...րկեն շահակից կառավարու...թանց եւ Ազգերու Դաշնակցու...կան բարձր-կոմիսարին միջեւ ...ժանդութեամբ գոյացուած ...այմաններու համաձայն։

Այն երկիրներուն մէջ ուր ...ն ժարմիններ որ կէս-պաշտօ...կան ձեւով կը ստանձնեն յօդ...ած 1ի մէջ յիշուած պաշտօն...երը, Ազգերու Դաշնակցութեան ...արձր-կոմիսարը կրնայ դիմել ...այդ ժարմիններուն։

ՅՈՂ. 3.— Ի նպաստ կարօտ...երուն ընդունուելիք բացառու...թեանց վերապահութեամբ, կա...ելի է դրամ գանձել յօդուած...ն մէջ յիշուած աշխատու...թանց համար։ Սակայն եւ այն...էս այս վարձքերը պիտի ըլ...ան չափաւոր եւ համեմատա...ան՝ այն գանձումներուն հետ ...րոս բնակավայրի երկրին իշ...անութիւնները կ'ընեն նման ...աշխատանքներու առթիւ։

Ներկայ համաձայնագիրը պի...ի վաւերացուի և վաւերացու...րը պիտի արձանագրուին Ազ...րու Դաշնակցութեան քար...ուղարութեան մօտ։ Գործա...ութեան պիտի դրուի՝ երկու ...աւերացումներու արձանա...ուելէն իննսուն օր յետոյ։

Ազգերու Դաշնակցութեան ...դամ բոլոր կառավարութեանց ...ազգերու Դաշնակցութեան ...անդամ բոլոր պետութեանց ...առավարութիւններուն առ...ց պիտի ըլլայ յարումի հա...ար։

...ենեւ, 30 յունիս 1928

(ստոր.) Ի. ՄԻՅԵՐՍ (Պելճիքա)

Այս կարգադրութիւնը կը ...որոգրեմ հետեւեալ վերապա...ութեամբ.

...ծիրանասյի համար բարձր...ութեան ներկայացու...ցիչ մը անուանումը պիտի են...արկուի Ֆրանսական Հանրա...պետութեան արտաքին նախա...վարի հաւանութեան։ Առանց որ...ե բան փոխելու ուղս եւ հայ ...աղթականներու գրասենեակ...ու ներկայ ատորոգելիներէն, ...ակայացուցիչը հանգամանք ...ի ունենայ վիզէ ընելու կամ ...ասերացնելու յիշեալ գրասեն...կներու կողմէ տրուած թուղ...թը, որոնց պաշտօնական փաս...թուղթերու արժէք ճանչնալ ...ի ուզէին շահագրգռուողնե...համաձայն 1928 յունիս 30ի ...աձայնագրին։ Այս վիզանե...ն եւ վաւերացումներուն առ...ի գանձուելիք գրաւներու սա...ոյցը պիտի հաստատուի ար ...քին նախարարութեան եւ ...ղթականներու բարձր-կոմի...ութեան հետ համաձայնու...ամբ, նոյնը՝ նաեւ գանձումի ...ղանակին, զեղչի եւ ձրի ըլլա...ու մասին»։

11 մարտ 1929

Ր. ՄԱՍԻՅԼԻ (Ֆրանսա)

Թ. Ֆ. ՃՈՆՍԸՆ

Օգնական բարձր-կոմիսար գաղթականներու, ընդհ. քարտուղար

Խորհրդաժողովի

*
**

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ Գ.ը կը վերադարձի Աստղի, ասորա-քաղդէացի, քիւրտ եւ թուրք գաղթականներուն, որոնք նոյնպէս պիտի օգտուին ռուս եւ հայ գաղթականներու համար եղած կարգադրութիւններէն։

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑԸ

Հ. Ց. Դ. փարիզի դպրոցի բացումը տեղի ունեցաւ յունուար 29ին։

Ընկ Գերասիմ Թալայեան բանալով ժողովը շնորհեց դպրոցին արժէքը։ Ընկ. Մ. Երիցանց տեղեկութիւններ տուաւ նիւթերուն եւ դասախօսներու մասին։ Ցաջորդաբար խօսք առին հետեւեալ ընկերները։

Ընկ. Բենօ.— Դաշնակցութիւնը 40 տարուան պատմութիւն ունի որուն արժէքը չենք կրցած իւրացնել. բազմաթիւ դէմքեր ինկած են ո՞վ գիտէ որ սարի մէջ, որ քարի տեւ եւ ի՞նչ թանկագին զոհեր. որոնց անունն իսկ չենք գիտեր, պէտք է Դաշնակցութեան պատմութիւնը աւանդուի նոր սերունդին մանրամասն, որմէ օրինակ առնելով յառաջ ընթանանք։

Ընկ. Թ. Մեծատուրեան.— Դաշնակցութիւնը գերազանցող ուժ մը չունինք այսօր։ Եթէ այս սերունդն ալ չյաջողի, յաջորդէն յոյս չկայ։ Մենք հիներս կ'ընենք մեր կարելին.իսկ ձեզմէ կը սպասենք ապագան։

Ընկ. Կ. Սասունի. Ամէն անհատ կիրք մը ունի, որ կը գերազանցէ բոլոր ուրիշ բաները։ Ազատութեան եւ անկախութեան, արդարութեան կիրքը ունի Դաշնակցութիւնը եւ անոր համար տուեր է զոհեր։ քանի ծերանայ մեր կուսակցութիւնը, մեր գործը այդքան կ'ընդլայնի։ պէտք է աշխատինք սերունդ հասցնել,միտքով եւ գէնքով զուգընթաց։

Ընկ. Լ. Մօզեան.— Մեր մէջ կան չորս կուսակցութիւններ. մէկը գլուխ չունի, միւսը ինքզինք ճանչնալու կարողութիւն չունի, երրորդը ժողովուրդ կառավարելու յաւակնութիւններով եղածն ալ կը քանդէ։ փաստ է ո րեմն որ ժողովուրդը իր յոյսը դրած է Դաշնակցութեան վրայ։ Ուրեմն մեր բեռը ծանր է եւ պէտք է պատրաստուինք։

Ընկ. Աշոտ Գասպարեան,— Առաքինի, անկեղծ, անաչառ եւ կարող ղեկավարի պէտք ունինք։ Առաւն կանուխ արթնցողը ինքզինք ղեկավար կը կոչէ։ պէտք է պատրաստել մարքուր, վերին աստիճանի պարտաճանաչ ղեկավարներ։

Ընկ. Ս. Տէր Յովմասեանս.— Շափազանց զգալի է մեր մէջ ալ դաստիարակութեան պակասը։ պէտք է ամէն մէկը իրմէ ի գործ դնել պակասը լրացնելու։ Համայնավարները մեծ ճիգեր կը թափեն, կուսակցական դաստիարակութեան համար։

Ընկ. Շրաչ Շանտալեանն ալ երիտասարդներու անունով խօսեցաւ եւ շնորհաւորելով ձեռնարկը, մաղթեց որ դասընթացքը տեւական ըլլայ, փոխանակ երեք ամիսի։

Խօսեցաւ նաեւ ընկ. Շ. Միսաքեան։ Ժողովը վերջ առ ուշ ատեն, եւ բոլորը մեկնեցան վառ յոյսերով։

Ունկնդիր մը

ԱՌԵՒՏՐ. ՏԱԳՆԱՊ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Գահիրէի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ալեքսանդրիոյ նաւահանգիստին մէջ ծանր կացութիւն կը տիրէ եւ վախ կայ որ առեւտրական տագնապ մը ծագի Եգիպտոսի մէջ, որովհետեւ կառավարութիւնը մաքսային նոր սակացոյցը հրատարակութեան տուաւ անոր գործադրութենէն երկու ամիս առաջ։

Կարգ մը տուներ երկար ատենէ ի վեր ապրանքի ապսպրանք տուած էին։ Ալեքսանդրիոյ բոլոր մթերանոցները խճողուած են արդէն և մաքսային իշխանութիւնները ստիպուեցան 70,000 թոնօ աւրուելիք ապրանքներ, ինչպէս ալիւրևշաքար,քարափին վրայ բացօթեայ դնել։ Գրեթէ բոլորն ալ ապահովագրուած են անդլ. ընկերութեանց մօտ, ու եթէ անձրեւ գայ, անադին կորուստի պիտի ենթարկուին։

Այս ապրանքներէն ամէն ամիս ընականօն ներածուի կ'ըլլայ 14000 թոնօ։ Ամիսներէ ի վեր եկած ապրանքները անկարելի է տեղէն շարժել, քանի որ ո՛չ քաղաքին մէջ, ո՛չ ալ երկաթուղիներուն վրայ տեղ կայ զանոնք ամբարելու համար։

Մինչեւ փետր.17 Աղեքսանդրիա պիտի հանի՝ննա՝ւ50առեւտրական նաւեր, որոնցմէ 17ին բեռները կարելի չպիտի ըլլայ ցամաք հանել. արդէն ներկայիս բոլոր տափանաւերը կը գործածուին ամբարումի համար։ Շոգենաւերը անկարող իրենց բեռները պարպելու՝ կապուած պիտի ըլլան գրեթէ ամբողջ ինը ամիս։

Տրամադրելի ամէն անկիւն ու ծակ գրաւուած պիտի ըլլայ փետր. 17ին եւ կը հաշուուի թէ շուրջ 400,000 կապոցներ բացօթեայ պիտի մնան քարափին վրայ։

Կառավարութիւնը կարգ մը պարապ հիւղակներ առած էր՝ բամպակի մթերքին վերապահելու համար,այժմ պիտի ստիպուի ընդարձակել մթերանոցի սահմանուած տեղերը։

Բացի մթերումի խնդրէն, կայ աւելի ծանրակշիռ պարագայ մը, այն թէ երկիրը անկարող պիտի ըլլայ ապառելու ա՛յսքան մեծ քանակութեամբ մթերքներ, ու կը կարծուի թէ կարգ մը վաճառականներ ստիպուած պիտի ըլլան վերժել հասած ապրանքները։

Մաս մը ապրանքներ չպիտի կրնան հասնիլ մինչեւ փետր.17 և վաճառականները պիտի ստիպուին անոնց համար մաքս վճարել՝ հասած նոր սակացոյցին։

Երբ թուրքիա իր սակը բարձրացուց, որոշ տագնապ առաջ եկաւ, բայց ոչ այս աստիճան, որովհետեւ գործադրութեան դրուելէ առաջ սակացոյցը չէր հրատարակուած։ Այս վաղաժամ հրապարակումը ծանր սխալ մը եղաւ Եգիպտոսի համար։

Կացութիւնը ա՛յնքան լուրջ չէ Փորթ Սաիտի մէջ, սակայն հոն ալ որոշ նեղութիւն կը զգացուի։

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Շարունակ թուրք թերթերէն)

ՆՈՐ ԴՈՐԾԱՐԱՆ ՄԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Հոլանտական «քրոնհաթ» անուն մեծ գործարան մը, որ «մօթէօր»ի եւ նաւահանգիստի վերաբերեալ առարկաներ կը շինէ, որոշած է Գորտի նման գործարան մը հաստատել Պոլսոյ մէջ։ Գործարանին տնօրէնը՝ քրոնհաթ Պոլիս հասած եւ պէտք եղած քննութիւնը կատարած է այս գործին համար։

Գործարանին շինութեան համար 26 հազար ոսկի արժէքով գետին մը գնուած է Ոսկեղջիւրի եզերքը։ Ցնորէնը, Պոլսոյ մէջ գործերը լրացնելէ վերջ Հոլանտա պիտի երթայ մեքենաները բերելու համար։

Ցնտեսական եւ Ելմտական գործավարութիւնները մեծ դիւրութիւններ գոյց կուտան գործարանին բացումին համար։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին երեք տարուան վիճակագրութեան համաձայն, այծամազի (թիֆթիկ), աֆիոնի, բուրդի եւ կաղինի միջուկի շատ ուշագրաւ փուլեր կը ներկայացնէ։

Աֆիոնի արտածումը եղած է՝ 1926ին 345,174 քիլօ, 1927' 237,717 քիլօ, 1928ին 313,721։ կաղինի միջուկին արտածումը՝ 1926ին 13,596,346 քիլօ, 1927ին 15,738,079 քիլօ, 1928ին 14,306,928։ թիֆթիկի արտածումը՝ 1926ին 4,608.012 քիլօ, 1927ին, 4,440.619 քիլօ, 1928ին 4,039,093։

Բուրդին (եափաղը) արտածումը՝ 1926ին 3,851,000 քիլօ, 1928ին 4,946,442 քիլօ։

** Պաշտօնական վիճակագրութեան մը համաձայն, 1921-28ի շրջանին, Օրտուի,կիրասոնի եւ Տրապիզոնի կաղինի բերքը հետեւեալ չափերով եղած է.

Օրտու	Տրապիզոն	կիրասոն
1921 —	3,500,000	18,304,000
1922 —	2,500,000	7,490,000
1923 —	4,500,000	18,585,600
1924	3,200,000	6,000,000 7,955,391
1925	9,600,000	17,000,000 21708616
1926	2,240,000	3,500,000 9,594,533
1927	13,800,000	14,000,000 2669161
1928	4.350.000	8,400,000 8,614.819

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՅՆ ՄԸ

Եգիպտական «լա Պուրս Էժիփսիէն» թերթը կը գրէ յունուար 23ի թիւին մէջ։

Հրեաները վերադարձան Աւետեաց Երկիրը, Յոյները,որոնք այլեւս չեն կրնար թուրքիոյ մէջ մնալ, իրենց նախահայրերու երկիրը կը դառնան։ Պուլկարները յոգնած աքսորէն, զանգուածովի կը վերադառնան իրենց երկիրը։ Միայն Հայերը ցրուած կը մնան աշխարհի չորս ծայրերը։ «Ընհայրենիք»ներ են այն օրէն ի վեր որ սուլթաններու կայսրութիւնը զանոնք վտանգաւոր համարեց Օսմ. Կայսրութեան փրկութեան համար։

Հայ մտաւորականները, որոնք ամէն առթիւ երախտագիտութիւն կը յայտնեն Սուրիոյ հիւրընկալութեան համար, բազձանք յայտնած են Հայերուն տրամադրել Եփրատի եւ Խապուրի մէջեւ, վերին ճէզիրէն, այսօր գրեթէ անապատային շրջան մը, բայց որ Դ. դարուն, Հռոմէացիներու օրով, ծիծղուն եւ յուռթի դաշտ մըն էր, որմէ կը պարենաւորուէր ամբողջ երկիրը։ ան մինչեւ իսկ կ'արտածէր դրացի երկիրները ինչ որ Սուրիոյ տուած է Մ/ջերկրականի Աւազանին շատ մարան տիտղոսը։

Հայկ. Ցան մը ստեղծման համար Ֆրանսայի ցոյց տուած փութկոտութիւնը ոչ միայն մարդասիրական, այլեւ ողջամիտ քաղաքականութեան մը սկիզբն է Մերձաւոր Արեւելքի մէջ Ֆրանսազգեցութեան ապագային համար։

Վերին-ճէզիրէն Սուրիոյ հիւսիսը գրաւած իր դիրքով, բնակուած Հայերով եւ Սուրիա ապաստանած քիւրտ գեղապետներու օժանդակութեամբ, իբրեւ յառաջապահ պիտի ծառայէ Հաւանական որեւէ յարձակման կամ արշաւի դէմ։

ԲԱՆՈՒԻՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Անցեալ շաբթու հրատարակուած ազդին առթիւ, հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները ստացանք Ռօանի Ազգ. Միութենէն.—

ՌՕԱՆ, 31 յունուար.— Կը խնգրուի առանց ժամանակ կորսնցնելու ձեր պատուական թերթին մէջ հրատարակել թէ Ռօան Մաթէյի(Լուար) ժետաքսի գործարանը գործ կը տրամադրէ, անոնց որոնք նախ Ֆրանսա մնալու եւ յետոյ աշխատելու իրաւունք ունին։ Այսպիսիները եւ միայն ամուրիները կրնան նամակով դիմել գործարանի վարչութեան, որ պիտի պատասխանէ ուղղակի։

ի դիմաց Ազգ. Միութեան Ատենապետ՝ Մեսրոպ Թորոսեան

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐ

Ստացանք «Հայրենիք» ամսագրի յունուարի թիւը, ճոխ եւ բազմազան բովանդակութեամբ։

Փետրուարի թիւին մէջ, պիտի երեւան ԱՆԴՐԱՆԻԿի ՅՈՒՇԵՐը, որոնք լոյս հանուած են Հ. Յ. Դ. Ժընեւի թանգարանէն։ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ստորագրած է «Անտիպ էջեր» եւլն.։

Տարեկան բաժնեգին՝ 5 տոլար։ Հասցէ.— 13—15 Shawmut St., Boston, Mass. (U. S. A.)

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱՁԻՔ...

Կրկին եւ կրկին կը յիշեցնենք մեր կարգ մը պաշտօնակիցներուն՝ չմոռնալ «ցառաջ»ի անունը, երբ սեփական լուրեր եւ թղթակցութիւններ կ'արտատպեն։

Կարդացէք և Տարածեցէք

ՅԱՌԱՋԸ

''ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 5 —

ԲԺԻՇԿԻՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

— Տենդը...

— Ես կը փոխեմ, ըսաւ կատուկ մը վիմալի, ձեռքի ողնով մը վակալոփուլոյի եւ ...րզ խոնարհումով մը Սիալի ...այս անգամ պատասխանեց ...ի կտրուկ նշանով մը։

— Սի՛ա, հոս եկէք, ինքը ...տք է վեր հանել։ Պէտք պի...ի ըլլայեր հիւանդապահներէն ...ուքը... վերջապէս, պիտի ...րձենք, ես անհրաժեշտ կը ...տեմ պատատ մը դնել որ ...մ պահէ։

— Չայն լուա՞նք, հարցուց ...։

— Այո՛, ո՞ւր է ալքօլը։ Կոնքն ...եթէ, կը հաճի՞ք լաւ, սպա...էք... կապերը պատրաստե...ք. պատրա՞ստ են։ Այդ ատեն ...ը։

Թոմասօ Գորսի, երբ Տոքթ. ...ալոփուլօ սկսաւ դարմանու...ք աչքերը բացաւ։ Դէմքը ...ղնեցաւ, փորձեց ձեռքով ...եռացնել իր կուրծքէն բժիշկին ձեռքը եւ հեղձուկ ձայնով մը.

— Ո՛չ, ո՛չ... ըսաւ։

— Ի՞նչպէս թէ ո՛չ, հարցուց զարմացած Տոքթ. Վոկալոփուլօ։ Բայց արեան ժայթք մը արգիլեց Գորսին պատասխանելէ եւ բառերը խեղդուեցան իր կոկորդին մէջ, հազի նոպայի մը մէջտեղ։ Եւ ուշաբարձ, կռնակին ինկաւ...։ Այն ատեն լուացուեցաւ եւ դարմանուեցաւ ինչպէս պատշաճ է, երկու բժիշկներուն կողմէ։

IV

— Ո՛չ, մայրիկ, ո՛չ... չպիտի կարենամ։

Աւրիէն վերագտած էր իր զգայնութիւնները եւ կը մերժէր անսալ իր մօր յորդորներուն։ Զգել իր ամուսինին տունը տղոց հետ միասին, այդ բանին կարող չէր։

Ինքզինքը բռնի գամուած կը զգար աթոռին վրայ, հղձած եւ դողդոջուն, իբրեւ թէ կայծակը ինկած ըլլար իր ոտքերուն առջեւ։ Մայրը տակն ու վրայ կ'ըլլար իր առջեւ եւ զայն ի զուր կը բռնադատէր։

— Երթանք, Աւրիէն, երթանք։ Չիս կ'իմանա՞ս։

Թողուց որ ուսնոց մը ձգեն իր ուսերուն եւ գլխարկն ալ իր գլխուն. ուղիղ իր առջին կը նայէր, մուրացիկի մը նման։ Չէր յաջողեր տակաւին խելք հասցնելու թէ ի՞նչ պատահած էր իրեն, ի՞նչ կ'ըսէր իր մայրը։ Տո՞ւնը թողուլ։ Ինչպէ՞ս պիտի կարենար ընել այդ, այդպիսի բոպէի մը։ Թէ օր մը, ուշ կամ կանուխ պէ՞տք պիտի ըլլար զայն թողուլ։ Բայց ինչո՞ւ համար, իր ամուսինը այլեւս իրեն չէ՞ր պատկաներ։ Չայն տեսնելու փափաքը կորսուած էր, բայց ի՞նչ կ'ընէին դուրսը գաւիթը երկու ոստիկանները, զորս իր մայրը իրեն կը ցուցնէր։

— Աւելի լաւ կ'ըլլայ որ մտնենի։ եթէ ապրի, թիւարան պիտի երթայ։

— Մայրիկ, պաղատեցաւ, իր ակնարկը յառելով անոր։

Բայց անմիջապէս աչքերը վար առաւ զսպելու համար իր արցունքները։

Իր մօրը դէմքին, իր ամուսնին դատապարտութիւնը կարդաց. «Ան Նորին սպաննած է, քեզ կը խաբէր Նորիի կնոջ հետ։» Ինք կը շարունակէր անգիտանալ այդ կէտը, չէր կարող տակաւին ոչ մտածել ոչ ալ ըմբռնել այսպիսի բան մը, իր մէջ կը պահէր այն պատգարակին տեսիլքը եւ ուրիշ ոչինչ կրնար երեւակայել քան թէ Թոմասօն վիրաւորուած, թեւրեւս մահամերձ պառկած վրան... Թոմասօն ուրեմն սպաննա՞ծ էր Նորին։ Անժէլիկա Նորիին հետ գաղտնի տարփակցութի՞ւն մը ունէր եւ երկուքը միասին յանկարծակիի եկած էին ամուսնոյն կողմէն։ Խորհեցաւ որ Թոմասօն միշտ իր ատրճանակը միասին իր վրայ կը կրէր։ Այդ Նորիի՞ն համար էր։ Ո՛չ, միշտ իր վրայ կրած էր, մինչ Նորիները տարի մը կ'ընէր որ այս քաղաքը հաստատուած էին։

Իր գիտակցութեան շփոթութեան մէջ, պատկերներու խուռներամ յորձանք մը կ'ողողէր իր միտքը, պատկեր մը կ'արթնցնէր ուրիշ մը, կայծակի մը տեւողութեան միջոցին անանկ, պատկերները կը համախմբուէին շատ յստակ տեսարաններու ձեւով, կը ցնցէին անմիջապէս, կրկին նոր տեսարաններու ձեւով համախմբուելու համար, խելապտոյտ արագութեամբ մը։ Նորիները հասած էին Գալապրի մէկ քաղաքէն յանձնարարական նամակով մը, ուղղուած Թոմասոյի որ զանոնք ընդունած էր արտազեղումով մը, որ իր միշտ հաճոյակատար քնաւորութեան յատուկ էր, մեղսակից ձեւերով, իր առնական դէմքին պայծառ ժպիտովը, ուր կը փայլէին իր աչքերը, իւթայտ բերելով իր կենսունակութեան լիութիւնը, իր գործօն, անընկճելի կորովը, այն ամէնը որ զինքը կը սիրցնէին ամէնուն կողմէ։

Այնքան կենսունակ, այնքան արտազեղ այդ խառնուածքը որ մշտական պահանջն ունէր գրեթէ վայրագութեամբ իր սիրտը բռնալու, զինքը գերած, իւրացուցած էր իրենց ամուսնութեան առաջին օրերէն. ինքզինքը քշուած զգացեր էր այս թափչէն զոր ունէր ապրելու համար, կեանքի մոլուցք մը, կատարելապէս, ապրիլ անդուլ, առանց խղճահարութիւններու վրայ մտմտալու, առանց խորհրդածութիւններով ժամանակ կորսնցնելու, ապրիլ եւ ապրեցնել, բոլոր արդելքներուն վրայէն անցնելով, բոլոր խոչընդոտները ճակելով։ Շատ անդամներ, կանդ առած էր, այս ալացքին մէջտեղ, դատելու համար իր ամուսնոյն մէկ արարքը որ իրեն կատարեալ պատշաճութեան մը համաձայն չէր թուեր։ Բայց իրեն ժամանակ չէր թողուր դատելու ինչպէս որ իր արարքներուն ալ այնքան կարեւորութիւն չէր ընծայեր։

ԼՈՒԻԶԻ ՓԻՐԱՆՏԵԼԼՕ

(Եար.)

Նոր վկայ մը, ոստիկան Շօվօ Թէեւուշ Ճնացած, կը պատմէ Թէ յունուար 26ի առտուն, իտալական հիւպատոսարանին մօտերը, տեսաւ շքեղ ինքնաշարժ մը որ սրընթաց կ'երթար։ Իր ուշադրութիւնը գրաւեց ոստիկան մը, որ նստած էր վարիչին կողմը։ Իսկ բուն ինքնաշարժին ներսը կը գտնուէին երեք հոգի որոնց մէկտեղինը թաւ մօրուք մը ունէր։ «Ինքնաշարժը դարձաւ եւ եռեւի ապակիէն տեսայ որմօրուսաւոր մարդը կը մաքառէր, կը փորձէր ոտքի ելլել եւ ազատիլ երկու ընկերներուն կաշկանդումներէն։ Դիմացը նստած ոստիկանը վրան ծռած կ'երեւար, ձեռքերը բռնելու համար, իսկ քովը նստած մարդերէն մէկը ձեռքը անոր բերնին դրած էր։ Ինքնաշարժը ցոյց տուի ընկերոջս՝ Պէկէի, եւ ըսի Թէ ահա վիրաւոր մը կը տանին։ Յետոյ ենթադրեցի որ խեղդ մը ըլլալու է։ Առջեւէն կարմիր ինքնաշարժ մը կ'երթար։»

Հաւասկան շարժուձը Կովկասի մէջ

Թիֆլիզէն կը հեռագրեն.—*Յունուար 27ին Սարվանսկի (Վրաստան) շրջանին մէջ ամբողջապէս «հաւաքական» դարձած էին 34 գիւղեր՝ շուրջ 5000 ժշակողներով, այսինքն գիւղացիական տնտեսութեան ընդհ. թիւին 100ին 65ը։ Հաւաքոյթներու մէջ աղքատ եւ միջակ գիւղացիները կը պահանջեն իրենց շրջանէն արտաքսել կուլակները։*

Անցեալ ամիս Ադրբէյճանի մէջ աղքատ եւ միջակ գիւղացիներու պատկանող 50,000 հողամասեր, ինչպէս նաեւ 10,000 հողագործ բանուորներ արձանագրուեցան հաւաքական տնտեսութեանց մէջ։

Գանձակի եւ Մուղանի շրջանին մէջ կը շարունակուի ամբողջական հաւաքականացումը։ Ասկէ գատ Վրաստանի 14 գաւառներ հաւաքական հողագործութեան ենթարկուած են։

Ռումբ մը՝ Բրիտանական Թանգարանին մէջ

Շաբաթ օր ռումբ մը գտնուեցաւ Լոնտոն՝ Բրիտանական Թանգարանին հնդկական բաժնին մէջ, պահապանի թիկնաթոռին տակ։ Պատրոյգը սպառելու 2ուկէս սանթիմեդր մնացած էր, երբ երեւան հանուեցաւ ռումբը, որ եթէ պայթէր, օդը պիտի հանէր բազմաթիւ արժէքաւոր առարկաներ։ Ոստիկանութիւնը լուր առնելով անմիջապէս Թանգարան հասաւ եւ ռումբը փոխադրեց ոստիկանատուն։

Ալի խան անուն ուսանող մը Թանգարանի տնօրէնութեան հեռաձայնով հաղորդած էր Թէ իր ընկերները դաւադրութիւն մը կը պատրաստեն՝ հնդկական բաժինը քանդելու համար։ Թանգարանի այդ բաժինը հսկողութեան տակ առնուեցաւ եւ ժողովուրդին թոյլ չտրուեցաւ հոն մտնել։ Պահ մը փնտռտուքէ յետոյ, ռումբը գտնուեցաւ՝ փաթթուած օտար թերթերու մէջ։

Սեղմումներ ապահաւոր առեւտուրին դէմ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.—*Մոսկուայի սովետը մասնաւորներուն արգիլեց առեւտուրի նիւթ դարձնել բոլոր այն ապրանքները զորս կ'արտադրեն մեծ ձեռնարկները, որոնք կը պատկանին պետութեան, կոոպերատիվներուն կամ հասարակական կազմակերպութիւններուն։ Այս որոշումը կ'ընդգրկէ մանաւանդ սննդեղէնի, քիմիական եւ ելեկտրական գործարանները. արգիլուած է նոյնպէս շինութեանց նիւթերու, ապակիի, անթելի գործիքներու, քարիւղի, շաքարի, աղի, լուցկիի, ծխախոտի եւ սիկարէթի առեւտուրը։ Այս առարկաները ծախելու արտօնուած են միայն պետական վաճառատուններն ու գործակցականները։*

Այս արգելքը մաս կը կազմէ այն ծրագրին, որով հետգհետէ պիտի չնչուի մասնաւոր առեւտուրը։

Կիպրոս եւ Յունաստան

Ինչպէս գրեցինք, Անգլիոյ գաղթային նախարար Լորտ Փասֆիլտ անցած շաբաթ հրատարակեց կապոյտ Տետրակ մը իբրեւ պատասխան Կիպրոսի Օրէնսդիր Մարմնոյ յոյն անդամներուն առաջարկին՝ Կիպրոս կղզին Յունաստանի կցելու մասին։

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Նիկոսիայէն կը հեռագրէ Թէ այս պատասխանը ո՛չ մէկ մասնաւոր հետաքրքրութիւն արթնցուց ժողովրդային լայն զանգուածներու մէջ։ Մասնաւոր խանի որեւէ որոշ մէկ մասը, բացի այն ակնարկէն Թէ գաղութը պատրաստ չէ ինքնավարութեան համար։ Ասիկա նախատինք մը կը նկատեն կղզեցիներուն համար։

Նոյնիսկ ծայրայեղ տարրերը Անգլիայէն նպաստաւոր պատասխան մը չէին ակնկալեր կիպրոսը Յունաստանի կցելու առաջարկին։ Գիւղացիները բացարձակապէս հակառակ են Յունաստանի հետ միացման, իսկ քաղաքի բնակիչները կէս-սրտով կը պահանջեն այդ միութիւնը։

Թուրքիոյ պարտքերուն շուրջ

«Թայմզ»ի փարիզեան Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ ո՛չ Թուրք դեսպանը, ոչ ալ Օսմանեան Պանքան ստացած են որեւէ տեղեկութիւն, որ հաստատէր Թէ Թուրք կառավարութիւնը մտադիր է բաժնետէրերէն խնդրելու որ հաւանին յետաձգել կարգ մը պարտքերու վճարումը։ Անհաւանական է որ Թուրք ելմտական իշխանութիւնները այսպիսի մեթոտներու դիմեն՝ Թրքական դրամին կայունացումը դիւրացնելու համար։

Ալմազեանի քողարկեալ ինքնութիւնը

Վերաքննիչ ատեանի խորհրդական Մայֆօ եւ քարտուղար Քանպրիալ երկուշաբթի օր գացին դատական ոստիկանութեան շէնքը եւ քննեցին այն սենեակները, ուր արգելափակուած էր Ալմազեան հոկտ. 18ին ուրբաթ, 19ին շաբաթ եւ 20ին կիրակի օրերը, նախ քան կիրակի կէսօրէ վերջ հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆսան գրասենեակը տարուիլը եւ իր դէմ ձերբակալման կանոնաւոր հրամանագիր հանուիլը։

Հաւաստարիմներ ալ կասկածելի

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Թէ Ըմմէթ փաշա պահանջեց ետ առնել Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյի երեսփոխանական առանձնաշնորհը, որպէս զի կարելի ըլլայ հետապնդել՝ իր կարգ մը հրատարակութեանց առթիւ։ Մահմուտ պէյ սեփականատէրը եւ խմբագրապետն է կիսապաշտօնական «Միլլիյէթ»ի, եւ ականաւոր երեսփոխան մը, ինչպէս նաեւ Մ. Քէմալի անձնական բարեկամը։ Հեռագիրը չի ճշդեր խնդրոյ առարկայ հրատարակութիւնները։

*** Ծովային նախկին գործավար Իհսան պէյ, որ բանտարկուած էր իբրեւ զեղծարար, ազատ արձակուեցաւ։*

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Բ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը Շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles Chope Parisienne, Ա. ժամ *9—10* Շ. Յ. Դ. պատասխանատուութիւն *ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ*։

Բ. ժամ *10—11* Պատմական մատերիալիզմը եւ անոր քննադատութիւնը *ԱՇՈՏ ԴԱՍՊԱՐԵԱՆ*

Հ. Յ. Դ.

Դ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Շորեքշաբթի իրիկունժամը 8.30ին։ Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՆԱՄԱԿ ունին Պ. Պ. Սելթիկեան, Մասիս Պալիանճեան, Յարութիւն Քէչեան, Յովհաննէս Մարկոսեան։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Սէնթ'Օպանի հանգանակութեան ցանկը.—

Ջուլալեան ընտանիք, Խաչատուրեան 50ական, Թ. Պօղոսեան, Թ. Տէյիրմէնճեան, Վ. Փարաւոնեան 25ական, Պ. Գասապեան, Ն. Պետրոսեան, Գ. Մակարեան, Յ. Պիպէռեան 20ական, Յ. Տէյիրմէնճեան, Յ. Տէյիրմէնճեան, Ե. Իշխանեան 10ական, Ա. Օհանեան 5 Ֆր.։ Գումար 290 Ֆրանք։

(Տես *Յառաջ* 21 յունուար)։

Մարսիլիա հաստատուած Ամպրկա գիւղացիներէն.—

Յ. Պօզիկեան, Թ. Թուրիկեան 25ական, Փ. Քիզիրեան, Պ. Պօղոսեան, Ա. Աւագեան 20ական, Վ. Փարիկեան, Ն. Տէր Սարգիսեան, Ա. Մօկոզեան, Յ. Աբիկեան 10ական, գումար 150։

(Տես *Յառաջ* 21 յունուար)։

Տրակինեանի հայրենակիցներէն, (նախաձեռնութեամբ Յառաջ. միութեան).—

Ա. Շաճեան 100, Մ. Պօզապալեան 30, Քիզմէճեան եղբարք 20, Լ. Կիւմիւշեան 20, Պ. Կպրաեան, Վ. Թիֆթիկճեան, Ժ. Տէյիրմէնճեան, Ա. Միքայէլեան, Ն. Մանուկեան, Գ. Պագալեան, Կ. Գըլըճեան, Մ. Գարակէօզեան, Յ. Քէփէչէեան, Վ. Թատրեան, Տիկ. Վ. Թէրզեան, Լ. Կազէլեան 10ական, Ա. Նիքսարլեան, Գ. Ապաթլեան, Ա. Աւետիսեան, Ղ. Պէյօղլուեան, Տիկ. Ս. Իփանեան, Յ. Աստուրեան, Ժ. Գաֆթանճեան 5ական, գումար 325 ֆրանք։

(Տես *Յառաջ* 21 յունուար)։

Տրակինեանէն (Նախաձեռնութեամբ Ռ. Վարդանի).—

Կ. Եազըճեան, Ղ. Սիվազլեան, Մ. Յովհաննէսեան, Պ. Պալեան, Ե. Ցօնկայեան, Մ. Մուրատեան, Յ. Զիլինկիրեան, Վ. Կիւրեղեան, Յ. Չէօրէքճեան, Ս. Ժամկոչեան, Ա. Աւետիսեան, Թ. Խաչիկեան, Ա. Կակուղեան 10ական, Զգօն Տէր. Յիրմէնճեան, Կ. Մանուէլեան, Յ. Պօյաճեան, Գ. Քէնտէրէեան, Այրի տիկ. Պայծառ Սագաեան, Ժ. Գաֆթանճեան, Գ. Նիքօեան, Ա. Յակոբեան, Պ. Իփանեան, Լ. Պօղոսեան, Գ. Ապաթլեան, Ս. Ուզունեան, Ա. Յակոբեան 5ական, Վ. Քէգուգեան, Ժ. Քէնտէրճեան 15ական, Թ. Եսայեան 50, Ֆ. Վարդան 25, գումար 300։

(Տես *Յառաջ* 21 յունուար)։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Յաբեթ Յակոբեան կը փնտռէ իր հայրը Պիթլիսցի Սիմոն Յակոբեան եւ իր մօրաքոյրը՝ պողչաճի Մուշեղի կինը Շամսա եւ իր գաւակը Աբիսողոմ։ 1914էն ի վեր որ եւ է լուր չկայ իրենցմէ։ Իմացնել՝ Hapet Agopianի 4 Rue des Deux Avenues, Paris (13e)։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Կիւմիւշխանէցի Սրբուհի Գասպարեան որ 1914ին Տրապիզոնէն աքսորուած է Էրզրում։ Իր մասին լուր չկայ։ Իմացնել՝ Վահան Գասպարեանի, 52 Bld. Jean Jaurès, Paris (19)։ Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։

Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Պոլսահայ Թերթերէն արտատպել։

— Հ. Գարակէօզեան Հօմի սաներէն կայծակ Հէփեան կը փնտռէ իր մայրը Երզնկացի Տիկ. Վարպանուշ Ճէլալեան (Կրկնամուսնացեալ) որ վերջին անգամ կը գտնուէր Սէլանիկ։ Իմացնել Gayzak Hépianի La Gaudinière. Ville - aux - Clercs (Loir et Cher), France.

Կը խնդրուի Սէլանիկի Թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Զօրուժդի Յովհաննէս Խրիմեան (21 տարեկան), որ 10 տարի առաջ Քորֆուի որբանոցէն փոխադրուած է իր մօրեղբօր Նշան Էրքիլիքեանի մօտ։ Լուր առնուած է Թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա։ Իմացնել իր քրոջ Վերժին Խրիմեանի, 163 Cité du Maroc Chatenois, Belfort, France.

— Կը փնտռուի Վէգիր-Քէօփրիւցի Սուրէն Արսէնեան, իր օրանուն՝ Արսէն՝ մօր անուն Քարանիցա։ Աթէնքի մէջ աշխատած է Նիկողոսեան վաճառատան մէջ։ 1925ին մեկնած է Ֆրանսա եւ կը կարծուի Թէ կը գտնուի Մարսէյլ։ Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան կամ իր եղբօր Haig Arsenianի, 234 Fix Dourgouti, Athènes, Grèce.

—Եալովայի օրթագիւղէն Ազիարոն Սագաեան կը փնտռէ իր աղջիկը Լուսաճին՝ որ 1915ին 6 տարեկան հասակին իր մօր Նազիկի կողմէ յանձնուած է Տէր Զօրի մէջ Ալֆրոն Գարաֆիսարցի նպարավաճառի մը։ Մինչեւ այսօր իր մասին տեղեկութիւն չկայ։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել։

—Կը փնտռուի Հրանդ Մխեեան իր մօր եւ քրոջ կողմէ։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել S. Fanardjianի 140 Avenue Pasteur, Bagnolet (Seine).

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒԻ ՀԱՒԱՔՈՒՄ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի վարչութիւնը ձեռնարկած ըլլալով հագուստներու հաւաքման, կը խնդրուի տրամադրելի հագուստները յանձնել հետեւեալ հասցէներուն, փութով դրկուելու համար Սուրիա։

Յանձումը կարելի է կատարել ՈՒՐ. ՇԱԲԱԹ եւ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ։

Պէլվիլի Թաղամասին համար. Տիկ. Սուրբլուսեանի, 1bis Passage Kuszner.

5րդ եւ 6րդ Թաղամասերու համար (Սէն Միշէլ).— Տիկ. Դերձակեանի կամ Օր. Ֆերմանեանի, Hôtel du Sénat.— 7 Rue de Tournon.

Անիէռի եւ Պուա - Քոլոնպի շրջանի համար.— 98 Rue du Chambart Պր. Արամ Յովհաննէսեանի, 2 Rue Victor Hugo Գառնիկ Յովհաննէսեանի։

Պէքոնի համար.—Օր. Ս. Յակոբեանի, 7 Rue de Strasbourg, Asnières.

Շավիլի համար.— 13 Avenue Ville d'Avray, Chaville.

Անկիէնի համար.— Տիկ. Տէր Թոմասեան 18 Rue Mora։

Վարչութիւն

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջթ. Շաբ. Լէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արուեստ եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, վէրմարիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորիա։ Ընդհատում եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.99
Տոլար,		Dollar	25.49
Մարք	100	Mark	608.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.04
Թրք. ոսկի		» » or	109.20
Մէճիտիէ		Médjidié	8.12
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	133.20
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	71.05
Ջուից.	»	Fr. Suisse	491.50
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԾԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆունս. I Cr. Fonc. Eg.	2200.—	
» II »	1565.—	
» III »	1550.—	
Թուրքի երկթղ. Lots turcs	89.—	

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)
Շեռաձայն, PROVENCE: 20—
կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները
կը կատարէ ծննդաբերութիւններ
կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7եւ ժամադ
Թեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՁԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ
18 Rue MONCEY, 18
Փլաս տիւ Փոնի
Հայերու համար հարիւրին 20 զեղ

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ
Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարեւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառանիշով
փլաքները։ Ձախ մէթրք յունարէն և Թուրքերէն փլաքներ
ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՕՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ
56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 2

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ
Ամէն օր՝ գաւնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ
Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ բաց է մ
առաւօտ ժամը 2։
23 Rue Huchette Métro: St. Michel

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՑԵՐ
ք ա ց ո ւ ա ծ է
DORK
Կօշիկի վաճառատունը
46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON
Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան
Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ Փոր
մար դիմեցէք՝
ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱ
Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասն
եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկու
Մօտ օրէն տէօներէ քէպապ, ընկերական եւ հայկական
միջավայր։ Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. Քէնտէր
40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV
Տէր եւ տնօրէն՝ Տ Օ Ք Թ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնա
ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի
գէտը կ'ընդունի Գ., Շ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քի
կոորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը
2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ODEON COLUMBIA
Տիեզերահռչակ Քոլոմպիա եւ Օտէոն վաճառանիշով
ըէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակնե
փորթաթիֆ կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան
բեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին
ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
150 Rue Moncey, LYON
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

*1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազ
Ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Զգայատես կինը 5, Թիապ
Թրիվալէ 3, Սթիլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մ
Լեռնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Գ
4, Քերթուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատենան 15 Ֆր.
ծովահէնը 12, Թէոտորա 10, Վէնտիքթա 15, Կէս կոյսեր
հազնածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 Ֆր.,
խօսակցութիւններ 10, 8, 6, Ֆր., Սեռային Առողջապա
(կազմուած) 30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10,
2, Զերմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, ինչպէ
ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստալներ, հատը կէ
Փոստի ծախք չառնուիր։ Պահանջեցէք գրացանկը։*

Դիմել հետեւեալ հասցէին.—L. Mozian, 5 Rue Champlain

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire — Խմբագիր՝ SCH. MISSAKIAN — Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration — 235 Faub. St. Martin, PARIS (10e)

Խմբագ. եւ վարչութիւն — MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

6 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1180 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՑՆ ՎԱՅՐԱԳ ԹԱԹՐ

Նկատա՞ծ էք երբեք— եթէ Դաշնակցական մամուլը ո՛րևէ տեղկութիւն չհաղորդէ մեր ճղակտոր հայրենիքին առօրեայ, իրական կացութեան մասին, եւ բաւական համարէ խորհրդահայ թերթերէն կատարուած թարգմանութիւնները, ուրիշ ոչ մէկ տեղ ձայն պիտի լսուի՝ կամ պիտի լսուի օտար թերթերէ, բացառիկ դէպքի մը պարագային։

Եւ այն ատեն, բնականաբար հանգիստ քուն պիտի քաշէ «ընթերցող հասարակութիւնը»։ Քանի որ, թէ Երեւանի թերթերուն եւ թէ անոր մուննետիկներուն կամ հակադաշնակցական մամուլին մէջ, պիտի չգտնէ ուրիշ բան, եթէ ոչ անսպառ «պիտի»ներ։ Սրընթաց «վերացումներ» զանազան չարիքներու։ Անթաղդատելի «վերելք»ներ բոլոր ճակատներուն վրայ։ Շողիքոտ գովաբանութիւն՝ ասդին, եւ թխածոյ, խառնիճաղանճ թարգմանութիւններ, ճամարտակութիւններ եւ այլանդակութիւններ՝ անդին։

Վերջերս անկանոն կը հասնին խորհրդային թերթերը։ Հասածներն ալ՝ ոչ մէկ արտակարգ նորութիւն կը յայտնեն։

Ամէն ինչ կարգին ... Եւ սակայն, իրականութիւն է որ անցեալ դեկտեմբերին խմբական ձերբակալութիւններ կատարուեր են Հայաստանի բոլոր մասերուն մէջ։ Երեւանը նորէն եւ նորէն մաղուեր է։ կալանաւորներուն բուն թիւը չենք գիտեր, բայց կրնանք յիշել շարք մը անուններ։ Զանգեզուրի շրջանէն Ղափանի մէջ ձերբակալուած են 37 հոգի, Արեւիկի մէջ՝ 17, Բաղաբերդի մէջ՝ 15 հոգի։ Նոյն համեմատութեամբ՝ իւրաքանչիւր գաւառի եւ գիւղի մէջ։

— «Աստուածները, հալածանքները եւ հսկողութիւնը անասելի չափերի են հասել։ Շատ փախստականներ ապրելու հնարաւորութիւն չունենալով անձնատուր են եղել իշխանութեանը»։

Կարելի՞ է հասկնալ պատճառը։

Միամի՛տ հարցում։ Մասնաւորապէս 1925էն ի վեր, ամէն տարի եւ տարին քանի մը անգամ Զեկան «կ՛աւլէ» Հայաստանի քաղաքներն ու գիւղերը։ Կը ցուցակագրէ, կը բանտարկէ, կ՛աքսորէ կամ տեւական հետապնդումով և հսկողութեամբ կ՛ամբանացնէ հարիւրաւոր քաղաքացիներ,— կրցա՞ք հասկնալ պատճառը։ Այս մշտանորոգ ահուսարսափին հեղինակները իրենք որ եւ է ատեն տուի՞ն բացատրութիւն։ Համարձակեցա՞ն գոնէ հրապարակային դատ սարքել, ինչպէս կը պահանջէին «յանցաւորները» իրենք։

Ոչ եւ ոչ։ Այդպիսի քաղութիւններ կը փորձուին, երբեմն, մեծ կեդրոններուն— Մոսկուայի, Լէնինկրատի, Խարկովի կամ Թիֆլիս-Բագուի մէջ, բայց երբեք՝ Երեւանի մէջ։ Անգամ մը սարքեցին դատական գաւեշտ մը (Յուշոյեան), եւ իրենց ուզած եղանակով։ Բայց ամբաստանեալներէն առաջ, վարիչները իրենք էին որ դատուեցան։

Այնպէս որ, ստիպուած ենք համակերպիլ այս չարաշուք լուութեան, եւ միայն արձանագրել ինչ որ տեղի կ՛ունենայ։ Այնքան որքան կարելի է ստուգել, ամիսներու ընթացքին։

Եթէ մեր միւս պաշտօնակիցներն ալ գոնէ այս պարտքը կատարէին, ծանուցանելով դէպքերը առանց մեկնութեան, անշուշտ պուտ մը սփոփանք պիտի կաթէր հալածականներու սրտին մէջ։ Այդ անմեղ բազմութիւնները պիտի զգային, վերջապէս, թէ կարմիր գիծէն դուրս ալ, աչքեր ու միտքեր կը հետեւին իրենց տառապանքին։

Բայց եթէ անոնք ալ մտածեն այդպիսի բաներու մասին, այն ատեն ո՞վ պիտի նկարագրէ զանազան ազգային երեւելիներու հարսնիքներն ու նշանտուքները, կնունքներն ու խրախճանքները։

Այն ատեն տեղ կը մնա՞յ որ աւետեն հին ու նոր հարուստներու, աւելի կամ պակաս «վսեմ» շուքերու, եպիսկոպոսներու եւ վարդապետներու, ազգի-ազգի Աբիսողոմ աղաներու մեկնումներն ու ժամանումները, հարբուխներն ու ապաքինումները...

Եւ յետոյ, չէ՞ որ «Հայաստանեայց» քաղաքականութեան կը հակասէ հայրենիքին երգերուն հետ վէրքերն ալ նկարագրել։ Ճերմակին հետ սեւն ալ արձանագրել։

Թշուա՛ռ եղբայրներ։ Դուք չունեցաք այդ մխիթարութիւնը մինչեւ այսօր, եւ պիտի չունենաք այսուհետեւ ալ։

Անշուշտ անոր համար որ, ձեր տառապանքն անգիտացողները, խելագար իշխանութեան մը յարաճուն, քստմնելի վարպետութիւններն ուրացողները չափազանց շատ կը սիրեն իրենց հայրենիքը։

Ի՛նչ խստութիւն, ի՛նչ հալածանք, ի՛նչ ձերբակալութիւն և աքսոր։ Չի՞ բաւեր որ, շաբաթը քանի մը անգամ աւետաբեր տուրքեր կուտան շինարարական գործունէութեան մասին...,

Ներսը՝ պատերազմական վիճակ՝ ամառ - ձմեռ, եւ տարէ տարի աւելի ոանձարձակ։ Դուրսը միայն գոհաբանական տաղեր, ճառեր եւ «ոչքլավ»ներ։

Ուրիշ ի՞նչպէս կարելի է ամրապնդել կապը՝ հայրենիքին եւ գաղութներուն միջեւ։

Եւ յետոյ, Մոսկուան պատերազմ է հրատարակած «կուլակ»ներուն եւ մասնաւոր առեւտրականներուն դէմ։ Ինչո՞ւ օգտուիլ առիթէն, յախտ մը եւս իլեցնելու համար բոլոր տեսակի «հակաեղափոխականներու» գլխուն։ Մինչեւ որ, ոչ ոք կարենայ ոտքի կանգնիլ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՖՐԱՆՔՓԵԻԹՈՒԻՐՔ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

«Թան» խօսելով փետրուար 3ի ֆրանքեւթուրք «բարեկամութեան, համերաշխութեան եւ իրաւարարութեան» դաշինքին մասին, կը գրէ (4 փետրուար).

— «Այս դաշնագիրը որուն կնքումը կը նախատեսուէր քանի մը ամիսէ ի վեր եւ որ կերպով մը կը պսակէ այն համաձայնութիւնները, որոնք կնքուած էին՝ կարգադրելու համար երկու երկիրներուն միջեւ ծագած բոլոր դժուարութիւնները, մանաւանդ Թուրքեւսուրիական սահմանագուխին մասին, կը կազմէ կարեւոր պաշտօնաթուղթ մը։ Ինկա նոր դարաշրջան մը կը բանայ ֆրանքեւթուրք յարաբերութեանց, ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ եւ հոգատարութեան ենթակայ հողամասերու միջեւ։ Իրաւարարութեան դաշնագիրը խմբագրուած է Լոքառնոյի ոգիով եւ դաշնագիրը կը պարունակէ չեզոքութեան վախադարձ յանձնառութիւն մը այն պարագային համար, երբ երկու պետութիւններէն մէկը, հակառակ իր խաղաղ ընթացքին, առանց իր գրգռութեան յարձակումի մը ենթարկուի երրորդ պետութեանց կողմէ։ Հասկնալի է անշուշտ, որ այս յանձնառութիւնը չի կրնար ազդել այն պարտաւորութեանց վրայ, զորս ստանձնած է Ֆրանսա՝ համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին։ Այսօր Թուրքիոյ հետ կնքուած դաշնագիրը յղացուած է Ժընեւի կողմէ յանձնարարուած համաձայնութեանց ոգիով ու իմաստով, եւ ունի համերաշխութեան եւ խաղաղութեան գործիքի մը ամբողջ նկարագիրը»։

ԱԼՄԱԶԵԱՆի ՀԱՐՑԱՓՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Ալմազեան դէմ դէմի բերուեցաւ դատական պաշտօնեայ ընէսի հետ, որ պաշտօն ունէր կարգադրել հայ դերձակին սնանկութեան գործերը։ Հարցաքննութեան ներկայ էր փաստաբան ժան-Շառլ Լէկրան։

Դատաւորը կ՛ուզէր հասկնալ թէ Ալմազեան սնանկանալէ յետոյ՝ ինչպէս ապրեցաւ յուլիսէն մինչեւ սեպտեմբեր, ինչ հասոյթներով։

Ալմազեան կը պնդէ որ յուլիսին ծախած էր կարգ մը ապրանքներ՝ որոնք խանութին մէջ մնացած էին, ինչպէս նաեւ դերձակի գործիքները եւ ատոնց դրամով ապրած էր։ Եւ որովհետեւ այդ ապրանքները ծախած էր փողոցէն անցնող յաճախորդներու, չէր կրնար ճշդել անոնց ինքնութիւնը։

ՀԻՒԱՆԴ ժանուկներու օգտին մեծ պարահանդէս մը տրուեցաւ երեքշաբթի դիշեր Օփերայի մէջ, ներկայութեամբ հանրապետութեան նախագահին, վարչապետին, փարիզեան ընտրանիին եւ գեղեցկութեան թագուհիներուն։ Հասոյթ եղաւ մէկուկէս միլիոն ֆրանք։

ԱՆԴԼԻՈՅ մէջ Յունուար 27ին անգործներու թիւնէր 1.491.500, նախորդ շաբթուընէ 18.098 եւ անցած տարուան նոյն շրջանէն 97.422 աւելի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խմբակ մը բանակցութիւններ սկսած է Թուրք կառավարութեան հետ՝ Անատոլուի մէջ կարգ մը անտառներ զարգացնելու նպատակաւ։

ԵՒՐՈՊԱՅի գեղեցկութեան թագուհիին ընտրութիւնը կատարուեցաւ երէկ՝ միջազգային յանձնաժողովի մը կողմէ, որուն Թուրք անդամն էր Միհտաթ պէյ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՀՈՒՍԱՐՍԱՓԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

300 ՆԱԽԿԻՆ ՍՊԱՆԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Րիկայէն կը հեռագրէ փետր. 3 Թուականով.

Զեկան (ԳեպէՕու) առանց դատավարութեան գնդակահարեց շուրջ 300 նախկին ծովային սպաներ — գրեթէ այս դասակարգին բոլոր մնացորդները՝ բացի անոնցմէ որոնք բոլշեւիկեան նաւային ծառայութեան մէջ մտած էին խորհրդային վարչաձեւին սկիզբը։

Զոհերը ազատած էին ասկէ առաջ քանիցս նախկին սպաներու դէմ կազմակերպուած չարդէն եւ ցրուած վիճակի մէջ կ՛ապրէին Խորհրդային Միութեան ամէն կողմերը. կ՛աշխատէին գանազան գործերու մէջ, առանց ծածկելու իրենց անցեալի պաշտօնը, տեսականօրէն պաշտպանուած բլլալով խորհրդային օրէնքներով։ 1929ի ընթացքին Զեկան ձերբակալեց անոնց բոլորը եւ արգելափակեց զանազան շրջաններու մէջ, մեծ մասը ղրկելով Տոմսկի Նարիմ գաւառը (Սիպերիա)։

Վերջերս Մոսկուայի Զեկայի կեդրոնական իշխանութիւնները որոշեցին «մաքրագործել մեծաւորապէս անբաղձալի այս տարրերը» եւ հրամայեցին տեղական մասնաճիւղերուն՝ գնդակահարել անոնց բոլորն ալ։ Հրամանը գործադրուեցաւ արգելարաններու շրջափակին մէջ։ Այս առթիւ Զեկան նոյնիսկ չհրատարակեց սովորական յանկերգը՝ հակախորհրդային գործունէութեան կամ դաւադրութեան մը մասին։

Գնդակահարուածներու ազգականներէն ոմանք Րիկա բնակող օրթոտոքս Ռուսներէն խնդրեցին որ «Պանիխիտա» (հոգեհանգիստ) կատարել տան զոհերու յիշատակին, «որովհետեւ Խորհրդային Միութեան մէջ անկարելի է որեւէ յիշատակի արարողութիւն կազմակերպել», ու վաղը Րիկայի մէջ պարզ «Պանիխիտա» մը կազմակերպուած է։ Թէեւ սպաներէն շատերուն անունը ծանօթ է հոս, սակայն աւելի յարմար նկատուեցաւ չհրատարակել անոնց անունները, վախնալով որ Զեկայինձեռքը կծիկ մը տրուած կ՛ըլլայ՝ գտնելու համար Րիկա դիմող ազգականները։ Հետեւաբար ընտրուեցաւ շատ գործածական անուն մը եւ աղօթքը պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյն «Նիկոլայի եւ անոնց որ նահատակուեցան անոր հետ»։

Ընկերային ապահովագրութիւններ

Ծերակոյտը առջի օր վիճաբանութեան ենթարկեց օրինագիծ մը, որով կը պահանջուէր բանուորա գիւղացիական հանգստեան թոշակներու մասին 1910 ապրիլ 5ի օրէնքին տրամադրութիւնները երկարաձգել։ Այս օրէնքին տրամադրութիւնը անցած ըլլալով ընկերային ապահովագրութեանց նոր օրէնքին մէջ, անոնք չնչնուած պիտի նկատուէին, եթէ երբեք պաշտօնապէս չփակուէին։

Այս առթիւ ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքին (1928 ապրիլ 5ի օրէնք) մասին եւս քուէարկուեցան երկու յօդուածներ։ Առաջին յօդուածը կը տրամադրէ որ 1928 ապրիլ 5ի օրէնքով ապահովագրուածներուն ճանչցուած իրաւունքները պիտի ճշդուին այն հրամանագրով՝ որ կ՛երկարաձգէ 1910 ապրիլ 5ի օրէնքը։ Երկրորդը կ՛ըսէ թէ նոյնպէս նոյն օրէնքը պիտի ճշդէ այն թուականը՝ երբ արձանագրութեան թուղթերու առաքումը պիտի վերջանայ։

Ըստ այս որոշումին, ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքը գործադրութեան պիտի դրուի այն ատեն միայն, երբ հրատարակուի խնդրոյ առարկայ հրամանագիրը՝ որուն տակ պիտի ստորագրեն բացի Հանրապետութեան նախագահէն՝ աշխատանքի եւ ելմտական նախարարները։ Ակէ զատ արձանագրութիւնը պիտի շարունակուի օրինական պայմանաժամէն վերջն ալ, ու որեւէ պատիժ չպիտի ենթարկուին այն գործատէրերը, որոնք մինչեւ այն ատեն յայտարարած չպիտի բլլան իրենց պաշտօնեաները։

Ընկերվարականները բուռն կերպով կը բողոքեն այս յետադէմ առաջարկի դէմ։

Կեա միլիոն ֆրանք՝ Կուտեպովը գետնուին

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

Ոստիկանութիւնը կը շարունակէ իր քննութիւնները՝ գտնելու համար ռուս զօրավարին հետքը։ Ռուսներէն Թերթի մը մատնանշումին վրայ, օրերէ ի վեր պաշարման տակ առնուած էր փարիզի հեռաւոր արուարձաններէն Սէն-Ժերմէն-ան-Լէյի մէկ ապարանքը, ուր բոլշեւիկներ կը բնակին։ Առջի օր այդ շէնքին մէջ կատարուած խուզարկութիւնը որեւէ արդիւնք տուած չըլլալով, պաշարումը վերցուեցաւ։

Զանազան նոր վկաներ լսուեցան՝ ստուգելու համար թէ յունուար 26ին ժամը 11ին զոյգ մը ինքնաշարժները դէպի Էնվալիտի պողոտան ուղղուելէ յետոյ ո՞ւր գացին։ Ցարդ ստուգուած կէտն այն է, որ զօրավարը փախցնող ինքնաշարժները տեսնուած են Էքոլ Միլիթէրի առջեւ։ Անկէ յետոյ անկարելի կ՛ըլլայ գտնել անոնց հետքը։ Միայն կ՛ենթադրուի թէ անկէ վերջ ուղղուած են դէպի Էթուալ եւ Փարիզէն դուրս ելած՝ հիւսիս-արեւմտեան դուռներէն մէկէն։

Ուրիշ վկայ մը կը հաւաստէ թէ Ուտինօ եւ Ռուսլէ փողոցներու անկիւնը տեսած է կեղծ ոստիկան մը, որ կը խօսէր բաց գոյն վերարկուով կնոջ հետ։ Սակայն ո՛չ կեղծ ոստիկանին,

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 26

Պորտոյի հայրենակիցներէն	510.—
Ց. Անտիլեան գործարանի բանուորներ (Մարսէյլ)	187.—
Գումար	697.—
25րդ ցանկին գումարը	25,518.85
Ընդհ. գումար	26,215.85

***

...Խմբագիր

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Եղբայրական օգնութեան կոչը հոս ալ՝ հնչեց։ Մենք Թող առաջիններէն ըլլանք։

Կօշիկի գործարանի հայ արհեստաւորները, քաջալերուելով գործատէրին նիւթական եւ բարոյական աջակցութենէն, մեր ժէ հանգանակեցինք կոկիկ գումար մը, 187 ֆրանք։

Կոչ կ՛ընենք բոլոր կօշկակար արհեստաւորներուն, որպէսզի անխտիր հետեւին Ց. Անտիլեանի (գործատէր) օրինակին։

Ց. Անտիլեան 50, Տ. Բարսեղեան 15, Ա. Ալաժեան 20, Հ. Քալեան 10, Ալ. Սողիկեան 10, Հ. Ա. Սողիկեան 20, Կ. Նէֆէրեան 10, Տ. Մաղաքեան 7, Մ. Ականեան 5, Թ. Տէր Գրիգորեան 5. Մ. Բենիամինեան 5, Ե. Զինկեան 5, Ա. Գազազեան 10, Վ. Վրթանէսեան 10, Bernard 5։ Գումարը 187 ֆրանք։ (Տես վերը)։

(Պէյրութ ֆրանսացի գործատէրը լսելով մեր ձեռնարկը, սիրով մասնակցեցաւ։)

***

... Խմբագիր

ՊՕՐՏՕ 30 յունուար.— Թուրքերը Անատոլուի լայնքին ու երկայնքին ցրուած մեր հարազատներուն վերջին բեկորներն ալ կը հեռացնեն մտրակի ուժով, ի հարկէ կեղեքելէ եւ քերթելէ յետոյ... Շանսսատակ Թալեաթին կիսատ Թողածը Մ. Քէմալի կողմէ կը շարունակուի անխնայ։

Պ. Պ. Մուրատեան «իր յօժար կամքով» Հալէպ հասած, մեր սրտահատորներուն, սնունդ, զգեստ եւ տաք անկիւն մը հայթայթելու օժանդակելու փափաքով, հանգանակութեան ձեռնարկեց ուրիշ երիտասարդի մը հետ։ Գումարը հասաւ 510 Ֆր.ի։ (Տես վերը։ Ցանկը՝ իր կարգին)։

ԿԱԶԻՆ ԳԻՆԸ

Ինչպէս յայտնի է, յունուար 1էն սկսեալ օդային կագին խոբանարդ մեդրը պիտի հաշուուի մէկ ֆրանքէն՝ փոխանակ 90 սանթիմի։ Յունուար 1ին կագի ընկերութիւնը նշանակած չըլլալով մինչեւ այդ օրը սպառած կագինքանակը, բագմաթիւ բողոքներուղղուածէինընդէնի նահանգապետին զանազաններուկողմէ։ Նահանգապետը կը պատասխանէ որ կագի ընկերութիւնը խղճամիտ կերպով պիտի նշանակէ գիները եւ բարեացակամօրէն պիտի ընդունի ըլլալիք բողոքները։

ՀԱԿԱԿՇԻՌ

ՕՏԱՐ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐՈՒԻՆ ՎՐԱՅ

Էնկիւրիի կառավարութիւնը որոշեց որ այսուհետեւ բոլոր այն դրամատունները, որոնք օտար դրամի վերաբերեալ սեղանաւորական գործ պիտի կատարեն, արտօնութիւն պէտք է ստանան ելմտական նախարարութեան կողմէ նշանակուած քննիչներէն։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

"ԵՐԿՈՏԱՆԻ ՄՈՒԿԸ,,

Կաշառակերութիւնն ու զեղծումները Դաշնարներու օրով այս երկրի պետական ամէն տեսակի պաշտօնեաներու աստիճանի բարձրացման ընդունուած եւ յարգի մէկ մէկ միջոցներն էին։ Ո՛վ աւելի շատ կարող էրկողոպտել պետական եկամուտներէն, ով շատ աւելի կաշառք կորզէր իր պաշտօնին բերումով, ի վիճակի էր աւելի խոշոր կաշառք տալու իրմէ մէկ երկու աստիճան բարձր պաշտօնեային — նոյնիսկ նախարարին— եւ հասարակ դռնապանի պաշտօնէն մինչեւ կառավարչատուն հասնել։ Մինչդեռ անդին արժանաւորները պաշտօնի աննշան բարձրացման կարօտը կը քաշէին։

Չկարծէք թէ այս եւ նման արարքներ ժուխի մէջ կը կատարուէին կամ ծածուկ կը ընէին։ Ընդհակառակն, կաշառակերը իր գործը կը տանէր յայտնապէս և բոլորովին ազատ, քանի որ այս սիստեմը երկու առաւելութիւններ ունէր։ Նախ՝ կաշառք տալու հարկադրանքին տակ գտնուողը ուրիշ ելք չէր գտներ իր գործը շտկելու համար եւ այդ ազատ առեւտուրէն դուրս իր վիրկութեան բոլոր միւս դռները փակուած կը տեսնէր։ Երկրորդ՝ կաշառակերը այդ ձեւով ձրի «ըէկլամ» կ'ընէր եւ ովքեր ծուռ կամ շիտակ գործեր ունէին կարգադրելիք՝ առանց այլեւայլի կամ մերժուելու վախի կը կատարէին դիմումը։

Գրեթէ նոյնը զեղծարարներու շրջանին մէջ։ Շատ անգամ հիմնարկութեան մը բոլոր պաշտօնեաները վերէն վար լուռ համաձայնութեամբ կը կողոպտէին։ Երբեմն աւարը բաժնած ատեն եթէ որեւէ անհեռատես կամ անփորձ դժգոհ ձայն հանէր, այն ձայնը մինչեւ տեղ հասնիլը կը խեղդուէր, հետեւաբար խումբը ալ աւելի երես առած՝ կը շարունակէր գործը։ Բնական է քննութիւն չկար, եղած քննիչները սկիզբէն գիտէին այսինչ հիմնարկութեան թալանի չափը եւ ըստ այնմ իրենց շահաբաժինը, ծախքերու տասնապատիկին հետ գանձելով գոհացուցիչ տեղեկագիր կը բերէին կեդրոն, բնական է համապատասխան նուէրով, որ կը յանձնուէր պատկան պաշտօնեային։ Այսպիսով իւրաքանչիւր մարդու մէջ իր բարեկամին, մտիկին նուէր տալու այնքան բնական ու հաճելի ցանկութիւնը շատ պարագաներու մէջ կը բացատրուէր կաշառելու դեհիկ միտումներով, անգամ հարազատ եղբայրներու մէջ։

Աւելորդ է ըսել, թէ պետական հիմնարկութիւնները այս քաղաքործութիւնները ի՛նչ ալլանդակ սերմեր կը ցանէին հասարակութեան լայն խաւերուն մէջ։ Անոնք աննկարագրելի չափերով կ'անբարոյացնէին անհատներու, ինչպէս ու հաւաքականութիւններու նկարագիրը։ Այս բացասական գիծը դժբախտաբար փոխանցուած էր ոչ միայն հայ անհատներու, այլ հաւաքական ժարմիններու, մանաւանդ մայրաքաղաքին մէջ։ Բայց չէ ազդած կամ շատ քիչ է ազդած հայաբնակ այն վայրերուն եւ շրջաններուն, որոնք ներքին ազգային առողջ կեանք են ունեցեր եւ այնքան շփման մէջ չեն եղած զեղծարար տարրերու հետ։

*
* *

Տակաւին թարմ է Դաշնակցութեան ժառանգութիւն մնացած եւեմտական նախարար Ջիրուհի Միրզայի կաշառակերութիւնը, որով ամբողջ երկրի ժամուլը զբաղեցաւ և որու արձագանգները տուի անցեալ տարի այս սիւնակներուն մէջ։ Ժամանակին անտես առի Իսֆահանի եւ Քիրմանշահի եւեմտական վարչութիւններուն մէջ երեւան հանուած տասնեակ հազար թումաններու զեղծումները, որոնց հեղինակները դատուեցան կամ կը դատուին։ Այսօր հանրային կարծիքը վրդովուած է շատ աւելի խոշոր զեղծումով մը, որ երեւան հանուած է դատական արդի նախարար Պ. Դաւարի ջանքերով եւ որու կասկածելի հեղինակները տասնեակներով արգելափակուած են։

Զեղծումը, որ ըստ երեւոյթին կը հասնի քանի մը հարիւր հազար թումանի, այս անգամ տեղի է ունեցած Թէհրանի «Արզաղ»ին մէջ (Պարենաւորման վարչութիւն)։ Կան կասկածելիներ, որոնք մէկ, նոյնիսկ երկու ամիս է ի վեր բանտարկուած են եւ տակաւին քննութիւնները չեն վերջացած։ Ահա այս առթիւ, խորհրդարանի յունուար 11ի նիստին մէջ պատգամաւոր Պ. Ջիրուզապատի խօսքը դատական նախարարին ուղղելով, այս արգելափակումը հաստատեց հակառակ երկրի սահմանադրական օրէնքներուն եւ հարցուց թէ իր քայլերը ի՞նչ արդիւնք են տուած, քննութիւնները ե՞րբ պիտի աւարտին, մարդիկ մինչեւ ե՞րբ բանտարկուած պիտի մնան եւայլն։

Նախարարը ընդարձակ ճառով մը տուաւ այս խոշոր զեղծումին մանրամասնութիւնները։ Երկու ամիս տեղին վրայ քննութիւններ կատարելէ յետոյ, երեւան է հանուած 16,000 խարվար ցորենի պակաս, որ կ'արժէ մօտ 30,000 թուման (տոլար)։ Չերքակալութիւններէն յետոյ, աւելի խոշոր զեղծում հրապարակ կը հանուի արձանագրուած արժէքներու մէջ։ Ցորենի մէկ մասը 12 ամսուան պահուած եւ 22 թուման է արձանագրուած, որու հետեւանքով գողցուեր է մօտ 300,000 թուման։ Այնուհետեւ քննութիւնները ցոյց են տուեր շարք մը վարպետ գողութիւններ։ Ըստ Պ. Նախարարին յայտարարութեան, «մօտ հարիւր հազար թուման մինչ այժմ այդ նոյն կասկածելի մարդիկը ընդուներ, խոստովաներ եւ մատներ են»։ Զեղծարարներէն մէկը 100 թուման ամսականով՝ 7000 թուման կանխիկ եւ 20,000 թուման կալուածներ ունի։ Մէկ ուրիշը որ կ'ուրանար եւ սրու կինն ու երախաները ամէն օր նախարարին ճաշբան կը կարէին, ըսելով թէ ուտելու չոր հաց չունինք, 6900 թուման կանխիկ դրամ պահեր էր իր մէկ բարեկամին մօտ։ Եւ վերջապէս ուրիշներ տարբեր չափերով ու ձեւերով։

Նախարարին ճառը երբեմն կ'ընդհատուէր պատգամաւոր Ջարրօխի (կարծեմ խորհրդարանական ջերմ պաշտպան, այժմ դադրած «Թուֆան»ի խմբագիրը) կողմէ, սակայն կրցաւ Պ. Դաւարին աւարտել իր ճառը։ Պնդեց թէ ինքը հակօրինական բան չէ ըրած, եւ ընդհակառակն այս խնդրին առթիւ երկու ամիս առաջ լիազօրուած էր խորհրդարանէն, իսկ հարցապնդող պատգամաւորը միեւնոյն ամսիոնէն յայտարարած էր թէ գողերու ձեռքը պէտք է կտրել։ Նախարարը պիտի շարունակէ հետապնդուիլը, քանի որ «... յայտնուեցաւ թէ շտեմարանին մէջ ոչինչն ու չորքոտանի մուկէն զատ, երկոտանի մուկ ալ գտնուած է»։

*
* *

Երբեմն այն տպաւորութիւնը կը գոյանայ թէ այժմ աւելի շատ են զեղծումներու թիւը, քան Դաշնարներու օրով, մինչդեռ բոլորովին սխալ է այդպէս կարծել։ Ներկայ կառավարութիւններու ժամանակ բոլոր տեսակի զեղծումները, գողութիւնները, մարդասպանութիւնները մեծ թէ փոքր, կեդրոնին թէ գաւառներուն մէջ չեն ծածկուիր, կը յանձնուին դատարաններուն, թերթերը կը գրեն եւ մարդիկ սոսկումով կը կարդան նկարագրութիւնը այնպիսի ոճիրներու, ինչպիսին գործեր է ռուս «չօֆէօր» Գրիշան, որ Դաշուինի մէջ յոյն դինեվաճառն ու կինը անշունչ գետին է փռած կացինով։ Այնինչ անցեալին մէջ հազարաւոր դէպքեր պետական մեքենայի անկանոնութեանց, պաշտօնեաներու անփութութեան, կաշառքներու եւ միջնորդութիւններու շնորհիւ կը մնային թաքուն ընդհանուրէն։ Մանաւանդ որ թերթերը չէին գրեր, դատարանները անունով միայն կ'ային։ Եթէ այդ օրերուն յանցաւորները դատի յանձնելու միջոցը գործադրուէր, ապահովաբար հաւաքական թիւը աւելի քան սոսկալի պիտի դառնար։ Բանի անգամներ այդ նոյն «Արզաղ»ը թալանուած է պաշտօնեաներու ձեռքով եւ վերջապէս այս վերկացուցին մէկ ծայրը հինգ տարուան հնութիւն մատնեց։

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՇՈՒՐՋ

ՈՐՔԱՆ «ՄՈՒՀԱՃԻՐ» ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԱԾ Է 1921 — 28

ԹՄՔ.— Այս գրութիւնը կը քաղենք «Դրօշակ»ի փետրուարի Թիւէն, որ լոյս կը տեսնէ այսօր.—

Ֆէմալական կառավարութիւնը ամէն տարի կ'որոշէ ոյժ տալ դպրոցականներու տեղաւորման քաղաքականութեան, խոշոր գումարներ յատկացնելով։ Անցեալ տարի վճռեց յատուկ տանիլ նաեւ լեռնական Քիւրտերը գիւղերու մէջ տեղաւորելու քաղաքականութիւնը, եւ 300,000 ոսկի վարկ սահմանեց։ Միեւնոյն ատեն հողէտուն դրկեց հայկական ցիրուցան բեկորները։

Ի՞նչ եղած է մինչեւ հիմա

Նահանգ	Այր	Կին	Արեւել.Նահանգ.
Ատանա	4,153	4,287	
Ազ. Գարաֆիսար	544	504	
Ագսէրայ	1,726	1,560	
Ամասիա	1,917	1,927	
Ատալիա	2,428	2,492	
Էնկիւրի	878	773	
Արդուին	24	22 =	46
Այտըն	3,387	3,243	
Պալըքէսիր	18,445	18,729	
Պացազիծ	1,532	1,324 =	2,856
Պիլեճիք	2,154	2,307	
Պիթլիս	1,604	2,026 =	3,630
Պօլու	95	99	
Պուրտուր	234	214	
Պրուսա	17,393	17,060	
Զ. Պերէքէճ	1, 578	1,360	
Տարտանել	5,802	5,836	
Ջորում	825	750	
Տէնիզլի	1,382	1,346	
Տիարպէքիր	255	229 =	484
Էտիրնէ	24,931	24,510	
Խարբերդ	1,175	949 =	2,124
Երզնկա	55	61 =	116
Կարին	492	603 =	1,095
Էսկիշէհիր	1,303	1,264	
Կիրասոն	321	302	
Այնթապ	381	430	
Հէքքեարի	176	134	
Իչէլի	528	509	
Իզմիր	15,788	15,714	
Սպարթա	603	572	
Պոլիս	17,448	19,039	
Կարս	1,286	1,226 =	2,502
Գասթէմունի	464	378	
Կեսարիա	3,794	3,486	
Քըրքլար Էլի	18,011	15,108	
Գըրշէհիր	94	99	
Գօճա Էլի	14,307	13,380	
Գոնիա	2,751	2798	
Քէօթահիա	1,017	864	
Մալաթիա	42	34	
Մանիսա	6,978	6,851	
Մարտին	103	97	
Մարաշ	603	540	
Մերսին	1,675	1,655	
Մուղլա	2,488	2,480	
Նիյտէ	8,107	7,595	
Օրտու	583	605	
Սամսոն	11,761	10,907	
Սինոպ	638	551	
Սեբաստիա	3,580	3,959 =	7,539
Շ. Գարաֆիսար	3,122	2,757	
Ռոտոսթօ	16,563	17,165	
Տրապիզոն	246	158	
Թոքատ	4,455	3,763	
Ուրլա	183	101	
Վան	150	125 =	275
Եոզկատ	688	747	
Զոնկուլտաք	637	648	
Գումար	234,546	288,988	20,667

Ինչպէս կը տեսնէք, տեղաւորման ծանրութիւնը հակած է դէպի մօտաւոր և քիչ-շատ բարգաւաճ նահանգները։ Օրինակ՝ Պալըքէսիր, որ Պոլսոյ քթին տակ է (18,445 այր եւ 18,720 կին. համագումար 37,174 հոգի). Պրուսա (17,393 այր, 17,060 կին), Էտիրնէ (24,931 այր, 24,510 կին), Իզմիր (15,788 այր, 15,714 կին), Պոլիս (17,448 այր, 19,039 կին), Քըրքլար Էլի (նախկին Քըրք Քիլիսէ, 18,011 այր, 15,108 կին), Գոճա Էլի (14,307 այր, 13,380 կին), Սամսոն (11,761 այր, 10,907 կին), Ռոտոսթօ (16,593 այր, 17,165 կին)։

Քանի դէպի ներս կ'երթանք, այնքան կը նօսրանայ հոսանքը։ Այսպէս, Գոնիայի նահանգէն Նիյտէն կը հաշուէ 8,107 այր եւ 7595 կին. ընդամէնը 15,702 գաղթական, իսկ ծագկեալ Սատանան՝ միայն 4,153 այր և 4,287 կին=8,440 հոգի։ Ողբալի է նոյնիսկ ծովեզերեայ Տրապիզոնի բաժինը — 246 այր եւ 158 կին։

Ինչ կը վերաբերի այսպէս կոչուած Արեւելեան Նահանգներուն, աւելի քան պերճախօս է պատկերը.— Արդուին՝ 46 հոգի, Պայազիտ՝ 2856, Պիթլիս՝ 2630 (Մուշի անունը չկայ). Տիգրանակերտ՝ 484, Խարբերդ՝ 2,124, Երզնկա՝ 116, Կարին՝ 1,095, Կարս՝ 2,502, Վան՝ 275, Գումար՝ 13,128 հոգի։ Սեբաստիան ալ հաշուելով (7,593), հազագումար 20,667 հոգի տեղաւորուած են Արեւելեան Նահանգներուն մէջ, վերջին ութ տարուան ընթացքին։ Այն ալ հազաձայն իրենց իսկ վիճակագրութեան։

Դիւրին է եզրակացնել թէ ի՛նչ համեմատութիւն կը կազմէ այս 20,667 հոգին՝ 463,534ին դիմաց, ենթադրելով որ բոլորն ալ իսկապէս իրենց յատկացուած տեղերուն մէջ ուացեր են, 1921էն ի վեր... Մինչդեռ պարբերաբար բազմաթիւ փաստեր կը յիշուին խմբական փախուստներու։ Յետոյ, չմոռնանք որ գաղթականներուն չափազանց ուժգնացած ծանրութիւնը, 400,000ը, եթէ ոչ աւելին, բոնի եկած են, իբրեւ հետեւանք Յունաստանի հետ կատարուած փոխանակութեան։ Թէեւ թուրք թերթերը չեն յիշեր այս պարագան, բայց ժամանակագրչի թուականը (1921-1928) կը մատնէ ամէն բան։

ԳՐԱԿԱՆ «ԱՆՄԵՂՈՒԹԻՒՆ»

«Հարցում մը» որ ուղղուած էր Լ. Նաիրցիին, նպատակ ունէր որոշակի խնդրի մը լուսաբանութիւնը ստանալ յօդուածագրէն։ Եթէ Լ. Նաիրցին իր պատասխանով պիտի գար կրկնելու նոյնութեամբ, ինչ որ ըսած էր նախորդ յօդուածին մէջ, չէր արժեր երկու սիւնակով յօդուած մը կազմել, առանց էապէս հարցումին պատասխանելու։

Հարցումի առաջին կէտը ձեռք կը քաշէ Լ. Նաիրցիի օձիքէն, նկատի առնելով այն ընկերումը եւ խոստովանքը որ յօդուածագիրը բարի եղած էր զետեղելու իր պատասխանին մէջ։

Իսկ երկրորդ հարցումը ամուր բռնած է տակաւին Պ. յօդուածագրի օձիքը։ Մինչդեռ իր պատասխանով Լ. Նաիրցին աւելի կը խարխափի եւ կը ծանրացնէ իր պատասխանատուութիւնը։

Առանց «բանգիտութիւն» ծախելու (որովհետեւ մենք Լ. Նաիրցիին տգէտ չէինք ըսած), խնդրած էինք որ յօդուածագիրը քանի մը փոքր նմոյշներով «ոճի եւ արտայայտելու ձեւի» նմանութիւններ գոյց տար։ Սակայն Լ. Նաիրցին այդ պարտականութիւնը չի կատարեր, ինքղինք արդարացնելով հետեւեալ արտայայտութեամբ.

— «Ինչպէս կարելի է թարգմանելով հարագատօրէն պահպանել մի Ռէմիզովի, մի Մայակովսկու կամ Ցւետաէվայի ոճը եւ գրելու ձեւը»։ Եթէ Լ. Զարեանի ոճը եւ գրելու ձեւը նման է յիշեալ հեղինակներուն, նոյն ձեւով թարգմանութիւն մը ըստ ամենայնի աւելի դիւրին է։ Խուսափողական պատասխանի տեղի չկար։

Բայց աւելի դիւրին ճանապարհ մը գտած է յօդուածագիրը իր պարտականութենէն հրաժարելու։ Ան կը թելադրէ.— «Բաւական է որ Պ. Գրասէրը նեղութիւն կրէ եւ կարդայ մատնանշածս հեղինակներից գոնէ մէկ քանի կտորներ»։ Զուր խորհուրդ. Գրասէրը իր բաւարարութեան համար այդ բոլորը ըրածէ. խնդիրը Գրասէրը «լուսաւորելուն» մէջ չի կայանար։ Հարցը հայ գրականութեան հետ կապ ունի ու դուք չէք կարող «Ցառաջ»ի բոլոր ընթերցողներուն թելադրել որ երթան այսինչ ու այսինչ հեղինակները կարդան։ Դուք հրապարակաւ գրական դատողութիւն մը ըրած էք, ու ձեզի կը մնայ փաստերով ապացուցանել սածը, կամ ընկրկիլ։

Յօդուածագիրը յիշած Մայակովսկի անունը՝ փոխ Մայակովսկու մէկ ոտանաբազդատելու կ' Զարեանի րու պսակ»ի մէկ բանաստեղծութեան հետ, (անշուշտ յայդ բանաստեղծութիւն հրատարակութեան թուները). ան պարզօրէն à la կովսկի նախադասութեան կ'աւելցնէ à la անունը։ Ասիկա պատասխան չէ, այլ հարցումը ուժեղացուցած մը։

Այս պատասխանով, Լ. գին աւելի կը խճճուի մէջ, բարդացնելով իր կացը։ Երկու տեղով կ'ընդգլով թէ խօսքը ոճին եւ յայտելու ձեւին մասին «ոչ թէ նիւթին եւ յորը անպատճառ ինքնուրոյն։ Շատ լաւ։ Ընդունինք յծագրի այս սահմանաբայց ըստ երեւոյթին Լգին կը մոռնայ իր ընդգծեւ քիչ յետոյ կը գրէ.— Պ. Գրասէրը ծանօթ լինէր զովի մի քանի տասնեակ ներից գոնէ նրա «Փոթ Ռուսաստան»ին, ուր նա այսօրուան Ռուսաստանի րը իր բոլոր սարսափներով, ներով, խանութներն առ պղծերով, քաղաքացիական բազմներով, տալիս է ժողմտաւորականութեան, կեանքը, նրանց մանր, ձղուօրեայ հոգսերը,— ճիշդ պէս ինչպէս Զարեանն է իր «Անցորդ»ին մէջ, նոյն ընդհատ ընդհատ նոսութիւններով»։ Արդ, վերբերումը նիւթին եւ յոհետ կապ ունի։ Ի՞նչ ըսել Լ. Նաիրցին, ոճի՞ նմանկայ, թէ նիւթն ալ à la զով գրած է։ Ակնյայտնի սութիւն մըն է այս, որանդրադարձած յօդուածագ

Գալով ընդհատ ընդհալակերպին, շատ են նմաններ։ Այսպէս, «Ցառաջ»բագրին գրելու եղանակը, եւ Ց. Օշականի շարք մը արտայայտութիւնները ընդհատ ոճի նմոյշներ կայն կ Զարեան, Օշական Միսաքեան տարբեր ոճեր գրողներ են։

Երբ Լ. Նաիրցին կը վերը յիշուած ընդհանցատրութիւններու սահմաառանց որոշակի եւ փաբաղդատութեան մը, Տարցկը մնայ իր ուժին մէջ, բռնած յօդուածագրին օձի

ԳՐՈՒԹ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԳՈՐԾ ԶԵԿԱՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ

Ցակաւին օրուան խնդիր զօրավար Ալեքսանդր Կուվի առեւանգումը։

Այս առթիւ զրոյց շրջայով որ վերջերս Չեկան պէու) գործակալները մէջ գաղտնի ժողով մը րած են եւ որոշած առռուս զօրավարը, Թերթ մը ի՛արգուշ ուշփարիզի դեսպանատան խորհրդական Բեսեդովսկի հետեւեալ յայտարարութիւրած է։

— Չեմ գիտեր թէ խնդրոյ առարկայ դարձած Զօր. Կուտեպովի առեւանբայց ինչ որ գիտեմ, Եպպովիչ՝ Չեկայի պետը Գրմէջ պարծենցած էր թէ գրի անմիջական գործակմէկը իր գաղտնի գործեւ թէ անոր բոլոր շարժծանօթ են իրեն։

Չեկան ունի շուրջ 20

ԲԱՐԵԽԱՌ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

Ա

Ալ ժամանակ է որ Ֆրանսայի մեջ ամէն տեսակ պատմուածքներ կը հաւաքուին, կը հրատարակուին, կը կարդացուին։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք ամէն տեսակ հանգամանքներու մէջ գրուած են։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք ամէն տեսակ ոճերով գրուած են։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք ամէն տեսակ ազգերու կամ ամէն տեսակ ազգերէ հաւաքուած են։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք ամէն տեսակ ձեւերու տակ հրատարակուած են։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք ամէն տեսակ ոճերով գրուած են։ Ամէն տեսակ պատմուածքներ, որոնք

ոչ ալ այդ կնոջ ինքնութիւնը ճշդուած է ցարդ: Կեղծ ոստիկանը յունուար 27ին ժամը 11ին առեններէն տեսնուած է Կոտօ-Մօրուա փողոցին մէջ երկու բարձրաստիճան ոստիկաններու կողմէ, զորս բարեւած է ըստ օրինի: Ոստիկանապետը նշմարելով որ ոստիկանին գլխարկը հրդ. Թաղամասի նշանը կը կրէ, հարցուցած է անոր թէ՝ ի՛նչ գործ ունի ուրիշ Թաղամասի մը մէջ: Այս հարցումին առանց պատասխան տալու, կեղծ ոստիկանը կռնակը դարձուցած ու նստած է մեծ ինքնաշարժի մը մէջ, որ փողոցին մէջ կեցած էր: Նոյն կարքին մէջ նստան նաեւ երկու մարդեր, որոնց մէկը մօրուքով:

Զեկալի գործակալ Ալեքսանդր Սալէզնէֆ, որ փորձած էր 100,000 ֆրանք կորզել «Վոզրէժտէնիե»ի խմբագրութենէն, կուտեպովի տեղը յայտնելու փոխարէն, Սանթէի բանտը փոխադրուեցաւ: Սալէզնէֆ նախապէս արդէն արտաքսուած ըլլալով, իրաւունք չունէր Ֆրանսա մտնելու:

Պելկրատէն Ռուս Նախկին Պատերազմիկներու Միութիւնը որոշեց Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին ղրկել 500,000 տինար՝ դիւրացնելու համար փնտռտուքները: Ռուսերը կէս միլիոն ֆրանք խոստացած են անոր որ պիտի գտնէ զօրավարը:

Մոսկուայի պաշտօնաթերթ «Իզվեստիա» սպառնական յօդուած մը կը գրէ Ֆրանսայի դէմ: Կ'ըսէ թէ Թարտիէօի կառավարութիւնը իր կրաւորական գործելակերպով և Փարիզի խորհրդային դեսպանատան դէմ եղած յարձակումները քաջալերելով, ցոյց կուտայ թէ գործիք կը դառնայ սպիտակ ռուս տարագիրներուն: Մինչ Լոնտոնի խորհրդաժողովին մէջ ֆրանսական պիւանագիտութիւնը կը ճգնի հաստատել թէ Ֆրանսա նուիրուած է ընդհանուր խաղաղութեան դատին, խորհրդային միութեան թշնամի յետաշրջական միութիւններ Փարիզի մէջ գործելու կատարեալ ազատութիւն ձեռք կը բերեն եւ հոն նոր խաչակրութիւն մը կը պատրաստուի խորհրդային միութեան դէմ՝ ֆրանսական կառավարութեան կատարեալ թուլութեան շնորհիւ:

«Ստիպուած ենք լրջօրէն հետեւեալ հարցումն ուղղել ֆրանսական կառավարութեան. ֆրանսական կառավարութիւնը այո՛ կամ ոչ, խորհրդային միութեան հետ դիւանագիտական յարաբերութեանց պահպանումը նախամեծար կը համարէ՞ ճերմակ տարագիրներու հետ գործակցութենէն: Ստոյգ է որ դիւանագիտական բնականոն յարաբերութիւնները կարելի չէ հաշտեցնել այնպիսի դէպքերու հետ, որպիսին է ռուս սարաֆգիրներու վարիչներուն յայտարարութիւնները խորհրդարանին մէջ, ոճրագործներու անպարտ արձակումը՝ պարզ այն պատճառով որ անոնք գործած են ի շահս խորհրդային միութեան, փարիզի խորհրդային դեսպանատան անձեռնմխելիութեան սպառնացող ոճրագործ պայքարին հանդուրժելն ու զայն քաջալերելը»:

Եզրակացնելով, «Իզվեստիա» կը սպառնայ բոյկոտի ենթարկել ֆրանս. կառավարութիւնը, եթէ թոյլ տայ որեւէ գործողութիւն խորհրդային դեսպանատան դէմ:

Տեղական թերթերը հեգնութեամբ կ'արտատպեն Կրէմլինի բերանին այս խօսքերը:

**** Յիշեցած է ինքնաշարժի վարիչ Ըրտին, որ ոստիկանութեան մատնանշած էր թէ բաց-գոյն վերարկուով կասկածելի կինն է Լուտմիլլա Իվանովնա Զօյան փոպետոնէցեվը: Ըրտին դրուած է լիմարանոց մը, ուր շարունակ կը պոռայ.«Բոլշեւիկները պիտի սպաննեն զիս... Վստահ եմ ատոր... Վստահ եմ ատոր»:*

Խիստ հակողութեան տակ առնուած է մարդ մը, որ Զեկալի գործակալ կը կարծուի: Հարցաքննուած են երեք մարդեր եւ կին մը, որոնց անունը գաղտնի կը պահուի:

Խորհրդային դեսպանատան աւագ խորհրդական Արշէնս շաբաթ օր մեկնած է Մոսկուա՝ դեսպանին մասնաւոր մէկ տեղեկագիրը տանելու համար Ստալինի:

Մոսկուայէն հասած յունուար 31 թուակիր թերթերը ծանուցանելով զօր. Կուպետովի անհետացումը, կը գրեն թէ՝ զօրավարը ուրանալով իր նախկին զէնքի ընկերները, «հաւանաբար մօտ օրէն Մոսկուայի մէջ պիտի տեսնուի»:

Ուշագրաւ է այն որ զօրավարին անհետացումէն երկու օր յետոյ Պերլին վերադարձած է Զեկայի յայտնի գործակալներէն Գաբէլուկ, որ փարիզ կը գտնուէր յունուար 26ին եւ որ բարձրահասակ, հուժկու եւ խիստ ճարպիկ մարդ մըն է:

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, ոստիկանութիւնը յաջողած է ստուգել անունները Զեկայի երկու գործակալներուն, որոնք Պերլինէն եկած եւ առեւանգած են զօրավար Կուտեպովը:

Գիշերը ոստիկաններ գացին Օրլէան՝ փարիզէն 120 քիլոմեդր դէպի հարաւ, ուսկից կը կարծուի թէ անցած է ռուս զօրավարը՝ տարուելու համար Լա Րոշէլ (Ատլանտեանի վրայ): Առեւանգումին յաջորդ օրը լեթթոնական անցագրով քանի մը ճամբորդներ շոգենաւ նստած են: Երկու օր առաջ փարիզեան ոստիկանութիւնը հաղորդած էր բոլոր նաւահանգիստներուն՝ որ հակողութեան տակ առնեն լեթթոնական անցագիր ունեցող ճամբորդները:

Անգլիական արդարութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն.— *Վերաքննիչ Ատեանը չնշեց մինչեւ հիմա մէկ Հրեայի համար տրուած մահապատիժը: Մօգայի մէջ հրեայ գաղթական բնտանիքի մը ջարդուելուն պատասխանատու տասներկու Արաբները ազատ արձակուեցան նոյն Ատեանին կողմէ: Քերրոնի մէջ սպաննուած 64 հոգիի պատասխանատուներէն միայն մէկ Արաբ մահուան դատապարտուեցաւ: Ջարդուած գիւղի մը ջարդարարները կարելի եղած չըլլալով գտնել, խնդիրը փակուեցաւ: Հիմա Սիոնականները կ'աշխատին որ Պաղեստինի ոստիկանութեան մէջ հրեայ ոստիկաններուն թիւը աւելնայ:*

Միւս կողմէ աւազակային դէպքերը մեծ համեմատութիւններ կը ստանան: Ճէպնիլ հրէական գաղթավայրէն քանի մը հարիւր արջառ գողցուելով սահմանէն դուրս տարուեցաւ: Աւազակները կը հետապնդուին...: Արաբները փորձեցին յարձակիլ Մէխանասիմ հրէական գաղթավայրին վրայ, բայց չյաջողեցան՝ բնիկներուն ինքնապաշտպանութեան հետեւանքով: Դիտուած է որ միեւնոյն աւազակախումբն է այս բոլորին հեղինակը: Ասիկա մինչեւ իսկ ոստիկանական պահականոց մը կոխեց: Վերին Գալիլիոյ մէջ աւազակային յարձակումները աւելցած ըլլալով, օդանաւերը եւս սկսած են կրկին գործել, եւ սա՝ կէտը ճշդուած է որ աւազակներուն հետքերը Յորդանանի միւս կողմը կ'անցնին, ինչ որ կը նշանակէ թէ Արաբներուն մէջ գործակցութեան ընդարձակ ծրագիր մը կայ:

ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Հեղինակ՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Վաստակաւոր գրագէտին քառասնամեայ գրական գործունէութեան յոբելեանին առթիւ լոյս տեսած ՄԻԱԿ և ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ հատորը հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Կեանքը.— Միջավայրը եւ Ազգականները.— Գրականութիւնը.— (*Երեք գլուխներու մէջ*) Մարդկային տառապանքը եւ հոգիներու իմայնապատկերը.— (*Երեք գլուխներու մէջ*) Գրականութեան եւ արուեստի տարբեր.— Մարդը.— Արուեստագէտը:

Յոբելինական հանդէսներու այս օրերուն աճապարեցէք ունենալ մէկ-մէկ օրինակ, ՇՈՒՏ ու ԱՆԱՄՈՒԱԾ այս հրատարակութենէն:

Գին՝ Ֆրանսայի, Սուրիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ համար 25 ֆրանք: Միւս երկիրներուն համար 1ուկէս տոլար:

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e):
«*Յառաջ*»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e):
Պալենց գրատուն՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris (10e):

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Բ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Այսօր Շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles Chope Parisienne,

Ա. ժամ *9—10* Հ. Յ. Դ. պատմուճիւն ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ:

Բ. ժամ *10—11* Պատմական մատերիալիզմը եւ անոր քննադատութիւնը ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Պէլվիլի «*Ռոստոմ*» կոմիտէի *ժողովը՝ այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, կարեւոր օրակարգ: Զեկոյց ներկայացուցչական ժողովի: Ներկայանալ անդամատետրերով:*

Անիէդի *Փոթորիկ խումբի ժողովը՝ այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին*, 79 Rue ces Chambards Bois-Colombes. *Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

Ալֆորվիլի *Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:*

Անիէր Պուա-ֆոլոնպի *Եռադոյն խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին*, 79 Rue des Chambards, *Պուա Բոլոնպ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

Վիէնի *կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին նոր ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, Փասքալի ընկերներէն կը խնդրուի որոշեալ ժամին ներկայ գտնուիլ:*

Փոն Թ'Էվէքի *Բրիտատփոր խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 7ին նոր ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

Վիլլէօրպան (*Լիոն*) *Արամ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8ին 24* Rue d'Alsace Villeurbanne: *Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

5ական, Յ. Եալճօղլուեան: Ռ. Թուֆեան, Կ. Պալասանեան: Ս. Աւագեան, Փ. Տիրացուեան՝ Ա. Տիրացուեան, Դ. Էմինճեան, Մ. Եավաշեան 10ական, Յ. Խաչիկեան, Դ. Այանեան, Օր. Հ. Դաւիթեան 20ական, Տիկ. Մէր. ճիվէքեան 15: Blanchani գործարանէն հաւաքուած 25, գումար 637 ֆր.: (Տես ցուցակ 25 Յունուար):

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փրիվայի հանգանակութիւնը.
H. Savy, directeur *50*, *Մուլինաժ* Beger Privas *50*, *Գ. Դանիէլեան, Վ. Շագվէրտեան, Ա. Փապուճեան, Յ. Պօյաճեան, Գ. Բարունակեան, Յ. Ուշագլեան, Ռ. Կարապետեան 20ական, Դ. Կեպինեան, Կ. Տէրսկէկեան, Մ. Ստեփէեան, Ն. Մովսէսեան, Ե. Զիլինկիրեան, Ս.Փափազեան*, MlleRas Tandell, *Հ. Ասատուրեան, Հ. Գազանճեան 10ական, Ս. Ղուկասեան 40, Հ. Թորիկեան 12, Մ. Ճիզմէճեան 15, Մ. Մխաքեան, Յ. Սիթիկեան, Տիմիթրիս, Վ. Խաչէրեան 5ական, նոր տարւոյ առթիւ հաւաքուած երեկոյթէ մը 35, Հ. Սիմոնեան*, U. S., *Ե. Մուրեան, Է. Ռուեան, Վ. Պուլկարեան, Մ. Գասպաքեան, Մ. Մաթէոսեան, Ա. Զազմաքեան, Կ. Թիւրքմէնեան*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի Կիւմիւշխանէյի Սրբուհի Դասպարեան որ 1914ին Տրապիզոնէն աքսորուած է Էրզրում, Իր մասին լուր չկայ: Իմացնել՝ Վահան Դասպարեանի*, 52 Bld. Jean Jaurès, Paris (19): *Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր:*

Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Պոլսահայ Թերթերէն արտատպել:

— *Կը փնտռուի Վէգիր-Քէօփրիւցի Սուրէն Արսէնեան, հօր անուն՝ Արսէն՝ մօր անուն Գարանիցա: Ամերիկի մէջ աշխատած է Նիկողոսեան վաճառատան մէջ: 1925ին մեկնած է Ֆրանսա եւ կը կարծուի թէ կը գտնուի Մարսէյլ: Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան կամ իր եղբօր Haig Arsenian, 234 Fix Dourgouti, Athènes, Grèce.*

—Եալովայի Օրթագիւղէն Աիտրոն Սագաեան կը փնտռէ իր աղջիկը Լուսածին՝ որ 1915ին 6 տարեկան ցասակին իր մօր նահգիկի կողմէ յանձնուած է ցեր Զօրի մէջ Ափիոն Գարաճիսարցի նպարավաճառի մը: Մինչեւ այսօր իր մասին տեղեկութիւն չկայ: Իմացնել՝ «Յառաջ»ի:

Կը խնդրուի Սուրիահայ Թերթերէն արտատպել:

ԲԺՇ'ՈՒ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
ՄԷԹՐՕ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց ցիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, չկրմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուառ: Ազեմիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Փետրուար 1930

	ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.99
Տոլար,		Dollar	25.49
Մարք	100	Mark	608.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.04
Թրք. ոսկի		» » or	109.20
Մէճիտիէ		Médjidié	8.12
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	133.40
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	71.05
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.—
Լէյ	»	Leï	15.15
	ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
Եգ.Ֆր.Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
	» II	»	1565.—
	» III	»	1550.—
Լուժելի երկթղ.		Lots turcs	89.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող տիրանալ ձեր սիրական Հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր ամառնային ամսագլարներով:

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

“ ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ ...

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin, *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—6, իսկ կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Տ. Բէզդաճեանին Գ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12:*

Պ. Տէր Աբրահամեանին:

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՉՐԻԱՐԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet *և* Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցաւուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ

ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. միայն եւ կ

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Ծխախոտ, չոր պտուղներ, ընտանի եւ վայրի մորթեր, եւայլն:

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ.— Նոր եւ գործածուած մեքենաներ, երկաթ, կաշեղէն, եւայլն:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (*Հաստատուած 1923ին*

CABINET V. YARJANIAN

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 *եւ* 96.70

Կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատ պաշտպանելով Ֆրանսացի Հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, Հայկական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Ամ դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (Ազ վիթ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Ա ամէն երկրի համար:

Թաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատ խանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR

Pathé Disques

Columbia

REGISTERED TRADE

18 ՖՐ. 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 6
*Մեր փաքներու ցոխ մթերանոցին մէջ կր գտնուին նո ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—*DECCA, COLUMBIA, PAT POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.: Գիները՝ 120, 1 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 նպարեղէններուն լաւր, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն*

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ: փոր մար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՀԱՅԱՐԱՆ

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասն եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ: Ընթերի սպասարկում Մօտ օրէն *տէօնէր քէպապ*, ընկերական եւ հայկական հ միջավայր: *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐ*

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՕԹԷԼ “ԼԻՒՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գե շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժ առանձին դրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրակ թեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, չափաւ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը դարձած է Ա բիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVU

ՑԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 98-8

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ակնի գէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
7
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930
7 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1181 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՀԱՅՄԱԹԼՈՍ"Ի ՇՆՈՐՀՆԵՐԸ

Ֆրանսայի պաշտօնաթերթէն թարգմանելով, «Յառաջ»ի յունուար 28, 29, 30 եւ փետր. 5 թիւերուն մէջ հրատարակած ենք այն կարգադրութիւնները որ եղած են հայ եւ ռուս գաղթականներու իրաւական կացութեան մասին, հաւաձայն 1928 յունիս 28ի խորհրդաժողովին (ժընեւ):

Ուրեմն, 1930 փետր. 1էն սկսեալ, որոշ բարեփոխումներ պիտի վայելեն սեփական հայրենիքէն, ո՛ր եւ է պետութեան հպատակութենէն զրկուած Հայերն ու Ռուսերը, ինչպէս եւ նոյն վիճակին մատնուած ասորի, քաղդէացի, թուրք և քիւրտ գաղթականները: Բուն՝ հիմնական կարգադրութիւնը ստորագրած են, առանց վերապահութեան, Ֆրանսա, Գերմանիա, Աւստրիա, Պուլկարիա եւ Պելժիա: Յոգ. 1ի մասին վերապահութիւն ընելով ստորագրած են՝ Լեհաստան, Ռումանիա, Եուկոսլավիա եւ Զուիցերիա: (Այդ յօդուածին համաձայն, գաղթականներու բարձր-կոմիսարը պիտի կրնայ ներկայացուցիչներ նշանակել կարելի եղածին չափ շատ երկիրներու մէջ): Յունաստան ստորագրած է երեք ուշագրաւ վերապահութիւններով, որոնց մասին պիտի խօսինք առանձին: Վերապահութիւններ ունի նաեւ Անգլիան:

Ի՞նչ կը շահին հայ եւ ռուս գաղթականները, այս «հայ-ժաթլոս», «հայրենիքը կորսնցուցած» բազմութիւնները.—

1. Բոլոր այն երկիրներուն մէջ ուր հայ եւ ռուս գաղթականներ կը գտնուին, Ազգերու Դաշնակցութեան բարձր կոմիսարին կողմէ պիտի նշանակուին ներկայացուցիչներ, անոնց իրաւական վիճակին հետ կապուած գործեր վարելու համար: (Այն երկիրներուն մէջ, ուր կան մարմիններ որ կէս-պաշտօնական հանգամանքով կը վարեն այդպիսի պաշտօններ, բարձր կոմիսարը կրնայ անոնց դիմել: Այդ ներկայացուցիչները չպիտի ունենան որեւէ քաղաքական հանգամանք):

2. Հայ եւ ռուս գաղթականները պիտի կրնան օգտուիլ կարգ մը իրաւունքներէ և շնորհներէ, որ ընդունուած են պետութենէ պետութիւն, փոխադարձ պայմանագրութիւններով:

3. Ոտար բանուորներու մասին զանազան երկիրներու մէջ հաստատուած սեղմիչ օրէնքները չափաւորութեամբ պիտի գործադրուին հայեւռուս գաղթականներու մասին:

4. Վտարում կամ նոյն կարգի տնօրինութիւններ չպիտի գործադրուին հայ եւ ռուս գաղթականներու հանդէպ, երբ անոնք չեն կրնար մտնել ղրացի երկիր մը: Եւ ամէն պարագայի մէջ, ետ չպիտի առնուին անոնց սրբուած ինքնութեան թուղթերը:

5. Տուրքի խնդրին մէջ, հայ եւ ռուս գաղթականները պիտի ենթարկուին այն կացութեան ինչ որ տեղացիները:

6. Ինքնութեան վաւերաթուղթերու (Նանսէնեան անցագիր) գործողութիւնները պիտի կատարուին նուազագոյն ձեւակերպութիւններով: Գաղթականներուն երթեւեկը ենթակայ չպիտի ըլլայ մասնաւոր դրութեան մը, ինչպէս հիմա: Փոխանակ ըսելու «ներկայ անցագիրը արժէք չի ներկայացներ վերադարձի համար», պիտի գրուի. «Ներկայ անցագիրը արժէք կը ներկայացնէ վերադառնալու համար այն երկիրը որ տուած է զայն (բացի Ռուսիայէն եւ Թուրքիայէն, առաջինը՝ Ռուսերու, երկրորդը՝ Հայերու համար):

Նշանակուած վերապահումները առանձին արժէք չունին: Յօսեցանք, արդէն, Յոգ. 1ի մասին, որուն հանդէպ վերապահ են շարք մը երկիրներ: Միակ հայաշատ պետութիւնը որ մէկէ աւելի առարկութիւններ կ'ընէ, Յունաստանն է, ինչպէս ըսինք:

Երեւի չափազանց ազդուած երկրին փափուկ վիճակէն եւ մանաւանդ մէկ միլիոն յոյն գաղթականներու խճողումէն, Յունաստան իրեն կը վերապահէ 1. իր յարմար դատած պահուն ետ առնել այն որոշումը, որուն համաձայն բարձր կոմիսարը իր ներկայացուցիչներուն միջոցաւ պիտի վարէ որոշեալ գործերը: 2. Բարձր կոմիսարը պիտի կրնայ միայն մէկ հոգի նշանակել Յունաստանի մէջ, իսկ այդ ներկայացուցիչը իրաւունք չպիտի ունենայ ուրիշ ներկայացուցիչներ, օգնականներ կամ փոխանորդներ նշանակելու, ոչ ալ բացակայութեան պարագային ուրիշ ո՛ր եւ կազմակերպութեան յանձնելու իր գործերը, 3. և ամէնէն կարեւորը — Յունաստան յանձն չառներ վերադարձի «վիզա» տալ իր հողէն դուրս ելած գաղթականներուն, այլ իր տեղական իշխանութեանց կը վերապահէ իւրաքանչիւր պարագայ քննել առանձին: Նոյնպէս՝ ճամբորդութեան հարցին առթիւ: Այս որոշ կաշկանդումէն կը հետեւի թէ՝ Յունաստան շահ կը նկատէ երկրէն հեռացողը, ինչ որ երկու երեք անգամ մտածել պէտք է տայ մեր հայրենակիցներուն, բեռ կապելէ առաջ:

Թէեւ նոր կարգադրութիւնը ի գօրու է, գոնէ Ֆրանսայի համար, 1930 փետր. 1էն սկսեալ, բայց տակաւին կազմակերպուած չըլլալով ամբողջ գործը, հետզհետէ պիտի զգացուին արդիւնքները: Եթէ լաւ հիմերու վրայ դրուի այդ կազմակերպութիւնը, եւ մանաւանդ եթէ ներքին վէճեր չծագին, բաղդատաբար աւելի մարդավայել եւ տանելի վիճակ պիտի ունենան մեր հայրենակիցները, շարք մը հայաշատ երկիրներու մէջ:

Անշուշտ այս չէ մեր ուզածը: Բայց աշխարհը մեր բաղձանքներով չի գառնար: Զրկուած՝ հողէ եւ պետութենէ, հայրենիքը՝ մատնուած օտար լուծի մը քմահաճոյքներուն, մեր ճակատագիրը կախում ունի իւրաքանչիւր երկրի բարի կամքէն: Մէկը ասպէս, միւսը այնպէս: Եղածը բարեփոխում մըն է մինչեւ հիմա տիրող կացութեան վրայ, քանի որ բոլոր հայաշատ պետութիւնները վերջապէս յանձն կ'առնեն մէկ ուղղութեան հետեւիլ կարգ մը կէտերու մէջ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԲԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆ

Աթէնքի «Նոր Օր»ը կը նկատէ խմբագրականի մը մէջ (29 յունուար).

— Քաղաքական ու յեղափոխական կուսակցութեան մը համար քառասուն տարուայ բեղմնաւոր ու դէպքերով հարուստ շրջանը խիստ պատուաբեր է, ինչ կուսակցութիւններ կան, որոնք կարճ ժամանակուայ ընթացքին կրցեր են կազմակերպուիլ, ազգ կերտել եւ կարեւոր դեր կատարել, անհնարին ու գրեթէ անկարելի պայմաններու տակ:

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը այն բախտաւոր կազմակերպութիւններէն է, որ աշխարհ եկած է հայ ժողովուրդի ամէնէն մռայլ ու արիւնազանգ օրերուն, գործ տեսնելու համար մեր դժբախտ իրականութեան մէջ:

Սկիզբի օրէն անոր բաժին ինկած է պարտականութիւններուն ծանրագոյնը.— պայքար՝ ներքին աղտոտ ու ստրկացած ձակատին դէմ: Պայքար՝ քաղաքական գետնի վրայ, հայկական դատը միջազգայնացնելու համար: Պայքար ու անոդոզ կռիւ մեր մեծագոյն ու վատագոյն թշնամիին դէմ՝ հայրենի սարերու եւ բարձրաւանդակի վրայ:

Հարուած՝ դաւաճանին ու դաւադիրին, յեղափոխականի բռունցք՝ հայաջինջ Թուրք իշխանութեանց դէմ, սուր գրիչ՝ միջազգային դիւանագիտութեան կեղտոտ դաւերուն դէմ: Ահա Դաշնակցութեան ինկած բաժինը իր ծնունդի օրէն սկսեալ:

Հիմակ որ մեր կուսակցութիւնը հասակ նետած եւ հասած է երիտասարդութեան լրիւ տարիքին, դիւրին է հակիրճ տեսութիւններով մը վեր հանել կատարուած գործին արժէքն ու տարողութիւնը: Գործին արժէքը սահմանելու համար պէտք է երթալ քսան, երեսուն տարի ետք: Հասնիլ այն օրերուն, երբ Դաշնակցական ըլլալը հերոսութեան հաւասար էր կամ աւելի ճիշդ մահուան հետ եղբայրակցիլ կը նշանակէր:

Այդ դժբախտ ու սեւագոյն օրերուն՝ երբ զէնք կրելն անգամ բաւական էր կախաղան բարձրանալու կամ բանտի խոնաւ սենեակներուն մէջ ողջ-ողջ մեռնելու, մեր կուսակցութիւնը՝ իր հոգեկան հասակը ցցած էր Թուրք բռնակալութեան դէմ, անոր հարուածներուն պատասխանելով յեղափոխական երկաթէ բռունցքով»:

ՏԷՐ-ԱԿՈՐՈՓ ԵԻ ՏԻԿԻՆ ՐՈՒՎԻԷ

Դ Է Մ Դ Է Մ Ի

Հարցաքննիչ դատաւոր Պրաք երկրորդ անգամ ըլլալով գնաց Ֆրէնի հիւանդանոց բանտը, դէմ դէմի բերելու համար Տէր-Ակորոփն ու Տիկ. Րուվիէն:

Տէր-Ակորոփ հիւանդ է ու տկար: Իր փաստաբանին՝ Մարսէլ Քանի ներկայութեան ըսաւ թէ Տիկ. Րուվիէի գոհարեղէնը գրաւի դրած է Քրէտի միւնիսիփալի մօտ: Իսկ Տիկնոջ յանձնած է փոխառութեանց գումարը, ինչպէս նաեւ մուրհակներու փոխարժէքէն մէկ մասը: Տիկ. Րուվիէ բուն կերպով բողոքեց յայտարարութեան երկրորդ մասին դէմ: Տէր-Ակորոփ յայտնեց թէ ինք երբեք չէր տեսած ճանօթ կտակը, որ ներկայիս պէտք է գտնուած ըլլայ փարիզեան դրամատան մը արկղներուն մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

10,000 ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐ ՎՏԱՐՈՒԱԾ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ

ԴԷՊ 50,000 ՀԱՅԵՐ ԵԻ ՈՉ-ԹՈՒՐՔԵՐ ԿԱՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

Թուլուզի Եղեռնակիցը Պէյրութէն կը հեռագրէ փետր. 3 Թուականով.

Թուրքերը մինչ մէկ կողմէ երեւութապէս կը համակերպին միջազգային դաշնագիրներու, միւս կողմէ այժմ իրենց գլխէն կը նետեն իրենց մէջ մնացած քրիստոնեաները, ինչպէս՝ Սուրիացի Կաթոլիկներ, Նեստորականներ, քրիստոնեայ Քիւրտեր եւ Հայեր, կարելի եղածին չափ անտանելի դարձնելով անոնց կեանքը:

Այս քրիստոնեաներու մեծ ներխուժում մը տեղի ունեցաւ դէպի Սուրիա, ուր նախապէս անոնց ժամանումը մեծ շփոթութիւն պատճառեց Ֆրանսական իշխանութեանց, որոնք վախցան թէ անոնց ներգաղթը գէշ պիտի ազդէ Սուրիացիներուն վրայ: Ի վերջոյ կառավարութիւնը ընդունեց գաղթականները:

Վերջին հասածներու թիւը կը հասնի շուրջ 10,000ի, որուն մէկ քառորդը տեղաւորուեցաւ արդէն Ճէզիրէթ Իպն Օմարի մէջ: Ասոնք պիտի կազմեն կորիզը աւելի ընդարձակ գաղութներու եւ աշխատանք պիտի հայթայթեն այդ բարեբեր շրջաններուն, ինչպէս նաեւ, յառաջիկային, Հոմսի եւ Տէր Զօրի երկաթուղիներուն ու նաւթամուղին համար: Ա՛յնքան պէտք կայ հոն աշխատող ձեռքերու:

Թուրքիա մնացած Քրիստոնեաներու թիւը կը հաշուուի շուրջ 50,000, ու երբ մեղմ օդերը հասնին, դէպի Սուրիա աւելի մեծ ներխուժում մը կը սպասուի: Նորեկները պարտադրուեցան անմիջապէս ընդունիլ Սուրիոյ կամ Լիբանանի հպատակութիւնը, ու միջոցներ ձեռք առնուած են, արագացնելու համար անոնց ձուլումը:

ԶՕՐԱՎԱՐ ԿՈՒՏԵՊՈՎ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ Է

ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԷՕՏՈՆԻ ՄԷՋ

Անհետացումէն 12 օր յետոյ, տակաւին չէ պարզուած զօր. Կուտեպովի գաղտնիքը:

Ոստիկանութիւնը՝ հաւաստի աղբիւրներու վրայ հիմնուած քննութիւններ կատարեց զանազան ուղղութեամբ, բայց բոլորն ալ ապարդիւն մնացին: Նախ կարծուեցաւ թէ մեծ դուքս Նիկոլայի յաջորդը ինքնաշարժով հաւէր տարուած եւ անկէ ռուսական շոգենաւ մը դրուած է Ռուսիա ղրկուելու համար: Յետոյ ենթադրուեցաւ թէ առեւանգիչները զայն տարած ու արգելափակած են Սէն ժէրմէնեան-Լէյ՝ նախկին ռուս զօրավարի մը (այժմ բոլշեւիկ) բնակարանը: Այս երկու հետքերն ալ որեւէ արդիւնք չտուին: Երրորդ ենթադրութիւնն այն էր թէ՝ զօրավարը Օրլէանի ճամբով տարուած է Լա Ռոշէլ եւ անկէ շոգենաւ դրուած. առեւանգողները լեհ ոստիկան անցագիր կը կրէին:

Ամենավերջին տեղեկութիւնն այն է որ իրր թէ զօր. Կուտեպով սպաննուած եւ թաղուած է Մէօտոնի անտառը: Ա՛նծանօթ մը ոստիկանութեան տեղեկագրած է այս մասին եւ յատակագիծ մը ղրկած՝ ժամանակ շեղելով թաղուած կէտը: Զորեքշաբթի կէսօրէ վերջ խուզարկութիւններ կատարուեցան Մէօտոնի մէջ մինչեւ մութը կոխելը:

Նոր վկայութիւն մը կը հաստատէ զօրավարին դէպի Մէօտոնի անտառ տարուած ըլլալը:

Իվան Սոպրանոֆ անուն ինքնաշարժի ռուս վարիչ մը ներկայացաւ ընդհանուր տեղեկութեանց տնօրէն Պ. Փէրիէի եւ պատմեց թէ յունուար 26ին կիրակի օր ժամը 11.10ի եւ 11.20ի միջեւ Փորթ տը Սէն-Քլու կը գտնուէր, երբ տեսաւ թէ փարիզէն դէպի Սէն-Քլու կ'ուղղուէր գորշագոյն մեծ ինքնաշարժ մը՝ գոց, որուն ետեւէն կուգար կարմիր ինքնաշարժ մը՝ G9 ցուցանիշով, որուն քովի չորս թուանշանները չի յիշեր: Ինքնաշարժի վարիչը բարձրահասակ էր ու յաղթակազմ:

∴ Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Փարիզի Խորհրդային դեսպան Դովգալեւսկիի եւ վարչապետ Թարտիէօի միջեւ կատարուած տեսակցութեան մասին: Դովգալեւսկի վարչապետին ուշադրութիւնը հրաւիրած է այն բռնութեան կոչերուն վրայ, զորս Ֆրանսայի տարագիր Ռուսերը կ'ընեն Փարիզի խորհրդային դեսպանատան դէմ: Նոյնպէս բողոքած է որ ոստիկանները հալածանքի կ'ենթարկեն՝ Ռուսերը իրենց հայրենիքը ղրկելու գործով զբաղող Միութեան անդամները: Իրրեւ պատասխան վարչապետը կրկնած էր իր հաւաստիքները թէ դեսպանատունը բացարձակապէս պաշտպանուած եւ խոստացած է նկատողութեան առնել Միութեան խնդիրը:

∴ Գուշակուհի մը ներկայացած է Տիկին Կուտեպովի եւ յայտնած թէ՝ իր ամուսինը ողջ է, միայն թէ աչքերը կուրցած են եւ շատ հեռուն կը գտնուի...

∴ Տիկ. Լուտմիլլա Իվանովնա Զօպան կը բողոքէ Թերթերու կողմէ եղած այն ակնարկութեան դէմ թէ կեդծ ոստիկանին հետ տեսակցող կինը ինք էր: Կ'ուրանայ թէ կը ճանչնայ Տիկ. Եանովիչը՝ Փարիզի չեկայի պետի կինը: Մինչդեռ ինքնաշարժի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 27

փարիզի Հարաւ. Շրջանի Յառաջ. Միութեան բ. ցանցնախսումբէն, (Պ. Պ. Մինաս Ալթունեան, Ս. Ադալապեան եւ Ս. Գարակէօզեան)	830.—
փոն տը Շէրիւէն (բ. անգամ)	135.—
Գումար	965.—
26րդ ցանկին գումարը	26,215.85
Ընդհ. գումար	27,180.85

ԲԱԶՄԱՆԴԱՄ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԴԷՊԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ

ՀՈԼԱՆԴԱՑԻ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸՆ ԱՀ Կ'ԸՆԿԵՐԱՆԱՅ, ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼՈՒ ԵՒ... «ՀԱՅԵՐԸ ՃԱՆՉՆԱԼՈՒ» ՀԱՄԱՐ

Հալէպի «Եփրատ»էն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները (29 յունուար)·

— *Խնամատարական մարմինը նկատելով որ 2000ի մօտ գաղթականներու վիճակը հետզհետէ կը վատթարանայ, որոշեց շուտով պատուիրակութիւն մը ղրկել որոշեալ վայրերը: Առաջնորդը ընկերակցութեամբ Դաւառ. եւ Քաղաք· ժողովներու ատենապետներու, ներկայացաւ մարզպանութեան Հալէպի պատուիրակ Պ· Լավասթրի, որպէսզի իշխանութեանց կողմէ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայուին:*

Ն· վեհմութիւնը շատ ոիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Առաջնորդարանի ներկայացուցիչներուն եւ խոստացաւ հեռագրով հրահանգներ տալ առ որ անկէ, պատուիրակութեան աջակցելու համար:

Պատուիրակութեան անդամներն են, Առաջնորդարանի կողմէ Բարդէն քհնյ·, Բարեգործ·էն գործակատար Պ. Մ· Թէրճան, խնամատարական Յանձնախումբէն՝ վեր· Շիրաճեան, Պ. Մ. Պաժաճեան, Տօքթ· Թ. Պաժաճեան եւ հողագէտ Պ. Մինաք Մելքոնեան: Այս պատուիրակութեան պիտի ընկերանան նաեւ Օր· Պիւլ, Օր· Բոպէրթս եւ Օր. Հիմանս: Այս վերջինը Հոլանտայի բարձր ընտանիքներէն ժանկաժարդ օրիորդ մըն է որ իր ծախքովը Լահէյէն մինչեւ Սուրիա եկած է, Հայերը ճանչնալու եւ հայ տառապանքներուն տեղեակ ըլլալու համար:

Պատուիրակութիւնը որ մեկնեցաւ յունուար 25ին, մօտէն պիտի քննէ գաղթականներու վիճակը, պիտի ուսումնասիրէ անոնց կացութիւնը, եւ պիտի տայ բժշկական խնամք եւ կարօտեալներու նիւթական օգնութիւն: Նկատի ունի նաեւ անոնց տեղաւորութիւնը մարանաւորդիւղի մը մէջ, որ ըլլայ ընդարձակ, բերրի, առողջապահիկ ու ամէն տեսակ վտանգէ զերծ: Մեկնող պատուիրակութեան բացակայութիւնը պիտի տեւէ առնուազն 20-30 օր:

∴ 200ի մօտ կարօտեալ տարիքներ որ ինքնաբերաբար Զէյթուն խան ապաստանած էին, պատուաստումէ վերջ այս օրերս փոխադրուեցան Ագապայի մեծ կայանը, ուր պիտի օգտուին հացէն ու ապուրէն: Անոնց պիտի հայթայթուի նաեւ հագուստեղէն:

ՄԻՄԻՆԵՒ ԱԼ

«Ցասում»ի յուլիսեան 24ի թիւին մէջ «Որ՞ն ու ինչ» խորագրեալ ծանուցումին մէջ կը կարդանք հետեւեալը, որ կը հիանայ մեզի վրայ եւ մեր ընթերցասիրութեան վրայ, որ մեզ կը մղէ աւելի ու աւելի ծանր նիւթերու մէջ մտնել.

«Ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս եւ ինչպէ՞ս կրցաւ «Ցասում» ամսագիրը ամիսներ շարունակ լոյս տեսնել, ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամիսներ շարունակ ապրիլ, ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամիսներ շարունակ ապրեցնել իր շուրջ հաւաքուած հեղինակները

ԲԱՐԵԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՏՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ

V

Վերջերս մեզ, Թամրազ Ջաւադեանին եւ Հրանտ Մաթեւոսեանին հրաւիրեցին Ջաւախքի մի քանի գիւղերում հանդիպումներ ունենալու համար։ Ճանապարհին մեզ ուղեկցող մարդիկ մեզ տեղեկացրին, որ մեր այցելութեան նպատակը գիւղերում արդէն լայն տարածում է գտել։ Ամէն տեղ մեզ դիմաւորում էին ոչ միայն մեր հանդիպումների համար նախապէս հաւաքուած մարդիկ, այլեւ ամբողջ գիւղը։ Ամէն տեղ մեզ ասում էին, որ մեր գալուց առաջ գիւղի բոլոր տղամարդիկ հաւաքուել են եւ քննարկել են մեր հանդիպումների կազմակերպման հարցը։

Ցաւոք, ժամանակի սղութեան պատճառով չկարողացանք այցելել բոլոր այն գիւղերը, որոնք մեզ հրաւիրել էին։ Ուստի ստիպուած եղանք ընտրել միայն մի քանիսը։ Ընտրութիւնը կատարեցինք պատահականօրէն։ Ինչպէս ասում են՝ ինչ ձեռքներս ընկաւ։

Ինչպէս արդէն նշեցի, մեր հանդիպումները կազմակերպուել էին նախապէս։ Ուստի մեզ ամէն տեղ սպասում էին։ Ամէն տեղ մեզ համար պատրաստ էին ժողովրդական ուտեստներ։ Ամէն տեղ մեզ հիւրասիրում էին։ Ամէն տեղ մեզ ասում էին, որ մենք հիւրեր ենք, եւ մեզ հիւրասիրելը իրենց պարտքն է։

Ես ինքս, ինչպէս նաեւ Թամրազ Ջաւադեանը եւ Հրանտ Մաթեւոսեանը, ամէն տեղ ասում էինք, որ մենք հիւրեր չենք, որ մենք եկել ենք ոչ թէ ուտելու, այլ հանդիպելու համար։ Ասում էինք, որ մենք եկել ենք ոչ թէ հիւրասիրուելու համար

վարիչ Րըտին կը հաւաստէ թէ Տիկ. Զօպանի վառարանին վերեւ տեսած է Տիկին Եանովիչի պատկերը։ Ամուսինն ալ նոյնը կը հաստատէ։ Տիկին Զօպանի սուտը բռնուած ըլլալով շփոթած է։

Րըտին, որ թէեւ չէ խենդեցած բայց ջղայնացած վիճակ ունի, կը պատմէ թէ Տիկ. Զօպանի դէմ իր վկայութենէն ի վեր, չեկիստները կը հետապնդեն զինքը եւ կը սպառնան։

Նախկին ռուս գնդապետ մը՝ Լ... այժմ ինքնաշարժի վարիչ, որ յունուար 24ին՝ զօրավարին տրամադրութեան տակ կը գտնուէր, կը պատմէ թէ՝ զօրավարը նամակ մը ստացած էր Մոսկուայէն՝ որով կը յայտնուէր թէ դաւադրութիւն մըկը պատրաստուի իրեն դէմ։ Նամակը իրեն տալով, զօրավարը հարցուցած էր թէ ի՞նչ պէտք է ընէր. պէ՞տք է լուր տար ոստիկանութեան։

*** «Վոգրոժտէնի» կը գրէ թէ վարիզեան կառատան մը մէջ գտնուած է այն գորշագոյն ինքնաշարժը, որ գործածուած էր զօրավարի առեւանգումին համար։ կառքին բարձերը պատռտուած են եւ կը հաստատուի թէ կռիւ տեղի ունեցած է։ Ոստիկանութիւնը լուր չունի այս մասին։

Յունաստանի գեղուհին Եւրոպայի Թագուհի

Ինչպէս գրեցինք երէկ, չորեքշաբթի օր կատարուեցաւ Եւրոպայի գեղեցկութեան թագուհիին ընտրութիւնը, «Ժուռնալ»ի սրահին մէջ։ Ընտրող յանձնախումբին կ'անդամակցէին 14 նկարիչներ, չորս արձանագործներ եւ մէկ գեղարուեստական քննադատ։ կէսօրէն վերջ մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր «Ժուռնալ»ի առջեւ՝ տեսնելու համար 19 գեղուհիները։

Ընտրական յանձնախումբին աշխատանքը բաւական դժուար եղաւ։ Բոլոր գեղուհիներն ալ այբբենական կարգով անցան։ Յետոյ այս տողանցքին վերջանալուն, իւրաքանչիւր գեղուհի հինգ անգամ առանձին առանձին ներկայացաւ քննիչ մարմինին։ Յանձնախումբի անդամները շարունակ նօթեր կ'առնէին։

Իրիկուան դէմ, յետ խորհրդակցութեան, գրեթէ միաձայնութեամբ Եւրոպայի գեղեցկութեան թագուհի հռչակուեցաւ Յունաստանի գեղուհին՝ օրիորդ Ալիս Տիփլարաքու։ Քննիչ մարմնի նախագահ նկարիչ Ալպէռ Պէնար անոր երեսին դրոշմեց յաղթանակի համբոյրը։

Օր. Տիփլարաքու 18 տարեկան է. ծնած է Սպարտայի մէջ, հայրը փաստաբան է։ Հասակն է 1 մեդր 70, մազերը երկար են ու սեւ, դէմքը համաչափ ու խիստ սիրուն։ Յունաստանի թագուհի ընտրուած էր դիպուածով։ Աթէնքի Օլիմպիա թատրոնին մէջ Յունաստանի թագուհիին ընտրութիւնը կը կատարուէր։ Օր. Ալիս հօրը հետ օթեակի մը մէջ նստած էր իբրեւ հանդիսական։ Քննիչ մարմինը չէր կրնար ընտրութիւն կատարել 20 թեկնածուներուն մէջէն։ Յանկարծ օրիորդին օթեակը բացուեցաւ և քննիչ մարմնին կողմէ պատուրիակութիւն մը եկաւ խնդրել իրմէ որ թեկնածուութիւնը դնէ։ Օր. Տիփլարաքու համակերպեցաւ, ու միաձայնութեամբ Յունաստանի թագուհի ընտրուեցաւ։

*** Վէնիզելոս հեռագրով շնորհաւորեց Օր. Ալիսը։

*** «Միս Եւրոպա» եւ գեղեցկութեան միւս թագուհիները այս իրիկուն պիտի մեկնին Բան ուր փառաշուք ընդունելութիւններ պիտի ըլլան իրենց ի պատիւ։

Յունաստանի ապառազինումները

Վարչապետ Վէնիզելոս՝ պատասխանելով Խորհրդարանին մէջ ազգային պաշտպանութեան միջոցներուն դէմ եղած քննադատութիւններուն, ըսաւ թէ երկիրը որեւէ վտանգի ենթակայ չէ՝ սպառազինութեանց պակասին պատճառաւ։

Մրխան դրամ ուներ Ալմազեան

Հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս, ինչպէս գրեցինք երէկ, լսեց Ալմազեանը՝ ի ներկայութեան անոր մնանկութեան գործերը կարգադրող պաշտօնեային՝ Օմիէսի։ Այս վերջինը ըսաւ թէ յունուար 19ին, երբ Ալմազեան մնանկ հռչակուեցաւ, Սէնթիլ փողոցի խանութին մէջ կար 20,035 ֆրանքի ապրանք եւ 2,790 ֆրանքի կահ կարասի ու մեքենայ։ Այս գումարը աճուրդով ծախուելու դիմեն է. իսկ եթէ ձեռքէ ծախուէին՝ 100ին 20-25 աւելի կրնային արժել։ Յունուարէն յուլիս Ալմազեան 15,638 ֆրանքի ապրանք ծախած է. ուրեմն ապրելու համար ունէր դեռ մնացած ապրանքը, երկու մեքենաները՝ զորս ծախած է 2500 ֆրանքի եւ իբրեւ դերձակ ուրիշի հաշուոյն իր կատարած աշխատանքէն շահած գումարը։

Լսուեցաւ նաեւ հայ դերձակ մը՝ Թոռնիկեան, որ յայտնեց թէ օգոստոս 1ին Ալմազեանէն գնած էր կարգ մը առարկաներ։

Պ. Մաթիֆաս երկարօրէն հարցաքննեց դարձեալ Ալմազեանը սեպտ. 9ին Մոնմորանսի երթալու պարագաներուն մասին։ Մուշտակավաճառ Տիւնէր ըսաւ թէ նոյն օրը ինք Րիկօտէնի վճարում ըրած առեն տուած էր նաեւ 1000 ֆրանքնոց մը։ Աւդ. Ալմազեան սեպտ. 10ին Մոնմորանսիի մէջ աւերել տուած է հազարնոց մը...

Դատաւորը դէմ դէմի բերաւ նաեւ ոստիկանապետ Նիքոլն ու Քոթը՝ ճշդելու համար թէ Ալմազեանի խանութէն գտնուած բաժակը ընկոյզի՞ մեծութիւն ունէր թէ գնդասեղի գլխու։ Երկուքն ալ պնդեցին իրենց տեսակէտին վրայ։

Մասնագէտներու տեղեկագրին կը սպասէ Մաթիֆաս՝ քննութիւնը փակելու համար։

Անուսարասիր Ռուսիոյ մէջ

Րիկայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային իշխանութիւնները աքսորած են Լենինգրադի բոլոր լուսերական քարոզիչները, բացի մէկէն։ Աքսորեալները արգելափակուած են Ռուսիոյ ամենահեռաւոր շրջանները։ Մալկրէն եպիսկոպոսը աքսորուած է Սոլովեան կղզին, Սպիտակ ծովուն մէջ։

*** Րիկայի Ալեքսանդր Նեւսկի օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ վերջերս գնդակահարուած 200 ծովային սպաներու յիշատակին։

*** Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հերքէ զանգուածային գնդակահարման լուրը։

Հաւիթի արկած Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Արտեմովսկի կարլ Մարքս հանքին մէջ կրիզու մը պայթեցաւ։ Փլատակներու տակէն հանուեցան 17 դիակներ։ Ջոհերու ճիշդ թիւը դեռ յայտնի չէ։

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ.— Այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին։

ՍԷՆ ԹՐԻԹԻԷՆ.— Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, կը խօսի ընկեր Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ, նիւթ՝ «Մեր գաղափարական հակապայքարի գլխաւոր հիմունքները»։

ՌՈԱՆ.— Այս կիրակի ներկայ կըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

ՓՈՆ ՏՐ ՇԻՐԻԻ.— Այս կիրակի կը խօսի՝ ընկեր Ա. ԳԱՌՕՆԻ։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Վաղը, շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին։ Դասախօսութիւն՝ Պրոֆ. Ն. ԱԴՈՆՑԻ «ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԲԻԶԱՆԴԻՈՆՈՒՄ»։

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ.Դ. Պատ. Միութեան կողմէ, 13 փետր. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Ա. Գառօնէ։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պելվիլի «Ռոստոմ» կոմիտէի ժողովը՝ վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, կարեւոր օրակարգ։ Ջեկոյց ներկայացուցչական ժողովի։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Անիէռի Փոթորիկ խումբի ժողովը՝ վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes. Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ալֆոռվիլի Մ. Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։

Անիէռ Պուա-Քոլոնպի Եռադոյն խումբի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 79 Rue des Chambards, Պուա Քոլոնպ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Գ Ա Ի Ա Ռ

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վիէնի Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին նոր ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, Փասքալի ընկերներէն կը խնդրուի որոշեալ ժամին ներկայ գտնուիլ։

Փոն Թ'Էվէքի Բրիստոփոր խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 7ին նոր ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վիլլէօրպան (Լիոն) Արամ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8ին 24 Rue d'Alsace Villeurbanne: Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Պուլվար Օտտօի (Մարսէյլ) Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Ցէսինի կոմիտէի ընկերական դասախօսական ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, Քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Կը խօսի Ընկ. Բ. Աղաբէկեան։ Նիւթ՝ «Փետրուար 18»ը։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շաւիլի եւ շրջակայի երկսեռ երիտասարդաց Միութեան ժողովը՝ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ճանաճ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՄԻԶԻ Բարձր Հայքի Երիտասարդաց միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Պար Մոնիւմոնթալի սրահը։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն 1929ի և ընտրութիւն վարչութեան։ Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջ. Շաբ. Աբրատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկոփոտ, Չերմոմիտր.) եւ վարիսի։ Մասն. լապորատուար։ Ղազամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պահանական գրութիւնք, դիւրաժամչելի պայմաններով։

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՆԱՆԱՎՃԱՐԻ,

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսվերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։

Մէթրօ՝ Ménilmontant եւ Martin Nadaud. *Թրամուէյ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O եւ Q.

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորովածք, լուլա - քէպապ եւ Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մ... առաւօտ ժամը 2։

23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարեր եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA *վաճառատան փլաքները։ Ճոխ մթերք լուսարէն և թուրքերէն փլաքներ։*

ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՈՆԵՐ ՁԱՅԻՆ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) — *Մէթրօ՝ Պելվիլ, Թրամ. 2*

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորմար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժամեւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկմամբ օրէն *տէօնէր քէպապ*, ընկերական եւ հայկական միջավայր։ *Տէր եւ տնօրէն՝* Ղ. ՔԻՆՏԻՐ

40 Rue Pierre Corneille, LYON

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տուրարակալութիւն փոքր ար...

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, C... d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le rev...

գործողութիւններ։

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։

Կրնամ ձեզ ղեր պահել Chiffred'Affaires եւ BénéficesCommer... *տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, ղոր օրինակ* Lapidaire, S... seur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամադրձ, գ... *կօշկակար, տուղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ appren... նեսնաք։*

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

ըացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիր կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով *Լօքում, փաքլաւա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն։*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաղագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

ՓՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒ... ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏ...

A. REDSKY, Place Con... (76 r. Cardinal Lemoine) կիւնը։ *Օթօպիւս՝* S., *Թրամ. 47, 82, 83, 85։*

Արեւելեան ամէն կարգի ղէներ, թրքական սուրճ, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր պուլղուր, տուլմա, չէվկի, փաքլաւա, օղի, վոտկա, բուռ եաք, շամփանիա եւ ամէն գինիներ։ Գիները մատչելի եւ մարքուր։ Տունը կը Շեռ. Gobelins 51-52։

IMPRIMERIE - MASSIS - ED...

208bis, Rue Lafayette Par...

Le Gérant H. STEPH...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

8 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1182 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞ՒՐ Է "ԱԶԳ,,ԻՆ ԲԱԺԻՆԸ

Ստիպուած ենք անգամ մըն ալ հարցնել հրապարակաւ,— ինչ կը բանի այն դասակարգը որ ծանօթ է իբրեւ «ազգային ազգ»։ Գլխագիր «Ազգ»։

Երէկ հրատարակեր էինք ծանրակշիռ լուր մը Չալէպէն։ Բազմանդամ պատուիրակութիւն մը ճամբայ ելեր է դէպի սահմանագլուխ, փախստականներուն կացութիւնն ուսումնասիրելու, անոնց դէղ ու դարմանի ճարելու եւ տեղաւորման մասին կարգադրութիւններ ընելու համար։

Քիչ անդին պիտի կարդաք նոր տեղեկութիւն մը, որուն համաձայն կացութիւնը հետզհետէ կը ծանրանայ։

— Գաղթող ժողովուրդը կը հասնի ընչազուրկ եւ պաշտօնական ձեւի տակ կողոպտուած, որով քիչերը միայն մէկ երկու ամսուան ուտելիք հաց մը ունենալով, առիւսարակ կարեկցութեան արժանի վիճակի մը մէջ կը գտնուին։

Եթէ մինչեւ գարուն հասնին նախատեսուած 500 ընտանիքներն ալ, պէտքերը պիտի աւելնան եւ չպիտի բաւէ 7500 հնչուն ոսկին (տեղաւորման նուազագոյն ծախքը)։

Երէկ «Թայմզ»ի թղթակիցն ալ, Պէյրութէն, կը նախատեսէր նոր ներխուժում, երբ օդերը մեղմանան։ Մանաւանդ որ,

—«*Թուրքերը մինչ մէկ կողմէ երեւութապէս կը համակերպին միջազգային դաշնագիրներու, միւս կողմէ այժմ իրենց գլխէն կը նետեն իրենց մէջ մնացած երիտասարդները, ինչպէս սուրիացի կաթոլիկներ, նեստորականներ, քրիստոնեայ Քիւրտեր եւ Հայեր, կարելի եղածին չափ անսանձելի դարձնելով անոնց կեանքը*»։

Դժբախտաբար թղթակիցը հայերէն չի գիտեր, այլապէս կարդալով մեր ռամկավար եւ կարմիր թերթերը, պիտի նկատէր որ այս բոլորին պատասխանատուն Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն է, ոչ թէ Թուրքիան որ «մէկ կողմէ երեւութապէս կը համակերպի միջազգային դաշնագիրներու, միւս կողմէ այժմ իր գլխէն կը նետէ իր մէջ մնացած քրիստոնեաները, կարելի եղածին չափ անտանելի դարձնելով անոնց կեանքը»։

Դիւրին է, քանի մը հազարնոց բազմութիւն մը խռնուեր է, արդէն, սահմանագլուխին վրայ եւ Հալէպի մէջ, կարօտ՝ անմիջական օգնութեան, դեղի ու դարմանի, հագուստ-կապուստի։

Միւս կողմէ, լուրջ առաջադրութիւններ կան նորեկները տեղաւորելու թափուր հողերու վրայ, սահմանամերձ շրջանի մը մէջ, Եփրատի եւ Խապուրի միջեւ։

Արդ, հարցնենք նորէն, — ի՞նչ կը բանի «ազգ»ը, այս կացութեան հանդէպ։ Ի՞նչ ըրաւ մինչեւ հիմա եւ ի՞նչ կը խորհի ընել այսուհետեւ։

Չի բաւեր ըսել թէ հանգանակութեան ձեռնարկուած է եւ ազգն ալ կը մասնակցի «իւրովսանչ»։ Մէջտեղն է հանգանակութեան արդիւնքը, անուններով, գումարներով եւ թուականներով։ Պրպտենք, եթէ կը հաճիք։

Կեդր. Յանձնախումբին առաջին ցանկը, որ հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի մէջ (10 յունուար), կը ներկայացնէր 57,000 ֆրանքի գումար մը։ Այս գումարին 52,000ը տուած են օրուան երեւելիները (20,000 մէկը, 10,000 երկրորդ մը, ուրիշներ՝5000, 3000 կամ հազարական)։ Չանազաններ 2100, հարիւրոցներով։ Իսկ 3000ը՝ «Յառաջ»ի միջոցաւ։

Երկրորդ ցանկին գումարն է 61,210, որուն 50,000ը միլիոնատէրի մը բաժինը, 3000ը՝ ուրիշ ջոջի մը, իսկ մնացեալը՝ ժողովրդական (անհատներ կամ հայր. միութիւններ)։ «Յառաջ»ի միջոցաւ՝ 5000 (Բ. մասնավճար)։

Երրորդ ցանկ — 33,369 ֆրանք։ Ոչ միայն գումարն է պակասած, այլեւ չկայ ջոջ անուն։ Գումարին 12,000ը կը կազմեն «Յառաջ»ի (4000), «Նոր Օր»ի եւ «Հորիզոն»ի ղրկած մասնավճարները։ Մնացեալը՝ ղրկած են զանազան անհատներ եւ միութիւններ։

Եւ ահա չորրորդ ցանկը (տես Գ. էջ)։ Աւելի նուազած է գումարը — 26,086։ Աւոր ալ 21,000ը կը ներկայացնեն «Յառաջ»ի (13,000), «Հորիզոն»ի (5000) եւ «Նոր Օր»ի (3000) նոր մասնավճարները, իսկ 2500ը՝ ղրկած է Պերլինի Գաղթ. Միութիւնը։ Ուրեմն, կեդր. Յանձնախումբը տեղին վրայ ստացեր է միայն 3586 ֆրանք։

Ի՞նչ կը հետեւի այս պրպտումներէն եւ Թուանշաններէն։ Այն որ, կեդր. Յանձնախումբը, կամ անոր գլխուն կանգնած Բարեգործականը չեն յաջողեր շարժման մէջ դնել բուն «Ազգը»։ Ինչ որ հաւաքուեր է մինչեւ հիմա, կը ներկայացնէ ողորմելի գումար մը, 177,764 ֆրանք, երկու ամսուան միջոցին։ Անոր ալ 105,000ը՝ ջոջական։ Չամբրանքով մարդիկ եւ համբրանքով տրուած դրամ։ Իսկ մնացած 72,664 ֆրանքին 41,000ը հաւաքած եւ յանձնած են երեք Դաշնակցական թերթեր («Յառաջ» 25,000, «Հորիզոն» 12,000, «Նոր Օր» 4000 ֆր.)։ Կը մնայ՝ 31,764 ֆրանք, իրրեւ «Ազգ»ի բաժին։

Ճիշդ է որ հանգանակութիւնը չէ վերջացած տակաւին, ոչ կեդր. Յանձնախումբին, ոչ ալ թերթերուն համար։ Եւ ուղղակի Հալէպ ղրկուած գումարներ ալ կան («Ցուսաբեր»ը, դարձեալ Դաշնակցական, արդէն 130 սդերլին փոխադրած է Հալէպ)։ Բայց այդ պարագան չի կրնար սրբել չոր Թուանշաններուն ձգած տպաւորութիւնը, որ չափազանց դառն է։

Կը Թուի թէ կեդր. Յանձնախումբը ինքն ալ տիրաբար չի հետեւիր գործին, եւ պարզապէս ողորմութիւն կը հաւաքէ։ Մինչդեռ առնուազն մէկ միլիոն ճարելու ճարը պիտի փնտռէր, առաջին օրէն իսկ, հիմնական գործ մը կատարած ըլլալու համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԱՄԱՑ ԽՕՍԻՆՔ, ՉԲԱՐԿԱՆԱՆ...

«Արեւ» Եգիպտոսի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, հետեւեալ կամկար դիտողութիւնները կ'ուղղէ Երեւանի վարիչներուն, անշուշտ ոչ առանց սրտազողի (29 յունուար)։

— «Ասկեղծ ըլլալու համար, պէտք է ըսենք որ ե՛չ արտասահմանի հայութիւնը մինչեւ հիմա կրցաւ ըսել իր բովանդակ կարելին, եւ ոչ ալ Հայաստանի կառավարութիւնը արժանաւորապէս հետամուտ եղաւ իր պարտականութեանց կատարման։

Ջենք ուզեր շատ հեռուները երթալ եւ կը բաւականանանք երկու փաստ միայն յիշելով։

Այսօր ամբողջ արտասահմանը դժգոհ է որ Հայաստանի կառավարութիւնը մեծ անխոհեմութեամբ մը նոր ուղղագրութիւնը հաստատեց։ Թողո՛ւնք ապագայ անպատեհութիւնները. այսօր արտասահմանի հայութիւնը գրեթէ ոչինչ կը կարդայ երկրի գրականութենէն, այդ անծուխի ուղղագրութեան պատճառով, որուն ջնջումը եւ հինին վերահաստատումը պահանջած է ու կը պահանջէ։ Հայաստանի կառավարութիւնը — որ այդ առթիւ տեղի ունեցած հրապարակային արտայայտութիւններէն եւ ասկէ երկու տարի առաջներն ալ արտասահմանի հեղինակաւոր անձնաւորութեանց իր ուղղած հարցաթերթերուն տրուած պատասխաններէն հասկցաւ թէ որքան ընդհանուր եւ խոր դժգոհութիւն կայ նոր ուղղագրութեան մասին — դեռ չսրբագրեց կատարուած սխալը եւ չվերահաստատեց հին ուղղագրութիւնը։

Ասկէ զատ, Հայաստանի մէջ եւս ծաւալող հակակրօն պայքարը մեծ վիշտ եւ դառնութիւն կը պատճառէ արտասահմանի հայութեան։ Մինչդեռ էջմիածինը կը պահուի իբրեւ բարեպաշտութեան եւ անշուք վիճակի մէջ, անդին «Անաստուածներու միութիւն»-ները կը պաշտպանուին։ Երբ «անաստուածները» ի պատուի են, աւետարանը քարոզող եպիսկոպոսը հրապարակային ծաղրանքի եւ սպառնալիքի առարկայ կը դառնայ...։

Եթէ երբեք պատճառներ կան որ կը ստիպեն երկրի կառավարութիւնը հետեւիլ խորհրդային ընդհանուր քաղաքականութեան մը՝ կրօնական խնդրին մէջ, — եւ հասկնալի է այս պարտադրանքը՝ որոշ չափով — ի՞նչ են այն պատճառները որ թոյլ չեն տար սրբագրել ուղղագրութեան նոր ձեւը, որ ոչինչով կապուած է խորհրդային քաղաքականութեան։»

ՊՈԼՈՅ ՄԱՅՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՊԻՏԻ ՓԱԿՈՒԻ

Պոլսոյ Մայր վարժարանը նիւթական ծանր կացութեան մէջ կը գտնուի եւ ուսուցչական թոշակները կը մնան անվճար։ Թուրք ուսուցիչները վարժարանին հիմնադրին ու Թաղ. խորհուրդին դիմումներ կատարելէ եւ արդիւնք մը ձեռք չբերելէ վերջ, բողոքած էին մէարիֆին։ Ընտնք կ'ըսեն թէ ասկէ առաջ երբ վճարումի դժուարութիւններ ծագէին, կը յարմարէին, որովհետեւ բարեացակամութիւն, յօժարութիւն կը տեսնէին, եւ մանաւանդ «աշակերտութիւնը իրենց զաւակները նկատած էին», բայց այս անգամ թէ անվճար կը մնան թոշակները եւ թէ ոեւէ պատասխան չեն առած իրենց կատարած դիմումներէն, «հետեւաբար ճարահատ դիմեցին կրթական ֆնօբէնութեան»։ Այս վերջինը խիստ ազդարարութիւն ուղղած է թէ՝ վարժարանը անգամ մըն ալ չբացուելու պայմանով պիտի փակուի, եթէ թոշակները շուտով չվճարուին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիա պայմանաժամ կ'ուզէ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը փետր.5 Թուակիր նոր հեռագրով մը կը հաստատէ նախապէս իր տուած այն լուրը թէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը մտադիր է խնդրել Թուրքիոյ օտար պահանջատէրերէն որ պայմանաժամ մը շնորհեն իր պարտքերը հատուցանելու համար։ Պահանջուած պայմանաժամն (moratorium) է հինգ տարի։

Այս լուրը հինգշաբթի օր մեծ իրարանցում առաջ բերաւ Փարիզի սակարանին մէջ, ուր յանկարծական անկում մունեցան ո՛չ միայն թրքական արժեթղթերը, այլ նաեւ ուրիշ օտար Թուղթեր։ Օսմանեան Պանքայի արժեթղթերը 1320 ֆրանքէն ինկան 1200ի, Միացեալը՝ 93.10էն 83.85ի, 1914ի հարիւրին 5 փոխառութիւնը՝ 83.10էն 72.80ի եւն.։

Հակառակ «Թայմզ»ի թղթակցին հաւաստումներուն, ո՛չ Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը, ո՛չ Փարիզի Թրքական դեսպանատունը, ո՛չ ալ Օսմ. Պանքան լուր ունին Թուրք կառավարութեան այս որոշումէն։

Ֆրանկեւրտ դաշնագիրը

Թուրք Թերթերը մեծ գոհունակութեամբ կ'արձանագրեն փետր. 3ի ֆրանքեւրտուրք դաշնագրին ստորագրութիւնը, շեշտելով որ ատով երկու երկիրներու յարաբերութիւնները աւելի սերտ մերձեցման հանգամանք կը ստանան։ Էնկիւրիի պաշտօնական շրջանակներն ալ նոր դաշնագիրը կը նկատեն իբրեւ գրաւական մը խաղաղութեան։

Անգլիա եւ Ամերիկա հաւասարացան

Լոնտոնի նաւային զինաթափութեան խորհրդաժողովը կը շարունակէ իր աշխատանքները։ Զանազան պատուիրակութեանց միջեւ առանձին տեսակցութիւններն ու յանձնաժողովներու խորհրդակցութիւնները ի վերջոյ յանգեցան որոշ արդիւնքներու։

Ամերիկայի առաջին պատուիրակ եւ արտաքին նախարար Սթիմսըն Մամուլի ներկայացուցիչներուն հաղորդեց թէ Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգներուն միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է ո՛չ միայն զրահաւորներու, այլ նաեւ յածանաւերու մասին։ Ինչպէս կը յիշուի, 1927ին Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ճափոնի միջեւ կատարուած խորհրդաժողովը վիժած էր յածանաւերու վէճին պատճառով։

**** Մաքտոնըլտ ընդունեց Անգլիոյ, Ամերիկայի, Ֆրանսայի եւ Ճափոնի կին պատուիրակութիւնները։*

ՆՈՐ ՀԵՏՔ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

ՉՕՐ ԿՈՒՏԵՊՈՎ ՍՊԱՆՆՈՒԱ՞Ծ Է

Գաղտնիքը չպարզուեցաւ դեռ։ Ամէն օր նոր վկայութիւն մը կուգայ նոր հետքի մը վրայ դնել քննութիւնները, եւ սակայն օրերը կ'անցնին ու գաղտնիքը չի լուսաբանուիր։

Վերջին անգամ հաստատուած էր թէ զօրավարը առեւտուր երկու խորհրդաւոր ինքնաշարժները տեսնուած են փորթ Սէյտ-Քլոյտ։ Այժմ կը հաստատուի նաեւ թէ անոնք Սէյտ-Քլոյտէն անցած են Սէվր եւ յետոյ ուղղուած դէպի Մէօտոն։ Այսպէս կը վկայէ Տիկին Մարի Թիէրի, որ Սէվրի ժարշէյին մէջ վաճառորդ է։ Ինքնաշարժները տեսնուած են նաեւ Ռանպուլէյի մէջ։

Սակայն կայ աւելի կարեւոր վկայութիւն մը, որ ենթադրել կուտայ թէ զօրավարը սպաննուած եւ դիակը մօտաւոր գաւառի մը մէջ անհետացուած է։

Լուառէ Նահանգի Շաթօ-Ռընար քաղաքի կա Ֆոնթէյն պանդոկի տէրը Ռոժէ Սիմոն հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդեց Պ. Քէրիէլի.

— Յունուար 27ին ժամը 11.50—11.55 երիտասարդ մը ներկայացաւ պանդոկս եւ գաւաթ մը րում խնդրեց, յետոյ՝ երկրորդ գաւաթ մը։ 25—30 տարեկան էր եւ լոգնած երեւոյթ ունէր, երկու օրէ իվեր չէր ածիլուած։ Հասակն էր 1 մեդր 80. շէկ էր ու վարդագոյն դէմքով։ Ուսերը շատ լայն էին եւ Լեհի կամ Ռուսի շեշտ ունէր։ Գլուխը դրած էր գորշ գդակ մը։ Վզին շուրջ ունէր բազմագոյն վզնոց մը։ Հագած էր բաց-գոյն «կապարտին» մը, հագուստը թրջած էր անձրեւէն։ Ինձմէ խնդրեց իրեն ցոյց տալ Մէլրուայի ճամբան, որ կը տանի դէպի ժիէն եւ Վիլլի։ Հեռը դուրս ելայ, ու դրանս առջեւ տեսայ խոշոր գորշագոյն ինքնաշարժ մը, «լիմուզին»ի ձեւով, օտար ապրանք, յառաջամասին վրայ ունէր խորհրդանշան մը։ Կառքը, որ առնուազն 18 ձիու ուժ ունէր, երկար ճամբորդութիւն մը ըրած կը Թուէր, որովհետեւ ցեխով ու փոշիով ծածկուած էր։ Մուքթ գոյն վարագոյրները վար առնուած էին։ Բայց և այնպէս տեսայ երեք մարդեր որ կը քնանային։ Իմ յաճախորդս վարիչի աթոռակին քով նստաւ՝ ցտկելով միսի մեծ պարկի մը վրայէն, որ կարծես Թէ դիակ մը կը պարունակէր։ Կառքը մեկնեցաւ։ Կէս վայրկեան վերջ անոր հետեւեցաւ կարմիր սակաշարժ մը՝ Ռընօի արտադրութիւն։ Այս վերջինին մէջ կային երկու հոգի՝ առջեւի կողմը։ Երկու ինքնաշարժներն ալ արբնթաց հեռացան։

Սիմոնի կարծիքով այդ մարդիկը զօր. Կուտեպովի դիակը կ'ուզէին անհետացնել՝ անտառին կամ լիճի մը մէջ նետելով զայն...։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 28	
Զալկարայի վերաշէն Հայր. Միութենէն (Մարսէյլ)	250.—
Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Մերճանօղի իրենց մանչ զաւկին ծննդեան առթիւ	100.—
Գումար	350.—
27րդ ցանկին գումարը	27,180.85
Ընդհ. գումար	27,530.85

***

ՄԻՆՉԵՒ ԳԱՐՈՒՆ 500 ԸՆՏԱՆԻՔ ԵՒՍ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ

Երէկ գրած էինք թէ Հալէպէն մասնաւոր պատուիրակութիւն մը մեկնած է սահմանագլուխ, գաղթականներու վիճակը եւ տեղաւորման միջոցները ուսումնասիրելու համար։

Բարեգործականի գրասենեակէն Փետր.5 Թուակիր զեկոյց մը հաստատելով այս տեղեկութիւնները, կ'աւելցնէ.

—Գաղթող ժողովուրդը կը հասնի ընչազուրկ եւ պաշտօնական ձեւի տակ կողոպտուած, որով քիչերը միայն մէկ երկու ամսուան ուտելիք հաց մը ունենալով, առիւսարակ կարեկցութեան արժանի վիճակի մէջ կը գտնուին։ Լուր կը տրուի թէ մինչեւ գարուն Գամբշլիի շրջանը պիտի հասնին 500 ընտանիքներ եւս, ինչ որ եթէ իրականութիւն գտնէ, պէտքերը առաւելապէս պիտի շեշտուին եւ նախորդ տեղեկագրով նախատեսուած 7500 ոսկին անբաւական պիտի ըլլայ։

Աւելցնենք ներկայ տեղեկութեանց վրայ թէ՝ Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ Էնկիւրի կատարուած բողոքախառն դիմումներուն վրայ, բունագաղթը առայժմ կասած կ'երեւայ, եւ առանց Ֆրանս. հիւպատոսի վիզային անցագիր պիտի չտրուի գաղթականներուն։

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆԻ ՀԱՄԱՐ

Սուրիոյ գաղթականներու հանգանակութեան կեդր. ցանձնախումբը կը ծանուցանէ փարիզի եւ արուարձաններու հայրենակիցներուն թէ նոր եւ գործածուած (բայց գործածելի) ձերմակեղէններ եւ հանդերձեղէնները կրնան յանձնել փարիզի եկեղեցւոյ դռնապանին (15 րիւ ժան կուժօն), պայմանով որ հաստ Թուղթի կամ լաթի մէջ ծրարուած ըլլան, ծրարին վրան գրուի նուիրողին անունն ու հասցէն, իսկ մէջն ալ դրուի պարունակութեան ցանկը։ Ասոնք մաս առ մաս պիտի ուղարկուին Հալէպ։

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

... Խմբագիր,

Ֆաւն.— փարիզի Հարաւ.Ընջանի ցառաջդիմասիրաց Միութիւնը մեր Սուրիոյ եղբայրներուն օգնութեան հասնելու համար, անմիջապէս կազմեց ցանձնախումբեր, որոնք մէկ շաբաթուան ընթացքին շրջանիս բոլոր Հայերուն տուները պտտեցան եւ հանգանակեցին (610+830) 1440 ֆրանք։ Բոլոր Հայերը անխտիր մասնակցեցան։ Օրուան խօսքն էր. «պէտք է տանք, մենք ալ այդ ճամբայէն անցանք։» Քանի մը ընտանիքներ իրենց ցաւը յայտնած են մուռցուած ըլլալնուն համար, եւ անձամբ բերած են իրենց մասնակցութեան բաժինը։ Հաւաքած ենք նաեւ կարեւոր հագուստեղէններ։ Մասնաւոր շնորհակալութիւն մեր շրջանի բոլոր հայրենակիցներուն։

վարչութիւն

Խմբ.— Տես «Յառաջ» 30 յունուար եւ 7 փետրուար։

ՊԱՏՄԱԾՔ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Մ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ

Հրատարակության պատմությունից հայտնի է, որ 1917 թ. մարտի 5-ին Պետրոգրադում հրավիրված հանդիպման ժամանակ Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության (բոլշևիկների) կենտրոնական կոմիտեի անդամները որոշեցին հրատարակել «Ռաբոչի պուտ» («Բանվորական ճանապարհ») անունով թերթը, որպես կենտրոնական կոմիտեի օրգան։ Թերթի առաջին համարը լույս տեսավ 1917 թ. ապրիլի 5-ին։ Այդ օրվանից սկսած՝ թերթը 2–3 տարի անընդհատ հրատարակվում էր Պետրոգրադում։ Ընդհանուր առմամբ թերթի 67 համար է լույս տեսել։ Ցարական կառավարության հալածանքների պատճառով թերթը հաճախ էր փոխում իր անվանումը։ Այսպես, Հոկտեմբերյան հեղափոխության նախօրեին թերթը կոչվում էր «Ռաբոչի պուտ», հեղափոխության հաղթանակից հետո՝ «Պրավդա», 1918 թ. մարտից մինչև 1952 թ. հոկտեմբեր ամսվա 14-ը՝ «Կոմունիստ», 1952 թ. հոկտեմբեր ամսվա 15-ից մինչև 1991 թ. օգոստոսի 23-ը՝ «Սովետսկայա Ռոսսիա», իսկ 1991 թ. օգոստոսի 24-ից մինչև 1996 թ. հունիսի 20-ը՝ «Սովետսկայա Ռոսսիա – Պրավդա»։ Թերթի տասնամյակների ընթացքում նրա խմբագրությունում աշխատել են Ռուսաստանի մարքսիստական շարժման ականավոր գործիչներ, որոնց թվում են Ի. Ստալինը, Ա. Ժդանովը, Մ. Սուսլովը, Ա. Պոսկրեբիշևը, Ա. Ալեքսանդրովը, Ա. Ռումյանցևը, Ա. Ռոզենբլյումը, Ա. Ռուդզուտակը, Ա. Ռիկովը, Ա. Ռոմանովը, Ա. Ռոդիոնովը, Ա. Ռոզանովը, Ա. Ռոմանովսկին

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԱՏՄԵՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՂՕՐԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Ի՞նչ պատահեցաւ Հայկական Աղօրիքին, որ ան այսքան ատելի դարձաւ Թուրքերուն համար, որոնք ամէն կերպով կը ջանան զայն ոչնչացնել, ինչպէս ոչնչացուցին Հայ ժողովուրդին մեծ մասը, անոր հարիւրաւոր հազարաւոր զաւակները, որոնք ամէն ինչ կորսնցուցին, ամէն ինչ թողուցին, որպէսզի կարենան ազատիլ անոնց ձեռքէն, որոնք կը հալածեն զանոնք, ինչպէս գազաններ որսի կը հալածեն։

Ի՞նչ պատահեցաւ

⁂ *Ռուս տարագիրներու միութիւնը ամէն օր տրցակնեւրով նաժակ կը ստանայ եւ թարգմանելով զանոնք կը հաղորդէ ոստիկանութեան։ Այդ նամակներէն շատերուն կ'ընկերանան քարտէսներ եւ որոշ ուղեցոյցներ։*

⁂ *Զօրավարը գանողին խոստացուած է 100,000 ֆրանք միայն եւ ոչ թէ 500,000, ինչպէս գրած էր «Մաթէն»։*

⁂ *Լիոն Վիլէօրպանի մէջ գանուած է բաց-գոյն վերարկուով ռուս կին մը՝ որ առեւանգման օրը փարիզ կը գտնուէր։ Ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննուելով հաստատեց իր անմեղութիւնը։*

⁂ *Փիւթօի մէկ կառատան մէջ գտնուած գորշագոյն խոշոր ինքնաշարժը ո՛չ մէկ կապ ունի առեւանգումին գործակցող ծանօթ ինքնաշարժին հետ։*

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Հինգշաբթի իրիկուն եօթերորդ թաղամասէն ոստիկանական ջոկատ մը պաշտպանութեան տակ առաւ Րիւ Կրընէլի խորհրդային դեսպանատունը, արգիլելու համար որեւէ միջադէպ։

Բողշեւիկութեան անկումը մօտ է...

«Ցեյլի էքսփրէս»ի Թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Ռուսիոյ առժամեայ կառավարութեան պետ Կէրէնսկիի հետ, որ յայտարարած է թէ Ռուսիոյ մէջ մօտ օրէն վարչածեւի փոփոխութիւն տեղի պիտի ունենայ։

— *Դարձեալ ահուսաբոսափ կը տիրէ ամբողջ երկրին մէջ, ըսած է Կէրէնսկի. սխալ է ըսել թէ ժողովուրդը կրաւորական է։ Քաղաքացիական կռիւը ամէն օր կը շարունակուի գիւղացիներուն եւ կառավարութեան միջեւ։ Գիւղացիները ռուս ժողովուրդին 100ին 90ը կը կազմեն։*

Յիշեցէք որ այս տարի վերադարձ մը տեղի ունեցաւ դէպի բացարձակ եւ ռազմական համայնավարութիւն։ Վերջին տարիներու քաղաքականութիւնը անհետացաւ, ինչո՞ւ։ Որովհետեւ բոլշեւիկները սպառեցին քաղաքներու մէջ մթերուած հարստութիւնները։ Ա՛լ բան չմնաց։ Հիմա ունեւոր գիւղացիներուն կ'ըսեն. «պէտք է հրաժարիք ձեր հողերէն եւ արջառէն՝ դառնալու համար պարզ միաւորներ մեր ընդարձակ հաւաքական տնտեսութեանց մէջ»։

Այս քաղաքականութիւնը աւելի կը սաստկացնէ քաղաքացիական կռիւը, ընտանի կենդանիներու զանգուածային ջարդը եւ ագարակներու հրկիզումը, որովհետեւ գիւղացիները չեն ուզեր անձնատուր ըլլալ։

Ամուրի շրջանի գաղտնի մէկ աղբիւրէն կը տեղեկանամ թէ կարմիր բանակի առաջին արշաւանքը միայն մէկ գիւղի մէջ զնդակահարած է 150 հոգի։ Գիտցէք որ ամէն օր հինգ հոգի կը սպանուի հակահամայնավար գործունէութեան համար. ասիկա կ'ընէ տարին 1800 մարդ։ Ուստի գիւղացիները կը փճացնեն ամէն բան եւ բոլշեւիկներուն կ'ըսեն. «Բան չունինք. պարէն տուէք մեզի»։

Սակայն բոլշեւիկները ալ բան մը չունին։ Ուրեմն մօտ օրէն գիւղացիական ապստամբութիւն պիտի ծագի, որովհետեւ Ռուսիոյ կը սպառնայ սով մը՝ վատ քան Լէնինի օրով ծագած սովը, որ 5 միլիոն զոհեր տարաւ։ Եւ այնատեն ո՞վ գիտէ թէ ինչ պիտի պատահի։ Թերեւս պիտի հաստատուի դիկտատորութիւն մը՝ որ պիտի յանգի ժողովրդավար կառավարութեան մը։ Արդէն այս է որ կ'ուզեն Ռուսերը. Հանրապետութիւն մը եւ կրօնական ու քաղաքացիական ազատութիւն։ Այլեւս ո՛չ միապետութիւն պիտի ըլլայ, ո՛չ ցար, ո՛չ ալ ազնուականութիւն։

Կարը պիտի աժանայ

Փետրուար 16էն սկսեալ կաթին լիտրան պիտի ծախուի 1 ֆր. 80ի, փոխանակ 1.90ի։ Օդերու մեղմութեան հետեւանքով կաթի արտադրութիւնը աւելցած է. հետեւաբար կաթնավաճառներու դաշնակցութիւնը որոշեց փոքրիկ զեղչ մը ընել ներկայ գինին վրայ։

ՀԱՊԱ՞ ՄԻՒՍ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԸ

Միւս կողմէ առեւտրական նախարար Ֆլանտէն բուռն պայքարի մը ձեռնարկած է՝ ապրուստի սղութեան դէմ։ Հակառակ զանազան անհրաժեշտ առարկաներու մեծաքանակի գինին անկման, խանութպանները կը շարունակեն բարձր գիներով ծախել։ Մանր առեւտրականները պակսեցուցած են միայն գինի, սուրճի եւ իւղի գիները։ Այս նիւթերու մեծաքանակ գինին վրայ մեծ անկում տեղի ունեցած էր դեկտեմբերին։

Նախարարը ծրագրած է նաեւ շուկայ հանել կարեւոր մթերքներ, որոնք պահուած են կարգ մը վաճառականներու կողմէ՝ գիներու անկում առաջ չբերելու դիտումով։ Ցոյս կայ որ այս ամսուան ընթացքին անկում կրեն նաեւ չոր արմտիքի, յուբիալի, ոսպի, սիսեռի եւ այլն գիները։ Գետնախնձորն ալ աժանցաւ։

Մսավաճառներու արհեստակցական միութեան նախագահը կը յայտնէ թէ անկարելի է միսի գինին վրայ որեւէ զեղչ ընել՝ որովհետեւ իրենք արդէն սուղ կը գնեն վիլէթի սպանդանոցէն։ Նոյնը կ'ըսեն նաեւ խոզի միս ծախողները։

Հրեայ մը ամուսնացած

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ եաֆայի դատարանը ամուսնացած դատապարտեց հրեայ ոստիկան Հինգուսը, որ անցեալ օգոստոսի խռովութեանց ընթացքին սպաննած էր արաբ բնտանիքի մը երեք անդամները։

Կեղծարարները գնդակահարուած

Զօրեքշաբթի գիշեր Լենինգրադի մէջ գնդակահարուեցան Շիլլէր, Գալէր, Կարտաշէֆ եւ Ֆէդոտոֆ, որոնք յունուար 23ին մահուան դատապարտուած էին՝ կեղծ չերվոնեց քշելու ամբաստանութեամբ։ Ցիկը (կարմիր» խորհրդարանը, այսինքն կեդրոնական գործադիր մարմին) մերժած էր վերաքննութեան խնդրագիրը։

Իտալուստրիական դաշնագիր

Հռոմի մէջ Մուսոլինի եւ Շոպէր ոտորագրեցին բարեկամութեան, համերաշխութեան եւ իրաւաբարութեան դաշնագիր մը՝ Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ։

Ձմեռը վերադարձաւ

Փարիզցիները կ'ուրախանային որ այս տարի ձմեռը շատ մեղմ անցաւ։ Իրաւ ալ մինչեւ հիմա օդերը շատ լաւ գացին։

Երկու օրէ ի վեր, սակայն, ձմեռը վերադարձաւ, ու երէկ առաւօտ սկսաւ ձիւնել Փարիզի եւ արուարձաններուն մէջ։

Գաւառներէն եւ Եւրոպայի զանազան մասերէն առնուած լուրերու համաձայն, այդ կողմերն ալ ձմեռը յանկարծական վերադարձ մը ունեցած է եւ տեղ տեղ ձիւնը բաւական թանձր խաւ կազած։

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ
Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՍԿԶՆ ՇԱՄՈՆ.— Վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին։

ՍԿԶՆ ԹՒԹԻԶՆ.— Վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, կը խօսի ընկեր Ա. Մելքոնեան։ Նիւթ՝ «Մեր գաղափարական ճակատպայքարի գլխաւոր հիմունքները»։

ՌՈԱՆ.—Վաղը կիրակի ներկայ կըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը։

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ.—Վաղը կիրակի, կը խօսի՝ ընկեր Ա. ԴԱՌՕՆԷ։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին։ Դասախօսութիւն՝ Պրոֆ. Ն. ԱԴՈՆՑԻ «ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԲԻԶԱՆԴԻՈՆՈՒՄ»։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

փարիզի Շարաւ. Շրջանի ցառաջդիմասիրաց միութեան կողմէ 2 մարտ կիրակի օր։ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ
Գ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այս երեքշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10 Հ. Յ. Դ. Տրաքիր, *Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ*։

Բ. ժամ 10—11 Հ. Յ. Դ. պատմութիւն, *ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ*։

Հ. Յ. Դ.
Փ Ա Ր Ի Զ

Պէլվիլի «Ռոստոմ» կոմիտէի ժողովը՝ այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, կարեւոր օրակարգ։ Զեկոյց ներկայացուցչական ժողովի։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Անիէռի Փոթորիկ խումբի ժողովը՝ այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes. *Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Ալֆորվիլի Մ. Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։

Անիէռ Պուա-Քոլոնպի Եռադոյն խումբի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 79 Rue des Chambards, *Պուա Քոլոնպ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի վրէժ խումբի ժողովը՝ այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վիէննի Կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին նոր ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, Փասքալի ընկերներէն կը խնդրուի որոշնալ ժամին ներկայ գտնուիլ։

Վիլլէօրպան (Լիոն) Արամ խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8ին 24 Rue d'Alsace Villeurbanne: *Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Պուլվար Օտտօ (Մարսէյլ) Վոռոնան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Ցէսինի կոմիտէի ընկերական ժողովը վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, Քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Կը խօսի Ընկ. Բ. Աղաբէկեան։ Նիւթ՝ «Փետրուար 18»ը։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԹԱՂԻ ԺՈՂՈՎԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Ա. Ե. Հ. Կ. Թաղի մարսէյլի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները եւ հանրային կեանքով հետաքրքրուող բոլոր կիները այս կիրակի փետրուար 9ին, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, 3, Rue Eclipse մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ 1. Զեկոյց առաժամեայ վարչութեան։ 2. Տաճկահայաստանէն վտարուած Հայերուն օգնելու աշխատանքի կազմակերպութիւն։ 3. Ընթացիկ խնդիրներ։

Կը խնդրուի նոյնպէս Հայրենակցական, Ջ. Ե. Ո. Միութեանց վարչութիւններէն խորհրդակցական ձայնով ներկայ գտնուիլ այս ժողովին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շաւիլիի եւ շրջակայի երկսեռ երիտասարդաց Միութեան ժողովը՝այսօրշաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ՓԱՐԻԶԻ Տ. Տ. Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին 131 Fbg. du Temple: Հանդէսի հաշուետուութիւն եւ լրացում վարչութեան։ Անդամներու եւ ոչ անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Փէհլէվի, Ա. Ծ.— 300։
Ափթ, Ա. Հ.— 35։
Օպ, Յ. Գ.— 40։
Մարսէյլ, Մ. Ք.— 70։
Մարսէյլ, Գործ.— 1026։
Նիկոսիա, Մելք. հաստ.—2անգլ.։
Պուքրէշ, Գործ.— 1460։
Իսի լէ Մուլինօ, Վ. Հ.— 35։
Տիթրոյթ, Զաւ. Ա.— 10 տոլար։
Ամստէրդամ, Գ. Ի.—10կուլտէն։
Պուտափէշթ, Ա. Դ.— 200։
Լիոն, Ն. Յ.— 286։
Պէյրութ, Թ. Մ.— 1000։
Լէ Մէլ, Սարգ.— 35։
Փոն տը Շէրիւի, Գործ.— 227։
Կալաց, Գ. Ե.— 200։
Կալաց, Ա. Մ.— 200։
Բուրպըվուա, Կ. Ա.— 35։
Բրուազի, Յ. Թ.— 35։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԼԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի *անկիւնը*)։ *Օթոպիւս՝* S., *Թրամուէյ՝* 4, 47, 82, 83, 85։

Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, Թրքական սուրճ, Պրինղա, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խաւիար, պուլղուր, տոլմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, րոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ։ Գինները մատչելի։ Թարմ եւ մաքուր։ Տունը կը յանձնուի։ Հեռ. Gobelins 51-52։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՇԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Մաժոքոսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին վէնէրական եւ *Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. միայն եւ կէս

ՍԱՓՐԻԶ ՅԱԿՈԲ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
(ՊԷԼՎԻԼԻ ՅԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻԶԸ)

Սէվրանի իր երկսեռ յաճախորդներուն դիւրութեան համար իր տունը կ'ընդունի ամէն կիրակի կէս օրէ վերջ եւ կուշաբթի ամբողջ օրը։ Անթերի սպասարկութիւն։
Շասցէ.— Avenue Jules Verne, Sevran (S. et O.)

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Ադրոջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ անունդ։ փորձ մար դիմեցէք՝

ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ

Շամեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժամուն եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկութիւն մօտ օրէն *տէօնէր քէպապ*, ընկերական եւ հայկական միջավայր։ *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐ*
40 Rue Pierre Corneille, LYON

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ
Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մինչ
առաւօտ ժամը 2։
23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՑՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA *վաճառանիւթի փլաքները։ Ձախ մթերք լուսարէն և թուրքերէն փլաքներ։*

ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՕՆԵՐ ՁԱՄԲԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ
56 Rue Piat, Paris (20) — *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ.* 26

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 6
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մա գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ջե կորդի ու տկանցի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱԹԱՐ"

30 Rue Bosquet (Avenue Bosquetի անկիւնը)

Ձաշ՝ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ծաշացոյցի սակով։
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՀԻՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՒԱԳ

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԶԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՑՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ
18 Rue MONCEY, 18
Փլաս տիւ Փոնի ժո

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

EMPIRE Միգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ
7 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	124.02
Տոլար,		Dollar	25.49
Մարք	100	Mark	608.75
Թրք. թղթ.		L. Trq.	12.04
Թրք. ոսկի		» » or	109.20
Մէճիտիէ		Médjidié	8.12
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմ	»	Drachme	32.20
Լիր	»	Lire	133.50
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.05
Ֆրանս.	»	Fr. Suisse	492.25
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. ֆր. Ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.		2200.—
»	II	»	1565.—
»	III	»	1550.—
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs		89.—

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ
եւ նոր մեթոտով դարմանում
եւ կանանց մորթի, արիւնի
հիւանդութեանց (ֆրանկ
մարիզ.) եւ վարիսի։ Մաս
ռաթուառ։ Ընդհարիա եւ աղ
հրդկացութ. ամէն օր 9—12
կիրակի 9—12.

Բժշկ. եւ վիրաբոյժ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոստատ
մորթի, արիւնի, կանանց
ւանդութիւններ եւ ֆի
կախտ։ Ամէն օր ժ. 10—1
3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10

IMPRIMERIE - MASSIS - ED
208bis, Rue Lafayette Par

Le Gérant H. STEPH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
9
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930
9 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1183 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Արձանագրենք մէկ-երկու գիծեր ալ, ակնարկ մը նետելով օրուան սերունդին վրայ։

Խառնուածքի պակաս կը վերագրէինք անցեալ կիրակի։

Այս բառը ունի շատ խոր ու լայն իմաստ՝ մեզի համար։ Թերեւս աւելի խոր քան տաղանդը։ Կամ արտադրութեան տենդը։

Տաղանդը կրնայ հոսիլ ու ժայռիլ, առանց տևական հետքեր ձգելու։ Կրնայ դառնալ մեքենական։

Խառնուածքն է որ պիտի շաղուէ, խմորէ ու թաթախէ։ Պիտի յատկանշէ, գունաւորէ գիծերը՝ մէկ սերունդէն միւսը։ Կամ ժամանակակից հոսանք մը։

Կը թուի թէ աւելի տժգոյն կամ երերուն է նոր սերունդին խառնուածքը այսօր։

Մալկարացի կարօն շատ հեռուէն, իր կրպակին պատուհանէն ճանչցաւ Եւրոպան։ Գրքի ու թերթի հաղորդակցութեամբ միայն։ Եւ գիծ ու գոյն բերաւ իր ժամանակի գրադատութեան մէջ։ Օշականն ալ գիրքերէն քամեց Եւրոպայի հիւթը, առանց տեսնելու անոր հողը։ Եւ այսօր շատերը կ՚ուզեն կամ կը փորձեն քալել իր հետքերուն վրայ։

Բայց երկուքն ալ, ինչպէս ուրիշներ որ կէս ճամբան մնացին, կրցան կապուիլ ինքնուրոյն, խստագիծ ճաշակի մը։ Ճիշտ, վարակիչ խառնուածքի մը, որ տիրական յատկանիշն էր այդ օրերու սերունդին։

Այն ատեն աւելի նուրբ էր ընտրողական ճաշակը։ Եւ դասա՛ատելութիւնը՝ հասարակին, միջակին, վարժապետականին եւ ակադեմականին հանդէպ։ Այն ատեն տղաքը գիտէին թէ ինչու Ռեմի տը Կուրմոն եւ «Մէրքիւռ տը Ֆրանս» կը կարդան, եւ ոչ թէ Լավտան, Ժիւլ Լըմէթրը կամ «Ազալ» և Ռըվիւ տը Փառի»։

Այն ատեն ալ կը սլուրլար ինքնահաւան շեշտ մը։ Բայց ոչ իրրեւ անոպականութիւն, այլ ամուր գիտակցութեամբ։

Ամէն պարագայի մէջ, այն ատեն «նոր»ը տասն անգամ կը մաղէր, յարաբերական արժէք մը «հայ բանաստեղծութեան նշխարը» կոչելու համար։

Լեզուն անգամ առանձին արժէք հռչակուած էր։ Ճիգ, ձգտում կար թարմացնելու, գունաւորելու, ճոխացնելու աշխարհաբարը, թօթուելով թթու հայկաբանութեան, կամ ժանկեկ դատարանութեան փոշիները։ Ու նաեւ ճոռոմաբանութեան, «վսեմ ոճ»ի սառուցեալ պատմուճանը։

Ըսուեցաւ թէ նորերը լեզու չեն գիտեր։

Վարժապետի մեղադրանք։ Ընդհակառակն, եթէ հարկ ըլլար անուններով խօսիլ, շատ մը համբաւներ, իշխան, ասպետ եւ պսակաւոր, պիտի դեղնէին ամօթահար։

Նորերն ունին լեզու մը աւշալի, գունագեղ եւ շարժունակ։ Տեղ մը՝ մեղրի պէս ծորուն, կամ կարկաչուն ինչպէս վտակ մը։ Ուրիշ տեղ՝ ծփուն եւ յորդահոսան։

Նորերուն մեղքը՝ անհոգութիւնն է։ Ճիգի պակասը։ Եւ թէ կ՚ուզէք, «այսպէս ալ կ՚ըլլայ, այնպէս ալ»։ Կովկասէն հոխաղրուած հիւանդութիւն մը։

Այս տեղ ալ՝ երեւան կուգայ խառնուածքի տկարութիւնը եւ վրիպումը։

Եւ որովհետեւ կը պակսի նաեւ միացման գիծը, նոր սերունդին մէջ կամ իրրեւ նոր սերունդ կը տեսնենք առանձնանութիւն մը, բաժանութիւն մը (particularisme), բայց դեռ ոչ հոսքողական հոսանք։

Եթէ, նիւթէն շեղելով, ուզէինք բաղդատութիւն մը կատարել, բնայինք ըսել,— Ահաւասիկ հողէն կտրուած, աշխարհի պտոյտաններուն վրայ նետուած թանկագին սերունդ մը։ Իր տանդով՝ շատ աւելի առոյգ, բազմազան եւ ստեղծագործ, քան այն որ կը կոչուի «Հայաստանեայց»։ Իրենց անճոռնի բառով՝ «պրոլետ»։

Այս վերջինը, հակառակ իր անվիճելի թարմութեան, յեղափոխականութեան եւ աշխատաւորական գծին, դժբախտաբար ենթարկուած է առօրեայ խնդրանքի եւ մատուցումի աշխոյժին։ Կ՚ոստոստէ, կ՚ուռի կամ կը պարպուի, կը բացուի եւ կը գոցուի ապսպրանքի վրայ։ Զուլածոյ, հաւաբակ տղոյք նշանախօսքերու կապարին տակ։

Այնպէս որ, իր այնքան ոգեւորիչ, նորանշան եւ արուդիմագիծն անգամ յաճախ հարազատ, իսկական դէմքը չի ներկայացներ, այլ դիմակ մը։

Եւ գիտենք որ «պրոլետգրող»ներուն ամէնէն տաղանդաւորն ալ դատապարտուած է կլոր պար դառնալու, գլխիվայր կորնչելու միջակութեան, հետեւակութեան եւ միօրինակութեան անջրանոցին մէջ։ Ի միասս բուն իսկ վաղուան գրականութեան, որուն սրբութիւնը այնքան աղճատեցին, լեզուին հետ միասին։

Բայց եւ այնպէս, մինչ Հայաստանի մէջ շունչ մը կը փչէ — գիտենք, փչել կուտան— այստեղ տարեկից սերունդը դողեր, արսուներ կ՚անցընէ առանց որոշ խառնուածքի։ Խանդաղանքի արժանի երկունք մը՝ գրեթէ առանց դաւանանքի։

Արդեօք անո՞ր համար որ հեռու է Հայաստանէն։

Այդ արդէն առանձին խնդիր է։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիոյ դրամական դժուարութիւնները

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ 6 փետր. Թուականով.

«Մըլլիյէթ»ի Էնկիւրիի լաւատեղեակ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ անտարբերութեամբ կ՚ընդունուի օտար մամուլի մէջ հրատարակուած այն լուրը թէ թուրքիա մորաթորիում մը կ՚ուզէ ձեռք բերել իր արտաքին պարտքերուն համար (Օսմ. Հանրային պարտք եւ երկաթուղիներու գնման պարտք)։ Թղթակիցը կ՚աւելցնէ որ եթէ թրքական դրամին վիճակը այդ պահանջէ, կառավարութիւնը քալլեր պիտի առնէ, այդպիսի մորաթորիում մը ձեռք բերելու համար. նոյնպէս պիտի օգտուի Օսմ. Հանրային Պարտքի հաժաձայնութենան կարգ մը յօդուածներէն։

Այս վերջին մասը հաւանաբար կ՚ակնարկէ այն յօդուածներուն՝ որոնց համաձայն իրաւարարութեան պիտի դիմուի՝ եթէ թրքական դրամը անկում ունենայ. ուստի կառավարութիւնը կը փափաքի յետաձգել թրքական դրամով անգլ. ոսկի գնել՝ իր պարտքը հատուցանելու համար։

Ինչպէս հեռագրեցի երէկ, կառավարութիւնը կ՚երեւի թէ որոշած է խնդրել հինգ տարուան մորաթորիում մը. պէտք է շեշտել սակայն թէ այս տարուան վճարումները ապահովուած են։ Ելմտական ձեռնհաս շրջանակներու մէջ զարմանք առաջ բերաւ կառավարութեան այս նպատակը։ Ոմն կայ որ անիկա այս խնդիրը վերագնահատութեան պիտի ենթարկէ, նկատելով որ այսպիսի մորաթորիում մը պահանջելը կրնայ վնասել Թուրքիոյ վարկին արտասահմանի մէջ։

∴ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ թղթակիցը ևս կը հաստատէ նոյն լուրը։ Միայն դիտել կուտայ որ՝ *Թուրք կառավարութիւնը իրրեւ թէ արտասահմանի ժամուլին թելադրութեան վրայ է որ այսպիսի քայլ մը պիտի առնէ...*

∴ «Ռիւէթեր»ի գործակալութիւնը նոյնիմաստ զեկոյց մը հրատարակելով, կ՚ըսէ թէ *Թուրք կառավարութիւնը իր դրամին վիճակը բարելաւելու համար չպիտի վարանի՝ իր գերիշխան իրաւունքներուն վրայ հիմնուած՝ ձեռք առնել կարգ մը ուրիշ քալլեր, բացի այն տնտեսական եւ ելմտական միջոցներէն, որոնց դիմած է արդէն նոյն նպատակով։ Թուրք ելմտական եւ առեւտրական շրջանակները սակայն մեծապէս ազդուած են, անոր համար որ կացութիւնը — որ արդէն տագնապալից է — հիմա աւելի եւս կը ծանրանայ, եւ վերջնական ու ապահովիչ յայտարարութիւններու կը սպասեն։*

∴ *Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը էնկիւրիի ելմտական գործավարէն հեռագրով բացատրութիւն պահանջեց «մորաթորիում»ի խնդրին մասին։*

Նոր դաշ Պոլսոյ Պատրիարքարանին դէմ

Թուրքերէն «Փոլիթիքա» թերթը «Հայերը ի՞նչ կ՚ուզեն», «Պատրիարքը թող միայն կրօնական գործերով զբաղի» կ՚ըսէն խորագիրներուն տակ կը գրէ.

Հայոց Պատրիարքարանի այս օրուան դիրքէն կարգ մը լուսամիտ հայեր քնաւ գոհ չեն։ Մանաւանդ վնասակար կը գտնեն Պատրիարքարանին կրօնական եւ աշխարհական ժողովներուն Պատրիարքի մը վարչութեան տակ գտնուիլը, եւ կ՚ուզեն որ Պատրիարքը միայն հոգեւոր գործերով զբաղի ու աշխարհական գործերը ուրիշ անձ մը վարէ։

Այս պարագային, հոգեւոր եւ աշխարհական նախագահները զատ պիտի ըլլան եւ կրօնական ու աշխարհիկ գործերը իրարմէ բաժնուած պիտի ըլլան։ Վերջերս, ոստիկան զօրաց վաշտի մէջ նախկին հաշուակալ Հայ մը այս մասին հանրագրութիւն մը պատրաստած է ու բերայի եւ ուրիշ հայաշատ թաղերու մէջ երթալով, լուսամիտ Հայերուն ստորագրել կուտայ։ Այս լուսամիտ Հայերը, հանրագրութիւնը պատկան վարչութեան ցոյց պիտի տան եւ պիտի խնդրեն որ ընդունուի։ Այս դիմումը ընդունելու պարագային, Պատրիարքարանի կանոնագրութիւնը փոխել պէտք պիտի ըլլայ։ Եթէ արդէն դժգոհ բազմաթիւ Հայերու ձեռնարկը հիմնական փուլի մը մէջ մտնէ, պէտք կ՚ըլլայ որ այսօրուան Պատրիարքը իբր հոգեւոր պետ մնայ եւ աշխարհական գործերու համար ալ ուրիշ նախագահ մը ընտրուի։

Մեր խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցած է հանրագրութիւնը կազմող նախկին գինուորական հաշուակալին հետ, որ ըսած է.

« — Ամէն գործի մէջ, աշխարհականութիւնը պայման է։ Հայերն ալ ասոր կ՚ուզեն։ կրօնքի եւ աշխարհի գործերը պէտք է զատել։ կրօնական գործերով զբաղող Պատրիարքը պէտք չէ միեւնոյն ատեն զբաղի նաեւ աշխարհիկ գործերով։ Մենք, լուսամիտ Հայերս, այսպէս կ՚ուզենք։ Այս մասին մեր պատրաստած հանրագրութիւնը երբ լրանայ, պատկան վարչութեան պիտի ներկայացնենք եւ պիտի ուզենք որ մեր առաջարկը քննուի։ Այս սկզբունքը ընդունելէ վերջ, փոխուած պիտի ըլլայ նաեւ կանոնագրութիւնը որ խախուտ կայսերական հրովարտակով մը տրուած է արդէն։ Ամէն պարագայի, վստահ ենք որ այս ձեւը բարերար պիտի ըլլայ հայ համայնքին։

«Փոլիթիքա» կ՚աւելցնէ թէ Պատրիարքարանին մէջ այս տեսակ բանի մը մասին տեղեկութիւն չունին։

Ընկերային Ապահովագրութիւններ

Երեսփ. Ժողովը ուրբաթ օր երկարօրէն զբաղեցաւ Ընկերային Ապահովագրութեանց խնդրով։ Ինչպէս յայտնի է, այս օրէնքը, որ պիտի գործադրուէր փետր. 5էն սկսեալ, յետաձգուեցաւ՝ կարգ մը բարեփոխումներու ենթարկուելու համար։ Վարչապետ Թարտիէօ մասնաւորապէս այս վիճաբանութեան ներկայ ըլլալու համար եկած էր Լոնտոնէն։

Երեսփոխան Կէրլէն յայտնեց թէ աւելորդ եւ անիմաստ է այս օրէնքը, պէտք է ջնջել գայն։ Իսկ ընկերվարական երեսփոխաններ Րամատիէ եւ Անթոնէլլի ընդհակառակն պահանջեցին առանց յետաձգելու անմիջապէս գործադրել զայն։

Աշխատանքի Նախարար Լուշէօր երկարօրէն պարզեց կառավարութեան ծրագիրը եւ ըսաւ թէ երկրագործական բանուորներն ալ պիտի օգտուին այս օրէնքէն։ «Ծանր սխալ կ՚ըլլայ, ըսաւ, խոստումներ տալ աշխատաւորներուն եւ յետոյ չգործադրել»։ Օրէնքը բարդ է։ Տաներկու դասակարգերը հիմա պիտի զեղչուին չորսի։ Ամսավճարները համեմատական պիտի ըլլան իւրաքանչիւր աշխատաւորի վաստակին հետ։ Տարեկան մինչեւ 15,000 շահողները ենթակայ պիտի ըլլան այս օրէնքին։ Ատոր պատճառաւ տնտեսական ո՛չ մէկ տագնապ պիտի ծագի։ Գերմանիա տարեկան 21 միլիառ կը ծախսէ իր ընկերային ապահովագրութեանց համար։ Պելճիքա ալ Ֆրանսայի նման օրէնք մը ընդունեց վերջերս։

Վիճաբանութիւնները շարունակուեցան գիշերն ալ, մինչեւ առտուան ժամը 3.30։ Վեց բանաձեւ ներկայացուած էր։ Ընդունուեցաւ ձախ-արմատականներու բանաձեւը, որ կ՚ըսէ.

«Խորհրդարանը, վճռած գործադրել աշխատաւորներուն կատարած խոստումները, ու հաստատելով կառավարութեան յայտարարութիւնները, անոր կը վստահի՝ կարելի եղածին չափ շուտ՝ խորհրդարանի վաւերացման ենթարկել 1928 ապրիլ 5ի օրէնքէն փոփոխութիւնները, պարզաբանելու համար անոր կազմակերպութիւնը եւ դիւրացնելու համար անոր գործադրութիւնը, մանաւանդ երկրագործներուն, ու մերժելով ուրիշ յաւելում, օրակարգի կ՚անցնի։»

Օրէնքը գործադրութեան պիտի դրուի յուլիս 1էն սկսեալ։

Կուտեպովի գաղտնիքը չպարզուեցաւ

Շաբաթօրընարէն ծագած լոյսն ալ մարեցաւ շուտով, ու զօրավար Կուտեպովի անհետացումը դարձեալ կը մնայ անլուծելի գաղտնիք մը։

Ոստիկանութեան կողմէ Շաբաթօրընարի եւ Մանթարժիի շրջանին մէջ կատարուած քննութիւնները ցոյց կուտան թէ պանդոկապետ Րոժէ Սիմոնի տեսած մարդերն ու ինքնաշարժները ոչ մէկ կապ ունին զօր. Կուտեպովի հետ։ Անտառին մէջ առանց արտօնագրի որսորդութիւն ընողներ էին խնդրոյ առարկայ մարդիկը եւ ինքնաշարժին առջեւի պարկին մէջ ալ գտնուած երէկ կար եւ ոչ թէ Կուտեպովի դիակը։

Դատական իշխանութիւնը ձեռք առաւ խնդիրը եւ քննութիւն բացաւ անձանօթի դէմ՝ բռնութեան եւ կաժայական արգելափակման համբաստանութեամբ։ Այս գործը յանձնուեցաւ հարցաքննիչ դատաւոր Տըլալէի։

Բողոքի հրապարակային հաւաքոյթ մը կազմակերպուած է «Լիպէրթէ» թերթին կողմէ. տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի գիշեր Սոսիէթէ Սավանթի մէջ։

Ուկրաինիոյ եկեղեցին ջնջուած

Խորհրդային մամուլը կը հաղորդէ թէ որոշուած է ջնջել Ուկրաինայի անկախ օրթոտոքս եկեղեցին։

Այս որոշումին առթիւ, խորհրդային իշխանութիւնները վերջերս որոշ թիւով «վստահելի» բարձրաստիճան եկեղեցականներ հաւաքեցին Քիեւի մէջ եւ եկեղեցական գերագոյն խորհուրդ գումարել տուին։ Այս խորհուրդը փետրուար 5ին պաշտօնապէս յայտարարեց թէ եկեղեցին հակայեղափոխական կազմակերպութիւն մըն է՝ կապուած Ուկրաինայի Ազատագրական Դաշնակցութեան, որ կ՚աշխատի Ուկրաինան կատարելապէս անջատել խորհրդային միութենէն, ուստի եւ այդ եկեղեցին ջնջուած հռչակուեցաւ։ Գրուշեւսկի եպիսկոպոսը յայտարարեց թէ մտադիր է այսուհետեւ կռուիլ կրօնքին դէմ, որ խաւարի ուժ մըն է եւ անվայել՝ քաղաքակիրթ ժողովուրդի մը։

Լուտերականներու ախտը

«Թայմզ»ի Հէլսինկֆորսի թղթակիցը կը հաստատէ Լէնինգրադի լուտերական քարոզիչներու աքսորը։ Ֆինլանտայի մէջ մեծ յուզում առաջ բերած է այս դէպքը, որովհետեւ այդ կրօնականներէն շատեր Ֆինլանտացի են։ Ո՛չ մէկ լուր կայ աքսորուածներէն։ Ինգրիայի շրջանի քարոզիչները փախած են՝ չձերբակալուելու համար, ու աշխարհական քարոզիչներ կը կատարեն կրօնական արարողութիւնները։

Պելճիքա եւ Խորհրդային Միութիւնը

Պելճիքայի երեսփ. ժողովին մէջ յայտնի ընկերվարական պետ Վանտէրվէլտ պահանջեց որ կառավարութիւնը քաղաքական եւ առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատէ խորհրդային միութեան հետ։ Արտաքին նախարար Հիմանս պատասխանեց թէ Վանտէրվէլտը երբ արտաքին նախարար էր, այդպիսի քայլ մը չառաւ նոյնիսկ խորհրդային հանրապետութեան հետ առեւտրական յարաբերութիւններ վերահաստատելու իր ձեռնարկը ձախողեցաւ։ Նախարարը դիտել տուաւ որ թէեւ Ամերիկա չէ ճանչցած խորհրդային կառավարութիւնը, սակայն ամէնէն շատ ան է որ առեւտրական գործառնութիւններ կ՚ընէ Ռուսիոյ հետ։ Իրրեւ օրինակ ցոյց տուաւ Ֆրանսան, Անգլիան եւ Գերմանիան եւ ըսաւ թէ անօգուտ ու նոյնիսկ վտանգաւոր է Մոսկուայի հետ պաշտօնական յարաբերութիւններ մշակելը։ Ցիշեց որ հակառակ խորհրդային միութեան պաշտօնական խոստումին թէ յեղափոխական պրոպագանդ չպիտի մղէ, հիմա բոլշեւիկեան թերթ կը հրատարակուի Լոնտոնի մէջ։

Արեւելեան հիւանդութիւնը Սպասուհուր Ալմազեանի

Շաւաստի աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ՝ երեք փրոֆէսէօրները, որոնք վերաքննութեան կ՚ենթարկեն Պ. Ամիի տեղեկագիրը, արեան քննութիւնը կը կատարեն գիտական բոլորովին նոր մեթոտով մը։ Յարդ իրենց ձեռք բերած արդիւնքը նպաստաւոր է Ալմազեանի։ Բիկօտէնի արիւնը եւ Ալմազեանի խանութէն գտնուած արեան հետքերը ո՛չ մէկ նմանութեան եզր կը ներկայացնեն։

,,Նշանակալից իրադարձություն հայ գրականության կյանքում,,

Ա. Ղազարյանի «Ծիրանի ծառերը ծաղկում են» վեպի շուրջ

Մրցույթին տասնութ վիպակ և երկար պատմվածք էր ներկայացված։ Ընթերցողների համակրանքն ու հետաքրքրությունը հենց սկզբից էր գրավել Ա. Ղազարյանի «Ծիրանի ծառերը ծաղկում են» վեպը։ Ինչո՞ւ։ Ինչպե՞ս։ Ինչո՞վ։ Ահա այդ հարցերի պատասխանները։

Ա. Ղազարյանի վեպը ընթերցողի առաջ է դնում մի շարք հարցեր, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով առնչվում են մեր կյանքի ամենաէական կողմերին։ Ինչպե՞ս է ձևավորվում մարդու բնավորությունը, ինչպե՞ս է նա ընտրում իր ճանապարհը կյանքում, ինչպե՞ս է նա գնահատում իր ապրած կյանքի իմաստը։ Ահա այն հարցերը, որոնք ծագում են ընթերցողի մոտ վեպը կարդալիս։

Վեպի գլխավոր հերոսը՝ Ռուբենը, ապրում է ծիրանի ծառերով պատված մի գյուղում։ Նրա մանկությունն անցել է ծիրանի ծառերի ստվերում, նրա առաջին սիրո հուշերը կապված են ծիրանի ծառերի հետ։ Ռուբենը մեծացել է ծիրանի ծառերի մեջ, ծիրանի ծառերի մեջ էլ նա ստացել է իր առաջին դաստիարակությունը։ Ծիրանի ծառերը ծաղկում են, ծիրանի ծառերը պտղաբերում են, ծիրանի ծառերը ծաղկում են նորից, և այդ ամենի հետ միասին ընթանում է Ռուբենի կյանքը։

Ռուբենը ծնվել է աղքատ գյուղացու ընտանիքում։ Նրա հայրը՝ Ավետը, ամբողջ կյանքում աշխատել է ուրիշների համար, ուրիշների հարստությունը ստեղծելով։ Ավետը ոչ միայն աղքատ է, այլև ստրկացած։ Նա ստրկացած է ոչ միայն տնտեսապես, այլև հոգեպես։ Նա ստրկացած է իր հոգեկան աշխարհով, իր ամբողջ էությամբ։ Ավետը

ԲԱՒՆԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԸ

VI

Յոթեմ. Կ.-ԻՍԱԿՈՎՈՒՆ ԻՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻ ՔԱՆԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ ԱՌԱՋ ՍԿՍԱԾ ՀԱՐՈՒԱԾ ՀԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ՀԱՍԱՐԱԿԱԾ ԷՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՄԱՐԴԻԿ ՉՈՒՆԵՑԱԾ ԻՐ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏԱՆՔԸ ԵՒ ՄԻԱՅՆ ՀԱՐԻՒՐԱՆԴԱՒՈՐՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ ՀԱՐՍՏԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՒՆԵՑԱԾ ԷՐ ՄԻԱՅՆ

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

LEIPZIGի *ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ*

2ԷՆ 12 ՄԱՐՏ 1930

Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրութիւնները կը ցուցադրեն: Գնումներու եւ անձամբ այցելութիւններու համար տեղեկութիւններ տալու պատրաստ ենք:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96-70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՓՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՅԻՏԱՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:*

Դաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Ժողովրդականութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՍԱՓՐԻԶ ՅԱԿՈԲ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

(ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻԶԸ)

Սեվրանի իր երկսեռ յաճախորդներուն դիւրութեան համար իր տունը կ'ընդունի ամէն կիրակի կէս օրէ վերջ եւ երկուշաբթի ամբողջ օրը: Անթերի սպասարկութիւն:

Հասցէ.— Avenue Jules Verne, Sevran (S. et O.)

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ

Քերական 2 ֆրանք, Լուսաբեր Այբենարան 6, Լուսաբեր ընթերցարան Ա. Բ. Գ. տարիներ 10, 12, 14, Մայրենի լեզու քեր. ընթց. 5, Թանգարան Հ. եւ Զ. Աստուր. տարրական դասընթացք 8, Թանգարան Բ. տարի 10, Թանգարան Գ. տարի 12, Թանգարան Դ. եւ Ե. տարի 17.50, Թուաբանութիւն Ատրունի Ա. եւ Բ. տարի 10, Թուաբանութիւն միջին 17.50, Պատմութիւն Հայոց 2 հատոր (Հ. Ս.Մովսէսեան) 40, Հայաստանի վեծագիր քարտէսը 20, Նամականի հայ լեզուի 25, Բառարան հայ, լեզուի 75, Ֆրանսահայ բառարան 75, Հայ. Ֆրանս. բառարան 65, Ձրուցատրութիւն ֆրանս. Հայ 2.50, 3, 6, 7.50, 25, Երգարաններ 5, 10, 25, 30:

Ձանազան գիրքեր.— Հայաստան, Բ. Թրքահայաստան, Լինչ 70, Աննա Քարէնին 35, Հազար եւ մէկ գիշերներ 2 հատոր 70, Կրացիէլլա 8, Ռաֆայէլ 18, Աբուլալա 5, Կեանքի եւ Մահուան երգեր 10, Տղու հոգիներ 6, Բժիշկին գիրքէն փըրցուած էջեր 10:

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր:

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, Seine, France.

ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

եւ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏՕՆԻԿԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

2 փետր. 1930 փարիզ

ՕՐ. ԿԻՒԼԻՆԵԱՅ ԵՐԵՄԵԱՆ

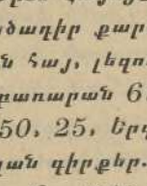
(Ընկերուհի)

եւ

ԳՐԻԳՈՐ ԱԻԱԳԵԱՆ

(Հաճընցի Պաղտասարի որդին)

Ամուսնութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի ժամը 2ին:

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

Գ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այս երեքշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10 Շ. Ց. Դ. ՍՐԱԳԻՐ, Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ,

Բ. ժամ 10—11 Շ. Ց. Դ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ, ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ,

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսկի: Մասն. լապտաձեւուառ: Ներճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրաւի 9—12,

---

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

կը խնդրուի ջաւէն շամամճեանէ եւ էտուար ցովսէփեանէ, որ Ռօանի Cuprotextile ընկերութեան դիմած են նամակով մը, իրենց հասցէն տալ Պ. Բաշալեանի 208 bis rue Lafayette, Paris (10):

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան ճամեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլավա, քաատաիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

L'ATELIER

PATCHOULI

(3 արար) Արման Մալաքրուի

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, մոթօ-սայլ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

պ ա տ ր ա ս տ ու ա ծ

ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՈՎ

ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

կ'ուզուին ներկայացուցիչներ Ֆրանսայի եւ դրացի երկիրներու հայաշատ կեդրոններու համար:

փարիզի մեր ներկայացուցիչն է՝

Mr. VAHEY, 8 Rue Maison Dieu (14)

Միւս վայրերէն դիմել գործարան՝

Mr. KARÉKINE, Directeur de la Coopérative Laitière de Rethel (Ardennes)

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները* եւ ցօդացաւ:

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէնները

Ջոր պտուղները, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ Ա Ն

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համար

կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

ք ա գ ո ւ ա ծ է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւայլն

Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ: Բաց է մինչեւ առաւօտ ժամը 2:

23 Rue Huchette Métro: St. Michel

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Անդոյզութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ: փորձի համար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժասնագէտ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ: Անթերի սպասարկութիւն: Մօտ օրէն *տէօնէր քէպապ*, ընկերական եւ հայկական հաճելի միջավայր: *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ*

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԹՂԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) մէթրօ՝ Etoile

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

Իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

ՕԹԷԼ "ԼԻԻՔՍ,, ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրականութեամբ:

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը դարձած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՕԳԱՐԱՆԻ, ԵՒՆ.Ի ՉԵՏԵՂՈՒՄ

Կը ստանձնեմ կապարի եւ գինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN*ի*

12 Rue Elie, Gentilly, (Seine)

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող էք միանգամայն ձեր սիրական հողաբաժինն-Փարիզի շրջակաները-ուր կրնաք շինել ձեր տունը նոյնպէս ամսավճարներով:

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

"ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ,,

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7, իսկ կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Պ. Տ. Բէզդաղեանին Գ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եկեղեցին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12 Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄԻ

ՁՐԻԱՒՈՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժերով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտպանական գրութիւններ, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօր վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud. *Թրամուէյ 5 եւ 26, Օթոպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ODEON COLUMBIA

Ցիեզերահռչակ *Ռոլոմպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով ձայնասփիւռ կը ընդունէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակները *վորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նպարեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ. անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* *և* Impôts sur le revenu *գործողութիւններ:*

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ:

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux *տուրքերէն եթէ այդհետաւոր էք. զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակուհի, առտղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *նեննաք:*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Columbia

POLYDOR

REGISTERED TRADE

18 ՖՐ. 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ *120, 150, 300, 450, 525, 750, 800, 1000* եւ մինչեւ *2,800* նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges*ի* անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24-

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔԻՆՈՎ

Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած SIN JOLIVET հացերը:

Ուտելիք խաշխաշով, շուշմայով, ճապուտով եւ քիմիական պատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 գեղ:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

11 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1184 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՏՐԷ ԳՐԻՉԴ ԵՒ ԱՂՕԹԷ՛

Քանի մը ամսուան մէջ երկրորդ անգամ ըլլալով, տաղտկալի, ըմբոստացուցիչ ցնդաբանութիւն մը կը ստորագրէ Յովհ. Ասպետ, միեւնոյն եղանակով։ Ու գրեթէ նոյն բառերով։

Ցնդաբանութիւն մը, որ հասկնալի, ներելի կրնար ըլլալ Մալաթիոյ կամ Խնուսի մէջ, ուեւէ Երանոս աղբարի մը համար։ Այն ալ քառասունական թուականներուն։

Այժմ պարագայի մէջ, ոչ Եւրոպայի սրտին վրայ, ոչ ալ 1930ին։

Կը հասկնանք մեղմութիւն, չափաւորութիւն, գործնականութիւն։ Եթէ կ՛ուզէք՝ որոշ չափով ալ տափակութիւն։ Քանի որ այժմ մարդու տրուած չէ արդար, մարդկային կիրք զգալ ո՛ր եւ է ընդվզեցուցիչ պարագայի հանդէպ։

Բայց, երբ յայտնի գրոց-բրոց մը, ուսումնական, մտաւորական, «գրականագէտ» — կոչեցէք ինչպէս որ կ՛ուզէք— բան շարժ կ՛ընէ այս կամ այն հարուստին եւ միլիոնատէրին ծննդոցն ու երգ երգոցը երգել, փառաբանել զանոնք, շոյելով, շողոմելով կարգի բերելու խելքեր սորվեցնել տարին տասներկու ամիս, կը կարծենք թէ՝ առնուազն չաղացքէն կուգայ։

Երբ, կ՛րսենք, անոնց չունեցած, անոնց միտքէն չանցած առաքինութիւններ իսկ վերագրելով, ծամծմելով, կարկտելով կը ստորագրէ, կը նշանակէ թէ տիրմին մէջ կը թաթխէ իր իսկ արժանապատուութիւնը։ Գրողի, հանրային մարդու, մտաւորականի պատիւը։ Եւ այս ժողովուրդին բոլոր տրբութիւնները։

Այս այն պարոնն է որ «հէ՛յ տիրացու մարդիկ» աղաղակեց առտու մը, 25-30 տարի առաջ, երբ ուրիշ հարուստ մը, Յովհ. Թաւշանճեան, մրցանակ մը կը հաստատէր ալքոլամոլութեան դէմ։ Ու նաեւ այն երիտասարդը որ «Միամիտի մը Արկածները» ստորագրեց և ահա երեսուն տարիէ ի վեր գրիչ կը շարժէ։

Կը յարգենք հաւատոյ անկախութիւնը։ Մեր միտքէն չանցնիր կասկածիլ Յովհ. Ասպետի զգացումներուն վրայ։ Ոչ ալ ո՛ր եւ է յետին միտք, ակնկալութիւն, շահախնդրութիւն կը վերագրենք։

Բայց, հէ՛յ տիրացու մարդ, դուն որ շատ կանուխէն ճանչցար աշխարհն ու Եւրոպան, շուկան ու հաճի աղան, դո՛ւն որ ոչ միայն վաճառականի գրագիր եղար, այլեւ վարժապետ կայանէ կայան, ի՞նչպէս գրի կ՛առնես եւ կը ստորագրես հետեւեալ առոգերը — հազարէն մէկը (հարցը Գալուստ Կիւլպէնկեանի մասին է)։

— «Բայց անիրաւ են անոնք որ անոր վրայ կը յարձակին ծանր բառերով, պահանջելով որ ան իր դրամը տրամադրէ իրենց ուզած ձեւով։ Այդ անկարելի է։

Պէտք է ջանալ հասկնել զինքը, եւ ան ազատ է տալու կամ չտալու, քիչ կամ շատ, ուշ թէ կանուխ։

... Կարօտութիւններէ կը ծառեն։ Բայց ծով վայրկեան մը խորհիլ որ կրնար հայ կրեսոս մը գոյութիւն չունենալ, կամ ինքզինքին դնեն անոր տեղ։

Հայ կրեսոսի մը գոյութիւնն իսկ միջազգային հրապարակին վրայ վարկ մըն է, փառք մըն է մեզի համար» (*8 փետրուար*)։

Եւ տակաւին կը սպասեն որ հայ հարուստը ակնածի հայ գրոց-բրոցէն, բանի տեղ դնէ զայն, լսէ անոր ձայնը, փոխարէնակ ծառային ձեռքով ճամբելու։ Անշուշտ, քմահաճոյքի մը վայրկեանին, կրնան իրենց դիմացն առնել զայն ու զուարճալ, ինչպէս կ՛ընէին հին ամիրաները։ Բայց այդ չի նշանակեր որ պատուելին «մարդու կարգ անցեր է»։

Կոտրէ գրիչդ եւ աղօթէ, մա՛րդ։ Փիլոն մը առ, քուրձ հագիր, աշուղ դարձիր եւ «տէսթան» երգէ ի փառս Գ. Կիւլպէնկեանի եւ նման «ազգային փառք»երու։

Բայց, գոնէ ի սէր անցեալիդ եւ կոչումիդ, գրիչդ մեղանը մի՛ թաթխեր այդ նպատակին համար։

Ուզածիդ պէս ծունկ չոքէ, աղօթէ, շոյէ, շողոմէ, համոզէ, — բայց մի պղծեր գրիչդ։ Գրիչով մի պաշտպաններ այդքան ըմբոստացուցիչ, անպաշտպանելի եւ անարդ դատեր։ Մանաւանդ ներկայ վիճակին հանդէպ։ Եւ մարդկութեան այն շրջանին երբ աշխարհներ կը փլին եւ կը շինուին, երբ մարդիկ դարաւոր Աստուածն անգամ գահէն վար առած, բարեկենդան կը խաղան փողոցներու մէջ, երբ...

Այո՛, հարուստը ազատ է տալու կամ չտալու։ Եւ օր մըն ալ՝ ամէնը մէկ վրայ տալու։ Ինչպէս տեսանք տասնոցը ափին մէջ Թուխսի բռնած կրեսոսներ՝ Թուրքիոյ եւ Կովկասի մէջ...

Բայց, երբ ամբողջ ժողովուրդ մը կը հալի մեր աչքին առջեւ, երբ 50—100,000 այր, կին, երախայ տարիներով կը հիւծին, կ՛ոջլոտին, շրջապատուած վրաններով, թիթեղներով, քուրջերով, երբ հազարաւոր մանուկներ գրել-կարդալ կը սորվին փողոցներու մէջ, «մինտէր»ներու վրայ, նոյնիսկ մատիտի եւ թուղթի կարօտը քաշելով, երբ օտարներ քառասուն դուռ կը գարնեն 40,000 հայ գաղթականներու տեղաւորման մնացորդ 100,000 սղերլինը ճարելու համար եւ Գալուստ Կիւլպէնկեանը —կամ նմանները— քարիւղ կը հոտուրտան քար անտարբերութեամբ, Աստեղները չեն որ հրաշք պիտի գործեն, համոզելով, կարողելով։

Բանաստեղծը երգած է տարիներ առաջ, նման պարագաներու մէջ։

Թէ քո փողէդ շահ չունի Հայաստան,
Թքել եմ քո՛ էլ, փողիդ էլ վրան։

Շա՛տ է փոխուած աշխարհը, հէ՛յ տիրացու մարդիկ։ Եւ 1920էն կը սկսի նոր պատմութիւնը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՒ ՄԻԱՅՆ ԿԱՍ...

«Պալքար». Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթը — և ամենէն ժողեռանդը ռամկավար «Պայրաքտար»ներուն հետեւեալ հէգքեաթները կը պատմէ խմբագրականի մը մէջ (29 յունուար).

—«Մելիքթանգեանց Սրբազան ոչ միայն Թերացաւ ու պարտագանց գտնուեցաւ այս բոլորին մէջ, այլ գործիք եղաւ Հայաստանի իշխանաւորդներուն ձեռքը, Թոյլ տուաւ որ անոնք Ատրպատականի Առաջնորդարանին մէջ որջանան, եւ իր դիրքը, եկեղեցւոյ հեղինակութիւնն ու միջոցները յենարան դարձնեն իրենց անխոստովանելի նպատակներուն հետապնդման համար։ Ցայտնի իրողութիւն է որ Հայաստանի ու Էջմիածնի վերաբերեալ բոլոր սուտ լուրերը, չինծու Թղթակցութիւնները Ատրպատականի Առաջնորդարանէն կը բղխին եւ նախկին առաջնորդն ալ գերծ չէ այդ մասին պատասխանատուութենէ։ Հայաստանի իշխանաւորդները մինչեւ անգամ Հայրապետական Աթոռին էջմիածնէն փոխադրութեան խօսք բրին։ Ատրպատականի նախկին Առաջնորդը ձայն չհանեց, եւ Թող տուաւ որ իր անունն ալ յիշուի, իբրեւ հաւանական Թեկնածու իշխանաւոր կաթողիկոսութեան։ Վերջ ի վերջոյ, Ամենայն Հայոց Հայրապետը հարկ տեսաւ պաշտօնանկ ընել քար գայթակղութեան դարձած եկեղեցականը, որ իր գլուխը հաւաքելով խումբ մը Դաշնակցական արկածախնդիրներ, Հայրապետական այս հրամանին ալ անսաստելու հովեր առաւ։ Այժմ, Էջմիածին Դավրէժ դրկած է Արսէն Եպիսկոպոս Ղլըճեանը, իբրեւ առաջնորդ, վերջ դնելուհամար Մելիքթանգեանց արքեպս.ի եւ իր շուրջ հաւաքուած Դաշնակցականներու շահատակութեանց։

Հայոց Հայրապետին այս կտրուկ կարգադրութիւնը հասկնալի է կարգապահ եկեղեցականութեան, եւ ազգային շահերուն նախանձախնդիր ամէն Հայու համար։ Հիմդ է Թէ Էջմիածին ներսէս եպս. Մելիքթանգեանցը պաշտօնանկ կ՛ընէ ու կը պատուիրէ Առաջնորդարանէն դուրս նետել Դաշնակ խումբը, որովհետեւ անոնք կասկածելի ու անհաճոյ են Հայաստանի կառավարութեան, բայց միեւնոյն Հայոց կաթողիկոսը մեղք կը գործէ՞ Հայաստանի կառավարութեան յանձնարարութիւնը գործադրելով եթէ երբեք այդպիսի յանձնարարութիւն մը եղած է։ Էջմիածին ու Հայոց Հայրապետը Դաշնակցական պիւրոյի տեսակէտներուն ու հրահանգներուն համե՞մատ պէտք է շարժին, անոնց ուզածը պէտք է կատարեն, որպէս զի ճնշումէ զերծ ու ազատ համարուին»։

«Յառաջ»ի ընթերցողները գիտեն որ Երեւանի Զեկային — ոչ թէ Էջմիածնի — արժանի պատասխանը տուած է նոյնինքն Պարսկաստանի կառավարութիւնը, հետեւեալ կարճ եւ կտրուկ հեռագրով.

— «Հայոց ընդունած ներսէս խալիֆան (Առաջնորդը) մեր կողմից էլ ընդունելի է, նրանց չընդունած Արսէն խալիֆան մեր կողմից էլ անընդունելի է։»

Եւ նորապսակ Արսէն եպիս. արդէն ճար կը փնտռէ երեսի Ջուրով իր եկած տեղը վերադառնալու, թէհրանէն թաւրիզ չհանդիպած...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիա փոխատուութիւն կը կռնէ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն փետր. 8 Թուականով.—

Վաղը գործավարներու խորհուրդը արտակարգ նիստ պիտի գումարէ քննելու համար երկրին տնտեսական կացութեան վերաբերեալ զանազան խնդիրներ։

Ժողովէն յետոյ համաձայնագիր մը պիտի ստորագրուի իտալական դրամատան մը հետ, որ կառավարութեան առաջարկած է մէկ միլիոն անգլ. ոսկիի կանխավճար մը ընել։

Այս կանխավճարին շնորհիւ, կառավարութիւնը կը յուսայ նպաստաւոր պայմաններով գնել իրեն անհրաժեշտ օտար դրամները։

Օդանաւը՝ Թուրքիոյ եւ Աֆղանիստանի մէջ

Էնկիւրիի կառավարութիւնը քսան տարուան համար պայմանագրութիւն մը կնքեց գերման ընկերութեան մը հետ, Թուրքիոյ մէջ օդային ներքին սպասարկութիւն կատարելու համար։

Աֆղանիստանի Թագաւոր Նատիր շահ ալ վաւերացուց գերմանական նոյն ընկերութեան հետ Ամանուլլահ Թագաւորի կնքած նման մէկ պայմանագրութիւնը, 40 տարուան համար։

«Լեւեալ» աւարը

Պոլսոյ մէջ գաղտնի պահուած «լքեալ» գոյքերը երեւան կը հանուին լրատուութիւններու միջոցով։ Պատկան վարչութիւնը ձեռնարկած է լուրջ միջոցներ ձեռք առնել, երեւան հանելու համար ցարդ ծածուկ մնացած «լքեալ» կալուածները որ կ՛ըսուի Թէ շատ կարեւոր թիւի մը կը հասնին։ Այս նպատակով կարեւոր խորհրդակցութիւն մը կատարուած է ոստիկանական տնօրէնութեան չորրորդ ճիւղին մէջ։ Բերայի մէջ Յոյներուն կողմէ գաղտնի պահուած կալուածները 500ը կ՛անցնին։ Ցիրուզ աղայի մէջ գտնուած ափարթմանի մը մասին քննութիւն կը կատարուի արդէն, լուր տրուած ըլլալով որ «լքեալ» գոյք է։

Ո՛չ մէկ լուր Զօր. Կուտեպովէն

Երկու շաբաթ անցաւ ուուս զօրավարին անհետացումէն ի վեր եւ ոստիկանութիւնը չկրցաւ գտնել որեւէ հետք՝ որ կարենար երեւան հանել առեւանգիչներու ինքնութիւնն ու անոնց հետեւած ճամբան։ Զանազան ենթադրութիւններ եղան ոստիկանութեան եւ մամուլին կողմէ, սակայն ո՛չ մէկ արդիւնք։ Միակ հաստատուած պարագան ա՛յն է, որ զօրավարը առեւանգուած է իր բնակարանին առջեւ. առեւանգումի գործին մէջ մատ ունի նաեւ կեղծ-ոստիկան մը. առեւանգիչները իրենց տրամադրութեան տակ ունէին երկու ինքնաշարժներ, որոնք ուղղուած են դէպի Սէվր, անցնելով փորթ տը Սէն Քլուէն։ Անկէ անդին հետքը կը կորսուի։ Հաւրի, Լա Ռոշէլի, Շաթօրընարի ենթադրութիւններն ալ օդը ցնդեցան։

Նոր տեղեկութեան մը համաձայն, կ՛ենթադրուի Թէ զօրավարը խորհրդային շոգենաւ մը նստած է Անվէրսէն։ Մարդ մը այս մասին յայտարարութիւններ ըրած է Լիլի ոստիկանութեան։ Ուրիշ Ռուսեր ալ կ՛ենթադրեն որ զօրավարը առեւանգուած օրն իսկ Պելճիքայի հողը տարուած է, այնպէս որ ի զուր փարիզեան ոստիկանութիւնը Ֆրանսայի մէջ կը փնտռէ անոր հետքը։ Ուրիշ կարծիքի մը համաձայն, Կուտեպով շոգենաւ ղրուած է Համպուրկէն։ Այս առթիւ կը յիշուի պարագան Զեկայի գործակալներէն Վիկտոր Կէպպի, որ 50,000 տոլար իւրացուցած ըլլալով, առեւանգուեցաւ, ու ինքնաշարժով մը տարուեցաւ Համպուրկ, եւ աչքերը բացաւ խորհրդային շոգենաւի մը մէջ։ Ինքնաշարժ դրուած տեղն Թմրեցուցած էին զայն։

Կրօնական հալածանքին դէմ

Բոլշեւիկներու կրօնական հալածանքները մեծ զայրոյթ առաջ կը բերեն ամբողջ Եւրոպայի մէջ։ Պապը պատգամագիր մը կը հրատարակէ Վատիկանի պաշտօնաթերթին մէջ։ Ակնէ զատ Լոնտոնի, Պրիւսէլի, Լիէժի, Ամսթէրտամի եւ Ժընեւի մէջ հանդիսաւոր բողոքներ եղան։ Կիրակի օր փարիզի մէջ ալ բողոքականներու նախաձեռնութեամբ բողոքի նման ցոյց մը տեղի ունեցաւ։ Ամերիկայի, Գերմանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ եւ Շուէտի մէջ եւս բողոքի ցոյցեր պիտի կատարուին՝ կրօնական զանազան հիմնարկութիւններու կողմէ։

«Սեւ ձեռ»ը Պէյրութի մէջ

Պէյրութի Ղանտէք-էլ-Ղամի թաղին մէջ կարգ մը տուներու դռներուն վրայ տեսնուած են գրութիւններ եւ պատկերներ, որ կը ներկայացնեն խաշոր գանկ մը, սուր մը եւ ատրճանակ մը, տակը գրուած «Սեւ Ձեռք»։

Քանի մը տուներու դռներուն վրայ աւելցուցած էին նաեւ «Մէկ երկու օրէն օդը պիտի հանուիք բոլորդ» եւ այլ սպառնական խօսքեր։

Թաղեցիները սարսափի մատնուած լուր տուին ոստիկանութեան, որ քննութեան ձեռնարկած է այս տզեղ երեւոյթին հեղինակները երեւան հանելու համար։

Կը կարծուի որ «Սեւ Ձեռք» բոլշեւիկեան գաղտնի ընկերութիւն մըն է որ կ՛ուզէ խառնակութիւններ ստեղծել։

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 29	
Ափիոն Գարաֆիսարի Հայր. Միութենէն, Լիոն (ցանկը իր կարգին)	1500.—
Լը Փիւի Զ. Ե. Ո. Միութեան հանգանակութիւնը	372.15
Ա. Իմմիրլեան, Պօն	20.—
Տէր եւ Տիկին Ա. Սարեան, Միլան	33.—
Մաքսուտ կտաւճեան, Ալէս	50.—
Գումար	1975.15
28րդ ցանկին գումարը	27,530.85
Ընդհ. գումար	29,506.—

* * *

Ամերիկահայ կարմիր խաչը հազար տոլար դրկած է Հալէպ, նորեկ տարագիրներուն համար։

Ի՞ՆՉ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ Է ՄԱԼԱԹԻԱՆ

Հալէպէն կը հաղորդեն.—

Վերջերս քանի մը նոր գաղթականներ հասան Մալաթիայէն, մեծ դժուարութիւններով։ Անոնք կը պատմեն որ ներկայիս Մալաթիոյ մէջ կան 60-70 ընտանիք, որոնց մէկ մասը Հայաստան պիտի երթայ Ամերիկայի իրենց հայրենակիցներուն օժանդակութեամբ եւ կարգադրութիւններով, իսկ մնացածները հետզհետէ պիտի փորձեն Հալէպ անցնիլ։ Եկեղեցիները քանդուած կամ զինուորական մթերանոցներու վերածուած են. դպրոցները նոյնպէս քանդուած են կամ այլ նպատակներու կը ծառայեն։ Քաղաքին հայկական թաղը մեծ մասամբ քանդուած է։ Հոն մնացած Հայերը քաղաքէն քայլ մը իսկ դուրս չեն կրնար ելլել, տեսակ մը բանտարկուած վիճակ ունին։ Դպրոցական տարիք ունեցող տղաքները փողոցները կը թափառին։ Ամէնէն զարմանալին սակայն այն է որ իւրաքանչիւր հայ պարտաւոր է կառավարութեան վճարելու իր բնակած շէնքին վարձքը, նոյնիսկ եթէ այդ շէնքը իր սեփականութիւնը ըլլայ։ Ոչ մէկ Հայ իրաւունք ունի հոն սեփականատէր ըլլալու։

ԱՆԱՐԱՏ ՅԱՂԹԵԱՆ ԴՊՐՈՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Անարատ Յղութեան քոյրերը վերջերս դպրոց մը բացին փարիզի արուարձան Սէն-կրասիէնի մէջ, գնելով մարաջախտ Քաֆինայի դղեակը, իր գեղեցիկ եւ ընդարձակ պարտէզներով։

Երեք յարկանի է դղեակը։ Կը պարունակէ 20է աւելի սենեակներ, օժտուած հանգստաւէտութեան բոլոր պայմաններով (ելեկտրականութիւն, կազ, կեդրոնական ջեռուցիչ եւայլն)։ Կրնայ պարունակել 50.60 գեշերօթիկ աշակերտուհիներ։

Դպրոցին նախապատրաստական աշխատանքները կազմակերպեց Հռոմէն մայր Էլպիս Կապրաշեան։

Ներկայիս ինկ քոյրեր կը վարեն վարժարանը, ուր մասնաւոր հոգ կը տարուի հայերէնի, ֆրանսերէնի եւ գիտութեանց ու ձեռագործի աշխատութեանց։

Յոբինոյի որբանոցէն շուրջ 30 որբուհիներ ուրբաթ օր փարիզ հասան, այս վարժարանին աշակերտելու համար։ կայարանը դիմաւորելու գացին փարիզի հայ կաթոլիկ հասարակութեան ժողովրդապետ Հ. պետրոս ՔէտիՁեան եւ Հ. Իսքէնտէրեան։

Ֆրանսական իշխանութիւնները մեծ դիւրութիւններ ցոյց տուին որբուհիներուն՝ մաքսէ գերծ կացուցանելով անոնց գոյքերը։ երկաթուղիի ընկերութիւնն ալ տոմսակներուն վրայ կարեւոր զեղչ ըրաւ։

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բիբրտ ուժի եւ վանդալականութեան գնով Ստալին կը փորձէ տիպար «Սոցիալիստական Սորվրդային երկիր դարձնել» Ռուսական նախկին հսկայ կայսրութիւնը։ Արմատական բազմաթիւ ծրագիրներով— որոնց յաջողութիւնը երկրի մը բարձր մշակոյթը կրնայ ըլլալ— ան կը կարծէ գերազանցել արեւմտեան երկիրները։

Չգաւումը ընդհանրապէս որքան ալ բարի ըլլայ եւ լաւ, չի կրնար իրականութիւն դառնալ, երբ կը պակսի բազմաթիւ հնարաւորութիւններու հետ, մանաւանդ այն իրական գիտինը, որ սովորաբար միջավայր բառով կ'արտայայտենք։

Որոշել որ երկիրը ճարտարարուեստական կատարելութեան հասնի, գիւղական արտադրութիւնը, գիտութեան վերջին հնարաւորութիւններով բազմապատկուի, անկարելի չէ անշուշտ։ Սակայն ասիկա այն ժամանակ միայն՝ երբ տնտեսական անհրաժեշտնարաւորութիւններու ապահովման հետ, երկրի ժողովուրդի մտաւոր, մասնագիտական ընդունակութիւններն ալ պատշաճին օրուան պահանջներուն։ Ասոր հետ մէկտեղ, անհրաժեշտ է նոյնպէս ժողովրդական անվերապահ համակրանքն ու վստահութիւնը երկրի իշխանութիւններուն եւ անոնց ձեռնարկներուն հանդէպ։

Ասկէ առաջ զանազան առիթներով ծանրացած ըլլալով այս կէտին վրայ, ի զուր փորձեր ենք քաւտորհամապատասխանիրականութիւն մը գտնել Սորվրդային երկիրներու մէջ։ Ընդհակառակն, մարդ որքան կը խորասնայ այդ երկրի ներքին կեանքին մէջ, աւելի քան վճռականօրէն կը հասնի այն եզրակացութեան թէ՝ համայնավարութիւնը, հակառակ իր սպառած կորովին, հող չի գտներ այդ նոյն երկրին մէջ։ Եւ հետեւաբար եղած ձեռնարկները ո՛չ միայն դատապարտուած են ուշ կամ կանուխ վիժելու, այլ եւ կը խորացնեն տիրող ուժի (համայնավարութեան) եւ ժողովրդի միջեւ բացուած անջրպետը։

Այս ընդհանրացումը երբեմն Ռուսաստանի, նոյնքան եւ աւելի կը պատշաճի ծայրագաւառներու հանրապետութիւններուն, նկատելով, որ Սորվրդային Հանրապետութիւններու Միութեան մէջ դարձեալ ամէնէն աւելի բարձր մշակոյթի հասած երկիրը Ռուսաստանն է։

Ընդունելով ուրեմն, որ ընդհանրապէս միջավայրը աննպաստ է համայնավարութեան «նոր կեանքի» շէնքի կառուցման տնտակէտէն, թողունք մեծ մեծ ծրագիրներն իրենց ընթացքին մէջ, եւ աւելի շեշտակի նայինք օրուան կեանքին։

Այսպէս, օրինակ, առնենք քանի մը խորվրդահայ թերթեր, եւ ներկայացնենք երեւան եկած պահանջները, հոգերը եւ այս կամ այն կազմակերպութեան կեանքը։ Ատով աւելի հեշտութեամբ կը պարզուի թէ ինչպէս ողբերգական խաղեր կը խաղցուին երկրի մը մէջ, ուր տակաւին առօրեայ եւ անմեղ պահանջներն իսկ չեն կրնար գործադրուիլ։

Խօսինք փաստերով։

Երկաթուղիի կարեւորութիւնը անուրանալի է։ Երկրի մը ամենակարեւոր մէկ երակն է ան որու շարունակական եւ անթերի գործածութիւնը գլխաւոր պայմանն է երկրի բնական յառաջդիմութեան։ Այս դերը խորվրդային երկիրներուն համար շատ աւելի շեշտուած ձեւով կը ներկայանայ, քանի որ չկան օժանդակ տարրեր միջոցներ երկաթուղիի պակասը անզգալի դարձնելու համար։

Եւ տեսէք սակայն, ինչպէ՞ս կը գործէ մեր հայրենիքի երկաթուղին, կամ յղճալի վարչութիւնը։

— «Յուլիս 24ին Արաքս կայարանի հերթապահ Յովհաննիսեանի քնած լինելու եւ ժամանակին չպատասխանելու պատճառով թիւ 5110 գնացքը Սարտարապատի կայարանում անտեղի կանգնում է 15 րոպէ։ Նոյն օրը Ղարաբուրան կայարանի հերթապահն արգելակի վրայ քնած է գտնում արգելաւոր կոնտոկտոր Մ. Յօհաննիսի։ Օգոստոս 2ին Երեւան կայարանից թիւ 32 հեռագիրն է ստացւում Ղարաբուրան կայարանապետի անունով, որ առում է՝ թիւ 3110 գնացքի կազմին սխալմամբ միացուած է գինով կիսաբարձ թիւ 367062 վագոնը, որ խնդրւում է արձակել եւ առաջիկա ապրանքատար գնացքով ետ ուղարկել։» («Պրոլետար թիւ 179)։

Իսկ գործակալքումի դէպքեր, պատասխանատու պաշտօնեաներու շրջանակին, հարբեցողութեան գործի ընթացքին սովորական երեւոյթներ են արդէն, որոնք կը վնասեն «մեր գնացքների կանոնաւոր» սպասարկութեանը եւ յաճախ ալ պատճառ կը դառնան «արկածների, ի վնաս մեր երկրի ընդհանուր զարգացման»։

Ամէն օր զգայացունց լուրեր կը լսենք գիւղի դէմ բացուած պայքարին մասին։ Մանաւանդ հետաքրքրական տեսութիւններ կազմելու եւ ուժեղացնելու մասին։ Եւ գիտենք որ առհասարակ գիւղացութիւնը դժկամակութեամբ, դժուարութեամբ կը համակերպի այս բարեկարգութեան։ Բայց մինակ գիւղացութի՞ւնը.— ոչ։

«Ինչ չէ այն կոմերիտականների թիւը, որոնք ուղղակի թողնում են կոլեկտիւը, հեռանում եւ սաբոտաժի են ենթարկում կոլեկտիւ տնտեսութեան աշխատանքները։»

«Վերցնենք Շամշատանի (Հայաստան) շրջանի Թովուզ գիւղի ԼԿՅԵՄ (Լենինեան Կոմունիստական Երիտասարդական Միութեան) անդամ Արտաւազդ Գիւրջեանին. նա թողնում է կոլեկտիւ տնտեսութեան շարքերը եւ հեռանում. երբ նրան հասկացնել են տալիս որ դրանով ալ թեքման դիրքին է. ընկնում, նա պատասխանում է «Ամէն էսպիսի բան, որ ալ համարէք, ասել է մենք չպիտի ապրենք. ես, որ դուրս եմ գալիս, կոլեկտիւ տնտեսութիւնից, դրա պատճառն այն էոր, մի շարք օբեգտիւ (առարկայական) պայմաններ կան»։

Նոյն շրջանին մէկ ուրիշ կոմերիտականի մը կը հարցնեն թէ՝ «ինչո՞ւ չես մտնում կոլեկտիւ տնտեսութեան մէջ՝ ասում է,— Հէրս, մէրս չեն ուզում, էլ ի՛նչպէս մտնեմ, խոմ ես նրանց զոռով չեմ կարա քաշել եւ չարչարել, ինչ է կոլ. տնտեսութեան մէջ պէտք է մտնեն»։ («Պրոլետար» 10 դեկտ.)։

Խնդիրը հոն է, որ մարդիկ ընկած են ո՛չ միայն այս եւ նման դժուարութիւններու մէջ, այլեւ նոյնիսկ իրենք դեկավարներն են անելի մատնուած։ Մէկը ասոնցմէ որ Իջեւանի քաղխմբակավարներէն է, պաշտօնական խորհրդակցութեան մը մէջ իրաւամբ դիտել կուտայ.— «Ընկերներ էս ալ, էս ձախ, ալ չգնանք, ձախ չգնանք, ապա ո՞ւր գնանք»։

Զորագեսի ելեկտրականութեամբ մեր հայրենիքը պիտի օ ո ւ հ օ բ ի ն ա կ ե լ ի ճարտարարուեստով. այսպէս կը խօսին եւ կը գրեն. իսկ նոյն տեղէն Բանուոր Գործունեան կը գրէ.

— «Զորագեսի Ա. մասի մեքենավար կարապետ Սիմոնեանի անփութութեան շնորհիւ կ սկզ առաւ մեքենան, որի շնորհիւ գիշերւայ ժամը 3ից մինչեւ ցերեկ 8, 60 հոգի բանուորներ դադարեցրին աշխատանքները։ Արտադրութ. ւնն անագին վնաս կրեց. իսկ Սիմոնեան, մնաց անպատիժ»։

«Սոցիալիստական «փայլուն» օրինակ չէ՞ այս»։ Պաշտօնէութիւնը, դրամատիրական երկիրներու մէջ օրէնքի գործադրիչն է եւ ժողովրդի սպասաւորը. պարտազանցութիւնը այս կամ այն ուղղութեամբ ենթակայ է պատժի։

Սորվրդային երկիրներու մէջ պաշտօնեայի պարտականութիւններուն հանդէպ խօսքով միշտ ալ աւելի բծախնդրութիւն ցոյց կը տրուի։ Այսպէս ըլլալով հանդերձ, մի ոմն Զարախչեան՝ Ախթալայի (Հայաստան) անտառապետ Փոքր Ղարաքիլիսայի կոլտնտեսութեան մէկ քանի սաժէն վառելափայտ տալու համար երկու անգամ իրեն դիմող ներկայացուցչութիւնը կ'ուղարկէ Լենինական եւ Երեւան։ Երկու տեղերէն արտօնագիր կը՛ստացուի որոշ քանակութեամբ փայտ տրամադրելու «Չքաւոր կոլտնտեսութեան». հակառակ այս հրահանգներուն եւ վառելափայտի պատրաստին, գիւղացիները մեծ դժուարութեամբ եւ նիւթական զոհողութեան գնով կը յաջողին ստանալ իրենց պահանջած փայտի մէկ մասը միայն։ Ասիկա անոր համար, որ իբր թէ պատրաստի փայտ չկայ։ «Մինչդեռ մասնաւոր մարդկանց եւ կուլակներինն ոյն անտառապետը վակոններով է վաճառում»։ («Պրոլետար» 7 դեկտ.)։

Ի՛նչ հարկ նմանօրինակ փաստեր, երբ հազարներով կարելի է գտնել իրենց իսկ թերթերէն, որոնք վերջին հաշուով չեն կրնար չվնել մեզ եզրակացնելու։

ա) Անբաւժելիօրէն հիւանդ է խորհրդային երկիրներու բուն վանդակ վարչական կազմը։

բ) Ժողովուրդը, մէջէն ըլլալով նաեւ հասոյնավարութեան դէմաւոր լոյսը — երիտասարդութիւնը — անկարող է մեքենաբար հասակերպիլ իշխանութեան անհարազատ եւ անըմբռնելի կարգադրութիւններուն։

գ) Բոնի միջոցներն ու ալլանդակութիւնները չեն նպաստեր ժողովրդական խաւերու զարգացման, հասնելու Լենինեան քաղաքակրթութեան պահանջներուն։

դ) Եւ վերջապէս երկիրն ու ժողովուրդը իրենց տնտեսական եւ քաղաքակրթական ներկայ վիճակին մէջ աննպաստ գետին կը հանդիսանան հասոյնավար տեսութիւններու իրականացման։

Այս բոլորը անտեսել, յեղափոխութենէն աւելի վատթարագոյն յետադիմութիւնն է, որ կը սպառնայ նորէն եւ նորէն միլիոնաւորներու կեանքին եւ հասկական նիւթականկորուստներուն։

Ս. ԹՈՓՈՒԶ

«ԻՆՔՆԱՎԱՐ» ՂԱՐԱԲԱՂ

Ինքնավար Ղարաբաղի կառավարութեան կազմը փոփոխութեան ենթարկուած։ Նշանակուած են Ղարաբաղին անձանձի կոմունիստները։ Այս ալ Բագուի Թաթար կոմունիստներուն սարքած խաղն է։ Իրենց ուզած մարդիկը նշանակած են, որպէսզի կամագամագ «ինքնավար» Ղարաբաղի անունը մէջտեղէն վերցնեն։

ՁՈՐՍ ՀՈՎԵՐԵՆ

*** Գերման եւ ամերիկեան ելեկտրական ընկերութիւններու միջեւ համաձայնագիր մը կազմուեցաւ որ ի հազար տարուան պայմանաժամ ունի։

*** Գերման փրոֆ. Ցոքթ. Ֆրիտրիխ Բերկհուս, վերջնապէս գտած է միջոցը՝ փայտէն շաքար ստանալու։

*** Խարբինի մէջ գերմաներէն օրաթերթի մը սկսաւ հրատարակուիլ՝ Ճինաստանի եւ ճափոնի համար։

ԲԹՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԽՐԱՏՆԵՐ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

Իմ «բժշկական ասուլիս»ներուս ընթացքին,— զոր կը ներկայացնեմ, առանց երբեք դիտական բառերով ու բացատրութիւններով խճողելու, պարզապէս վիպային դասերու (leçon romancée) ձեւով,— չեմ ուզեր ժողովել անհրաժեշտ դաս մը,— խրատներ տալ մայրերուն։

Այդ խրատներուն պէտք ունին ամէնէն աւելի հայ մայրերը, որովհետեւ նախ, անոնց ոչ ոք խօսած է կենսական գիտելիքներու մասին, երկրորդ աշխարհի վրայ որդեծնութեանմերքցանիշը կոտրած են... հայ մայրերը։

Արդարեւ, ինչպէս Հայաստանի մէջ ծնունդներու վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ, շարունակ կ'ածի մեր ժողովուրդը, չնորհիւ հայ կնոջ արդասաւորութեանն։ Արտասահմանի մէջ եւս գտալի է այդ աճումը։

Այն պայմաններուն մէջ, ուր կը գտնուի հայ ժողովուրդը, պէ՞տք է խրախուսել որդեծնութիւնը.— ահա վէճ մը, որ չափազանց կարեւոր է եւ խորունկ։ Վասնզի այդ հարցին քննութեան ատեն անհրաժեշտ է նկատի ունենալ նախ այն հոգեկան տագնապները, որոնք ծնունդ կ'առնեն թշուառութեան, տարագրութեան, թափառականութեան, անատուգութեան պայմաններէն, եւ երկրորդ՝ քննել բնախօսական կարգ մը վատ փոփոխութիւններ, որոնք տեղի կ'ունենան հայ կնոջ կազմախօսութեան մէջ յղութեան յոգնութիւններուն կամ կրկնութիւններուն պատճառաւ։

Ես չպիտի խօսիմ այդ հարցին մասին։

Վասնզի ո՞վ մտիկ պիտի ընէ դիս։ Ո՛չ այրը, ո՛չ ալ կինը։ Մինչդեռ հայ մայրերը, զաւակ ունենալէ յետոյ, անպայման պիտի ուզեն լսել հետեւեալ խրատները։

***

Նորածինը, առաջին օրը, անունդի պէտք չունի։ Պէտք չէ կաթ տալ, այլ միայն երկու դգալ եռացած ջուր շաքարախառն։ Երկրորդ օրը նորածինը կրնայ սկսիլ կաթ ծծելու։ Մայրը որոշակի ժուժերով միայն կաթ պիտի տայ նորածինին։ Կարգապահութեան այս առաջին դասէն կախում ունի երախային ապագայ առողջութիւնը։ Նորածինը վերջին անգամ կաթ պիտի ծծէ կէս գիշերին, յետոյ պիտի քնանայ մինչեւ առտուան ժամը վեց։ Ուրեմն ժամը վեցէն մինչեւ կէս գիշեր կանոնաւոր ժուժերով, իւրաքանչիւր 3 ժամը մէկ անգամ, կաթ պիտի ծծէ երախան։ Մայրը մէկ ժուժին միայն մէկ ծիծով կաթ պիտի տայ, եւ փոխն ի փոխ։ Նոյն ժուժին երկու ծիծերն ալ գործածելը անպատեհ է։ Ժուժը պիտի տեւէ 15—20 վայրկեան։ Երբ ժուժին պահը հասնի, պէտք է տալ կաթը անպայման, արթնցնելով երախան՝ եթէ քնացած է։

Մօրը կաթը կը պատկանի երախային։ Մինակ և անփոխարինելի անունդն է անոր։ Սակայն երբեմն կը պատահի, որ մայրը կաթ չի կրնար տալ երախային։ Այն ատեն պէտք է փոխարինել կովու կաթով։ Կովուն կաթը տարբեր է իր բաղադրութեամբ։ Բնասպիտային նիւթ աւելի կը պարունակէ, իսկ շաքար՝ քիչ։ Այս պատճառով, կովուն կաթին պէտք է խառնել եռացեալ ջուր եւ քիչ մը շաքար։

Ահա թէ ի՛նչքան պէտք է խառնել ջուրը.—

Ա. ամիս,— 1)2 կաթ + 1)2 եռացեալ ջուր։

Բ. ամիս,— 2)3 կաթ + 1)3 եռացեալ ջուր։

Գ. ամիս,— 3)4 կաթ + 1)4 եռացեալ ջուր։

Դ. ամիս,— անխառն կաթ։

Իսկ շաքարին չափն է իւրաքանչիւր ծծօնի (biberon) մէջ, որ կ'առնէ 150 կրամ կաթ, կէսկատոր (4-5 կրամ)։

Աւելորդ է ըսել որ կովուն կաթը պէտք է մաքուր ըլլայ, եռացուի եւ ծծօնի մէջ դրուի։

Թէ ծծօնները եւ թէ մօրը ստինքներուն պտուկները պէտք է մաքրել ամէն կաթ-տուքէ կամ ծիծ-տուքէ վերջ։ Մանաւանդ մայրերը շատ կը տուժեն, երբ չեն մաքրեր իրենց ստինքին վրայ չորցած կաթին հետքերը։

Սովորութիւն ընել նաեւ կշռել երախաները շաբաթը մէկ անգամ։ Ծնած օրը երախան կը կշռէ 3 քիլօ 250 կրամ, յետոյ առաջին 4 օրերուն կը կորսնցնէ 250 կրամ։ Իսկ երրորդ ամսուն կրկնապատիկ ծանր կը կշռէ առողջ երախան։

Հայ մայրերը պէտք է գոց սորվին հետեւեալ օրէնքները.—

1— Երբ գրկէք երախան, գրկեցէք երկու ձեռքով, մէկ ձեռքը անցընելով երախային գլուխին տակէն, միւսը յետոյքին վրայէն, կէս մը նստեցնելով գայն ձեր մէկ ձեռքին վրայ։

2— Հագուստները պէտք չէ նեղ ըլլան, որպէսզի չնեղուն շնչառութիւնը։ Հագուստները փաթթելու ատեն գործածել միայն գոց-գնդասեղ։

3— Երբ «տակը աղտոտէ», անմիջապէս փոխել շորերը, որպէս զի մորթը չբորբոքի եւ բարդութիւն չծագի։ «Տակը» մաքրելու համար, գործածել քիչ մը բամպակ, գաղջ ջուր եւ օճառ, յետոյ չորցնել ամբալք(փոշի մը) ցանել։

4— Մայրը երբեք իր վրայ գնդասեղ չպիտի կրէ, չճանկրտելու համար երախային մարմնոյ։

5— Երախան միշտ մինակ պէտք է պառկի իր օրօրոցին մէջ, եւ երբեք տարիքոտի մը անկողնին մէջ։

6— Երախան երբեք չժտեցնել կենդանիներուն։

7— Երախան այնպէս տեղ մը դնել, որ աչքերուն սաստիկ լոյս չզարնուի։

8— Սենեակին բարեխառնութիւնը միշտ նոյնը պահել։ Զգաղեցնել, օդի լոյծանք չպատճառել։

9—Երբ երախան բացակայ է, սենեակին օդը մաքրել կատրելապէս։ Այդ սենեակին մէջ լուացք չընել, կերակուր չեփել, զգուշանալու համար շոգիացումէն։

10— Երախան միշտ քնացնել, բացի կաթի ժամերէն։

11— Երախային մորթը շատ փափուկ է եւ դիւրաբորբոք, ուստի պէտք է զգուշանալ բորբոքումի ամէն պատճառէ (կճղոդ հագուստներ)։

12— Չտալ այնպիսի խաղալիքներ, որ բերանը տանի։ Զայն հեռու պահել այն բոլոր առարկաներէն, որոնք վտանգ կը պատճառեն։

13— Թոյլ չտալ որ երախան համբուրէ հանդիպողը կամ դրացին։ Երախաները սիրուելով է որ կը ստանան հիւանդութիւնները։

14—Երբ երեք ամսու եղաւ, ծաղիկի դէմ պատուաստեցէք։ Մէկ տարի յետոյ՝ կեղծ մաշկի դէմ։

15— Երախան դուրս հանեցէք 20րդ օրը, կարճ պտոյտներ կատարելու համար։ Կառքին մէջ պէտք է տաք պահել, զգուշանալով հովէն ու ցուրտէն։

16.— Երախաները կը վեռնին ընդհանրապէս մարսողական խողովակներու հիւանդութեամբ։ Ուրեմն, ուշադրութիւն ընել՝ երբ կը փսխէ կամ փորը կը լուծէ, (ինչ որ կը նշանակէ թէ կաթը չի մարսեր)։

17.— Երբ տղաձգան մայրերը ամէն ծիծ—տուքէ յետոյ չեն մաքրեր իրենց ստինքին պտուկը եւ նորածինին բերանը, կաթը կը քացխի եւ ճերմակ լօո մը կը պատէ փոքրիկին բերանը, ինչ որ շնչահեղձութիւն եւ ջերմ կը պատճառէ։ (Ծրանացիները muguet կ'ըսեն այս հիւանդութեան, զոր կարելի է դարմանել պիքարպոնատ տը սուտի լուծոյթով, պարզապէս լուալով բերանը)։

18— Օդը սնունդ մըն է մեծերուն, եւ մասնաւորաբար երախաներուն համար։ Կը նեմ, սնունդ մը՝ բաղին համար։ Օդ տուէք նուիւներուն, մաքուր օդ, առատաձեւ։

19— Երբ հետզհետէ կ... երախան, մի մոռնաք պտուղի ջուր (նարինջի տալ։ Երախաները պէտք կենսանիւթի (vitamine), գտնուի ողջ պտուղներու Անոնք, որ զրկուած են կենսանիւթէ, պարզապէս ու խտացած կաթ ուտելով, ոճիր եւ

20— Ոսկրաթեթեւութիւն նենան, սրունքները կը Ոսկրաթեթեւ ժանուկներուն ղերը կը կազմեն կենսթերը (թարմ պտուղ) եւ ժանիշակագոյն ճառագայ (արեւ)։

***

Ե՞րբ կտրել կաթէ։

Ես չեմ ուզեր ժամանակ որոշել։ Ըսեմ միայն, որ ները այնքան առողջ կ... որքան շատ կաթ ծծեն ժօրսէն։ Ծուռ ոտքով մօր կաթէ զրկուածներն դարեւ հայ գիւղերուն ողջ էին ժանուկները, մեծով, վառ գոյնով, ամուր կորով, որովհետեւ անոնք հանրապէս երկար ատեն էին ծծած իրենց մօր ներէն։ Եւ ես կը յիշեմ եւլած, ոտքի կանգնած երներ, որոնք, երբ անօթի կը բանային իրենց մօր քը, քիչ մը կաթ կը ծծէ յետոյ կ'երթային բաղ տու հալածելու։

Բժ. Շ. ԱՅՎԱԶ

ՈՒՐԻՇ ԲԱՐԱԿ ՑԱ

Վերջերս «Ցառաջ»ի մ... կու յօդուածագիրներկը նե... գնէին երկու պարագաներ,— կը «Ախտաւոր բարքեր» Միւսը՝ «Որո՞նք են մեղքները»։

Կամ կը խուսափինք ե... չենք տեսներ թէ ո՛ւր կ'... վերջապէս այս սերունդը, ... ուան նիւթ է դարձեր, ու ... փայլուն հանդէսներու տպ... Թեան տակ մոռացու... տանք ամէն ի՞նչ, ու կ'ըսենք սերունդը չի մեռնիր, չ'օ... նար, չի կորսնցներ իր ազ... դիմագիծը»։

Անկեղծ ըլլանք ու տե... Թէ իսկապէս կը փրկուի՞ Թէ լասերի։

Հարեւանցի ակնարկ պտցնենք միայն ֆրան... վրայ, եւ տեսնենք Թէ ... են որ «մեզի կուգան» եւ... են որ «ախտաւոր բարքե... կ'ընթանք։ Մենք մեզի հարցնենք Թէ միայն քանի մը տա...

ԲԱՒԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԻՆ

Ան ալ, գրասենեակ իր հոգեյոգնութեան մէջ, կէտ մը չէր կրնար դնել իր մտքին վրայ, որ չանդրադառնար, թէ ինչպէս Ռուբէնի ներկայութիւնը կը վերակենդանացնէր իր մէջ հին յուշերը, որոնք ամբողջ տարիներ ամբարուած էին իր հոգիին խորերը, ինչպէս ծանր հանքեր, որոնց վրայ ոտքի տակ կու գայ ամէն օր, առանց գիտնալու անոնց գոյութիւնը։

Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Փոխանակ ներելու անոր, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։ Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Փոխանակ ներելու անոր, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։ Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Փոխանակ ներելու անոր, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Փոխանակ ներելու անոր, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։ Ռուբէնի ներկայութիւնը կը նշանակէր իր համար ամէն բան, որ կար կեանքին մէջ։ Ան էր իր միակ ընկերը, իր միակ բարեկամը, իր միակ ապրելու պատճառը։ Ռուբէնի հետ կը խօսէր, կը մտածէր, կ՚ապրէր։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար իր ամբողջ անցեալը, իր ամբողջ ներկան, իր ամբողջ ապագան։ Ռուբէնի հետ կը մոռնար, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

Փոխանակ ներելու անոր, որ ինք ալ մարդ մըն է, որ ինք ալ ունի իրաւունք ապրելու, ինք ալ ունի իրաւունք երջանկութեան։

— Ես ալ ուզեցի ինքնասպան ըլլալ, երբ մեռաւ Ռուբէնը։

Աղվակաի ցոյցեր Վէնուէնի մէջ

Կիրակի օր ձիարշաւ կար Վէնուէնի մէջ։ Առաջին արշաւին պիտի մասնակցէին 15 ձիեր։ Ձիավարներէն մէկը՝ Է. Մարի՝ կարծելով որ մեկնումի նշանը տրուած է, ճամբայ ելաւ. իրեն հետեւեցան ուրիշ 10 ձիեր։ Այսպէս 11 ձիերը՝ առանց օրինական նշանը տրուած ըլլալու, շարունակեցին արշաւը, հակառակ ժողովուրդի բողոքին ու սուլումներուն։ Մրցումը վերջանալու պահուն միայն 11 ձիավարները հասկցան իրենց սխալը, ու ետ դառնալով եկան շարունեցան իրենց տեղը։ Անկէ յետոյ միայն տրուեցաւ օրինական նշանը եւ այս անգամ 15 ձիերը ճամբայ ելան միաժամանակ։ Եւ որովհետեւ 11 ձիերը յոգնած էին, կէս ճամբան մնացին. մրցումը շարունակուեցաւ 4ին միջեւ եւ յաղթանակը տարաւ չորսէն մէկը։

Այս արդիւնքին վրայ հանդիսականները սկսան աղմկել, ու միացեալ ուժերով յարձակեցան Ա. կարգին մէջ նստողներուն վրայ։ կազմակերպիչները 500ական ֆրանք տուգանքի դատապարտեցին 11 յանցաւոր ձիավարները.բայց ժողովուրդը չհանդարտեցաւ։ Անմիջապէս աթոռներ սկսան թռիլ օդին մէջ, ցանկապատը քանդուեցաւ, խցիկները տապալեցան, ապակիները ջարդ ու փշուր եղան. քիչ անդին երկու տեղ խարոյկներ բռնկցուեցան։

Ոստիկանութիւնը տեւեց ժամանակ մը, մինչեւ որ ոստիկաններ հասնելով վերահաստատեցին կարգը։ Ձիարշաւին շարունակութիւնը տեղի չունեցաւ։ Բոլոր հանդիսականները ետ ստացան իրենց դրամները եւ հանդարտեցան։

Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյը չէ

Հեռագիր մը հաղորդած էր թէ վարչապետ Ըսմէթ փաշա Ագգ. Մեծ ժողովէն պահանջած է վերցնել Սղերդի երեսփոխան եւ «Միլլիյէթ» կէս-պաշտօնական թերթի խմբագրապետ Մահմուտ պէյի անձեռնմխելիութեան առանձնաշնորհը՝ զայն դատելու համար իր կարգ մը հրատարակութեանց առթիւ։

Վերջին թղթաբերով առնուած թուրք թերթերէն կը տեղեկանանք թէ խնդրոյ առարկայ անձը Սղերդի երեսփոխանը չէ, այլ Մահմուտ Սայիմ էֆէնտի, որ կ'ամբաստանուի թէ դրամ շորթած է բազմաթիւ հաստատութիւններէ, անգոյ թերթերու բաժանորդ արձանագրելով զանոնք։ Մահմուտ Սայիմ սկսած է դատուիլ Պոլսոյ պատժական Գ.ատեանին առջեւ։

Տէր–Ակոբոֆ ազատ արձակուած

Տէր-Ակոբոֆի առողջական վիճակը ծանրացած ըլլալով, հարցաքննիչ դատաւոր Պրաք երաշխաւորութեան տակ ժամանակաւորապէս ազատ արձակեց զայն։

Հրդեհ Մոսկուայի մէջ

Հրդեհ ծագեցաւ Մոսկուայի կառավարական նոր շէնքին մէջ, 10 յարկանի, որուն շինութիւնը դեռ չէր աւարտած։ Հրշէջները փութալով յաջողեցան մարել կրակը։ Շէնքը կը գտնուի քաղաքին կեդրոնը եւ պիտի յատկացուէր կեդրոնի կառավարութեան պաշտօնեաներու բնակութեան։

Զերդիճ 5 աստիճան վար

Ձիւնէն վերջ, երկու օրէ ի վեր չոր ցուրտ մը կը տիրէ Փարիզի մէջ։ Գիշերը ջերմաչափը զերոյէն մինչեւ 5 աստիճան վար իջաւ։

Ֆրանսայի զաւառներուն մէջ առատ ձիւն կը տեղայ։ Փէրիկէօի շրջանին մէջ 3.5 սանթիմեդր խաւ կազած է։ Ցուրտը սաստիկ է ամէն կողմ։

Անգլիոյ մէջ ալ երկու օրէ ի վեր սաստիկ ցուրտ է օդը։ Սկովտիոյ հարաւը կէս մեդր թանձրութեամբ ձիւնած է։ Պալէյթըրի շրջանին մէջ հաղորդակցութիւնները կը կատարուին բալխիրով։

Սերպիոյ մէջ յորդառատ անձրեւներու պատճառաւ երկաթուղային հաղորդակցութիւնը ընդհատուեցաւ զանազան կէտերու վրայ։ Ջուրերը քշեցին երկաթուղիի կամուրջ մը, Ջօրբաւար չէնրիս կայարանին մօտ։

Երկրաշարժ եւ փոթորիկ Թուրքիոյ մէջ

Պոլիս, 9 փետրուար.— Երէկ իրիկուն երկրաշարժի երկու ցնցումներ զգացուեցան. մէկը թեթեւ, միւսը սաստիկ։ Վնաս չկայ։ Այս առաւօտ ուրիշ երկու թեթեւ ցնցումներ տեղի ունեցան։

Երէկ իրիկուն սաստիկ փոթորիկ մը սկսաւ։ Հովին սաստկութիւնն էր երկվայրկեանը 25 մեդր։ Ծովու վրայ անկարեւոր վնասներ առաջ եկան։

Դասաւոր եւ ոստիկանապես դէմ դէմի

Յունհրդական Մայֆօ աւարտեց իր քննութիւնները՝ դատական ոստիկանութեան վարիչներ Պրնուայի եւ Նիքոլի դէմ Ալմազեանի բացած ծանօթ դատին առթիւ։ Պ. Պ. Պրնուայի եւ Նիքոլի ներկայութեան կարդացուեցան հարցաքննիչ Մաթիֆասի յայտարարութիւնները, որոնք ցոյց կուտային թէ ինք լուր չունէր որ Ալմազեան դատական ոստիկանութեան վարիչներուն կողմէ վար դրուած էր ապօրէն կերպով. ընդհակառակն Պ. Նիքոլ հոկտ. 19ին իրեն ըսած էր թէ իբրեւ Րիկօտէնի սպանիչ միակ կասկածելին է մուշտակավաճառ Տիւննէրը։

Այս յայտարարութիւնները շփոթութիւն առաջ բերած ըլլալով, կը կարծուի թէ Պ. Մայֆօ թղթածրարը Ա. Նախագահ Լօժէն Տրէյֆիւսի յանձնելէ առաջ անգամ մը դէմ դիմաց պիտի բերէ Պ. Մաթիֆասը՝ Պ. Պ. Պրնուայի եւ Նիքոլի հետ։

Այս խնդրին մանրամասնութիւնները կուտանք յաջորդով։

Փոլ Լէվի անձնասպան կ'ըլլայ

Պերլինէն կը հաղորդեն.—Գերման ընկերվարական երեսփոխան Փոլ Լէվի որ հիւանդ էր, նոպայի մը մէջ ինքզինքը վար նետեց Լուցովիֆերի 5րդ յարկի իրտանպատուհանէն։Յեղափոխական երեսփոխանին այս եղերական վախճանը մեծ յուզում առաջ բերաւ։ Փոլ Լէվի համայնավարներու վարիչն էր. քանի մը տարի առաջ քաշուած էր եւ կրկին ընկերվարական դարձած։

Ցոյցեր Մեճիտիէի անկումին առթիւ

Վերջերս արծաթի մէճիտիէն մեծ անկում կրեց Հալէպի եւ Դամասկոսի մէջ։Բազմաթիւ առեւտրա՛տներ եւ ժողովուրդը մեծ ցնծութիւններու ենթարկուած են այս պատճառաւ։ Դամասկոսի մէջ յունուար 27ին մինչեւ կէս օր ամբողջ շուկան գոց մնաց։ Կէսօրէ վերջ վերաբացուեցան խանութները, վախնալով որ այս ընթացքը քաղաքական բարդութիւններ կրնայ առաջ բերել։ Առեւտրական Սենեակը խոստացած է կարգադրութիւն մը ընել՝ վերջ տալու համար այս դրութեան։

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

Դ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այսօր երեքշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10 Շ. Ց. Դ. ՍրահԳիր, Ա. ԴԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ.

Բ. ժամ 10—11 Շ. Ց. Դ. պատմութիւն, ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։

Հ. Ց. Դ.

Գ Ա Հ Ա Ռ

Լիոնի վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը Հորեքշաբթիի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԱՆԱՏԱԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Անիէռ-Պուա ֆոլոնպի հանգանակութիւնը.

Բ. ցանկ

Երկայեան-Եղբարք, Ա. Յով հաննէսեան, Յարթթեան եւ Աբրապեան, Հ. Տարագճեան 50ական, Մ. Դասապեան, Պ. Պօյաճեան, Մ. Սկթեան 25ական, Վ. Թանտրճեան, Պ. Գազանճեան 20ական, Զ. Առաքելեան, Մ. Հապեան 15ական, Յ. Ֆնտըգլեան, Ն. Տաղտէվիրէնեան, Ա. Առաքելեան, Յ. Թադէոսեան, Ռ. Տէլիրմէնճեան, Ս. Գալփաքեան, Տիկ. Հ. Գալուստեան, Ֆ. Շէրիտճեան, Յ. Տէրտէրեան, Մ. Աւետիսեան, Լ. Քէշիշեան, Մ. Մկրտիչեան, Մ. Պապիկեան, Հ. Մատոյեան, Ա. Սժսարեան, Ա. Դասապեան, Հ. Կոթողեան, Տիկ. Ա. Ասլանեան 10ական, Ս. Ճենտերեճեան, Ն. Ոսկիանեան, Յ. Թաթարեան, Հ. Մոզաեան, Որդի Առաքելեան, Ն. Փափազեան, Տիկ. Սվաճեան, Դ. Տաղտէվիրէնեան, Կ. Փափազեան, Կ. Սէրվէրեան, Մ. Տէր Գրիգորեան, Լ. Թաթարեան, Կ. Մրճոյեան, Հ. Կիւրճեան, Ս. Եաղըճեան, Հ. Թողիկեան (Տիկին), Ե. Թողիկեան, Տիկ. Ս. Սարայտարեան, Յ. Դաւիթեան 5ական, Մ. Մուտոլեան 10, Ճ. Եոլճեան 3, Յ. Թէփէլիեան 2·50, Ս. Պաղտեան, Գ. Գրիգորեան 2ական ֆրանք։ Գումար 639.50 ֆր.։ (Տես ցառաջ 1 փետրուար)։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ.— Այդ հաշիւը փակուած է։ Գիրքերը սպառած են։ Միւսին դրկուած է գիրք մը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Պողոս Թուրոյեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն վալանսի Հ. Ց. Դ. կոմիտէին որ իր ցաւակցութիւնը յայտնած է ԿԱՐԱՊԵՏ ԹՈՒՐՈՑԵԱՆի մահուան առթիւ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

—Եալովայի Օրթագիւղէն Աիաբոն Յագաեան կը փնտռէ իր աղջիկը Լուսաժին՝ որ 1915ին 6 տարեկան հասակին իր մօր Նագիկի կողմէ յանձնուած է Տէր Զօրի մէջ ԱՓիոն գարաֆիսարցի հայ նպարավաճառի մը։ Մինչեւ այսօր իր մասին տեղեկութիւն չկայ։ Իմացնել՝ «Ցառաջ»ի։

կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— կը փնտռեմ հօրեղբօր որդիս Սիսցի Արթին Քիւփէլեան (26 տարեկան) հօր, անուն՝ Աւետիք, մօր անուն՝ Թուվրան։ Այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Ձինք ճանչցողներէն կը խնդրուի իմացնել Յունաստանէն նոր եկած իր հօր եղբօր աղջկան՝ Մարիամ Կիւլիեանի c)o G. Blanchon St. Julien en Alban, (Ardèche).

— Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հոփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են Խարբերդի մէջ։ Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի, 128 Str· Regola, Braila, Roumanie՝ կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

—Բալուի Սոկրատ գիւղէն Ալթուն Գրիլեան, հօր անուն՝ Պաղտատ, մօր անուն՝ Զաքար, կը փնտռէ իր հօրեղբայրը Ղազար Գրիլեան, որ կը գտնուի Ամերիկա։ Բալուի Հայրենակցական Միութենէն եւ հայրենակիցներէ կը խնդրուի իմացնել Garabed H. Pepeian՝ Maison Volancine, Fontaines S) Saône (Rhône).

— Կը փնտռուին Կարապետ Վարդանեան եւ իր կինը Սրբուհի որոնք երեք տարի առաջ կը գտնուէին Ֆրանսա։ Իմացնել իր եղբօր աղջկան Մարիամ Զաքարեանի 5 Rue de la Grosse Tours. Tours, (Indre et Loire).

— Եոզղատի Էլէնճի գիւղէն Այվազեան Աւետիսի աղջիկը Կիւլպէյազ (Վարդուհի) կը փընտռէ իր հօրեղբայրները Առաքել եւ Ապիսոն Այվազեանները իրենց զաւակաց հետ։ Կը կարծուի թէ հիւսիսային Ամերիկա կը գտնուին։ Իմացնել Վարդուհի Զէյթունեանի 20 rue de Bezons. Courbevoie,(Seine·)France.

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Հաւագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարսի։ Մասն. լապտաթուառ։ Ընդմիտ եւ արագ խորհրդակցութ.ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւնները եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	124.04
Տոլար,		Dollar	25.49
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.60
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ.ֆր.ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
	»	II »	1505.—
	»	III »	1500.—
Թումելի երկթղ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆԻ
ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿ
«ՆՈՒԱԳՈՂ ՎՇՏԻՑ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ ՀԱՅՈՑ»
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐ, ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
(Հայր Սիմոն Երեմեան . Առուշանի Յառաջաբանով)

Բազմաթիւ լուսատիպ պատկերներով եւ գունաւոր շապիկով։ Ընտիպ էջեր, յուշեր, նամակներ, դէմքեր եւ դէպքեր եւայլն։ Մեծաճաւալ հատոր, էջ՝ 858։

Ատպատականի Հայոց Թեմական տպարան, Թաւրիզ։ Գինն է՝ Պարսկաստան՝ 20 ղրան, Ֆրանսա՝ 50 ֆրանք, Անգլիա եւ գաղութները՝ 9 շիլին, Ամերիկա՝ 2 տոլար 50 սենթ։ Ձամբու ծախքը ստացողի հաշուոյն։ Ստանալու համար դիմել՝ Haik Adjémian, Tauris· (Perse).

ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԳՈՐԾԵԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ - ԹՐԻԷՍԹ

S. HAGOPIAN
Rathaus Str. 27
HAMBOURG I
(Allemagne)

V. HAGOPIAN
Cassella Postale 5
TRIESTE
(Italie)

ՆԵՐԱԾՈՒՄ - ԱՐՏԱԾՈՒՄ
ԳՈՄԻՍԻՈՆ

ՆԵՐԱԾՈՒՄ.— Ցոր պտուղներ եւ արմտիք, մուշտակեղէն, մորթ, բուրդ, այծամազ, քիմբէ (adrag), խէժ (gomme), ծխախոտ, աֆիոն, եւայլն։ Բերքեր եւ նիւթեր, գործավայրերու եւ արեւելեան երկիրներու տադրութիւններ։

Արտասահման հաստատուած արտածման հայ առեւտրատուներու մասնաւոր դիւրութիւններ։ Ամէն տեսակ ապրանքներու մասին ուզուած ծանօթութիւնները կը տրուին։

ԱՐՏԱԾՈՒՄ.— Մեքենաներ, գործիքներ, ամէն ապրանքներ եւ գործարաններու արտադրութիւններ։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus ;.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւն։ Ցաւուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութ։ ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան
Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորձի՛ մար դիմեցէք՝
ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ
Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասնագիտ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկում օրն օրէն տէօնէր քէպապ, ընկերական եւ հայկական հ միջավայր։ *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔՒՆՏԻՐՃ*
40 Rue Pierre Corneille, LYON

Phonos & Disques
Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ
Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարի եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառանի փլաքները։ Ճոխ մեթոտ լուսարէն և թուրքերէն փլաքներ
ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՈՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ
56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-6
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ.., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազարդ։ ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Զգայատես կինը 5, Թիւպալթրիվալէ 3, Սթիւլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մարիա Լիոնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Գ. Նար 4, Քնքշուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատոնան 15 ֆր., Ծովահէնը12, Թէատրոյ 10, Վէնտիքթա 15, Կէս կոյսեր 20, Հազնածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 ֆր., Խօսակցութիւններ 10, 8, 6, ֆր., Սեռային Առողջապահ (կազմուած)30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10, Մ 2, Ջերմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, Ինչպէս ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստաշներ, հատը կէս Փոստի ծախք չառնուիր։ Պահանջեցէք գրացանկը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.—L. Mozian, 5 Rue Champlain, Pa

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

12 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1185 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹԱՒՓԻՆ ԱԼ ՋԵԶԻ, ՎԱՐԿՆ ԱԼ

— «Հայ կրեսոսի մը գոյութիւնն իսկ միջազգային հրապարակին վրայ վարկ մըն է, փառք մըն է մեզի համար»:

Լուսահոգի Աբրահամ Այվազեանը չէ որ կը գրէ այս շողիքոտ փառաբանութիւնը, ամիրայական «փիլաւ»էն մը անմիջապէս յետոյ, այլ Պ. Ցովհ. Ասպետ, գրագէտ, ուսուցիչական եւ նոր դարու զաւակ:

— «Պէտք է ջանալ հաժոզել գինքը, եւ ան ազատ է տալու կամ չտալու, քիչ կամ շատ, ուշ թէ կանուխ»:

Նստինք դէմ դիմաց, թուենք օրուան «կարօտութիւնները»ը, եւ թող Ցովհ. Ասպետ, քանի մը վարդապետ եւ եպիսկոպոս ալ միասին առնելով, ճգնի անուշել, հաժոզել «Բարի Գալուստը»: Մանաւանդ որ, լրջօրէն կը հաւատայ անոր բարութեան:

Ինքն է որ կը նկարագրէ հայրը,— «լայն ֆէյս մը» գլխուն, «ճերմակ, կախ, երկար պեխեր թաւ».

— «Աշխատասէր, բարեսէր, աստուածավախ, առաքինի մարդու տիպարն էր ան... քանչնալով անոր յոյժ բարի սիրտը, կը հասկնամ Գալուստին ալ բարեսրտութիւնը եւ կը հաւատամ որ ան եւս շատ ինչ ունի ընելիք իր դժբախտ ազգին ու ազգակիցներուն համար»:

Ու նաեւ մայրը·

— «Կը յիշեմ նաեւ ցիրուիղի հանրմը, գեղանի, մեծվայելուչ ու ծանրաշուք տիկին մը, որմէ ամէնքը կը պատկառէին: Բարութեան եւ առաքինութեան տիպար մըն էր նաեւ ան: Ան ալ ունէր ակեղեցիին մէջ իր մշտական ասկիւսը:»

Անշուշտ մահացու մեղք չէ այդքան առաքինի ծնողքի մը զաւկին ուշադրութեան յանձնել այս ժողովուրդին հազարուստկէ պէտքերը: Այստեղ դասակարգային խնդիր ալ չենք յարուցաներ, այլ պարզապէս կը խօսինք «ազգասիրական» քերակատնութեամբ: Չամաձայն մեր մէջ տիրող բարի սովորութեան:

Հայ կրեսոսին մտերիմները, անոր առօրեայ կեանքին, տեսակէտներուն իրազեկ անձեր կը պատմեն թէ «Բարի Գալուստը» չափորժիր երկար ճառերէ: Թէ ան լարուած մեքենայ մըն է, որուն հետ հօրեղբայրն անգամ չէ կրցած հինգ վայրկեանէն աւելի խօսիլ: Թէ մէկ ձեռքը ժամացոյցն է, միւսը՝ յուշատետրը: Իսկ ականջն ու բերանը՝ սիրտ հեռախօսին գլուխը: Ու վերջապէս, կ'ըսեն թէ ո՛րքան ատփոփ, թանձրացեալ ծրագիր ներկայացնես, այնքան յոյս ունիս յաջողելու: Հոգ չէ թէ միլիոններու կապուած ըլլայ գործը:

Իրրեւ նորութիւն, աւելցնենք նաեւ Ցովհ. Ասպետի արժանահաւատ բարեկամին վկայութիւնը՝ նոյն Գ. Կիւլպէնկեանի մասին.

— «Ձգիս հրճուեցնող ամէնէն կարեւոր գիծը իր ազգով զբաղիլն է. գիտէ ազգային կեանքին բոլոր կողմերը եւ կը հետեւի ամէն մանրամասնութեան: Երանի թէ ապագան աւելի արդարացնէր մեր ակնկալութիւնները:»

Արդ, եթէ Գ. Կիւլպէնկեան իսկապէս կը զբաղի «իր ազգով» եւ «գիտէ ազգային կեանքին բոլոր կողմերը», ինչո՞ւ կը գոհանայ զանազան ողորմութիւններով, փշրանքներով, փոխանակ հիմքը դնելու գոնէ մէկ յիշատակելի ձեռնարկի:

Զուտելով - չխմելով, իր ճերմակեղէնները անձամբ լուալով, Ջաքմաքճըլարի մէկ խանին մէջ հարստացած հաճի աղա մը չէ Գալուստ Կիւլպէնկեանը, այլ բացառիկ աղաղնդ մը: Իշխան ճարտարարուեստի, արդիական մարդ, եւրոպական դէմք: Եւ իբր այդ ալ, գիտէ որ ի կենդանութեան կատարուած գործերը տասն անգամ աւելի մեծ արժէք ունին, քան զանազան խոստումներ, հաւաստիքներ կամ կտակներ:

1921—22ին, երբ Լոնտոնի ժամուն խնդիրը կար, իր հիացողները— Աբէլ Վրդ. Նազարեանն ալ միասին— կը հաւաստէին թէ իր սրտովը չէ եկեղեցին, թէ իր փառքի կոթողը պիտի ըլլայ Հայաստանի անդրանիկ համալսարանին շինութիւնը:

Հայաստանը չիրականացաւ— իրրեւ անկախ պետութիւն— եւ Գ. Կիւլպէնկեանը ոչ իսկ ժպքէն անցուց մէկ միլիոն սդերլինը տրամադրել ճահիճները չորցնելու: Ճիշդ այն պահուն, երբ օտարական մը, Տօքթ. Նանսէն, գլուխը քարին կը զարնէր, անոր գոնէ կէսը հայթայթելու համար:

Փարիզը պէտք ունէր միջնակարգ վարժարանի մը, ճեմարանի մը: Գ. Կիւլպէնկեան, որ մէկ միլիոն տոլար կը խոստանար երկու տարի առաջ, գաղութներու մէջ դպրոցներ եւլն. բանալու համար, գոհացաւ տարին տասը սան որդեգրելով (60 հազար ֆրանք), ափ մը վարդապետներու բացած ճեմարանին:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը ծրագիր ունի Սուրիոյ 40,000 հայ գաղթականներու տեղաւորման համար: Մինչեւ հիմա կարելի եղած է տեղաւորել միայն 8,000 հոգի: Չարիւր հազար սդերլին պէտք է, մնացածին համար, տարին 25,000 սդերլինի հաշուով: «Բարի Գալուստը» ոչ իսկ լսել կ'ուզէ: Մինչդեռ կրնար մէկ չէքով անմահանալ:

Մուսուլի մէջ, 6-7 գիւղեր յատկացուած են, հայ գաղթականներու տեղաւորման համար: Տրամադրելի գումարով հազիւ կարելի եղած է 700 հոգի տեղաւորել: Ո՞ւր է «Բարի Գալուստը»: Մանաւանդ որ, տրամադրուած հողերը սահմանակից են ոչ աւնքան վանայ ծովուն, որքան քարիւղի հորերուն:

Տէր Զօրի մէջ, ափ մը մարդիկ ճրագ մը վառեր են վարժարան մը մէջ եւ միամտօրէն կը սպասեն որ հեռաւոր սուրբը կը 400 ոսկի (40,000 ֆրանք) տրամադրէ, դպրոց, եկեղեցի եւ գերեզմանատուն շինելու համար: Դիմեր են նաեւ Գ. Կ.ին: Հարց է թէ բարեհաճե՞ր է նամակին վրայ նայիլ...

Ասօ՞նք դեռ, Անատոլուէն քշուած բեկորներու մասին, որոնց թիւը 3—4000ի կը հասնի արդէն, եւ որոնց գէթ մէկ մասը տեղաւորելու համար միլիոններ պէտք են, որոնք «Բարի Գալուստ»ներու կը սպասեն...

Աւ՞յս է «ազգային վարկն ու փառքը»...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՄԻՏ ՋՐՄԵՂԱՆՔՆԵՐ

«Հայրենիք» խմբագրականի մը մէջ վերլուծելով «Երեւան»ի ծանօթ յայտարարութիւնները՝ Հայաստանի կառավարութեան եւ գաղութներու յարաբերութեանց մասին, դիտել կուտայ (28 յունուար).

— «Խիստ յատկանշական են այս չքմեղանքները բոլշեւիկներու բերնին մէջ: Այն բոլշեւիկներու, որոնք ամբողջ մարդկութեան գործերուն խառնուելու եւ բոլոր ազգերու բախտը իրենց ձեռքով տնօրինելու իրաւունք կը վերագրեն իրենք իրենց եւ այդ իրաւունքը յամառօրէն կը կիրարկեն աշխարհի բոլոր անկիւններուն մէջ, ճակատակ ամէն կողմէ եղած բունդոքներուն:

Մեծապէս յատկանշական են, այո՛, «Երեւան»ի արդարացումները, երբ նկատի կ'առնենք, որ բոլշեւիկները իրենց մենաշնորհն են դարձուցած տկդի թէ անտեղի խօսելու աշխարհի բոլոր հարստահարուածներու, անունով իրենց ինքնաւարութեան տակ առնելու զանոնք, միշտ հրապարակ գալու անոնց պաշտպանի դերին մէջ եւ որոշ պարագաներու տակ նոյնիսկ թէ բարոյական եւ թէ նիւթական օգնութիւն ճասցնելու անոնց: Անգամ ափրիկէի սեւամորթները կ'արժանանան անոնց ճովանաւորութիւնը վայելելու բախտին:

Արդ՝ այդ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ բացառութիւն կը կազմեն աշխարհիս ամէնէն ճալածական, ամէնէն ճարստահարեալ, օգնութեան ամէնէն կարօտ Հայերը:

Պատճառը շատ պարզ է. որովհետեւ ճալածողը բոլշեւիկներու ամէնէն սրտակից բարեկամը Թուրքիան է, որ ինչ ալ ընէ՝ բոլշեւիկները պիտի արդարացնեն կամ լաւագոյն պարագային լռեն:

Եթէ ճալածողը ըլլար ո եւ է «ճակայեղափոխական» պետութիւն, տարակոյս չկայ, որ բոլշեւիկները աճագին աղմուկ պիտի ճանէին ճայկական վերջին ճալածանքներուն առթիւ եւ ոչ մրայնպիտի մոռնային «միջազգայինիրաւագիտութեան» սաճմանները, այլ եւ նիւթական խոշոր աջակցութիւն պիտի ցոյց տային ճալածեալներուն դժբախտաբալ, Հայերու թշնամին Թուրքիան է եւ անոր ամէն արարքն արդարացնելն եւ պաշտպանելը բոլշեւիկներու քաղաքական իմաստութեան ճիմնական կանոններէն մէկն է:

Եթէ ճայանուն բոլշեւիկները քչիկ մը Հայու սիրտ ունենային կամ գէթ աւելի ուղղամիտ ճամայնավարներ ըլլային, ապաճովաբար մրջոցներ պիտի գտնէին գէթ չափով մը թեթեւցնելու Թուրքիոյ ներսը տառապող ճայկական վերջին մնացորդներուն վիճակը, ինչպէս նաեւ դիւրացնելու Սուրիա ճասնող իրենց արիւնակիցներու փոխադրութիւնը Հայաստան»:

ՉԷՆՔԵՐ ԲՈՆՈՒԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՄԷՋ

Պէյրութէն կը ճեռագրեն թէ մաքսատան պաշտօնեաները գրաւած են չորս սնտուկներ, որոնք կը պարունակէին 120 ատրճանակ եւ 20,000 փամփուշտներ, որ գերմանիայէն ղրկուած էին սուրիացի Ճիմէտ Սթամպուլի անուն ճացագործի մը ճասցէին: Ճիմէտ ձերբակալուեցաւ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մոսկուա եւ Իտալիա կ'օգնեն Թուրքիոյ

Անատոլուի գործակալութիւնը հեղինակաւոր աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ՝ Թրքական ղրամը ամրապնդելու համար Էնկիւրիի կառավարութեան ձեռք առած միջոցները անմիջական արդիւնքներ պիտի տան:

Ծորհրդային կառավարութիւնը, կ'ըսէ, Թրքական գանձի տրամադրութեան տակ դրած է 1,600,000 տոլար, որ կը ներկայացնէ Թուրքիայէն մէկ տարուան ընթացքին կատարած գնումներուն փոխարժէքը:

Միւս կողմէ, իտալական ղրամատուն մը մէկ միլիոն ստերլինի վարկ բացած է կառավարութեան: Այս վարկը նախաքայլը կը կազմէ այս ղրամատան հետ կատարուելիք կարեւոր գործառնութեանց:

Օսմանեան Հանրապետութիւն

Թաւժդի Պոյսոյ Ճոթակիցը կը հեռագրէ փետր. 9 Թուականով·

Կառավարութիւնը այսօր կը խորհրդակցի Թէ ինչ պատասխան պէտք է տայ Փարիզի Օսմանեան Հանրային Պարտքի վարչութեան, որ խնդրած էր հերքել մորաթորիում ուզելու մտադրութիւնը:

Այս իրիկուն Էնկիւրիէն կը տեղեկանան Թէ՝ ըստ կառավարութեան անկարելի պիտի ըլլայ համակերպիլ Հանրային Պարտքի համաձայնագրի 17րդ յոդուածին:

Մինչ այդ կ'ըսուի Թէ Պանքա Ռոմմէրչիալէ Իտալիանան մէկ միլիոն անգլ. ոսկիի վարկ բացած է կառավարութեան:

Թուրքեւհելլէն ուամանայնագիրը

Թուրքեւհելլէն բանակցութիւնները, որոնք տեղի կ'ունենային Թէվֆիք Ռեամիլ պէյի եւ Ցոքասի միջեւ՝ աւարտած եւ արդիւնքի յանգած են: կը մնան միայն, փոխանակութեան խնդիրներէն դուրս կարգ մը երկրորդական հարցեր, որոնք պիտի կարգադրուին արտաքին գործավարութեան եւ հելլէն դեսպանին միջեւ:

Հելլէն պատուիրակ Ցոքաս էնկիւրիէն բերած է համաձայնագրին մէկ օրինակը զոր Աթէնք պիտի տանի իր կառավարութեան քննութեան ենթարկելու համար: Համաձայնագրին մէկ օրինակն ալ տրուած է արտաքին գործավար Թէվֆիք Րըշտի պէյի եւ պիտի քննուի էնկիւրիի մէջ:

Ցոքաս իր կառավարութենէն ստորագրութեան լիազօրութիւն պիտի ուզէ: Յայտնի չէ Թէ համաձայնագիրը ո՞վ պիտի ստորագրէ Յունաստանի կողմէ, միայն Թէ հաւանական է որ ստորագրութիւնը այս ամսու վերջ ըլլայ, մասնաւոր արարողութեամբ:

Լոնտոնի խորհրդաժողովին շուրջ

Հինգ մեծ պետութիւնները կը շարունակեն իրենց սակարկութիւնները Լոնտոնի մէջ: Այժմ օրակարգի վրայ է սուզանաւերու խնդիրը:

Անգլիոյ ելմտական նախարար Սնոտըն խօսեցաւ կարեւոր ճառ մը, որ անթելով ճաղորդուեցաւ նաեւ միացեալ նահանգներ եւ Ֆրանսա:

— *Աշխարհ, ըսաւ, աչքերը սեւեռած է նաւային խորհրդաժողովին վրայ: Մեծ յոյս կը յայտնուի Թէ առար արդիւնքը պիտի ըլլայ, ինչպէս ըսաւ նախագահ Հուվըր ամերիկեան խորհրդարանին մէջ, պակսեցնել վէճերը աշխարհի մէջ եւ զեղչել նաւային սպառազինութեանց տնտեսական մեծ բեռը: Եթէ չյաջողի ուշագրաւ յառաջդիմութիւն մը ընել այս երկու ուղղութիւններով, ձախողութիւնը մահացու հարուած մը պիտի տայ յոյսերուն այն ժողովուրդներուն, որոնք խաղաղութեան կը տենչան եւ պիտի ստեղծէ այն տպաւորութիւնը Թէ պետական մարդոց խօսքերը եւ Փարիզի ուխտին հանդիսաւոր յանձնառութիւնները իմաստէ զուրկ ցոյցեր էին միայն:*

Վստահ եմ Թէ խորհրդաժողովին նպատակն է ընդառաջ երթալ ժողովուրդներու բաղձանքին եւ յանգիլ հաժաձայնութեան մը, որ ազգերուն տայ ո՛չ միայն ապահովութեան տպաւորութիւն մը, այլ Թոյլ տայ անոնց պակսեցնել սպառազինութեանց ծախքերուն ճնշող բեռը: Մինչեւ հիմա խորհրդաժողովին ընթացքն եղաւ գոհացուցիչ, ու կը կարծեմ Թէ արդիւնքը պիտի փութացնէ տիեզերական զինաթափութեան ժամը:

Թէեւ Մ. Նահանգները իրենց պատերազմական հլտտացոյցին կը յատկացնեն իրենց հասոյթին աւելի քիչ մասը քան ուրիշ երկիրներ, եւ սակայն ամբողջական գումարը շատ աւելի բարձր է քան աշխարհի միւս մեծ պետութիւններունը:

Աշխարհի բոլոր մեծ պետութիւնները, բացի Գերմանիայէն, որուն զինաթափութիւնը պարտաւորիչ եղաւ, սպառազինութեան համար կը ծախսեն շատ աւելի քան պատերազմէն առաջ: Ասիկա տխուր պատասխան մըն է, երբեմն անուցուած այն յոյսին Թէ՝ դաշնակիցներու յաղթանակը սպառազինութեանց բեռէն պիտի ազատէր ազգերը:

Աշխարհի մէջ պատերազմական նիւթերու յատկացուած ընդհանուր գումարն է 4,500 միլիոն տոլար (112ուկէս միլիառ ֆրանք): Այս գումարին 100ին 60ը կը ծախսէ Եւրոպա, 100ին 20ը՝ Մ. Նահանգները, իսկ 100ին 20ը՝ աշխարհի մնացեալ մասը:

Ապացուցուած է որ՝ բացարձակապէս սխալ է այն առածը Թէ պատերազմի պատրաստուիլը լաւագոյն միջոցն է անկէ խուսափելու: Սպառազինութիւնները պատերազմի կը մղեն ու անոնք կը կատարուին ու կ'աւելցուին՝ նոյնպէս պատե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՀ ՓՐՈՖ. ՄԱՐՔՎԱՐՏԻ

Վերջին պահուն Պերլինի մեր թղթակիցէն ստացանք նամակ մը, որ կը հաղորդէ ցաւալի լուր մը: Փրոֆ. Եոզէֆ Մարքվարտ, յայտնի հայագէտն ու Հայերու բարեկամը, փետրուար 3ին երկուշաբթի գիշեր մեռած է՝ թունաւորուած օդային կազէ, որ բաց մնացած էր անզգուշութեան հետեւանքով: Հանգուցեալը 66 տարեկան էր: Յուղարկաւորութեան մասնակցած է Պերլինի հայ գաղութը, որուն կողմէ գամբանական խօսած է տոքթ. Արտաշէս Աբեղեան:

Մանրամասնութիւնները վաղուան թիւով:

ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆԻ ԾԽԱԽՈՏ

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն Թէ ծխախոտի վարչութեան հետ կատարուած բանակցութեանց հետեւանքով. Հէրման Սփիրէր ընկերութիւնը Իզմիրի մէջ հաւաքուած բոլոր ծխախոտները պիտի գնէ: Այս ծխախոտները մէկուկէս միլիոն քիլօ են եւ երկու միլիոն ոսկի արժէք ունին: Հէրման Սփիրէր ընկերութիւնը ընդունած է անգլիական ոսկիով վճարել այս երկու միլիոնը: Այս կերպով, մեծ գումարով ստերլին հրապարակ պիտի գայէ Սակարեանին մէջ:

ԹՈՒՐՔ ՄԵԾ ԼԻՍԷ ՄԸ ԱՅՐԱԾ

Անցած գիշեր այրած են Պոլիս Չէմպէրլի Թաշ գտնուած Ֆէյզը Ագիէ լիսէին երկու մեծ շէնքերը, որոնք ծանօթ էին Ցիֆթէ Սէրայլար անունով եւ ասկէ առաջ իբր ամերիկեան ճիւանդանոց կը գործածուէին: Շրդեճը ծագում առած է աղջկանց շէնքին միջին յարկը գտնուած ճաշարանէն:

Լուր տրուած է երկու սեռէ բոլոր աշակերտներուն որոնքայդ պահուն կը քնանային:

Շրդեճը տեւած է 5 ժամ: Չիմա կանգուն կը մնան միայն խանձած պատերու կմախքներ եւ գերանի կտորներ, իբր մնացորդ 80 սենեակնոց ապարանքներուն: Ոչ մէկ կարասի կարելի եղած է ազատել: Վնասը 100 ճազար ոսկիի կը ճասնի:

ՄՈՍԿՈՒԱ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՊԱՊԻՆ

Լոնտոնի խորհրդային դեսպան Սոկոլնիկով կը յայտարարէ Թէ Մոսկուա կը պատրաստուի պատասխանել Պապին կողմէ իր դէմ եղած ամբաստանութեանց:

Պապին բողոքը մեծ գոհունակութիւն առաջ բերած է Անգլիոյ կաթոլիկ եւ նոյնիսկ բողոքական շրջանակներուն մէջ: Անգլիացիները կը ցաւին միայն Թէ ինչո՞ւ այդ բողոքին նախաձեռնարկ եղաւ Պապը եւ ոչ Թէ Քէնթրպըրիի արքեպիսկոպոսը:

Վաշինկթընի արտաքին նախարար նշանակուեցաւ կարդինալ Պաչելլի՝ կարդինալ Գասպարիի փոխարէն:

Պոհեմիոյ օդանաւային կայանէն դէպի Լոնտոն մեկնած օդանաւ մը առջի օր վար ինկաւ անգլիական ճոդի վրայ, Մայտընի մէջ, Սըրրէյի նաճանգ: Օդանաւը այրեցաւ: Ձամբորդներէն երկուքը մեռան: Օդանաւի վարիչը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Մեքենավարը, սպասաւորը եւ ուրիշ ճամբորդ մը Թեթեւ վէրքեր ստացան:

Պոհեմիոյ մէջ ժողովրդական կուսակցութեան (Ջօր. Ավերէսքուի) անդամները մանիուի դաւիլճին դէմ ցոյց մը կատարեցին արքայական պալատին առջեւ: Այս առթիւ Թեթեւ ընդճարում մը ունեցան ոստիկաններուն ճետ:

ԳՐԱԾ ՈՐՍՏԱԿԱՓԵՐԸ

1928թ. փետրվարի 14-ին Ելյանի գործադիր կոմիտեի նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանը հրավիրեց քաղաքի ոստիկանապետ ընկ. Ս. Ավետիսյանի, քաղաքային տնտեսության վարիչ ընկ. Ա. Մելիքյանի, Ելյանի ջրագծի վարիչ ընկ. Ա. Ալեքսանյանի, Ելյանի ջրագծի ինժեներ

ԲԱՐԻՇԽԱՐՀԱՑՈՒՄՆԵՐ

Յոգեբ. Կիսելյովսկի, վրաստ. Հայերը հետաքրքիր ազգ են, սակայն ունեն նաև որոշ թերություններ, որոնցից ամենամեծը, իմ կարծիքով, ընկերասիրության պակասն է։ Ես ուզում եմ հայերի մեջ ստեղծել բարեկամների մի խումբ, որոնց հետ կարողանամ ազատ շփվել, կարողանամ ինձ նրանց մեջ զգալ այնպես, ինչպես ձկնիկն է զգում ջրի մեջ։ Ինչպե՞ս կարող եմ դա անել։

Ընկեր Կիսելյովսկի, ձեր նամակը ինձ ստիպեց մտածել այն մասին, թե ինչպիսի՞ն պետք է լինի իսկական ընկերասիրությունը։ Ես կարծում եմ, որ ընկերասիրությունը ոչ թե ինքնանպատակ է, այլ միջոց՝ ընկերներ ձեռք բերելու համար։

րազմի կարելիութեան կամ հաւանականութեան պատճառով։ Անոնք անշէջ կը պահեն ռազմական ոգին, ու երբ միջազգային վէճ մը ծագի, մարդիկ միշտ կը փորձուին սպառազինութեանց դիմել։ Պատերազմը երբեք բան մը չի կարգադրեր։ Անիկա երբեք չհաւելցներ ապահովութեան տպաւորութիւնը յաղթականներու մօտ, ու արդէն բնաւ յաղթական չկայ։

Մեծ պատերազմին հետեւանքները ապացուցին այս ճշմարտութիւնները, որովհետեւ անկէ ի վեր կարծեցեալ յաղթականները ճիգ ըրին աւելցնելու իրենց ուժերը եւ օգտագործելու գիտութիւնը՝ որպէսզի յաջորդ պատերազմը դարձնեն աւելի անգութ եւ աւելի կործանարար։

Սնոտին՝ յիշելով Անգլիոյ պարագան, ըսաւ թէ պատերազմի պարտքերը, բանակն ու թոշակները ո՛րքան սուղ կ'արժէն անգլիացի հարկատուներուն, որոնք աշխարհի մէջ ամէնէն շատ տուրք վճարողներն են, օրական մէկ միլիոն ոսկի (125 միլիոն ֆրանք)։

«Մեր տուրքերու երեք քառորդը, ըսաւ, կը գործածուի վճարելու համար անցեալ պատերազմներու պարտքերը եւ պատրաստելու համար ապագայ պատերազմները»։

Վերջացնելով, ընկերվարական նախարարը ունկնդիրներուն կը ձգէ եզրակացնել թէ՝ աշխարհ ո՛րքան պիտի բարգաւաճէր, եթէ պատերազմին նուիրուած բոլոր ճիգերն ու հասոյթները յատկացուէին մարդկութեան բարօրութեան համար։ Ու ամէնէն վերջ ըսաւ. «Վանենք պատերազմը մարդոց մտածումէն ու սովորութիւններէն, եւ մեր զաւակներն ու թոռները պիտի օրհնեն մեր յիշատակը»։

Ծովակալ Գրիգորեւիչ Մոսկուա կանչուած

Արտասահմանի ռուս թերթերը կը գրեն թէ խորհրդային կառավարութիւնը Մոսկուա կանչած է ցարական նաւատորմի նախկին ծովակալ Գրիգորեւիչը, որ տարիներէ ի վեր Ֆրանսա կ'ապրի։ Եթէ չերթայ՝ փոխ-վրէժի պիտի դիմուի իր ընտանիքին դէմ։

Այս հրաւէրին պատճառը չի գիտցուիր։ Ծովակալ Գրիգորեւիչ Ռուսիայէն մեկնած էր խորհրդային անցագրով մը։

Ֆրանսայի մէջ հեռու կ'ապրէր տարագիրներու շրջանակէն եւ բնաւ չէր զբաղեր քաղաքականութեամբ։

Զօրավար Կուտեպով անգլանալի

Ըսի-ըսաւները կը շարունակուին զօրավար Կուտեպովի անհետացման շուրջ, առանց որեւէ կերպով լուսաբանելու գաղտնիքը։

Պելճիքայի հետքին մասին նոր տեղեկութիւններ կը հասնին։ Յունուար 26էն 27 լուսնալիք գիշերը, առտուան ժամը 2.15ին Պրիւսելի Սակարանի հրապարակին վրայ տեսնուած է ցեխով ու փոշիով ծածկուած մեծ ինքնաշարժ մը՝ որ ուղղուած է դէպի Անվէրս։

Այդ օրերուն Անվէրս հասած էին երեք խորհրդային շոգենաւեր։ Ասոնք են՝ «Միկոյեան» շոգենաւը, հասած յունուար 16ին եւ 25ին մեկնած դէպի Ալեքսանդրիա. «Կարլ Մարքս» շոգենաւը, հասած յունուար 27ին եւ մեկնած փետր. 1ին դէպի Լիվրփուլ. երրորդը՝ «Սպարտէկ», Անվէրս հասած յունուար 27ին եւ Լենինգրադ մեկնած 30ին։

Կ'ենթադրուի թէ ռուս զօրավարը դրուած է «կարլ Մարքս»ի կամ «Սպարտէկ»ի մէջ եւ արդէն այժմ Մոսկուա կը գտնուի...

Միւս կողմէ Ֆրանսացի գաղտնի ոստիկաններ հասած են Պերլին եւ գերման գաղտնի ոստիկաններու հետ միասին քննութիւններ կը կատարեն Գերմանիոյ մայրաքաղաքին եւ Համպուրկի մէջ, հետք մը գտնելու յոյսով։

Շաթօրընարի շրջանէն ուրիշ վկաներ ալ կը հաստատեն թէ յունուար 27ին տեսած են խորհրդաւոր ինքնաշարժ մը։

Զօր. Միլլեր, որ յաջորդ նշանակուած էր զօր. Կուտեպովի, կոչ մը ուղղելով հանդարտութեան կը հրաւիրէ ռուս տարագիրները, յայտնելով որ Ֆրանսական կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է գաղտնիքը պարզելու համար։

Կաթի սուղը Լեհիգրադի մէջ

«Թայմզ»ի Րիգայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ խորհրդային իշխանութիւնները հրահանգած են գործակցական ընկերութեանց՝ որ աշխատին աւելի մեծ քանակութեամբ կաթ հայթայթել։ Ցարդ, պարենաւորման դրութեան համաձայն, միայն երեք տարեկաններէն վար մանուկներուն արտօնուած էր կաթ ստանալ։ Նոր հրամանը յոյս կը յայտնէ թէ տարիքի սահմանը աստիճանական կերպով պիտի բարձրացուի մինչեւ ութ տարեկանը։ Ութ տարեկաններէն վեր եղողները չպիտի արտօնուին կաթ ստանալ, նոյն իսկ համաձայն նոր կարգադրութեան։

Խորհրդ. դեսպանատուն մը խուզարկուած

Մեքսիկայէն կը հեռագրեն փետր. 10 թուականով.

Երէկ իրիկուն գաղտնի ոստիկանները խուզարկութիւն մը կատարեցին խորհրդային դեսպանատան մէջ, դեսպան Մակարի եւրոպա մեկնելէն յետոյ։ Երկարօրէն հարցաքննելէ յետոյ ծառաները, ձերբակալեցին անոնցմէ մէկը։

Նոյն ինքն դեսպան Մակար շուրջ երեք ժամ վար դրուեցաւ վէրա Քրուզի մէջ, մինչ ոստիկանութիւնը խորտակելով դիւանագիտական կնիքները, կը խուզարկէր սնտուկները և կը գրաւէր բազմաթիւ վաւերաթուղթեր։

Նախակրթութիւնը թուրք դպրոցներու մէջ

Նախակրթութիւնը միայն թուրք դպրոցներու մէջ տրուելու մասին կարգադրութիւնները կ'ըլլան կառավարութեան կողմէ, ինչպէս գրուած էր արդէն։ «Ազդակ» կ'իմանայ թէ այս մասին պէտք եղած պատրաստութիւնները այս տարեշրջանին վերջը լրացած պիտի ըլլան եւ նոր տարեշրջանէն սկսեալ թուրք տղաքը թրքական նախակրթանները միայն պիտի յաճախեն։

Յիշեալ թերթին տեղեկութեանց համաձայն, օտար նախակրթարանները գտնուող թուրք տղոց թիւը մօտերս պիտի ճշդուի, աշակերտներու թիւին համաձայն տեղ պատրաստելու համար։

Ի հարկին, դպրոցներու մէջ դասարաններ պիտի աւելցուին եւ կարգ մը վայրեր ալ նոր դպրոցներ պիտի շինուին։

*** *Նահանգային վարչութեան կողմէ սկսուած 11 նոր դպրոցներուն շինութիւնը մինչեւ ապրիլի վերջը պիտի աւարտի։*

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ՍԱՐՍԵԼԻ ՄԷՋ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԵՐԵԿՈՅԹ ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Ջ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՊԱՏԻՒ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ

8 Մարտ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

Գ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը Շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10 պատմական ժամերիագիզմը եւ անոր քննադատութիւնը, ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ։

Բ. ժամ 10—11 կազմական կանոնները, Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ։

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի վրէժ խումբի ժողովը՝ այսօր Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Քրիստափոր Ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Յունաստանէն, Սուրիայէն եւ այլ շրջաններէ վերջերս Մարսէյլ եկած բոլոր Դաշնակցական ընկերները փետր. 16ին, կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 63 Rue de la République սրճարանին վերնայարկը։

ՀՐԱՒԻՐ

Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ժողովի կը հրաւիրուի Ա. հարոնեանի Յոթելեանի Փարիզի եւ շրջակայից ընդհ. ժողովը, 71 Av. Kléber։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Անիէռ-Պուա Քոլոնպի մասնաճիւղի ժողովը՝ այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 79 Rue des Chambards, Bois.Colombes։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ հօրեղբօր որդիս Սիսցի Արթին Քիւլէլեան (26 տարեկան) հօր, անուն՝ Աւետիք, մօր անուն՝ Թուվրան։ Այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Ձինք ճանչցողներէն կը խնդրուի իմացնել Յունաստանէն նոր եկած իր հօր եղբօր աղջկան՝ Մարիամ Կիւլիեանի c)o G. Blanchon St. Julien en Alban, (Ardèche).

— Բալուի Սոկրատ գիւղէն Ալթուն Գրիգորեան, հօր անուն՝ Պաղտատ, մօր անուն՝ Զաքար, կը փնտռէ իր հօրեղբայրը Ղազար Գրիգորեան, որ կը գտնուի Ամերիկա։ Բալուի Հայրենակցական Միութենէն եւ հայրենակիցներէ կը խնդրուի իմացնել Garabed H. Pepeian/ Maison Volancine, Fontaines S) Saône (Rhône).

— կը փնտռուի Թագուոր Խաչիկեան (Խաչմանուկեան) որ 1927ին կը յաճախէր Սէն Միշէլի (փարիզ) Սէն Լուի Լիսէն։ Իմացնել՝ իր հօրեղբօրորդւոյն Պարգեւ Խաչմանուկեանի 30 Rue Lademie Lune. Montreuil s) Bois (Seine).

— Եոզղատի Էլէնճի գիւղէն Այվազեան Աւետիսի աղջիկը Կիւլպէյազ (Վարդուհի) կը փընտռէ իր հօրեղբայրները Առաքել եւ Ապիսոն Այվազեանները իրենց զաւակաց հետ։ կը կարծուի թէ հիւսիսային Ամերիկա կը գտնուին։ Իմացնել Վարդուհի Չէլեբեանի 20 rue de Bezons. Courbevoie, (Seine.)France

Պ. Գ. ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս իրիկուն ժամը 21ին Մարսիլիոյ «Մասսիլիա» սրահին մէջ իր երկրորդ նուագահանդէսը պիտի տայ յայտնի ջութակահար Պ. Գէորգ Սինանեան։

Յայտագրին մէջ են՝ Մոցարտի Concerto en ré, թիւ 4, Քորէլլիի «Ֆոլլիա»ն, Շումանէն սոնատ մը, ինչպէս նաեւ զանազան կտորներ Բաշելէ, Տիբքասէ, Սարազաթէ, Քրայսլէրէ, Փալաշքրէ, կրովլէզգէ։ Դաշնակին կ'ընկերանայ Աշիլ Սանճի։

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքլավա, քաատայիֆ, հէլվա, եւայլն։

25 Rue Vilin, Paris (20e)
Հեռաձայն Menil. 69—15

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳԻՒՂԵՐ

Վեներական ախտերը 2 ֆրք., Թոքախտը 3, Նորածիններու առողջապահութիւնը 3, Ջերմամիզուկենէ գերծ մնալու միջոցները 5, ինչ է սիֆիլիսը 6, Ամուսնական առողջապահութիւն եւ սեռային հիւանդութիւններ 10, Թիւրկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Սերնդագործում եւ սեռական առողջաբանութիւն 10, Մտերիմ զրոյցներ 30, Մատեան մանկանց 40, Սեռային առողջապահութիւն (կազմուած) 50 ֆրանք։

Դիմել՝ Madame A.V. SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Mouli-neaux (Seine)

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուաս։ Ազգամիտ եւ արագ խորհրդակցութ.-ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	124.19
Տոլար,		Ðollar	25.54
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
»		II »	1505.—
»		III »	1500.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ձոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

Ա. Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ր Ո Ի Ր Ա. Ժ Ա Ն

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար
կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող միանալ ձեր

փական հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

'' ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթր.* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *աժէն օր ժամը 10—12 եւ 3—իսկ կիրակի ժամը 10—12։*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Տ. Բէզդադեանին։ Ընդ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց եղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—Պ. Տէր Աբրահամեանին։*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

Զրիւրաւր կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժները հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

ՀԱՒԱԲՈՑԾՆԵՐՈՒՆ

Եթէ կը փափաքիք հաւերը առատ ածեն, ձեզի կը խորհուրդ տանք, շուտ պարարտացնել հիւանդանան, անոնց մեծ մեթոտներու հետեւելով։ Համեստ դրամագլուխով հացուցիչ շահ մը ապահովելու համար փութացէք կարդալ Ղ. Շերիտճեանի «ՀԱՒԱԲՈՒՅՍՈՒԹԻՒՆ» գիրքը։ Ֆրանք. Դիմել՝ հեղինակին 18, Villa des Roses, Bois-Colombes։ Պալենց գրատուն կամ Գեւոնեանի՝ «ցառաջ»ի խմբագրատուն։

Մեծաքանակ գնողին գոհացուցիչ զեղչ։

ՍԱՓՐԻԶ ՅԱԿՈԲ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

(ՊԼԻՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՍԱՓՐԻԶԸ)

Սէվրանի իր երկսեռ յաճախորդներուն դիւրութեան համար իր տունը կ'ընդունի ամէն կիրակի կէս օրէ վերջ եւ շաբաթի ամբողջ օրը։ Անթերի սպասարկութիւն։

Հասցէ.— Avenue Jules Verne, Sevran (S. et O.)

ODEON COLUMBIA

Ցիեզերահռչակ Քոլոմպիա եւ Օտէոն վաճառանիշով ձայնասկաւառակներ, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ։ Գերազանց կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նուագներու ճոխ մեներք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ Փորձեցէք մար դիմեցէք՝

ԹԻՒ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժամանակակից եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անթերի սպասարկութիւն։ Մօտ օրէն տէօնէր քէպապ, ընկերական եւ հայկական հաւաքավայր։

Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԵՐՃԵԱՆ

40 Rue Pierre Corneille, LYON

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON *և* COLUMBIA *վաճառանիշով փլաքները։ Ճոխ մեներք յունարէն և Թուրքերէն փլաքներու*

ԱՊԱՌԻԿ ՖՈՆՕՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26*

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԶԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ

18 Rue MONCEY, 18

Փլաս տիւ Փանի մօտ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-80

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասը գէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ջրի կորդի ու ռակոյի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

13 FÉVRIER 1930

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 1186 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — Գինն՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱՑ ԽՕՍՔ

Հ. Յ. Դ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Արդէն երկրորդ շաբաթն է որ կը շարունակուի Հ. Յ. Դ. Եւրոպայի կեդր. կոմիտէին կողմէ Փարիզի մէջ բացուած դասընթացքը։

Կարելի չէ առանց խանդաղատանքի դիտել այդ իրողութիւնը, գաղթիւնը, Քաղթիէ Լաթէնի պորտին վրայ, բանուկ սրճարանի մը վերնայարկը։

Պատմե՞նք, միջանկեալ, թէ այս Լոյս-Քաղաքին մէջ, ոչ «Յառաջ»ը Տուն մը ունի իրրեւ հայկական կեդրոն, ոչ ալ Դաշնակցութիւնը, (պիտի ունենայ)։ Եւ մեր հանրային կեանքի բոլոր արտայայտութիւնները տեղի կ'ունենան աւելի կամ պակաս տանելի սրճարաններու անկիւնը, վարձու սրահներու եւ թատրոններու մէջ։ Այն ալ, հազաձայն իրենց յարմարութեան եւ պայմաններուն, ոչ թէ մեր ուզած ժամուն, կամ հարկ եղած դանակով։ Մինչդեռ, այդպիսի հաստատութիւն մը կրնար նոյն իսկ եկաւժուտի աղբիւր դառնալ։ Հաշուա՞ծ էք թէ ի՜նչ գաւարներ կը մսխուին ամէն տարի, ժանաւանդ այս եղանակին, հայկական ժողովներու, հանդէսներու, ներկայացումներու եւ բեկոյթներու համար։

Այսպէս ուրեմն, շաբաթը երկու անգամ, 50-60 երիտասարդներ — մեծ մասով բանուոր — հազիւ կազդուրուած օրուան տաժանքէն, ճաշէն անմիջապէս յետոյ կը խմբուին «ծածօթ հաւաքատեղին»։ Այնպէս ինչպէս ըզլոց պիտի երթային։

Այդ երկու օրը, սրճարանին վերնայարկը կը դառնայ մտերիմ, տաքուկ վառարան մը, ուր դասախօս եւ ուսանող կը մոռնան առանց ո՛ր եւ է պաշտօնական, հանդիսաւոր այլ առուցիկ սեթեւեթի։ Ինչպէս Դաշնակցութեան բոլոր արտայայտութեանց մէջ։

Դասախօսութիւնները կազմուած են համաձայն ամփոփ յայտագրի մը.— Դաշնակցութեան ծրագիրը, պատմութիւնը, քաղաքական ուղեգիծը, կազմակերպական կանոններ, ուրիշ քաղաքական կուսակցութիւններ, ընկերվարական շարժումը, միջազգային իրաւունք, հայկական դատին դիւանագիտական պատմութիւնը, քաղաքական տնտեսագիտութիւն եւն։

Մէկ խօսքով, «տարերք» քաղաքական գիտութեանց։ Գործնական, անհրաժեշտ գիտելիք, որուն պէտք ունի մեր նոր սերունդը, ինքն իրեն եւ վաղուան համար։ Մանաւանդ այս պոռոտաններուն վրայ։

Հա՞րկ է բացատրել, կրկին եւ կրկին, թէ մարդիկ աւելի դիւրաւ Դաշնակցական կ'ըլլային երէկ, երբ մեր հողին մէջ էինք, անոր բոլորտիքը կամ սահմանին վրայ։

Լեռն ու հովիտը, արտն ու արօրը, վտակն ու գետը, մարդիկը, օդը, միջավայրը կը մղէին մեզ դէպի գիտակցութիւն, էջէն յեղափոխութիւն։

Այն ատեն ուրի՛շ էր աշխարհը, եւ բնազդն ու վիպական տունչը հրաշքներ կը գործէին։ Այն ատեն մարդիկ պատրաստ էին խմբովին կրակը նետուելու, մէկ ազդանշանի վրայ։

Այսօր,— ուրիշ օրեր, ուրիշ միջավայր, ուրիշ պահանջներ։

Ի հարկէ միջավայրը չի կրնար խախտել մեր հիմնական յաւանանքը։ Ոչ ալ ուղեգիծը։ Բայց այն «չեմ գիտեր ինչը» որ կը սաւառնէր մթնոլորտին մէջ, այնտե՛ղ, հայրենի երկնքին տակ, չունինք այստեղ։ Եւ աւելի ու աւելի պիտի շեշտուի այդ պակասը, քանի երկարին տարիները, այսպէս տժգոյն ու միօրինակ, եւ միշտ օտար սալայատակներու վրայ։

Կը մնայ — գիտակցութեամբ, գիտութեամբ լեցնել այդ պակասը։

Բայց ոչ թէ խառն ի խուռն թխելով, խճողելով, գլուխները դարձնելով «շտեմարան պիտանի եւ անպիտան գիտելեաց», ինչպէս կ'ընեն համայնավարները եւ ուրիշներ, այլ վարժեցնելով գանոնք խորհելու, դատելու, գործելու։ Ակադեմականներ չէ որ պիտի պատրաստենք, այլ ընկերներ՝ օժտուած՝ հիմնական գիտելիքներով։ Քաղաքական կուսակցութեան մը անդամին համար անհրաժեշտ ծանօթութիւններով։

Եթէ արձանագրուած ուսանողները եւ ուրիշներ, կանոնաւորապէս հետեւելով հաստատուած դասընթացքին, իւրացնեն այն ինչ որ կը տրուի ու պիտի տրուի, արդէն կեդր. կոմիտէն հասած կ'ըլլայ իր նպատակին, տուեալ պայմաններուն մէջ։ Իսկ ո՞վ կ'արգիլէ որ ուզողն ու ընդունակը, Դաշնակցական եւ քաղաքական «ուսմունք»ի հիմնական տարերքն ստանալէ յետոյ, շարունակէ զարգանալ եւ խորանալ, մինչեւ դեկավարութեան հասնելու արդար ցանկութեամբ։ Դասընթացքին ծրագիրն իսկ ճամբայ կրնայ բանալ այդ ուղղութեամբ, արթնցնելով, շարժման մէջ դնելով զանազան ընդունակութիւններ։

Որքան գիտենք, կեդր. կոմիտէն միայն Փարիզի համար նախմանափակած չէ այս ձեռնարկը, եւ շուտով դասընթացքներ կը հաստատուին—կամ եթէ ընդհատուած են՝պիտի վերսկսին — ուրիշ կեդրոններու մէջ։

Իրրեւ էապէս գործի կուսակցութիւն, Դաշնակցութիւնը մեզմէ կը պահանջէ կորովի եւ անընդհատ աշխատանք՝ ամէն տակատի վրայ։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան դասընթացքներն ալ մաս կը կազմեն այդ աշխատանքին։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԽԵԼՕՓ ԽՕՍՔԵՐ

Սուրիական կարգ մը թերթերու հակահայ հրատարակութեանց առթիւ, Պէյրութի «Ազդակ»ը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ. (29 յունուար).

— «Ամէն տեղ մեր ժողովրդի ենթարկուած դժբախտութեանց եւ յարձակումներուն պատճառները եղած են մեր չափազանց միամտութիւնն ու օտարին վրայ ունեցած հաւատքը։ Միեւնոյն աղբիւրէնկը ծնէին նախորդ տարիներ Սուրիոյ մէջ մեր կրած յարձակումները եւ միեւնոյնն է պատճառը նաեւ այսօր ցունաստանի մէջ։ Ընտնք չեն ճանչնար մեր իսկական զգացումները եւ այն խոր ցաւն ու դժգոհութիւնը որ կը կրենք օտարին հանդէպ։ Ոչ Արաբը եւ ոչ ալ ցոյնը ցարդ չեն կրցած ըմբռնել որ մեր ժողովրդի այսօրուան դժբախտ կացութեան պատասխանատուները օտարներն են, որոնք դարեր շարունակ ծաղրած են մեր արդար իրաւունքներն ու պահանջները։

Շատ կարեւոր թելադրութիւն մը մեր բոլոր գաղութներու ազգային իշխանութենէն։

Մեր ժողովուրդի բարօրութիւնն ու հանգիստը ապահովելու ամենակարեւոր միջոցը տեղական տարրին հետ բարւոք յարաբերութիւններ մշակելն է։ Աշխարհի որ ողմն ալ ըլլանք այս անհերքելի ճշմարտութիւնն մըն է։ Եւ տեղական տարրին համակրանքը շահելու եւ անոր վստահութեան արժանանալու միակ միջոցը մամուլն է։ Պէտք է մեր ժողովուրդը օրըօրին տեղեակ ըլլայ տեղական ժողովուրդին ու կառավարութեան մտածումներուն եւ փոխադարձաբար հաղորդէ նաեւ իրը անոնց։

Մեր գաղութը կը վայելէ օգտակար արդիւնքը այն հասկացողութեան, որ ամիսներէ ի վեր գոյութիւն ունի մեր եւ մեր տեղացի պաշտօնակիցներուն միջեւ։

Եթէ կ'ուզենք որ երկինքէն ինկող քարերը չծակեն մեղաւոր Շայունն գլուխը, օտարէն կտրենք մեր յոյսը։»

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻԻՆ ԹՈՆՔԻՆԻ ՄԷՋ

Հանոյին կը հետագրեն թէ ֆրանսական գաղթավայր թոնքինի Եէն-Պէյ քաղաքի գինուորները ապստամբած են։ Տեղացիներ միացած են նաեւ ապստամբներուն եւ փորձած գրաւել զօրանոցը։ Սպաննուած է ֆրանսացի սպայ մը։ Միջոցներ ձեռք առնուած են կարգը վերահաստատելու համար։ Գաղթայինն նախարար Փիէթրի, որ Լոնտոն կը գտնուի, անմիջապէս հետագրեց թոնքինի մարզպանին՝ ժանրամասնութիւններ պահանջելով։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱԼ

Աֆղանական սահմանագլուխէն հասած լուրերու համաձայն, Սինուարի ցեղախումբը ոտքակոծած եւ գրաւած է Թորքանի պահականոցը, Թիպէրի կիրճին աֆղանական մասին վրայ։ Աֆղանիստանի արեւելեան սահմանին վրայ առաջ եկած այս ապստամբութեան պատճառն այն է որ հնդիկ իշխանութիւնները վերջերս ձերբակալեցին իշխան Ահմէտ Ճանը, Սինուարիները ապստամբութեան դրգռելու համբաստանութեամբ։

Հեվէլէն կառավարութիւնը որոշած է Անգլիոյ մէջ կտրել տալ 19 միլիոն տրախմիի արծաթ դրամներ՝ 5, 2 եւ 1 տրախմինոց։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիոյ ելմտական տագնապը

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հաստատէ նախապէս իր հաղորդած լուրը թէ՝ Թուրքիա դրամական լուրջ տագնապի մը ենթարկուած է եւ կը պատրաստուի «մորաթորիում» պահանջել իր պարտատէրերէն։ Իրաւ է թէ Օսմ. Հանրային Պարտքի 1930 Մայիս 31ի կտրօններուն փոխարժէքը հայթայթած եւ Հանրային Պարտքի Փարիզի վարչութեան յանձնած է, սակայն այդ գումարը (անգլ. ոսկի) ձեռք բերելու համար Սակրանին մէջ կատարած զնումները աննախընթաց անկումի ենթարկեցին թրքական դրամը։ Ու եթէ նոյն փորձը կրկնուի յառաջիկայ տարի եւս, այն ատեն թրքական թղթադրամը աւելի մեծ տագնապ մը պիտի անցունէ, եւ երկիրը տնտեսապէս պիտի կործանի։

Այս պարագաները նկատի առնելով, գործավարներու խորհուրդը Էնկիւրիի մէջ յետ երկար խորհրդակցութեան, պաշտօն տուած է ելմտական գործավարին, որ Հանրային Պարտքի Փարիզի վարչութեան դիմելով պարզէ Թուրքիոյ ներկայ ծանր վիճակը եւ անկէ խնդրէ միջոց մը ցոյց տալ՝ «որպէսզի առաջքն առնուի նոր տագնապի մը՝ ընդհակառակ թէ երկրի եւ թէ բաժնետէրերու շահերուն»։

Ելմտական գործավարը այս ուղղութեամբ հեռագրած է արդէն Հանրային Պարտքի Փարիզի վարչութեան։

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հաստատէ նաեւ թէ Պանքա Քէմմէրչիալէ Իտալիանա մէկ միլիոն ստերլինի կանխավճար մը պիտի ընէ Թուրքիոյ։ Պայմանաժամն է մէկ տարի. տոկոս՝ 100ին 5ուկէս, վճարելի անգլիական ոսկիով։

Հեռագրի մը նայելով, Էնկիւրի հասած է իտալական դրամատիրական խմբակի մը տնօրէնը՝ որ կ'առաջարկէ հինգ միլիոն անգլ. ոսկի փոխ տալ Էնկիւրիի կառավարութեան։

Կէս-պաշտօնական «Միլլիյէթ» կը գրէ.— «Եթէ թրքական դրամին անկումով եւ ըստ կտրօններու համաձայնագրին, կառավարութիւնը յառաջիկայ յունիսէն սկսեալ Պանք Օթոմանի յանձնէ ժաքսատան հասոյթները՝ իբրեւ երաշխաւորութիւն տարեվճարներու հատուցման, ազգային դրամին այս ձեւով դրաժատան մէջ հաւաքումը շրջաբերութենէ պիտի քաշէ 16 միլիոն թրքական ոսկի»։

Միլլիյէթ կ'եզրակացնէ թէ այս պայմաններուն տակ միակ միջոցն է «մորաթորիում»ի դիմել։

Սուզանաւերու վէճը

Լոնտոնի խորհրդաժողովը իր առջի օրուան նիստին մէջ երկարօրէն զբաղեցաւ սուզանաւերու խնդրով։ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներու ներկայացուցիչները, որոնց ուժ կուտար նաեւ Իտալիոյ պատուիրակը, կը պահանջէին որ սուզանաւերը ջնջուին, եւ կամ անոնց գործածութիւնը խստիւ սահմանափակուի։ Այս տեսակէտին հակառակ արտայայտուեցան Ֆրանսայի եւ Ճափոնի պատուիրակները։

Ֆրանսայի ծովային նախարար ժորժ Լէյկ երկար ճառով մը պարզեց Ֆրանսական տեսակէտը։ Ըսաւ թէ՝ 1. Սուզանաւը միւսներուն պէս պատերազմական նաւ մըն է. 2. Սուզանաւը պաշտպանողական զէնք մըն է՝ անհրաժեշտ նաւային բոլոր պետութեանց. 3. Սուզանաւի գործածութիւնը պէտք է եւ կարելի է կանոնի ենթարկել, ինչպէս ուրիշ դասակարգի բոլոր մարտանաւերը։

Եզրակացնելով, նախարարը յանուն Ֆրանս. պատուիրակութեան յայտարարեց.— Ա. Որ չի կրնար ընդունիլ սուզանաւերու ջնջումը, Բ. Որ պատրաստ է ընդունելու միջազգային կանոնագրութիւն մը՝ սուզանաւերու գործածութեան և համարթէ այս առթիւ կը ներկայացնէ հետեւեալ առաջարկը.

«Որոշուած է նշանակել մասնաժողով մը, որուն պարտականութիւնը պիտի ըլլայ պատրաստել կանոնադրութիւն մը՝ գործադրելի նաւային բոլոր պետութեանց համար, որով սուզանաւերուն արգիլուի առեւտրական նաւերուն հանդէպ շարժիլ՝ առանց խստիւ հետեւելու այն կանոններուն, որոնց ենթարկուած են կամ յառաջիկային պիտի ենթարկուին մակերեսի մարտանաւերը։

Ֆրանսական նաւատորմը

Վարչապետ Թարտիէօ եւ արտաքին նախարար Պրիան առջի իրիկուն Մաքտոնըլտի ներկայացուցին Ֆրանսական պահանջները։ Ֆրանսա յանձնառու կ'ըլլայ մինչեւ 1936ի վերջը չանցնիլ 724,000 թոնօ տարողութենէն անդին։ Ներկայիս Ֆրանսական նաւատորմը — շինուելու վրայ եղածներն ալ հաշուելով — կը ներկայացնէ 660,000 թոնօ տարողութիւն։ 1922էն ի վեր քուէարկուած օրէնքներու համաձայն, Ֆրանսա 1942ին պէտք է ունենայ 805,000 թոնօ տարողութեամբ նաւատորմ։ Հին մարտանաւերուն փոխարէն՝ Ֆրանսա տարեկան մինչեւ հաշուով 40,000 թոնօ նոր պիտի շինէ, մինչեւ 1936ի վերջը։ Մեծ զրահաւորներն ու օդանաւատարներն ալ հաշուելով, Ֆրանսայի նաւային ծրագիրը կը պահանջէ տարեկան 55,000 թոնօ նոր մարտանաւ շինել։ Ֆրանսա ո՛չ մէկ զոհողութիւն կրնայ ընել՝ այս նուազագոյն ծրագիրը զեղչելու համար։ 1912ի նաւային օրէնքը կը նախատեսէր որ Ֆրանսա 20

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԱՐՈՒԵՍՏ ԴՐԱՄ ՇԱՀԵԼՈՒԻ

Ջօր. կուտեպովի անհետացուցմին առթիւ Սպիտակ Խուսերը 500,000 ֆրանք կը նուիրեն անոր, որ զօրավարը իրենց պիտի վերադարձնէ ողջ եւ առողջ։ Եթէ բոլշեւիկները խելացի մարդիկ են, կ'առնեն այդ դրամը եւ ամիս մը յետոյ նորէն կը փախցնեն։

Ահա իրաշալի միջոց մը հարստանալու։

Վաղուընէ շուտը չկայ, ես ալ պիտի երեք-չորս անգամ փախցնել Նուռնի'կը։ Եւ Նոր Երկիրի ընթերցողները, որոնք եօթն օր ծարաւ կը մնան, բայց առանց Նուռնիկին ոտանաւորները կարդալու՝ չեն կրնար մէկ օր իսկ ապրիլ, Նուռնիկը վերադարձնողին պիտի նուիրեն 000,000,001 ֆրանք։

Յետոյ պիտի փախցնեմ Արշակ Ջօպանեանի խելքը։

Այս անգամ յուզումը աւելի մեծ պիտի ըլլայ։ Անմիջապէս պիտի տեսնուի, որ *Ապագայի* արշակագոյն խմբագիրները իւռագիր պիտի դրկեն ասդին անդին։ Նախ վահան Թէքէեանի, որ այս օրերս սգահանդէսները կը սարքէ Ֆրանսայի գաւառներուն մէջ, Պապաջանեանի յիշատակին.

— «Սիրելի վահան, եղբայր ի ռամկավարութիւն։ Խումբ մը չարագործներ փախցուցին Արշակ Ջօպանեանի խելքը։ Աստուած պահէ մեզ։ Նախ ուշադրութիւն ըրէ, որ Պապաջանեանի յիշատակին առջեւ ծունր դրած ու յափշտակուած պահուդ՝ քու խելքդ ալ յափշտակել չտաս։ Ցետոյ, անմիջապէս հետախուզական հանդէսներ սարքէ գրտնելու համար սիրելի Արշակին խելքը, միշտ հետեւեալ բնաբանով. «Ո՛ւր է Ջօպանեանին խելքը»։ կը խնդրենք, որ ամբողջ ռամկավար գաղութին հասկցնես կորուստին մեծութիւնը»։

Նոյն օրը *Ապագայի* մէջ պիտի տպուի.—

«*Կը փնտռուի* Արշակ Ջօպանեանի խելքը, կարճ, ակնայ սուխերուն մեծութեամբ, փարիզիւաժի գոյնով։ Մայքըլ Արլէնի խայթող մէկ կտորին գրական նկարագիրը չհասկնալէն ի վեր, խելքը տուն չէ եկած։ կ'ըսուի թէ չարագործները փախցուցած են։ Գտնողին կը նուիրենք 1,000,000 թրքական մէճիտիկ, հայ հարուստներէն առնուած մեր ամբողջ հիմնադրամը»։

Ինծի, հասոյթի աղբիւր մըն է նաեւ *Երեւան* Թերթը։ Այդ Թերթին Ֆէսի գոյն խմբագիրները շատ փորձած են այս նոր մեթոտը, — տարին քանի մը անգամ *Երեւանը* կը փախցնեն փարիզի հրապարակէն։ «Երեւանը» երեւան հանելու համար...մի քիչ փոդ»։ Եւ սակայն, ես այս անգամ, *Երեւանը* եւ իր խմբագիրները միասին պիտի առեւանգեմ։ Եւ պիտի գրեմ հետագիր մը առ որ անկ է.

— «Դաշնակցականները *Երեւանը* անհետացուցին։ Ձայն երեւան հանելու համար հոս փոխադրեցէք ձեր պանքը»։

Եւ պիտի ստորագրեմ՝

Լեւոն Տի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մեզի կը հաղորդեն թէ պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան 100,000 ֆրանք տրամադրած է, Հայաստանի համալսարանին բժշկական ճիւղին գործիքներ գնելու նպատակով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ա.— Ինչպես կարելի է ձեռք բերել ավելի մեծ ուշադրություն ձեր խոսքի նկատմամբ։

Ա.— Ինչպես կարելի է ձեռք բերել ավելի մեծ ուշադրություն ձեր խոսքի նկատմամբ։

Ի.— Ինչպես կարելի է ձեռք բերել ավելի մեծ ուշադրություն ձեր խոսքի նկատմամբ։

Ֆ.— Ինչպես կարելի է ձեռք բերել ավելի մեծ ուշադրություն ձեր խոսքի նկատմամբ։

ԲԱՐԵԿԱՄ ՊԱՏՍՊԱՀԱԿԱՆ ՀՈՒՇԵՐԻՑ

— Ախ, ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում, ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում... Ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում...

Ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում... Ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում...

Ես ինչ անեմ, որ ես ինձ հանգիստ չեմ զգում...

—

տարի վերջ 1,150,000 թոնոնոց նաւատորմ մը պէտք է ունենայ։ Վերջին 10 տարուան ընթացքին քուէարկուած նաւային նոր օրէնքները արդէն այս ծրագրին վրայ 350,000 թոնոյի զեղչ մը բրած են։

Ցոյցեր խորհրդային դեսպանատան առջեւ

Ինչպէս գրած էինք, երեքշաբթի գիշեր Սոսիէթէ Սավանթի մէջ տեղի ունեցաւ բողոքի հրապարակային մեծ հաւաքոյթ մը՝ զօր. Կուտեպովի խորհրդաւոր անհետացման առթիւ։ Ժամը 8ին արդէն հազարաւոր բազմութիւն մը լեցուցած էր Տանթոն փողոցը։ Ժամը 8.30ին սրահը պայթելու աստիճան լեցուած էր։ 2000 հոգի, մեծ մասը ոտքի վրայ, բոլորը սեղմուած, հեւի հեւ կը հետեւէին հռետորներուն։ Կը նախագահէր Քամիյլ Էյմար։ Չեզոքեստ խօսեցան Փարիզի երեսփոխան Լուի Տիւմա, Շառլ տէզ'Իսնար, Ժան Տըլաժ, Հարիւրապետ Հանրի Շարփանթիէ, երեսփոխան Սքափինի, Պինէ-Վալմէ, տը Ռոշֆոր եւ Շառլ Օմեսա։ Ցետոյ ներկայացուեցաւ «կարմիր Ռուսիան» շարժանկարը։

Հաւաքոյթը վերջացաւ կէս գիշերին։

Սակայն 3000 հոգի դուրսը մնացած էր՝ սրահը լեցուած ըլլալով։ Ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութեամբ ցրուեց զանոնք։ Միայն թէ մօտ 1000 հոգի ուղղուեցան դէպի խորհրդային դեսպանատունը՝ ցոյց ընելու համար։ Մեծ թիւով ոստիկաններ կը հսկէին պուլվար Բասփայլի եւ րիւ Կրընէլի անկիւնը։ Ժամը 21.30ին 600 հոգինոց խումբ մը բնդհարեցաւ ոստիկաններուն հետ։ Չերբակալուեցան տասը հոգի, որոնց մէկը կին։ Երկու ոստիկան վիրաւորուեցաւ։ Փիչ յետոյ 150 ցուցարարներու ուրիշ թափօր մը կազմուեցաւ Էնվալիտի կայարանին առջեւ։ Ոստիկանները փորձեցին ցրուել զանոնք։ Երկու ոստիկան ալ հոս վիրաւորուեցաւ եւ երկու ցուցարարներ ձերբակալուեցան։ Ժամը 23ին խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ։

*** Զօր. Կուտեպովի կինը իբրեւ դատախազ ներկայացաւ հարցաքննիչ դատաւոր Տըլալէի եւ պարզեց թէ ի՛նչ պայմաններու տակ մեկնած էր իր ամուսինը յունուար 26ին։

Պ. Փէրիէ քանի մը նոր վկայութիւններ լսեց՝ Մոնրուժէն եւ Փոն-լ'Էվէքէն։

*** Երեսփոխաններ Հանրի Տիւմա, Իպարնէկարէ, Սուլիէ եւ Ֆրանքլէն-Պուլեոն հարցապնդում պիտի ուղղեն կառավարութեան՝ զօր. Կուտեպովի անհետացման առթիւ եւ պիտի պահանջեն որ Ֆրանսա խզէ իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Մոսկուայի հետ։

Հակաբրանսական շարժում Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուայէն հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ՝ զօր. Կուտեպովի դէպքին առթիւ ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ հակաֆրանսական ցոյցեր կը կազմակերպուին՝ նրէմլինի ազդանշանին վրայ։ Մոսկուայի, Լենինգրադի եւ ճարտարարուեստական կեդրոններու գործարաններուն մէջկազմակերպուեցան բազմաթիւ հրապարակային հաւաքոյթներ, ուր հռետորներ խօսք առնելով, ցոյց տուին թէ՝ Կուտեպովի խնդրի պատրուակին տակ, Ֆրանսա պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնէ խորհրդային միութեան դէմ։

Խորհրդային թերթերը «Մեր պատասխանը ֆրանսական քաղքենիութեան զրպարտութիւններուն» վերնագրին տակ կը հրատարակեն բողոքի միտինգներուն մէջ քուէարկուած բանաձեւերը։ Այս վերջիններուն մէջ կան սա՝ տեսակ խօսքեր։— «Ո'ւժ տանք կարմիր բանակին»։ «Ծայրագոյն Արեւելքի լարձակումը ձախողած ըլլալով, հիմա ուրիշ ճակատի վրայ կը սկսին»։ Բանաձեւի մը մէջ կ'ըսուի։ «կը հրաւիրենք կառավարութիւնը որ արժանի պատիժը տայ ֆրանսացի ֆաշիստներուն եւ ճերմակ պահակներուն, որպէսզի ապագային չփորձուին դաւել խորհրդային երկրին դէմ։

Բոլշեւիկեան հաւաժողով մը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ բացուած է Ավիաքիմ (Օդանաւ եւ քիմիաբանութիւն) զինուորական կազմակերպութեան հաւաժողովը։ Բացման ճառը խօսեցաւ Րիկով։ Այս առթիւ տեղի ունեցաւ նաեւ հանդիսաւոր տողանցք մը, որուն մասնակցեցան 30,000 հոգի։

Ավիաքիմ կազմակերպութիւնը ներկայիս կը հաշուէ հինգ միլիոն անդամներ, նպատակն է զօրացնել խորհրդային զինուորական ուժերը եւ ժողովուրդին սորվեցնել կազերով պատերազմը, զանոնք մարզել իբրեւ թնդանօթաձիգ եւ հեծելազօրք ու հանգանակութիւններ կատարել՝ ի նպաստ օդանաւերու շինութեան։

Վատիկան եւ Մոսկուա

Պապին ծանօթ բողոքէն ետք, խորհրդային շրջանակներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ այլեւս անկարելի է մտածել Վատիկանի եւ Մոսկուայի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու մասին։ Մոսկուա Պապին պատգամագիրը կը նկատէ իբրեւ անհանդուրժելի միջամտութիւն մը Ռուսիոյ ներքին գործերուն։ Չակառակ Վատիկանի պաշտօնական միջամտութեան, կաթոլիկ կրօնքին դէմ պայքարը պիտի շարունակուի ամբողջ Ռուսիոյ մէջ։ Անաստուածներու միութիւնը կը յուսայ թէ երկու տարիէն պիտի կրնայ քանդել Ռուսիոյ կրօնական բոլոր կազմակերպութիւնները։

Ալմազեանի նոր նամակը

Իր փաստաբանին միջոցաւ, Ալմազեան նոր նամակ մը ուղղեց վերաքննիչ ատեանի խորհրդական Մայֆօի, վեր հանելով հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆասի եւ դատական ոստիկանութեան վարիչներ Պ. Պ. Պրնուայի եւ Նիքոլի յայտարարութեանց հակասութիւնները։ Ալմազեան կ'ըսէ.

«կա'մ այն է որ Պ. Պրնուայի ըսածը ճիշդ է, եւ այն ատեն դատաւորներուն հանդէպ պէտք է գործադրել քրէական հարցաքննութեան օրէնքի 616րդ յօդուածը, եւ կամ անոր ըսածը ճիշդ չէ, հետեւաբար եւ իմ ամբաստանութիւնս հիմնաւոր է։»

Վերջացնելով, կը պահանջէ որ լսէ հարցաքննիչ դատաւորը եւ դատական իշխանութեան ներկայացուցիչը. կ'աւելցնէ թէ դատական իշխանութեան կը պատկանի քննելեղած ամբաստանութիւնները եւ հրամայել որ ձերնհաս դատարանին առջեւ ղրկուին Պ. Պ. Պրնուան և Նիքոլը։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Քոլոնպի «Չէյթոյին» ենթակոմիտէին կողմէ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Salle Place Comète. Պիւրօ թաղայի վերնայարկը, Անիէր կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. Դոյիյոյմաճեան, կը խօսին՝ ընկերներ Ա.Ն.Տ Ա.Ր.Թ.Ո.Ւ.Ն.Ի եւ Գ. Յովհան. Նիմեան, երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Մուտքը ազատ է։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ռոնիի մասնաճիւղին կողմէ, 22 Փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ Casino du Raincy սրահը, Place de la Gare: Կովկասեան պարեր, պարի մրցում, անակնկալներ եւայլն։ Գինները ժողովրդական։ Մուտքի տոմսերը իրաւունք կուտան մասնակցելու թոմպոլային։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին «Գրական երեկոյ Ա. Ա. Հարոնեանի մասին»։ Պիտի խօսին՝ Ս. Քոջաբեան եւ վ. Համբարձումեան։

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

Գ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այսօր Շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10 պատմական մատերիալիզմը եւ անոր քննադատութիւնը, Ա.Շ.Ո.Ն Գ.Ա.Ս.Պ.Ա.Ր.Ե.Ա.Ն։

Բ. ժամ 10—11 կազմական կանոնները, *Մ. Տ.Ր Թ.Ո.Վ.Մ.Ա.Ս.Ե.Ա.Ն։*

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Փարիզի *Մէն Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի հերթական ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն ընկ. Օհան. Կաթի կողմէ։—«Նախայեղափոխական շրջանէն դրուագներ ու դէմքեր»։*

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի *Զէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան, փոթորիկ խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 79* Rue des Chambards, Bois-Colombes: *Ներկայանալ անդամատետրով։*

Պիյեանքուրի *Մշոյի խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ընկ. Լորիս Պօղոսեանի բնակարանը։*

Ալֆորվիլի *Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 2.30ին 29* Bld. Carnot, *Րիւ Վիոլէթի ծայրը։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Բենօ Նալչաճեան։ Ներկայանալ հին անդամատետրով։*

Գ.Ա.Ի.Ա.Ռ

Մարսէյլի *Քրիստափոր ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Մարսէյլի *Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Յունաստանէն, Սուրիայէն եւ այլ շրջաններէ վերջերս Մարսէյլ եկած բոլոր Դաշնակցական ընկերներըփետր. 16ին, կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 63* Rue de la République *սրճարանին վերնայարկը։*

ՀՐԱՒԻՐ

Այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ժողովի կը հրաւիրուի Ա. հարոնեանի Յոբելեանի Փարիզի եւ շրջակայից ընդհ. ժողովը, 71 Av. Kléber.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Անիէր-Պուա Քոլոնպի ժասնաճիւղի ժողովը՝ վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes։

Քիմիրիկի ընդհ. միութեան Մարսէյլի ժասնաճիւղի հանդէսներկայացումը ի նպաստ Անատոլուէն վտարուած բեկորներուն Մարտ 8ին Սալոն Սպանեոլի մէջ։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Փարիզի Ատաբազարի Հայր. Միութեան անդամական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Belleville *ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Կարապետ Վարդանեան եւ իր կինը Սրբուհի որոնք երեք տարի առաջ կը գտնուէին Ֆրանսա։

Իմացնել իր եղբօր աղջկան Մարիամ Ջաքարեանի 5 Rue de la Grosse Tours. Tours, (Indre et Loire).

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԼ ՆՈՒԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoineի անկիւնը)։ *Օթոպիւս՝* S., *Թրամուէյ՝* 4, 47, 82, 83, 85։

Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէններ, Թրքական սուրճ, Պրինզա, քաշկաւալ, սեւ եւ կարմիր խաւեար, պուլղուր, տուլմա, հէվկա, լօքում, փաքլաւա, օղի, վոտկա, րում, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ։ Գինները մատչելի։ Թարմ եւ մաքուր։ Տունը կը յանձնուի։ Հեռ. Gobelins 51-52։

Բժշ. եւ վիրաբուժական
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւնները եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

EMPIRE Միզիք-Չոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ։ *Ամբատ.* եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (Ֆրանկախտ, Չերմամիզ.) եւ վարիկ։ Մասն. լապօռատուառ։ Ազ.ամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. *ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,*

ՍԱԿԱՐԱՆ

12 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,	L. St.		124.18
Տոլար,	Dollar		25.54
Մարք 100	Mark		609.75
Թրք. Ոսկի	L. Trq.		11.99
Թրք. ոսկի	»	» or	110.—
Մէճիտիէ	Médjidié		7.80
Լէվա 100	Léva		18.50
Տրախմի »	Drachme		33.50
Լիր »	Lire		133.65
Պելժ. Ֆր. »	Fr. Belge		71.10
Ջուից. »	Fr. Suisse		492.75
Լէյ »	Leï		15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ.Ֆր.Ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.		2200.—
»	II »		1505.—
»	III »		1500.—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs		82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք աուղջ եւ երջանիկ ըլլալ եւ կեանքի մէջ յաջողիլ ԿԱՐԴԱՑԷՔ
ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ
ԿԱՄ
ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆ
Հեղ՝ Տ.Օ.Ք.Թ. Վ. ՓՈՇԻ Թրգմ. Տ.Օ.Ք.Թ. Լ. ԳՐԻԳՈՐ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
I. Առողջութեան, յաջողութեան եւ երջանկութեան գաղտնիքը — II. Մարդասպան լաճենաձին կամ պնդութեան մասին. (Ինչո՞ւ վնասակար է յայնպին — ի՞նչ է պնդութիւնը — պնդութեան տեսակները — պնդութեան պատճառները—կանխազգուշութիւն եւ դարման)։ III. Ցիշխաբակային հոգեկանը չամերձան են. (ներծորային գեղձերը — ուղեղը — դերը — ծուլութեան պատճառներն ու դարմանը)։ IV. Մ... ժպտելէ — V. Ցիշխաբական վերակրթութեան անհրաժեշտութիւնը. (Առողջութիւն եւ կենսունակութիւն — նուաճքները — փունին օգտակարութիւնը — շնչել սորվիլ — Որովայնի մարզանք ըրէք — սննդառութիւն — Առաւերեկեայ լոգանք)։ VI. Ինքնատիրութիւն — VII. կեղծ ցոյց — VIII. Կամք եւ զանգրոութիւն, խանդավառութիւն եւ արգասմտութիւն — IX. Հաւասարակշռութիւն եւ ներդաշնակութիւն. (Ինչպէս զարգացնել ... գեկան կարողութիւնները)։ X. Ինքնաթելադրութիւն. ... գեկան եւ մտային կարողութիւններ — Դիտակցական եւ ... թագիտակցական վիճակ — ինքնաթելադրութեան ազդեցութիւնը — ինչպէ՞ս ընել ինքնաթելադրութիւնը)։ XI. Ինքնաթելադրութեան գործնական կիրարկումները. (Ցիշողութիւնը սրել — բարկութիւնը դարմանել — եսասիրութեան դէմ պայքարիլ — ընհատական մագնիսականութիւն ... ծել — կամքը եւ ինքնիշխանութիւնը զօրացնել — Մանրները կրթել)։ XII. Եզրակացութիւն։
Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը ձեզ եւ ձեր զաւակներուն համար
ԳԻՆ՝ 10 ՖՐԱՆՔ — 2 ՇԻԼԻՆ — 50 ՍԷՆ
(փոխարժէքը կարելի է որկել նամակադրօրմով)
Դիմել՝ Dr. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10e)
Մինչեւ Մարտ 15 յանձնարարութիւն տուողները իրենց քանչիւր օրինակի հետ իբրեւ նուէր պիտի ստանան «Թէ ... պատժեց Թրէբոնէմը կամ ի՞նչ է սիֆիլիսը» պատկերազարդ գիրքը։

LEIPZIGի ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ
2էն 12 ՄԱՐՏ 1930
Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրութիւնները ցուցադրեն։ Գնուժերու եւ անձամբ այցելութիւններու համար տեղեկութիւններ տալու պատրաստ ենք։
VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
Գ՛. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ
Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631
Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)
Հեռաձայն Ménilmontant 96-74
Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւններ, դիւրաժատելի պայմաններով։
ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՒՈՒ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ,
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրվերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։
Մէթրօ՝ Ménilmontant եւ Martin Nadaud, Թրամուէյ 5 26, Օթոպիւս BC, BG, O եւ Q.

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR
REGISTERED TRADE MARK
Columbia
18 ՖՐ. 18 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-...
Մեր փլաքներու ետեւ մեծերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHE POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան
Առողջութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորձեցէք մար դիմեցէք՝
ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ
Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժասնագէտ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Անձերի սպասարկութիւն մօտ օրէն տէօնէր քէպապ, ընկերական եւ հայկական հանդիպման միջավայր։
Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐՔԱՃԵԱՆ
40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ Տ.Օ.Ք.Թ. Գ.Ր.Գ.Ո.Յ.Ե.Ա.Ն
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Ազքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ Ատամնաբոյժը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

14 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1187 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԻԳԵՐ ԵՒ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Քանի կ'երկարին անստուգութեան օրերը, այնքան ինքնափոփ եւ տեւական աշխատանքներու կը նուիրուին հայկական գաղութները:

Ուրիշ խօսքով, կ'արթննայ, կը զործէ ինքնապաշտպանութեան բնազդը:

Բաղդատելով օրուան պահանջներուն եւ մեր ուժին հետ, մեծ բան չէ այս առթիւ արտայայտուած ճիգը: Շուտով կը լրանայ նոր պանդխտութեան տասը տարին, եւ մենք դեռ նոր կ'երերանք: Նոր կ'ըմբռնենք շատ մը անհրաժեշտութիւններ:

Այս դանդաղաշարժութեան գլխաւոր պատճառը այն է որ, շատեր կը յուսային, կը հաւատային անյապաղ ելք մը գտնել դէպի հայրենիք: Եւ այդ համոզումով ալ, ժամավաճառութիւն, մխիթարական համարէին սահմանէն դուրս կատարուած բոլոր ձեռնարկները:

«Այսօր-վաղը» արմատ բռնեց մանաւանդ այն օրերուն, երբ երեւանէն պատուիրակութիւններ կ'երթեւեկէին ճախարակի պէս, գոյնզգոյն «աֆիշ»ներ ցուցադրելով հայրենիքէ զրկուած, հայրենիքի պատմութեան իսկ անծանօթ բազմութիւններուն:

Արհեստական մակընթացութեան յաջորդած է, ահաւասիկ, տեղատուութիւն բոլոր ճակատներուն վրայ: Հայրենիքին անարժան վարիչները բռնած են քաղաքականութիւն մը որ մէկ հմասա ունի,— Մենք մեզի, դուք ձեզի: Կամ աւելի ճիշդ,— մի' խառնուիք մեր գործերուն, յոյս մի' դնէք մեր վրայ. իսկ ես իրաւունք ունիմ խառնակելու ձեր կեանքը, և սպասելու ամէն աջակցութիւն:

Մնաց որ, աւելորդ է մեկնութիւններ տալ մեր կողմէ: Երեւանի փարիզեան կոչնակը կոպտօրէն յայտարարեց դառն ճշմարտութիւնը, 1930 յունուար 10ին, ի լուր աշխարհի.

— Երեւանը չի կրնար զբաղիլ զանազան երկիրներ ցրուած մօտ 550,000 Հայերու ճակատագրով...

Պարզ է ուրեմն, որ մենք պիտի զբաղինք մեր հոգերով, ձեռք ձեռքի տալով հասուն գիտակցութեամբ եւ յարատեւութեամբ:

Ահա թէ ինչո՛ւ մասնաւոր արժէք ունի ամէն ինչ որ կը կատարուի օտար երկնքի տակ, հայրենիքէն լքուած բազմութիւններու կողմէ: Բայց միշտ հայրենիքին համար: Որովհետեւ, առանց այդ գիտակցութեան, ի՞նչ կ'արժեն մեր ճիգերը, աշխարհի սալայատակներուն վրայ:

Արդ, անուրանալի է որ հետզհետէ կը շեշտուի, գաղութներու մէջ, ինքնամփոփ աշխատանքը:

Արձանագրենք, ցիրուցան, շարք մը ծրագիրներ ու ձեռնարկներ, որքան ալ համեստ ըլլան եւ տեղական հանգամանք ունենան:

Փարիզի մէջ, վերջապէս տեղի տալով հանրային կարծիքին առջեւ, Բարեգործականի տեղական մասնաճիւղը բացաւ դասընթացքներ՝ կարգ մը թաղերու եւ արուարձաններու մէջ: Դժբախտաբար տեղեկութիւններ կը պակսին գործին ընթացքի մասին:

Լիոնի մէջ, Ազգ. Վարչութիւնը, կրթնած Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Հայր. Միութեանց եւ ժողովրդական լայն խաւերու աջակցութեան վրայ, բացած է մանկապարտէզ մը, կեդրոն Թաղամասի մը մէջ: Մեր թղթակիցները, օրը օրին տեղեկութիւններ տալով այս ձեռնարկի մասին, կը զանգատին թէ աշակերտներու թիւը չէ հասած, տակաւին, ցանկալի հաւեմատութեան: Երեւի կամց-կամց պիտի վարժուին հայ ծնողները: Տարիներով մանկապարտէզի մը կարօտը քաշելէ, տրտնջալէ եւ պահանջելէ յետոյ, ներելի չէ այս շքեղ մեկուսացումը, երբ իրենց աչքին առջեւ իսկ, տեղական դպրոցին կամ փողոցին մէջ, մանուկը արդէն սկսեր է չճանչնալ հայրն ու մայրը:

Տէսինի մէջ (Լիոնէն քսան վայրկեան հեռու), ուր երկու հազարէն աւելի համախումբ հայութիւն մը կը վայելէ բաղդատաբար շէն վիճակ մը, մեր ընկերները որոշած են շինել Դաշնակցութեան Տուն մը: Արդէն գնուած է 230 քառ. մեղր հող, բանուկ փողոցի մը մէջ եւ շուտով պիտի ձեռնարկուի շինութեան: Այս շէնքը պիտի ծառայէ ոչ միայն իբրեւ ակումբ, գրադարան, այլ եւ իբրեւ դպրոց: Մեր ընկերները յանձն կ'առնեն, ի հարկին, սրահը տրամադրել նաեւ իբրեւ մատուռ, «որպէսզի ժողովուրդը պարապ տեղը աւելի ծախքի տակ չմտնէ, առանձին դպրոց եւ եկեղեցի շինելով»:

Կը թուի թէ անտեղի չէ վերջին ենթադրութիւնը: Դեռ երէկ ստացանք երկտող յայտարարութիւն մը՝ Տէսինի «եկեղեցասէր Տիկնանց Միութենէն», որ կը յայտնէ թէ 300 քառ. մեղր հող գնած է միեւնոյն փողոցին մէջ, մատուռ մը շինելու համար:

Այսպէ՛ս է մեր իրականութիւնը: Կամ ձեռնածալ կը նստին, եւ կամ իրար կը խաչաձեւեն, — մեր Թաղը, ձեր Թաղը, մեր ժամը, ձեր ժամը, մեր Միութիւնը, ձեր Միութիւնը...

Անշուշտ Լիոնէն ներշնչուած է այս «եկեղեցասէր» ժարգոնը, իրբեւ եկամուտի աղբիւր: Պիտի թելադրէինք մեր ընկերներուն, չհետաքրքրուիլ բնաւ, եւ Տունը կառուցանել ու տրամադրել այնպէս ինչպէս կը պահանջէ գաղութին շահը:

Բայց ասոնք չեն միայն նշմարուած ճիգերն ու ձեռնարկները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻՆ

«Յուսաբեր» կը նկատէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (3 փետր.).

— «Դաշնակցութեան դէմ ամէնէն կատադի կռիւը կը մղուի եւ հակառակ ասոր Դաշնակցութիւնը դարձեալ կը ծաւալի: 67 երիտասարդներ՝ Ադեքսանդրիոյ մէջ, 32 հոգի՝ Սոֆիայի մէջ, 15՝ Պուրկազի մէջ, 45 Ֆիլիպէի մէջ, տասնեակ առ տասնեակ՝ այլ քաղաքներու մէջ, եւ այսպէս երկրէ երկիր շարան առ շարան կուգան ու կը գինուորագրուին Հ. Յ. Դաշնակցութեան: Ու չկարծէք, որ կուգան յատկապէս մարզուելէ ու պատրաստուելէ ետքը: Արտասահմանի մէջ մենք կուսակցական դպրոցներ չունինք. ու չունինք քարոզիչներ, որոնց միակ կոչումը ըլլար երիտասարդութեան մէջ մտնել եւ անոնց մէջ դաշնակցութեան գաղափարները տարածել: Թերթեր, ամսագրեր, գրքեր, հրապարակային բանախօսութիւններ, ընկերական ժեւաքոյթներ, հանդէսներ, գրադարաններ, ընթերցասրահներ եւ ակումբներ,— ասոնք են առաւելապէս կուսակցական քարոզչութեան մեր գլխաւոր զէնքերը: Զէնքերէն ամէնէն իզօրինը՝ *կենդանի գործն* է մասին չենք խօսիր, որովհետեւ *գործը* բազմութեանց վրայ կ'ազդէ այն ատեն միայն, երբ ան արդէն բազմութեանց սեփականութիւնը դարձած է, իսկ մինչ այդ, լուռ ու մունջ կատարուող աշխատանք մը միայն աշխատաւորը կ'ոգեւորէ, հետագային, հրապարակուելէ եւ ընդհանրանալէ ետքը միայն, հանրութիւնը ոգեւորելու համար:

Երբ մենք հայրենիք ունէինք եւ Դաշնակցութիւնը հայրենի երկրի մէջ կը գործէր, ան ատով իսկ, իր կենդանի *գործերով* գաղափարներ կը ցանէր: Այսօր փոխուած են պայմանները: Ա-կամայ ու իզարկադրաբար Դաշնակցութիւնը սեղմած է իր գործունէութեան դաշտը: Լուռ ու յամառօրէն ան ձիգ կ'ընէ հայութեան փշրուած կորովը վերականգնել, իր շարքերը խտացնել, ազգովին ու կուսակցաբար ուժ ամբարել՝ վաղուան գալիքը դիմաւորելու համար: Երբեմն Դաշնակցութիւնը գործերով գաղափարներ կը տարածէր, իսկ այսօր գաղափարներով գործեր կը տարածէ, տակաւ առ տակաւ կը պատրաստէ այն ուժն ու կորովը, որ պէտք պիտի ըլլայ վաղուան կենդանի գործը դարբնելու համար:»

ՓՈՓՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱԳՖՆԵՐՆ ԱԼ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ

«Փոլիթիքա»յի էնկիւրիի թղթակիցը, խօսելով *վագֆ* կալուածներու համար պատրաստուած նոր օրինագծի մասին, կը հաղորդէ որ բոլոր վագֆները, մէջն ըլլալով նաեւ փոքրամասնութեանց վագֆները, էվգաֆի ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ պիտի մատակարարուին, համաձայն իրենց նպատակին: Մատակարարութեան ձեւը պիտի որոշուի Գործավարներու Խորհուրդին կողմէ պատրաստուած կանոնագրով մը: Իսկ էվգաֆի գործառնութիւնները պիտի հակակռուին հինգ հոգիենց վարչական ժողովին (*իտարէ մէճլիսի*) կողմէ, որուն անդամները պիտի ընտրուին Ազգ. Մեծ ժողովէն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄՏՆԷ

Երէկ հրատարակեցինք Էնկիւրիի կառավարութեան պատասխանը՝ ուղղուած Օսմ. Հանրային Պարտքի Փարիզի Վարչական Խորհուրդին: Ելմտական նախարարը իր հեռագրին մէջ բնաւ չի հերքեր որ Թուրք կառավարութիւնը պիտի ստիպուի «մորաթորիում» պահանջել, ընդհակառակն կը հասկցնէ թէ՝ Թուրքիոյ եւ բաժնետէրերու շահերը պաշտպանելու համար լաւ պիտի ըլլայ պայմանաժամ մը շնորհել Թուրքիոյ՝ իր պարտքերը վճարելու համար: Այս պատասխանը գոհացում չէ տուած Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդին, որ վճռական հերքումի մը կը սպասէր Էնկիւրիէն:

«Թայմզ»ի Փարիզի թղթակիցը կը հաղորդէ որ փետր. 11ին Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդը նիստ գումարեց՝ քննելու համար Թուրքիոյ պատասխանը՝ «մորաթորիում»ի խնդրին մասին: Նախ հաստատեց թէ՝ Թուրք կառավարութիւնը յունուարին իսկ լիուլի հայթայթած է այն գումարը, որ պիտի յատկացուի մայիս 31 կտրօններուն վճարման: Հեռաձայնով էնկիւրիի պայմանագրութեան տրամադրութիւնները յղուած է մինչեւ յառաջիկայ յունիս 1:

Վարչական Խորհուրդը հարկ կը զգայ շեշտելու թէ՝ Հանրային Պարտքի համաձայնագրին գործադրութեան դրուելէն ի վեր, բացի վճարուած կամ հայթայթուած 2,735,000 անգլ. ոսկիի գումարէ մը, արտասահմանի մէջ իր ունեցած դրամներէն գտած է 1,330,000 անգլ. ոսկի, առանց հաշուելու ուղղակի իր կողմէ Թուրք կառավարութեան վերադարձուած դրամները:

Վարչական Խորհուրդը դիտել կուտայ որ ինք իրաւասութիւն չունի մասնաւոր միջոցներ թելադրելու այն պարագաներուն համար որոնց մասին բուն իսկ համաձայնագիրը մանրամասնութիւններ կուտայ. սակայն միաձայնութեամբ այն կարծիքը կը յայտնէ թէ՝ յանուն բաժնետէրերու շահերուն՝ ինք պէտք է անմիջապէս շփման մէջ մտնէ Թուրք կառավարութեան հետ, միասին քննելու համար կացութիւնը:

Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդը այս իմաստով հեռագրեց Թուրք կառավարութեան, յայտնելով որ Վարչական Խորհուրդի նախագահը (Պ. Ս. Ռիւաթ) եւ բաժնետէրերու ներկայացուցիչը (Պ. Տէ Քլոզիէր) մօտ օրէն էնկիւրի պիտի այցելեն:

**** Նոյնպէս մօտ օրէն Փարիզէն Պոլիս պիտի երթայ Հանրային Պարտքերու Թուրք պատուիրակ Զէքեայի պէյ, բացատրութիւններ տալու համար այս խնդիրներու մասին:*

**** Թուրք կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հաստատէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը Թուրքիոյ վճարած է 1,600,000 տոլար (320,000 ստերլին)՝ իր գնելիք ապրանքներուն հաշուոյն: «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը քիչ մը տարօրինակ կը գտնէ այն զուգադիպութիւնը, որով Իտալիա եւ Խորհրդային Ռուսիա միաժամանակ նիւթապէս կ'օգնեն Թուրքիոյ:*

փոլիթիքա այս առթիւ կը գրէ.

—Լսողներ կան թէ Նոր Թուրքիան, որ սուլթանական շրջանէն ժառանգութիւն մնացած պարտքերու կարգադրութեան մէջ առաւելագոյն ուղղամտութիւնը ցոյց տուաւ, վերջնապէս երկրին տնտեսական եւ ելմտական վիճակը պէտք եղած չափով բարձրացնելու նպատակով, եթէ «մորաթորիում» մը հրատարակէ, պահանջատէրերն ալ գոհունակութեամբ պիտի ընդունին այս որոշումը: Որովհետեւ, այս կերպով ելմտացոյցին մէջ խնայուած գումարը տնտեսական զարգացման եւ թղթադրամին կայունացման գործին պիտի յատկացուի ու, այսպէս, պարտքերը շարունակաբար վճարելու կարողութիւնը պիտի ապահովուի: Այն օրէն որ հանրապետական կառավարութիւնը այս դարմանին դիմէ, 17—18 միլիոն Թրքական ոսկի երկրին մէջ պիտի մնայ: 1929ին պետութեան արտաքին պարտքի գումարը 1,400,000 անգլիական ոսկի էր. իսկ 1930ին վճարելի պարտքին մասնավճարը անցեալ տարուանէն աւելի է:

Իսմէնիտո՛ւն թէ Անտիոք

Սուրիոյ Թերթերը — մանաւանդ Հալէպի «Տօղրու Եօլ»ը — դարձեալ կը զբաղին Իսքէնտէրունի սանճաքը Անտիոք փոխադրելու խնդրով: Վերջերս այս հարցը շատ սուր հանգամանք առած է: Իսքէնտէրունցիները չեն ուզեր որեւէ կերպով, գիջիլ, իսկ Անտիոքցիները ամէն միջոցի կը դիմեն՝ իրենց տեսակէտը յաջողցնելու համար:

Թէ՛ Իսքէնտէրունէն եւ թէ Անտիոքէն մասնաւոր պատուիրակութիւններ ղրկուած են Դամասկոս՝ տեղական ժողովուրդին պահանջները ներկայացնելու համար Սուրիոյ կառավարութեան վարչապետ Շէյխ Թաճէտտինի: Իսքէնտէրունի պատուիրակութիւնը բաղկացած է հինգ հոգիէ, քաղաքապետին նախագահութեամբ: Անդամներուն մէջ կայ նաեւ Հայ մը՝ Բիւզանդ Շէնտէրէճեան: Իսկ Անտիոքի պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ քաղաքին չորս երեսփոխաններէն:

«Տօղրու Եօլի համաձայն, վարչապետ Շէյխ Թաճէտտին,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՆ ՈՒ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ

Պոլսոյ Տէֆթէրտարութեան հրամանով, թաղային հարկահաւաք մասնաճիւղերը հայկական վարժարաններուն յանձնած են իրենց ներկայացնել մինչեւ ցանկը վարժարանին եղած նուիրատուութեանց, ինչպէս նաեւ դպրոցապատկան շէնքերուն:

Ցանկին պատրաստութեան համար երկու օր պայմանաժամ տրուած է:

ԱՀՌԵԼԻ ՍՈՎ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ենթակայէն կը հեռագրեն թէ սարսափելի սով մը կը տիրէ Չինաստանի մէջ, մանաւանդ Շանղի նահանգին մէջ, որ մեծ է Ֆրանսայի չափ: «Միջազգային Օգնութեան Կոմիտէ»ի վիճակագրութեանց համաձայն, այդ գաւառին 10 միլիոն բնակիչներէն 10ին 80ը սովի ենթարկուած են: Կացութիւնը կը վատթարանայ օրեւ ամէն օր հազարաւոր մարդիկ սովամահ կ'ըլլան: Ժողովուրդը կը կերակրուի սերմերով, տերեւներով, ծառի կեղեւներով, արմատներով, նոյնիսկ դեղին կաւով:

Վերջին օրերս յաճախադէպ դարձած է նաեւ մարդակերութիւնը, որ զարհուրելի համեմատութիւններ կ'առնէ հետզհետէ: Մանուկներ ծուղակի մէջ կրծգեն ու զանոնք խեղդելէ վերջ կ'ուտեն: Եւ դեռ «սկիզբն է երկանց»: Անցեալները 35 աւազակներ գնդակահարուեցան Շանկայի մէջ: Մահապատիժէն անմիջապէս ետք ամբոխը նետուեցաւ դիակներուն վրայ եւ պատառ պատառ ըրաւ զանոնք՝ հում հում լափելով:

Ահռելի սովը նոր մղում մը տուած է գերեվարութեան, որ երբեք չէ դադրած Չինաստանի մէջ: Հազարներով մանկամարդ կիներ, աղջիկներ եւ մանուկներ կը ծախուին դրացի գաւառներուն՝ ոչինչ գիներով, յաճախ քիլօ մը միսի կամ լուբիայի փոխարէն: Մայրերը իրենց նորածինները փողոց կը նետեն, որովհետեւ չեն կրնար կերակրել զանոնք:

Այս տեղեկութիւնները կուտայ Շանղիի կաթոլիկ միսիոնի պետը՝ Հայր Սիմսոն՝ Շանկայի Մրսիոնի պետին ներկայացուցած տեղեկագրին մէջ:

ՀԱՅՏ Կ'ԱՖԱՆՆԱՅ

Ափիւրին գինը պակսած ըլլալով, Մէկի նահանգապետը որոշեց փետր. 15էն սկսեալ հացին քիլոն 1 ֆրանք 95էն իջեցնել 1 ֆրանք 90ի:

ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒ ՄՕՏ

Պերլինէն կը հեռագրեն փետր. 12 Թուականով.

Երէկ առաւօտ 20 ոստիկաններ մտան Միւնիխի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան գործակատարի գրասենեակին մէջ: Ոստիկանները յայտնեցին թէ՝ խուզարկութիւն պիտի կատարեն շէնքին մէջ՝ որովհետեւ Միւնիխի քանի մը տուները տեղեկութիւն հաղորդած են թէ խորհրդային պատուիրակութիւնը պայթուցիկ նիւթերու առեւտուր կը կատարէ:

Քանի մը ժամուան խուզարկութենէ վերջ, ոստիկանները հաւաքեցին բոլոր պաշտօնեաները, ուսկից թէ գերման, ու անոնց ներկայութեան խուզարկութիւն կատարեցին իշեալներու բնակարաններուն մէջ: Սակայն պայթուցիկ նիւթեր չգտան:

ԱՆԳԼԻՈՅ հարկատուները վայրկեանը 125,000 ֆրանք կը վճարեն:

Ա. ԱՅՎԱԶՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ ԱՂՋԿԱՆԻՆ ՀԱՅ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՀԻՆ

I

Հայ յաղթական սպրդեց ադրբ տ-տան մեջ և ադրբ տ-տանի ամբողջ ուշադրությունը գրավեց իր վրա։ Ամեն ինչ, որ հայ է, ադրբ տ-տանի համար հետաքրքրական է։ Հայ գրականությունը, հայ արվեստը, հայ գիտությունը, հայ մարդը, հայ կինը, հայ աղջիկը, հայ տղան, հայ ծերունին, հայ մանուկը, հայ ամեն ինչ ադրբ տ-տանի համար հետաքրքրական է։ Ադրբ տ-տանի մամուլը ամեն օր հայերի մասին մի նոր բան է գրում, մի նոր լուր է հրատարակում

ԲԱՐՁԻԿ ՊԱՏՏԱՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ

— Ես, պիտի, բառ առ բառ կատարեմ իմ ընտրած մասնագիտությունը, ինչպես որ ինձ սովորեցրել են ծնողներս: Ես ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը, ինչպես ամենքի պես ես էլ ուզում եմ ունենալ ընտանիք, երեխաներ, ուզում եմ ունենալ ինչ-որ տեղ տուն, ուզում եմ ունենալ ինչ-որ տեղ հող, որ ես էլ ինձ համար ասեմ՝ իմ հողը, իմ տունը, իմ ընտանիքը, իմ երեխաները... Ես ուզում եմ ապրել ինչպես բոլոր մարդիկ, ինչպես ամենքը, ինչպես ամենքի պես ես էլ ուզում եմ ունենալ ինչ-որ տեղ հող, որ ես էլ ինձ համար ասեմ՝ իմ հողը, իմ տունը, իմ ընտանիքը, իմ երեխաները... Ես ուզում եմ ապրել ինչպես բոլոր մարդիկ, ինչպես ամենքը, ինչպես ամենքի պես ես էլ ուզում եմ ունենալ ինչ-որ տեղ հող, որ ես էլ ինձ համար ասեմ՝ իմ հողը, իմ տունը, իմ ընտանիքը, իմ երեխաները...

— Ես, բա դուք չեք ուզում, որ ձեր երեխաները ապրեն ինչպես բոլոր մարդիկ, ինչպես ամենքը, ինչպես ես ուզում եմ ապրել իմ երեխաների հետ, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ ընտանիքի հետ, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ հողի վրա, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ տան մեջ, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ ընտանիքի հետ, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ հողի վրա, ինչպես ուզում եմ ապրել իմ տան մեջ...

— Հասկանում եմ, հասկանում եմ, բայց ինչո՞ւ ես ուզում, որ ես էլ ինձ պես ապրեմ,

ինչպէս նաեւ ներքին գործերու ընդհանուր քննիչ պէհիճ պէյ էլխաթիպ հաժամիտ գտնուած են կեդրոնին Անտիոք փոխադրուելուն։ Անտիոքի պատուիրակութիւնը նոյնպէս խոստումներ ստացած է հոգատար պետութեան ներկայացուցիչ Պրիւէրէ, Սուրիոյ տեղեկատուութեանց դիւանի նախագահ գնդապետ Թրաքուէլ եւ օգնականը հարիւրապետ Մարքէէ։

Հինգուրեակ թուղթերու շուրջ

Անցած տարի գրած էինք թէ կառավարութիւնը որոշած է վերադարձնել ինքնութեան թուղթերու համար նախկին օրէնքով գանձուած դրամին աւելորդ մասը։

Մեր հայրենակիցներէն ոմանք այս առթիւ դիմած էին պատկանեալ իշխանութեան եւ ժխտական պատասխան ստացած։ Այժմ այդ որոշումը հրատարակուած ըլլալով պաշտօնաթերթին մէջ (յունուար 30ի թիւ), բոլոր անոնք որ 375 ֆրանք վճարած էին, ետ պիտի ստանան 275 ֆրանքը. իսկ 40 ֆրանք վճարողները՝ 20 ֆրանքը։

Ուրիշ առեւանգումներ ալ...

ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ ՆՈՐ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

Զօր. Կուտեպովի առեւանգումը կը շարունակէ զբաղեցնել հանրային կարծիքը։ Բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը «Մաթէն»ի յանձնած է 500,000 ֆրանքի չէք մը՝ տրուելու համար անոր կամ անոնց, որ պիտի կրնան՝ իրենց մատնանշումներով՝ ողջ կամ մեռած գտնել տալ զօր. Կուտեպովը եւ երեւան հանել առեւանգումին հեղինակները։ Մատնանշողները եթէ նոյնիսկ մեղսակից ալ ըլլան առեւանգումին՝ ներման պիտի արժանանան՝ բոլշեւիկեան սպառնալիքի տակ գործած ըլլալու արդարացումով։ Այս ձեւով գումարը կը հասնի մէկ միլիոնի, քանի որ Ռուսերն ալ կէս միլիոն ֆրանք կը տրամադրեն։

**** Հարցաքննիչ դատաւոր Տըլալէ կը շարունակէ իր հարցաքննութիւնները։ Պիտի լսէ Պոնվիլ-սիւր-Թոքի (Քալվատոս) քաղաքապետը, Անտրէ կրանքոլօ, որ յունուար 26ին ժամը 13.45ին փոն լ'Էվէքէն 5 քիլոմեթր հեռուն տեսած էր գորշ գոյնով ինքնաշարժ մը, որուն մէջ չորս հոգի կային, մէկը ոստիկանի հագուստով։ Նոյն օրը ժամը 16.30ին քաղաքապետը տեսաւ նոյն ինքնաշարժին վերադառնալը, այս անգամ պարապ։ Նոյնը կը հաստատէ նաեւ փաստաբան Փիւլիէն կրանքոլօ։ Այս ուղղութեամբ քննութիւնները պիտի շարունակուին։*

**** «Մաթէն» կը գրէ թէ բոլշեւիկեան ընդարձակ կազմակերպութիւն մը կայ՝ առեւանգելու համար հակաբոլշեւիկ երեւելի անձերը, որոնց մի քանիներուն կը գտնուի Ֆրանսայի մէջ։ Վերջին օրերս զրոյց շրջած ըլլալով որ պիտի առեւանգուի նաեւ զօր. Կուտեպովի հինգ տարեկան ժանչ զաւակը, ոստիկանութիւնը հակողութեան տակ առած է զայն։*

Ռուս տարագիր մը հետեւեալը յայտարարած է.

—«Հաւաստի աղբիւրէ տեղեկացած եմ որ բոլշեւիկները որոշած են քանդել հակայեղափոխական շարժումը՝ մէջտեղէն վերցնելով անոր վարիչները։

«Զօր. Կուտեպով, որ յաջորդած էր Վրանգէլի, հոգին էր հակաբոլշեւիկ շարժումին։ Ռուս տարագիրները անոր վրայ դրած էին իրենց յոյսը, ու առաջին զոհը ան եղաւ։ Հաստատ տօրէն գիտեմ թէ մեր կազմակերպութեան վարիչներէն 4.5 հոգի դատապարտուած են եւ եթէ ուշադրութիւն չդարձուի, օրին մէկը պիտի անհետացուին իրենց կարգին։ Քանի մը օր առաջ Մոսկուայէն ստացայ նամակ մը, որուն մէջ կ'ըսուի. «Ուշադրութիւն ըրէք Վլատիմիրին»։ Այդ Վլատիմիրը զաւակն է Մեծ-Դուքս Կիրիլի եւ ժառանգորդը ցարերու գահին եթէ հայրը մեռնի, 12 տարեկան է եւ հօրը հետ կը բնակի Սէն-Պրիաք։ Չեն իրենք ոստիկանութիւնը՝ անտառապահ մը միայն կայ, ու եթէ ուզեն, բոլշեւիկները դիւրաւ կրնան փախցնել զայն։»

Լիտվինով կը մեռնի

ՄՈՍԿՈՒԱ 13 փետր.— Արտաքին գործավարի փոխանորդ Լիտվինով Մոսկուայի ֆրանսական դեսպանատան յանձնեց պաշտօնական ծանուցագիր մը, որով յանուն խորհրդային կառավարութեան կը բողոքէ թէ՝ ֆրանսական ոստիկանութիւնը Փարիզի խորհրդային դեսպանատան դրան առջեւ իսկ ձերբակալած է Մէսչէրվուկոֆը, դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը, հակառակ որ անիկա ցոյց տուած էր իր դիւանագիտական անցագիրը։

Ասկէ զատ, Կրէմլինի պաշտօնական ծանուցագրին համաձայն, ֆրանս. ոստիկանութիւնը բազմաթիւ խուզարկութիւններ կատարած է փարիզաբնակ բոլշեւիկեան քաղաքացիներու բնակարանին մէջ եւ ձերբակալած արտաքին առեւտուրի պատուիրակութեան պաշտօնեաներէն Պլոք անուն մարդ մը։ Խորհրդային կառավարութիւնը կը պահանջէ անմիջապէս ազատ արձակել այս վերջինը։

Հեղինէ նաւատուրմը թրմակաւին հաւատար

Աթէնքէն կը հեռագրեն.— Վարչապետ Վէնիզէլոս երեսփոխանները՝ նաւային ծրագրին մէջ կատարուելիք զեղչին մասին։ Ըսաւ թէ պիտի զեղչուին միայն թեթեւ մարտանաւերն ու օդանաւերը։

Խօսելով Թուրքիոյ մասին, Վէնիզէլոս ըսաւ որ իր համոզումով, Թուրքիա Յունաստանի պէս խաղաղասէր քաղաքականութեան կը հետեւի եւ ո՛չ մէկ ծրագիր ունի օտարի հողին դէմ։ Հետեւաբար ո՛չ մէկ հիմ ունին Երքական յարձակման մը վախերը, ու Յունաստան ո՛չ մէկ պատճառ ունի Արքիպելագոսի մէջ նաւային գերակշռութիւն պահելու։

Վերջացնելով, ուրախութեամբ յայտարարեց խորհրդարանին թէ Թուրքեւհելլէն բանակցութիւնները շուտով յաջող ելքի մը պիտի յանգին, որմէ վերջ պիտի ստորագրուի բարեկամական դաշինք մը։ Ցեղոյ համաձայնութիւն պիտի գոյացուի նաեւ որ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի նաւային սպառազինումները հաւասար աստիճանի վրայ ըլլան։

Պուլկար դաւիճին վերապզութիւնը

Պուլկարիոյ վարչապետ Լիափչէֆ փետր. 11ին Ֆիլիպէի մէջ ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ՝ հատուցումներու խնդիրը կարգադրուած ըլլալով, այլեւս ոչ մէկ արգիլք մնացած է վերակազմելու համար դահլիճը։ Կիրակի օր համայնքային խորհուրդի ընտրութիւններէն վերջ, վարչապետ դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ թագաւորին։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊ.— «Զէյթունի» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Salle Place Comète. Պիւրօ Թապալի վերնայարկը, Անիէս։ կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ։ կը խօսին՝ ընկերներ ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ եւ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Մուտքը ազատ է։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻ կողմէ Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, Rue Chapeի թատրոնին մէջ կը նախագահէ՝ Ա. ԱՐՈՅԵԱՆ

կը խօսին՝ Ընկերներ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւ նուագ

Մուտքը ազատ է Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին «Գրական երեկոյ Ա. Ա. ՀԱՐՈՆԵԱՆի մասին»։ Պիտի խօսին՝ Ս. ՀՕՋԱՐԵԱՆ եւ վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ։

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

փարիզի Սէն Միշէլի «Քրիստափոր» խուժբի հերթական ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն ընկ. Օհան-Կաբօի կողմէ։—«Նախայեղափոխական շրջանէն դրուագներ ու դէմքեր»։

Անիէս.-Պուա ֆոլոնպի Զէյթունի ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եւագոյն, վիշապեան, փոթորիկ խուժբերըժողովը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Պիյեանքուրի Մշոյի խուժբի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ընկ. Լորիս Պօղոսեանի բնակարանը։

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 2.30ին 29 Bld. Carnot, Ռիւ վիոլէթի ծայրը։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Բենօ Նալչաճեան։ Ներկայանալ հին անդամատետրով։

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի հերթական ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Յունաստանէն, Սուրիայէն եւ այլ շրջաններէ վերջերս Մարսէյլ եկած բոլոր Դաշնակցական ընկերները փետր. 16ին, կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 63 Rue de la République սրճարանին վերնայարկը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Մխիթեան Անիէս-Պուա-Ֆոլոնպի ժասնաճիւղի ժողովը՝ վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes։

ՓԱՐԻԶԻ Ատաբազարի Հայր. Միութեան անդամական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Bellevilleի ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

ՓԱՐԻԶԻ Եղկատի եւ Շրջ. Հայր. Միութեանց ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին 131 Rue Fbg. du Temple։ Կարեւոր օրակարգ՝ 1929ի հաշուետուութիւն։ Կը հրաւիրուին անդամներն եւ ոչ անդամները։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Ե. Ո. Միութեան թէյասեղանը այս կիրակի ժամը 3ին Rue Colbert' Bar de la Porteի սրահը։ Ջեկոյց՝ Բ. պատգամաւորական ժողովի մասին։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ԹԷՐԶԵԱՆ
ԹՈՒՔՕՀ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

17 rue de l'Equerre, Paris (19)
Métro: Buttes Chaumont

Մեքենայով թուքօ ֆիւսելու շահաբեր արհեստը սորվիլ փափաքողները փոխանակ 1000 Ֆր. վճարելու Թող դիմեն մեզի։ Ցանձն կ'առնենք ձրի եւ կարճ ժամանակի մէջ արհեստը սորվեցնել։

Հաստատութիւնս կը փնտռէ ներկայացուցիչներ գաւառներու համար։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊ.— «Զէյթունի» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Salle Place Comète. Պիւրօ Թապալի վերնայարկը, Անիէս։ կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ։ կը խօսին՝ ընկերներ ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ եւ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Մուտքը ազատ է։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻ կողմէ Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, Rue Chapeի թատրոնին մէջ կը նախագահէ՝ Ա. ԱՐՈՅԵԱՆ

կը խօսին՝ Ընկերներ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւ նուագ

Մուտքը ազատ է Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Վիէնի հանգանակութեան ցանկը.—

Ի. Կարապետեան, Ս. Թէրզիեագուբեան, Ա. Գազանճեան, Ա. Զաքարեան, Յ. Մկրեան, Ա. Աւետեան 20ական, Յ. Ճէթէնճեան, Լ. Յովսեփեան, Տէր եւ Տիկ. Կէօզիւրեան, Յ. Մխճեան, Ա. Այանեան, Մ. Թիրեաքեան, Ա. Ալեքսանեան, Կ. Մարգարեան, Աւետիսեան, Վարդապետեան, Յ. Մանուկեան, Գ. Թաշճեան, Ե. Եայլըեան, Յ. Ուզունեան, Գ. Կարապետեան, Պ. Տէմիրճիպաշեան, Կ. Սապոնճեան, Թ. Տէր-Տէրեան, Տ. Մանուկեան, Խ. Զօպոեան, Պատ. Սահակեան, Յ. Գալայճեան, Պ. Բէթոյեան, Մ. Նաճարեան, Կ. Մուրատեան, Ա. Մաղաքեան, Խ. Ծաղիկեան, Խ. Երեմեան, Յ. Մաթոսեան, Ե. Գէորգեան, Հ. Յակոբեան, Ն. Բէթոյեան, Օր. Ճ. Կիրակոսեան, Գ. Ալոյեան, Խ. Պետրոսեան, Ո. Լուսարեւեան, Ա. Պարոնեան, Պ. Մուրատեան, Ո. Մոսկոֆեան, Հ. Ուզունեան, Մ. Մուրատեան 10ական, Ա. Դուժրուեան, Պ. Պէէճեան, Ղ. Յարութիւնեան, Ա. Միվազեան, Յ. Գարիպեան, Պ. Վարդապետեան, Խ. Քարօղլանեան, Վ. Հովհաննան, Մ. Չիրիշճեան, Ա. Աբգարեան, Կ. Տէր Մինասեան, Տէր եւ Տիկ. Օհանեան, Մ. Տօնապետեան, Մ. Կիրակոսեան, Ե. Չէլէպեան, Ս. Ինճիեան, Գ. Եարտըմեան, Ս. Հազարապետեան, Ա. Մանուկեան, Գ. Թաշճեան, Գ. Գինոսեան, Ա. Այնթապեան, Ա. Մինասեան, Գ. Գինոսեան, Կ. Սուքիասեան, Մ. Ալոյեան, Ա. Ղազարեան, Մ. Ճէլալեան, Մ. Փափազեան, Ս. Նագաշեան, Հ. Լուսարեւեան, Ս. Մաթոսեան, Յ. Թադէոսեան, Ոսն, Լ. Քէշիշեան, Մ. Զօպոյեան, Կ. Գանեան, Ա. Տիգրանեան, Ն. Նազարէթեան, Օ. Ագպէյուքեան, Կ. Բէհլիվանեան, Մ. Յարութիւնեան, Յ. Յարութիւնեան, Զ. Ղուկոյեան, Տիկ. Մ. Խաչիկեան 5ական, Ա. Տէր Թորոսեան, Մ. Սահաթճեան, Ոսն, Պ. Պաղճեան 3ական, Ն. Նալպանտեան, Պ. Սանճեան. Է. Այվազեան, Տիկ. Ասլանեան, Ս. Սարգիս, Տիկ. Թ. Գինոսեան, Խ. Մաղաքեան, 2ական, Մ. Զաքարեան 1, Տէր եւ Տիկ. Գլըճեան 1.25, Թ. Թորիկեան 15. Ս. Աբրահեան 31, Մ. Ճնտոյեան 7.50 Պ. Մանուկեան 15, Ա. Կարապետեան 13.50, Եկեղեցասէր Տիկնանց Մխիթեան 25, Մ. Փափազեան 3 ֆրանք, ընդհանուր գումար 898.30 ֆրանք։ (Տես յառաջ 25 Յունուար)։

ՍԱԿԱՐԱՆ
13 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	124.14
Տոլար,		Dollar	25.53
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ.-Ֆր.-Ֆոնս.	I	Cr. Fonc. Eg.	2200.—
»	II	»	1505.—
»	III	»	1500.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԳՈՐԾԵԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ - ԹՐԻԷՍԹԷ

S. HAGOPIAN
Rathaus Str. 27
HAMBOURG I
(Allemagne)

V. HAGOPIAN
Cassella Postale 51[illegible]
TRIESTE
(Italie)

ՆԵՐԱԾՈՒՄ - ԱՐՏԱԾՈՒՄ
ԳՕՄԻՍԻՈՆ

ՆԵՐԱԾՈՒՄ.— Ջոր պտուղներ եւ արմտիք, [illegible] մուշտակեղէն, մորթ, բուրդ, այծամազ, քիթրէ (adrag[illegible] խէժ (gomme), ծխախոտ, ափիոն, եւայլն։ Բերքեր եւ [illegible] նիւթեր, գաղթավայրերու եւ արեւելեան երկիրներու [illegible] տադրութիւններ։

Արտասահման հաստատուած արտածման հայ առեւտրա[illegible] տուներու մասնաւոր դիւրութիւններ։ Ամէն տեսակ ապ[illegible] ներու մասին ուզուած ծանօթութիւնները կը տրուին։

ԱՐՏԱԾՈՒՄ.— Մեքենաներ, գործիքներ, ամէն [illegible] ապրանքներ եւ գործարաններու արտադրութիւններ։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Շեռաձայն, PROVENCE: 20—[illegible]
կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները
կը կատարէ ծննդաբերութիւններ
կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորովածք, լուլա - քէպապ եւ [illegible] Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մի[illegible] առաւօտ ժամը 2։

23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐԲԵՐԷՆ

Columbia
Phonos & Disques
REGISTERED TRADE [illegible]

18 ՖՐ. — 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. [illegible]
Մեր փայաքներու ճոխ մաքերանոցին մէջ կր գտնուին [illegible] ամէն վաճառանիշ գիֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PAT[illegible] POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիներ՝ 120. [illegible] 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 [illegible] Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն

Լիտվինի հայերու ուշադրութեան

Աւոդչութեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ։ փորձեմար դիմեցէք՝

ԹԻ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆ

Շամեդ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած ժամուն [illegible] եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ։ Ընթերի սպասարկում[illegible] Մօտ օրէն *ակօնէր քէպապ*, ընկերական եւ հայկական հ[illegible] միջավայր։ *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐ*

40 Rue Pierre Corneille, LYON

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI[illegible]
Տէր եւ Տնօրէն՝ **Տ Օ Քթ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-[illegible]
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ[illegible] ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մաս[illegible] գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը [illegible] 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

Փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 7[illegible]
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճար[illegible]
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chi[illegible] d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le reven[illegible] գործողութիւններ։
Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ։
Կրնամ ձեզ ղրկել պահել Chiffred'Affaires եւ BénéficesCommerci[illegible] տութիւնէն եթէ արհեստաւոր էք, ղրկ օրինակ Lapidaire, Sc[illegible] seur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դե[illegible] կօշկակար, առաջնագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր[illegible] տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ appren[illegible] ներնաք։

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
O. M. OHANESSIAN
Marque déposée MELKON
ԵԹԷ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով *Լօքում, փաքլավա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն։*
25 Rue Vilin, Paris (20e)
Շեռաձայն Menil. 69—15

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէջթ. Շաթլէ։ [illegible] եւ նոր մեթոտով դարմանում [illegible] եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ [illegible] հիւանդութեանց (ֆրանկոխոն[illegible] մոմիզ.) եւ վարիսի։ Մաս[illegible] դաթուառ։ Ընդհատիտ եւ արագ [illegible] հրդ.ակցութ.։ ամէն օր 9—12. [illegible] կիրակի 9—12։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆ
Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS
Téléphone-Trudaine 95.[illegible]

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Թմրագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Թմրագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

15 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1188 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱԺԱՆԵԼԻ ԵՐԿՈՒՆՔԸ

Մէկ շաբաթէն կը լրանայ Լոնտոնի խորհրդաժողովին առաջին ամիսը, եւ տակաւին չէ գտնուած ընդհանուր համաձայնութեան գետինը:

Մթնոլորտը, ի հարկէ, հաշտարար է միշտ: Կանանչ սեղան, հանդիսաւոր կերպարանքներ, բարեացակամ հաւաստիքներ եւ անսահման խաղաղասիրութիւն... Եւ սակայն, տակաւին լուրջ փորձ մը չեղաւ մէկտեղ դնելու բուն հարցը՝ իր բոլանդակ ծանրութեամբ: Աւելի ճիշդ, բոլոր կողմերն ալ կողմակի շարժումներ, ռազմախաղեր կը փորձեն, կարելի եղածին չափ ծածկելով իրենց բուն ձգտումները:

Անցեալ շաբթու, ծանուցուեցաւ թէ Անգլիա եւ Մ. Նահանգները նոր քայլ մը առած են դէպի համաձայնութիւն, փոխադարձ զիջումներով: Այս առթիւ հրատարակութեան տրուեցան մարտանաւի տեսակներ, տարողութեան եւ թնդանօթի չափեր եւն:

Խնդիրը այն է որ, անգլեւամերիկեան համաձայնութիւնը, ըլլայ իսկ վերջնական, չի լուծեր ամբողջ տագնապը: Հարցին ծանրութեան կեդրոնը կը գտնուի Եւրոպայի ցամաքասին վրայ, եւ ատոր համար ալ, ժողովը կ'երկարի ու կ'երկարի:

Փետր. 13ին, Ֆրանսական պատուիրակութիւնը ժամուկէն աղորդեց իր պատասխանը՝ անգլեւամերիկեան յուշագրերուն:

Այդ յայտարարութիւնը, որ «ահաւոր» կոչուեցաւ Անգլիոյ շրջատաւորական օրկանին կողմէ, ցոյց կուտայ թէ՝ Ֆրանսա իրաւ չունի որոշ սահմանէ մը անդին անցնելու: Միայն այս պարագան բաւական է ծանրացնելու մթնոլորտը, մանաւանդ որ, Իտալիան երբեք հրաժարած չէ Ֆրանսային հաւասարելու փոյթէն:

Քանի մը թուանշաններ՝ լուսաբանութեան համար:

Պատասխան-յուշագիրը դիտել կուտայ թէ Ֆրանսական հաւատորմը արդէն մեծապէս կրճատուած է, բաղդատելով Նախապատերազմեան շրջանին հետ:

Այսպէս, 1914ին Ֆրանսան ունէր 1,139,000 անգլ. թոն տարողութեամբ նաւատորմ, (պատրաստ կամ շինուելիք). իսկ այսօր ունի միայն 618,808 թոն, այսինքն 457,192 պակաս: Մինչդեռ Անգլիան, որ 1914ին ունէր 2,476,326 թոն, այսօր (1930) ունի 1'296,396: Մ. Նահանգները՝ 964,500 (1914) եւ 1,349,902 (1930). Ճափոնը՝ 676,000ի փոխարէն 853,382, իսկ Իտալիան՝ 686,012ի փոխարէն 320,479:

Ինչ կը վերաբերի զինուորական ուժին (սպայ եւ նաւազ), նաւասիկ համեմատութիւնը,— Անգլիան 1914ին՝ 145,400, իսկ 1930ին՝ 106,023, Մ. Նահանգները՝ 65,300ի փոխարէն 94,500. Ճափոն՝ 85,000, փոխանակ 51,600ի. Իտալիա՝ 47,600, փոխանակ 37,000ի, իսկ Ֆրանսա՝ 68,500ի փոխարէն միայն 53,655 հոգի:

Մասնագէտներ քննութեան ենթարկելով այս թուանշանները, կ'ապացուցանեն թէ Ֆրանսա իրականին մէջ կը ձգտի զինապատկել իր նաւային ուժը: Այսպէս, միայն յածանաւերու շարքէն կը պահանջէ 12 հատ, վեցի փոխարէն: Իսկ սուզանաւ՝ 125,000 թոն (34,345 թոն պատրաստ, 36,000 կը շինուի, նացածն ալ՝ խորհրդաժողովէն պիտի պահանջէ, յանուն ազգային պաշտպանութեան):

Այս թուանշանները կը կազմեն հանգոյց մը, որմէ պիտի ազի լոյսը կամ փոթորիկը:

Նախ որ, եթէ ընդունուին Ֆրանսական պահանջները, հարկ պիտի ըլլայ նոյն համեմատութեամբ զիջումներ ընել ճափոնի: — Աննպաստ պարագայ՝ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն համար:

Ցետոյ, Իտալիան իրաւունք պիտի ունենայ բարձրացնելու նաւատորմը, միշտ Ֆրանսայի հաւասարելու տենչով: Իսկ այս վերջինը երբեք չուզեր հաշտուիլ այդպիսի միտքի մը հետ:

Ուշագրաւ է որ, մինչ միւս չորս պետութիւնները հրապարակաւ յայտնեցին իրենց տեսակէտները, Իտալիան մանամանութիւններ չի տար, եւ կը պնդէ միայն,— բացարձակ հաւասարութիւն կ'ուզեմ եւրոպական ցամաքամասի բոլոր պետութեանց հետ: Բացատրե՞նք թէ ակնարկը ուղղակի կ'երթայ Ֆրանսայի, քանի որ Անգլիան մաս չի կազմեր ցամաքին եւ իր աշխարհագրական ինքնուրոյն դիրքովն իսկ, բաղդատութեան չի կրնար ղրկուիլ մէկուն կամ միւսին հետ:

Իտալացիները իրենց պահանջը մէջտեղ պիտի դնեն, երբ վերջնապէս ճշդուին Ֆրանսայի թուանշանները, տեսակով, քանակով եւ տարողութեամբ: Մուսուլինի միջոց չունի անտեղի Ֆրանսական տորմիղին մակարդակին հասցնելու իր հաւատորմը, բայց կ'ուզէ ամէն գնով ստանալ հաւասարութեան իրաւունքը: Այս պատճառով ալ, մինչեւ իսկ համաձայն սուզանաւերու չնչման, ինչպէս կ'առաջարկեն Անգլիա եւ Ս. Նահանգներ: Մինչդեռ Ֆրանսա ամուր կառչած է այդ զէնքին: Զարդասիրութիւնը կամ խաղաղասիրութիւնը չեն որ կը խօսին այս հարցին մէջ, այլ դրացին տկարացնելու, կամ անոր մակարդակին հասնելու ձգտումը:

Իսկապէս, տաժանելի երկունքի մը բռնուած է Լոնտոնի ժողովը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋԸ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (30 Յունուար).

— «Հայ կ. թաչի Ամերիկայի կեդր. վարչութիւնը, ինչպէս հայտնի դարձաւ, 1,000 տոլար փոխադրած է Հալեպ, յատկացնելու համար Թուրքիայէն Սուրիա ապաստանած մեր նոր տարեգիրներու պէտքերուն:

Իսկ ասկէ քանի մը օր առաջ, Դատէմր ըլսուելնասիրաց Ընկերութիւնս էր որոշած 200 տոլար դրկել Սուրիա, նոյն նպատակով:

Մօտաւորապէս շաբաթ մը առաջ տպած էինք Հայ բարեգործական Ասոցիացիոյն Շրջանի վարչութեան կոչը, որով կը խնդրուէր մեր գաղութը բոլոր անդամներէն մասնակցիլ Սուրիոյ մեր նոր տարագիրներուն ի նպաստ բացուած հանգանակութեան:

Այսպէսով, թէեւ բաւականին ուշ, բայց ուրախալի է որ եւրոպայէս յետոյ վերջապէս ամերիկահայ գաղութն ալ սկսած է շարժիլ:

Մէկէ աւելի անգամներ մենք գրած ենք Սուրիոյ նոր գաղթականներուն օգնելու ստիպողական անհրաժեշտութեան մասին: Հանգամանօրէն պարզած ենք ծայր աստիճան ծանր վիճակը Թուրքիոյ խորերէն Սուրիա հասնող մեր նոր տարեգիրներուն: Մասնամանաւորէն բացատրած ենք նաեւ, որ արդէս Սուրիա ապաստանած մօտ 4,000 տարագիրներուն վրայ հաւանաբար շուտով պիտի աւելնան նորանոր հազարներ: Եւ որովհետեւ կացութեան մասին այլեւս տարակոյս չկայ, պէտք է որ օր առաջ պատրաստութիւններ տեսնենք ոչ միայն Սուրիա արդէն հաստատուածներուն, այլ եւ այսուհետեւ եկողներուն ալ պէտքերը կարենալ հոգալու համար:

Բարեբախտաբար, փարիզի մէջ վերջապէս կարելի եղաւ կուսակցական հաշիւները մէկդի դնել եւ ոչ-կուսակցական հիմերու վրայ կազմել հանգանակիչ կեդրոնական յանձնաժողով մը:

Յաւելի է, որ կարգ մը հայ թերթեր չեն ուզեր ըմբռնել կացութեան լրջութիւնը եւ կը շարունակեն իրենց կատաղի յարձակումները դաշնակցութեան վրայ՝ չամչնալով նոյնիսկ անոր վգին փաթթել Թուրքերու գործած այս նոր ոճիրին պատասխանատուութիւնը:

Պատասխանատուութենէ հարկաւ մենք խուսափող չենք: Երբ պատասխանատուութիւնները ճշդելու ժամանակը գայ, այն ատեն կը խօսինք: Բայց այժմ մենք պարտաւոր ենք ամէն բանէ առաջ ընդառաջ երթալ Սուրիայէն մեզի հասնող օգնութեան ադեկտուր կոչերուն:»

ԿՈՒՏԵՊՈՎԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Կարելի չեղաւ դեռ լուսաբանել կուտեպովի անհետացման գաղտնիքը: Քննութիւնները կը շարունակուին զանազան ուղղութիւններով:

Ըստիկանական տեսչութիւնը կը հերքէ Լիտվինոֆի այն հաւաստումը թէ փարիզի խորհրդային դեսպանատան բ. քարտուղար Մէսչէրվոկոֆ ձերբակալուած էդեսպանատան դրան առջեւ: կը հերքէ նաեւ թէ խուզարկութիւններ կատարուած ըլլան խորհրդային քաղաքացիներու տան մէջ:

փարիզի Ռուսերը 11,827 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը ներկայացուցին վարչապետ Թարտիէօի:

*** փարիզի պատերուն վրայ փակցուած յայտարարութիւններով կը պահանջուի կա՛մ մէջտեղ հանել կուտեպովը եւ կամ փարիզէն վտարել խորհրդային դեսպանը, իր ամբողջ կազմով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կարմիր պրոպագանդը արտասահմանի մէջ

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Բիկայէն կը հեռագրէ.

Ստալին՝ պատասխանելով համաձայնաւոր համալսարանի ուսանողներու խումբի մը, որ 10 հարցումներ ուղղած էր իրեն Ռուսիոյ գիւղացիական նոր քաղաքականութեան եւ արտասահմանի մէջ յեղափոխական շարժումներ առաջ բերելու մասին, բսաւ թէ՝ ներկայ քաղաքականութիւնը, որով գիւղացիները կը վերածուին պետութեան կողմէ վարձուած ագրարային աշխատաւորներու, պիտի աւելցնէ խորհրդային իշխանութեան զինուորական ուժը, պիտի նուազեցնէ անգործութիւնը ու փութացնէ խորհրդային պետութեան բաց պայքարը օտար դրամատիրական պետութեանց հետ: Աւելցուց թէ մտադրութիւն չկայ սպասելու մինչեւ «յեղափոխական կացութեան» զարգացումը, այլ արտասահմանի պրոլետարներէն պէտք է պահանջել «այժմէն իսկ յեղափոխական կռիւներու սկսիլ:» (Ստալին մասնաւորապէս շեշտեց «այժմէն» բառը):

Ավիաքիմ (օդանաւի եւ քիմիաբանութեան) ընկերութեան համաժողովին մէջ, պատերազմ. փոխ-գործավար եւ Զեկայի նախկին պետ Ճերճինսկիի գլխաւոր օգնական Ունշլիխթ պաշտօնական տեղեկագիր մը ներկայացուց ընկերութեան գործունէութեան մասին: Բացատրեց թէ իրականին մէջ ընկերութեան ամբողջ գործը կապուած է կարմիր բանակին հետ: Ընկերութիւնը լաւ գործած է, սակայն պէտք է աւելի զարկ տալ անոր գործունէութեան, որովհետեւ թշնամիները տենդոտ գործունէութեան լծուած են՝ յարձակելու համար խորհրդային միութեան վրայ:

Քհնթրպրիի Արքեպիսկոպոսին ընդոմէջ

Պապէն վերջ, Քէնթրպրիի արքեպիսկոպոսն ալ ընդոքի ձայն կը բարձրացնէ խորհրդային դրախտին մէջ կատարուած կրօնական հալածանքին դէմ: Քէնթրպրիի կրօնական գերագոյն խորհուրդը միաձայնութեամբ ընդունեց բանաձեւ մը՝ ներկայացուած անգլիկան եկեղեցիի պետ Քէնթրպրիի արքեպիսկոպոսին կողմէ, որով կը պահանջուէր «խստիւ բողոքել խորհրդային Ռուսիոյ մէջկատարուած կրօնական հալածանքներուն դէմ եւ շեշտել որ, եթէ խորհրդային կառավարութիւնը կը փափաքի բարւոք յարաբերութիւններ պահպանել Մեծն Բրիտանիոյ հետ, պարտաւոր է յարգել արդար ու մարդկային քաղաքակրթութեան մը սկզբունքները»:

Այս բանաձեւը ներկայացնելէ առաջ, Քէնթրպրիի արքեպիսկոպոսը ճառ մը խօսելով ըսաւ.

— Մանրակրկիտ քննութիւն կատարել պիտի տամ Ռուսիոյ քրիստոնէական հալածանքին մասին, ու եթէ տեսնեմ որ կացութեան մէջ բարւոքում չկայ, թերեւս պիտի ստիպուիմ Լորտերու ժողովին առջեւ յուզել հարցը, որովհետեւ խնդիրը կը դառնայ քրիստոնեայ եւ քաղաքակիրթ ժողովուրդի մը պատուոյն շուրջ: Այն միակ իրողութիւնը թէ Ռուսիոյ հետ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատուած են՝ մեր երկրին կը պարտադրէ պատասխանատուութիւններ՝ զորս չի կրնար անգիտանալ, եթէ կ'ուզէ հաւատարիմ մնալ իր լաւագոյն աւանդութեանց:

«Խորհրդային կառավարութիւնը ներկայացուցիչ մը ունի Անգլիոյ մէջ: Թո՛ղ հասկնայ թէ մեծ շարժում մը կայ հանրային կարծիքին մէջ, առանց դասակարգի, կուսակցութեան եւ դաւանանքի խտրութեան, որ կը պահանջէ թէ՝ դիւանագիտական զոհացուցիչ յարաբերութիւնները կախում ունին արդարութեան, ազատութեան եւ մարդասիրութեան այն սկզբունքներէն, որոնք միջազգային բոլոր յարաբերութեանց հիմը կը կազմեն:»

Քէնթրպրիի արքեպիսկոպոսը կը պահանջէ որ բոլոր անգլիկան եկեղեցիներուն մէջ մարտ 16ի կիրակի օրը աղօթքներ ըլլան Ռուսիոյ քրիստոնեաներուն համար: Ինչպէս գրեցինք, պապին հրահանգով նոյնպէս աղօթքներ պիտի ըլլան կաթոլիկ եկեղեցիներուն մէջ մարտ 19ին չորեքշաբթի օր:

Ուէսթմինսթրի արքեպիսկոպոս կարտինալ Պուրն, կաթոլիկ եկեղեցիին պետը Անգլիոյ մէջ, իր կարգին յայտարարած է որ եթէ Ռուսիոյ ներկայ շարժումը չդզմուի, շատ ահռելի հետեւանքներ պիտի ունենայ ո՛չ միայն Անգլիոյ, այլ ամբողջ աշխարհի մէջ:

Իր կարգին, Եորքի անգլիկան արքեպիսկոպոսը նոյն քաղաքին մէջ ճառ մը խօսելով, բուռն լեզուով արտայայտուեցաւ կրօնական հալածանքին դէմ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿՂԵՐՆ ԱԼ

Միւնիխի արքեպիսկոպոս կարտինալ Ֆաուլհաբէր պապի գահակալութեան 8րդ տարեդարձին առթիւ Պավարիոյ մայրաքաղաքին մէջ քարոզ մը խօսելով ըսաւ.

— Վերջին ամիսներուն կրօնական հալածանքը իր գերագոյն աստիճանին հասաւ Ռուսիոյ մէջ: Երեք ամսուան մէջ 200 սինակոգ ու մզկիթ եւ 980 քրիստոնեայ եկեղեցիներ փակուած եւ հեթանոս նպատակներու յատկացուած են: Մեր աչքերուն առջեւ տեղի կ'ունենայ զարհուրելի ողբերգութիւն մը: Բոլշեւիկները կ'ուզեն տիրել երկրի մը, ուր Աստուած չըլլայ, կ'ուզեն հիմնել մշակոյթ մը, առանց հաւատալու հոգւոյ անմահութեան եւ հանդերձեալ աշխարհին, կ'ուզեն հաստատել տնտեսութիւն մը՝ առանց մասնաւոր սեփականութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 30

Ս. Թաչիկեան, Ս.Է.Թիէն	50.—
Հրանտ Մայիսեան (կրկին)	25.—
Գումար	75.—
29րդ ցանկին գումարը	29,506.—
Ընդհ. գումար	29,581.—

***

ՄԱՐՍԷՅԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ «ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ»

ՄԱՐՍԷՅԼ, 11 փետր.— Ջվախնաք, պաշարումը բարի նպատակով է.— ցաճկահայաստանէն վտարուած հետազատներուն օգնելու համար: Պաշարոն ալ բարենպատակ հիմնարկութիւն մը — կարմիր խաչը:

փետր. 9ի ընդհանուր ժողովին մէջ, օգնութեան աշխատանքը կազմակերպելու համար ընտրուեցաւ 9 հոգիէ բաղկացած յանձնախումբ մը, (ԽՄԲ.— տես Դ. էջ):Յանձնախումբը փետր. 10ի իր առաջին նիստին մէջ, արագ գործելու ժտաիոգութեամբ, բաժնուեցաւ երկ թեւերու, 3ական հոգիով: Իւրաքանչիւր խումբի համար կազմուեցաւ առանձին առանձին ցուցակ, հիմք ունենալով խումբի ծանօթութեան եւ յարմարութեան շրջանակը: Դիմումելիք տեղերու անուանացանկը եւ թաղերու բաժանումը կատարուած է մեծ ուշադրութեամբ, այնպէս որ ոեւէ հայ, արհեստաւոր թէ վաճառական, բանւոր թէ սեփականատէր դուրս չպիտի մնայ կազմուած ցանկերէն: Այս երեք խումբն ալ, առանձին առանձին ժապաւինեալ տոմարով փետր. 11էն սկսեալ կը շրջին իրենց շրջանները (Մարսէյլը իր արուարձաններով), հանգանակութեան համար:

Հաղորդելով այս պարագան հանրութեան, վստահ ենք թէ բոլոր անոնք որ կը հաւատան մեր ապագային, ընդառաջ պիտի երթան մեր հանգանակիչ խումբերուն եւ իրենց սիրայօժար նուէրով պիտի արժեցնեն շրջող տիկիններու չարչարանքը:

Վստահ ենք նոյնպէս, որ նկատի առնելով վարչութեանս այս ձեռնարկը, որ եւէ միութիւն կամ կազմակերպութիւն յանուն ընդհանուր շահի, չպիտի խայծածեւէ մեր աշխատանքը, այլ ընդհակառակն սատար պիտի հանդիսանայ մեզ:

Ջեռնարկուած է նաեւ հաւաքումներու հաւաքման: Շատ կը խնդրէինք հաւաքող նուիրողներէն իրենց կապոցները յանձնել 90, Rue Stanislas-Torrents, կարմիր խաչի հերթապահին, որ այնտեղ պիտի ըլլայ՝ երկուշաբթի ժամը 10.12 եւ 2.4, հինգշաբթի 2.4 կիրակի 10-12:

Վարչութիւն Ա. Ե. Է. Կ. Խ.
Մասնաճիւղ

ՄԵՆ ՀՐԴԵՀ ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՄԷՋ

Ռոտոսթոյէն կը հաղորդեն թէ փետրուար 8էն 9 լուսնալիք գիշերը խանութէ մը հրդեհ ծագած է յիշեալ քաղաքին մէջ: Այրած են մեծ թիւով տուներ ու խանութներ: Ապահովագրական ընկերութիւնները 100,000 ոսկի վնասի ենթարկուած են: Այրած է շուկան: Հրդեհը մեծ դժուարութեամբ կարելի եղած է մարել առտուն:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸՆ ԱԼ

Նախորդ յօդուածներովս ներկայացուցի ընդհանուր գիծերով նոր սերունդի ինքնութիւնը, կամ աւելի ճիշդ անոր նախնական շրջանը։

Հիմա պարզ է, որ անոնք որք ըլլան թէ ոչ, ընդհանրապէս բոլորն ալ պատերազմի սերունդին կը պատկանին, ծնած այդ շրջանին, կամ անկէ քիչ մը առաջ եւ ետք։ Երկուքին ալ մանկական երազային շրջանը, կազմուած է պատերազմական շրջանի յատուկ մթնոլորտով։ Գերութեան կապանքներու թէ աքսորի ճամբաներու մէջ, սովորական գաղթի թէ շարունակական տեղափոխութիւններու ընթացքին, եւ վերջապէս թնդանօթի աւերիչ որոտներու թէ քաղաքի ամենօրեայ շարժումներէն յառաջ կուգար այն արտասովոր մթնոլորտը, միջավայրը— պատերազմի համար եւ պատերազմէն ծնած։

Մայրական ամենաքնքուշ եւ քաղցր երգերն անգամ — եթէ չար բախտը խնայած չըլլար այս տղոց— չէր կրնար ազատելանոնք, անոնց աստիճանաբար կազմուող միտքն ու նկարագիրը։ Ո՞ւր մնաց որ մարտական երգերն ալ իրենց թովիչ շունչով անհետացան դեռ օրօրոցներու վրայէն, եւ կամ բոլորովին տարբեր շունչով երգուեցան։

Եւ ճամբայ մը, ծանօթ եւ փշոտ, խտացած այս շունչով եղաւ ճամբան մեր նոր սերունդին, ուրկէ քալեց հեւալով ու տքալով, միշտ կեանքի եւ մահուան պայքարով, մինչեւ այն երկրորդ շրջանը, որուն մասին խօսեցանք առկէ առաջ։ Ամէն յետոյ ան արդէն շփման մէջ է մեզի հետ, բոլորովին օտար ափերուն՝ մարդակուլ եւ անշնչելի պողոտաներու վրայ։

Հոս արդէն մենք պարտաւոր ենք հաշուի առնել ասոնց ներքնաշխարհը, ձգտումներն ու բնական պահանջները։ Մասնաւորաբար մեր ուշադրութիւնը պիտի կեդրոնանայ առանձնապէս այն իրողութեան վրայ, որ ասոնք պատերազմէն ժառանգած ազդեցութիւններ ունին։

Այս ազդեցութիւնները այնքան ուժեղ են եւ խոր, որ յաճախ կը մղեն զանոնք, այնպիսի անբնական արարքներու, որ կրնայ բացասական ազդեցութիւն թողուլ, որքան իրենց ապագայ զարգացման, նոյնքան եւ մեր ընթացիկ կուսակցական կեանքին վրայ։

Ի վերջոյ պէտք է ընդունիլ, որ այս սերունդը իր մէջ կը մարմնացնէ մարդկային բնաւորութեան ծայրայեղութիւնները— լաւ կամ վատ։ Չափաւորութիւնը տեսակ մը անհրապոյր, անհանդուրժելի ըմբռնում մըն է ասոնց մեծ մասին քով։

«Ընհանգիստ, ջղային, յաւակնոտ» է ան— բարիքներ ժառանգած է պատերազմի շրջանէն, գարգացած անկէ յետոյ կեանքի տարապայման շրջաններուն։ Անոր հետ մէկտեղ «ինքնավստահ, անվախ եւ ըմբոստ» է ան, գարձեալ ստացած եւ զարգացուցած է միեւնոյն աղբիւրներէն։

Այս բոլորը մահացու մեղքեր չեն անշուշտ, եւ ոչ ալ անբուժելի հիւանդութիւններ։ Կեանքը — գպրոցը, կրնար լաւագոյն կազապարումով այս բոլորէն օրինակելի մարդիկ արտադրել։ Ո՛չ մէկը իր տուրքը տուած է ասոնց, ո՛չ մէկը փորձած է ճարտար պատուաստումով շտկել այս տղոց նկարագրի, օգտուելով գոյութիւն ունեցող տարրերէն։ Եւ այս բացը ազդած է տարաբախտաբար, ագդած ծանրօրէն։

Եւ ինչի՞ է նման այս սերունդը, այն վիճակին մէջ, երբ մեզի կուգայ։

Թող ներուի ինձ նմանցնել զանոնք ընկուզենիի այն տձեւ կոճղերուն, որոնք չափազանց թանկ եւ արժէքաւոր գին կը ներկայացնեն միայն եւ միայն անոր համար, որ վարպետ ձեռքերը այդ անճոռնի կոճղերէն կը պատրաստեն թանկագին թերթեր, կարասիներու շինուածքի համար։

Այսօր իսկ կը յիշեմ մեր երկրի մէջ այս կոճղերու մասին մեր անտարբեր եւ յանցաւոր վերաբերմունքը։ Ի՞նչ հարստութիւններ կը կորսուէին, իբրեւ արդիւնք մեր տգիտութեան, նման այս կոճղերուն։ Այն ինչ փոքր ծանօթութիւն մը անոնց պահպանման մասին, կրնար փտած ծառերու բուներէն հարստութիւն թափել, իբրեւ դարման մեր այնքան մեծ կարիքներուն։

Կեանքը իր այս բացառապէս աննպաստ շրջաններուն մէջ, օրուան կռուի մէջ նետուած այս տղաքը կրնայ կործանել, կրնայ փոշիացնել։ Չէ՞ որ սովորական կեանքին մէջ, իբրեւ մարդ, իբրեւ մարդկային մեքենայ, ասոնք ընդհանրապէս անտաշ են, ինչպէս ընկուզենիի կոճղը։

Տարրական կրթութեան պակասը աչքի կը զարնէ անոնց շարժուձեւերուն մէջ։

Բարեկրթութեան, նիստ ու կացի, կենցաղի մասին որեւէ անգոյ գիտողութիւն — ամենաբարեացակամ տրամադրութեամբ իսկ — իսկոյն անախորժ պատմութեան մը պատճառ կը դառնայ։ Մարդիկ այս անմեղ բարեմտութեան մէջ կը տեսնեն վիրաւորանք, թշնամանանք մը իրենց անձին դէմ։ Ի զուր կ'անգնին ձեր խրատներն ու թելադրանքները, ձեր անկեղծութեան հաւաստիքները։ Այդ բոլորը չեն նպաստեր վրդոված խիղճը հանգստացնելու, չեն նպաստեր մանաւանդ մոռցնել տալու ակամայ «Միջադէպը»։

Ցիշեմ օրինակ մը, որ թէեւ մասնակի կը թուի, բայց ընդհանուր երեւոյթ է։

Տարիներ առաջ երիտասարդի մը դիտել տուի թէ կէս գիշերին անթոյլատրելի է երգելով եւ կանչելով անցնիլ փողոցներէն եւ նոյն վեճախով մտնել ստորերկրեայ երկաթուղին։ Բացատրեցի թէ առհասարակ այս երկրին մէջ չեն ախորժիր նման արարքներէ, մանաւանդ երբ օտարականներու կողմէն գործադրուի։ Ի վերջոյ մատնանշեցի այդ արարքի մէջ նաեւ բարեկրթութեան պակասը, որ վայել չէ երիտասարդի մը համար։

Ի՞նչ կը կարծէք։ Գնահատե՞ց երէց եղբօր դիտողութիւնս։ Ընդհակառակն, չափազանց դժգոհ հեռացաւ եւ մինչեւ այսօր ալ, ամէն անգամ որ կը տեսնեմ զինք, կը կարդամ իր աչքերուն մէջ ինծի վերապահուած ատելութիւնը, ծնած այդ պարզ դիտողութենէն։ Ասով մէկտեղ գիտեմ որ այդ տղան չափազանց բարի է, անշահախնդիր, ձեռներէց եւ աշխատասէր։

Ամէն մէկը անոնցմէ մօտաւորապէս կը զարգանայ այս ձեւով։ Եւ սակայն հոս է, որ պէտք է լարենք մեր ճիգերը. հնարաւորութեան չափով չէզոքացնելու բացասական ծայրայեղութիւնները, ի նպաստ դրական գիծերուն։

Մեր կուսակցութիւնը, որ այսօր լայն բացած է իր դուռները ասոնց առջեւ, պատասխանատու է այս տղոց նկարագրի կազմաւորման դժուարին գործին մէջ, մանաւանդ որ անոնք վաղը արդէն գործի պիտի լծուին մեր ամենօրեայ պայքարին մէջ։

Ս. ԹԱՓՈՒ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Անցեալ ցունուարին գումարուեցաւ Հ. Ց. Դաշնակցութեան եգիպտոսի ժէ. Երջ. ժողովը, մեծ ոգեւորութեամբ եւ յաջողութեամբ։ Այս առթիւ, նորընտիր կեդր. կոմիտէն հրատարակութեան տուած է ընդարձակ յայտարարութիւն մը, որուն հիմնական գիծերը կ'արտատպենք ստորեւ.—

1) կազմակերպական կեանք.— Տեղեկագիրներն ու կենդանի փաստերը կուգան հաստատել, թէ Եգիպտոսի շրջանի կազմակերպութիւնը տենդագին աշխատանքի մէջ է։ Այժէն կողմ, ընկերները՝ համերաշխ գործակցութեամբ՝ կազմակերպական ներքին ու արդիւնաւէտ գործունէութիւն ցոյց կուտան։ Տոգորուած հայութեան ու հայ հայրենիքի կենդանի ոգիով, իրենց բոլոր ճիգը կը թափեն ոչ միայն իրենք առողջ մնալու ազգայնօրէն, այլև իրենց շրջապատին մէջ վառ պահելու համար ազգային զգացումը։ Ընկերային ժողովներ, դասախօսութիւններ, հանրային խնդիրներու շուրջ հաւաքոյթներ, ինչպէս նաեւ կրթական-մշակութային եւ եղբայրական օգնութեան գործնական ձեռնարկներ, — բոլո՛րը կը ձգտին հանրային կեանքի բարւոքման եւ հայրենիքի գաղափարին ամրապնդման։

2 Մենք եւ մեր ժողովուրդը.— Դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդի հետ է միշտ, ի՛նչ պայմաններու մէջ ալ եղած ըլլայ ան։ Բխած հայ ժողովուրդի ազնուական երակէն, Դաշնակցութեան էական, միակ նպատակը պիտի ըլլայ անոր մէջ ու անոր քով գտնուիլ միշտ։ Մեր բոլորանուէր աշակցութիւնը՝ անոր բոլոր գործերուն, տագնապներուն եւ կնճիռներուն բարեյաջող լուծման։

Հոն՝ ուր անհրաժեշտ է, Դաշնակցութիւնը պէտք է իր աջակցութիւնը տանի, գործօն մասնակցութեամբ, խորհուրդով կամ ժամանակուժով։ Հանրային գործերը հարկ է որ վարուին անշեղ, օգտուելով հասարակութեան մեծ զանգուածին եւ անոր գոյութեան պահպանման ու ապրեցնման։ Մեր բոլորին չանքը պիտի ըլլայ՝ գործի գլուխ կանչել հասարակական չիզ ու պարկեշտութիւն ունեցող տարրեր, տրամադրելով մեր բոլոր ուժերը։ Ժողովուրդը եւ անոր շահն ու բարօրութիւնը,— ա՛յս է մեր դաւանանքը եւ ա՛յս պէտք է ներշնչել աշխատող բոլոր տարրերուն։ Դաշնակցութիւնը աչքը պիտի ըլլայ հանրային գործերուն մէջ, ժամէն թէ հեռուէն, հսկելով հանրային հարստութեանց ժամակարարման, կրթական, ազգային ու մշակութային խնդիրներու լուծման ու կիրարկման մէջ։

Երկրորդական խնդիր է թէ ո՛վ է իշխանութեան վրայ. Դաշնակցականնե՞ր— որոնք, ըստ Ընդհ. ժողովի որոշման, իրենց յաւելեալ ուժերը միայն պէտք է տրամադրեն ազգային առօրեայ գործերուն,— թէ հանրային գործօն ու ժաքուր տարրեր, որոնց առջեւ լայն ասպարէզ պէտք է բանալ։ Էականը այն է՝ որ անոնք, հանրային կեանքի ղեկավարները, ո՛վ ալ ըլլան, պէտք է որ չշեղին եւ չսայթաքին իրենց հանրային գործունէութեան ընթացքին։

Անյետաձգելի պահանջ մըն է նաեւ հայ ժողովուրդի կազմակերպման խնդիրը։

Մեր ընկերները իրենց բոլոր ուժը եւ կարելի բարեացակամութիւնը պէտք է տրամադրեն, գլուխ հանելու համար հսկայ գործին։ Ամէն կազմակերպական այս փրկարար գործը, որ օտարութեան մէջ եւ յուսալքումի այս դառն օրերուն, միակ ապաւէնը կը կազմէ, թէ՝ ազգապահպանման եւ թէ՛ հանրային զոհաբերութեանց եւ ուժերու արդիւնաւորման համար։ Գիտակցինք բոլորս, որ առանց հանրային կայուն ու օրինապահ կազմակերպութեան, հայ ժողովուրդի գոյութիւնը վտանգուած է արտասահմանի մէջ և գայն պահպանելու բազմազան ճիգերը՝ մեծագոյն մասով՝ դատապարտուած են ամլութեան եւ մինչեւ իսկ չքացումի։

Այս կազմակերպութիւնը աւելի հզօր, աւելի արդիւնաւէտ ու համազգային կը դառնայ սակայն ա՛յն ատեն, երբ իւրաքանչիւր գաղութ՝ ինքն իր մէջ ամրանալէ ետք՝ օղակը դառնայ ընդհանուր, համազգային թաւին շղթայի մը։ Պէտք է որ գոնէ՝ իւրաքանչիւր մօտիկ, դրացի գաղութները կապ հաստատեն իրարու հետ, օգնութեան հասնին հանրային փոխադարձ ցաւերու եւ ձեռնարկներու համար։ Առանց այս կապին, ինքնաբաւ այլ մեկուսի գաղութներն իսկ պիտի չկրնան դիմանալ ապազգային բազմազան հոսանքներուն, որոնք ամէն կողմէ մեր վրայ կը խուժեն եւ որոնց ընդդիմանալու համար հատու զէնքեր պէտք է ունենալ։

Կազմակերպութիւն եւ կապ՝ գաղութէ գաղութ,— ա՛յս թող ըլլայ մեր նշանաբաններէն մէկը՝ յառաջիկայ շրջանին համար։

3) Հայութիւնը եւ օտար ժողովուրդները.— Շրջ. ժողովը մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ ըրաւ հայ ժողովուրդի եւ անոր բնական երկիրներու փոխադարձ յարաբերութեան խնդիրը։

Կասկած չկայ, որ հայութիւնը բարեկամական սրտաբուխ զգացումներ միայն ունի զինքը հիւրընկալող երկիրներուն եւ անոնց ժողովուրդներուն հանդէպ։

Բացարձակապէս զերծ քաղաքական նպատակներէ, զանազան վայրեր հաստատուած մեր հայրենակիցները կը սպասեն միայն իրենց հայրենիք վերադարձի օրուան։ Բայց, մինչեւ այդ, ինչպէս անցեալին մէջ անոնք աշխատած են, ասկէ ետքն ալ պիտի շարունակեն աշխատիլ հաւատարմօրէն եւ համակրութեամբ աշակցելու իրենց բնական երկիրներու, Եգիպտոսի, Սուրիոյ թէ այլ վայրերու մէջ, եւ իրենց ուժերը տրամադրելու երկրին բարգաւաճութեան։ Հարկ է բարեկամական սերտ կապեր հաստատել բնիկ ժողովուրդին հետ, լուսաբանելով օտար հանրային կարծիքը՝ մեր գործերուն եւ ուղղամիտ բարեկամութեամբը եւ ապացուցանելով հայութեան շինարար տարր մը ըլլալու պարագան։

4) Հայաստանի վերաշինութիւնը.—

Ընդհ. ժողովը գծած է մեր քաղաքական վերաբերումը Հայաստանի եւ անոր անհարազատ ղեկավարներուն հանդէպ։ Աւելորդ է ըսել թէ՝ եթէ դէմ ենք վարիչներուն, մեր բոլոր հոգիովն ու էութեամբը հետն ենք մեր հայրենիքին ու անոր արի ու առաքինի ժողովուրդին։ Անշուշտ կարելի չէ բռնել չարագործներու եւ չարախօսներու լեզուն, որ հանրային կարծիքը շփոթեցնել կը փորձէ, այն պարագայիս թէ իշխանութեան դէմ ըլլալ՝ կը նշանակէ երկրին դէմ ըլլալ։ Այս անհեթեթ եւ ախտաւոր փրովոքասիոնը արժանի չէ ոչ իսկ որեւէ լուսաբանութեան եւ փաստարկութեան։ Լաւագոյն փաստարկութիւնը սակայն, Ընդհ. ժողովի եւ Շրջ. ժողովի որոշումներէն բխած վերաբերումն է.— Աշխատիլ ամէն կերպով երկրի վերաշինութեան ձեռնարկներուն եւ Հայաստանի ժողովուրդի նիւթական բարեկեցութեան, օժանդակելով ամէն կերպով եւ նիւթական միջոցներ հայթայթելով ներգաղթի իրագործման եւ գաղթականներու յատուկ աւանններու հիմնարկութեան համար։

Մեր շրջանի կազմակերպական բոլոր ժարմինները եւ ընկերները այս ուղղութեամբ եղած ձեռնարկներուն ոչ միայն պատրաստակամ պէտք է ըլլան, այլ երբ հարկը ներկայանայ, նախաձեռնարկ պիտի ըլլան մտաւոր ու բարոյական զարգացման հետ գործնապէս ալ մասնակցելու մեր սիրելի հայրենիքին նիւթական վերականգնումին ու ժողովուրդի անունն տառապանքին մեղմացման։

ԽՐԱՏՆԵՐ ՅՈՒՐՏԻ ԱՌԹԻԻ

Փարիզի թունաբանութեան քաղաքապետական աշխատանոցին տնօրէնը, Պ. Բռն Ապրէ, եղանակին սաստիկ ցուրտերուն կը վերագրէ թունաւորուժի դէպքերուն կրկնութիւնը։ Արդարև վերջին շաբթուներուն շատցած են թունաւորուած եւ շնչահեղձ մարդոց պատմութիւնները։ Շատեր լաւ տաքնալու համար լայն կը բանան ջեռոցներու (calorifère) եւ գոլարձակներու (radiateur) ծորակները, կամ աւատ փայտ եւ ածուխ կը նետեն վառարաններուն մէջ։ Այս սաստիկ ջերմութիւնը ունի իր անպատեհութիւնները և վտանգները, կարգ մը թոյներու պատճառաւ։

Որպէսզի կարելի ըլլայ, մեր ժողովուրդին հասար, խուսափիլ այդ վտանգներէն, կը ներկայացնենք ֆրանսացի նշանաւոր թունաբաններուն խրատները։

Բնակարան տաքցնելու համար չորս տեսակ միջոցներ կան.

1.— Հայկական օջախը, ուր պարզապէս փայտ կը վառեն։

2.— Վառարաններ, ուր փայտ կամ ածուխ կը վառեն։

3.— Ջեռոցներ, եռացեալ ջուրի խողովակներով։

4.— Գոլարձակներ, կազի եւ քարիւղի հնոցով։

Հայկական օջախը շատ վտանգաւոր չէ, պայմանաւ որ բուխերիկը լաւ բանի։ Այս պատճառաւ, պէտք է շարունակ մաքրել ծխանը, որ երբեմն տեղի կուտայ հրդեհի։ Դժբախտաբար քաղաքակրթուած երկիրներու, մասնաւոր մեծ քաղաքներու մէջ այլեւս գոյութիւն չունին նման օջախներ։ Ուրեմն եղանակի թունաւորումները կարելի չէ վերագրել այս օջախներուն։

Վառարանները եւս վտանգ չեն պատճառեր, եթէ անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները զանց չառնուին։ Այսպէս, նման վառարանները պէտք է զետեղուին վարպետ արհեստաւորներու կողմէ։ Եթէ վտանգ կը պատահի, պատճառը այն է, որ վառարանը հին ւած է, ժանգոտած է, խանդարուած է։ Խողովակներուն մէջ դրուած խափանակը ունի ծակեր, որոնք, խափանակը դարձուած պարագային իսկ, կը դիւրացնեն վառարանին շնչառութիւնը, հետեւաբար վտանգաւոր ծուխին փախուստը։ Սակայն յաճախ ժուռը կը գոցէ այդ ծակերը, եւ երբ տանտիկինը, խնայողութեան հաւար, մէկ կողմ դարձնէ վառարանին բանալին, ծուխը կը մտնէ ներս, եւ կը խեղդէ սենեակին մէջ քնացողները։

Կը թեադրենք վառարանը պարպել ամէն իլիկուն, որովհետեւ մարելու ժամ ածուխը կամ փայտը չափազանց վտանգաւոր է։ Երբեմն օդ տալ սենեակին, բանալով պատուհանները, դիշերը բաց ձգել մէկ պատուհանը։ Զգործածել իւղոտ ածուխ։

Ջեռոցները եւս վտանգ չեն ներկայացներ այն ատեն, երբ խողովակները մաքուր են։ Այլապէս հեղձուցիչ շոգի մը կը տարածուի սենեակին մէջ եւ կը խանգարէ առողջութիւնը։

Գոլարձակները եւս, եթէ կազով կը բանին, պէտք է ունենան բուխերիկ մը, հաւասարապէս կշռելու համար օդին մաքրութիւնը։ Զգուշանալ ձգախէմի

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՊԵՂԼՈՒՄ

Փէնսիլվանիոյ Համ... առաքելութեան կողմէ Պաղեստինի մէջ պէյսան վրայ պեղումներ կատարուած, որոնք հնագիտական տեսակէտէ մեծ արժէք կը ներկայացնեն։ Գտնուած են բիւզանդական հնութիւններ, որոնք կը պատկանին Քրիստոսէ առաջ երկու հազարամեակներու Եգիպտացիներու, Բաբելացիներու, Պարսիկներու, Եբրայեցիներու, Պարթեւներու եւ Հռոմայեցիներու կուլտուրաներուն։

Պեղումները տակաւին սկսած ատեն, հողի առակին տակէն գտնուեցան բազմաթիւ դականերու երկու տաճարներու բակներ, եւ ասոնց տակ խորը յունա.-հռոմէական մը աւերակները՝ ծածկուած տոսի թուականին առաջին երեսան հանեց Փղշտական տաճարներ, որոնք մանակակից էին Սաւուղ եւ Դաւիթ թագաւորներուն։

Ինչպէս ծանօթ է, Աստուածաշունչ կարանին մէջ մանրամասնութեամբ նկարագրուած է պատերազմը Դաւիթին ու Փղշտացիները մղեցին Սաւուղ թագաւորին դէմ. կիլպոա ստորոտը, եւ պարտութեան նեցին զայն։ Երբ Փղշտացիները Սաւուղ թագաւորին գիներուն վրայ, երեք զաւակներուն մարմինները անոնց վրայէն հանեցին գլուխները, որպէսզի մանակակից Սաւուղ եւ Դաւիթ թագաւորներուն։

Ինչպէս ծանօթ է, Աստուածաշունչ կարանին մէջ մանրամասնութեամբ նկարագրուած է պատերազմը Դաւիթին ու Փղշտացիները մղեցին Սաւուղ թագաւորին դէմ. կիլպոա ստորոտը, եւ պարտութեան նեցին զայն։ Երբ Փղշտացիները Սաւուղ թագաւորին գիներուն վրայ, երեք զաւակներուն մարմինները անոնց վրայէն հանեցին գլուխները, որպէսզի մանակակից էին Սաւուղ եւ Դաւիթ թագաւորներուն։

...ուղին գլխատուած մարմինը ...մեջին ոտքին վրայ:

Առաջին պարտութիւնը իմա...ով, դաւիթ գրաւեց բերդը եւ ...ն հրոյճարակ ըրաւ: Կը կար...ի թէ Դաւիթ Ստարդէի հին ...ճարի տեղին վրայ չինեց բա... մը: Այդ տաճարը շինուած ...չփած աղիւսէ, իսկ առաստաղը ...ղէ էր: Գալով պատուհաններուն, ...անք նեղ լուսամուտներ էին, ...իպտական հին տաճարներու ...ատուհաններուն նման:

...բկորներուն մէջէն գտնուած ...նաեւ բազմաթիւ անյատակ ...ներ, ինչպէս նաեւ տաճար... ...երու եւ տուներու պղտիկ կաղա... ...պարներ: Ցնակները երկյարկանի ...են եւ զարդարուած արձանիկնե... ...ով, որոնք իրենց ձեռքերուն մէջ ...ած են աղաւնիներ, եւ օձերով ...կարուած բաժակներ ու անօթ... ...եր: Այդ անօթներով է որ հա... ...ատացեալները տաբուոյն առա... ...են պատուղները կը նուիրէին դի... ...ուհիին:

Ըսենք գատ, տաճարի մը ...որանին տակէն գտնուած են Ա... ...անոփիս Գ. Թագաւորին պատկա... ...ղ գլանաձեւ կնիքներ, սուրիա... ...ան շքեղ դաշոյն մը, եւ սեւա... ...ճեայ (պազալթ) գահի կաղա... ...ար մը: Աւելի խորը գտնուած են ...անան քաղաքի բագինի մը ա... ...երակները, որուն մէջ անվթար ...ագած է պղնձէ շքեղ դաշոյն մը:

Հ. ՏԷՐՕՍԿԻ

ԱՍՏՂԵՐՈՒՆ ԿԸ ՀԱՐՑՆԵՆ

Տեսնելով որ Զօր. Կուտեպո... հետքը գտնել անկարելի ...ստիկանական հոտառու... ...եամբ եւ ժարդկային գիտու... ...եամբ, Ֆրանսական Թերթերու ...ՒՒ— հեգնանք կամ ոչ,— կը ...ձելագրուի հարցնել... աստղե... ...ուն:

Այս առթիւ կը պատմուի ...Ֆ, Ռատիուի նման մէկ պատ... ...ութեան ընթացքին, երբ ոս... ...իկանութեան փնտռտուքները ...կ դերեւ ելան, Նանսիցի գուշա... ...ուհի մը, տիկին Ռամիւլ, գտաւ Ռատիուի դիակը պարզապէս ...աչքերը յառելով աստղերուն:

Եւ ահա «Լ'Ինթրանսիժան»ի ...ՒՒ խմբագիրը, տեղեկութիւն ...ը աւելի ստանալու նպատա... ...ով, փոխանակ ոստիկանատուն ...րթալու, գացեր է գուշակուհիի ...ը տունը:

Գուշակուհին, անհետացեալ ...օրավարին պատկանած առար... ...այ մը առնելով, կ'իյնայ երա... ...անքի մէջ եւ կ'ըսէ.

— «Զօրավարը մեռած է: ...այդ մասին ապահով եղէք: Մե... ...ած է քաղաքական ոճիրի մը ...ետեւանքով. բայց ոճրագործը ...պանած է զայն ոչ միայն քա... ...աքական նպատակներով, այլ

...հնազանդելով իր ներքին զգա...ումներուն: Օրինակի համար, կրօնական վրէժխնդրութիւն: Ո...ճիրը գործադրուած է Փարիզէն 250 քիլոմեդր հեռու վայր մը, արեւելեան երկրորդ միջօրէա...կանին վրայ, հսկայ ինքնաշար...ժի մը մէջ»:

Հոս խմբագիրը կատարելով այդ հաշիւը, կ'ըսէ թէ հաւանա...բար Պրիւքսէլէն քանի մը քի...լոմեդր հեռու.

— «Զօրավարը, ոճիրը գոր...ծուած պահուն, կը գտնուէր կառքին մէջ, ուր դրուած էր զայն քնաբեր դեղի մը ազդե...ցութեան տակ առնելէ յետոյ: Այսպէս խեղդուեցաւ տեղւոյն վրայ:

Խեղդող ոճրագործը Անգ...լիացի, կամ Գերմանիալէն հա...ասած գերմանական ծագումով անգլիացի մը:

Դիակը յետոյ կառքով փո...խադրուեցաւ դէպի Հիւսիսային ծով: Դրուեցաւ գորշագոյն պար...կի մը մէջ, զոր բեռցուցին ձկնորսանաւի մը մէջ, թիւ 420 կամ 0.42: Նաւին ցուռկին վրայ կը կարդացուէին երկու ա...նուններ, մէկը Ֆլի:

Նաւը մեկնեցաւ փոքրիկ ծո...վախորշէ մը, զոր դիւրին է ճանչնալ. շնորհիւ իր նուրբ ա...ւագին եւ ետեւը բարձրացող թուխ ժեռաբլուրին:

Նաւին վրայ կը գտնուէր ժարդ մը, որ 1 մեդր 70 հա...սակ ունի, կարմիր եւ լայն երես մը: Ձեռքն ունէր դիտակ մը եւ հագած էր լայն վերարկու մը: Զգալին շարժումներով կը պտըտէր նաւին կամրջակին վրայ:

Այս պահուս դիակը կը ծփայ ծովուն խորը, զորշագոյն տոպրակին մէջ:

Յիշեցէք, որ զօրավարը ա...ռեւանգողները հետեւած են Փոն տը Մարլի, Ուրքի Ջրուղին վիթրի-լը Ֆրանսուա գիծին»:

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՁԵՒՆԱՐԿ ՄԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ, (Սեպ. Թղթ.).— Ա. Ե. Հայ կարմիր Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղը քանի մը խոր...հրդակցական ժողովներ գումարելով, ընտրած էր առաժադեմ վար...չութիւն մը, որ կեդրոնական վարչութենէն վաւերացուելով, նախկին հրաժարեալ վարչութենէն ստացաւ բոլոր գոյքերն ու պաշ...տօնական արձանագրութիւնները: Առաժադեմ վարչութիւնը երկու ժողովներէ վերջ, հրապարակ հա...նեց երկար կոչ մը, եղբայրական օգնութեան համար, եւ ապա որո...շեց ընդհանուր ժողով մը գումա...րել, պաշտօնական ձեւ ու մար...մին տալու համար ձեռնարկին,

ժողովը տեղի ունեցաւ փետր. 9ին, կեդրոնական մանկապարտէզի սրահին մէջ: Ներկայ էին մօտ 30 երկսեռ հայրենակիցներ: Առաժա...

հայ վարչութեան ատենապետուհի տիկին Արոյեան ամփոփ զե...կուցումէ մը յետոյ, կանգ առաւ Ընտրուէն վտարուած հայ գաղ...թականներու օգնութեան շուրջ, որուն համար ազգային վարչու...թեան դիմումէ կատարելով խնդրած էին ժապաւինեալ տոմար մը: Վարչութիւնը ընդ առաջ երթալով այս գեղեցիկ ձեռնարկին, տուած է երեք ժապաւինեալ տոմարներ:

Այս յայտարարութիւններէն վերջ, ժողովը միաձայնութեամբ վստահութեան քուէ տուաւ առ...ժամեայ վարչութեան գործերը վարելու մինչեւ յառաջիկայ պատգ ժողով եւ իր դիւանը կազ...մեց հետեւեալ կերպով — Ատե...նապետուհի տիկին Արոյեան, Ատենադպիր Օր. Ռեբեկա Փա...փազեան, գանձապահ տիկին Չպուքեան, խորհրդականներ՝ Տի...կիններ Քիպրիթճեան, Շահլամեան, Կէմալվազեան եւ Օր. Ա. Արզու...մանեան: Ցետոյ ընտրուեցաւ նաեւ Հանգանակիչ յանձնախումբ մը բազկացած ինը հոգիէ.— Տիկին...ներ Չպուքեան, Ղազարեան, Խոզ...եան, Գարակէօզեան, Տէրտէրեան, Ագգանատեան, Փափազեան, Օր. Պէքմէզեան եւ չափահաս որբե...րու կողմէ պ. Վահագն Ակինեան:

Ժողովականները միաձայնու...թեամբ պատրաստակամութիւն յայտնեցին օժանդակել յանձնա...խումբին: Ընմիջապէս կազմուե...ցան երեք խումբեր, որոնք սկսան շրջիլ Մարսէյլ քաղաքն ու իր ա...րուարձանները:

Ս. Միլտոնեան

ՉԱՐՄԱՆՁԱՒԻՑԻՆԵՐՈՒՆ

ԼԻՈՆ, *11 փետր.*— Թուր...քիայէն Սուրիա հասած Չարսան...ճաքցիներու աղեխարշ վիճակը խորապէս յուզեց մեր սրտերը, երբ «Ցառաջ»ի մէջ կարդացինք կեդր. Վարչութեան տուած 92 անձերու գանկը: Այս թշուառները արտասահմանի մէջ ոեւէ ազգա...կան կամ յոյս մը չունենալով, իրենց աչքերը մեզ յառած՝ օգնու...թիւն կը սպասեն:

Կեդր. Վարչութեան հրահան...գով, Լիոնի մասնաճիւղը Ընդհ. Ժողով գումարեց գեկտ. 9ին եւ ընտրեց հանգանակիչ մարմինը, որ մինչեւ կիրակի պիտի կատարէ իր պարտականութիւնը:

Այս առթիւ կը թելագրենք որ մեր համանուն մասնաճիւղե...րը Լիոնի հայրենակիցներուն օրի...նակին հետեւին եւ ազգային խառն հանգանակութեանց մաս...նակցելէ վերջ, իրենց մէջ ալ առանձին հանգանակութիւն մը բանան եւ աշխատին որ ամէն հայրենակից իր բաժինը բերէ:

Այսպէսով ցոյց տանք մեր դա...րաւոր թշնամիին թէ մեր հաւա...քական կամքը եւ գոհողութեան ոգին կ'ապրին ամէն գործի մէջ, երբ ժամանակը գայ:

Մ.

ԵՈՂԿԱՏՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՄԷՆ ՇԱՄՈՆ (Ժապաւած).— Նկատի առնելով օրուան պա...հանջները, կ'ուզէի քանի մը հարցումներ ուղղել Եոզկատի Հայր. Մխիթեանց անջատա...ան. Ջատ կեդրոններուն.—

Ա.— Ինչո՞ւ հաժաձայնու...թիւն մը չգոյացաւ, ձեր երկու...քին մէջ, ստեղծելու համար Փրանսայի մէջ ընդհանուր Եոզ...կատի մէկ Հայր. Մխիթարի, միեւնոյն ատեն կապ հաստատե...լով Ամերիկայի ձայնը մարած «Ազգատախնամ Եոզկատաց»ի հետ:

Բ.— Մինչեւ ե՞րբ պիտի սնանք այսպէս անշատ, ամէն մէկը իր նախընտրած ճամբով:

Գ.— Ինչո՞ւ համար չէք հե...տաքրքրուիր Եոզկատ սնացող մեր տարաբախտներու խղճալի վիճակով, որուն մօտէն ծանօթ էք ձեր առած սրտակեղեք նա...ժակներով: Անոնք օգնութիւն կը խնդրեն իրենց Միխիթարիչներէն: Իսկ դուք կը սնաք լուռ:

Եթէ ձեր Միխիթարիչներուն դանձը դրամ չկայ, անկարո՞ղ էք իրարու կապուելով կատա...րել ընդհանուր հանգանա...կութիւն մը, քանի որ հայրե...նակիցները գիտեն քաջալերել:

Պետոն

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԼԻՈՆ, *11 փետր.* (Սեպ. Թղթ.). Ա. Ահարոնեանի գրական քա...ոասնամեայ յոբելեանը արժա...նավայել կերպով տօնելու համար փարիզի մէջ կազմուած կեդր. Գործ. Ցանձնաժողովի նախագա...հութեան կողմէ եղած թելա...գրութեան համաձայն, կիրակի օր գումարուեցաւ խորհրդակցա...կան ժողով մը: Կը մասնակցէին աւելի քան քսան հայրենակից...ներ: Նախաձեռնարկ մարմինը ը...րաւ իր զեկուցումը եւ կար...դացուեցան կարգ մը նամակներ, ղրկուած փարիզի կեդր. Գործ. Ցանձնաժողովէն: Ներկաները իւ...րենց համակրանքը յայտնելով նպատակին, միաձայն հաւանու...թեամբ որոշուեցաւ, արժանավ...յել կերպով տօնել յոբելեանը նաեւ Լիոնի եւ շրջանին մէջ: Գաղտնի քուէարկութեամբ ըն...տրուեցաւ դիւանը, պ. պ. Ազէք...կիւլպէնկեանէ, Ս փափազեանէ եւ Ցէօքմէճեանէ: Ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ ժողովը պաշ...տօնապէս բացուած յայտարարուե...ցաւ եւ նոյնպէս գաղտնի քուէար...կութեամբ ընտրուեցաւ գործա...դիր մարմինը բաղկացեալ հե...տեւեալներէն.— Հայր Պօտուր...եան, Վերապատուելի Պարսամ...եան, պ. պ. Յովսէփ Այնթապլեան, Թագուր Այվազեան, Բարկէն Ա...ղաբեկեան, Մ. Աբրահամեան, Ա...րամ Գառօնէ, Արշաւիր Հաբէլ...եան, Վարդան Խրիմեան, Ցօքթ. Սէֆէթճեան, կարապետ Թայեան, Արմէն Տիրատուրեան եւ Ց. Նի...կողոսեան:

Գործադիր Ցանձնաժողովը իր առաջին նիստը պիտի գումարէ ուրբաթ երեկոյ 14 փետր.ին փէֆէքթիւրի մօտ գտնուող նախ...կին քափէ ֆէնէրլիի ներքնասրա...հը: Շուտով Ցանձնաժողովները պի...տի կազմուին նաեւ փոն տը Շէ...րիւի, Ս. Շամոնի եւ Ս. Էթիէնի մէջ: Կ'իմանամ թէ Ցեսինն ալ Լիոնի պիտի միանայ:

Իրազեկ

ՀԻՒՍԷՅՆԻԿՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՈՆ.— Փետր. 2ին եւ փետր. 9ին Լիոնի Հիւսէյնիկցիներս հաւաք...ուելով պ. Տ. Ցօնապետեանի բնա...կարանին մէջ, երկար խորհրդակ...ցութենէ վերջ որոշեցինք կազմել Հիւսէյնիկի վերաշինող Միութիւն մը, 14 ներկայ եւ հինգ բացա...կայ հայրենակիցներու հաւանու...թեամբ: Որոշուեցաւ անմիջապէս կապ հաստատել Ամերիկայի կեդ...րոնին հետ, ու գործի ձեռնարկել: Երկրորդ ժողովին հայրենակիցնե...րուն մէկ հաճամուռ հաւանութեամբ վարչութեան անդամ ընտրուեցան պ.պ. Ցօնապետեան, Ա. Սիմոնեան եւ Ցովակիմեան: Ժողովը պարտք դրաւ վարչութեանս վրայ որ յա...ռաջիկայ ընդհանուր անդամակոն ժողովին ներկայացնէ ծրագիր-կանոնագիրը, եւ յետոյ վաւերա...գնելու եւ յետոյ վաւերացնելու տեղական իշխանութեան: Կը հրաւիրենք Ֆրանսաբնակ բո...լոր հայրենակիցները որ անմի...ջական յարաբերութեան մէջ մտ...նեն նորակազմ վարչութեանս հետ, հետեւեալ հասցէով.— G. Hovagimian, 349 Rue Duguesclin, Lyon (Rhône)

Յ. Շացագործեան

ՀԵԼԼԷՆ ԳԵՂՈՒՀԻՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԳՈՀԵՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրք թերթերը կատղած են անոր ինամար որ եւրոպայի գե...ղեցկութեան Թագուհի ընտրուե...ցաւ Ցունաստանի գեղուհին՝ Ալիս՝ տիփլարաքուն եւ ոչ Թէ իրենց գեղուհին՝ Միւպէճճէլ Նամըք ինանրմը: Ահա Թէ ի՛նչ կը գրեն: Գրագէտ փէյամի Ցաֆա պէյ «ձիւմհուրիյէԹ»ի մէջ կը գրէ.

«Հելլէն գեղուհին ընտրող դատաւորները իրաւունք ունին, եԹէ Եւրոպայի գեղեցիկը ըսե...լով պիտի հասկնանք աղջիկ մը, հետեւեալ գիծերով.— Բերանը մեծ, աչքերը շատ կապոյտ, ոս...կորները հաստ, գլուխը ծուռ, ու...սերը լայն, Թեւերը համեմա...տաբար բարակ, նայուածքը մե...լամաղձոտ եւ նուաղուն, մորթը ոչ-ոդորկ եւ ձախ ծնօտին կողմը աչագին խալ մը:

Լուսանկարին նայեցէք: Այս պատկերը որքան ալ գէշ եղած ըլլայ, նորէն կը ցուցնէ կարգ մը աչքառու պակասներ: Կարելի՞ է վենիւսի Թռունուհին կոչել այս աղջնակը: Ցօր. Թրիքուիփս (ԽՄՐ.— Ա՛յն որ գերի բռնուեցաւ Թուրք բանակին կողմէ, Միւլի պատե...րազմի ընԹացքին) որքան կը նմանի հելլէն աւանգական հե...րոս Աքիլլէսի (ԽՄՐ.— Որ անխո...գելի կը նկատուէր հելլէն դիցա...բանութեան մէջ, բացի իր կրունկէն), այս աղջիկն ալ նոյնքան կը նմանի վենիւսին:

ԵԹէ մարզանք տեսած մար...մին պիտի փնտռուէր, պէտք է ընտրէին գերման գեղուհին: Նի...հարութիւն կը փնտռէին՝ անգլիա...գի գեղուհին ընտրելու էին, տար...փաւոր մարմին՝ սպանուհին, նուրբ՝ վիեննուհին, մարմնի եւ ժորԹի անուշութիւն՝ հունգարու...հին ընտրելու էին: Լուսանկարէն անկարելի է հասկնալ Թէ գատա...ւորները ի՞նչ գտած են հելլէն գեղուհիին վրայ:

Բայց մենք շատ լաւ կը ճանչնանք այս գեղեցկութիւնը, որուն ճօՁը պորտը ապրած է մեր հողերուն վրայ: Ըսելիք չունինք անոնց տաքարիւն եւ յանկուցիչ յատկութեան: Բերայի շրջանակ...ներուն մէջ այս գեղեցկու...Թեան սիրոյն շատ մը գաւաԹ...ներ բարձրացած են եւ նոյնիսկ արիւններ Թափուած: ԹաԹաւե...լան, որուն անունը կորսուեցաւ, իր պատմութիւնը լեցուած ունի այս տեսակ դէպքերով:

... ԵԹէ Եւրոպայի գեղեցկու...Թեան գատաւորներուն մէջ գտ...նուին նաեւ ներկայացուցիչներ Հրատ, Երեւակ եւ ԼուանԹագ մո...լորակներէն, մեր Թագուհին ան...պատճառ առաջին կ'ըլլար, որով...հետեւ ոչ Թէ եւրոպայի, այլ տիեզերքի գեղեցիկն է:»

«ձիւմհուրիյէԹ»ի քրոնիկագիրն ալ կը գրէ.

«Երբ հելլէն գեղուհիին յա...ջողութեան մասին կը խօսէինք խմբագրատան մէջ, մեր խօսուն վարդան էֆ. խօսքին խառնուե...ցաւ. «Էյ տղաք, ի՞նչ կը նեղուիք, հելլէն գեղուհին «ինքան օտար չի սեպուիր: ԵԹէ ոչ մայրը, մեծ մայրը անպատճառ բարեկամու...հին եղած է մեր Հօրը կամ մեծ Հօրը»:

Պոլսոյ Ցոյները, որոնք հա...ճոյք կը զգան եւ նոյնիսկ պար...տականութիւն կը սեպեն ամէն առթիւ իրենց Համակրութիւնը յայտնել Ցունաստանի, զրոյց մը տարածած են.— Հելլէն գե...ղուհին, Իզմիրցի կամ Ֆէնէրցի է եղեր: Հելլէն գեղուհին ԵԹէ նոյն իսկ չըլլայ Թուրքիայէն գացած Ցոյներէն, որոնք «Թուրքի սերմ» կը կոչուին հին Ցունաստանցիներ...ու կողմէ, եւ Մօրեացի ըլլայ, դարձեալ իրաւունք ունի վարդան էֆէնտին, չէ՞:

''ՅԱՌԱՋ..Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 1 —

ԵՒ ՔՍԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ

ԽՄՐ.— Ա՛յրողջական Թարգմանութիւնն է այս մայքըլ Արլէնի (Տիգրան Գույումճեան) այն վիպակին, որ հրատարակուած է անգ...լիական Nash's Magazine ամսագրի 1929 Սեպտ.ի Թիւին մէջ, եւ որուն մէկ հատուածը այնքան իրարանցում պատճառեց կարգ մը Հրջանակներու, իբրեւ «լուտանք» հայ ցեղին դէմ: կարդալով ամ...բողջութիւնը, կարելի է գաղափար կազմել Թէ օտարացած հայ գրագէտը կը հայհոյէ՞ իր ծագումին դէմ, Թէ դառնութեան հիզոր ձիչ մը կ'արձակէ.—

Լաւ է նկատի չառնել զանոնք, որ կ'ըսեն մեզի Թէ կեանքը բոլո...րովին Հարուածներէ, ճեղքերէ կը կազմուի, քանի որ յաղԹանակ...ներ ալ կան, որոնք ա՛յնպէս մը բաժնուած են որ կարող կ'ըլնեն մեզ մերթ ընդ մերթ բարձրա...նալ վհատութեան ճահիճէն եւ պաշտպան հպարտութիւն մը ունե...նալ մեր անձին մէջ:

Արդ, աւելորդ է ըսել Թէ եր...կու տեսակ գլխաւոր յաղԹանակ...ներ կան.— յաղԹանակները մեր ...անձն ու...այ զրսանդադար հաւա...

քելով մեր հոգիներուն փրկութիւնը պիտի շահինք հանգերձեալ աշ...խարհին մէջ, եւ ա՛յն յաղԹա...նակները զոր կը տանինք ուրիշ...ներուն վրայ, եւ որոնք շատ աւե...լի հաճելի են, բայց հանգերձեա...լին մէջ, ո՛րքան քիչ խօսինք ա...նոնց վրայ՝ ա՛յնքան լաւ է: Այս մասին մեր խօսքը ըդգրեցնելէ ա...ռաջ աւելցնե՛նք Թէ ամէնէն գո...վելին մարմինին վրայ տարուած յաղԹանակն է, որովհետեւ ասով ամօԹաճար կ'ըլլայ սատանան, եւ քրիստոնէութեան վարդապետու...ԹիւնՆերը մեծապէս կը յաջողին:

Բայց այսպիսի յաղԹութիւն...ներ դիւրաւ չեն շահուիր, եւ երի...տասարդ մը ինչպէ՞ս ժամանակ ու համբերութիւն պիտի գտնէ շա...հելու համար զանոնք, երբ իր ընելիքը ճամբայ մը գտնել է աշխարհի մէջ, աշխարհ մը՝ ուր երիտասարդը իր խստամբերու...Թիւններով չի գատուիր այլ իր գործունէութիւններով: Եւ ասիկա կը պատշաճի նաեւ գեղատի կինե...րուն, ԹէեւՆ անոնց գործունէու...ԹիւնՆերը պէտք չէ չափազանց յուսահատական բնոյթ ունենան՝ ինչ որ վերջ ի վերջոյ վտԹարա...գոյն կ'ըլլայ իրենց համար:

Երբ մեր տարիքը կ'առնենք եւ ետեւկը նայինք անցեալ յաղԹա...նակներու վրայ, կը տեսնենք որ ա...նոնք Թառամելու ձեւ մը ունին, եւ կ'ըսենք.— «Ցո՜ւրբ, ա՞ս է ե...ղեր ամէնը»... Բայց յաղԹանակ մը կայ զոր կրնամ վերակոչել հաճոյքով այսօր ալ, եւ միակն է զոր պէտք է վերակոչեմ՝ անհա...շիւ գլխագիր վտանելով — ՄԱՑԻՍ ՄԷԿԻՆ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ:

Ի՜նչ մոգական բառեր են ա...սոնք— Մայիս Մէկ, քանի՜ն բու...մնաւէտ՝ երիտասարդութեամբ եւ գարունով եւ գարնանազարմ տենդով: Կը բաւէ որ ըսեմ զանոնք միայն, եւ ահա աչքերուս առ...ջեւ կ'ոգեկոչուի բարձր, գեղանի, յուսահատիչ դէմքը փրիսիլա Րի...վըրսի, ի՜նչպէս կը շարժուկի դրան առջեւ Մոնթ Էճըլ ճաշարանին ուր նստած իրեն կը սպասէի, երկայ...նատրուն անժպիտ աղջիկ մը՝ փոքր բոսորագոյն գլխարկով պսակուած: Ամառ էր երբ կիներ մեր աչքե...րը կը զուարթացնէին բոսորագոյն գլխարկ կրելով, փողոցները ման գալով կակաչներու եւ ջահերու պէս բոցավառ, մինչ այսօրուան օրս անոնք կարծես հպարտութիւն կ'իմանան մեր աշխոյժը պաղե...ցնելով՝ յոտից գգլուխ ու զգեստա...ւորուած: Բայց ասիկա խոշոր նիւթ մըն է որ մեզ կը հեռացնէ այն հեշտալի վայրկեանէն՝ երբ Փրի...սիլա Րիվըրս մտաւ Մոնթ Էճըլ, իրեն հետ բերելով արեւուն ոսկին:

«Կը ցաւիմ ուշ մնալուս», ը...սաւ, եւ իր պայուսակէն հանեց կրիայի պատեանէն շինուած փոք...րիկ սանտր մը եւ սկսաւ սանտրել իր բոսոր գլխարկէն վար ականջնե...րուն վրայ ինկած ոսկի խոպոպիքը, մէկ գանգուր միայն առ մէկն ալ ականջ, բայց անոր ենԹարկուած նեղութիւնը տեսնելով կ'ըսէիք Թէ երկոտասանեակներով գանգուրներ կան:

Ի՜նչ օր էր, գարնանային այն առոյգ օրերէն մին՝ երբ սիրտը կը վերանայ ԹեԹեւ հովէն որ ի սպառ կը փչէ կը տանի ձմեռը, եւ կլոր ճերմակ ամպերը երկնքին մէջ գոգցես կ'ըսեն իրարու.— «Եկէ՛ք, օ՛ն, եկէ՛ք»: Բայց այդ Մայիս Մէկին աչք չունէի տիրող մէտէո...րաբանական պայմաններուն, այլ մի՛միայն փրիսիլայի յուսահատիչ գեղեցկութեան համար: Վերջա...պէս, գինքն ունէի քովս, վերջա...պէ՞ս: Այս տողերը կարդացողներդ չէք կրնար հասկնալ Թէ ո՛րքան նշանակութիւն ունի աս ինծի հա...մար: Եւ այսպէս, իր ընկերութե...նէն հրաճուալից, ինքզինքս տուի «տօնական տրամադրութեան»մը, ինչպէս կ'ըսեն լրագիրները. եւ ի՜նչ անուշ տրամադրութիւն է ան:

Այս ճաշը կարգադրուած էր նախորդ իրիկունը, եւ դժուարաւ կարգադրուած, եԹէ կ'ուզէք հա...ւատալ: Որովհետեւ երբ հարցուցի իրեն.— «Կը հաճի՞ք վաղը ինծի հետ ճաշել», ինծի նայեցաւ իրեն յատուկ տարօրինակ սարդոնիկ ան...քԹիԹ ձեւովը եւ պատասխանեց.

— «Բայց ենԹադրեցէք Թէ վա...ղը ճաշին ատեն անօԹի չըլլամ»: Վհատած, ինքզինքս խաբելու տուի, բայց քիչ վերջը պատահեցաւ որ մի՛միայն պարէին՝ եւ օդին մէջ խենդութիւն մը տարածուած ըլ...լալու էր որ՝ պարած ատենս՝ իր աջ ականջին վրայէն անդին հրեցի գանգուր մը եւ շշնչեցի.— «Կը սիրեմ քեզ, կը սիրեմ քեզ, կը սիրեմ քեզ»:

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի թղթակիցը կ'ըսէ թէ արքեպիսկոպոսին այս խօսքերը՝ բուռն տպաւորութիւն գործած են Պալաբիոյ կաթոլիկներուն վրայ։

Անգլ. կառավարութիւնը կը միջամտէ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին եւ Լորտերու ժողովին մէջ ալ արծարծուեցաւ կրօնական հալածանքի խնդիրը։ Արտաքին նախարար Չէնտըրսըն յայտարարեց թէ հրահանգած է Մոսկուայի դեսպան սըր Էտվըրնա Օուէյի՝ տեղեկագիր մը ղրկել Ռուսիոյ քրիստոնեաներուն հալածանքին մասին։ Աւելցուց թէ հարկ չկայ խնդիրը հանել Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ, որովհետեւ այդ միջոցով կառավարութիւնը չպիտի կրնայ հասնիլ իր հետապնդած նպատակին։

Լորտերու ժողովին մէջ Լորտ Փարմուր պատասխանելով Քէնթըպրիի արքեպիսկոպոսին, ըսաւ թէ կառավարութիւնը իր բոլոր ազդեցութիւնը ի գործ պիտի դնէ՝ յարգել տալու համար կրօնական ազատութիւնը։

*** *«Պրաւդա» յօդուածով մը կը ծաղրանայ Վատիկանի եւ անգլիկան եկեղեցիի միջամտութեան դէմ եւ կ'ըսէ թէ գիւղացիներու մէջ հայրենասիրութիւնը պիտի յաղթէ կրօնական զգացումին...*

Կրօնական հալածանք չկայ...

Րիկով, ժողովրդական գործավարներու նախագահը, խօսելով Ավիաքիմի համաժողովին մէջ, վեր հանեց այն պայքարը, զոր կը մղեն արտասահմանի թերթերը, մանաւանդ անգլիական մամուլը, խորհրդային միութեան մէջ «իբրեւ թէ կատարուած» կրօնական հալածանքներուն առթիւ։ Րիկով շեշտեց թէ՝ մինչ ըստ անգլիական օրէնքին, հերիսիկոսութիւնը, հայհոյութիւնն ու անաստուածութիւնը ցարդ վէճի առարկայ են Անգլիոյ երեսփ·ժողովին մէջ, խորհրդային օրէնսդրութիւնը կրօնքի կատարեալ ազատութիւն կ'ապահովէ, ու ո՛չ մէկ խօսք կարելի է ընել այս կամ այն կրօնական դաւանանքի դէմ հալածանքի մասին...

«Ճիշդ է թէ անաստուածութեան սկզբունքները կը տիրապետեն խորհրդային միութեան մէջ, բսաւ, սակայն ո՛չ մէկ դաւանանքի հետեւորդ կր հալածուի կրօնական պաշտամունք կատարելուն համար։ Կրօնականներու դէմ հալածանքի մասին եղած բոլոր յերիւրանքներուն միակ նպատակն է սաստկացնել պայքարը խորհրդային միութեան դէմ։

Վերջերս Ֆրանսական դատարանը ազատ արձակեց խորհրդային կեղծ մուրհակ շինողները, գերման դատարան մըն ալ անպարտութեան վճիռ տուաւ չերվոնեցի կեղծարարներուն դէմ։ Ասոնք բոլորը ցոյց կուտան թէ խորհրդային միութեան դէմ սաստիկ կռիւ մը կը պատրաստուի։»

Պոլսոյ մէջ հայկ· հրոսախումբ...

Պոլսոյ մէջ «փրոֆէսոր» Արթին Թուլայեան (կամ Ապտուլլահ) անուն Հայ մը ոստիկանութեան լուր տուած էր թէ հայկական հրոսախումբ մը կազմուած է եւ սարսափելի դէպքեր կը պատրաստէ...

«Թուրք ոստիկանութիւնը այս յանդուգն եւ ինասակար մարդիկը երեւան հանելու եւ պատժելու համար քննութիւններ կատարեց, կը գրէ «Վագրթ», բայց հրոսախումբ չգտաւ, ոչ ալ աւազակ»։

«Փրոֆէսոր»ը այժմ դատ բացած է անոնց դէմ, որոնք ուզած են զինքը սպաննել։ Մարդը կ'երեւի կորսնցուցած է հաւասարակշռութիւնը, որովհետեւ էլմատաղի ոստիկանութիւնը չէ ուզած կարեւորութիւն տալ իր խօսքերուն. բայց «փրոֆէսոր»ը դիմած է աւելի բարձրատեանի։

Մէթրոյի նոր գիծ

Այսօր կը բացուի Էնվալիտ-Օռէօն գիծին երկարաձգումը մինչեւ Փլաս տ'Իթալի, անցնելով հետեւեալ նոր կայարաններէն.— Քլիւնի, Մօպէր-Միւթիւալիթէ, Փլաս Մոնժ, Սանսիէ-Տօպանթոն, Կոպլէն, Փլաս տ'Իթալի։ Քանի մը շաբաթէն այս գիծը պիտի երկարաձգուի մինչեւ Փորթ տը Շուազի եւ Փորթ տ'Իվրի։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները ցաւուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։

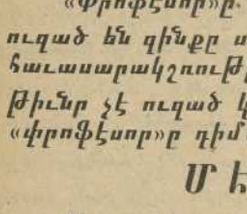
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

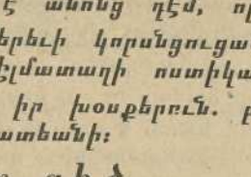
SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Phonos à disques
Columbia

REGISTERED TRADE MARK

18 ՖՐ. 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85.

Մեր փաքներու ձոխ մթերանոցին մէջ կր գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: գիները՝ *120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000* եւ մինչեւ *2,800* ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն օր:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges֊ի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, թել. Trudaine 24.83

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ *ՏԱՓՈՒԿ*

Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRESSIN JOLIVET հացերը։

Ուտիճ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր։

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը լանձնուին բնակարան

Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

“ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊ.— «ՋԷՖԹՈՒՆ» ենթակոմիտէի կողմէ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, Salle Place Comète. *Պիւրօ Թապալի վերնայարկը, Անիէր կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ, կը խօսին՝ ընկերներ ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՒՆԻ եւ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ։ Երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Մուտքը ազատ է։*

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. ՄԱՐսԷՅԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻ կողմէ վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, Rue Chapeի թատրոնին մէջ

կը նախագահէ՝ Ա. ԱԲՈՅԵԱՆ

կը խօսին՝ Ընկերներ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւ նուագ

Մուտքը ազատ է *Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ*

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎԷՐԷԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

1 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Harola֊ի սրահներուն մէջ, *3* rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses

Գեղարուեստական ճոխ բաժին Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ռոնիի մասնաճիւղին կողմէ, 22 Փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ Casino du Raincy *սրահը,* Place de la Gare: *Կովկասեան պարեր, պարի մրցում, անակնկալներ եւայլն։ Գիները ժողովրդական։ Մուտքի տոմսերը իրաւունք կուտան մասնակցելու Թոմպոլային։*

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

փարիզի Սէն Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի հերթական ժողովը՝այսօրՇաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն ընկ. Օհան·Կաբօի կողմէ·—«Նախայեղափոխական շրջանէն դրուագներ ու դէմքեր»։

Անիէր·Պուա ֆոլոնպի Ջէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ եռագոյն, վիշապեան, փոթորիկ խումբերըայսօրՇաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes: *Ներկայանալ անդամատետրով։*

Պիյեանքուրի Մշոյի խումբի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ընկ. Լորիս Պօղոսեանի բնակարանը։

Ալֆորվիլի Մ. Մինասեան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղըկիրակի ժամը 2.30ին 29 Bld. Carnot, *Իւվրիի վիոլէթի ծայրը։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Բենօ Նալչաճեան։ Ներկայանալ հին անդամատետրով։*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Մարսէյլի Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Յունաստանէն, Սուրիայէն եւ այլ շրջաններէ վերջերս Մարսէյլ եկած բոլոր Դաշնակցական ընկերները վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 63 Rue de la République *սրճարանին վերնայարկը։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Առաքագարի Հայր. Միութեան անդամական ժողովը՝վաղըկիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Belleville֊ի *ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Թարոնթօ, Մ. Տ. Ս.— 5 տոլար։
Ալճեր, Ղ. Խ.— 35 ֆրանք։
Թանճեր, Յ. Գ.— 140։
Վալանս, Գործ.— 337։
Համպուրկ, Ս. Յ.— 125։
Միլանօ, Ա. Ս.— 109 լիրէթ 90։
Պոն, Ա. Ի.— 140։
Ինտիանա Հարպըր, Հ.Յ. Դ.Ա.Կ.— 20 տոլար։
Լապէմ, Մ. Ա.— 100 քուրոն։
Մարսէյլ, Ա. Մ.— 35։
Լիոն, Գործ.— 746.40։
Մարսէյլ, Գործ.— 836։
Սէն թ'էթիէն, Ս. Խ.— 140։
Մարսէյլ, Տոքթ. Ր.— 70։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթր. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով գարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջրմարիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուռ։ Ախտճամբա եւ արագ խորհրդակցութիւն։ Ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ հօրեղբօր որդիս Սիսցի Արթին Քիւրքճեան (26 տարեկան) հօր, անուն՝ Աւետիք, մօր անուն՝ Թուվրան։ Այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Ջինք ճանչցողներէն կը խնդրուի իմացնել Յունաստանէն նոր եկած իր հօր եղբօր աղջկան՝ Մարիամ Կիւլճեանի c)o G. Blanchon St. Julien en Alban, (Ardèche).

— կը փնտռուի Թագուոր Խաչիկեան (Խաչմանուկեան) որ 1927ին կը յաճախէր Սէն Միշէլի (փարիզ) Սէն Լուի Լիսէն։ Իմացնել՝իր հօրեղբօրորդւոյն պարգեւ Խաչմանուկեանի 30 Rue Lademie Lune. Montreuil s) Bois (Seine).

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

ԹԷՐԶԵԱՆ ԹՐԻՔՕԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

17 rue de l'Equerre, Paris (19)

Métro: Buttes Chaumont

Մեքենայով թուիքօ հիւսելու շահաբեր արհեստը սորվիլ փափաքողները փոխանակ 1000 ֆր. վճարելու Թող դիմեն մեզի։ Ցանձն կ'առնենք ձրի եւ կարճ ժամանակի մէջ արհեստը սորվեցնել։

Հաստատութիւնս կը փնտռէ ներկայացուցիչներ գաւառներու համար։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԼ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. REDSKY, Place Contrescarpe (76 r. Cardinal Lemoine֊ի անկիւնը)։ *Օթոպուս՝* S., *Թրամուէյ՝* 4, 47, 82, 83, 85։

Արեւելեան ամէն կարգի նպարեղէնները, Թրքական սուրճ, Պրինղա, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր խավեար, պուլղուր, տոլմա, հէլվա, լօքում, փաքլավա, օղի, վոտկա, բոմ, քոնեաք, շամփանեա եւ ամէն կարգի գինիներ։ Գիները մատչելի։ Թարմ եւ մաքուր։ Տունը կը յանձնուի։ Շեն. Gobelins 51-52:

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԹԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւնները եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	124.14
Տոլար,		Dollar	25.53
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹԱԻՂԹ			
Եգ.ֆր.ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
»		II »	1505.—
»		III »	1500.—
Լուսելի երկաթ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՖՈՆՍԻԷՐ

35 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ՝ 7 եւ 9 ՐԻԻ ԼԱ ՊՈԷՍԻ, ՓԱՐԻԶ

Այս մեծ հաստատութիւնը տարիներէ ի վեր գոհ ձգած է իր յաճախորդները։ Ներկայ տարի ալ ճոխ եւ արուարձաններու

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»		»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
16
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930

16 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1189 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհատենք, այսօր, ծանօթ վէճերը, մատնանշելու համար ալապակէս ուշագրաւ երեւոյթ մը:

Դիտա՞ծ էք որ գերարտադրութեան մրցումի մը բռնուած է մեր գրական հրապարակը:

Անընդհատ կը բանի հայ տպագրական մեքենան, կովկասէն մինչեւ Հարաւ. Ամերիկա:

Նոր չէ հաւաճարակը,— իսկ եւ իսկ հայկական ժոլուքթիւն: Բայց, կը թուի թէ կ'աճի նոր եւ արտակարգ սաստկութեամբ:

Եթէ ուզէինք թուանշաններ շարել, ապահովաբար երեւան պիտի գար թէ՝ այսօր, մեր այս ցիրուցան եւ անկայուն վիճակին մէջ, շատ աւելի տպագիր ապրանք ունինք, քան ունեցեր ենք ո՛րեւէ ատեն:

Ամէն պարագայի մէջ, համեմատաբար աւելի շատ, քան մեծ Պատերազմէն առաջ, երբ առ նուազն մէկ ու կէս միլիոն ժողովուրդ աւելի ունէինք, հաստատուն բնակութեամբ եւ մեծ մասով շէն-տնտեսութեամբ:

Հայաստանի մէջ՝ պետութիւնը ինքն է որ, անդադար թարգմանել, թխել ու թխսել կուտայ, առանց նկատի առնելու ոչ երկրին ու ժողովուրդին պահանջները, ոչ լեզու եւ ճաշակ, ոչ ալ հեղինակ ու թարգմանիչ:

Արդէն ունինք լեռնակուտակ թարգմանութիւններ «հասարակական» նիւթերու շուրջ, Լէնինի եւ միւս կարմիր հայրապետներու ամբողջական գործերէն մինչեւ անաստուածութեան ամէնէն խուժանավար գրքոյկը: Մեր մանրանկար հայրենիքը, այս տեսակէտէն, կրնայ մրցիլ կովկուբի անգլիական կամ ֆրանսական ճիւղերուն հետ: Դեռ ուրիշ խնդիր թէ, աւելի դիւրին է այդ գործերուն անգլերէնը, ֆրանսերէնը կամ գերմաներէնը կարդալ ու հասկնալ, քան ռուսերէնի կամ հայերէնի կամ երկուքին ալ անտեղեակ թարգմանիչներու հայատառ նմանութիւնները:

Նոյն չարաշուք անիշխանութիւնը գրական ճակատի վրայ: «Գրական դիրքերում»: Իսկապէս արժէքաւոր հրատարակութիւնները իրենց խոնարհ կերպարանքով կը դողդղան զանազան թափթփուքներու բլուրին առջեւ: Յարդի դէզերուն տակ:

Աւելի մխիթարական չէ պատկերը՝ գաղութներու մէջ:

Այստեղ չկայ ո՛չ պետական հրամանագիր, ոչ ալ կուսակցական բռնադատում: Բայց կա՛յ եւ ուժգնօրէն կը տիրապետէ աւանդութեան ճնշումը: Հայրերուն լուծը, եթէ կ'ուզէք:

Մօտաւոր հաշիւով մը, հայկական պարբերական հրատարակութեանց թիւը կ'անցնէր, անցեալ տարի, 70ը: Այսօր արդէն թեւ կուտայ հարիւրին: Միայն Ֆրանսայի մէջ ունինք 18 20 հրատարակութիւն: Առանց հաշուելու զանազան պարբերականներ, որոնք երբեմն խմորատիպ, երբեմն տպագիր, կը կայծկլտան այս ու այն քաղաքին մէջ: Եւ ամէն կողմ:

Ամերիկան արդէն թանգարան մը կազմած է այս ճաւբուն վրայ: Իսկ միւս գաղութները ինչո՞վ պակաս կը մնան իրարմէ: Թերթի դէմ թերթ, գրքի դէմ գիրք...

Մրցումը զօրաւոր է, մանաւանդ, միեւնոյն տեսակի արտադրութեան մէջ:

Կրնա՞ք ճշդել համրանքը՝ մարզական կամ կրօնական պարբերականներու: Յետոյ՝ այսպէս կոչուած գրական սուննկերու եւ ասուպներու:

Ի՛նչ խօսք որ, բարի է բոլորին ալ նպատակը: «Ծառայել ազգին իւրովսանն»: Հոգ չէ թէ. այս միամիտ եւ սրտառուչ յաւակնութիւնը ընդհանր սպէս կը ծառայէ նախ՝ «Ո՛վ մեծագործնչը» խաչելու: Յետոյ՝ գրականութիւնը, արուեստի ճաշակը, ճիգն ու արտադրութիւնը ծաղրանկարի վերածելու:

Այս տպաւորութիւնը աւելի կ'արմատանայ, երբ աչքէ կ'անցընենք «շուկան»: Խնդրանքն ու ժատուցումը:

Ինչ մը ամէն տեղ՝ անդիմադրելի մարմաջ մը կը տիրէ «գրական» թերթ հանելու: Անշուշտ կէս ճամբան մնալու պայմանով: Եղած-չեղած գրողները հազիւ կը բաւեն քանի մը լուրջ, տարեց կամ երիտասարդ հանդէս կերակրելու: Արդէն եղած պարբերականները իրենք հազիւ կրնան գոհացնել մեր գրական-գեղարուեստական պահանջները:

Եւ սակայն, պայման է որ բոլորն ալ գրականութիւն խաղան կարգով: Գիրք ու հանդէս տպեն առանց աչ-ձախ նայելու:

Պայման է որ իրար խառնուին որոճն ու ցօրենը եւ լոյս աշխարհ տեսնեն ի յառաջագունէ դատապարտուած շարադրութիւններ եւ յանգային մարզանքներ:

Եւ ճակատագրուա՛ծ է որ հայ տպագրական մեքենան ճռնչէ, աշխարհի բոլոր անկիւններուն մէջ, մարգարիտէն աւելի քար ու խիճ, յարդ ու աւազ մրոտելով:

Յաճախ իրական արժէքներ կ'ընկրկին, կը խուսափին կամ դառնութեամբ կը քաշուին, իսկ ուրիշներ — շատեր — որոնք անպայման պիտի շահէին խոհեմ լռութեամբ, կամ լռութեան մէջ միայն պիտի կրնային ծաղկիլ, մէկ ոստումով կը նետուին նժոյգին վրայ: Կէս ճամբէն գլխիվայր իյնալու գնով:

Եւ այս՝ գերարտադրութեան մէկ երեսն է տակաւին:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

«ՄՈՐԱԹՈՐԻՈՄ» ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԷ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ վեր՝ 13 Փետրուարով.

Թուրքիոյ ելմտական գործավարը ներագրով էնկիւրի հրաւիրեց Օսմ. Հասարային Պարտքի վարչական խորհուրդը նախագահ Ուիյաթը՝ յառաջիկայ մարտին վիճաբանութեան ենթարկելու համար պարտքերու վճարման ամբողջ խնդիրը:

Թուրք մամուլը, որ ցարդ թերահաւատ դիրք մը բռնած էր առաջարկուած *մորաթորիոմի* մասին, հիմա միաձայնութեամբ կը պաշտպանէ այս տեսակէտը: Այս առաւօտ երեք խմբագրականներ հրատարակուեցան՝ բացատրելու համար թէ ինչո՞ւ անհրաժեշտ է *մորաթորիոմը*, ու կարգ մը թերթեր աւելի առաջ երթալով կ'ըսեն թէ այժմ վստահօրէն *մորաթորիոմ* մը պիտի խնդրուի եւ շնորհուի: Ասկէ գատ ընդհանուր ձգտում մը կայ դիտել տալու թէ *մորաթորիոմ* պէտք է տրուի բուն իսկ բաժնետէրերու շահուն համար:

∴ Թուրք ելմտական գործավարը Շանը. Պարտքի վարչական խորհուրդին ուղղած իր հեռագրին մէջ կ'ըսէ թէ խնդիրը շատ կնճռոտ ըլլալուն անհրաժեշտ է մօտէն քննել զայն, եւ ուրախութեամբ կ'ընդունի խորհուրդին որոշումը՝ կառավարութեան հետ, անմիջական շփման մէջ մտնելու մասին: Ցոյս կը յայտնէ թէ կարելի պիտի ըլլայ գտնել լուծում մը, որ համապատասխանէ թէ բաժնետէրերու շահերուն եւ թէ Թուրքիոյ ելմտական ու տնտեսական կարողութեան: Մարտի առաջին կիսամսեակը կ'առաջարկէ խորհուրդի ներկայացուցիչներ ուիյաթի, տէ Քլոզիէլի ու իր միջեւ տեսակցութեան մը համար:

∴ Պուլկար կաւավարութիւնը եւս կը յայտարարէ թէ մտադիր է մօտ ատենէն բանակցութեանց մտնել Շանը. Պատրքի վարչութեան խորհուրդին հետ:

∴ *«Պանքա Քոմէրչիալէ Իտալիանա»յի տնօրէն Պ. Թոմի էնկիւրի կը մնայ կառավարութեան հետ բանակցութիւնները շարունակելու համար:*

Զրոյցի մը համաձայն, իտալական դրամատունը 5 միլիոն ստերլինի պիտի բարձրացնէ կառավարութեան բացուած վարկը:

∴ *Սակարանի հակակշռող մարմինը քանի մը օրէ ի վեր քննութիւն կը կատարէ անգլիական ոսկիի պէտքներկայացնող հաստատութիւններու մասին: Քննութեանց հետեւանքով յայտնի եղած է որ կարգ մը հաստատութիւններ իրենց իրական պահանջքէն տարբեր ցուցակներ ներկայացուցած են:*

Ասոնց կարգին, հաստատութեան մը մասին խիստ քննութիւններ սկսած են, տեսնուած ըլլալով որ անգլիական ոսկիի պարտամուրհակ առած է Թրքական ոսկիով ըրած փոխատուութեան մը համար, եւ շահատուրքի յայտարարագրին ու իրական շահուն միջեւ համեմատութիւն մը չէ տեսնուած:

Ուրիշ հաստատութեան մը տետրակներուն մէջ ալ անկանոնութիւններ տեսնուած ըլլալով, այս տետրակները կնքուածեն:

∴ *Էնկիւրիէն կը հաղորդեն թէ օտար դրամներու շուրջ ապօրէն եւ անկանոն գործառնութիւն կատարողներու մասին ծանր պատիժներ սահմանուած են: Պատիժներու կարգին 3 տարի բանտարկութիւն եւ 3 հազար ոսկի դրամական տուգանք կայ:*

∴ *Էնկիւրիէն Թուրք Թերթերու կը հեռագրեն թէ սխալ է այն լուրը որուն համաձայն իբր թէ ընդհանուր «մորաթորիում» պիտի հռչակուի, այսինքն կառավարութիւնը պիտի յետաձգէ իր արտաքին ու ներքին բոլոր պարտքերուն վճարումը: Հաւանականը միայն այն է որ կտրօններու եւ երկաթուղիներու մասնավճարներուն հատուցումը հինգ տարի յետաձգուի: Արդէն, կտրօններու պայմանագրին համաձայն, կառավարութիւնը ունի այդ իրաւունքը, ինչպէս կը հասկցուի հետեւեալ յօդուածէն.—*

«Ստիպողական պարագաներու առեն, երբ Թուրք կառավարութիւնը դժուարութիւն կրէ Թուրք ոսկեդրամը վերածելու օտար դրամի, զոր պարտաւոր է յանձնել Օսմանեան Դրամատան, կրնայ առժամաբար չիրագործել համաձայնագրին գործադրութիւնը, պայմանաւ որ մաքսային հասոյթները Օսմանեան Դրամատան յանձնէ: Այս յետաձգումը կ'որոշուի Թուրք կառավարութեան եւ Հանրային Պարտքերու Վարչական Խորհուրդին համաձայնութեամբ: Իսկ եթէ ուէ օրուան մէջ համաձայնութիւն չգոյանայ, Զուիցերիոյ Հանրապետութեան նախագահը իրաւարար պիտի ըլլայ եւ առառաւելն մէկ ամիսէն պիտի հաղորդէ իր որոշումը, որ պիտի ընդունուի երկու կողմերէն ալ:»

∴ *«Միլլիյէթ»ի էնկիւրիի Թղթակիցը կը հաղորդէ.— Համաձայնագրին 17րդ յօդուածին համաձայն, յառաջիկայ յունիս 1էն սկսեալ կառավարութիւնը պիտի շարունակէ մաքսային հասոյթները ի պահ դնել Օսմ. Դրամատան Ղալաթիոյ եւ Սամսունի մասնաճիւղերուն մէջ: Այս դրամները եթէ օտար դրամի չվերածուին եւ պահուին, հրապարակէն 15-16 միլիոն ոսկիի գումար մը վերցուած պիտի ըլլայ, ինչ որ դրամական ահռելի տագնապ մը առաջ պիտի բերէ:*

Այս կացութեան մէջ, անհրաժեշտ կը դառնայ արտաքին մորաթորիում հռչակել: Բոլոր երեսփոխանները կուսակից են այս գաղափարին:

«Դարաւոր պշուածին»

*Վաղը*ի այս վերնագրով խմբագրականէն.— Արտաքին Թշնամիները վերջերս նոր շարժում մը կը փորձեն: Այսպէս, *Տէյլի Թելէկրաֆ*ի հրատարակութիւնները շատ ուշագրաւ են այս տեսակէտով: Այս Թերթը, որ օրկանն է անգլիկան եկեղեցիին եւ սերտ կապեր ունի Անգլիոյ իշխանութեան հետ, քննադատելով մեր կառավարութեան մինչեւ հիմա հետեւած տնտեսական քաղաքականութիւնը, ձակատ կը յարդարէ մեր ձեռնարկած նոր պայքարին դէմ: Կ'ըսէ Թէ Թուրքիան չունի իրեն բաւելու չափ ներքին աղբիւրներ եւ կասկածելի կը նկատէ մեր յաջողութիւնը: Նոյնիսկ աւելի առաջ երթալով, լրբութիւնը կ'ունենայ ըսելու. «Թուրքը ինչ որ էր, ան է. յեղափոխութիւն եւն. բոլորը արտաքին բաներ են»:

Ճիշդ է որ *Թայմզ*ի նման պետական շրջանակներու հետ շփում ունեցող մեծ Թերթերը կը գոհանան միայն դէպքերը արձանագրելով, բայց կարելի է իբր շարժումի նշան մը նկատել «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի հրատարակութիւնը, որ խաչակրութեան յատուկ աֆազանգը կը յիշեցնէ: Այս փաստարկութենէն ետք անուշ իմաստն ալ սա է որ նոր յոյսէ մը տարուած են անոնք, որոնք չկրցան ետքի եւ սուրի ուժով ծունկի բերել Հանրապետական Թուրքիան:

Բայց հիմակուընէ իմացնենք որ պարապ են Թուրք Թշնամիներու բոլոր յոյսերը: Թուրք ազգը, որ չպարտուեցաւ աշխարհի ամէնէն ահաւոր ուժերէն, այսօր ալ կը գնահատէ Թէ երէկուան նման գոյութեան խնդրի մը առջեւ կը գտնուի:

Իր մեծ առաջնորդին օգնութեամբ, Թուրք ազգը ամէն ինչ պիտի ընէ, նոր պայքարին մէջ ալ յաջողելու համար: Եւ ինչպէս որ առանց ետքի սուրին ալ չէր կրնար ստանալ, միայն միակ պայքարին մէջ ազատեցաւ զէնքի գերութենէն, այսօր ալ սեփական ուժով պիտի ազատի տնտեսական գերութեան այն վտանգէն, զոր դրամի ուժով կ'ուզեն իր գոյութեան դէմ:

Քեմալական անաբեկիչ դատավարութիւնը

Ուրբաթ օր Նիսի եղեռնադատ ատեանին առջեւ սկսաւ դատավարութիւնը քէմալական ահաբեկիչ մէհմէտ Սապրիի: Ինչպէս կը յիշուի, Սապրի 1928 նոյեմբեր 11ին Նիսի վիկտորիա պողոտային վրայ մահափորձ կատարած էր նախկին օսմ. երեսփոխան եւ իթթիլաֆ կուսակցութեան նախագահ կիւվիլթիւնալը իսմայիլ Հագգը պէյի վրայ, վիրաւորելով զայն ձախ Թեւէն եւ ծոծրաքէն: Սապրի միեւնոյն ատեն վիրաւորած էր երկու ուրիշ անցորդներ՝ Շէրէզէզ եւ տիկին Տրպու: Իր ոճիրը գործելէ յետոյ, մէհմէտ Սապրի սկսաւ փախչիլ, հետապնդուելով ոստիկաններու կողմէ, ու զէնք պարպելով նոյնիսկ անոնց վրայ, ի վերջոյ, խաղացող երկու փոքրիկներու օգնութեամբ, ոճրագործը ձեռք տուաւ օձիքը եւ բանտարկուեցաւ:

Կիւմիւլճինալը իսմայիլ Հագգը պէյ ատեն մը ջիւանդանոցին մէջ դարմանուելէ յետոյ առողջացաւ· փրկուեցան նաեւ միւս վիրաւորեալները:

Ուրբաթ օրուան դատավարութեան մեծ բազմութիւն չկար: Խումբ մը հետաքրքիր Շայեր ու Թուրքեր ներկայ էին: կը նախագահէը դատաւոր կերէյն: Երդուեալ դատաւորները իրենց տեղը գրաւելէ յետոյ, նախագահը կարդալ տուաւ ամբաստանագիրը: Մէհմէտ Սապրի որ Ֆրանսերէն չի գիտեր եւ Թարգմանի մը օգնութեամբ կը խօսի, ընթերցումը ատեն անտարբեր կը նայէր հոս հոն՝ առանց բան մը հասկնալու· Թարգմանը յետոյ կարդաց ամբաստանագրին Թարգմանութիւնը:

Մէհմէտ Սապրիի պաշտպան փաստաբանն է Շանրի Թորէս, յայտնի հրեայ իրաւաբանը, որ վերջին տարիներս մեծ հաւբաւ շահեցաւ, պաշտպանելով ծանօթ դատեր: Թորէս պահանջեց որ նախ քան դատավարութիւնն սկսիլը իր պաշտպանեալը բժշկական քննութեան ենթարկուի յիմարաբոյժներու կողմէ, որովհետեւ մէհմէտ Սապրի մտային խանգարման նշաններ ցոյց կուտայ եւ ոճիրը գործած պահուն անպատասխանատու էր...

Ընդհանուր դատախազ Ֆավալելլի եւս հաւանայն գտնուեցաւ այս առաջարկին: Դատարանը, 20 վայրկեան խորհրդակցութենէ մը վերջ, որոշեց երեք մասնագէտներու կողմէ քննութեան ենթարկել ամբաստանեալը ու դատավարութիւնը յետաձգեց յառաջիկայ նստաշրջանին: Մէհմէտ Սապրի 40 տարեկան է: Ինաճ է Պոլիս եւ ինքզինքը կը ներկայացնէր իբրեւ ծխախոտի վաճառական:

Նոր «Դաւ» մը Ռուսիոյ մէջ

Պետպլանի նախագահ Կրեիեանովսկի խորհրդային Թերթերուն մէջ յօդուած մը հրատարակելով մանրամասնութիւններ կուտայ գաղտնի հակայեղափոխական կազմակերպութեանց մասին, մանաւանդ կը նկարագրէ Թէ ի՛նչպէս վերջին տարիներու ընթացքին անոնք «սաբոտաժ»ի կ'ենթարկէին ճարտարարուեստի գանազան ճիւղերը, մանաւանդ փոխադրական միջոցները: Ասոնց նպատակն էր տապալել խորհրդային իշխանութիւնը: Անոր տեղ պիտի կազմուէր «ճարտարագէտներու» կառավարութիւն մը, որուն մաս պիտի կազմէին Պալչինսկի, Ֆրէտոնովիչ, Րաբինովիչ եւ ուրիշներ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆԻ համայնավարներուն Թերթը՝ «Րոթէ Ֆանէ» (կարմիր Դրօշակ) կը հրատարակուի 25,000 օրինակ, որուն 5000ին բաժանորդագրուած են խորհրդային դեսպանատունները առեւտրական պատուիրակութիւնը:

ԻՒԱԽի Թագաւոր Ֆեյսալ եւ Չիճազի Թագաւոր Իպնը Սուուտ գալ շաբաթ պիտի տեսակցին Պարսից Ծոցին մէջ խարսխած անգլիական մարտանաւի մը վրայ: Տեսակցութեան ներկայ պիտի ըլլան իրաքի անգլ. մարզպան Սըր Ֆրանսիս Հըմֆրիս եւ ուրիշ երեք անգլիացի խորհրդականներ:

ՍԻՊԵՐԻՈՅ բոլշեւիկ իշխանութիւնները գնդակահարած են փալատի արքեպիսկոպոսը, կոլչակի բանակի սպաներէն կուտրիավցեւը, գիւղացիներ Գոբրելովսկին, Նէֆեդորը եւ վասիլեւը, որոնք ամբաստանուած էին Թէ 1920ին գաղտնօրէն փոխադրածեն Ս. իննովկենտի եւ Սոփրանիոսի նշխարները:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Ա. Ահարոնեան հայ գրականութեան բեմին վրայ կ'երեւայ խորհուրդներով եւ մտահոգութիւններով ծանրաբեռնուած ճամբորդի մը պէս. ճամբորդ մը որ իր ետեւ անսահման տարածութիւն մը թողած է եւ չիգիտեր թէ ծայրը ո՛ր տեղէն կը սկսի, եւ իր առջեւ ձգուած կը տեսնէ նոյնքան տարածութիւն զոր պիտի կտրէ անցնի մշուշներու ընդմէջէն։ Այսպիսով Ահարոնեանի էութիւնը նոյնացած է հայ ժողովուրդին հետ։

Այն առաջին օրէն ուր կը ներկայանայ հասուն ժարդու ամբողջական կերպարանքով ու խորունկ ապրումներով, որ անհատական չեն, այլ հանրային, ընդհանրական, կարծես Ահարոնեան պատանեկութիւն եւ երիտասարդութիւն ունեցած չէ։ Անոր գրականութեան մէջ պատանեկան եւ երիտասարդական տարրը գրեթէ կը բացակայի, (հայ ժողովուրդն ալ այդպէս է)։

Ինչ որ ձեւակերպեցինք անհատի մասին, կարող ենք հաւասարաձայնօրէն ըսել նաեւ անոր գրականութեան մասին։ Առաջին պատմուածքներով իսկ, ան կը ներկայանայ կազմաւորուած գրագէտ։ Հետզհետէ կը բարձրանայ եւ կը ծաւալի իր խոր. րիմախին վրայ։ Երբ իր առաջին ստեղծագործութիւնները այսօրուան գրուածներուն քով բազդատութեան կը դնենք, երբեք չենք զտներ պարզ փորձի կնիք անոնց վրայ։ Բարձրութիւնը անշուշտ գոյութիւն ունի, բայց տրամաբանը բարձրութենէն ճիշդ խարիսխին վրայ կ'իյնայ։ Յատկանիշ մըն է այս, որ Ահարոնեանի գրականութեան անշեղ հետեւողականութիւնը կը բնորոշէ։

Ահարոնեան մանուկ հասակէն թրծուած է հայրենի կարծր միջավայրի մը մէջ եւ այնպիսի կէտի մը վրայ, ուր հայ կեանքի փոթորիկներն ահեղօրէն հոսանք կուտային ու կը գալարուէին Արարատի փէշերուն։ Կարծրացած այդ միջավայրին մէջ, ծանրաբեռնուած, կուտակուած խոհերէն, ժուռւ կը ստանայ իր շրջապատի բազմահազար թաւփառայած զանգուածէն, ու բարձրաձայն կը սկսի խօսիլ։ Կարծես դարաւոր ժողովուրդն է որ կը խօսի, կամ այդ ժողովուրդի մէկնահապետը։ Ձանգուածը կը լսէ. ժողովուրդի նահապետը կը խօսի։ Ան մարժոք ունի, բայց ոչ լեզու։ Սխալ է Ահարոնեանը լացի երդիչ անուանել։ Մեծ օձախի մը նահապետին պէս, ան իր սրտին վրայ կ'առնէ ամէնէն փոքրէն մինչեւ ամէնէն մեծի դժբախտութիւնն ուվիշտրկը սրտմտի-վշտի ալիքները կը կուտակուին անոր մէջ, կը դառնան կիրք եւ ըմբոստութիւն։ Ըմբոստացում՝ բռնակալութեան դէմ, ըմբոստացում՝ մարդկային անարդարութեան դէմ։

Ահա հասուն գրագէտը, հայկական հրաբուխէն մէկ օրէն դուրս նետուած։ Ու այդ պատճառով Ահարոնեան գերազանցապէս իրապաշտ գրող է։ Անոր տիպարները, անոնց հոգեբանութիւնը, ապրումները, հոգերն ու խորհուրդները շօշափուած իրականութենէ առնուած են։

Ահարոնեան դիտելու եւ կարեւորը տեսնելու մեծ կարողութեամբ մը օժտուած է առանց վերացական ճիգի, կառչած ըլլալով իրականութեան։

Սակայն Ահարոնեանի իրականութիւնը երկու երես ունի,— արտաշխարհի եւ ներաշխարհի. նո՛յնքան իրական, նո՛յնքան շօշափելի։ Արտաշխարհը մեր զգայարանքներով շօշափելի. ներաշխարհը հոգիի աչքերով ըմբռնելի։ Ու ան իր իրապաշտ արուեստին շատ յաճախ խառնած է խորհուրդ, որ արձագանգն է անոր տիպարներու եւ միջավայրի խորունկ հոգիին, որ քիչ կը լսուի, բայց միշտ կը զգացուի։ Անոնք որ կ'ապաւինին միայն իրենց լսողութեան եւ տեսողութեան, անոնք չպիտի հասկնան Ահարոնեանի խորհուրդներով օծուն էջերը, ու պիտի նկատեն վերացական ստեղծագործութիւն մը անոր մտքի թռիչքները, միջավայրին եւ տիպարներուն անյարիր։ Մինչդեռ, անոր խորհուրդները հայ գիւղի հողածածուկդարաւոր խրճիթներու առաստաղներէն կախուած են. անխօս, բայց ենթագիտակ ժողովուրդի մը աչքերէն կը ճառագայթեն, նո՛յնքան իրական, ո՛րքան շօշափելի քարը։

Ահարոնեան այս բարդ իրապաշտութեամբ նկարելով հայկական կեանքը, ամէն անգամ, դուք կը տեսնէք որ կը հպի աներեւոյթ զանգի մը, հայ մարդու հոգեկան զանգին. ու դուք անչափելի խորութենէ մը կը լսէք զնգոցը որ չի վերջանար. դուք կը դադրիք լսելէ, բայց կը զգաք որ զնգոցը կը շարունակուի։ Սա հայ մարդու թաքնուած հոգին է, եթէ կ'ուզէք ըսել։ Ահարոնեան այդ խորհրդաւորութեամբ օժտուած է։ Այդ է պատճառը որ անոր ստեղծագործութիւնները աչքի առջեւ կ'ունենանք տասնամեակէ տասնամեակ, կը զգանք որ շատ բան մնաց ըսելու. զանգի զնգոցը թէեւ մէկ երգով կը վերջանայ մեր ականջին, բայց մենք կը զգանք որ թրթռացումները կը շարունակուին, յետոյ աւելի ուժեղ հնչելու համար։

Մեծ է Ահարոնեանի թափը, եւ բռնած տարածութիւնը՝ անծայր։ Այդ պատճառով ան իր հորիզոնի գագաթը հասած ու կայնած չէ, թէեւ շատ հորիզոններ գլած անցած է։ Իր նոր երկերու մեծ թափը մեզ կը քաշէ դէպի նոր վերելքներ։ Ջննող ակնարկը այսպիսի հեղինակներու դալիք յայտնութիւններուն կը գամուի։

Ահարոնեանի տիպարները իրենց յատնայատուկ գծերէն աւելի, այնպիսի հոգեբանութեամբ եւ ապրումներով կը ներկայանան մեզի, որ մենք շատ յաճախ տիպարը կը մոռնանք եւ կը մնանք երկի էութեան տպաւորութեանը տակ։ Մենք մէկ տիպին մէջ ամբողջ ժողովուրդ մը կը տեսնենք և ոչ թէ զանգուածէն միայն մէկ անհատը։ Ընդգրկող այս գրականութիւնը որքան դժուար, նոյնքան մեծ յաղթութեամբ մարմին կ'առնէ Ահարոնեանի գրչին տակ։ Որովհետեւ, ոչ մէկ հայ հեղինակի (ժամանակակից) լեզուն այնքան ճկունութեամբ եւ ինքնաբուխ կրցած է կաղապարել իր մտքէն անցածը, որքան ատոր յաղթած է Ահարոնեան։ Ահարոնեանի լեզուն, ոճը եւ հոգին միաձուլուած են։ Անոր հոգեկան ապրումները ոճ եւ լեզու են, եւ փոխադարձաբար. ոչինչ։

Երեւակայութիւն, ոճ եւ լեզու, երրորդութիւն մը՝ որ Ահարոնեանի մօտ մէկ ամբողջական կերպարանքով յայտ կուգայ։ Գրադատութեան մէջ շատ յաճախ ըսուած է, որ Ահարոնեան գեղեցիկ եւ սահուն լեզու ունի։ Այս անբաւարար է, կամ աւելի շիտակը՝ երեսանց է։ Ահարոնեանի էութենէն կարելի չէ զատել իր լեզուն, ուր ամէն մէկ կերտուածք մարմին առած է անոր հոգիի ելեւէջներով։ Ահարոնեանի այս էութիւնը բնորոշելու համար, պիտի դառնամ իր ապրած միջավայրին և նմանութեամբ բացատրեմ միտքս։

Ահարոնեան ապրած է Արարատեան դաշտին մէջ, Արաքսի եզերքը, Մասիսի ոտքերուն առջեւ։ Հայ գրականութեան վարպետի հոգին, տեսողութիւնը, լսողութիւնը, ոճը եւ լեզուն ձեւ ստացած են բնութեան այս երեք հսկաներէն. եթէ հայ ժողովուրդն ալ ուզենք յիշատակել որպէս չորրորդ ազդակ, նըմանութիւնը նոյնը պիտի ըլլայ, որովհետեւ ժողովուրդն ալ վերի երեք հսկաներու կերպարանքը ստացած է։ Արդ՝ Ահարոնեանի լեզուն յորդահոս ու սահուն է Արաքսին պէս։ Արաքսը կողքի կիրճէն դուրս գալով՝ Արարատեան դաշտը կը կտրէ կ'անցնի սահուն նազանքներով, առանց փրփուրի, առանց դոռում գոչուցի. եւ միեւնոյն ժամանակ՝ առանց լճացումի։ Արարատեան դաշտն ամբողջութեամբ անվերջանալի խորհուրդ է, իր լայն հորիզոնով, բարկ արեւով, ճեղքտուած սեւ ու պտղաբեր հողերով, ոսկեհասկերով պարզող տափաստաններով եւ հազարաւոր յիշատակարաններով։ Արարատեան դաշտն ամբողջ հորիզոնը բռնող երաժշտութիւն է, դարաւոր հնչող զանգ է, դէպի երկինք բարձրացող լայնածաւալ հաւերգ... Ահարոնեանի ոճը Արարատեան դաշտէն մարմին եւ ձեւ ստացած է։ Ու այդ յորդահոս գունագեղ լեզուն, երաժշտական ու խորհուրդներով օծուն ոճը, տեղ տեղ իրենց պատուարները կը քանդեն ու Մասիսին պէս հսկայածաւալ վեր կը կոթողուին, ապա նորէն իրենց բնական հունին իջնելով։ Ահարոնեանի եսը կերտուած է բնութեան այս երեք մեծ տարրերէն։

Այս խորհրդածութիւնները ա-նոր արուեստի մասին կարելի է տակաւին շատ ընդլայնել և խոր-ացնել, ինչ որ այսպիսի կարճ յօդուածներու սահմանին մէջ չի տեղաւորիր։

*
* *

Ահարոնեան իր հսկայական թափի եւ իրաւացի փառքի կէս ճանապարհին լծուեցաւ ազգային ազատագրութեան մեծ գործին և իր ստեղծագործութեան ամէնէն հասուն եւ ամէնէն պտղաբեր շրջանին՝ ժամանակ չունեցաւ առատօրէն ստեղծագործելու։ Մօտ 15 տարի, 1910էն մինչեւ 1924 ան փոթորիկէ փոթորիկ զարնուեցաւ իր ցեղին հետ միասին, ու շատ հազուադէպ պարագաներուն անոր ձայնը լսեցինք գրականութեան բեմին վրայ։

Սակայն 1924էն սկսած, մէկը միւսիետեւէն ան հրապարակ հանեց իր նոր երկերը, ո-րոնք եթէ Ահարոնեանի մեծ անուան հետ կապուած չըլլային, մեր ժամանակներու մեծագոյն գրական յայտնութիւնը պիտի նկատուէին։ Կարծես թէ այս եօթը տարիներուն Ահարոնեան պոռթկում մը ունեցաւ՝ իր կուտակուած թափը յայտնաբերելու։ Ու իրաւացի կերպով աչքերն յառեցան անոր։

Այսօր երբ անոր յօբելեանը կը կատարուի մեծ խանդավառութեամբ աշխարհի բոլոր ծայրերուն մէջ, բացի Արարատէն (ի՛նչ ողբերգութիւն), բոլորի հոգիին մէջ կը խօսի մեծ հաւատք մը, սպասում մը, որ ունին յօբելեանէն յետոյ եկող Ահարոնեանէն։ Ահարոնեանի յօբելեանը խաչակնքուած դամբան չէ. հանդրուան է։

Ահարոնեան սկսած է մեծ վէպը տալ, ուր ան իր հոգիի ամբողջ կարողութեամբ եւ բնութեան օժտած աստուածային աւիւնով կ'երթայ դէպի այնպիսի ամբողջութիւն մը, ինչ որ կը ներկայացնեն Մասիսը, Արարատեան դաշտն ու Արաքսը իրենց հսկայական կերտուածքով։

Այդպիսի մեծ վէպ մըն է իր ամէնէն վերջին գործը— «Իմ Դիրքը», որու առաջին հատորը երկու տարի առաջ լոյս տեսաւ, երկրորդ հատորը արդէն պատրաստ է, ու դեռ երրորդ ու չորրորդ հատորները կան։ Այս ինքնակենսագրութիւն չէ, համահայկական կեանքն ընդգրկող վէպ մըն է, բազմապիսի գոյներով, տարիւրաւոր տիպերով, ամբողջ ժողովրդի մը ալեծուփ ապրումներով։ Մէկ խօսքով, հայկական դիւցազներգութիւն մը (էպոփէ), որ լեռնանման պիտի արձանանայ Ահարոնեանի գրչին տակ։ Բարեբախտաբար վէպին գլխաւոր հերոսի օդերեւոյթական վախճանը չպիտի կրնանք տեսնել այս հատորներուն մէջ։

Չպիտի կրնանք տեսնել, ո-րովհետեւ Ահարոնեան չպիտի կրնայ վերջին եղերերգութիւնը գրի առնել...

Չպիտի կրնանք տեսնել մահը այդ հերոսին, մանաւանդ՝ անոր համար որ՝ անոր գրականութիւնն անմահ է։

Կ. ՍԱՄՈՒԻԼԻ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրական դիրքերումի մէջ, (դեկտեմբերի թիւ), որ օրկանն է երեւանի Հայ Պրոլետարական Գրողներու Միութեան, վրացի բուաչիձէ երկար ուսումնասիրութիւն մը ունի հետեւեալ խորագիրով.— «Հիւանդագին երեւոյթներ պրոլետարական գրականութեան մէջ»։ կ'արտատպենք կարեւոր մասերը.—

Մենք կարող ենք առանց որեւէ երկիւղի խօսել մեր աշխատանքի հիւանդագին խեղումների մասին։

Ի՞նչու է դանդաղում պրոլետարական գրողի աճումը։ Պատճառները շատ են։

Գրականամոլութիւնն ամենաժամանակ վտանգն է պրոլետարական գրողին համար։ Պրոլետարական գրողին համար չեն միայն տեսական գրքերը, ինչպէս պատահում է յաճախ), այլ պրոլետարիատի ընդերքից, անմիջականօրէն սոցիալիզմը կառուցողների մասասից եւ, գրող դառնալով կամ գրական աշխատանք սկսելով, նա ո՛չ մի դէպքում չպէտք է կտրւի մասսայից։ Այլապէս նա կորած է, նախեւառաջ հէնց որպէս գրող։ Նրանում կը ցամաքի պրոլետարական էութիւնը եւ մենք կը ստանանք սովորական «որձատուած» մի «էստէտ» գրող։

Միթէ՞ քիչ օրինակներ կան մեզանում, որ երբ մեր գրողը, մի կերպ որոշ տեղ գրաւելով գրականութեան մէջ, մոռանում է դէպի պրոլետարական հասարակայնութեան օճախները տանող ուղին և սկսում ճախրել Պարնասի բարձունքներում։ Ինչո՞վ կարելի է բացատրել, եթէ ոչ յետաձիգութեամբ եւ մասնագիտական մոլութեամբ, այն որ պրոլետ գրողներից ոմանք քարացած մնացել են դեկլարատիւ յայտարարութիւնների, դէպի սոցիալիստական շինարարութիւնն ուղղած իրենց ճերմակ եւ դատարկախնչիւն ներբողների վրայ։ Մեր գրողը հիանում է նրա արտաքին էֆֆեկտով միայն։ Մեր գրողը պէտք է դիտենայ երազել։

Պրոլետարական գրողը չի գտնւում իր միջավայրում, մեր բուրժուական-ազնւական գրականական կենցաղը սպառնում է կլանել մի քանի պրոլետարական գրողների։ Այստեղից էլ ծագում են այլեւայլ թերուժներ,— նացիոնալիզմ, քաղքենիական տրամադրութիւններ, մանր-բուրժուական տենդենցներ, «ընդհանուր - ազգային» գրականութեան հետ շաղկապելու տենդենցներ եւայլն, կամ մեծամտութիւն («գլխարկների տարափով կ'ընկճե՛նք»)։

Մեր գրողները այնքան էլ չեն սիրում ինքնադատութիւնը։ Դեռ աւելի՝ մեր գրողների զգալի թիւը չի հանդուրժում ինքնադատութեան, պահանջելով քննադատութիւնից գովասանական ձօներ իրենց ստեղծագործութեանը, նրանք իրենք էլ կորցնում են դէպի իրենց քննադատօրէն վերաբերւելու ընդունակութիւնը։

Թիւրիմացութեան տեղիք չտալու համար, հէնց սկզբից պէտք է ասենք թէ ինքնադատութիւնը չի կարելի չփոթել պրոլետարական գրականութեան լիկվիդատորների մաղձոտ քննադատութեան հետ։ Երբ Սուրխանեանի քննադատական գրքերն ուռճանում են ակնառու գրողների հասցէին ուղղած զեղումներից, պրոլետարական գրողները զարկեր են ստանում։

Անհրաժեշտ է չկոծկել եւ լուռութեամբ չանցնել մեր բացերի վրայով։ Մեր մի քանի տղաքներում դեռ գոյութիւն ունի գոռոզութեան, գրական գերազանցութիւն ձախելու դէպքեր, հին հեղինակների արիստոկրատական սովորութիւնների ընդօրինակումներ։ Դեռ հիմնովին չեն վերացւել բոհեմականութիւնն ու նրա հետ կապւած տրամադրութիւնները։ Յաճախ ըստ ինքեան տաղանդաւոր աշխատողներն իրենց գլուխը կորցնում են վաղանցուկ փառքից եւ իրենց հասար անհնկատելի կերպով կորստի են մատնւում ստեղծագործական տեսակէտից։

Յաճախ մեր գրողները քաղաքականապէս անզգաստ են։ կարելի է հաստատապէս ասել, որ վերացական մի շարք պրոլետ գրողները թերթ չեն կարդում, պարզապէս։ Դա մի որոշ փաստ է։ Իսկ այդպիսի փաստերը միշտ էլ անմիջականօրէն ազդել են եւ կ'ազդեն ստեղծագործութեան վրայ։ Գոյութիւն ունի նաեւ ապաքաղաքական ուսուցում։

Պրոլետարական գրողի ստեղծագործութիւնը նոր մարդ ստեղծելու լծակներից մէկն է։ Սակայն հարց է ծագում, թէ նո՞ր մարդիկ ենք արդեօք մենք, ինքներս։ Ամբողջովի՞ն հասակեց մեզ կուլտուրական յեղափոխութիւնը։ Յաւելիօրէն պէտք է արձանագրել, որ պրոլետ գրողների մասսայի գալի մասը դեռ շատ հեռու է նոր մարդից, — դեռ շատ անկուլտուրականութիւն, անշարժութիւն կայ մեզանում։ Գրական մեծամտութիւնը, հիւանդագին կերպով փառքի ետեւից ընկնելը եւ գրական փոշապատ կուլիսները դեռ տգիտութեան մէջ են պահում մեր գրողների զգալի թիւը։ Դերասանների սովորոյթներն արտայայտւեցին տեղտեղ, մեր գրողներից ոմանց մօտ, որոնք ունկնդիրներից դիտաւորեալ կերպով ծափահարութեան են սպասում։

Իսկ մեր բանասաեղծներըչեն գալիս քանւորական մեծ ժողովները, ստիպում են 500 1000 հոգուց բաղկացած ժողովին սպասել կամ երբեմն մի քանի տողով ազատում են իրենց օձիքը։

Մենք պէտք է ամէն կերպ պայքար մղենք ստեղծագործական հապճեպութեան դէմ, եւ որ ստեղծագործութիւնը չեն հասունացնում, չեն մշակում։ Տոլստոյը 9—12 անգամ արտագրել է իր պատերազմ եւ խաղաղութիւնը։

ՔԱՒՋՈՒԹՔԱԿԻ ՎՐԱՑ

ՄԻՆԱԿՈՒԹԻԻՆ ՍԻՐԵԼԻ

Մինակութիւն սիրելի, անխաղաղ հոգիս
կը բաղձայ քեզ, իմ հայրենի երդիքին պէս...

Ու թողութի՛ւն ու թողութի՛ւն ու թողութի՛ւն...
Թենե՛ էի, որ լքեցի քեզ,
Ու դուն հեռացա՛ր՝ ակն ի խոնարհ՝
Ապերջանիկ սէրի մը պէս...
Թենե՛ էի, որ մոռցայ քեզ,
Եւ այնուհետեւ, մեռած տերեւի մը նման,
Մինակութիւն սի՛րելի, ոտքերու տակ մնացի ես...

Ի՛նչ լաւ էր, քու հաստաբուն մարմինէդ՝
Ես օրէ օր դալար ու լոյս կ'րմպէի...
Ի՛նչ լաւ էր, այս մառախուղը չկար,
Ես՝ անձնատուր քու հոգիիդ ալիքներուն ասրորակ՝
Կապոյտ ջուրերուն վրայ, Ապոդոնի ճամբայէն՝
Վերջալոյսի մեհեանին մէջ աղօթելու կ'երթայի...
Եւ կամ, ի՛նչ լաւ էր, երբ իրիկուններն հսկումի պէս ծնրադիր
Կը մխային մանիշակէ Թարթիչներով՝
Մենք միայնակ, այգիներու խնկագունած յուռութքէն՝
Ձգնաւորօրէն՝ իմաստութեան արբեցութիւն կ'ադերսէինք...
Ու հեռո՛ւ, հեռո՛ւ ձորերուն մէջ, մինակութիւն սիրելի,
Մեր շրթունքին հուր-հիծիւնէն՝ անմահութիւն կը կայծէր...

Ներողութի՛ւն, մինակութիւն սիրելի, ներողութի՛ւն,
Դուն ըսիր, ու խոստացայ, որ աստղերուն տակ միայն՝
Աստղերուն հետ ժամերմանամ...
Բայց, դժբեցի. խե՛նթ էի ես,
Խ՛ենթ էի, որ Ադամի տժգոյն հոդէն շաղախուած՝
Բարեկամներ հաւաքեցի մարդեղէն...

Օ՛, ժայռին վրայ փորձառութեան ռախունակ՝
Ա՛ռ, կը փշրեմ այսօր զանոնք Թառանչանքով...
Եւ յետոյ դուն, մինակութիւն սիրելի, հոգեհատոր բարեկամ
Եկո՛ւր բազմէ, ստուերներուն մէջ սենեակիս,
Ես կ'ուզեմ, որ ճակատագիրս ըլլաս դուն, ափիկր կեանքիս

Եւ այս գիշեր, եթէ կ'ուզես մինակութիւն սիրելի,
Եկո՛ւր երթանք, ի՛ր օրերուն պէս Թեւ-Թեւի՝
Ծոնջ հոգիիս տաճարէն ներս, խորանի մը կուճին վրայ գիշեր
Խորհուրդներով մենք մենք գմեզ յաւերժօրէն պսակելու...

Ներողութի՛ւն, մինակութիւն սիրելի,
Ներողութի՛ւն, ներողութի՛ւն...

ՈՒԽՏԱՒԱԻՈՐ

ՓՐՈՖ. ՄԱՐՔՎԱ

ՄԵԾ ՄԻՏՔ ՄԸ ԵՒ ՄԵԾ ՍԻՐՏ

«Ցառաջ» Հաղորդեց Փրոֆ. Մարքվարտի՝ որ ցմահ դատապարտուած է եղերական արկածի մը համար։

Մեծ պատերազմէն առաջ պէս ետքն էր որ առաջին անգամ ճանչցայ զինքը։ Ահաւոր նոր ազատած Գերմանիա կը ծաղրուէր դեռ անլուր զրկանքներու եւ օրէ օր սպառնական պատերազմի յեղափոխութեան մը սարսափին մէջ։ Պերլինի գեղարուեստական անդորր միլլեան կ'ընդունէր ծանօթ հայասէր եւ հայագէտ Մուրհեան մասնագէտ ցորիջոց պէլքն ու զիս։ Իր երկրին գործունէութիւնները մոռցած պահերուն մեզի կը խօսէր այն բիւր քաղաքակրթական պատահարներուն որոնց զոհ գացած էր իր սիրելի «Հայոց Աշխարհ»։ Սրտի կոտրանքով կ'անդրադառնար բոլոր գժբախտութիւններուն որոնք՝ դարերու ընթացքին, ուածած էին հայ ժողովուրդի վրայ։ Մարքվարտ որքան մի-ակ մը ունէր։ Իր հանդարտ, անձկ հայեացքին տակ, կը զգար որ ուղեղ մը կար փրփրող սիրտ մը՝ ամենաազնիւ զգացումներով բաբախուն։

Փրոֆ. Մարքվարտով ազգովուրդը կը կորսնցնէ անհատ եւ տիեզերահռչակ տակաւորներէն մէկը, որ ոչ միայն ընդհանրապէս արեւելեան ժողովուրդներու պատմութեան բանասիրութեան նուիրուած ըլլալուն՝ մասնաւոր խանդավառութեամբ մը պարապած է մեր լեզուին ու ազգագրութեան, այլ իր հմտութիւնը ծովածաւալ բառին բովանդակ նշանակութեամբ. իսկ քննական ոգին ազգային գիտնականներու

ԻՆ ԳՈՒԿԱՑՈՒՏ ԳՈՒՆԴԻ ԻՆ

Ընտրական պատմական ակնարկ

Ընտրական պայքարի ամենաթեժ օրերը ապրում է Բերբերե քաղաքը։ Ամեն տեղ ընտրական ժողովներ են կազմակերպվում, ամեն տեղ ելույթներ են ունենում թեկնածուները։ Ամեն տեղ էլ ներկա են գտնվում ընտրողների մեծ բազմություններ։

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք առողջ եւ երջանիկ ըլլալ եւ կեանքի մէջ յաջողիլ ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ

ԿԱՄ

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Հեղ՝ ՏՕՔԹ. Վ. ՓՈՇԼԻ — Թրգմ. ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

I. *ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ, ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ* — II. *ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՀԱՅՑԱՂԻՆ ԿԱՄ ՊԵՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ.* (Ինչո՞ւ ընտասակար է յայնաղին — Ի՞նչ է պենդուԹիւնը — պենդուԹեան տեսակները — պենդուԹեան պատճառները—կանխազգուշուԹիւն եւ դարման): III. *ՅԻՋԻՒԱԿԱՆ ՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆԸ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԵՆ.* (Ներծորային գեղձերը — Անոնց դերը — ԾուլուԹեան պատճառներն ու դարմանը): IV. *ՄԻՇՏ ԺՊՏԵՑԷՔ* — V. *ՅԻՋԻՒԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ.* (ԱռողջուԹիւն եւ կենսունակուԹիւն — Թառնուածքները — Քունին օգտակարուԹիւնը — Շնչել սորվեցէք — Որովայնի մարզանք ըրէք — ՍննդառուԹիւն — Աւտուան երբեակ լոգանք): VI. *ԻՆՔՆԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ* — VII. *ԿԵԴՐՈՆԱՑՈՒՄ* — VIII. *ԿԱՄՔ ԵՒ ՋԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳԱՄՏՈՒԹԻՒՆ* — IX. *ՀԱԻԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.* (Ինչպէս զարգացնել այս իւգեկան կարողուԹիւնները): X. *ԻՆՔՆԱԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.* (Հոգեկան եւ մտային կարողուԹիւններ — Գիտակցական եւ ենԹագիտակցական վիճակ — ԻնքնաթելադրուԹեան ազդեցուԹիւնը — Ինչպէ՞ս ընել ինքնաթելադրուԹիւնը): XI. *ԻՆՔՆԱԹԵԼԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԻՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ.* (ՑիշողուԹիւնը սրել — ԲարկուԹիւնը դարմանել — ԵսասիրուԹեան դէմ պայքարիլ — Անհատական մագնիսականուԹիւն ստեղծել — Կամքը եւ ինքնիշխանուԹիւնը զօրացնել — Մանուկները կրթել): XII. *ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ.*

Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը ձեզ եւ ձեր զաւակներուն համար

ԳԻՆ՝ 10 ՖՐԱՆՔ (ՖՐԱՆՍԱ, ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ և ՊԱԼՔԱՆՆԵՐ)

2 ՇԻԼԻՆ 50 ՍԷՆԹ (ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ)

(փոխարժէքը կարելի է դրկել նամակադրոշմով)

Դիմել՝ Dr. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10e)

Մինչեւ Մարտ 15 յանձնարարուԹիւն տուողները իւրաքանչիւր օրինակի հետ իբրեւ նուէր պիտի ստանան «Թէ ինչ պատահց Թրէբոնէմը կամ ի՞նչ է սիֆիլիսը» պատկերազարդ գիրքը:

LEIPZIGի *ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ*

2ԷՆ 12 ՄԱՐՏ 1930

Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրուԹիւնները կը ցուցադրեն: ԳնուՄներու եւ անձամբ այցելուԹիւններու համար տեղեկուԹիւններ տալու պատրաստ ենք:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ODEON **COLUMBIA**

Ցիեզերահռչակ *Քոլոմպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով հայերէն, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ եւ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նպատրեդէններու ճոխ մԹերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՕԹԵԼ "ԼԻՒՔՍ„ ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ

Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է ՊէյրուԹ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորուԹեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրականուԹեամբ:

Իր անԹերի սպասարկուԹեան, խիստ մաքրուԹեան, հանգստաւէտ պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «Օթէլ Լիւքս»ը գրաւած է Ամերիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը: Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին:

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, Ցոթօ-սայտ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

ԹԷՐԶԵԱՆ ԹՐԻՔՕԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

17 rue de l'Equerre, Paris (19)

Métro: Buttes Chaumont

Մեքենայով Թուիքօ հիւսելու շահաբեր արհեստը սորվիլ փափաքողները փոխանակ 1000 ֆր. վճարելու Թոդ դիմեն մեզի: Ցանձն կ'առնենք ձրի եւ կարճ ժամանակի մէջ արհեստը սորվեցնել:

ՀաստատուԹիւնս կը փնտռէ ներկայացուցիչներ գաւառներու համար:

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

ԵԹԷ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլավա, քաատաիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդուԹեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուար: Ախտաճանաչում եւ արագ խորհրդակցուԹիւն. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

L'ATELIER

PATCHOULI

(3 արար) Արման Սալաքրուի

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18„ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊ.— «ԶԻՅԹՈՒՆ» ենթակոմիտէի կողմէ այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, Salle Place Comète. *Պիւրօ Թաղայի վերնայարկը, Անիէռ: Կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ: Կը խօսին՝ ընկերներ ԱՇՈՏ ԱՐՇՐՈՒՆԻ եւ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ: Երգ, նուագ, արտասանուԹիւն: Մուտքը ազատ է:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐԼԷՅԼԻ ՄԷՋ

Սեբաստիոյ Գոչ-Հիսար գիւղի Հայր. ՄիուԹեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, դեկավարուԹեամբ *Դեր. Մ. ՄԱՐՈՒՐԹԵԱՆԻ* եւ մասնակցուԹեամբ *Տիկ. Լ. ՄարուԹեանի, Պ. Պ. Ս. Ազարեանի եւ Գաբրիէլեանի եւն., 8 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին,* 84 Rue Chape, *սալօն Շափի ժէջ կը ներկայացուի՝*

ԱՆՄԱՀՆ ՄՈՒՐԱՏ

Բոլոր միուԹիւններէ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը

Գինները ժողովրդական

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎԷՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

1 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Harola *սրահներուն ժէջ, 3* rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses

Գեղարուեստական ճոխ բաժին ՄանրամասնուԹիւնները յետ օրէն

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է Թիւը մեր Թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱՋԵԱՆ ԻԵ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Pelletier եւ Notre Dame de Lorette էն իսկ մօտ

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդուԹիւնները

կը կատարէ ճշնդաբերուԹիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրուԹեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96.70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր

պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՅՐԱՆՍԱ. մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանուԹիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՅԻՏԱՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնուԹեան արագ գործողուԹիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: ԽորհրդակցուԹիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի կիրակիէ

Լիոնի Հայերու ուշադրութեան

ԱղողջուԹեան գլխաւոր պայմանն է լաւ սնունդ: Փորձի համար դիմեցէք՝

ԹԻ՛ 40, ՓԻԷՌ ՔՈՐՆԷՅԼ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Համեղ, մաքուր կերակուրներ, պատրաստուած մասնագէտ եւ փորձառու խոհարարի մը կողմէ: ԱնԹերի սպասարկուԹիւն: Մօտ օրէն *տէօնէր քէպապ,* ընկերական եւ հայկական ճաշելի միջավայր: *Տէր եւ տնօրէն՝ Ղ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ*

40 Rue Pierre Corneille, LYON

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON *և* COLUMBIA *վաճառանիշով փլաքները: Ճոխ մԹերք յունարէն և Թուրքերէն փլաքներու:*

ԱՊԱՒԻԿ ՖՈՆՈՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) *Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26 և 5*

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

բացուած է

DORK

կօշիկի վաճառատունը

46 Grand 'Rue de la Guillotière, LYON

Այրերու եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներ

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԲՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկուԹիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ Դուք կարող տիրանալ

փոքրիկ հողաբաժինին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր նոյնպէս ամսավճարներով:

ՄանրամասնուԹիւններու համար դիմեցէք՝

„ ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3— իսկ կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Տ. Բէզդաճեանին Ղ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիր. ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց ղեցիին դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10— Պ. Տէր Աբրահամեանին:*

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱՒԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերուԹեան ինքնաշարժով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրուԹիւնները հայերէն:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet *և* Anvers Autobus

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդուԹիւններու յատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդուԹիւններու

ULTRA - VIOLET *ճառագայԹներով կը դարմանէ կորի, ջղային, արեան հիւանդուԹիւններ եւ ցօղացաւ:*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կ'

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷ

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 42363

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Հեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ գատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտպանական գրուԹիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՆԿԱՒՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE

ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդուԹիւններու. Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օր 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՓՐԱ

14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներո Լիոնահայ ամուրի երիտասարդուԹեան Թէ մեր ճաշարանը իր կերակուրներով, մաքրուԹեամբ եւ անԹերի սպասարկուԹեամբ ձած է ԼիոնահայուԹեան միակ կեդրոնավայրը:

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջուԹեան, փութացէք մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար: Ժողովրդական

Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐ

„ԿՈՎԿԱՍ„ ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարուԹեամբ: Բաց է մ առաւօտ ժամը 2:

23 Rue Huchette Métro: St. Michel

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԹԱՂԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ 42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Է

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրուԹեամ Իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրուԹեամբ

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակա անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine

ԿԸ ՄՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տեղեկատուԹիւն փոքր ար

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, d'affaires, Bénéfices Commerciaux *և* Impôts sur le re *գործողուԹիւններ:*

Առեւտր. ընկերուԹիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ:

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires *եւ* BénéficesCommer *տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, seur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, կօշկակար, տաղտկագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* appren *ունենաք:*

Ուշադրութիւն նոր հաստիքի

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ՓԷՊԻՒՍ PHÉBUS

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ 23 Bld. Bonne Nouvelle, *ՀԻՆ ՀԱՄՃԷՒՆ*

ՎԵՐԵԼԱԿ ԳԻՆԵՐԸ ՄԱՏՉԵԼ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՖԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

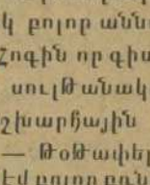
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

18 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1190 ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18

1920 դեկտ. 2ին, Հայաստանի մէջ չեկան կը հաստատէր իր բիրտ կառավարութիւնը, կռնձնած ռուսական սուիններու, կեղեքելով հայ տառապակոծ ժողովուրդը՝ յանուն համաշխարհային եղբայրութեան...

Դարեր ամբողջ, հայութիւնն իր ժորթին վրայ ճանչցեր էր օտար կամքերու եւ քմահաճոյքներու ապօրէն խաղը: Ըսուած էր սակայն, որ ան՝ իր պատմութեան մէջ պիտի արձանագրէր սեւ փաստերով:

Մէկ քանի ամիսներ յետոյ, 1921 փետր. 18ին, Ազգաժողովը Հայաստանէն կը վտարէր կարմիր սրէնքին ներկայացուցիչներուն եւ երագոյն փորձ մը կը կատարէր ժողովրդային ըմբոստ կամքի արտայայտութեամբ վաւերացնելու մայիսի 28ը:

Բազմազուրկ, սովամերձ ու տանջահար, հայ աշխատաւորութիւնն ու գիւղացիութիւնը ձեռք ձեռքի, կեանքի մեծագոյն բախքին՝ ազատութեան կը տրամադրէին՝ լոկ ինչ որ չեկայի գործակալները չէին յաջողած խլել.— իրենց հայածական կեանքը:

Ըմբոստութեան, հաւաքական կորովի ու գիտակցութեան հոյակապ այս քայլն է, հայրենակիցնե՛ր, որ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը՝ իբր հայ ժողովուրդին հարազատ ու քաղաքական միակ կազմակերպութիւնը կը տօնէ այսօր Նպարտութեամբ ու յեղափոխական հաւատքով:

Հպարտութեամբ՝ որովհետեւ փետր. 18ը փառաւոր ապացոյցն է հայ ժողովուրդի ըմբոստ ընդունակութեան ընդդէմ ամէն տեսակ բռնութիւններու ու դէպի ազատութիւն իր անշեղ ձգտումին:

Յեղափոխական հաւատքով՝ յամառ ու անսասան, որովհետեւ էակը կը քաջալերէ յոյսով ու խանդավառութեամբ նայելու հայութեան ապագային, հակառակ բոլոր աննպաստ պայմաններուն՝ շատ աստանէն ներս թէ դուրս: Հոգին որ գիտցաւ յամառօրէն ու քաջութեամբ տոկալ ցարական ու սուլթանական հալածանքներուն, պահել իր ինքնութիւնը համաշխարհային քառուղիներու վրայ եւ — հայ իսկ կարճ պահ մը — թօթափել բոլշեւիկեան լուծը, պողատուած է առյաւէտ ընդդէմ բոլոր բռնութիւններուն: Այնեւս Հայը ատապարտուած է Հայ մնալու, փնտռելու եւ ապրելու Հայու իր արդար կեանքը եւ ուշ կամ ուշ, պիտի փշրէ ամէն լուծ որ կրնայ եւ ապօրէն, ինչ անուն ալ որ կրեն իշխանաւորները, նոյն իսկ եթէ դաւակցած ըլլան հայրենասիրութեան տիտղոսաւոր մեծաշնորհեալներուն՝ կղերականութեան եւ պահպանողական յետադիմականներուն հետ:

Հայ ժողովուրդին հոգին՝ յենարանն է մեր հաւատքին եւ անսորտակելի թումբը բոլշեւիկեան անմարդկային ու հակահայ ուտաճումներուն դէմ. ամէնէն մեծ սպառնալիքը պարտադրուած շխանութեան մը դէմ, որուն տասնամեայ գործունէութիւնը անդիպած չարիք է արձանագրեր ի վնաս հայ կարեվէր բազմութիւններուն:

Այո՛, երկրին մէջ, սանձարձակ թալանն ու քմահաճ հալածանքը, *հեղմացեր են շնորհիւ Փետրուար 18ի ազդարարութեան: Բայց, են զարերը, այլ առեր են օրինական ձեւեր:*

Հայրենակիցնե՛ր, ապօրինութիւնն իսկ իր օրէնքներն ունի ու բոլշեւիկեան խորհ վարչաձեւը գտած է իր օրէնքները, օրէնքով հաստելու, օրէնքով ճնշելու, կողոպտելու եւ մարդկային ամէն իրաւունք դրժելու եղանակները

Կոպիտ իրականութենէն ուրեմն, էապէս ոչինչ է փոխուած: Ու Ազատամարտենէն տասնեակ տարիներ յետոյ, Հայաստանի բնիկներն ու արտասահմանի տարագիրները դարձեալ կը տեսնուին նոյն դժնդակ պայմաններուն առջեւ, առաջինները ձերնուած, դատապարտուած լուռ ու մունջ հմակերպելու, գլուխ ուելու իշխանութեան մը, որ հաստատուելու եւ տեւելու ո՛չ մէկ աւական եւ մարդկային հիմք ունի եւ գոյութեան իր ուժը կը աչէ կեղծիքով, ոճիրով, դաւով ու գարշելի բռնութեամբ. բռութիւն մտքի ու մարմնի վրայ, անհատական ու հաւաքական մէն իրաւունքներու եւ սրբութիւններու վրայ:

Տարագիր Հայը՝ յոգնած այլեւս օտար ու այլամերժ հողերու ոյ՝ անկայուն կեանքէն եւ անոր բոլոր դառնութիւններէն, ի զուր քախէ իր երկրին դռները, որոնց քանալին կը մնայ անհարատ ձեռքերու մէջ:

Ու հայութեան բնիկ ու տարագիր հատուածները նոյն իշխանութեան դէմ կը միանան իրենց արդար զայրոյթով ու դժգոհութեամբ. իշխանութիւն մը, որ իր գոյութեան տասնամեայ ընթացքին, ցոյց տուաւ թէ չուզեր, եւ եթէ ուզէ իսկ, չի կրնար գոհացում տալ իր ժողովուրդին՝ հայութեան արդար պահանջներուն:

Ուժը այդ իշխանութեան՝ բռնութիւնն է, ճնշումն ու նարտափը, բազմահազար օտար սուիններու սպառնալիքը՝ ափ մը ժողովուրդի գլխուն:

Բայց, փետրուար 18ը կը մնայ Հայուն հերոսական ու անվեհեր զգաբարութիւնը հայ բռնատիրութեան դէմ: կը մնայ բողոքի եւ պահանջի մեծ օրը, ներշնչարանը ըմբոստ ու համբերատար հոգիուն:

Հայրենակի՛ց, դուն որ քաղաքակրթութեան ազատ ոստաններուն մէջ կը վայելես շարժումներուդ սեփականութիւնը, յիշէ՛ այր Հայաստանի բանտարկեալ ժողովուրդը եւ անոր համար, մեզ ետ պահանջէ՛ գոնէ մարդկային տարրական ազատութեան մը արիքները:

Երկրէ երկիր, հայրենակի՛ց, ճանչցար այլամերժ օտարներու ց Հայ ապրելու ամբողջ դառնութիւնն ու անպատմելի դժուարութիւնը: Ու հայրենիքի կարօտը սրտիդ՝ երբ յիշես զոհերը որ եցիր ազատութեան ճամբուն վրայ, պահանջէ՛ մեզ հետ, որ բացին դռները երկրիդ, քու հայրենասէր ժառանգութեանդ:

Ու Հայաստանի ժողովուրդին համար, որ իր իսկ հողին վրայ ապրի նեղ եւ օտարի պէս ուրիւրաւոր հայութեան համար, որ օտար տղերու տակ կը սպառէ իր ուժն ու լոյսը, պահանջէ՛ դարձեալ զ հետ, որ իբր արդարութեան նախնական տուրք, քու երկրիդ դրադարձուին իր քուն սահմանները:

18 փետր. 1930

Հ. Յ. Դ.
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷ

ՏՈՄՍԵՐ

Մենք մեզի բաբեկամ

Աթէնքի «Նոր Օր»ը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (6 փետր.).

— «Օտարները մզի հետ կ'ըլլան եւ կը ծառայեն մեր դատին այն պարագային, երբ մենք գիտնանք գործածել գանոնք եւ լծել մեր անիւին, փոխանակ մեր սանձը յանձնելու անոնց: Ընցեալին մէջ, մեր անչափելի միամտութիւնը ծուռ ճամբաներու առաջնորդեց մզ: Չկրցանք մեր գծին բերել հայասէրները: Ոչ թէ միայն չկրցանք, այլ մեր դիրքերը լքելով անձնատուր եղանք, հրաշք սպասելով պատուելիներէ եւ քաղաքական գործակատարներէ: Մինչեւ անգամ պատահեցաւ որ անգլիացի կամ ամերիկացի սպայ մը կամ դեսպան մը ազդեցին մեր քաղաքականութեան վրայ, իրենց ետեւէն քաշելով հայութեան դեկավարութիւնը: Ընցեալին չէինք ճանչնար անձերը եւ հետեւէն չափազանցուած համակրանք ու վստահութիւն ունէինք: Դէպքերը այնպէս բերին որ մօտէն շփում ու գործ ունենանք անոնց հետ եւ ճանչնանք անոնց լաւ ու թերի կողմերը:

Ցամենայն դէպս, օտարներու վրայ ոչ մէկ յոյս պէտք է դնել: Միջազգային հայասէրները օժանդակ դեր կրնան կատարել միայն. կ'ամրացնեն մեր ճակատը, միջազգային հանրային կարծիք պատրաստելով: Աւելի գործ սպասել՝ մեծ սխալ կ'ըլլայ՝ ծանր հետեւութիւններով:

Մեր այսօրուան ընելիքը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ պատրաստուիլ ամփոփել մեր ուժերը, ժողովուրդին բարոյական կորովը բարձրացնել, յեղափոխական ոգին վառ պահել երիտասարդութեան մէջ եւ չմոռնալ անկախութեան ճամբուն վրայ նահատակուած հազարաւոր հերոսներու մեզի ձգած նուիրական աւանդը:

Հայութեան բարեկամը հայութիւնն է. ասիկա մեծագոյն նշանաբանը ըլլայ ձեր կեանքին: Մնացեալը պարապ խօսք է, վնասակար մեր ձիգին ու նպատակներուն:»

Թիւի կոթն ալ Դոհրիզէն

Պոլսոյ «Միլլիէթ»ը կը գրէ.

— *Եւրոպայէն ներածուած ապրանքներու մէջ նոյնիսկ թիւի կոթը կայ: Վերջին օրերս, մաքսատան մթերանոցները լեցուած են թիւի կոթերով:*

Հակառակ անոր որ մաքսային սակացոյցը ծանր տուրքի ենթարկած է թիւի կոթը, նորէն այդ ապրանքը կը ներածուի: Տեղական թիւի կոթին հատը 10 ղրշ. կ'արժէ, իսկ Եւրոպայէն բերուածը, տուրքը վճարուելով հանդերձ, 6 ղրշ. կ'արժէ:

Զիւն Զմեռ Սոհրիոյ Մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ միջերկրականի մէջ սաստիկ փոթորիկ կը սիրէ: Պէյրութի եւ Եաֆայի միջեւ ընկղմած է առագաստանաւ մը: Հինգ նաւագներ խեղդուեցան:

Աւատ ձիւն տեղացած ըլլալով, ճամբաները անանցանելի դարձած են Դամասկոսի եւ Պէյրութի միջեւ: Կարգ մը տեղեր ձիւնը մէկուկէս մեդր խաւ կազած է:

Երկրաշարժ Կրետէի Մէջ

Կրետէի մէջ շաբաթ օր սաստիկ երկրաշարժ պատահեցաւ ծանր վնասներ պատճառելով քանի մը գիւղերու: Մեծ թիւով տուներ քանդուեցան կամ վնասուեցան:

Բանտիայի հնութեանց թանգարանին մէջ 50 մեծարժէք անօթներ կոտրեցան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայ բեկորներու տեղաւորումը

Հալէպէն կը հաղորդեն «Ազդակ»ի.—

Նորեկ գաղթականներու օգնութեան գործը լրջօրէն առաջ կը տարուի եւ հիմնական կազմակերպութիւններ կ'ըլլան: Հալէպի ցարդ անպատսպար գաղթականները յարմար շէնքերու մէջ տեղաւորուած են. շատ քիչեր դուրս մնացած են, որոնք եւս այս քանի մը օրուան ընթացքին պիտի տեղաւորուին:

Ամէնէն ուրախալին եւ մխիթարականը այն է որ բոլոր յարանուանութիւններն ու կուսակցութիւնները առանց խտրութեան ի մի հաւաքուած համերաշխաբար նուիրուած են հայփրկութեան նուիրական ու մեծ գործին:

Այս օգտակար ու գովելի համագործակցութեան շնորհիւ կարելի եղած է նաեւ ապահովել ազգային խնամատարական մարմնին հետ համագործակցութիւնը բոլոր օտար հայասէր բարեգործ ընկերութիւններու, որոնց ներկայացուցիչները կատարեալ անկեղծութեամբ ու ներդաշնակութիւնով կը գործակցին մեզի:

Հասիչէ-Գամբշլը սահմանային շրջանը մեկնող պատուիրակութիւնը ցարդ չէ վերադարձած: Բայց թէ՛ օտար բարեսէր շրջանակներ եւ հաստատութիւններ եւ թէ ալ հովանաւոր կառավարութիւնը չերմօրէն փարած են նորահաս գաղթականներու տեղաւորման գործին եւ բոլոր ծրագիրները պատրաստուած են շուտով ձեռնարկելու համար գործին:

Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ Պրիւնիէ որ Հալէպ կը գտնուի, երկար տեսակցութիւններ ունեցած է Գաղթ. խնամատարական Մարմնին հետ: Ազգ. Դաշնակցութիւնը արդէն մեծ գումար մը յատկացուցած է սոյն նպատակին համար եւ կը խոստանայ նոր յատկացումներ ալ ընել եթէ հարկ ըլլայ: Այս նոր գաղթականները պիտի տեղաւորուին Խաբուրի եւ Եփրատի միջեւ:

Գաղթ. խնամատարական Մարմինը եւս լրջօրէն սկսած է հետաքրքրուիլ տեղաւորման գործով եւ որոշած դիմումներ կատարել արտասահման, մեծ գումարներ հայթայթելու համար: Ցարդ խնամատարական մարմինը 1300 օսմ. ոսկիի մօտ գումար մը ստացած է ի նպաստ գաղթականներուն:

Թուրիոյ ելմտական տագնապը

Պանքա Քոմմէրչիալէ Իտալիանայի տալիք մէկ միլիոն անգլ. ոսկիի կանխավճարը առաջին եւ կարեւոր քայլ մը կը նկատուի պետական դրամատան կազմութեան եւ Թրք. դրամին կայունացումը ապահովելու համար: Զեռնհաս անձնաւորութիւն մը կը յայտարարէ այս առթիւ.

— Պանքա Քոմէրչիալէ Իտալիանայէ առնուած այս կանխավճարը նշան մըն է թէ պետութեան ներքին եւ արտաքին կացութիւնը շատ ամուր է: Դրամատունը այս կանխավճարը տուած է կառավարութեան, ապահով ըլլալով թուրքիոյ տնտեսական ապագայ զարգացումին: Մէկ միլիոն անգլ. ոսկիի վերաբերեալ պայմանագրութիւնը ստորագրուած եւ դրամն ալ կառավարութեան հրամանին տրամադրուած է: Այս գումարը քաղաքական ամէն տեսակ խորհրդածութիւններէ անկախաբար տրուած ըլլալուն, կառավարութիւնը զայն իր ուզած ձեւովը պիտի գործածէ եւ ուզած նպատակին պիտի յատկացնէ:

∴ «Միլլիէթ» ալ կը գրէ.— Իտալ. առեւտ. պանքային հետ կնքուած մէկ միլիոնի փոխառութեան վրայ թուրքեւիտալական ելմտ. մերձեցումը արագօրէն կը զարգանայ: Դրամատան տնօրէնը որ էնկիւրի մեկնեցաւ, պիտի տեսակցի ելմտ. գործավարին հետ՝ կանխավճարը 5 միլիոնի բարձրացնելու համար:

Հակակրօնական պայքարը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— *Խորհրդային իշխանութիւնները կը կազմակերպեն մեծ ցոյցեր, մասնակցութեամբ Մոսկուայի եւ ճարտարագործական գլխաւոր կեդրոններու բանուորներուն, բողոքելու համար այն միջամտութեան մասին, զոր օտարները կը փորձեն խորհրդային կրօնական քաղաքականութեան դէմ: Մամուլին ըրած մէկ յայտարարութեան մէջ, Եարոսլաւովսկի, Անաստուածներու միութեան նախագահը, վեր կը հանէ այն դերը, զոր կը կատարէ ռուս եկեղեցին, «կեղեքիչներու ծառան եւ հակայեղափոխական շարժումներու կեդրոնը»:*

∴ Աթէնքէն կը հաղորդեն.— *Ս. Սինոդը բողոքագիր մը ղրկեց Ժընեւ՝ պահանջելով Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութիւնը, խորհրդային Ռուսիոյ քրիստոնեաներու հալածանքին դէմ:*

∴ Հեռագրի մը համաձայն, երեք մեծ պետութիւններ մօտ օրէն խիստ դիմում մը պիտի ընեն Մոսկուայի մօտ, կրօնական հալածանքին դէմ:

Ամերիկան աշխո՞ւրս թէ հայուսանող

Հայերուն Ֆրանսա մուտքը դժուարացած ըլլալով, վերջերս կարգ մը հայ ոսկերիչներ եւ ադամանդագործներ արտասահմանէն հայ գործաւորներ բերել կուտային «ուսանող» անուն

(Տուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 31

փոն տ'Օպնայի Ազգ.վարչութեան հանգանակութիւնը	1121.—
Պ. Քիւրքճեան, Օլնէ-սու-Պուա	70.—
Դումար	1191.—
20րդ ցանկին գումարը	29,581.—
Ընդհ. գումար	30,772.—

∴

...Խմբագիր,

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ, 14 փետր.— Ներփակ կը ստանաք ձեր անուան mandat մը հագար հարիւր քսան եւ մէկ ֆրանքի (1121) որ հաւաքուած է Ազգ. վարչութեանս նախաձեռնութեամբ, ի նպաստ դժոխքէն ազատած եւ Սուրիա ապաստանած մեր դժբախտ հայ հայրենակիցներուն:

Այսօր իսկ ձեր անուանուղարկուած է երկու հակ հագուստեղէն եւ կօշիկ: Հակերը թուագրուած են, Ա.ը 10633՝ կը կշռէ 44 քիլօ. Բ.ը 12299՝ կը կշռէ 48 քիլօ 500 կրամ: Ընդհանուր հանգանակութեան գումարը եղած է 1275ֆր., որմէ գեղչելով հագուստեղէնի փոխադրութեան եւ մանտաներու եւայլն ծախքը՝ առանց ժամանակ կորսնցնելու կ'ուղարկենք ձեզ: Այս առթիւ կը խնդրենք հրապարակաւ մեր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել բոլոր նուիրատուներուն:

Ի դիմաց վարչութեան Ատենապետ՝ Մ. Շահպազեան

ԽՄԲ.— Ցանկը իր կարգին:

ԿՈՒՏԵՊՈՎԻ ՇՈՒՐՋ

Այսօր Երեսփ. ժողովին մէջ պիտի յուզուի զօր. Կուտեպովի խորհրդաւոր անհետացման խընդիրը եւ օր պիտի որոշուի կառավարութիւնը հարցապնդելու համար այդ առթիւ:

Մեւս կողմէ թերթերը կը հրատարակեն զանազան մարդոց վկայութիւնները, վերջին ենթադրութեանց համաձայն, առեւանգիչները Նորմանտիայի մէկ եզերքէն ձկնորսանաւի մը մէջ դրած են զօրավարը, որ յետոյ փոխադրուած է ծովուն բացերը սպասող խորհրդային շոգենաւի մը մէջ: Կարգ մը վկաներ կը հաստատեն թէ յունուար 26ին խորհրդաւոր նաւ մը տեսած են Նորմանտիոյ եզերքին բացերը:

Կարգ մը թերթեր կը պահանջեն որ Ժրանսա դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզէ Մոսկուայի հետ:

ԲԱՄՊԱԿԻ ՅԱՂԹԱՊԱՏԻ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԷՋ

«Եհէնի Ատանա» կը գրէ.— *Հակառակ որ այս տարի աւելի շատ է բամպակի արտադրութիւնը, գիւղացին երեսը չխնդաց: Գնորդ չգտնուելուն պատճառով, գիւղացիները մասնաւորաբար վերջերս շատ գէշ վիճակի մատնուած են: Հրապարակին գինը 270 ղրշ. ըլլալով հանդերձ, գործառնութիւն չկայ: Անոնք որ ժամանակին 370 ղրշ.ով վաճառուժ չըրին, այժմ շուարած են այս կացութեան առջեւ:*

Երկրագործին այս կացութիւնը իրապէս շատ ողբերգական է: Եթէ այս տագնապը շարունակուի, մեր երկրագործութիւնը շատ անհամ պիտի անցնի:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՒ ՊԱՀՊԱՆԵԼ ԲՈՒՐՔԻ ՀԱՄԱՐ

Ընդդէմ ստոյգ տուեալներու, որոնք կը վկայեն, որ Պուրքի մէջ ներկայիս կան 1,600,000 մօտ բնակիչներ, որոնցմէ 1930ի մարդահամարի ժամանակ միայն 115,896,779 հոգի կը խօսէին թրքերէն, մնացեալները՝ 1,484,221 հոգի՝ քիւրտերէն, արապերէն, հայերէն, յունարէն, լազերէն, չերքէզերէն, վրացերէն, սլաւերէն, ալպանիերէն, իտալերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, եւրոպական այլ լեզուներ եւ ասորերէն, Պուրքի կառավարութիւնը կը պնդէ, որ Պուրքիան ունի 39 միլիոն բնակիչ, որոնցմէ 34,006,000 հոգի՝ թրքախօս։ Ինչպէս կը տեսնուի, Պուրքիան ունի 5 միլիոն աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։ Ուրեմն, Պուրքիան ունի 15 տոկոս աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։

Ինչպէս կը տեսնուի, Պուրքիան ունի 15 տոկոս աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։ Ուրեմն, Պուրքիան ունի 5 միլիոն աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։

Ընդդէմ ստոյգ տուեալներու, որոնք կը վկայեն, որ Պուրքի մէջ ներկայիս կան 1,600,000 մօտ՝ 1930ի մարդահամարի ժամանակ միայն 115,896,779 հոգի՝ թրքերէն, արապերէն, հայերէն, յունարէն, լազերէն, չերքէզերէն, վրացերէն, սլաւերէն, ալպանիերէն, իտալերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, եւրոպական այլ լեզուներ եւ ասորերէն, Պուրքի կառավարութիւնը կը պնդէ, որ Պուրքիան ունի 39 միլիոն բնակիչ, որոնցմէ 34,006,000 հոգի՝ թրքախօս։ Ինչպէս կը տեսնուի, Պուրքիան ունի 5 միլիոն աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։ Ուրեմն, Պուրքիան ունի 15 տոկոս աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։

Ընդդէմ ստոյգ տուեալներու, որոնք կը վկայեն, որ Պուրքի մէջ ներկայիս կան 1,600,000 մօտ՝ 1930ի մարդահամարի ժամանակ միայն 115,896,779 հոգի՝ թրքերէն, արապերէն, հայերէն, յունարէն, լազերէն, չերքէզերէն, վրացերէն, սլաւերէն, ալպանիերէն, իտալերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, եւրոպական այլ լեզուներ եւ ասորերէն, Պուրքի կառավարութիւնը կը պնդէ, որ Պուրքիան ունի 39 միլիոն բնակիչ, որոնցմէ 34,006,000 հոգի՝ թրքախօս։ Ինչպէս կը տեսնուի, Պուրքիան ունի 5 միլիոն աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։ Ուրեմն, Պուրքիան ունի 15 տոկոս աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։

Ընդդէմ ստոյգ տուեալներու, որոնք կը վկայեն, որ Պուրքի մէջ ներկայիս կան 1,600,000 մօտ՝ 1930ի մարդահամարի ժամանակ միայն 115,896,779 հոգի՝ թրքերէն, արապերէն, հայերէն, յունարէն, լազերէն, չերքէզերէն, վրացերէն, սլաւերէն, ալպանիերէն, իտալերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, եւրոպական այլ լեզուներ եւ ասորերէն, Պուրքի կառավարութիւնը կը պնդէ, որ Պուրքիան ունի 39 միլիոն բնակիչ, որոնցմէ 34,006,000 հոգի՝ թրքախօս։ Ինչպէս կը տեսնուի, Պուրքիան ունի 5 միլիոն աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։ Ասոնք կը կազմեն 15 տոկոս։ Ուրեմն, Պուրքիան ունի 15 տոկոս աւելի բնակիչ, քան կը պնդէ Պուրքի կառավարութիւնը։

ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԻՆ

Յաջորդ է ըսել թէ նոյն ինքն վեպ մը էր տակաւին ան, որ կը գրուէր ու կ՚ամբողջանար ամէն օր, ինչպէս որ կ՚ընեն բոլոր հոգեվարքի հիւանդները, որոնց մահուան ժամը կը մօտենայ անդադար, ու որոնք կը ջանան ամէն կերպով ձգձգել իրենց կեանքը, որովհետև կը զգան թէ մահուան հետ միասին իրենց հետ ալ պիտի մեռնի այն ամէնը, որ իրենց կեանքն էր եղած։ Ինչպէս ամէն հիւանդ, Ռուբէն ալ կ՚ուզէր ապրիլ, ապրիլ ամէն գնով, ապրիլ ամէն պայմանի տակ, ապրիլ ամէն ձեւի տակ։ Ան կ՚ուզէր ապրիլ, որովհետև ինքն ալ չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ համար կ՚ուզէ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէր ապրիլ, որովհետև ինքն ալ չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ համար կ՚ուզէ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէր ապրիլ, որովհետև ինքն ալ չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ համար կ՚ուզէ ապրիլ։

Ռուբէն ինքզինքը կը համարէր ամենաերջանիկ մարդը աշխարհի վրայ

նին տակ եւ իրր այդ ինքնութեան թուղթ հանել կուտային անոնց։ Ըստ օրինի, ուսանողները աշխատելու իրաւունք չունին Ֆրանսայի մէջ, մինչեւ որ աշխատանքի նախարարութենէն մասնաւոր արտօնութիւն չստանան։ Անկանոն ինքնութեան թուղթ ունեցող այս «ուսանող»ները կը գոհանային փոքրիկ վճարումներով։

Այս ապօրինութիւնը երեւան հանուելով, պատկան իշխանութեան ժամանակուած է ֆրանսացի ադամանդագործներու գործատէրերու եւ գործաւորներու սէնդիկային կողմէ։

Շաբաթ օր Փարիզի պարզ ոստիկանական դատարանին առջեւ դատուեցան երկու հայ ոսկերիչներ, որոնք դատապարտուեցան 25 եւ 50 ֆրանք տուգանքի և 500 ֆրանք վնասուց հատուցման։ Սէնդիկայի փաստաբաններն էին Տիւրոն, Պուրթումիէօ եւ Լէվի-Ուլման։

Ալմազեանի շուրջ

Հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆասի կողմէ նշանակուած երեք մասնագէտ փորձէնէօրները՝ ժիւսթէն Ժոլի, Գաբրիէլ Պէրթրան եւ Շըվալիէ՝ աւարտեցին քննութիւնները եւ պատրաստեցին իրենց տեղեկագիրը, զոր շուտով պիտի ներկայացնեն դատաւորին։ Պարունակութիւնը յայտնի չէ դեռ, սակայն, ինչպէս գրեցինք, արեան քննութեան մէջ փորձէնէօրներու եզրակացութիւնը նպաստաւոր է հայ դերձակին։

Միւս կողմէ խորհրդական Մայֆօ փակեց այն քննութիւնը որուն ձեռնարկած էր Պ. Պ. Պընուայի եւ Նիքոլի դէմ ապօրէն բանտարկութեան մասին Ալմազեանի ներկայացուցած բողոքին վրայ։ Մայֆօ իր տեղեկագիրը հաղորդեց վերաքննիչ ատեանի առաջին նախագահ Էօժէն Տրէյֆիւսի, որ իր կարգին զայն ներկայացուց ընդհանուր դատախազ Տօնա-Կիկի։

Կը կարծուի թէ այս վերջինը չեղեալ պիտի նկատէ Ալմազեանի բողոքը եւ նախագահ Տրէյֆիւս վերջնականապէս պիտի փակէ այս խնդիրը՝ առանց դատարանի առջեւ հանելու։

Ցունասեանի հաւատարմատար շարժումները

Գրեցինք թէ Աթէնքի մէջ ոստիկանութիւնը երեւան հանած է համայնավար կազմակերպութիւն մը։ Լրացուցիչ տեղեկութիւններու նայելով, դաւադիրները որոշած էին փետր. 28ին խռովութիւններ յարուցանել և մարտ 12ին ալ ընդհ. գործադուլ յայտարարել։ Գրաւուած թուղթերուն մէջ կայ Ստալինի մէկ շրջաբերականը՝ ուղղուած Եւրոպայի բոլոր համայնավար կեդրոններուն, որով հրահանգ կը տրուի համայնավարներուն աւելցնել իրենց ճիգերը՝ «տապալելու համար ընկերային վարչաձեւը՝ խռովութիւններ ստեղծելով»։

Երկու համայնավար գործակալներ, որոնք Աթէնք հասած էին կեղծ անցագիրներով, ձերբակալուեցան։ Գրաւուեցաւ յարձակման յատակագիծ մը, որ ղրկուած էր Վիեննայէն։

Լրտեսական գործը Քիշնեւի մէջ

Ռումանիոյ ներքին նախարարութեան մէկ զեկոյցին համաձայն, Քիշնեւի ոստիկանութիւնը երեւան հանած է դաւադրութիւն մը, որուն մասնակից են Քիշնեւ հաստատուած Ռուս մը՝ Գարամանով եւ Կոստանդին Թիպաքու, ոստիկանութեան տնօրէնութեան գրասենեակի փոխ-վարիչ։ Քննութիւնը հաստատեց թէ այս երկու մարդիկը լրտեսութիւն կ'ընէին Օտեսայի բոլշեւիկեան լրտեսական կազմակերպութեան հաշուոյն։ Գարամանով ձերբակալուեցաւ այն պահուն երբ Օտեսայէն կը վերադառնար՝ միասին բերելով լրտեսական սպասարկութիւն մը կազմակերպելու մասին հրահանգներ։ Ցարդ ուրիշ մեղսակից չգտնուեցաւ։

Պուլկար սահմանապահի վրայ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն.— Անցած գիշեր պուլկար գաղթականներ յարձակեցան Վիտինի մօտ Մոքրէշ գիւղի պուլկար պահականոցին վրայ։ Ոստիկաններու եւ գաղթականներու միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։ Գաղթականները ռումբով մը մասամբ քանդելէ վերջ պահականոցը, սահմանագլուխին միւս կողմն անցան։

Սուրիական արծաթ դրամներ

Արծաթի դրամներու վերջին անհամեմատ անկումին պատճառաւ յառաջ եկած դժգոհութեանց եւ բողոքներու դոհացում տալու նպատակաւ, սուրիական կառավարութիւնը որոշած է յառաջիկայ ապրիլէն սկսած հրապարակ հանել նոր արծաթ դրամներ՝ սուրիական ոսկիի հաշիւով։

Մէկ միլիոն 10 սուրիական դահեկաններոց արծաթ դրամներ, մէկ միլիոն 25 դահեկաններոց եւ 800,000 ալ 50 դահեկաններոց արծաթ դրամներ շրջաբերութեան պիտի դրուին։ Այս արծաթ դրամները հաւասար պիտի ըլլան սուրիական դահեկանի եւ այդ հաշուով պիտի ծախսուին։

Ցոյն ամարի մը կեղծարարութիւնը

Մարսէյլէն կը հաղորդեն.—

Վերջերս չորս յոյն գաղթականներ Հիւսիսային Ամերիկա երթալու առթիւ Մարսիլիա ցամաք ելած էին, երբ հանդիպեցան Միքիթաս կէննիմա անուն հայրենակցի մը, որ խոստացաւ զանոնք տեղաւորել քաղաքի գործարաններէն մէկուն մէջ։ Ցոյները ընդունեցին առաջարկը եւ իւրաքանչիւրը քանի մը հարիւր ֆրանք վճարից Միքիթասի, որպէսզի ինքնութեան թուղթ հանէ։ Թավէրն գիւղի (վաո նահանգ) թաղապետութեան քարտուղարը ինքնութեան թուղթ հանեց անոնց եւ գործատէրերը զանոնք ընդունեցին այդ թուղթի հիման վրայ, առանց հարցնելու անոնց անցագիրը։

Միքիթաս այս մեթոտը շարունակեց երկար ատեն եւ հարիւրաւոր Ցոյներ բերել տալով տեղաւորեց գործարաններու մէջ։ Ի վերջոյ ձեռք տուաւ օձիքը եւ այժմ դատարան յանձնուած է։ Օրէնքը պատիժ կը սահմանէ նաեւ այն գործատէրերուն, որոնք կ'աշխատցնեն առանց կանոնաւոր անցագրի Ֆրանսա մտած գործաւորներ։ (Այդ պատիժն է 500-1000 ֆրանք իւրաքանչիւր բանուորի համար)։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ - ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ
Ի ՊԱՏԻՒ ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ

2 Մարտ Կիրակի օր ժամը 3.30ին Royal Palace Hotelի մէջ կը նախագահէ երեսփոխան Mr. O. BALDWIN

կը խօսին՝ ԱՐՇԱԿ ՍԱՖՐԱՍՏԵԱՆ և ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կազմակերպիչ ժանեախումբ՝ J. A. Malcolm, Բժ. Տիճճեան եւ Ժ. Մխաքեան։

ԵՐԵԿՈՅԹ ԱՆԻԷՌ - ՊՈՒԱ - ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ
Ջ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՊԱՏԻՒ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ

8 Մարտ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» ժանեաճիւղի տարեկան պարահանդէսը 15 Մարտ Շաբաթ իրիկուն Վիքթոր Հիւկօի սրահներուն մէջ, մինչեւ առաւօտ։ Գեղարուեստական բաժին։ Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի կոմիտէի անդամները ժողովի կը հրաւիրուին ՎԱՂՐ ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ գիշեր, սովորական հաւաքատեղին։

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի կայծակ խումբի ժողովը՝ վաղը Հորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։

Լիոնի Պատ. ժիւրիհան ընդհ. ժողովը՝ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Յ. Դ. Ցէսինի կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Յովասափ Գրիգորեանի (Վանեցի) իր փոքրիկի մահուան առթիւ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Աթէնք, Հայկազուն Արսէնեան.— Ձեր ուղած հասցէն՝ V. Arsénian, 82 Rue Rebeval, Paris (19).

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՀԱՒԱՔՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Շատ կը խնդրենք հագուստ նուիրողներէն իրենց կապոցները յանձնել 90 Rue Stanislas-Torrents, կարմիր խաչի հերթապահին, որ այնտեղ պիտի ըլլայ.— Երկուշաբթի ժամը 10—12, 2—4, Հինգշաբթի 2—4, Կիրակի 10—12,

Ա. Ե. Կ.Խ. Մասնճ.ի վարչութիւն

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Հօրեղբօր որդիս Սիսցի Արթին Քիւփէլեան (26 տարեկան) հօր, անուն՝ Աւետիք, մօր անուն՝ Թուվրան։ Այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Ձինք ճանչցողներէն կը խնդրուի իմացնել Յունաստանէն նոր եկած իր հօր եղբօր աղջկան՝ Մարիամ Կիւլիեանի c/o G. Blanchon St. Julien en Alban, (Ardèche).

— Կը փնտռուի Թագուր Խաչիկեան (Խաչմանուկեան) որ 1927ին կը յաճախէր Սէն Միշէլի (Փարիզ) Սէն Լուի Լիսէն։ Իմացնել՝ իր հօրեղբօրորդւոյն Պարգեւ Խաչմանուկեանի 30 Rue Lademie Lune, Montreuil s) Bois (Seine).

— Երզնկացի Ծաղիկ Աղաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հռիփսիմէ Աղաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են Խարբերդի մէջ։ Իմացնել՝ Օննիկ Աղաճանեանի, 128 Str. Regola, Braila, Roumanie։ Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Երզնկացի Հրաչեայ Գնալեան։ Իմացնել՝ H. Katchianի, 20 Place Dauphine, Paris (1).

EMPIRE Սիգարէթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջ. Շաբ.էն։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթօմառ։ Ազատիտ եւ արագ խորհրդակցութ.ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

Ծախու է

մեկնումի պատճառաւ Բրէօլիւնի հայաշատ թաղին մէջ նոր շինուած գեղեցիկ պարապ մը, մէկ սենեակ եւ խոհանոց։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Գէորգ Ճարմայեանի, 7 Rue Blanqui, K. Bicêtre. (Seine).

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՍԱԿԱՐԱՆ
17 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	124.22
Տոլար,		Dollar	25.55
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ցուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ.ֆր.ֆոնս.		I Cr. Fonc. Èg.	2200.—
	»	II »	1505.—
	»	III »	1500.—
Թումելի երկաթղ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՕԹԷԼ "ԼԻՒՔՍ", ԱԼԵՆՊԻ ՓՈՂՈՑ, ՊԷՅՐՈՒԹ
Տէր եւ Տնօրէն Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

Հայկական այս պանդոկը հիմնուած է Պէյրութ, նոր եւ գեղեցիկ շէնքի մը մէջ բոլորովին մաքուր եւ շքեղ կահաւորութեամբ, օժտուած առանձին գրադարանով, մասնաւոր բաղնիքով եւ էլեքտրականութեամբ։

Իր անթերի սպասարկութեան, խիստ մաքրութեան, հանդստութեան պայմաններու շնորհիւ արդէն իսկ «ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ»ը գարձած է Մերձիկայի, Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հայ ճամբորդներու միակ ժամադրավայրը։ Հաճելի միջավայր, դիւրամատչելի գին։

Ուշադրութիւն նոր հասցէին

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
ՓԷՊԻՒՍ PHÉBUS
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ 23 Bld. Bonne Nouvelle, ՀԻՆ ՀԱՍՑԷԻՆ ՄՕՏԻԿԸ
ՎԵՐԵԼԱԿ ԳԻՆԵՐԸ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

դուք կարող էք տիւանալ Ձեր փափկեան հողաբաժնին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել Ձեր նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

"ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ"

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. Մէթրօ Opéra կամ Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—, իսկ Կիրակի ժամը 10—12։

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville եւ Viroflay ապրող կամ աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝ 87bis Bld. de la République, Boulogne, Տ. Բէզդատեանին Գշ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ Կիրակի ժամը 4—6։ Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց նեղեին դիմացի Café Rest. 22 Rue Jean Goujon ժամը 10—, Պ. Տէր Աբրահամեանին։

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժը։ Հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07
Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)
Métro Cadet, Pelettier եւ Notre Dame de Lorette խաչ

Columbia ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԻԱՅՆ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՔՈՎ

Կը ծախուին հայկական եւ կովկասեան երգերու, պարերու եւ եղանակներու ODEON և COLUMBIA վաճառանիշ փլաքներ։ Ձոխ մեթոտ յուսարէն և թուրքերէն փլաքներու

ԱՊԱՒԻՒԿ ՊԱՏՎԱՐՆԵՐ ԱՄԻՍԸ 45 ՖՐԱՆՔ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

56 Rue Piat, Paris (20) Մէթրօ՝ Պէլվիլ, Թրամ. 26

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ

14 Rue François Garcin, 14. LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գրաւած է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը։

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ Ձեր առողջութեան, փութացէք անդամ մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար։ Ժողովրդական

Տէր եւ Տնօրէն
ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՇԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐ

Քերական 2 ֆրանք, Լուսաբեր Այբենարան 6, Լուսաբեր Թերցարան Ա. Բ. Գ. տարիներ 10, 12, 14, Մայրենի քեր. ընթց. 5, Թանգարան Հ. եւ Ջ. Ասատուր, տարի դասընթացք 8, Թանգարան Բ. տարի 10, Թանգարան տարի 12, Թանգարան Դ. եւ Ե. տարի 17.50, Թուաբանութիւն Ամարունի Ա. եւ Բ. տարի 10, Թուաբանութիւն միջին Պատմութիւն Հայոց 2 հատոր (Հ. Ս. Ս. Մովսէսեան) 40, տանի մեծագիր քարտէսը 20, Նամակագիր հայ լեզուի Բառարան հայ, լեզուի 75, Ֆրանսահայ բառարան 75, Ֆրանս. բառարան 65, Զրուցատրութիւն ֆրանս. Հայ 3, 6, 7.50, 25, Երգարաններ 5, 10, 25, 30։

Ձանազան գիրքեր.— Հայաստան, Բ. Թրքահայաստան 70, Անոնա Քարէնին 35, Հազար եւ մէկ գիշերներ 2 հա 70, Կրացիէլլա 8, Ռաֆայէլ 18, Աբուլալա 5, կեանքի Մանուան երգեր 10, Տղու հոգիներ 6, Բժիշկին գիրքէն ցուած էջեր 10։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ամէն տե գիրքեր։

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux Seine, France.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Թմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՒԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

19 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1191

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՊՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՎԵՐՋԻՆ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐՆ ԱԼ

Համաձայն «Համ. կ. (բ.) կ.ի կկ.ի պլենում»ի որոշման 19 նոյ. 1929), Ջնջուեցան խորհրդային անջատ հանրապետութեանց հողագործական գործավարութիւնները:

Այժմ Մոսկուան ամբողջովին իր ձեռքն է կեդրոնացուցած ներքին ինքնավարութեան այդ ճիւղը, որ մեր հայրենիքին մէջ կը կոչուէր «Հողժողկոմատ»:

Պատճա՞ռ: Ո՛ղջ մնան ճառախօսները, տեսաբանները ու ռանաձեւի վարպետները: Շարք մը «նկատելով»ներէ կը հետևի որ, «լիովին հասունացել է գիւղատնտեսական արտադրութեան ղեկավարութիւնը համամիութենական միասնական կազմակերպութեան մէջ կեդրոնացնելու հարցը»: Եւ անշուշտ այս որոշման միշտ նախապէս— գիշերուընէ— համաձայն են «ազգային կոմկուսների ղեկավար կեդրոնները»:

Բարեմիտներ այս խնդիրը համարելով մասնագիտական-տնտեսական անհրաժեշտութիւն, անոր մէջ զրկանք մը էին տեսներ ազգային հանրապետութեանց համար: Կարելի՞ ան է հաւատալ որ «Մոսկոֆ»ր, մանաւանդ կարմիրը, չարիք, ստութիւն կամենայ մեզի...

Բայց ահա նոր պատմութիւն մը:

Համաձայն փետր. 4 թուակիր պաշտօնական լուրի մը, որդէն ջնջուած են Հայաստանի, Ուրիմի եւ Պաշկիրի հանրապետութեանց դատական գործավարութիւնները, իսկ վրացանի խնդիրը կը քննուի:

Միեւնոյն ատեն, առաջարկուած է ջնջել ներքին գործավարութիւնները, անոնց տեղ հաստատելով հաւաքական տնտեսութեան եւ ընկերվարական կենցաղի գործավարութիւններ:

Ապահովաբար, «ընթերցող հասարակութիւնը», շատ բան ի հասկնար այս նրբութիւններէն: Մանաւանդ որ 1921էն վեր, «անկախ եւ ազատ» Հայաստանի հէքեաթ մը տեղացուած է միտքերու մէջ, շնորհիւ հատընտիր եւ լաւ սակարկուած գրիչներու եւ բերաններու:

Արդ, խորհրդային իշխանութիւնը ո՛ւր որ ոտք դրաւ, առաջին օրէն իսկ իրեն վերապահեց բանակն ու հաւատորմը, դէմուդարձը, դրամը, հաղորդակցութիւնները, արտաքին եւ ներքին առեւտուրը, արտաքին քաղաքականութիւնը, թղթատարն ու հեռագիրը, աշխատանքի կազմակերպումը եւ տուրքերու վարչութիւնը: Ազգային հանրապետութեանց թողուեցան կրթական, դատական, ներքին, հողագործական, առողջապահական գործավարութիւնները, որոնք առանձին արժէք մը չեն ներկայացներ. որովհետեւ նորէն կեդրոնին ձեռքն է զսպանակը: Կեդրոնն է որ պատրաստ «մօտէլներ, ձուլածոյ հրահանգներ, չրէնքներ ու կանոններ կը բեռցնէ «ինքնավար» հանրապետութեանց իւրաքանչիւր պաշտօնատան գլխուն: Մոսկուայի մէջ համայն Ռուսաստանի համար մշակուած կրթական ծրագիրն է, որ տառապէս կը թարգմանուի և կը գործադրուի Աշտարակի եւ նոր Բայազիտի գիւղերուն մէջ, Հայաստանի կրթական գործավարին կողմէ: Եւ այսպէս բոլոր վարչութիւններուն մէջ:

Ինչպէս կ'երեւայ, այսքանն ալ շռայլութիւն համարուած Մոսկուայի մէջ, եւ, հողագործականէն յետոյ, որոշուած է ջնջել նաեւ միւս գործավարութիւնները: Այնպէս որ, ամբողջ խորհրդային Միութիւնը կը դառնայ միակտուր, միաձոյլ զանգուած մը՝ կուսակցական եւ պետական կազմակերպութեան տեսակէտով, ենթակայ՝ միեւնոյն հարթիչ գլանին:

Անցեալ աշունէն ի վեր է որ կը հետապնդուի այս քաղաքականութիւնը, իբրեւ նախապատրաստութիւն՝ «սոցիալիզմ կառուցելու»: Անբաւական համարելով կուսակցական եւ վարչական զտումները, հաւատաքննական մաքրագործումները, Ստալին աչք ու ականջ կտրեցաւ, իր հաւատարիմները տեղաւորելու համար ամէն շրջանի մէջ: Նոյնիսկ Երեւանի ծանօթ խաֆիկները վստահութիւն չներշնչեցին իրեն, եւ անոնց աթոռները յանձնեց նշանաւոր անծանօթներու:

Ուշագրաւ փոփոխութիւններ կատարուեցան առանձնապէս Թիֆլիսի մէջ, որ կեդրոնն է Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան: Խանգարելով սովորական կարգը, կովկասի կուսակցական վարիչ— իրականին մէջ փոխարքայ — նշանակուեցաւ ոմն Կրինիցկի, Ռուսաստանի խորերը մնած գործիչ մը: Իսկ այս տարուան սկիզբը (26 յունուար), Անդրկովկասի դեղը. Գործադիր կոմիտէի Նախագահութենէն արձակուեցաւ Աղամալի օղլի, իբրեւ հիւանդ: Նախագահութեան անդամութենէն արձակուեցաւ Հիւսէյնով՝ փոխադրուելով Տաճիկիստան, հեռացուեցան երեք վրացիներ՝ իբրեւ անհարազատ, եւ յառաջ քաշուեցան չորս կամակատարներ, որոնց մէկը՝ Փիրուժով:

Այսպէս եւ միւս շրջաններուն մէջ: Եւ գետինը ամէն կերպով հարթելէ, ազգային ո՛րեւէ յատկանութիւն կամ ինքնապաշտպանութեան փորձ, դիմադրութեան որեւէ հաւանականութիւն ոչնչացնելէ յետոյ, ահաւասիկ նետուած են մարգարաշտ, ամբողջ աշխարհ մը փլցնելու եւ նորը շինելու համար:

Այլեւս թանգարանի մաս կը կազմեն ինքնավարութեան երջին մնացորդներն ալ: Ռուսական համատարած լողքարն է կը տրորէ բոլոր սահմաններն ու ժողովուրդները:

Անշուշտ յանուն «սոցիալիզմ»ի, ինչպէս ցարական արկածախնդիրը՝ յանուն քրիստոնէութեան կամ սլաւականութեան...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԱԿԸՆԹԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Ասպարէզ»ը, նկարագրելով Դաշնակցութեան շարքերուն ա-ճումը վերջին տարիներու ընթացքին, կը նկատէ (31 յունուար).

— «կուսակցական մակընթացութեան մասին է մեր խօսքը: 1920—21ի օրերը եղերական օրեր եղան մեզ համար թէ՛ ազգային եւ թէ կուսակցական տեսակէտէ: Եւ ի՞նչ պէս կարելի էր բաժնել կուսակցութեանց բախտը ազգին բախտէն, մասին ճակատագիրըամբողջինճակատագրէն:

Կորսնցուց ազգը իր նորստաց անկախութիւնը եւ կուսակցութիւնները ընդհանրապէս եւ Դաշնակցութիւնը մասնաւորապէս կորսնցուցին մեծ չափերով իրենց հմայքն ու պրեստիժը: Դաշնակցութիւնը կը մասնաւորենք, որովհետեւ այդ սեւ օրերուն, ինչպէս նաեւ մեր հանրապետութեան ստեղծման երանական օրերուն, ան էր որ կը հանդիսասար պետական մեքենային ղեկավարը:

Ընդհասուր շփոթի եւ շլմորումի օրեր, կուսակցական տեղատուութեան մնայլ տարիներ էին անոնք, որ յայտնապէս վերջացած են այլեւս եւ սկսած են վերստին մակընթացութեան օրեր: Խօսքը տասք չորս թիւերուն:

Քանի մը ամիսներ առաջ էր մրայն որ ժամուլը արձանագրեց թէ Ադրբեջանդրիոյ մէջ 68 պատանիներ եւ երիտասարդներ հրապարակային ժողովի մը մէջ մրանուագ եւ հանդիսաւորապէս զինուորագրուած էին Դաշնակցութեան դրօշին տակ: Քանի մը շաբաթներ առաջ էր միայն, որ դարձեալ մամուլը արձանագրեց թէ 32 հոգի մէկ ժողովի մէջ միեւնոյն ուխտը ըրած էին Ֆիլիպէի մէջ:

Նման զանգուածային շարժումներու արձագանգը կը ստանանք պարբերաբար նաեւ Մարսէյլէն եւ փարիզէն: Եւ ի՞նչ պէտք կայ հեռուները երթալու: Հոս, խաղաղականի այս հեռաւոր ափերուն վրայ եւս նոյնը տեղի չո՞ւնենար: Քանի մը շաբաթ առաջ, Լոս Անճելըսի մէջ աւելի քան 30 հոգի միասուագ դիմում կատարեցին մեր շարքերուն միանալու: Նոյնը ըրին 15 հոգիներ Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ: Բիտլիի նման փոքրաթիւ գաղութի մը մէջ անցեալ կիրակի մէկ անգամէն մեր շարքերուն միացան 8 նոր ուժեր: Նոր կոմիտէ մը կազմուեցաւ Քլովիսի փոքրիկ գաղութին մէջ Շուտով կը կազմուի կոմիտէ մը նաեւ Ֆաուլըրի մէջ:

Այսպէս՝ վերջացած է շուարումի եւ խարխափման շրջանը եւ ժողովրդական զանգուածները գունդագունդ կը դիմեն խտացնելու մեր շարքերը: Այս երեւոյթը եթէ մէկ կողմէն իրաւունք կ'առնէ մեզ, միւս կողմէն կը շեշտէ մեր ստանձնած պատասխանատուութեանց ծանրութիւնը:»

ՓՐՈՖ. Ն. ԵՈՐԿԱ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Պուքրէշի համալսարանի ուսուցչապետ Նիքոլա Եորկա յունուար 27ին *Բոժա* նաւով հասած է Նիւ Եորք եւ դիմաւորուած պետական ու մտաւորական անձնաւորութեանց կողմէ:

Փրոֆէսորը Ամերիկա գացած է՝ մասնաւոր հրաւէրով դասախօսութիւններ ընելու Շիքակոյի եւ Ինտիըն Շարպըրի ամերիկեան կարգ մը հաստատութեանց մէջ: Հրաւիրողն է «Նիքոլա Եորկա Ակումբ»ը, կազմուած Ամերիկայի մէջ քսան տարի առաջ, ի պատիւ յայտնի պատմագէտին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԱՐՏԻԷՕԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՏԱՊԱԼԱԾ

ՈՎ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզցիները երէկ առաւօտ արթնցան անակնկալով մը.— Թարտիէօի դահլիճը տապալած էր երկուշաբթի գիշեր՝ երեսփոխանական ժողովին մէջ հինգ ձայնով փոքրամասնութեան մէջ մնացած ըլլալով:

Վիճաբանութիւն կը կատարուէր ելմտական օրէնքին քանի մը յօդուածներուն շուրջ: Կարգ մը տուրքեր զեղչելու մասին ելմտական յանձնաժողովին առաջարկները ընդունուեցան:

Կարգը եկաւ այն յօդուածին (3 bis), ուր կ'ըսուէր թէ՝ երբ առեւտուրի կամ ճարտարարուեստի մը մէջ այր ու կին միասին կ'աշխատին, կնոջ շահած բաժինը պէտք է զեղչուի ընդհանուր շահէն՝ եւ մնացեալ մասը միայն ենթակայ ըլլայ տուրքի:

Ելմտական նախարար Հանրի Շէրոն ըսելով որ եթէ այս յօդուածը ընդունուի, ընդհանուր հասոյթին մէջ 50 միլիոն ֆրանքի բաց մը պիտի գոյանայ, պահանջեց մերժել յօդուածին այդ մասը: Այս առթիւ վստահութեան խնդիր դրաւ, յայտնելով որ վարչապետ Թարտիէօ եւս համամիտ է իրեն: (Վարչապետը հիւանդ ըլլալուն ներկայ չէր ժողովին):

Խօսք առին քանի մը երեսփոխաններ, որոնք նախարարին հակառակ արտայայտուեցան: Շէրոն պատասխանեց բուռն կերպով, ըսաւ թէ կառավարութիւնը կը հետապնդէ ծախքերը կրճատելու քաղաքականութիւն մը՝ տուրքերը որոշ աստիճան թեթեւցնելով մէկտեղ:

— Երէկ, ըսաւ, քաղաքական կարեւոր դէպք մը պատահեցաւ: Արժատական-ընկերվարական Պ. Քամիլ Շօթան պատեբազմ հայտարարեց կառավարութեանդէմ: Եթէ Թարտիէօ իր դահլիճը կազմած աստեն չկրցաւ ստանալ Պ. Շօթանի բարեկամներուն աջակցութիւնը, յանցանքը իրը չէր: Այս պահուս մեծ վիճաբանութիւններ տեղի կ'ունենան Լոնտոնի մէջ: Կարելի է ըսել թէ անոնք վճռական ազդեցութիւն պիտի ունենան այս երկրին վրայ: Անգլիոյ մէջ ընդդիմադիրները գիտեն լռել եւ ազատ թողուլ կառավարութիւնը, որ պաշտպանէ ազգին շահերը...:

Քամիլ Շօթան պատասխանելով զարմանք յայտնեց որ ինչպէս ելմտական նախարարը քաղաքական հակաճառութիւն մը կը փորձէ՝ ամուսնացեալ կնոջ թոշակի խնդրոյն առթիւ:

— Վիճաբանութիւնը քաղաքական հողի վրայ դրին ուրիշներ, ըսաւ ելմտական նախարարը: Իսկ ես կը ճեղքեմ պալարը: Երբ դուրսը այսքան ծանր դէպքեր տեղի կ'ունենան, եւ երբ կառավարութիւնը պէտք ունի ժամի կատարեալ ազատութեան՝ երկրին շահերը պաշտպանելու համար, անընդունելի է որ ելմտացոյցի բոլոր յօդուածներուն վրայ ամէն վայրկեան կառավարութեան քաղաքականութեան մասին հարց ծագի: Կա՛մ այն է որ կառավարութիւնը կը վայելէ երեսփ. ժողովին վստահութիւնը, եւ կամ չի վայելեր: Կառավարութիւնը կոչ կ'ուղղէ մեծամասնութեան, թող անիկա պատասխանէ:

Վիճաբանութիւնները փակուելով քուէարկութիւն կատարուեցաւ: Կը մասնակցէին 567 հոգի, բացարձակ մեծամասնութիւնն էր 284. կառավարութեան ի նպաստ քուէարկեցին 281 հոգի, դէմ՝ 286:

Դատական նախարարը եւ միւս նախարարները անմիջապէս Էլիզէի պալատը երթալով, դահլիճին հրաժարականը ներկայացուցին Հանրապետութեան նախագահին:

**** Դահլիճին անկումը բուռն տպաւորութիւն առաջ բերաւ Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովին վրայ: Անգլիոյ մէջ ներկայիս սաստիկ պայքար մը սկսած է Ֆրանսայի դէմ՝ անոր նաւային ծրագրին առթիւ: Բոլոր թերթերը՝ սկսեալ աշխատաւորականներէն կը յարձակին Ֆրանսայի դէմ: Նախարարական տագնապը աւելի եւս կնճռոտէ Ֆրանսայի դիրքը:*

**** Պ. Տուսէրկ սկսաւ իր խորհրդակցութիւնները՝ նշանակելու համար նոր վարչապետ: Խորհրդակցեցաւ Ծերակոյտի եւ Երեսփ. ժողովի նախագահներուն հետ, ու հետզհետէ կ'ընդունի բոլոր հոսանքներու ներկայացուցիչները՝ տագնապին լուծում գտնելու համար: Զանազան կարծիքներ կը յայտնուին այս առթիւ: Ոմանք կ'առաջարկեն կրկին Թարտիէօի յանձնել կառավարութեան ղեկը. ուրիշներ միացեալ կառավարութիւն կը պահանջեն, ոմանք ալ կը թելադրեն ձախ դահլիճ մը կազմել: կը յիշուին Փուանքարէի եւ Պրիանի անունները:*

*** Թարտիէօի դահլիճը կազմուած էր 1929 նոյեմբեր 3ին, այնպէս որ ճիշդ երեք ուկէս ամիս կեանք ունեցաւ:*

Իտալեւրուրֆ ասկարկութիւնը

Էնկիւբիէն կը հեռագրեն թէ Պանքա Քոմէրչիալէ Իտալիանայի տնօրէնն ու օգնականը մօտիկ շփումներ ունեցան ելմտական գործավարին հետ: Կը կարծուի թէ խնդիրը կը դառնայ աւելի կարեւոր գործի մը շուրջ: «Ճիմնուրիէթ»ի եւ «Միլլիէթ»ի թղթակիցներուն համաձայն, հիմա կը քննուին կարգ մը մանրամասնութիւններ այն համաձայնութեան շուրջ, որուն գետինը պատրաստուած էր ասկէ առաջ, երբ Իտալիոյ նախորդ ելմտական նախարար կոմս Վոլփի էնկիւբի այցելեց: Այդ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՌԻԻ ԿՈՒԼԱԿՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— Դատական գործավարութիւնը ներկայիս կը վերակազմուի իբրեւ «գործավարութիւն ընկերվարական կարգի պահպանման»: Այս վերջինը իրատարակած է հակակուլակեան հրամանագիր մը, որուն համաձայն հաւաքական տնտեսութեան բոլոր շրջաններուն մէջ կուլակները պէտք է հալածուին, անոնց տուները, հողերը, մթերքներն ու գործիքները պէտք է յանձնուին հաւաքականներու ամենամօտիկ գործադիր մարմնին:

Իւրաքանչիւր տեղական գործադիր մարմին պէտք է կազմէ ցանկը կուլակներուն, որոնք պիտի վտարուին այդ շրջանէն, մինչ շրջանային գործադիրները պիտի աքսորեն զանոնք հեռաւոր վայրեր, անբնակ կամ աշխատաւորներէ բոլորովին զուրկ:

ՀԱՅ ՓՐՈՖԷՍԷՕՐ ՄԸ

Ամերիկայի Քոռնէլլ համալսարանին մէջ հրապարակային դասախօսութիւն մը բրած է փրոֆ. կարապետօֆ, ի ներկայութեան մեծ բազմութեան մը, նիւթ ունենալով «Իմ ըմբռնումներս ընկերվարութեան մասին»: Փրոֆէսէօրը յայտարարած է թէ ծնած է Ռուսիոյ մէջ եւ հայրը Հայ է: Փրոֆ. կարապետօֆ Քոռնէլլի մէջ պաշտօնավարելէ զատ, ունի նաեւ ուրիշ բարձր պաշտօններ՝ ճարտարագիտական զանազան հաստատութեանց մէջ:

20 ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԷՋ 25,000 ՏՈՒՆ ԱՅՐԱԾ ՊՈԼՍԻՈՅ ՄԷՋ

Պոլսոյ Թաղապետական շրջանակներուն կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեանց համաձայն, 1926 սեպտեմբերուն հետ (1908 յուլիս) մինչեւ 1928 մեծ ու փոքր հրդեհներու հետեւանքով չուրջ 25,000 տուներ այրած են Պոլսոյ մէջ, Այրուած շէնքերուն փոխարէն եղած շինութիւնները հազիւ հարիւրին 18ի կը հասնին: Նոյն շրջանին 25000 շէնքեր ալ Թաղապետութեանց կողմէ փլցուած, ճամբու վերածուած ու զանազան պատճառներով վերցուած են:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՈՂԸ ԳԵՐՄԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԷՐ

Գիտցինք թէ Աթէնքի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է կարգ մը օտար համայնավարներ: Հեռագրի մը հաւաձայն, ձերբակալուածներէն մէկն է գերմանիոյ Ռայխսթակի համայնավար երեսփոխաններէն Էռնսթ Քրոյպէ:

Գրաւուած վաւերաթուղթերը կը հաստատեն թէ համայնավարները ծրագրած էին նաեւ յարձակիլ Աթէնքի ամերիկեան դեսպանատան վրայ:

ՊՈԼԻԿԱՐՈՒՅ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մոսիւայէն կը հեռագրեն.— կիրակի օր 2200 գիւղական եւ 4 քաղաքային համայնքներու մէջ կատարուած ընտրութիւնները նպաստաւոր եղան կառավարական կուսակցութեան: Առաջին արդիւնքներուն համաձայն, կառավարական կուսակցութիւնը ստացած է 500.000 ձայն, ընդդիմադիրները՝ 300000: Ընտրութիւնները խաղաղ անցան: Միայն Թաթար-Պազարբքի շրջանի կոմկետար գիւղին մէջ մօտ 100 հոդագործականներ, որոնց մէջ քանի մը կիներ, սպաննեցին կառավարական կուսակցութեան երկու գործիչներ եւ կարգապահութեան հսկող ոստիկան մը: Քաղաքապահ զինուոր մը վիրաւորուեցաւ: Թերթերու համաձայն, ուրիշ տեղեր ալ միջադէպեր պատահած են:

Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿԱՌՈՒՑԱՆԵՆ "ՍՈՑԻԱԼԻԶՄ,,Ը

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ.— ԹԻՖԼԻՍԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏԵՂԱՓՈԽԵՆ.— ԿԱԹԸ՝ ԴԵՂԱԳՐՈՎ.— ԲՈՒՐԴ ՈՒՆԻ՞Ս, ՏՈ՛ՒՐ.— ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲԱԳՈՒԻ ՄԷՋ.

ԹԱՒՐԻԶ, 3 փետր. (Սեփ. Թղթ.).— Հարազատօրէն գրի եմ առնում վերջերս Կովկասից հասած մի տիկնոջ պատմածները, եգրակացութիւնը թողնելով ընթերցողին.—

Ինչպէս Կովկասի միւս կեդրոնական քաղաքներում՝ Երեւանում, Ալէք-Պոլում, Գանձակում, Ռագւում եւայլն, այնպէս էլ Թիֆլիսում վերջերս տեղի ունեցան ընհանուր ձերբակալութիւններ:

Շատերին քշեցին Ռուսաստանի խորերը, իսկ մի մասը պահեցին Թիֆլիսում:

Այս ձերբակալութիւնները կապ ունեն Մոսկւայում եւ Լենինգրադում պատահած դէպքերի հետ:

Թիֆլիսում լուր էր պտտւում որ Լենինգրադում սօց. դեմոկրատները գանկացել են գոյգերը կազմակերպել, նրանց միացել են նաւաստիների եւ քաղաքի զօրամասերի մի մասը:Սակայն իշխանութիւնը ժամանակին հոտն առած լինելով, շրջաններից նոր զօրամասեր է բերել տալիս եւ դեռ գոյգը չծաւալուած ձերբակալում է պարագլուխներին եւ ամէն ինչ բնում խեղդում:

*** Թիֆլիսի կեդրոնում ապրող ազգաբնակչութեանը տեղափոխում են քաղաքի ծայրամասերը, իսկ ծայրամասերից տեղափոխում կեդրոն: Այս առթիւ մեծ բողոքներն են եղել, բայց կառավարութիւնը արժէք չի տալիս եւ բռնի ուժի տակ, մարդկանց քշում է իրենց սեփական բնակարաններից:

*** Ընցեալների կենսամթերքների ծով չուկան, այժմ անապատի է վերածւած: Ամիսներով մնաս Թիֆլիսում, չես կարող մի ֆունտ քո գանկագած մըթերքը գտնել: կաթը բժշկի դեղատոմսով բաց թողնում, թարմ միսը շաբաթական մէկ անգամ է տրւում. իսկ մնացած չորս օրը (այժմ շաբաթը հինգ օր է հաշւում) սառեցրած միս են տալիս որ մեծ մասամբ հոտած է լինում:

*** Խորհրդային իշխանութիւնը քաղաքացու իրաւունքները ոտնահարելուց եւ նրա ստացուածքը ձեռքից առնելուց յետոյ այժմ էլ «սոցիալիզմը կառուցելու» մի նոր քայլ է առել:

Թիֆլիսում, իմ գալու օրերը յայտարարութիւն էր փակցրած, որ քաղաքացիները պարտաւոր են մինչեւ 20 օր իրենց անկողինների բուրդը յանձնել կառավարութեան (ամէն շրջանի թաղամասի համար առանձին կայաններ էին նշանակել) եւ փոխարէնը ծովային խոտ ստանալ: կառավարութիւնը իր այդ քայլը պատճառաբանում էր նրանով, որ նախ պետութիւնը բրդի կարիք է զգում եւ երկրորդ «առողջապահական տեսակէտից» բուրդը վնասակար է:

Այս նոր յայտարարութիւնից յետոյ, ժողովուրդը շշմած վիճակի մէջ կ'ապրի: Անկողինների բըրդի բռնագրաւումից յետոյ, ժամ ծում է օրը մէկ բռնագրաւում տեսնող քաղաքացին՝ այժմ էլ ի՞նչ նոր բան պիտի տանեն, մանաւանդ, որ այլեւս տալու բան չի մնացել:

*** Վերջին օրերին Թագում մեծ խոտութիւններ են տեղի ունեցել:

Իշխանութիւնը կոմունիստ պաշտօնեաներից ու չէկիստներից յատուկ մի զօրամաս է կազմել եւ մի գիշերուան մէջ խուզարկել այն տները, որոնք իրենց «նալոգ»ները (տուրքերն) մինչեւ յունուար 1ը 1930 թիւչեն վճարել: Եւ փոխանակ որոշած գումարը դրամով ստանալու, տնային իրեր են վերցրել

Ընդհանրապէս կովկասի կացութիւնը շատ ծանր է. օրական մէկ վարչաձեւ է փոխւում. վերջերս ինչ որ Անդրկովկասի կեդրոնական հողագործական գործակատարութիւն է ստեղծւած: Եթէ վաղն ալ Մուսթաֆա քէմալը Մոսկուայի կողմից կովկասի հողժողկոմի նախագահ նշանակւի, նորէն ժողովուրդը պիտի լռի, քանի որ Չեկայի ահ ու սարսափը նրան ոտք ու ձեռքը կապել է:

Ռուսաստանից եկողները փառք են տալիս կովկասին:

ՓԻՐՈՒ

ՈՉ ԱՍՏՒԱԾ, ՈՉ ԿՐՕՆ ՈՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն «Սընտէյ «Թայմզ»ի.—

Վերջին 12 ամսուան ընթացքին, միայն Մոսկուա քաղաքին մէջ, 73 նոր եկեղեցիներ փակուած են տեղական խորհուրդին կողմէ, ինչպէս կը ծանուցանէ խորհուրդը ինք:

Մոսկուայի «Ընաստուածներու դաշնակցութեան» համաժողովը, այժմ նիստ կը գումարէ Մոսկուայի բոլշեւիկ կուսակցութեան կարմիր Սրահին մէջ, կազմելու համար «Հակաքրիստոնէական հնգամեայ ծրագիր» մը: Համագումարը արդէն ընդունած է կարգախօս մը՝ «Ընաստուած Մոսկուայի համայնացուած անաստուած գիւղի համար»: Ջատկի առթիւ հակակրօնական պայքար պիտի սկսի Մարտ 15ին:

Ցոյց տալու համար թէ «անաստուած բանուորները պէտք չունին երաբքիներուկամորեւէկրօնքի», համաժողովը դիմեց Մոսկուայի Սովետին որպէսզի արտօնէ գրաւել «Զայնական Սինակոկ» կոչուած շէնքը, որ ամէնէն մեծն է խորհրդային միութեան մէջ, զայն «Ընաստուած դաշնակցութեան» կեդրոն դարձնելու համար:

Այս տարի ռուսական Զատիկը կը զուգադիպի անաստուածեան պայքարի հինգերորդ տարեդարձին: Այս առթիւ տեղի պիտի ունենան զանգուածային հակաստուածեան ցոյցեր, բարեկենդաններ եւ տողանգքներ: Գեղարուեստը, Գրականութիւնն ու Թատրոնը զօրաշարժի պիտի ենթարկուին՝ «Ընաստուածեան դաշնակցութեան» հրամաններուն տակ: Արդէն պատրաստ է հակաքրիստոնէական առաջին թատերախաղը՝ «Մկրտեցէ՛ք Ռուսիան»: Ասկէ զատ «բոլշեւիկեան կուսակցութեան պիտի նուիրուին 10,000 Մոսկուացի նոր անաստուածներ»:

Այս պաշտօնական դաշնակցութեան հիմնական նշանախօսքերէն մէկն է՝ «Ո՛չ մէկ Ստուած հաւաքական տնտեսութեանդ մէջ»: Ընաստուածեան Մրճահարներու կիսաբաժիններ» երիտասարդական կազմակերպութիւնը հրաւիրուած է աջակիլ իշխանութեանդ՝ կռուելու համար կուլակներուդէմ(բարեկեցիկ գիւղացի):

Պոլիտորոֆ, նախագահ Մոսկուայի բոլշեւիկ կուսակցութեան հակակրօնական յանձնաժողովին, ճառ մը խօսելով անաստուածներու համաժողովին մէջ «Ընաստուածութիւնն ու հաւաքական տնտեսութիւնը» նիւթին վրայ, վեր հանեց այն բոլոր առաւելութիւնները զորս հողագործական համայնագումը կը ներկայացնէ անաստուածութեան:

«Եթէ, ըսաւ, անգեալին մէջ վերջին ծայր գգոյշ եղանք կոչեր ուղղելու համար որ փլցուին եկեղեցիները, այժմ կրնանք աւելի քաջ ըլլալ: Ամբողջական համայնավարութեան քաղաքականութիւնը վերաշինած է մեր ամբողջ հակակրօնական գործը: Այդ քաղաքականութեան շնորհիւ, մենք հիմա կը վտարենք կուլակները եւ անոնց բոլոր եկեղեցպանները: Ասիկա չի նշանակեր թէ մենք այժմ արմատախիլ պիտի ընենք եկեղեցին «վարչական հրամաններով», այլ կը նշանակէ թէ մենք պէտք է կազմակերպենք եւ առաջնորդենք ժողովրդական շարժում մը՝ ջնջելու համար եկեղեցները:»

140 ՀԱՐՍՆԵԻՈՐՆԵՐԸ

«Ջուարթ է խորագիրը, բայց զուարճալիք չէ որ պիտի գրենք»: Այսպէս կը սկսէր «Ծառաջ»ի խմբագրականը, իր 1168րդ. թիւին մէջ:

Համաձայն է իմ ալ խորագիրս, բայց ակնարկուած «հարսփեսայ»ներու մասին չէ որ պիտի գրեմ: Սա պահուս, նման կրկներեւոյթ մըն է որ կը ցուի դէմս, սուրիական յիշատակներուս մէջէն: Բայց ուսկի՛ց ուր... սա՛ թուանշանի զուգադիպ նոյնութիւնը, որ կը հարմէ մեւնոյն թիւով հարսնեւորներ, մեւնոյն ազգին տան ուրիշ յարկաբաժնին մէջ:

Կատակ չէ այլ իրականութիւն: Հալէպի 40,000նոց գաղութին այսօրուան «հարս-փեսայ»ներն ալ, ճիշդ 140 հարսնեւորներու ծափ ու ծնծղաներովն է որ պսակուած են, վեց տարի առաջ իրենց թեմին:

Կ'արժէ քրքրել ու մաղել դէպքերն ու դէմքերը շրջանին, որուն մէկ ծայրը կ'երթայ մինչեւ քսան տարի ետք, իր տխուր ծալքերով:

Բսան եւ աւելի տարիներէ ասդին է որ Հալէպը երեսը չէ տեսած սահմանադրապէս ընտրուած Գաւառ. ժողովի մը, որմէ բխած ըլլան նաեւ միւս ժողովները: 1910ին Ներսէս եպիսկ. Դանիէլեանի օրով կատարուած ընդհանուր ե. օրինաւոր ընտրութիւն մը չհաստատեց կիլիկիոյ կաթողիկոսը, որովհետեւ ցեմիրպաշները չէին շահած: 1910—1924 տարիներու շրջանին, ամէն անգամ որ երեւութները փրկելու համար, պէտք կ'ըլլար Գաւառական մը մէջտեղ հանել, Առաջնորդարանը արիւն, քրտինքի մէջ կը լողար 20 տարի առաջուան ընտրութեան մը անդամները հաւաքելու, որոնցմէ ոմանք մեռած, ոմանք մեկնած, շատերուն ալ մարդն ու մօրուքը ճերմկած՝ իրենց անդամակցութիւնն իսկ մոռցած էին: Ու առաջնորդարանը կը գործէր վեհափառին նշանակովի ընտրած Բաղ. ժողովով: Եղաւ առնն մը, որ յաւէտ յիշատակելի Փառէն ծ. վրդ., կաթող. փոխանորդ, կառավարեց ամբողջ թեմը միակ Տնտեսականով մը եւ Հոգաբարձութիւնով մը, վերջինին հետ գժտուած ու յարաբերութիւնն ալ խզած:

Վերջ ապէս, 1922ին կաթողիկոսը կ'արտօնէ ընտրութիւնը Հալէպի Գաւառ. ժողովին: Ընտրողական ժարմինը կ'որոշուի, քուէարկուներուցանկը կը պատրաստուի, եռանուները կը խմբագրուի ու դուրսէն կը հրաւիրուի Փառէն ծ. վարդապետը, ընտրութեանց նախագահելու եւ հսկելու համար: Ընտրութեան օրն ու ժամն ալ որոշուած ու յայտարարութիւնները փակցուած են ժամուն պատերուն վրայ: Այդ պահուն Հալէպ կը գտնուի նոյնպէս Սահակ Բ. կաթողիկոս, Պէյրութէն վերադարձած:

Արդի՞նքը... Ընտրութեան օրը ժողովուրդը խուժ-խուժ կը դիմէ Առաջնորդարան իր քուէն տալու: Բայց մէջտեղը ո՛չ յանձնախումբը կայ, ո՛չ քուէատուփ ... որովհետեւ կաթողիկոսը հրաժայած է վերջին վայրկեանին, անորոշ ժամանակուան մը համար յետաձգել ընտրութիւնները: Պատճա՛ռ... որովհետեւ տեղացիները այն ժամավախութեամբ թէ՝ եկուորներուն ձեռքը պիտի անցնի Առաջնորդարանի ղեկը, կը հակազդեն ու ետ առնել կուտան պաշտօնական հրամանը:

Բազմութիւնը կը սպառնայ չեզրել ժամուն բակէն, իր քուէն չտուած: Բանակցութիւնները կը սկսին պատգամաւորներու եւ կաթողիկոսին միջեւ, որ նստած է Օթել Պարոն: Բուէապահանջները սրտմտած՝ կը խուժեն առաջնորդարանին վրայ, ու կաթողիկոսական փոխանորդ Խադ. ծ. վարդապետը (հիմա եպիսկոպոս) դուրս ընելով եւ Առաջնորդարանի կնիքն ու բանալին միասին առնելով կը յանձնեն կաթողիկոսին:

Ընտրական այս պայքարին մէջ, Դաշնակցութիւնը ժողովուրդին հետ էր, իսկ հնչակեանները՝ չէզոք: Այդ օրը, այս տողերուն հեղինակը, իբրեւ Ազգ. Վարժարանի հոգաբարձութեան Ատենապետ գացած էր Առաջնորդարանի կողմէ խոստացուած հարիւր ոսկին գանձելու: Միւս օր հնչակեաններու օրկան «Մուրիական Մաժալ»ը, կը պախարակէր ընտրութեան կողմնակիցները եւ զիս ալ իբրեւ ցոյցին հեղինակը քարէ քար կը զարնէր, որովհետեւ իրենց ընկերներէն քարէ քար զարնուածները վերժած էի վարժարանէն ներս ընդունիլ, որպէս ուսուցիչներ: Հոգ անդամ չէր, որովհետեւ այդ թոհ ու բոհին մէջ լաչողած էի հարիւր ոսկին գանձել ու պաշտօնէութեան ամսականը վճարել նոյն պահուն դպրոցին մէջ:

Անցաւ տարի մը եւ աւելի: Առաջնորդարանի մէջ միշտ նշանակովի Բաղաք. ժողովներ բազմած: Բայց ա՛յսպէս թէ այնպէս, պէտք էր Գաւառ. ժողով մը մէջտեղ հանել ու փրկել կացութիւնը: Կաթողիկոսը նորէն կը հրամայէ ընտրութիւն, բայց ո՛չ թէ ընդհանուր, այլ մասնաւոր: Ընտրողական յանձնախումբ մը կը կազմուի զուտ տեղացիներէ, որոնք իրենք զիրենք հարսու փեսայ ըրած, գաղութին 40հազարնոցդաղնդուածէն,նշանակովի, իրենց քսաց ունախասիրութեան հաւաձայն, միայն 300ի չափ քուէատուներ կ'որոշեն, եռանուն ցանկ մըն ալ շինած, մեւնոյն ձեւով:

Այս գաւուն ու գտումը՝ եւ ո՛չ մէկ օրինազիծի մը վրայ, հերիք է որ տեղացի ու իրենց ընկերակցութեան անդամներն ըլլան: Ընտրութիւնը կը կատարուի 140 քուէարկուներու մասնակցութեամբ: Մեծամասնութեան օրէնքը փնտռողը ո՞վ... ու առաւելագոյն քուէ առնողներէն 16 հատ կ'ընտրուին անդամ Հալէպի Գաւառ. ժողովին, որուն վրայ կ'աւելնան քանի մը քահանաներ ու երկուք ալ թեմերէն, թիւը կ'ըլլայ 21: Կաթողիկոսը օրհնութեան կոնդակով կը սրբագործէ ընտրութիւնը ու վերջացաւ ամէն բան:

Այս երկրորդ ընտրութեան մէջ ալ իբրեւ քաւութեան նախազ ինձի ինկաւ բաժինը: Քուէի թղթերէն հատ մըն ալ ինձի դրկելու շնորհն ըրած էին, հակառակ անոր որ մշտ զըտնուած էի ընդդիմադիր այս տեսակ ընտրութեան մը: Ու տուի քուէս գրելով՝ «այսքան կամայականութիւններով տարուած ընտրութեան մը արհամարհանքս է քուէս»: Արձագանդը ո՛չ մէկ տեղէն կ'առնեմ ատենին: Մ'օտ չորս ամիս ետք Գաւառականի ատենապետը բարեկամաբար կը յայտնէ որ ընտրողական մասնախումբը շնորհքով ժուրնալ մը շինած՝ կը ներկայացնէ Գաւառականի առաջին նիստին, ուր դռնփակ՝ կ'որոշուի հինգ տարի ազգային պաշտօնէրէ հեռացուիս... Անսիքապէս գրի կ'առնեմ պաշտպանողական մը, աւելի խիզախ ու ընդլայնուած, եւ կը դրկեմ կաթողիկոսին, որ այդ պահուն կը գտնուի Զահլէ: Կաթողիկոսը բարի կ'ըլլայ վերադարձնել գրութիւնս Գաւառականի դիւանին, մակագրութեամբ մը որ ծանօթ որոշումը բեկանուի: Հրաժանը կը կատարուի իսկոյն:

Հիմա, 1924էն ասդին Հալէպի թեմը կը վարէ այս 140նոցներու Գաւառականը, որ առաջնորդ ալ ընտրեց, եպիսկոպոսական վկայական ալ տուաւ, արտ ծախեց, տուն շինեց, տուն ծախեց ու դե՛ռ ասէն ինչ...: Անցեալ տարի սակայն կարկտնուեցաւ, քի՛չ մը փէշերը բացած: 21ներու վրայ աւելցան 7 եկուորներ, Հայր. Միութիւններէ ընտրուած, դարձեալ մասնակի եւ շատ նեղ շրջանակի մը մէջ: Այս տարի պէտք էր որ վիճակով դադրածներ ըլլային ու ուրիշներ գային անոնց տեղ: Անցեալները տեղական թերթին մէջ կը կարդան թէ՝ կաթողիկոսը հրաժարած է չկատարել ու ներկայ կազմը պահել անփոփոխ: Նոյն հրաժանը՝ Քաղաքականին համար ալ, որուն պաշտօնավարութեան շրջանը վեց մամիս առաջ լրացած է արդէն:

Խորհրդածութիւնները աւելորդ են: Ես միայն մերկ իրականութիւնը դուրս բերի լուրեր ուս մէջէն, յանձին 140 հարսնեւորներու եւ անոնց «հարս — փեսայ»ներուն:

ՏԻԳՐԱՆ ՓԻՐԱՆԵԱՆ

Մարսէյլ

ԽՈՋԻ ՄԻՍ

Ֆրանսայի մէջ սովորութիւն է խոզի մի ուտել, որովհետեւ բազմաթիւ են անոնք, որ խոզաբուծութեամբ կը զբաղին: Կարելի է ըսել Ֆրանսայի մէջ ամէն բանէ աւելի առատ է խոզի միսը: Եւ սակայն այս միսը վտանգներ կը ներկայացնէ, հակառակ անասնաբոյժներու հսկողութեան:

Ճիշդ է թէ Մովսէսն ու Մուհամմէտն ալ արգիլած են խոզի միս ուտել Բայց մարդիկ, մասնաւորաբար քրիստոնեաները, կերած են խոզին միսը, չվախնալով հիւանդութենէն, որ խոզի միսը կը պատճառէ: Մինչեւ դարուն սարսափ ազդած էր այս միսը, եւ սակայն գիտութեան յառաջդիմութեան շնորհիւ, կարելի եղաւ մեկուսացնել հիւանդաբեր խոզերը: Ի՞նչ է այն հիւանդութիւնը որ կուտայ խոզին միսը: Երիզորդը կը կոչուի այն անասնիկը, որ խոզին միսին մէջ կը քնանայ եւ մարդոց կազմին մէջ մտնելով սարսափելի աւերներ կը գործէ:

Ընդհանրապէս խոճկորներն են (խոզի ձագ), որ վարակուած են, մանաւանդ անոնք, որ անմաքուր խոզնոցներու մէջ կ'աճին: Այսպէս Վանտէի, Լիմուզէնի եւ փէրիկորի խոզնոցները քիչ մը կասկածելի են:

2 Օգոստոս 1884ի օրէնքը (յօդ. 5, 7, 8, 9) մասնաւոր պատիժներ եւ տրամադրութիւններ ունի հիւանդ խոզերու տերերուն մասին:

Զգուշութեան համար բժիշկները կը յանձնարարեն լաւ եփել, կտոր կտոր ընելէ յետոյ, խոզի միսը: Արդէն շատ խիստ քնութենէ կ'անգին մորթուած բոլոր խոզերը:

«ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՁԵՄԱՐԱՆ»

Ծանօթ ուսուցիչ եւ ... ի Մեսրոպեան ձեմարանի նախկին-տնօրէնը Պ. Դէրդրոպ, որ ամիսէ մը ի վրիզ կը գտնուէր, պատճառելով մեր հարցումներուն տեւեալ տեղեկութիւններն ղորդեց իր կրթարանի

— Ձեմարանը մինչեւ հաստատութիւնն մըն է ցուած պուլկար կառթենէն: Հայեցի կրթութեան ճախ մը, ուր խնամով դուին նաեւ ֆրանսերէն, կարերէն լեզուները, իլերէնը եւ գերմաներէնը ժաւոր են:

Մեսրոպեան ձեմարանն անհատական նախանձմըն է, բայց ունի նպրոյն խնամակալութիւն զարնող հայ, ամերպուլկար անդամներբարոյական գործաւոր մըն են:

Դպրոցն այժմ ունի փական շէնքերը — դներ, ննջարաններ՝ ամաղջկանց, ճաշարանբան, բաղնիք եւն.— ընդարձակ եւ օդասուն մը վրայ, Վիտոշ լերան

Երկու տարիէն կսէի ընթացաւարտներ: հիմա, 4 տարի է, տուց 80 հոգի նախակր հոգի կրթարանի (progերկսեռ շրջանաւարտնե մէկը առանց դժուարմած է եւ իր ուսումը րունակէ Փարիզի առեբարձագոյն վարժարան մէկը Պէյրութի բժշկաարանը, երկու հոգի Ֆյի եւ Միաց. Նահանգնհետազօտական քարդպրոցները, ուրիշ մը կի Մ. Ռափայէլեան բանը, 9 հոգի Պուլկարմերիկեան, ֆրանսական տական բարձր, միջնմասնագիտական վաներուն մէջ, իսկ 6 հոգրոպեան ձեմարանի մէջեալներն ալ ժամանած են տրական ասպարէզ կամտեւին արհեստներու արդէն իսկ սկսած է ձեմտալ իր առաջին արդիւ

Այս տարի ձեմարսուցչ. կազմը կը բաղկհոգիէ,որոնց 9ը համալսկան կրթութիւն ունին, մասնագիտական կամ կարգ: Աշակերտութեան շուրջ 40 երկսեռ գիւեւ նոյնքան ցերեկեայ:

Ձեմարանն օգտուելբին ապրուստի ժամանբաւական նպաստաւորմաններ կը ներկայացնքանչելիր գիշերօթիկի թոշակ նշանակելով 300իսկ երկու կամ աւելի ներու համար տարեկան ֆրանք: Յառաջիկայ կան տարեշրջանին ֆրանսահայ մէկ երկու տրամադրութիւն յայտիրենց զաւակները պրմարան:

Ծրանսա գալուս բուտակն է եղած ձեմարանպատսպարուած քանի բերուն հաւար պաշտգտնել: Պոլսոյ Ազգ. Քարանի, Պուլկարիոյ Խորհուրդներու, Հոգթեանց եւ Ազգ. ժիններու խնդրանքով ժուն քներով ձեմարանուած են ցարդ աւելի երկսեռ որբեր, որոնց թացաւարտ եղած են հետներու կը հետեւերկուքը՝ բարձրագոյն րու: Մնացեալ որբերդպրոցին մէջ կը մնան որոնց 14ը գիշերօթիկ 17 որբերէն միայն պաշտպաններ ունին մէջ: Իսկ մնացեալները Չապէս բեռ են ձեմարանին պիւտճէին վրայ: Երբ առնուի որ շուրջ 40 թիկներէն 12 հոգին որբեր են, կը հասկ

ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՒ

«Այս պղինձեայ սկսա այս սուրբ սկսա ի վերայ ժամի,ինձի սկսա, զոր ես ոչ ի ձեռն մարդկան եւ ոչ ի մարդկանէ ընդունեցի, այլ ի Յիսուսէ Քրիստոսէ» (Ա. Ս. Պատարագ)

Ընդ այս ամենայնի ես ոչ միայն ոչ ամաչեցայ, այլ եւ ուրախ եղայ, որ ինձ ալ արժանի եղաւ ես ալ իմ ձեռքս ունենալ այս սուրբ սկսան, որ ամէն օր կը գործածուի Ս. Պատարագի ժամանակ։ Ես ալ ուրախ եղայ, որ ինձ ալ տրուեցաւ առիթ մասնակցելու այս սուրբ գործին։ Ես ալ ուրախ եղայ, որ ինձ ալ տրուեցաւ առիթ մասնակցելու այս սուրբ գործին։ Ես ալ ուրախ եղայ, որ ինձ ալ տրուեցաւ առիթ մասնակցելու այս սուրբ գործին։

միջոցին, կոմսը դրամատէրերու խմբակի մը անունով կարգ մը առաջարկներ ըրած էր կառավարութեան։

Իտալական դրամատան տնօրէնը, հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարելէ յետոյ, Պոլիս վերադարձած է։

Համայնավար դաւեր Ֆրանսայի դէմ

Պերլինէն կը հաղորդեն.— Ռուս շրջանակներէն քաղուած տեղեկութիւններու համաձայն, բոլշեւիկները որոշած են սաստկացնել իրենց պրոպագանդը Ֆրանսայի մէջ եւ այս առթիւ կազմած են հիմնադրամ մը, որ կը հասնի 500,000 ոսկի րուբլիի (մօտ 13,250,000 ֆրանք)։

Այս պրոպագանդը պիտի կատարուի մասնաւորաբար բանուոր տարրին եւ բանակին մէջ, ու պիտի տարածուի նաեւ Ֆրանսայի գաղութներուն մէջ, ուր Գ. Միջազգայինը բուռն ճիգ կը թափէ։ Վերջերս Վիեննայի մէջ այս նպատակով տեղի ունեցաւ մեծ ժողով մը, որուն մասնակցեցան Խօժէն Սավրասոֆ՝ Ստալինի հաւատարիմը Քաղաքական Բիւրոյին մէջ, Դանիել Լիփշից՝ Եւրոպայի ընդհ. ճիւղին նոր պետը եւ գործադիր կոմիտէի Ընդհ. դիւանի Տնօրէնը, Դաւիթ Դաւագանոֆ՝ նախկին պետ Լենինգրադի Զեկայի արտաքին ճիւղին, ինչպէս նաեւ չեկիստներ Ուրսուլով, Լէօ Պրէքոլս եւ Միշել Ասագորով։

Այս մարդիկը փետր. 9ին Վիեննայի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան շէնքին մէջ հանդիպում մը ունեցան օտար հաւատարմատարներու հետ, որոնց շարքին կը գտնուէին Իտալացիներ Խօժէն Վէրտոցի, Փալոմպի եւ Ռոպէրթօ Սալաթիոսսօ, Ֆրանսացիներ Պուժէ, Շիլհօ, Տըֆէր, Լավիէլ եւ Պուրժուա, Անգլիացիներ Բոմիւըլտ Մարշալ եւ Ուիլեըմ Ֆիսքուիթ։

Փետր. 7ին ուրիշ հաւաքոյթ մը տեղի ունեցած էր Քէօլնի մէջ (Գերմանիա)՝ նախագահութեամբ Դանիել Լիփշիցի եւ մասնակցութեամբ «Քաղաքական Բիւրօ»ի և Զեկայի քանի մը ազդեցիկ անդամներուն, ինչպէս նաեւ Ֆրանսացի համայնավարներ Համօի (Մարսէյլէն), Պէրաշի եւ Քոլիէի (Լիլլէն)։

Մոսկուայի ներկայացուցիչներն ու Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան պատուիրակները միասին կազմեցին ծրագիր մը՝ Ֆրանսայի եւ գաղութներուն մէջ յարուցուելիք խռովութեանց մասին։ Ֆրանսայի համայնավարները նոյնպէս հրահանգներ ստացան Մայիս Մէկին կատարուելիք ցոյցերուն համար։

Ներկայիս Ֆրանսացի համայնավարներու խմբակ մը կ'աշխատի Լիւքսէնպուրկի մէջ՝ կազմելու համար գործելու նոր յատակագիծ մը, որ կը նախատեսէ մանաւանդ պայքարի ճիւղերու կազմակերպութիւնը Ալզաս-Լորէնի մէջ։ Քոլիէ եւ Համօ շարունակ շփման մէջ են Վիեննայի խորհրդային կեդրոնին հետ, որուն պաշտօնն է բաշխել գաղտնի վարկերը։

Ֆրանսացի համայնավարներու և խորհրդային պատուիրակներու միջեւ նոր տեսակցութիւններ տեղի պիտի ունենան Մարսէյլի մէջ՝ փետր. 21ի եւ 25ի միջեւ, ու Մէցի մէջ՝ մարտի սկիզբը։

Զօր. Կուտեպով Մոսկուա՝ տարուած է

ՊՈԼԻՍ 17 փետրուար.— Մոսկուայէն հոս հասած ռուս գաղթականներ կ'ըսեն թէ փետր. 6ի գիշերը արտասահմանէն հոն հասաւ կարեւոր գերի մը, որ հաւանաբար զօր. Կուտեպովն էր եւ որ յանձնուեցաւ Մոսկուայի չեկիստներուն ձեռքը։

Գաղթականները կ'աւելցնեն թէ յիշեալը բանտարկուեցաւ Լուպիանկայի մէջ։

** «Պոսլոտնիա Նովոստի» ռուսական թերթին մէջ Մանեֆան-Վէլէսէն աշխատող Ռուս մը կը գրէ թէ յունուար 26ին կիրակի օր Ռուան-Փարիզ ճամբուն վրայ որսորդութիւն կ'ընէր երբ տեսաւ մոխրագոյն իտալական մեծ ինքնաշարժ մը, որուն թիւն էր N X—3769 H 1. Ետեւէն կուգար փարիզեան ընկերութեան մը մէկ թաքսին։ Հինգ հոգի կը գտնուէին կառքերուն քով եւ թաքսիին մէջէն պէնզինի թիթեղներ կը տանէին դէպի մեծ ինքնաշարժը։ Թաքսիին վարիչը բսաւ ռուսերէն.*

— Ժամը 4ն է արդէն, ու ես Փարիզ պէտք է դառնամ ժուռթը չկոխած։

Հակակրօն պայքարը

Պիոս Պապի բողոքը ընդհանուր գայրոյթ առաջ բերած է Ռուսիոյ մէջ, ուր հակակրօնական հալածանքը աւելի բուռն թափով առաջ պիտի տարուի։ Անաստուածներու ընկերութիւնը որոշած է արգիլել հաւատացեալներուն Զատկին ներկայ ըլլալ կրօնական արարողութեանց։

Սաստիկ պայքարը պիտի սկսի մարտ 19ին, այսինքն ճիշդ այն օրը, երբ Պապին հրամանով աղօթքներ պիտի կատարուին ամբողջ աշխարհի մէջ։ Այդ թուականէն սկսեալ անաստուածներու միութեան 200,000 անդամները հսկայ թափօրներ եւ ցոյցեր պիտի կազմակերպեն։

*** Նիւ Եորքի բողոքական եպիսկոպոսական եկեղեցին պետը մոնսէնեօր Մաննինգ կիրակի իրիկուն քարոզի մը մէջ բուռն կերպով արտայայտուեցաւ Ռուսիոյ կրօնական հալածանքներուն դէմ եւ թելադրեց որ մարտ 13ին աղօթքներ ըլլան ամէն տեղ այս առթիւ։*

*** Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ պատասխանելով պահպանողական երեսփոխանի մը այն հարցումին թէ՝ խորհրդային դեսպանին հետ իր տեսակցութեան ընթացքին կրօնական հալածանքի մասին ալ խօսա՞ծ է, արտաքին նախարար Հէնտերսըն պատասխանեց թէ՝ նախ քան այդ հարցով զբաղիլը, իր պարտականութիւնն էր ստուգել բոլոր դէպքերը։ Կը սպասէ Մոսկուայի դեսպանին մանրամասն տեղեկագրին։*

Ցետոյ քանի մը երեսփոխաններ հարցուցին որ ճի՞շդ է թէ Հնդկաստանի մէջ 320 միլիոն հոգի կարմիր դրօշին տակ միացած են, ինչպէս գրած է «Պրաւտա»։ Նախարարը պատասխանեց թէ լուր չունի «Պրաւտա»յի մէջ այդպիսի հրատարակութենէ մը։

Պաղեստինի Արաբներն ու Հրեաները

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ արաբական բոյկոտը Հրեաներուն դէմ հետզհետէ կը տկարանայ ամբողջ Պաղեստինի մէջ, որովհետեւ Արաբները կը սկսին զգալ անոր ծանր հետեւանքները։

Արաբ կայուածատէրերը հաւաքոյթ մը ունենալով, որոշեցին խնդրել Արաբ Գործադիր Կոմիտէէն դադրեցնել բոյկոտը, նկատելով որ Հրեաները կը պարպեն մեծ թիւով արաբական կալուածներ, հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ իրենք տարեկան 100,000 անգլ. ոսկիի կորուստ մը կ'ունենան։

Հրդեհ օդանաւի գործարանի մը մէջ

Երկուշաբթի գիշեր Մէտոն-վալ-Ֆլէօրիի մէջ Քուսինէ ընկերութեան օդանաւի գործարանը այրեցաւ շրջակայ տուներով մէկտեղ, որոնց բնակիչները Մէտոնի քաղաքապետարանը փոխադրուեցան։ Այրեցան հանկարները եւ անոնց մէջի բոլոր օդանաւերը։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆ.— 22 փետր. Շաբաթ իրիկուն։

ՎԻԵՆ.— 23 փետր. Կիրակի կէսօրէ վերջ. ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. նոր Ակումբին մէջ։

կէս օրէ առաջ. ընկերական ընդհ. ժողով։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՏԵՍԻՆ.— 23 փետր. Կիրակի երեկոյ։

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆՈՒ.— Մարտ 2 Կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահին մէջ։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

կը խօսի ընկ. ՎԱՀԷ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— 23 փետր. Կիրակի։ Մանրամասնութիւններ տեղին վրայ։ կը խօսի ընկ. Թ. ՄԵՍՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍ.— Փետր. 24—29։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Լիոնի Ազգային Կեդր. Վարչութեան

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, Rue de Sèze՝ Քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ։

կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԳԻՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

կը խօսի՝ փարիզէն հրաւիրուած Պ. ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

երգ. արտասանութիւն, երաժշտութիւն և կենդանի պատկեր

ՄՈՒՏՔԸ ԶՐԻ Է

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ռանիի մասնաճիւղին կողմէ, 22 Փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ Casino du Raincy սրահը, Place de la Gare: Կովկասեան պարեր, պարի մրցում, ա. նակնկալները եւայլն։ Գինները ժողովրդական։ Մուտքի տոմսերը իրաւունք կուտան մասնակցելու թոմպոլաին։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

փարիզի կոմիտէի անդամները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր ՉՈՐԵՔՇԱԲԹի գիշեր, սովորական հաւաքատեղին։

ՊԵՎԻԼի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple. Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։

Լիոնի Պատ. միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի կոմիտէն խառն ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութեանց անդամները, վաղը հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 63 Rue de la Republique սրճարանի վերնայարկը։

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Գէորգ Չավուշ, Ալմէն Գարօ, Քրիս, Զարդարեան եւ Քեռի խումբերու ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ե. Ո. Մ. Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին մատուռ-մանկապարտէզին սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՓԱՐԻԶի Ուրֆայի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Café de la Petite Source, մէջբերօ Օտէօն։ Կարեւոր օրակարգ։ Դասախօսութիւն՝ Ուրֆայի պատմութեան մասին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Բալուի Աբթուխան գիւղէն Գրիգոր Պապոեան, որ կը կարծուի թէ այժմ Ռուսիա կը գտնուի։ Իր հասցէն կամ իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի խնայցնել իր որդւոյն Միքայէլ Պապոեանի, Usine de Gromelle, St. Saturnin les Avignons, (Vaucluse), France։

Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռեմ քոլոս Աֆիոն Գարահիսարցի Լուսաբեկ Տիւզճեանը եւ իր աղջիկը Հռիփսիմէ որ կը գտնուին Ֆրանսա։ Երկու տարի առաջ նամակ մը ստացայ իրենցմէ։ Իմացնել իր քրոջ Մէօհրիւլ Մուրատեանի, Նախիջեւան փողոց No. 51, Երեւան։

— Կը փնտռուի Երզնկացի Հրաչեայ Գնալեան։ Իմացնել՝ H. Katchianի, 20 Place Dauphine, Paris (1).

ԱՆԱՏԱԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Բալու եւ Չար. Գիւղերու Օգնութեան Մարմինէն (Լիոն).— Ց. Խաչատուրեան 50, Չարուեան. H. Shar, Մ. Համբարձումեան, Ե. Գնալեան, Ն. Քիւրինեան, Պ. Գասպարեան. Ձ. Թէրգեան, Պ. Հարջեան, Յ. Պօյաճեան, Օր. Մ. Թէքթէքեան, Տիկ. Ե. Նազարեան, Կ. Յովակիմեան, Պ. Ձէնտեան 10ական, Ոմն, Օ. Զ. 6ական, Չ. Յովաննէսեան, Ք. Մ., Ա. Սահակեան, Մ. Յովաննէսեան, Ա. Ա., Մ. Թարուկեան, Յ. Վարդանեան, Ժ. Մամաեան, Կ. Թէրգեան, Պ. Կէնճեան, Վ. Պալեան, Պ. Գոիլեան. Ց. Սարգիսեան, Կուլպակեան, Պ. Մարտիրոսեան, Մ. Ուզուեան, Գ. Կէնճեան, Տիկ. Կ. Խարակոզեան 5ական, Ս. Սամաճեան 4. Ոմն, Գ. Առաքելեան 3ական, Ոմն, Ե. Գաեաճեան, Ոմն, Ոմն 2ական։ Գումար՝ 500 ֆրանք։

(Տես «ցառաջ» 24 յունուար)։

Մէն թ'Անպէտ տ'Ալպօնի ցանկը.— Պ. Տէր Պապեան, Ն. Մուրատեան 50ական, Ա. Փէրթէլեան, Պ. Մելքոնեան 30ական, Ռ. Կարապետեան, Գ. Քէֆէկեան 25ական, Ա. Տէմիրճեան, Պ. Խաչատուրեան 20ական, Մ. Վահրատեան, Մ. Խաչատուրեան, Գ. Ղազարեան, Յ. Նօէգեան, փոքրիկն Վ. Թորոսեան, Ղ. Յովհաննէսեան, Գ. Այտընեան, Ս. Յովսէփեան 10ական, Տիկին Ձօֆար, Գ. Գալուստեան 5ական, փոստի Ծախք 4։ Գումար 336։ (Տես «ցառաջ» 28 յունուար։

Փանար ինքնաշարժի գործարանի աշխատաւորներէն.— Ս. Ց. 20, Ս. Քասարճեան, Շ. Իփէքճեան, Շ. Գուրեան, Ց. եւ Ա. Ղուկասեան, Ց. Գոլուքըսեան 10ական, Շ. Իքրասանեան, Ա. Մարաքեան, Յ. Սեդրաքեան, Յ. Մինասեան, Ա. Աբսլանեան, Լ. Գրիգորեան, Ե. Շահպազեան, Օ. Սատիքեան 5ական։ Գումար 110։ (Տես «ցառաջ» 28 յունուար)։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջբ. Շաբ.էն։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթուառ։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

Ծախու է սեկնուհի պատճառաւ Քրէյլհիմի հայաշատ թաղին մէջ նոր շինուած գեղեցիկ պարաքա մը, մէկ սենեակ եւ խոհանոց։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Գէորգ Եարմայեանի, 7 Rue Blanqui, K. Bicêtre. (Seine).

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԻԵ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Pelettier եւ Notre Dame de Lorette

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Շեռաձայն, PROVENCE: 20—37

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ

14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր հաստատութեան առաջին տարեշրջանին առթիւ, կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գերազանցած է Լիոնահայութեան միակ կերակրոնավայրը։

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք անդամագրուիլ մեր ճաշարանը հաճախելու համար։ Ժողովրդական գիներ։

Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅԾԵԼԵՑԷՔ ԶԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործարան

18 Rue MONCEY, 18 Lyon

Վաճառատեղի Փոնի ժամ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղչ

ODEON COLUMBIA

Ձիեզերահռչակ *Ռոլոժպիա* եւ *Օտէօն* վաճառանիշով ձայնասկաւառակներ, յունարէն, Թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ։ Եւրոպական եւ արեւելեան նշանաւոր երգիչներու ճոխ մեներք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՅԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1930ի Յունահայ տարեգիրքը (400 էջ, պատկերազարդ) ֆր., Տասը պատմուածքներ 7, Զգլայտես կինը 5, Թիւրիվալէ 3, Սթիլմոնտի քաղաքապետը 8, Իշխանուհի Մարի Լեոնահայաստանի հերոսամարտը 10, Բաց նամակներ (Դ. Նար 4, Քերթուածներ (Պ. Դուրեան) 5, Շրջիկ մատենան 15 ֆր., Վաճառ Յովահէսը 12, Թէոտորա 10, Վէնտիքթա 15, Կէս կոյսեր 20, Հազուածնունդ 5, Երգարաններ 30, 15, 10, 6, 5, և 3 ֆր., Յիշատակ Խօսակցութիւններ 10, 8, 6, ֆր., Մեռային Առողջապահութիւն (կազմուած) 30, Մանուկներու Առողջապահութիւն 10, Սիրային 2, Ջերմամիզութիւն 2, Բժիշկի մը խրատները 3, ինչպէս ամէն տեսակ գիրք և հայկ. քարտ-փոստալներ, հատը կէս ֆր. Փոստի ծախք չառնուիր։ Պահանջեցէք ցուցանակը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.—L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris.

ԱՄԱԿԱՐԱՆ

18 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	124.22
Տոլար,		Dollar	25.55
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.99
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ցուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. ֆր. Ցոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
»	II	»	1505.—
»	III	»	1500.—
Ռումելի երկթղ.		Lots turcs	82.50

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել այն ուրախութիւնը որ կը պատճառէ ձեզի ձեր սիրելիներուն ներ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ Լօքում, փաքվան, քաստաիֆ, հէլվա, եւայլն։

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Շեռաձայն Menil. 69—15

EMPIRE տիգրք-շոլ՝ 37 Av. Wa

IMPRIMERIE - MASSIS - EDIT

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant H. STEPHA

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin
Խմբագ. եւ վարչութիւն PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

20 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1192 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ ՀԵԳՆՈՒԹԻՒՆ...

Արդարեւ, ինչ հեգնութիւն՝ յեղափոխական աւանդութիւններու դէմ:

Արար-աշխարհ գիտէ, տարիներու ընթացքին հաստատեց, համոզուեցաւ թէ՝ խորհրդային իշխանութիւնը իր բովանդակ պետական մեքենան լարած է, Աստուածն ու Քրիստոսը, Մովսէսն ու Մուհամմէդը ժահուան դատապարտելու: Մէկ խօսքով՝ կրօնը ու եկեղեցին ոչնչացնելու համար:

Պայքարը վճռուած էր առաջին օրէն: Ջեւ եւ մարմին առաւ՝ հինգ տարի առաջ: Իսկ այս տարի արդէն իր մոլեգնութեան գերագոյն աստիճանին հասած է: 1930ը պիտի կոտրէ հակաստուածեան, հակակրօնական քաղաքագործութեան մրցանիշը: Խորհրդային իշխանութեան բոլոր օրկաններն ալ, ամբոխ, ընկերակցութիւն, ժամուլ՝ օր օրին կ'աւետեն, խոշոր գիրերով կ'արձանագրեն կատարուած նուաճումները,— փակուած եկեղեցիները, սինակոկներն ու մզկիթները, Աննաստուածներու Միութեան յարած անդամներու թիւը, դարձի եկած տէրտէրներու կամ վարդապետներու համրանքը եւն.:

Մեր խեղճուկրակ հայրենիքին մէջ անգամ, «կոմսոմոլ»ները սրարշաւ կ'ասպատակեն, գիւղական եկեղեցիները ակումբի վերածելու, հակակրօնական եռանդի մրցանիշ կոտրելու համար: Ճիշդ ինչպէս կ'ընէին առաջին քրիստոնեաները, հանդիպած մեհեանը կրակի տալով, հեթանոսական ժառենադանաններ, գիրքեր եւ թանկագին յիշատակարաններ ոչնչացնելով: Վերջերս թղթակից մը կը հաղորդէր թէ գրեթէ եկեղեցի չէ մնացած Զանգեզուրի գիւղերուն մէջ, իսկ 70 տարեկան տէրտէր մը սպանուած է պատարագի պահուն:

Այս բոլորը սովորական դէպքեր են երկու երեք տարիէ ի վեր: Ամենօրեայ պատմութիւն: Վերջին մէկ տարուան ընթացքին, միայն Մոսկուայի մէջ 73 նոր եկեղեցիներ փակուած են, տեղական խորհուրդին որոշումով: Ուրիշ տեղեկագրի մը համաձայն, վերջին երեք ամսուան ընթացքին 930 օրթոտոքս եկեղեցիներ եւ 200 սինակոկներ եւ մզկիթներ փակուած են Ռուսիոյ մէջ:

Ու վերջապէս, զանգակատուններ վար կ'առնուին, պղինձ ու արծաթ ճարելու համար: Կրօնական տօները կը խափանուին, արարողութիւնները բարեկենդանի կը վերածուին փողոցներու մէջ: Տպագրական մեքենան անդադար հակակրօնական հրատարակութիւններ կը դիզէ, աշխարհի բոլոր լեզուներով: Աստուածը արդէն դարձեր է «մօրուսաւոր խրտուիլակ», իսկ աստուածածինը— «առանց ամուսնանալու զաւակներ ծնող կին» («Աննաստուած» թերթ, թիւ 8):

Այո՛, այս բոլորը տեղի կ'ունենան սանձակոտոր կատաղութեամբ: Եւ հպարտութեամբ: Իբրեւ մաս՝ «սոցիալիզմ կառուցելու» քաղաքականութեան: Այլեւ իբրեւ հնգամեայ ծրագիր:

Եւ սակայն — ի՜նչ հեգնութիւն — ահա պայքարին հեղինակները իրենք ճղակոտոր կ'ըլլան... ամէն բան հերքելու համար:

Այն օրէն ի վեր որ Պապր, Քէնթրպրիի արքեպիսկոպոսը եւ ուրիշ կրօնապետներ յարմար տեսան բողոքել հրապարակաւ, դադար չունին խորհրդային թերթերն ու գործակալութիւնները: Մինչեւ իսկ տեսակցութիւն մը սարքեր են օրթոտոքս կղերին հետ, անոր բերանը դրուած խօսքեր հեռագրելով ի լուր աշխարհի: Ճիշդ ինչպէս կ'ընէ Երեւանի Զեկան, երկուքը մէկ թուղթ ստորագրել տալով անպատասխանատու կաթողիկոսի մը եւ ահաբեկ եպիսկոպոսներու:

Ի՞նչ իրարանցում է այս, կարմրուկ ասպետներ: Ինչո՞ւ կ'ուրանաք ձեր արժանիքը, ձեր յեղափոխակա՛ն գործունէութիւնը:

Լա՞ւ կ'բեէք թէ գէշ.—այդ մասին չէ որ կը խօսինք: Բայց, ի սէր Մարքսի եւ Լէնինի, ինչո՞ւ կը ծաւծմէք: Ինչո՞ւ կ'ապաստանիք սարկաւագներու եւ մետրապոլիտներու փիլոնին տակ, համոզելու համար թէ «կրօնական հալածանք չկայ եւ չէ եղած Խորհրդային Միութեան մէջ:» Թէ կառավարութիւնը չէ որ փակած է «քանի մը» եկեղեցիներ, այլ ժողովուրդը, «նոյն իսկ երբեմն հաւատացեալները իրենք»:

Ինչո՞ւ այս թրքամարի, այս գռեհիկ եւ հակայեղափոխական ուրացումներն ու դիմակաւորումները, երբ տիեզերքը սասանեցնելու կամ աշխարհ մը շինելու յաւակնութիւնն ունիք...

Ի՜նչ հեգնութիւն: Այլ մանաւանդ ի՜նչ վատութիւն, դիւանագիտական մրցանակ շահելու համար:

Յեղափոխականնե՞ր էք, վերջապէս, թէ պոլիտիկոններ:

Անդուլա վերջինը: Եւ այն ալ ամէնէն անարգ տեսակէն: Քանի որ, խաիր չէք ղներ միջոցներուն միջեւ:

Բռնութիւն, հալածանք եւ սանձարձակ լրբութիւն՝ ներսը, կեղծիք, սուտ եւ ամպարտութիւն՝ դուրսը:

Ինչո՞վ կը տարբերիք քաղքենի - դրամատիրական գրաւենականներու մէջ որջացած աղուէսներէն:

Ինչ է տարբերութիւնը ձեր եւ հանգուցեալ Պապը Ալիի պէյերուն եւ փաշաներուն միջեւ, որոնք ամէն հարստահարութիւն, բռնութիւն, ջարդ եւ տեղահանութիւն կը սարքէին, բայց յետոյ,— հերքել կուտային արտասահմանի դեսպաններուն միջոցաւ... կամ բոլոր հայկինչ սարսափները կը վերածէին «կարգ մը անպատեհութեանց», եղածն ալ վերագրելով ստորադաս պաշտօնեաներու թիւրիմացութեան կամ գանգատութեան: Ինչպէս դուք, հիմա, վիթխարի պայքարի մը ամբողջ մեղքը կ'ուզէք բեռցնել անաստուածներու միութեան կամ հաւատացեալներու... գիտակցութեան:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Մելանիկի «Հորիզոն»ը, խմբագրականի մը մէջ նկատելով անգործներու ցոյցը, դիտել կուտայ (13 փետրուար).

— «Դժբախտութիւնը հոն է որ, բանուորական դասակարգը, խաղաղ միջոցներով ալ չի կրնար լուծել անգործութեան տագնապը: Հազար բողոք ու հազար պահանջ, մինչեւ այսօր ալ մնացած են անպատասխանի եւ ապարդիւն: Տիրող եւ օրէ օր սաստկացող տնտեսական տագնապը, հնարաւորութիւն չի տար իշխանութեանց, գոնէ ժամնակի դարմանում մը ցասցնելու բանուորական դասակարգի անգործութեան: Ամբողջ երկիրը եւ մասնաւորապէս նոր յունաստանի շրջանը ինկած է աւելի մը մէջ, ուր կը տապլտկի գարհուրելի գալարումներով: Բանուորները պիտի գիտնան որ, չարիքը, միայն գիրենք չէ որ կը հարուածէ: Հրապարակը, առանց բացառութեան, նոյնպէս կը բոլորէ անգործութեան աիաւոր շրջանը: Ամէն խանութպան, ամէն օր, ինքզինքը կը կրծէ, օրին մէկը հիւծելու եւ սպառելու համար: Առեւտուրը, բառին բովանդակ առումով կասած է: Ծախքերը առօրեայ վաստակով չէ որ կը հայթայթուին, որովհետեւ այդ վաստակը չկայ: Դրամագլուխն է որ կը հատնի կամաց կամաց, բայց յարատեւ ընթացքով մը: Տարբերութիւնը, աննշմարելի ըլլալու աստիճան քիչ է անգործ բանուորին եւ անգործ խանութպանին կամ արհեստաւորին միջեւ: Բոլորն ալ դատապարտուած են միեւնոյն վախճանին: Բոլորն ալ, առ:սելով կամ նուազ չափով պիտի կրեն հետեւանքները կացութեան մը, որ իրապէս յուսահատեցուցիչ է:

Ահա կիւմիւլճինայի միթինկը, որ տեղի ունեցած է նոյնպէս առջի օր եւ որուն մասնակցած է ամբողջ քաղաքը, սեւ դրօշակներով ու բողոքի ամեհի ցոյցով մը: Ցոյցը կազմակերպած են խանութպաններն ու արհեստակցական գանազան միութիւնները. մասնակցած են բանուորներն ու վաճառականները: Բոլորին ցաւն ալ մէկ է եւ բոլորն ալ միաբերան, դարման կը պահանջեն անդարմանելի դարձած կացութեան մը համար:

Կացութիւնը նոյնն է Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ բոլոր միւս քաղաքներուն մէջ եւ տեղ-տեղ շատ աւելի դաժան ու ահաւոր: Թրակիան ու Մակեդոնիան այսպիսի ժամանակաշրջան մը չեն յիշեր երբեք: Տիրող վիճակը ըստ էութեան, տնտեսական տագնապ չէ, այլ հասարակական չքաւորութիւն:»

ՄԷԹՐՈՅԻ ԵՐԹՈՒԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԵՐ

Այսօրուընէ սկսեալ կարգ մը կայարաններու մէջ պիտի սկսին ծախուիլ մէթրոյի երթուդարձի տոմսեր՝ 10 տոմսանոց տետրակը 8.50 ֆրանքի: Այս տոմսերը արժէք կը ներկայացնեն մինչեւ առտուան ժամը ինը:

Մէկ անգամ ծակուած տոմսակը պէտք է գործածուի այն օրն իսկ, յաջորդ օրը այլեւս արժէք չպիտի ներկայացնէ: Մարտ 1էն սկսեալ այս կարգի տոմսակները պիտի ծախուին բոլոր կայարաններուն եւ մէթրոյի լրագրավաճառներուն մօտ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

«Օսմանեան պարտքերը վճարելու ինար չկայ» խորագրին տակ, «Ագշամ» կը հրատարակէ էնկիւրիէն իր առած հետեւեալ հեռագիրը.—

Հանրային Պարտքերու Վարչական Խորհուրդը իր վերջին հեռագրով փափաք յայտնած էր շփում ունենալու ելմտական գործավարութեան հետ: Ելմտական գործավարը անմիջապէս պատասխանեց թէ ուրախ պիտի ըլլայ մարտի սկիզբը էնկիւրիի մէջ տեսնելով Խորհուրդին նախագահը եւ մէկ անդամը:

Կառավարութիւնը շատ անկեղծ է իր յանձնառութիւնները կատարելու փափաքին մէջ, բայց շատ դժուար կը գտնէ գործադրութիւնը 17րդ յօդուածին, որուն համաձայն կանխավճարներու յատկացուած գումարը, թրքական ոսկի ըլլալով, պէտք է պահուի Օսմ. Դրամատան մէջ: Ասիկա է որ անկարելի կը նկատուի, որովհետեւ իրականին մէջ 100 միլիոն թղթադրամ ոսկի է որ հրապարակին վրայ կը գտնուի: Արդ, պետական ելմտացոյցը 220 միլիոն ոսկի ըլլալով, կը նշանակէ թէ շրջաբերութեան մէջ գտնուող 100 միլիոնը պէտք է տարին երկու անգամ պետական գանձը մտնէ ելլէ: Հետեւաբար, եթէ տարին 20 միլիոն ալ պահ դրուի Օսմ. Դրամատան մէջ, դրամական տագնապը անտանելի չափերու պիտի հասնի:

*** «փոլիթիքա» «ելելիք ճամբան» խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.

«Կառավարութիւնը տակաւին որոշած չէ արտաքին պարտքերու վճարումը յետաձգել: Բայց այս որոշումը օր մը կրնայ տրուիլ, եւ անկասկած է որ այս անհրաժեշտութիւնը պիտի ծագի: Մէջտեղն են մեր ելմտական կացութիւնը եւ տնտեսական հաւասարակշռութիւնը: Ազգային դրամին անկումը արգիլելը՝ ամէն բանէ գերադաս է: Եթէ այդ տեսակ վտանգ մը հաւանական ըլլայ, անկասկած պիտի յետաձգենք մեր պարտքերու մէկ մասին վճարումը: Ասիկա թէ իրաւունք մըն է, թէ պարտականութիւն մը: Բայց եթէ ասիկա չընենք, բաժնետէրերը ապագային չպիտի կրնան որ եւ է բան առնել: Տարին 15-20 միլիոն ոսկի վճարելը, այն ալ օտար դրամի վերածելով, մեր դրամին արժէքը կը կոտրէ: Ելլելիք միակ ճամբան սա է.— կառավարութիւնը եւ շահագրգռուողները կը համաձայնին որ պարտքերը յետաձգուին մինչեւ այն ատեն, երբ մեր կացութիւնը բարւոքի: Ձենք գիտեր թէ շահագրգռուողները ի՞նչպէս պիտի ընդունին այս տեսակ լուծում մը: Եթէ բաժնետէրերը հաշուով եւ տրամաբանութեամբ շարժին, նորէն իրենք շահաւոր պիտի ըլլան: Սպառնալիքով, հրատարակութեամբ, ազդուկով կարելի չէ քալեցնել այս տեսակ գործ մը, Որովհետեւ, Թուրքիոյ համար, խնդիրը ամէն բանէ առաջ ազգային դրամի պահպանման եւ հետեւաբար երկրին գոյութեան հարցն է:»

Նախարարական տագնապը

Հանրապետութեան Նախագահը երեքշաբթի ամբողջ օրը եւ երէկ շարունակեց իր խորհրդակցութիւնները՝ լուծելու համար նախարարական տագնապը: Բացի խորհրդարանի նախագահներէն, ընդունեց երեսփ. ժողովի եւ Շերակոյտի չորս մեծ յանձնաժողովներու նախագահները՝ Պ. Պ. Քէմանթէլ. Մալվի փոլ-Պոնքուր, Վիքտոր Պէռար, չորս խմբակցութեանց պետեր՝ Պ. Պ. Պիէնվընիւ-Մարթէլ, Լէոն Պէռար, Քամիլլ Շօթան, Լուի Մարէն: Ընդունեց նաեւ նախկին վարչապետ Րէյմոն Փուանքարէն: Այս վերջինը խորհուրդ տուաւ Պ. Տուժէրկի վարչապետութիւնը կրկին յանձնել Անտրէ Թարտիէօի:

Թերթս մամուլը դրուած պահուն, հանրապետութեան նախագահը դեռ որեւէ մէկուն չէր առաջարկած վարչապետութիւնը: Հաւանական էր սակայն որ Թարտիէօին յանձնէր այդ պաշտօնը: Հրաժարեալ վարչապետը ապաքինած ըլլալով, երեքշաբթի օր իր պաշտօնակիցներուն եւ ուրիշ պետական մարդոց այցելութիւնն ընդունեց:

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱԼՄԱԶԵԱՆԻ ԽՆԴՐԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ Կ'ՈՒԶԷԻՆ ԳՈՂՆԱԼ

Շաբաթէն կիրակի լուսնալիք գիշերը խորհրդաւոր գող մը (կամ գողեր) մտած է փասթէօրեան հաստատութեան փրոֆէսէօրներէն կապրիէլ Պէրթրանի մասնաւոր աշխատանոցը եւ կարգ մը առարկաներ վերցուցած: Ինչպէս կը յիշուի փրոֆ. Պէրթրան մէկն է այն երեք մասնագէտներէն, որոնց պաշտօն յանձնած էր հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս՝ կրկին քննութեան ենթարկել Ալմազեանի խանութէն գտնուած կարգ մը առարկաները, մասնաւորաբար բաղդատել Իրկօտէնի արիւնը հայ դերձակի խանութէն գտնուած արեան հետքերուն հետ: Այս մասին դատական ինքնութեան փոխ-տնօրէն Ամիի տեղակապիրը գոհացուցիչ չնկատուելով, Իրկօտէնի քրոջ փաստաբանը՝ տը Մորօ-Ճաֆէրի պահանջած էր այս երկրորդ քննութիւնը: Մասնագէտները, ինչպէս գրեցինք, վերջացուցած ըլլալով իրենց աշխատութիւնը, փրոֆ. Պէրթրանի պաշտօն յանձնած էին խմբագրել տեղեկագիրը:

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 32

Թարբերդի Հայր. Միութենէն (վ.այանս).—	
Միութեան մնտուկէն	1000.—
Հանգանակութենէ	670.—
Եոզկատի Կ. Շրջ. Հայր. Միութեան փարիզի վարչութեան երեկոյթէն	300.—
Խումբ մը ֆիգրանակերտցիներ (փարիզ)	500.—
Գումար	2470.—
31րդ ցանկին գումարը	30,772.—
Ընդհ. գումար	33,242.—

«ԿԱՐՄԻՐ ԴՐՕՇԱԿ»Ը ԹՈՒՅԶԱՐԿՈՒԱԾ

Պերլինի գերագոյն դատական ատեանի հրամանով, 140 գաղտնի եւ 120 համազգեստով ոստիկաններ ելեքշաբթի առաւօտ գրաւեցին կարլ Լիպքնէխթ տունը, ուր կը գտնուի համայնավար պաշտօնաթերթ «Ռոթէ ֆանէ»ի (*Կարմիր Դրօշակ*) խմբագրատունն ու տպարանը: Շէնքը, որ եօթը յարկանի է, խուզարկուեցաւ վերէն վար, մանաւանդ թերթին գրասենեակները՝ գրաւելու համար այն ձեռագիրներն ու վաւերաթուղթերը, որոնց հիման վրայ յիշեալ թերթին մէջ հրատարակուած էին կարգ մը յօդուածներ՝ ժողովուրդը հրաւիրելով ապստամբութեան:

Խուզարկութեանց ընթացքին շրջակայ փողոցներուն մէջ ընդհարումներ տեղի ունեցան ոստիկանութեան եւ անգործներու ամբոխին միջեւ, որ սպառնական դիրք բռնած էր: Ոստիկան մը յարձակումի ենթարկուելով, ստիպուեցաւ գործածել իր ատրճանակը: Գրաւուեցան քանի մը կենդինար ծանրութեամբ փաստաթուղթեր, որոնք կը վերաբերին բանակի եւ ոստիկանութեան քայքայումին ու համայնավար կազմակերպութեանց գործունէութեան:

Երբ ոստիկանները ներս ցատան, աղմուկը վտանգաւոր երեւոյթ ստացաւ: Ցպարանին բանուորները շէնքին վրայ բարձրացուցին կարմիր դրօշակ մը: Շէնքին դատարանէն յանպատրաստից երկար ճառեր խօսուեցան ներկաներուն կողմէ՝ փառաբանելով խորհրդային Ռուսիան եւ համաշխարհային յեղափոխութիւնը: Ամբոխը որ հետզհետէ կը մեծնար, ենդացուց «Միջազգայինը»: Ոստիկանները ի վերջոյ յաջողեցան ցրուել ամբոխը:

Կէսօրէն վերջ պզտիկ կռիւներ տեղի ունեցան Պիւլով հրապարակին վրայ եւ շրջակաները: Ամբողջ ոստիկանները շարժման մէջ տրուեցան:

Այս դէպքը որոշ արձագանգ ունեցաւ փրուսիական խորհրդարանին մէջ, ուր համայնավարները մեծ ադմուկ բարձրացուցին քանիցս խանգարելով վիճաբանութիւնները:

ԹՈՒՐՔԵԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ առեւտրական եւ նաւային դաշնագիրը վաւերացուեցաւ Ուաշինկթընի Շերակոյտին կողմէ:

ԱՆԳԼԻՈՅ վարչապետ Մաքտոնըլտ հրաժարեցաւ Անկախ Աշխատաւորական կուսակցութենէն, որուն ամէնէն հին անդամներէն էր: Ասիկա աշխատաւորական կուսակցութեան ձախ թեւը կը ներկայացնէ եւ աւելի յեղափոխական ձգտումներ ունի:

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՕՏԱՐ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ահա նոր հարց մը, որ հետզհետէ կարեւորութիւն կը ստանայ։ Եւ երկու երեսով.

Ա.— Ֆրանսա բանուոր շատ ունի իր գործարաններուն համար։ Գիւղացիները՝ գաւառներէն, օտարականները՝ արտասահմանէն կուգան քաղաք եւ կը մտնեն գործարան։ Ընդհակառակն, այսպէսով, երիտասարդ ձեռքերը կը պակսին գիւղերու եւ ագարակներու մէջ։ Միւս կողմէ պատերազմը եւս պակսեցուց հողագործ սերունդը։ Արդ, Ֆրանսա եթէ մէկ կողմէ կ'ուզէ դառնալ արդիական երկիր մը, կեդրոն ճարտարարուեստի եւ մեքենայի, միւս կողմէ, իր հողային նկարագրով՝ կը մնայ երկիր մը հողագործութեան։ Անհրաժեշտ է բազուկ հայթայթել իր անհուն դաշտերուն աշխատանքներուն համար։

Ֆրանսական կառավարութիւնը հողային աշխատանքներուն կը պատրաստէ իր որբերը, նոյնպէս կը քաջալերէ երիտասարդներու հողագործական ձեռնարկները, միւս կողմէ կ'աշխատի օտար բանուորներ բերել արտասահմանէն։ Այսպէս Իտալիայէն, Սպանիայէն, Փորթուկալէն, Սերպիայէն, Լեհաստանէն, Սուրիայէն, Յունաստանէն խումբ առ խումբ բանուոր կը բերէ։ Այս խումբերուն մաս կը կազմեն նաեւ հայ գաղթականները եւ հայ որբերը։

2 — Կապելով իր հողին, անշուշտ պիտի խորհէր վերջնապէս հաստատել երկրին մէջ գոնէ այնպիսի երիտասարդ ուժեր, որոնք պիտի նպաստեն երկրին բնակչութեան աճումին, պարզապէս ֆրանսական քաղաքագի դարձնելով։ Այս տեսակէտով ամէնէն յարմար խումբը կը ներկայացնեն հայերը։ Նախ անոր համար, որ Ֆրանսա բերուած այդ խումբին մէջ կը գտնուին որբեր, «անտուն անտէր աշխատաւորներ»։ Եւ յետոյ անոր համար, որ Ֆրանսա բերուած հայ ընտանիքներն իսկ քաղաքական նպատակներով հեռացուած են իրենց երկրէն եւ պէտք ունին ապաստան երկրի մը։

Այս նպատակներով, կազմուած է արդէն մասնաւոր մարմին մը,—«Օտար երիտասարդներու ներգաղթի ցանձնախումբ»։ Ասկէ դուրս կան ուրիշ ընկերութիւններ եւս, որոնց գործն է օտար երկիրներէ բանուոր հայթայթել Ֆրանսական հողագործութեան։

Ֆրանսա փոխադրուած աւելի քան 1200 որբերը, ինչպէս նաեւ հայ գաղթականութեան ստուար մէկ մասը այս ձեւով են բերուած։

Ի՞նչ պայմաններ կան այս «գործ»ին մէջ։

Ընկերութիւնները նախանձախնդիր են, բանուորներու ընտրութեան ժամանակ, անոնց բարոյական եւ ֆիզիքական յարմարութեան։ Հակառակ ատոր, քննութիւնները գէշ կատարուած են, կը պնդեն Ֆրանսական Թերթերը։ Այսպէսով Ֆրանսա բերուած են տկարակազմ, հիւանդկախ, նոյն իսկ վարակիչ ախտերով բեռնաւոր բանուորներ, ոճրագործներ, «երկիր տեսնելու» փափաքովը տարուածներ, ծոյլերը, եւայլն։ Ցարիքի հարցն ալ երբեք նկատի չէ առնուած։

Ընկերութիւնը ինք կը վճարէ բոլոր ծախքերը փոխադրելու համար բանուորները իրենց երկրէն մինչեւ գործատեղին։ Այդ ծախքերը կը գանձուին հողագործէն, որ նոյնպէս յետոյ վար կը դնէ բանուորին պահանջէն։

Եւ որպէսզի բանուորները չկարենան ձգել իրենց յանձն առած գործը եւ մտնել ուրիշի մը քով կամ տարբեր գործի մէջ, Ֆրանսական կառավարութիւնը օրէնք դրաւ *11 Օգ. 1926*ին.

ա — Արգիլուած է օտար բանուոր գործածել, եթէ չունի ինքնութեան թուղթ մը, ուր գրուած ըլլայ «աշխատաւոր»։

բ — Արգիլուած է բանուոր մը գործածել այնպիսի արհեստի մը մէջ, որ տարբեր է իր ինքնութեան թուղթին գոյց տուած արհեստէն։

գ — Արգիլուած է գործածել օտար բանուոր մը, նախ քան պայմանագրութեան լրանալը։

Այս օրէնքին հակառակ ամէն կարգադրութիւն գործատէրը կ'ենթարկէ 500·1000 ֆր. տուգանքի եւ բանուորին վնասուց հատուցում ընելու։

Այսպէս կը տեսնուի, որ օտարականները, երբ իբրեւ հողագործական բանուոր Ֆրանսա կը բերուին, կաշկանդուած են, չեն կրնար վայելել ամէն ազատութիւն, մինչեւ որ լրանայ պայմանագրութիւնը։

Իսկ ի՞նչ պիտի ըլլայ կացութիւնը, երբ լրանայ օտար բանուորներուն կնքած պայմանագրութիւնը։

Այլեւս ապատ է։ Ոչ ոք կը խառնուի իր ազատութեան։ Եւ սակայն ոչ մէկ գործ կրնայ ընել, եթէ իր ինքնութեան թուղթին մէջ կատարուած չէ սրբագրութիւնը։ Այդ սրբագրութիւնը յաճախ դժուարութիւններու կը բախի։ Եւ կան բանուորներ, որ կը սպասեն ու կը սպասեն։ Ինչո՞ւ այս դժուարութիւնը, պատասխանը պարզ է,— որովհետեւ օտար բանուորները կրնան մէկ կամ երկու տարուան համար պայմանագրութիւն կնքել. Հանդուրժել ամէն նեղութեան եւ շրջանը աւարտելէ յետոյ՝ ներկայանալ քաղաքներու մեծ գործարաններուն դուռը։ Այս ձեւով Ֆրանսա մուտքը կը դառնայ երկու տարուան սեռաժի հարգ եւ հողագործական բանուորներու ներգաղթի մարմինը՝ խողովակ։ Ահա թէ՝ինչո՞ւ գժուար է, իբրեւ հողագործ Ֆրանսա մտնելէ յետոյ, արհեստ փոխել։ Ցաճախ չմոռնանք, որ ագարակատէրերն ալ անհանգուրժելի մարդիկ են եւ եթէ բանուորներու փախուստ եւս պատահի — հայ որբերու պարագան—, անպայման բանուորները չեն մեղաւորը։ Ֆրանսական վիճակագրութիւններուն համաձայն, ամէնէն աւելի համբերատար են Եուկոսլաւները, որոնք երբեք գործատէր չեն փոխեր։ Ինչո՞ւ սակայն միւս ազգութեանց բանուորները նոյն համբերատարութիւնը գոյց չեն տար։ Ֆրանսացիները կը պնդեն թէ լեհերը, Իտալացիները եւ Սպանիացիները հողագործ ժողովուրդներ են, իրենք եւս պէտք ունին հողագործ ձեռքերու եւ այն բանուորները, զոր կ'արտածեն, անոնք են որ ընդունակ չեն աշխատելու, Հողին կապուելու։ Այս քննադատները միւս կողմէ կը թելադրեն բարեւաել օտար բանուորին կացութիւնը, տանելի պայմաններ ստեղծել ագարակներուն մէջ, եթէ կը փափաքին որ արժէքաւոր հողագործներ գան արտասահմանէն։

* * *

Օտար հողագործ բանուորներու ներգաղթի Հարցին կը կապուի նաեւ Ֆրանսայի առողջութեան խնդիրը, որ վերջերս շատ կը խօսեցնէ տեղական թերթերը։

Երբ մէկ կողմէն ուղեւորներ Ֆրանսա կը մտնեն երկրին նաւահանգիստներէն կամ ցամաքային ճամբաներէն, ուրիշ երկիր մը մեկնելու նպատակաւ, եւ միւս կողմէն հողագործ բանուորներ կը մտնեն Ֆրանսա, երկրին մէջ աշխատելու նպատակաւ, հիւանդութիւնները եւս կը ճամբորդեն անոնց հետ եւ կը մտնեն Ֆրանսա։

Այս վախը հին է, եւ *1853*ի օրէնք մը (Յօդ. *7, 40* եւ *42*) կը տրամադրէ բժշկական քննութեան ենթարկել օտար նաւերու ճամբորդները, անմիջապէս որ հասնին նաւահանգիստ։ Այս օրէնքը վերաքննութեան մը ենթարկուեցաւ *1926*ին, առանց սակայն միջազգային խորհրդաժողովի մը վաւերացման հասնելու։

Լանտրի, աշխատանքի նախարարութեան եղմտագոյգի տեղեկաբերը, խօսելէ յետոյ ծովային վաճառականութեան Ֆրանսա ներմուծած հիւանդութիւններուն վրայ, կ'աւելցնէ թէ «բազմաթիւ օտար հողագործ բանուորներ, որոնք սիֆիլիսով վարակուած էին, Ֆրանսա մտան, որովհետեւ սահմանագլուխներուն վրայ բժշկական քննութիւնը անհրաժեշտ խստութիւնը ցոյց չի տար»։

Այսպէս ուրեմն, ճամբորդներ կ'անցնին Ֆրանսայէն եւ հողագործ բանուորներ կը բերուին Ֆրանսա, ամէն անգամ լուրջ վտանգի մը ենթարկելով երկրին առողջութիւնը։

Եւ ֆրանսական թերթերը ահազանգ կը հնչեցնեն— հողագործներ բերելու պատրուակով սիֆիլիս մի բերէք մեզի։

ՔԱՂՀԱՆ

ԱՂՊԷԶԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ

«Օտլու եուրտ» Ադրբէջանի ազգայնականներու պոլսոյ պաշտօնաթերթը, իր վերջին թիւին (1930 փետրուար)մէջ կը հրատարակէկոչ մը՝«Ադրբէջանի ձայնը» խորագրիներտակ,ուղղուած «Ազգերու Դաշնակցութեան, Մարդու եւ քաղաքացիի իրաւունքի պաշտպան Դաշնակցութեան եւ քաղաքակիրթ աշխարհի հանրային կարծիքին»։ Նոյնութեամբ կը թարգմանենք.

«Մօտ տասը տարիէ ի վեր Ադրբէջանի Հանրապետութիւնը ռուս կարմիր բանակին կողմէ գրաւուած է եւ անխիղճ հսկողութեան մը տակ կը ճզմուի։

Սկիզբէն ի վեր, ժողովուրդը զանազան ձեւերով զինեալ ապստամբութիւն կատարած եւ դիմադրութիւն ցոյց տուած է ռուս բռնագրաւիչներուն դէմ, որոնք գերակշիռ ուժով եւ բռնութեամբ ներս մտան մեր հայրենիքէն եւ կէնքի ուժով խորհրդային վարչաձեւ պարտադրեցին անոր։ Խորհրդային վիճակագրութեանց համաձայն, ցարդ այդ ապստամբութեանց թիւը վաթսունը կ'անցնի։ Այս արիւնալի բողոքներու շարքին մէջ գլխաւորները կազմեն Գանձակի, Ղարաբաղի, Զաքաթալայի, Կուբայի եւ Լէնկերանի ապստամբութիւնները, որոնց մէջ զոհուեցան հազարաւորներ։

Բացի այս ապստամբութիւններէն եւ հրոսակային կռիւներէն, որոնք անպակաս են Ադրբէջանի լեռներուն մէջ, ազգը իր ամբողջ ուժով անտեղիտալի պայքարի մէջ է՝ բոլշեւիսմի տնտեսական եւ մշակութային վարչաձեւին դէմ։

Ցնտեսական ու վարչականայս հակառակութիւնը ի յայտ կուգայ գիւղերու մէջ յարձակելով կոլխոզ եւ սովխոզ կոչուած հասարակական երկրագործական տնտեսութեանց ինչպէս նաեւ խորհուրդներու գործավարներուն եւ համայնավարներուն դէմ, ուարի տալով կառավարական գործակալները դժկամակելովվճարելբնական տուրքերու հրաժարելով իր պէտքէն աւելի գանք կատարելէ։

Գալով մշակութային եւ քաղաքական հակառակութեան, տիկա ի յայտ կուգայ մտաւորականներու կողմէ ազգային կրթութեան, ազգային մամուլի ու գրականութեան ասպարէզներուն մէջ գոյց տրուած գործունէութեամբ, ինչպէս նաեւ խորհրդային վարչութեան եւ աշխարհակալական վարչաձեւին դէմ կազմուած գաղտնի կազմակերպութիւններով եւ կատարուած հրատարակութիւններով։

Այս վարչաձեւը, որ կ'ուրանայ ոչ միայն ազգային գաղափարը, այլեւ մարդկութեան ըմբռնումը, որ կը ճանչնայ միայն դասակարգերու գոյութիւնը եւ կը ջատագովէ մէկ դասակարգի բացարձակ գերիշխանութիւնը միւս դասակարգերուն վրայ Ռուսիայէն եկած օտար աշխարհակալութեան մը ձեւին տակ ըլլալով, մեր երկրի բնակչութիւնը պարզապէս քաղաքական ստրուկի մը վիճակին վերածած է։ Երկիրը ոչ միայն քաղաքական, այլ նաեւ տնտեսական ստրկութեան ենթարկուած է։ Մոսկուայի ծրագիրն է Ագրբէջանի մէջ ռուս գաղթականներ տեղաւորել։ Այս ստրկութեան դէմ ամէնէն անմեղ կերպով ձայն բարձրացողներուն պատասխանն է գնդակահարութիւն, սպառնալիք, բանտ, աքսոր եւ մարդկային ամէն իրաւունքներէ զրկում։ Ամբողջ այս շրջանին չէ եղած տարի մը, երբ հարիւրաւոր, երբեմն հազարաւոր ադրբէջանցի հայրենակիցներ զոհուած չըլլան այս սատանայական վարչաձեւին։ Ներկայիս բացի երկրին մէջ ազգային գրականութիւն մշակողներուն դէմ կատարուած բուռն յարձակումներէն եւ հետապնդումներէն, համամարդկային տանջանքներու կ'ենթարկուին Ադրբէջանցի բոլոր քաղաքական աքսորեալները։ Ռուսիոյ Արխանկէլ նահանգի եղերքը նշանաւոր Սոլովեան կղզիի աքսորավայրին մէջ։

Վերջերս մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Սոլովեաններու Ադրբէջանցի բանտարկեալներու վայրենի վերաբերումի ենթարկուած են։ Անոնք քանիցս հացադուլ հռչակած են բողոքելու համար իրենց դէմ հետապնդուած հակամարդկային քաղաքականութեան դէմ։ Իրենցպայմանները ընդունուելէ վերջ, հացադուլին վերջ տուած են, սակայն կրկին նոյն վարմունքին ենթակայ ըլլալով, այս անգամ իբրեւ վերջին միջոց «մահուան հացադուլ» հռչակած են։

Այս սարսափելի ինացադուլը տեւած է 20 օր. ատոր իետեւանքով նահատակուած է ազգային գործիչ եւ ուսուցիչ Մ. Ալտիւլղան»։ Հացադուլ հռչակող մնացեալ 46 գործիչներու վիճակին մասին մտատանջ ենք։ Ցաւով լսեցինք որ աքսորեալներէն ադրբէջանցի յայտնի տրնտեսագէտ Մէհմէտ Հասան Պահարլը խելագարած է այս վայրագութեանց հետեւանքով։

Այս վիճակին ենթարկուած բանտարկեալներու պահանջները հետեւեալներն էին.

1. Ձի/ենք ճանչնալ իբրեւ քաղաքական բանտարկեալ եւ իրենց հետ վարուիլ ինչպէս ուրիշ քաղաքական յանցաւորներու հետ.

2. Արտօնել որ իրենց մայրենի լեզուով նամակ գրեն իրենց ընտանիքներուն։

Մարդուս մազերը փուշ փուշ կ'ըլլան՝ պարզապէս երբ մտածուի թէ մեր այս խեղճ հայրենակիցները ի՛նչեր կը քաշեն խորհրդային գրաւման տակ, որպէսզի աչք աւնեն անօթի մեռնիլը՝ քանի մը պահանջներ ընդունիլ տալու համար։ Այս քաոսեցուցիչ չարչարանքներուն ենթարկուողները մէկ չէ, տասը չէ, հարիւր չէ. հազարաւորներ են։ Ասոնց մէջ բացի այն հայրենասէրներէն, որ բռնութեան, կեղեքումի եւ խոշտանգումի չդիմանալով բողոքի ձայն կը բարձրացնեն, կան նաեւ մեծ թիւով անմեղներ, որոնք երբեք չեն ուզեր ծախու հանել իրենց խիղճերը։ Ներկայիս օր չկայ որ բազմաթիւ ադրբէջանցի մտաւորականներ չբանտարկուին, չաքսորուին եւ չսպաննուին։

Աշխարհի հանրային կարծիքին առջեւ նողկանքով կը պարզենք այս վայրենի յարձակումները՝ ուղղուած պատմութեան մէջ առաջին անգամ հիմնուելիք թուրք եւ իսլամ հանրապետութեան մը դէմ, որ արդիական Եւրոպայի ժողովրդավարական բոլոր բնութիւնները գործադրելով, կը փաքէր արեւմտեան քաղաքակրթութեան հասնիլ։ Ձեր ոճրագործութեան կը յանձնենք քաղաքակրթութեան եւ ժողովրդավարութեան Թշնամիները։ Կողմէ արեւելեան ազգերի բարոյականութեան, ազգասիրութեան, մարդկային իրաւունքներու անձնական պաշտպանութեան եւ մարդկային իրաւունքներուն դէմ տրուած այս ուռածները, ու յանուն այդ ազգութեան ու մարդասիրութեան խնդրենք ձեր հիմնարկութիւնը — որոնք դարուս վսեմ մարդասիրական ըմբռնումներէն ուժ կ'առնեն — այս անգամ օգնել մեզ բարոյապէս եւ ձայնը բարձրացնել՝ ի նպաստ խեղճերուն։»

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ

ՀԱՑԿ. ՃԷՆ ԵՒ ԿԵՆՍՈՒՆԱԿ ՃՐՋԱՆ ՄԸ

ՔԷՍԱՊ.— ԻՆԸ ԳԻՒՂ, 3210 ԲՆԱԿԻՉ

Եւրոպայի մէջ շատեր անտեղեակ են Քէսապի գուտ հայկական շրջանին։ Կ'ուզեմ հոս, «Ցառաջ»ի միջոցաւ ծանօթացնել զայն։

Հիւսիսային Սուրիոյ մէջ, Որոնդէսի գետաբերանին ձախէն, գրեթէ եղերքէն սկսած կը բարձրանայ կասէոսը (Ճէպէլ-Ակրա), Սուրիոյ ամենաբարձր լեռը (*1800* մ.)։ Ալեքսանտրէթ ածճաքի, Անտիոք գաւառի շրջանին մէջ։ Այդ լերան ստորոտը բազմած է Քէսապը, գուտ հայաբնակ գիւղաքաղաք մը։ Ունի մօտ *12* քառ. քիլոմեդր տարածութիւն եւ կեդրոնէն զատ, ուրիշ *9* գարձեալ գուտ հայկական գիւղեր։ Քէսապի հիմը կը դրուի, քանի մը դարեր առաջ, ափ մը ընտանիքներու կողմէ, որոնք դատելով Քէսապի գաւառաբարբառէն, գաղթած ըլլալ կը թուին Զէյթունի կամ Սասունի կողմերէն։

Սահման.— Հիւսիսէն՝ Կասէոս լեռ, Հարաւէն՝ Ալէվիներու երկրի հիւս. սահմանագիծը, Արեւելքէն՝ Օրտու տաճկական մեծ գիւղը, ուր կը բնակին մաս մը Յոյներ (արաբախօս), Արեւմուտքէն Միջերկրական ծով։

Կլիմայ.— Բաւական բարեխառն կլիմայ մը ունի Քէսապ։ Թէեւ լեռնային դիրքով, բայց ծովին բաւական մօտ ըլլալով, շատ ցուրտ չըներ։ (Քէսապ կը գտնուի մօտաւորապէս *500* մեդր բարձրութեան վրայ։) Ամրան Սուրիոյ գրեթէ բոլոր քաղաքներէն օդափոխութեան կուգան Սուրիոյ հայութեան համար օդափոխութեան ամենայարմար վայրն է։

Շող.— Իբրեւ լեռնային, չունի հողային զոհացուցիչ տարածութիւն։ Հոդը բաւական բարեբեր է։ Կը մշակուին արմտիք, բանջարեղէն, ծխախոտ, գանազան պտղատու ծառեր եւ մասնաւորապէս թզենին ու թթենին, որ մեծ արդիւնաբերութիւն ունին։ Բուսականօրէն բաւական հարուստ ըլլալով շրջանը, կը բուծանուին իբր մեղուներ (արաբախօս), Արեւմուտքէն Միջերկրական ծով։

Կլիմայ.— Բաւական բարեխառն կլիմայ մը ունի Քէսապ։ Թէեւ լեռնային դիրքով, բայց ծովին բաւական մօտ ըլլալով, շատ ցուրտ չըներ։ (Քէսապ կը գտնուի մօտաւորապէս *500* մեդր բարձրութեան վրայ։) Ամրան Սուրիոյ գրեթէ բոլոր քաղաքներէն օդափոխութեան կուգան Սուրիոյ հայութեան համար օդափոխութեան ամենայարմար վայրն է։

Շող.— Իբրեւ լեռնային, չունի հողային զոհացուցիչ տարածութիւն։ Հոդը բաւական բարեբեր է։ Կը մշակուին արմտիք, բանջարեղէն, ծխախոտ, գանազան պտղատու ծառեր եւ մասնաւորապէս թզենին ու թթենին, որ մեծ արդիւնաբերութիւն ունին։ Բուսականօրէն բաւական հարուստ ըլլալով շրջանը, կը բուծանուին իբր մեղուներ, ոչխարներ, մասնաւորաբար այծն ու կովը։

Հիւսիսային Սուրիոյ մէջ, Որոնդէսի գետաբերանին ձախէն, գրեթէ եղերքէն սկսած կը բարձրանայ կասէոսը (Ճէպէլ-Ակրա), Սուրիոյ ամենաբարձր լեռը (*1800* մ.)։ Ալեքսանտրէթ ածճաքի, Անտիոք գաւառի շրջանին մէջ։ Այդ լերան ստորոտը բազմած է Քէսապը, գուտ հայաբնակ գիւղաքաղաք մը։ Ունի մօտ *12* քառ. քիլոմեդր տարածութիւն եւ կեդրոնէն զատ, ուրիշ *9* գարձեալ գուտ հայկական գիւղեր։ Քէսապի հիմը կը դրուի, քանի մը դարեր առաջ, ափ մը ընտանիքներու կողմէ, որոնք դատելով Քէսապի գաւառաբարբառէն, գաղթած ըլլալ կը թուին Զէյթունի կամ Սասունի կողմերէն։

Սահման.— Հիւսիսէն՝ Կասէոս լեռ, Հարաւէն՝ Ալէվիներու երկրի հիւս. սահմանագիծը, Արեւելքէն՝ Օրտու տաճկական մեծ գիւղը, ուր կը բնակին մաս մը Յոյներ (արաբախօս), Արեւմուտքէն Միջերկրական ծով։

Կլիմայ.— Բաւական բարեխառն կլիմայ մը ունի Քէսապ։ Թէեւ լեռնային դիրքով, բայց ծովին բաւական մօտ ըլլալով, շատ ցուրտ չըներ։ (Քէսապ կը գտնուի մօտաւորապէս *500* մեդր բարձրութեան վրայ։) Ամրան Սուրիոյ գրեթէ բոլոր քաղաքներէն օդափոխութեան կուգան Սուրիոյ հայութեան համար օդափոխութեան ամենայարմար վայրն է։

Շող.— Իբրեւ լեռնային, չունի հողային զոհացուցիչ տարածութիւն։ Հոդը բաւական բարեբեր է։ Կը մշակուին արմտիք, բանջարեղէն, ծխախոտ, գանազան պտղատու ծառեր եւ մասնաւորապէս թզենին ու թթենին, որ մեծ արդիւնաբերութիւն ունին։ Բուսականօրէն բաւական հարուստ ըլլալով շրջանը, կը բուծանուին իբր մեղուներ, ոչխարներ, մասնաւորաբար այծն ու կովը։

Ջրեր.— Ամենամեծ գետը Քէսապի շրջանին մէջ է Ճէնճէն, որուն կից մեհեանի մը մասունքի մը ժամուտի մը կ'հսափուլ չունի դեռ կանգուն կը մնայ։ Ինչպէս վիլայեթակներէն յաճախ գտնուած են մեհենական հին ոճի անօթներ ու զանազան առարկաներ արծաթէ կամ պղինձէ հին դրամներ եւայլն։ Այս վայրը Քէսապցիներու համար ուխտավայր դարձած է։ Ամէն տարի, Վարդավառին, ժողովուրդը ուխտի կ'երթայ հոն, ուր պատարագ կը մատուցուի եւ խրախճանքներ կը սարքուին։

Կառավարութիւն.— Քէսապ «միւտիրլիք» է։ Իբր կառավարական պաշտօնեաներ նստին գիւղապետ մը ու ժանդարմ մը։ Գիւղապետը ի վեր կառավարական բոլոր պաշտօնեաները Հայերէն բաղկանան։

Ժողովուրդը.— Քէսապի ժողովուրդը ընդհ. առեւտրով քաշ, գործունեայ եւ շատ ուսումնասէր է։ Գրեթէ իւրաքանչիւր ընտանիք ունի շատ քիչ չափով սեփական հողին հիւ այս վերջինին եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ իր ունեցած հարազատներու նիւթական նպաստին, Քէսապի ժողովուրդը մեծամասնութեամբ դարձած ինքնաբաւ եւ մէկ մասն ալ բեկեցիկ։

Ընդհանուր պատերազմէն տարագրութենէն անմասն մնաց նաեւ այս ժողովուրդը։ Բանի քշուեցաւ մինչեւ Փարիզ, Սայիտ ու Սուրիոյ խորերը։ Այդ վայրերու մէջ է որ կորսնցուց իր մօտ երեք չորրորդը։ Տարագրութենէ վերադարձողները տեսան իրենց աւանն ու դաշտերը գրեթէ աւերակ ու գերեզմանայինն։ Ճիւաղ թուրքը արիւնոտ ձեռքերով իր կորնչիչ դերը հոս ալ կատարած էր։ Բայց ժողովուրդը գլխաւորութեամբ Դաշնակցական երիտասարդութեան, իր վրէժը լուծելով խուճապի մատնելով հարիւրաւոր Օրտու թրքական մեծ դիւղերը։

Քէսապի ժողովուրդն ալ գրեթէ մէկ մասնիկը հայ շինական ժողովուրդին, լծուեցաւ ամէն ծագործ աշխատանքի ու դարձեալ չէնցուց իր հնամեայ արտերն ու գիւղերը։ Ան մինչեւիսկ Լիբանանի եւ բլուրներու վրայ մինչեւ կէսի հողեր ստեղծեց, ու այժմ հանգիստ ու խաղաղ կեանք մը կը վարէ։ Քէսապի երիտասարդութիւնն ալ իր բեղուն եռանդը կատարեալ կերպով տրամադրեց՝ մասնակցելով կամաւորական շարժումներուն, Արարատեան հակատամարտին եւլն։ Ժողովուրդը իր ծոցէն դուրս է տուել

YSU

...մը բժիշկներ, ինչպէս եւ ...ազգասէր երկրաչափներ, ...ատնտեսներ, ճարտարա...ներ, ուսուցիչներ եւ ֆէ...ներ,

...ողովուրդը կը պահէ այն ...կան աւանդութիւնները, ...ը իրեն յանօթ են։ Հետզ...կը թօթափէ գիւղացիա...տգեղութիւնները (գեղեց...իններ ալ կան) եւ կը մտնէ ...ուլի մէջ։

...տեսական։— Մշակելի հո... ...սակաւութեան պատճա... արդիւնաբերութիւնը չի ...ցներ ժողովուրդի պէտ...

Ամենաշատ մշակուած է թթենին, որուն շնորհիւ ...մաբուծութիւնը բաւական ...լ գացած է. գրեթէ ամէն ..., գարնան շերամաբուծու...մը կը զբաղի։ միայն պատ...ուած խոզակն է որ կ'ար...էն։ Մեծ տեղ կը գրաւէ ...դափնիի մշակութիւնը, ...ր պտուղէն կը պատրաս...ձէթ մը, որ կը գործածուի ...ի շինութեան մէջ։ Այս ...ը աւելի յարգի է քան ձի...ղտուղի ձէթը։ Ուրեմն նիւ...ան հասոյթի գլխաւոր աղ...ներն են ընդհանրապէս ...նիի, դափնիի եւ ձմախոտի ...ութիւնը։

...ողովուրդը կը զբաղի մանր ...տուրով, արհեստով եւ հո...րթութեամբ։

...ւսապի շրջանի գիւղերը.— ...էս ըսինք, Քէսապ իր շրջա...մէջ ունի 9 գիւղեր, բոլորն ...ւտ հայաբնակ.—

...ալատուրան, որուն տուները ...երկրականի մօտ, ամբողջ ...տի մը երկայնքին ցան ու ...տարածուած են։ Իր մէջ կը ...ւէ մօտ 170 ընտանիքներ՝ ...անդամներով։ Հայ լուսա... ...կան ու հայ բողոքական ...այնքները ունին իրենց ե... ...ցին ու դպրոց։ Այս գիւղին ...է որ մօտաւորապէս կը ...ուի ձմախոտն ու դափնին։

...ընարճըգ.— Ունի 40 ընտա... ...մօտաւորապէս 200 անձե... ...հայ լուս. եւ հայ կաթոլիկ ...այնքները ունին իրենց տար... ...ան գպրոցները, կանոնաւէտ ...ելի ու ջրառատ վայր մը։ ...եւ-Աղբիւր.— Իր մէջ կը ...ուէ 40 ընտանիքներ՝ մօտ ... անձերով։ Նախնական դպ... ...ներ ունին հայ լուսաւորչա... ...եւ բողոքական համայնք...

...էօրքիւնէ.— Ունի 27 ըն... ...իքներ 135 անձերով, մէկ ...րական դպրոց և բողոքա... ...ժողովարան մը։

...ուզ Աղաճ.— կը հաշուէ 11 ...անիք 60 անձերով. զուտ ...աւորչական գիւղ մը· ունի ...րական վարժարան մը։

...քիզ-Օլուք.— 20 ընտանիք ...անձերով· ունի մէկ նախ... ...ն վարժարան եւ բո... ...կան ժողովարան մը։

...րքի-Գեղ.— 17 ընտանիք ...անձերով, հայ լուսաւոր... չականները ունին իրենց նախ... նական վարժարանը։

Զագալճրգ.— Ունի 8 ընտանիքներ 40 անձերով եւ մէկ մանկապարտէզ։

Պայօրդ.— 6 ընտանիքներէ եւ 30 անձերէ բաղկացած պզտիկ լուսաւորչական գիւղ մը։

Ահաւասիկ գիւղերու հարեւանցի պատկերը։ Հոս դուրս կը թողունք պաղճաղաճ գիւղը (հայաբնակ, բայց դժբախտաբար մեծ մասը թրքախօս) այն պատճառով միայն որ կը գտնուի Ալէվիներու հողամասին վրայ։ Գիւղերու ընդհանուր բնակչութեան թիւն է 1710։ իսկ կեդրոն Քէսապն ալ կը հաշուէ մօտաւորապէս 300 ընտանիքներ 1500 անձերով։ Ուրեմն ամբողջ շրջանի հայութեան թիւն է 3210. իսկ արտասահման գտնուող Քէսապցիներու թիւն ալ առնելով, կ'ունենանք մօտ 4000ի հասնող Քէսապցի ժողովուրդ մը։ Պատերազմէն առաջ բնակչութեան թիւն էր մօտ 10.000։ Դժբախտաբար այս վերջին տարիներուն մէջ բաւական թիւով Հարաւային Ամերիկա մեկնողներ եղան, իրենց բախտը հեռաւոր անհարազատ ափերու վրայ ոգրոնելու։

Կրթական.— Քէսապ ունի չորս կրթական հաստատութիւններ.— Ազգ. Սահակեան վարժարանը իր մանկապարտէզի բաժինով միասին մօտ 110 աշակերտ (երկսեռ) և 6 կրթական պաշտօնեաներ. Հայ բողոքականներու վարժարանը, 6 կրթական պաշտօնեաներ եւ մօտաւորապէս 90 աշակերտ (երկսեռ). Հայ կաթոլիկ Լատին Միացեալ վարժարանը՝ 60 աշակերտ, 5 կրթական պաշտօնեաներով։ Քէսապի Ուսումնասիրաց ընկերութեան երկրորդական վարժարանը ունի 40 աշակերտներ՝ չորս կրթական պաշտօնեաներով։ Այս առաջին միջնակարգ հայ վարժարանն է Մուրիոյ մէջ։

Ուրեմն Քէսապի ուսուցչութեան թիւն է 21, իսկ աշակերտութեան՝ 300. ամբողջ շրջանին մէջ, կեդրոն Քէսապն ալ հաշուի առնելով, կ'ունենանք 15 կրթական հաստատութիւններ, 35 պաշտօնէութիւն եւ 670 աշակերտութիւն։ Կը տեսնուի որ ամբողջ Քէսապի շրջանը դպրոցներու ցանցով մը պատուած է։ Կը հետեւի թէ Քէսապ հանդէս պիտի բերէ հայեցի դաստիարակութեամբ կրթուած եւ զարգացած սերունդ մը։

Կազմակերպութիւններ.— Քէսապի մէջ միայն մէկ քաղաքական կուսակցութիւնը կայ, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, որ գնահատելի գործունէութիւն մը ունեցած է իր շրջանին մէջ, եւ որուն շարքերը հետզհետէ կը ստուարանան։ Իր կազմով կոմիտէութիւն է եւ Գալատուրան գիւղին մէջ ունի ենթակոմիտէութիւն մը։ Հոս Դաշնակցութիւնը ունի մօտ քառորդ դարու կեանք մը։

Քէսապի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնը.— Ասկէ 20 տարի առաջ, Քէսապի մէջ հիմը կը դրուի այս ընկերութեան, նպատակ ունենալով հիմնել երկրորդական վարժարան մը, որով կարենայ ապագայ սերունդին բարձրագոյն կրթութիւն տալ։ Ժողովուրդը շատ ուսումնասէր ըլլալով, կը բոլորուի ընկերութեան շուրջ, որպէսզի աւելի կուռ կազմակերպութիւն մը դառնայ եւ շուտով իր նպատակին հասնի։ Դժբախտաբար ընկերութիւնը իր նպատակին կը հասնի շատ ուշ, ընդհ. պատերազմի առաջ բերած դժբախտութեանց ու աղէտներու պատճառով։ կը բանայ իր վարժարանը 1924ին վարձու շէնքի մը մէջ, իսկ 1929ին իր սեփական հողին վրայ կը բարձրացնէ իր փառաւոր սեփական շէնքը, որուն գոյութիւնը վաւերացուած է Մուրիոյ եւ Լիբանանի մարզպանութեան կողմէ։ Ընկերութիւնը կը հաշուէ 200 անդամներ միայն Քէսապի շրջանին մէջ։ Տեղին վրայ ունի նաեւ Տիկնանց մասնաճիւղը 40-45 անդամուհիներով։ Մասնաճիւղեր ունի նաեւ Միացեալ Նահանգներու մէջ մօտ 150 անդամներով։ Ուրեմն 400 անդամներէ բաղկացած կուռ ընկերութիւն մը։ Իր հասոյթի աղբիւրները կը կազմեն անդամավճարները, ներկայացումներ, վիճակահանութիւններ իր սեփական ագարակին եկամուտը։

Դաշնակցութիւնն ու Ուսումն. ընկերութիւնը, այս ժողովուրդին կեանքի ուղն ու ծուծը կազմելի է համարել։

Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութիւն.— Հիմնուած է 1925ին, նպատակ ունենալով զարկ տալ Քէսապի պատանեկութեան մտային, ֆիզիքական եւ բարոյական զարգացումին։ Անդամներու թիւը կը հասնի 50ի։ կը կազմակերպէ ընկերական եւ դասախօսական ժողովներ, կուտայ հանդէս-երեկոյթներ եւ ներկայացումներ։ Իր տրամադրութեան տակն է Դաշնակցութեան ժողովրդային գրադարան-ընթերցասրահի գեղեցիկ շէնքը, որուն հիմնադիրն է Ամերիկացի միսիոնարուհի Միս Զէմպըրս (Դաշնակցական)։ Գալատուրանի մէջ ալ Պատ. Միութիւն մը կայ։

Ուսանողական Միութիւն.— Հիմնուած է 1928ի դեկտեմբերին, նպատակ ունենալով զարկ տալ մտային, գիտական ու գեղարուեստական շարժումին՝ ուսանողներու մէջ։ Ունի 35 անդամներ։ Ահա ընդհանուր պատկերը Քէսապի — այս փոքրիկ հարնոցին։

ՄԱՍԻՍ ՊՕՂԻԿԵԱՆ

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

16 ԴՊՐՈՑ, 2323 ԱՇԱԿԵՐՏ

Լիբանանի Ուսումնական Խորհուրդը ընդհանուր քննութենէ մը յետոյ պատրաստեց կրթական նոր ծրագիր մը։

Կուտանք այդ ծրագրին գլխաւոր կէտերը.

1— Մեր դպրոցներու ընդհանուր կացութիւնը ըմբռնելու համար, Ուսումն. Խորհուրդը մասնաւոր հարցարաններով կազմած է վիճակագրյց մը, որ ցոյց կուտայ նախակրթարաններուն տեղը, հիմնարկութեան թուականը, շէնքին բաժանումները, առողջապահական պայմանները, աշակերտներուն թիւը, ուսուցիչներուն թիւը, այս վերջիններուն ուսման աստիճանը, ստացած ուռճիկը, եւլն։

Այս հարցարանը ղրկուեցաւ նաեւ Սուրիոյ վարժարաններուն հողաբարձութեան։ Դժբախտաբար հայ-կաթոլիկ պատրիարքարանը մերժեց պատասխանել։ Հայ Բողոքականները սիրով պատասխանեցին։

Այսպէս, Ուսումն. Խորհուրդը այսօր ունի Լիբանանի հայ վարժարաններուն կատարեալ վիճակագրյցը, որուն համաձայն 16 մանկապարտէզներու եւ նախակրթարաններու մէջ կ'ուսանին աւելի քան 2323 երկսեռ աշակերտներ։ Ասոնց տարեկան ծախքը կը հասնի մօտաւորապէս 26,266 սուրիական ոսկիի, եւ կրթական պիտճէին բացը կը հասնի տարեկան 6 հազար ոսկիի։

2— Դարձեալ, նկատի ունենալով որ Լիբանանի դպրոցները չունին իրենց կրթական ծրագիրը եւ կը հետեւին պոլսոյ կրթական ծրագրին, որ չէր համապատասխաներ միջավայրին, եւնկատի ունենալով որ տեղւոյն պետական վարժարանները կը հետեւէին ֆրանսական կրթական ծրագրին, ուսումնական Խորհուրդը իր ծրագիրը կազմեց համաձայն ֆրանսական նոր վկայականները, եւ կազմուեցաւ 87 ուսուցիչ-ուսուցչուհիներու ցանկ մը։ Թոլոր այն ուսուցիչները, որոնք վկայուած էին պոլսոյ Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ, կամ երկրորդական վարժարան մը վկայական մը ունէին, կամ իրենց գրական ու գիտական աշխատութիւններով հեղինակութիւն կը վայելէին, վերարտօնութիւն ստացան պաշտօնավարելու։ Անոնք, որ այս պայմանները չկրցան լրացնել, պիտի ձգան մինչեւ տարուան վերջը, երբ քննութիւն մը պիտի անցընեն։ Ուսուցիչները պիտի ուղեւորուին աստիճանաւորում մը, եւ ուռճիկները պիտի տրուին համաձայն այդ աստիճանաւորումին։

4— Մասնաւոր յանձնաժողով մը պիտի քննէ եւ ղեկ գործածուած դասագիրքերը, որոնք շատ գոյնզգոյն են։

5— Որոշած է ուժ տալ արաբերէնի եւ ֆրանսերէնի։

300 ԿԻՆ ԵԻ ԱՂՋԻԿ ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

Մարզուանէն Բրաբիոն կիւրեղեան, 28 հոկտ. 1929 թուակիր նամակով մը կը գրէ «կոչնակ»ին.

— Ես այժմ Մարզուանի ամէն բանն եմ, ուսուցիչ, խորհրդական, քարոզիչ, տերտեր, կառավարական գործերը տեսնող եւն։

Մեր ծերանոցը հիմա միայն եօթը հատ ծերեր կան եւ քաղաքին մէջ երեք հարիւրի մօտ կիներ, որբեր եւ աղջիկներ։ վերջերս մեր մանչ եւ աղջիկ որբերէն երկուքը ես անմիջապէս իմ ձեռքովս ամուսնացուցի իրարու հետ, հայերէն աղօթքով եւ օրհնութեամբ։

Շատ աղքատներ, կարօտեալներ եւ աղաչողներ կան, բայց ծերանոցը ընդունելու ոչ մէկ նիւթական միջոց ունինք։ Ծերանոցը մինչեւ հիմա ապրեցաւ մեծցաւ մասամբ տեղական նպաստներով, տարին անգամ մըն ալ Հաճի գիւղէն ուտելիք կը ղրկեն։ Մինչեւ հիմա բնաւ անօթի չմնացինք։ Արդեօք Ամերիկայի մէջ ալ չե՞ն գտնուիր բարեսիրտ բարեկամներ որ հաճին պզտիկ չափով օգնելու մեր խեղճ անկեղծոցին։

Ամէն կիրակի առաւօտ ծերանոցը հայ քրիստոնէական պաշտամունք կ'ունենանք։ Ամերիկացի մը կուգայ «օրկ» նուագելու, 30—40 ունկնդիրներ կ'ունենանք։ Երկու եկեղեցիները միացուցած ենք. ես կը կարգամ երեւելի քարոզիչներու քարոզները կ'երգենք մեր գաղտրիկ շարականները։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա Զ Դ

ՎԱՆԱՆ, 17 Փետր.— Իդիտութիւն վանանի եւ շրջակայից հայ հասարակութեան, կը ծանուցանենք թէ տեղւոյս երկրորդ Ազգ. վարչութեան շրջանը լրացած ըլլալով, ընտրողական յանձնախումբը նոր ընտրութեան ձեռնարկեց։

Ընտրողական յանձնախումբը հրաւիրելով քաղաքական երեք կուսակցութեանց եւ Հայրենակցական եւ այլ միութեանց երկուական լիազօրները, յունուար 2ին ժողով մը գումարեց, նախագահութեամբ Պ. Յովհ. Քէշիշեանի եւ ատենադպրութեամբ Պ. Յակոբ Չէքէմեանի։ Ներկայ էին երեք կուսակցութեանց ներկայացուցիչները, եւ հրաւիրեալ 10 այլ միութեանց օրթին ներկայացուցիչները, իսկ երեք միութեանց ներկայացուցիչները կը բացակայէին։ Իւրաքանչիւր ներկայացուցիչի խօսք տրուեցաւ։

Ժողովը նկատի առաւ դադարութիւս մէկ տարուան խաղաղ վիճակը, եւ նոր պայքար չստեղծելու համար, միաձայնութեամբ որոշեց նշանակովի խառն Ազգային մարմին մը ընտրել հետեւեալ հիման վրայ.— Երեք քաղաքական կուսակցութիւններէն մէկ մէկ ներկայացուցիչ, իսկ մնացեալը անկախներէ. ընտրուեցան Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Պետրոս Մանուկեանատենապետ. Անկախներ՝ Արսէն Թադէոսեան ատենադպիր, Յակոբ Կօշկակարեան՝ փոխ-ատենադպիր, Ենովք Տէր Սարգիսեան՝ գանձապահ, Յակոբ Մարգարեան՝ դանձապահ, Հ. Յ. Դաշն. Խորէն Շամախեան՝ խորհրդական։

Ռ. Ազատական կուսակցութիւնը Տէր Պսակ քահանային ուղղուած 12 յունուար թուակիր նամակով մը կ'առարկէր թէ յունուար 2ի ժողովին մէջ իր ներկայացուցչին խօսք չէ տրուած, այդ պատճառաւ ներկայացուցիչ չղրկեց։

Յետ այսու կրօնական եւ ազգային մեզ վերաբերեալ ո՛ր և է գործի համար պէտք է չորս օր առաջ դիմել Ազգ. վարչութեանս ատենապետ Պ. Պ. Մանուկեանի, Rue Bouffier 24, Valence. Դրամական առաքումները Գանձապահ Պ. Յակոբ Մարգարեանի՝ 1 Rue Pelleterie։

Հայրենակիցնե՛ր, Ազգ. վարչութիւնս պէտք եղած չափով կ'աշխատի այս տարեշրջանին իսկ դպրոց մը ունենալ, եկեղեցւոյ հետ զուգընթաց ու այդ գործը գլուխ հանելու համար ի հարկէ կը կարօտի նիւթական օգնութեան։

Գաղութիս անխտիր աշակցութեամբն է որ պիտի կարենանք մեզ յանձնուած գործը գլուխ հանել։

Ազգ. վարչութիւնս հրապարակաւ կը յայտարարէ թէ այն գրութիւնները որոնք թերթերու մէջ լոյս կը տեսնեն առանց իր կնիքին, պիտի համարուին անվաւեր։

Ի դիմաց Հայ Ազգ. Միութեան եւ Հոգաբարձութեան

(կնիք)

ԵԻ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ

Եւ Փրիսիլա պարզապէս չէր կրնար Հանգուրժել տկարամիտ... Ըրդարեւ իր աչքերը ծովուն էին, գիղեցիկ, բայց անճա... Նաւազներու համար վտան... որ, եւ ծովուն պէս չէին ուզեր ...ենալ ոեւէ գնով, այլ դի... անգամ դուրս կը նետէին քու քերուդ փրթորկալից ամայի ...րուն վրայ։

Քանի՛ քանի անգամներ կը ...աքէի անոր մօրը տունը երանոր կերպարանքէն շող մը ...ու յոյսով, որովհետեւ աշ... մէջ մեզի համար ամէնական բանն է ինքզինքիս ...րելը։ Բայց շատ քիչ անգամ ...ըլլար, եւ Հոն եղած ատենն ...մէ կը տեսնէի միայն իր ...եմքը, իր քովնտի գիծը, իր ...անփոյթ աղուորութեան անգքը անծանօթէն անծանօթ— այն անծանօթներ՝ որոնք մոգական մարզերու կը փոխարկուին կը դիւթո ին անոնցմէ դուրս եղողին կողմէ։ կամ գուցէ լսէի իր ձայնը, շուտիկ, հատկլած ձայնը, սիկրէթներէն փոքր ինչ խպոտ, մէկու մը հետ հեռաձայնով խօսած ատեն եւ Հոս նախընթերել կամ Հոն ճաշել կարգադրած ատեն, ինչ որ անհամ ու անհոտ կը դարձնէր այդ պահերուն իմ առջեւ Հանուելիք ոեւէ կերակուր։ Բայց քա՛ղ մը ախորժակիս վերեւ։

Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, կեանքը լոկ ճեղքերէ ու հարուածներէ չի կազմուիր բոլորովին, ինչպէս ըսի ասկից առաջ եւ դարձեալ կ'ըսեմ, որովհետեւ մինէ ամէնքս ալ քալելութեան պէտք չունի՞նք յաղթելու համար։ Եւ այսպէս, Ֆիքրոյ Սքուարի հաւաքոյթէն վերջ ուր խենդութիւն մը կար օդին մէջ, հոս հիմա միասին կը ճաշէինք փրիսիլա Րիվըրս եւ ես։ Նուաստութեան խորունկ փոսերը գլխիվայր ուժասպառ անկումէ մը ազատարարի պէտք չունէի դեռ։ Ան ինծի չէր Հաւներ— ասիկա Հասկցուած էր։ Ասկէց զատ կարգացած էր իմ քանի մը վէպերս «Նիւ Էյճ»ի եւ «Ինկլիշ Րըվիւ»ի մէջ, եւ անոնց ալ չէր Հաւնած։ Հարցուց ինծի թէ ինչո՞ւ «Հանդարտ» բան մը չեմ գրեր։ Ո՛չ, չէր Հաւներ գրածներուս, ո՛չ միտքիս, ոչ ալ Հագուստներուս։ Մէկ խօսքով, գիշերային Հաւաքավայրի յաճախորդ տիպար մը կը տեսնէր իմ մէջս։

Ասիկա ցաւ պատճառեց։ Ասիկա խայթեց։ քարտզրի Հաւկիթներ քշելով առջեւը, խնդրեցի որ միտքը բացատրէր։

— Դիւրաբորբոք (flash) է՛ք, ըսաւ։

— Ըրժանթինցի՞ մը պէս։

— Կեղծ Ըրժանթինցի մը, ըսաւ։

Պ. Շթուգի աչքը տեսնելով, ապաստանեցայ այդ պատուական ճաշարանապետին խօսակցութեան, որովհետեւ երիտասարդներուն Հանդէպ իր բարութիւնը կը Հաւասարէր միմիայն դեռատի կիներու Հանդէպ իր լուրջ եւ ծանրաբարոյ ընթացքին. Հազուագիւտ գիծ մը ժողովրդային ճաշարանապետի մը մէջ, եւ գիծ մը՝ որ Մոնթ Էճըլ ճաշարանը նշանաւոր ըրած է ո՛չ միայն իր կերակուրներուն, այլ նաեւ իր համակրելի մթնոլորտին համար. առաջինը փորձով գիտեմ, եւ երկրորդը յատուկ է ճաշարանին վիէննացի հիմնադրին Պ. Մաքսիմիլիէն Շթուցի Հանճարին։

— Ի՞նչպէս է՛ք, այսօր, Պ. Շթուց։

— Միշտ լաւ՝ երբ տեսնեմ ձեզ, պարոն։

—Պ. Շթուց, ըսաւ փրիսիլա, Հռենոսեան գինի պիտի ունենա՞նք արդեօք։

— Լիպֆրաումիլխ (կուսական կաթ) համը պիտի նայիք, ծիծաղելով Րիվըրս կը վստահեցնէ ձեզ որ Հրեշտակներուն երգելը պիտի լսէք։

Պ. Շթուգի Հրեշտակներուն մտիկ ընելով, սիրտ առի եւ ըսի փրիսիլային.

— Դուք մակերեսէն վար չէք նայիր։ Ձեր ծնունդին եւ պատմական զուգորդութիւններուն առաւելութեանց մէջ ապահովուած— մէկ խօսքով ձեր գետինին վրայ Հաստատուն— չէք բարեՀաճիր Հասկնալ թէ ինծի պէս մարդ մը, որ բնաւ գետին չունի, պարտաւորուած է դրոշմ մը ունենալ ոեւէ կերպով։

— Ինչո՞ւ, ըսաւ փրիսիլա։

Պ. Շթուցի Հրեշտակներուն երգին մէջ այս ընդմիջումը խեղդելով, չարունակեցի.— «Նայեցէ՛ք Ցիգրայէլիին։ Ան մինէ ամէն կերպով, բոլորվին «Հանգա՞րտ» էր մակերեսին վրայ։ Բայց ի՞նչ է արդէն մակերեսը։ պէտք է տակը քննել»։

— Քննելով, ըսաւ, կը տեսնեմ թէ դուք դիւրավառ (flash) պատմուածք կը գրէք։

Ըսաւ ու գնդուեցաւ։ քարտզրի վերջին Հաւկիթին ետեւը ծածկուելով՝ սպասեցի գործին առնելիք վիճակին։

— Բայց չէի գիտեր թէ Հայաստանի պատմութիւն գրելու վրայ էիք։ Ի՞նչ ալ լաւ բան։

— Վրան խօսուելիք բան մը չէ։ Գալով գժուարութիւններուն, անյաղթելի են։

— Գրեթէ ձեր բովանդակ ժամանակը Բրիտանական թանգարա՞նը կ'անցընէք, կ'ենթադրեմ։

ՄԱՑԵԼԻ ԱՐԼԷՆ։

Թարգմ. ԵՏՃՆ

Խորհրդաւոր գողը փրոֆէսէօրի աշխատանոցէն վերցուցած է լանսոսկիի պարկուճներ եւ Թիթեղեայ տուփի մը մէջ գտնուած մանրուք դրամներ։ Աւարին գումարը կը հասնի 12 - 15,000 ֆրանքի։ Գողը խառնշտկած է նաեւ թուղթերը։

Առաջին անգամն է որ փասթէօրեան հաստատութեան մէջ այսպիսի գողութիւն մը կը կատարուի։ Այս դէպքը մասնաւոր ուշադրութիւն չպիտի գրաւէր, եթէ փրոֆէսէօրին աշխատանոցին մէջ սեղանի մը վրայ չգտնուէր Ալմազեանի խնդրին թուղթերը։ Փրոֆէսէօրին աշխատանոցը կը գտնուի կենսախոսական քիմիաբանութեան շէնքին գետնայարկը եւ ապակեայ դուռով մը կը բացուի գլխաւոր աշխատանոցին վրայ։ Գողը, որ շատ ծանօթ պէտք է եղած ըլլայ այդ հաստատութեան գործերուն, մեծ աշխատանոցին դուռը բացած է նման բանալիով մը, իսկ փրոֆէսէօրին դուռը՝ կեղծ բանալիով։ Ետքը գզրոցներէն վեցը բացած է մկրատով մը։ Զգուշացած է ելեկտրական լոյսերը վառել՝ գիշերապահներու ուշադրութիւնը չհրաւիրելու համար։

Կիրակի առաւօտ աշխատանոց վերադարձին՝ փրոֆէսէօրը անմիջապէս նկատեց գողութիւնը եւ լուր տուաւ հաստատութեան տնօրէն Փրոֆ. Ռուի։ Երկուշաբթի առտու դատական ոստիկանութեան պաշտօնեաները հասնելով քննութիւն կատարեցին։ Գտան բազմաթիւ հետքեր՝ ոտքի եւ ձեռքի, որոնց օրինակր առին։

Փրոֆէսէօր Պէրթրան լրագրողի մը յայտարարեց թէ՝ գողը բան մը չէ կրցած հասկնալ այն գանազան թուղթերէն, որոնք հիմը պիտի կազմէին Ալմազեանի խնդրին շուրջ իր կազմելիք տեղեկագրին, այնպէս որ ո՛չ մէկ վնաս կարելի եղած է հասցնել այս ուղղութեամբ։ Փրոֆէսէօրը երեքշաբթի իրիկուն Պ. Մաթիֆասի ներկայացուց իր տեղեկագիրը, որ, ինչպէս ըսինք, չի հաստատեր Պ. Ամիի բոլոր եզրակացութիւնները։ Յիշեալ տեղեկագիրը այսօր պիտի հաղորդուի Ալմազեանի եւ բովանդակութիւնը պիտի հրատարակուի թերթերու մէջ։

Լոնտոնի խորհրդաժողովը

Բանակցութիւնները կը շարունակուին Լոնտոնի մէջ՝ իւրաքանչիւր պետութեան բաժինը որոշելու համար։ Ֆրանսայի նախարարական տագնապին հետեւանքով, առայժմ ֆրանս. պատուիրակութիւնը վերապահ դիրք բռնած է։ Ծովային նախարար ժորժ Լէյկ եւ տը Ֆլէօրիօ երեքշաբթի օր Անգլիոյ վարչապետին ժամ երթալով յայտնեցին թէ Ֆրանսա կը փափաքի սերտիւ գործակցիլ խորհրդաժողովի յաջողութեան համար, սակայն ստիպուած են սպասել տագնապին ելքին։ Մաքտոնըլտ իր համակրանքը յայտնեց Թարտիէօի եւ Պրիանի հանդէպ, ու աւելցուց թէ ներկայիս բանակցութիւնները կը շարունակուին միւս պատուիրակութեանց միջեւ, եւ ֆրանս. պատուիրակութիւնը կանոնաւորաբար տեղեակ կը պահուի անոնց արդիւնքէն։

Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒԶԷ ԻՏԱԼԻԱ

Լոնտոնի մէջ օրուան խնդիրն է Իտալիոյ պահանջը։ Ինչպէս յայտնի է, Իտալացիները կը պահանջեն որ Միջերկրականի մէջ Ֆրանսայի հաւասար նաւային ուժ ունենան։ Իտալիոյ գլխաւոր պատուիրակ Կրանտի տակաւին չէ հաղորդած իր ծանուցագիրը՝ իտալական պահանջներու մասին։ Հեռագրի մը համաձայն, կը կարծուի թէ իրրեւ ամբողջական տարողութիւն, Իտալիա կ'ուզէ ունենալ 400,000 թոն։ Ֆրանսա պահանջած էր 724,000 թոն։ Կ'ըսուի սակայն թէ Անգլիա տրամադիր է 400,000էն աւելի չտալ Ֆրանսայի, որովհետեւ կ'ուզէ որ Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միացեալ ուժերէն աւելի զօրաւոր ըլլայ իր նաւատորմը։

Զօր. կուտեպովի գաղտնիքը

Հարցաքննիչ դատաւոր Տըլալէ երեքշաբթի օր Ռուսլէ փոդոցին առջեւ կրկնել տուաւ Զօր. Կուտեպովի առեւանգման պարագաները, համաձայն հիւանդանոցի ծառայ Արթիւր Շեթայնմէցի ցուցմունքներուն։ «Զօրավար»ը բռնելն ու ինքնաշարժին մէջ դնելը տեւեց 40 երկվայրկեան միայն։ Դատաւորը հիւանդանոցի պատուհանէն հետեւեցաւ գործողութեան։

**** Տեղեկութիւն տրուած ըլլալով որ զօրավարը 150,000 ֆրանք ունէր Յուրիխի Պանք Ֆէտէրալին մէջ, դատաւոր Տէլալէ հեռագրով տեղեկութիւն ուզեց այս մասին զուիցերական դրամատունէն եւ հաստատեց որ գումարը ամբողջութեամբ հոն կը մնայ։*

**** «Լիպէրթէ» թերթը կը կազմակերպէ բողոքի երկրորդ հրապարակային հաւաքոյթ մը, որ տեղի պիտի ունենայ վաղ՝ ուրբաթ գիշեր ժամը 8.30ին Պիւլիէի սրահին մէջ։*

Ամանուլլահ Աֆղանիստան կը դառնայ

Լոնտոն, 19 փետր.— Հոմմէն ստացուած քանի մը հեռագիրներու համաձայն, Աֆղանիստանի նախկին թագաւոր Ամանուլլահ Իտալիայէն ճամբայ ելած է ղէպի Պոլիս եւ մտադիր է Աֆղանիստան վերադառնալ։

Մահապատիժ հինգ կրօնաւորներու

Մոսկուայէն կը հաղորդեն որ Թուլա նահանգին մէջ Զեկայի հրամանով ձերբակալուած են իսմայիլով քահանան եւ ուրիշ չորս կրօնաւորներ, որոնք քարոզութիւններ կ'ընէին հողային սեփականութեան եւ մասնաւոր տնտեսութեանց ջնջուելուին դէմ։ Հինգ եկեղեցականները մահուան պիտի դատապարտուին։

Ֆորտը հաւիքի վերադարձած կ'ուզէ

Էնկիւբրիէն կը հեռագրեն.— երկու ամիսէն, Ֆորտ գործաւորին անունով ներկայացուցիչ մը Էնկիւբրի պիտի գայ։ Այս անձը կառավարութեան կարգ մը առաջարկներ պիտի ներկայացնէ Թուրքիոյ հանքերը շահագործելու համար։

Ջիւլը Ֆրանսայի մէջ

Ֆրանսայի գաւառներէն կը հաղորդեն թէ վերջին օրերս առաւօրէն ձիւնած է կարգ մը շրջաններու մէջ՝ մասնաւորաբար Պուշ-տիւ-Ռոնի, Վօքլիւզի, Վաոի եւ Ժիրոնտի նահանգներուն մէջ։ Քանթալի մէջ ձիւնամրրիկ տեղի ունեցաւ։ Քոթ-տիւ-Նորի մէջ ջերմաչափը յանկարծ զերոյէն 10 աստիճան վար ինկաւ։ Սէն-Պրիէօի մէջ քանի մը հոգի ցուրտէն մեռան։

Փարիզեան շրջանին մէջ ալ կիրակի կէսօրէն վերջ եւ երկուշաբթի գիշեր թերմոմետրը ձիւնեց։ Յուրտ օրը կը շարունակուի։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆ.— 22 փետր. Շաբաթ իրիկուն։

ՎԻԷՆ.— 23 փետր. Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Նոր Ակումբին մէջ։

Կէս օրէ առաջ, ընկերական ընդհ. ժողով։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՏԵՍԻՆ.— 23 փետր. Կիրակի երեկոյ։

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ.— Մարտ 2 Կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահին մէջ։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Կը խօսի Ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ,— 23 փետր. Կիրակի։ Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ։ Կը խօսի ընկ. Թ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՎԱՒԱՆՕ.— փետր. 24—29։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Լիոնի Ազգային Կեդր. Վարչութեան

Այս Կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, Rue de Sèze*ի Քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ։*

Կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԳԻՒՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Կը խօսի՝ փարիզէն հրաւիրուած Պ. ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Երգ. արտասանութիւն, երաժշտութիւն և կենդանի պատկեր

ՄՈՒՏՔԸ ԶՐԻՒ Է

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆՒ ՍՐԲԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ա.ԶԳ. ԿԵԴՐ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին Մալօն Շաբի մէջ, 84 Rue Chape

Կը նախագահէ Դ. ԵՊԻՍ. ՊԱԼԱՔԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Ե. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այսօր շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10, Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն՝ ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ։

Բ. ժամ 10—11, կազմ. կառնոնները՝ Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պէլվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple. *Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Մարսէյլի կոմիտէն խառն ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութեանց անդամները, վաղը հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 63 Rue de la Républ. lique *սրճարանի վերնայարկը։*

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ գեորգ Զավուշ, Ազմէն Գարօ, Քրիս, Զարդարեան եւ Քեռի խումբերու ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Ս. Շամոնի Վարուժան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին իր ակումբին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Տէսինի կոմիտէի ընկերա-համակրական ժողովը՝ այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, Քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ փարիզէն ընդ. վ. Համբարձումեան։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։

Պուլվար Օտտօ (Մարսէյլ) Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Շրայր եւ Մուրատ խումբերու ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր Օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԵԿՈՅԹ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Շավիլի Հ. Ե. Երիտասարդաց Միութեան կողմէ, 8 Մարտ Շաբաթ դիշեր։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Տ.Տ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ Տարօնի կարօտեալներուն, Այս Կիրակի ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, 120 Chemin de la Madrague. *Կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ։ Տոմսեր՝ 7 եւ 5 ֆրանք։*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԷՋ

Դպրոցասէր Տիկնանց Միութեան Անկիէնի մասնաճիւղը կը սարքէ պարահանդէս մը՝ ծպտեալ-անդիմակ եւ ոչ-ծպտեալ, բազմաթիւ անակնկալներով ճոխացած, այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 10ին Salle des Fêtes*ի մէջ,* Rue du Casino, Enghien - les Bains.

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուաւ։ Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։*

EMPIRE *Միզթ-Շօլ՝* 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	124.21
Տոլար,		Dollar	25.56
Մարք	100	Mark	609.75
Թրք. թղթ.		L. Trq.	12.05
Թրք. ոսկի		» » or	110.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.80
Լէվա	100	Léva	18.50
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.70
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.20
ԱՐԺԵԹՈՒՊԼԹ			
Եգ.-ֆր.-Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2200.—
	»	II »	1505.—
	»	III »	1500.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	82.50

Կ'ՈՒԶԷՔ առողջ եւ երջանիկ ըլլալ եւ կեանքի մէջ յաջողիլ *ԿԱՐԴԱՑԷ*

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻ

ԿԱՄ

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏ

Հեղ՝ ՏՕՔԹ. Վ. ՓՈՇԷ *Թրգմ.* ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

I. *ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ, ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ* — II. *ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԼԱՅՆԱԳԻՆ ԿԱՄ ՊԵՂՈՒՄԱՍԻՆ.* (Ինչո՞ւ վնասակար է լայնագին — Ի՞նչ է պեղումը — Պեղումեան տեսակները — Պեղումեան պատճառները—կանխազգուշութիւն եւ դարման)։ III. *ՅԻԶԻԵԱԿԱՆ ՀՈԳԵԿԱՆԸ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԵՆ.* (Ներծորային գեղձերը — Գեղերը — Ծուլութեան պատճառներն ու դարմանը)։ IV. *ԺՊՏԵՑՔԸ* — V. *ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԵՑՈՒԹԻՒՆԸ.* (Աւոդուկութիւն եւ կենսունակութիւն — Նուաճքները — Քունին օգտակարութիւնը — Ընչել — Որովայնի մարզանք — Մննդառութիւն — Աղբերեակ լոգանք)։ VI. *ԻՆՔՆԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ* — VII. *ԿՈՇԻՄ* — VIII. *ԿԱՄՔ ԵՒ ՁԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԽԱՆԱԿԱՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳԱՄՏՈՒԹԻՒՆ* — IX. *ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.* (Ինչպէս զարգացնել գեկան կարողութիւնները)։ X. *ԻՆՔՆԱԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆ* գեկան եւ մտային կարողութիւններ — Գիտակցական եւ անգիտակցական վիճակ — Ինքնաթելադրութեան արդիւնքը — Ինչպէ՞ս ընել ինքնաթելադրութիւնը)։ XI. *ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԻՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ.* (Ցաւ դիմանալ — Բարկութիւնը դարմանել — Եսասիրութիւնը — Դէմ պայքարիլ — Անհատական մագնիսականութիւն — Ծեր — Կամքը եւ ինքնիշխանութիւնը զօրացնել — Վատ սովորութիւնները կրթել)։ XII. *ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ։*

Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը ձեզ եւ ձեր զաւակներուն համար

ԳԻՆ՝ 10 ՖՐԱՆՔ (ՖՐԱՆՍԱ, ԳԱՂՈՒԻԹՆԵՐ և ՊԱՆՔՈԿ)

2 ՇԻԼԻՆ 50 ՍԷՆԹ (ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ)

(փոխարժէքը կարելի է դրկել նամակադրոշմով)

Դիմել՝ Dr. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10)

Մինչեւ Մարտ 15 յանձնարարութիւն տուողները քանչիւր օրինակի հետ իրրեւ նուէր պիտի ստանան «պատմեց Թրէբոնէմը կամ ի՞նչ է սիֆիլիսը» պատկերագիրքը։

LEIPZIGի *ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ 2ԷՆ 12 ՄԱՐՏ 1930*

Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրութիւնը ցուցադրելն՝ Գնումներու եւ անձամբ այցելութիւններու համար կութիւններ տալու պատրաստ ենք։

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԹ

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 4236

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Շեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պետական գրութիւնք, դիւրաժամտելի պայմաններով։

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՆՇԱՒՃԱՐ։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30։

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *Թրամուէյ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՁԱՅՆ

14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր նոր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ տիպարի սպասարկութեամբ ձած է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը։

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար։ Ժողովրդական

Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բժշկուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բժշկութիւն։ Կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԾ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոստաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաղագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95-21

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒԲԼԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆ

A. REDSKY, Place Conti... (76 r. Cardinal Lemoine... կիւնը)։ *Օթօպիւս՝* S., *Թրամուէյ 47, 82, 83, 85։*

Արեւելեան ամէն կարգի ղէնիներ, թրքական սուրճ, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր պուլղուր, տուլմա, հէվկ, փաքլավա, օղի, վոտկա, գինի եւ ամէն տեսակ գինիներ։ Գիները մատչելի եւ մարքուր։ Տունը կը շեռ. Gobelins 51-52։

IMPRIMERIE - MASSIS - ED...

208bis, Rue Lafayette, Pa...

Le Gérant H. STEPHA...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

21 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1193

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՏԱՀՈԳ ՖՐԱՆՍԱՆ

Նախարարական տագնապներու դասական երկիրն է Ֆրանսան, տարիներէ ի վեր:

Պատերազմէն յետոյ, ունեցաւ քիչ-շատ միայուն դահլիճներ, իբրեւ հետեւանք տիրող պայմաններուն: Ժամանակ անցնելով, «վստահութեան խնդիր յարուցանելու» եւ «դահլիճ տապալելու» աւանդութիւնները վերսկսան: Նոյեմբերի ծանր ու երկարատեւ տագնապէն յետոյ, ահաւասիկ նորէն դահլիճ կազմելու հարց:

Թիթու Թարտիէօն երեք ամիս միայն կրցաւ դիմանալ, հակառակ իր այնքան տարփողուած կորովին եւ խոշոր խոստումներուն: Եւ հիմա կացութիւնը կը ներկայացնէ ճիշդ այն պատկերը ինչ որ ունէր անցեալ աշնան, երբ քաշուեցաւ Փուանքառէն, իսկ Պոհանը ձախողեցաւ:

Նոյն խորհրդարանը, նոյն փորձուած մարդիկը, եւ նոյն փշոտ հարցերը: Ճշմարիտ անել մը, ուր գլուխները իր զուր պատին կը զարնուին եւ ժամերն ի զուր կը տատանին այս կամ այն ուղղութեամբ:

Արդարեւ, շատ խոր են այս քրոնիկ տագնապին պատճառները:

Պառաւ, ուժասպառ Ֆրանսան կը գտնուի արմատական յեղաշրջումներու ճամբուն վրայ: Պատերազմը խոշոր ճեղքեր բացաւ ուրիշ երկիրներու պետական կազմին, ըմբռնումներուն, աշխարհավարութեան սկզբունքներուն եւ մեթոտներուն մէջ: Կարգ մը երկիրներ մտնուեցան երկու հակոտնեայ ծայրայեղութեանց: կենդանի վկայ՝ այսօրուան Ռուսիան եւ Իտալիան: Ուրիշներ ինկան առաջին, այլ մանաւանդ երկրորդ հոսանքին ճամբուն վրայ, միշտ պատրաստ՝ յետաշրջութեան ծայրագոյն կէտին հասնելու. Ո՛ր եւ է նահանջ՝ պիտի նշանակէր գլխիվայր թաւալում: Օրինակ՝ Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ կամ Լեհաստանի մէջ:

Ուրիշ երկիրներ, մասնաւորապէս Անգլիա եւ Գերմանիա, կր բոլորեն յամր այլ տեսական հոլովոյթի, բարեշրջութեան շրջան մը:

Իսկ Ֆրանսան, որ յաճախ առաջին գծին վրայ կանգնած է արմատական գաղափարներու տարածման եւ իրականացման համար, ահա տարիներէ ի վեր կ'օրօրուի աջ ու ձախ: Մերթ աջ, մերթ ձախ:

Իշխանութեան տագնապ մը, որ յատկապէս կը ծանրանայ քաղաքական կուսակցութեանց եւ խմբակցութեանց բազմութեան, բազմազանութեան հետեւանքով (ինչպէս Գերմանիոյ մէջ): Բրիտանական կայսրութիւնը կր կառավարուի երեք, աւելի ճիշդ՝ երկու խոշոր կուսակցութիւններու կողմէ.—Պահպանողական եւ աշխատաւորական (ազատականները, արդէն ուժասպառ, մեծ տարբերութիւն չունին պահպանողականներէն): Մինչդեռ Ֆրանսայի քաղաքական հոսանքներուն եւ խմբակցութիւններուն համրանքը՝ խորհրդարանէն ներս թէ դուրս՝ Ֆրանսացիները իրենք ալ չեն գիտեր: Եւ հակառակ այդ գունագեղ բազմութեան, նորէն հաստատուր, իսկ եւ իսկ ֆրանսական քաղքենի դրամատէրն է որ տուն կուտայ պետական քաղաքականութեան: Զախակողմեան հոսանքները, տակաւին, ի վիճակի չեն իրենց տեսակէտներն արժեցնելու, թէեւ կր կազմեն իրականան սպառնալիք մը: Տարուէ տարի աւելի տեսանելի և շօշափելի: Այն աստիճան որ, ամէնէն յետադիմական վարչապետն ալ չի կրնար ճամբայ իյնալ առանց ապահովելու ձախակողմեան այս կամ թեւին աջակցութիւնը: Գոնէ բարեացակամ չեզոքութիւնը: Իսկ նախագահը ինք, միշտ աչքի առջեւ ունենալով խորհրդարանին կազմը, ահա քանիերորդ անգամն է որ ձախակողմեան վարիչներու կը յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը: Ինչպէս այս անգամ:

Բայց, միայն ներքին հոգեր չեն որ ծնունդ կուտան այս քրոնիկ տագնապներուն:

Ֆրանսան ծանր հոգեր ունի նաեւ դուրսէն, արտաքին ճակատի վրայ: Ճիշդ այս միջոցին, տաժանելի վիճակի մը մատնուած է Լոնտոնի մէջ, նաւային սպառազինութեանց կրճատման հարցին առթիւ:

Պատերազմէն ի վեր, ամէն ճակատի վրայ կը հրմշտկուի յաղթական Ֆրանսան, մանաւանդ իր դաշնակիցներուն կողմէ, որոնք համաձայն չեն անոր չափազանց զօրացման: Աշխարհակալութիւն աշխարհակալութեան դէմ: Անոնք հարկադրեցին ստորագրել զանազան թուղթեր, որոնք իրապէս կը խախտեն վերապրյի դաշնագիրը: Անոնք տանելի ձեւի մը վերածեցին Գերմանիոյ վճարելիք հատուցումները, ժամանակէն առաջ պարպեցին եւ պարպել տուին գրաւեալ շրջանները եւրն.: Ու հիմա, Լոնտոնի մէջ, կ'ուզեն աստիճան մը եւս թեւատել «Մարբիան»ը: Այս տեսակէտէն թանկագին օժանդակ մը կը ներկայանայ Իտալիան, «քոյր-ազգը», որ պատրաստ է իր ամբողջ նաւատորմը մէկ ցոկանաւի վերածելու, պայմանաւ որ Ֆրանսան ալ այդպէս ընէ: Հաւասարութիւն.— ի՞նչպէս,— Ֆրանսայի 720,000 թոնը իջեցնելով Իտալիոյ 400,000ին: կամ երկրորդը բարձրացնելով առաջինն չափին...

Այս կացութեան մէջ, ապահովաբար Քլէմանսօն ալ պիտի վարանէր դահլիճ կազմել եւ պատասխանատուութիւնն ստանձնել:

Եւ դեռ աւելի խոր մտահոգութիւններ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՒՐՍԷ՞Ն ԹԷ ՆԵՐՍԷՆ

«Յուսաբեր» խմբագրականի մը մէջ վերլուծելով Բարեգործականի ծանօթ զեկոյցը, որ կը պարզէր Միութեան նիւթական տագնապը, դիտել կուտայ (12 փետր.):

— «Իր զեկոյցով Բարեգործականը կուգայ յայտարարելու, որ ինքնադրուածէ յետ այսու «*սահմանափակել իր ձեռնարկներն ու ծրագիրները*»:

Այս «սահմանափակումը» կը վերաբերի Բարեգործականի ծախքերու բացառաբար մ'ին մասին, որ կ'երթայ «ազգ»ին ու «ժողովուրդ»ին,— աղքատ, որբ, տեղահան եւայլն, եւայլն:

«Սահմանափակումը» բնաւ չի վերաբերիր Բարեգործականի *ներսի* ծախքերուն, այսինքն այն գումարներուն, որ կը շռայլուին վարիչ-պատուիրակներուն գերնախարարական ռոճիկներ մատակարարելու համար:

Այս կէտին մէջ ո՛չ մէկ ընկրկում:

Եւ որովհետեւ մալէզեանները որոշած են, հակառակ հասոյթներու նուազումին, դարձեալ իրենց հարիւր հազար ֆրանքները գանձել, միաժամանակ միութեան բացը կարօտեալներէն խլուած պատառիկներէն գոցելով, ուստի միութիւնը համոզուած է, որ այսուհետեւ, իր այս անձնուէ՛ր, անկաշա՛ռ ու անշահախնդի՛ր ընթացքին շնորհիւ, կարելի պիտի դառնայ թէ՝ իր անդամներու «ընկերակուլը» դարմանել եւ թէ անոնց «գաղջ վերաբերումը» աւելի ջե՛րմ ու գուրգուրո՛տ վերաբերմունքի փոխել:

Շտապենք ըսել, որ այս «խոհեմ» ընթացքին ապացոյցը Բարեգործականը տուած է արդէն:

Ի նպաստ Հալէպի տեղահանեներու եղած հանգանակութենէն ան ետ խլած է այն քանի մը ոսկին, զոր տուած էր աղէտի սկզբնական շրջանին...

Մեր համոզումով, Բարեգործականը «ընկրկելու» փոխարէն կրնայ ծաւալիլ ու բարգաւաճիլ, եթէ՝

ա. *Դադրի կուսակցական նեղմիտ ու ոխակալ հաստատութիւն ըլլալէ*, եւ

բ. *Իր ծախսերը* ներսէ՛ն կրճատէ, *փոխանակ դուրսէն կրճատելու:*

Ընթերցողը Թող չծիծաղի մեր վրայ: Գիտենք թէ առաջին միամիտն է միայն, որ «գայլին գլխուն աւետարան կը կարդայ» երբ անդին ոչխարները կ'արածին...

Թեեւ մշուշն իսկ Թոյլ չի տար պայծառ երկինքը տեսնելու, ո՛ւր մնաց հարիւր հազարաւոր ֆրանքները, հանգստաւէտ աթոռները, շոյիչ տիտղոսներն ու նենգամիտ գործերը:»

ՅՈՅՑ ՄԸ «ԹԻՐՔՈՒԱԶ»Ի ԴԷՄ

Ժամանակէ մը ի վեր Պոլսոյ «Ձիւմհուրիյէթ»ը բուռն պայքար մը սկսած է Թէրքոզի ջուրի ընկերութեան դէմ, որուն պաշտօնեաները, կ'ըսէ, մեծ մասամբ ոչ-Թուրքեր են: Ավբոխավարութիւնը այնքան առաջ տարած է որ, անցած շաբթու պոլսոյ ֆէյզիաթ լիսէի աշակերտներէն խումբ մը՝ Թէրքոզի կեդրոնատեղին գացած եւ ցոյց մը կատարած է: Ցուցարարները տակնուվրայ ըրած են շէնքին կահոյքները եւ կոտրած ապակիները: Պաշտօնեաները լեղապատառ խոյս տուած են:

Այս առթիւ «Ձիւմհուրիյէթ» կը գրէ՝ առանց քաշուելու «պատահածը չարդարանար, բայց Թէրքոզի ընկերութիւնը ասկէ աւելին արժանի է:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԵԼԼԷՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Անցեալ օր գրեցինք թէ Յունաստանի վարչապետ Վէնիզէլոս, երեսփ. ժողովին մէջ կարգ մը յայտարարութիւններ ըրած էր հելլէն նաւատորմին եւ Թուրքիոյ մասին: Լրացուցիչ տեղեկութեանց հաւաձայն, Վէնիզէլոս պարզելէ յետոյ միայն թէեւ մասնաւորէ բաղկացած նաւատորմի մը վտանգները, վեր հանեց Յունաստանի խաղաղասիրական զգացումները եւ աւելցուց թէ՝ քանի որ Յունաստան ընդունած է իր այսօրուան սահմանագլուխները, այլեւս եգէական ծովու մէջ գերիշխանութիւն ունենալու գաղափարը կորսնցուցած է իր հիմը:

Վէնիզէլոս յայտնելէ յետոյ թէ իր համոզումով Թուրքիա վերջին ծայր խաղաղասէր է, յիշեց թէ՝ Լոզանի դաշնագիրը ստորագրուած ատեն, Թուրքիա պահանջեց միայն Իմպրոսն ու Թէնէտոսը, իսկ Արքիպելագոսի միւս կղզիներուն մասին որեւէ պահանջ չներկայացուց, ճանչնալով Յունաստանի իրաւունքը անոնց վրայ:

Յետոյ քննելով այն հարցը թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ «Եավուզ»ի (նախկին «Կէօպէն») դերը պատերազմի ատեն եւ թէ ի՛նչ պէտք է ընէ Յունաստան՝ ապահովելու համար իր հաղորդակցութիւնները ու փոխադրութիւնները, վարչապետը կարդաց քանի մը հատուածներ այն յիշատակագրէն՝ զոր ներկայացուցած էր ծովային մեծ խորհուրդին եւ որ որոշեց Յունաստանի ներկայ նաւային քաղաքականութիւնը: Այդ յիշատակագրին մէջ, Վէնիզէլոս քննելով զրահաւորներու դերը եւ եգէականի գերիշխանութեան հարցը, կ'ըսէր թէ Յունաստան այլեւս ո՛չ մէկ յարձակողական պատերազմ պիտի մղէ Թուրքիոյ դէմ, հետեւաբար պէտք չունի նաւային գերիշխանութեան: Կը կարծէ նաեւ որ Թուրքիա եւս յարձակողական նպատակներ չունի Յունաստանի դէմ եւ անկեղծօրէն կ'ընդունի ներկայ զոյավիճակը:

— *Թուրքիա գիտէ թէ, ըսաւ Վէնիզէլոս, օսար պետութիւնները երբեք չպիտի ջանդուժեն որ անիկա պատերազմի միջոցով փորձէ փոփոխութեան ենթարկել միջերկրականի գոյավիճակը: Թուրքիա իրեն դէմ պիտի գտնէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որ վճռած է արգիլել, ի հարկին զսպել պատերազմական նման գործողութիւնները:*

Վերջացնելով, Վէնիզէլոս ըսաւ թէ կառավարութիւնը վճռած է Յունաստանը օժտել այն բոլոր բաներով, որոնք անհրաժեշտ են օգտագործելու իր հիանալի դիրքը՝ իբրեւ հանգոյց օդային հաղորդակցութեանց:

Էնկիւրի կը շարունակէ ասկարկել

Թուրք Թերթերը կը գրեն թէ Էնկիւրիի մէջ բանակցութիւնները կը շարունակուին՝ Իտալական Դրաժատան փոխատուութիւնը մէկէն հինգ միլիոն ստերլինի բարձրացնելու համար: Իբրեւ երաշխաւորութիւն ցոյց կը տրուին Թուրքիոյ անտառներն ու հանքերը: Իտալական կառավարութիւնը ուղղակի կը շահագրգռուի այս բանակցութիւններով:

Օսմ. կայսրութենէն փոխանցուած պարտքերն են՝ Օսմանեան կայսրութեան օրով, զանազան Թուականներու մէջ տարբեր տոկոսներով գոյացած պարտքերը որոնք 1903ին միացուեցան «Միացեալ պարտքեր» անունին տակ, եւ գանձման հոգը յանձնուեցաւ Հանրային Պարտքերու Վարչութեան:

Վերոյիշեալ պարտքերու վճարման պայմաններուն մասին հանրապետական Թուրքիոյ եւ Հանրային Պարտքերու Վարչական Խորհուրդին միջեւ 1925ին սկսուած եւ 1928 յունիս 13ին կնքուած համաձայնութիւնը, 1928 դեկտ. 1ին վաւերացուեցաւ Ազգ. Մեծ ժողովին կողմէ:

Պայմանագրութեան համաձայն, վճարումները հետեւեալ ձեւով պիտի ըլլան. առաջին եօթը տարուան ընթացքին 100ին 38, յաջորդ վեց տարուան մէջ 100ին 48, յետոյ հինգ տարուան միջոցին 100ին 58, անկէ վերջ երկու տարին 100ին 66 եւ վերջին երեք տարուան մէջ ալ 100ին 98:

Վճարելի պարտքին ընդհ. գումարը կը յանգի մօտաւորապէս 100 միլիառ ոսկիի:

Նախարարական տագնապը

Հանրապետութեան նախագահ Պ. Տումէրկ շարունակելով իր խորհրդակցութիւնները, հետզհետէ ընդունեց ծերակուտականներ Շօմէն, Էհրվէյը, երեսփոխաններ փօլ Բէյնօն, Տանիէլուն, Լէոն Պլումը (ընկերվարական խմբակի պետ), Էթիէն Ֆուժէրը, Ֆրանքլէն-Պուլեոնը, Լանիէլը, Կէրնիւն, փէնլեվէն եւ Շապրէօնը:

Նկատելով որ Թարտիէօի դահլիճը ինկաւ ընդդիմադիրներու քուէով, ըստ հանրապետական աւանդութեանց, Պ. Տումէրկ պարտաւոր է նախ նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնել ընդդիմադիր ամէնէն զօրաւոր կուսակցութեան պետին: Այդ պատճառով ալ երէկ առաւօտ Էլիզէի պալատը հրաւիրեց արմատական-ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանային խմբակցութեան պետ Փամիլ Շօթանը, որուն առաջարկեց կազմել նոր դահլիճը: Այս վերջինը ընդունեց:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՆԿ 33

Լա Միտթալի հանգանակութիւնը	1060.—
Գալուստ Խուրշիտեան Քրիւաս	10.—
Գումար	1,070.—
32րդ ցանկին գումարը	33,242.—
Ընդհ. գումար	34,312.—

ՏՈՒՄՍԵՐ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՏԱՊԱԼԵՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Ջարմանալի մարդիկ են սա Ֆրանսացիները: Մեր քիթի՞ն կը խնդան արդեօք:

Երկու ամիսը մէկ անգամ վարչապետը կը փոխեն: Եւ Թերթերը հաստկեկ գիրերով կը ծանուցանեն,— կարծես ընդհանուր պատերազմ յայտարարուած ըլլայ,— Թէ «Պրիանի դահլիճը հրաժարեցաւ», Թէ «Թարտիէօի դահլիճը տապալեցաւ»:

Ամբողջ կուսակցութիւն մը կը ներկայացնէ իրենց վարչապետը: Ու երբ կը հրաժարի, ուրիշ կուսակցութիւն մը վարչապետ մը կը դրկէ՝ բազմելու պարապ աթոռին վրայ: Եւ մենք որ կը յիշենք մեր երկրին սովորութիւնները, կը կարծէինք Թէ վարչապետին փոփոխութեան իբրեւ հետեւանք՝ երկրին մէջ պիտի փոխուին շատ մը ուրիշ բաներ ալ:

Ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ: Վարչապետը կը փոխուի, բայց եւ այնպէս փարիզ-մարսէյլ երկաթուղիին ժամանակացոյցն իսկ չի փոխուիր, եւ սէնկեթը նորէն դէպի Մանշ կը հոսի: Նոյնիսկ եթէ հարցնէք ֆրանսացի ծերուկ գիւղացիի մը, Թէ ո՞վ է վարչապետը, վստահ եմ որ ձեզի պիտի տայ անունը այն վարչապետին, որ իշխանութեան գլուխ կը գտնուէր իր երիտասարդութեան օրերուն:

Բանն ասանկ չէ Հայաստանի մէջ: Եթէ պատահի որ Հայաստանի ներկայ դահլիճը տապալի եւ Սիմոն վրացեանը իր դահլիճը կազմէ, տակն ու վրայ կ'ըլլայ երկիրը: Լուրը գիւղացիներն ալ կ'իմանան, նահիտակներուն ոսկորներն ալ: Հայաստան մտնելու ճամբան իսկ կը փոխուի, այնուհետեւ:

Եդբա՛յր, վարչապետը այսպէ՛ս միայն կը փոխեն: Եթէ միայն Թերթերուն մէջ մատի պէս հաստ գիրերով գրելու համար է այդ փոփոխութիւնը, չարժէր: Աւելի լաւ է, որ վարչապետ մը ընտրէք, ո՛վ Ֆրանսացիներ, եւ սպասէք որ մեռնի՝ նոր մը ընտրելու համար: Ցեսէ՛ք, իտալիան քանի՛ տարի է, այդպիսի ծիծաղելի խաղեր չի կատարեր: Իսկ եթէ կ'ուզէք մեզի, օտարականներուս աչքը շլացնել այսպիսի Թատերական ձեւերով, վստահ եղէք, որ պզտիկ չենք մնար՝ եթէ մրցուելու ելլենք:

Չեր ըրածն ալ բա՞ն է: Անգամ մը, որ Ռուսիոյ դահլիճը տապալի, նոյն օրն իսկ կը տապալին Հայաստանի, Վրաստանի, Ադրբէջանի հւ շատ մը ուրիշ երկիրներու դահլիճները, եւ նոյն երեկոյեան էջմիածնի ժամերը ջուխտակ գանգակ կը հնչեցնեն ամբողջ մէկ ժամ:

Դահլիճի տապալումը այսպէս կ'ըլլայ: Հասկցա՞ք հիմա:

ԼԵՒՈՆՏԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացված՝ 1923 թվականի Հայաստանի Հանրապետության պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը հաստատել հետևյալ հիմունքներով.

ա) Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի եկամուտները հաշվել 1 միլիարդ 600 միլիոն ռուբլի, որից 1 միլիարդ 450 միլիոն ռուբլի՝ ընթացիկ եկամուտներ և 150 միլիոն ռուբլի՝ կապիտալ եկամուտներ.

բ) Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի ծախսերը հաշվել 1 միլիարդ 600 միլիոն ռուբլի, որից 1 միլիարդ 450 միլիոն ռուբլի՝ ընթացիկ ծախսեր և 150 միլիոն ռուբլի՝ կապիտալ ծախսեր.

գ) Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի ընդհանուր հավասարակշռությունը հաստատել 1 միլիարդ 600 միլիոն ռուբլի՝ եկամուտների և ծախսերի կողմից.

դ) Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի ընթացիկ եկամուտների և ընթացիկ ծախսերի միջև առկա 1 միլիարդ 450 միլիոն ռուբլի հավասարակշռությունը ապահովել հետևյալ աղբյուրների հաշվին.

ե) Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի կապիտալ եկամուտների և կապիտալ ծախսերի միջև առկա 150 միլիոն ռուբլի հավասարակշռությունը ապահովել հետևյալ աղբյուրների հաշվին.

2. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը՝ ներառելով նրա մեջ նաև Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացված՝ 1923 թվականի Հայաստանի Հանրապետության պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

3. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

4. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

5. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

6. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

7. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

8. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

9. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

10. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

11. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

12. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

13. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

14. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

15. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

16. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

17. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

18. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

19. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

20. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

21. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

22. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

23. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

24. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

25. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

26. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

27. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

28. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

29. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

30. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

31. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

32. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

33. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

34. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

35. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

36. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

37. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

38. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

39. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

40. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

41. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

42. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

43. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

44. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

45. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

46. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

47. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

48. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

49. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

50. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

51. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

52. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

53. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

54. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

55. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

56. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

57. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

58. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

59. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

60. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

61. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

62. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

63. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

64. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

65. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

66. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

67. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

68. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

69. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

70. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

71. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

72. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

73. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել նաև Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագծի հիմնավորումները.

74. Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությանը՝ Հայաստանի Հանրապետության 1923 թվականի պետական տարեկան բյուջեի նախագիծը ներկայացնելուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել

ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՒ

— Ո՛չ այլեւս ոչ ոքի համար գաղտնիք, ապստամբեցայ ամէն ինչէ ու ամէնքէն առաջ Աստուծմէ, որուն համար ես զոհած եմ ինքզինքս։ Չէք կրնար երեւակայել թէ որքան ուրախ եմ, որ ձեզի հետ կրնամ խօսիլ ազատ եւ առանց վախնալու թէ ոեւէ մէկը մեզ կրնայ լսել։ Ես ալ ձեզի պէս կ՚ուզէի ապրիլ, կ՚ուզէի ունենալ ընտանիք, զաւակներ, բայց ինծի համար ուրիշ ճամբայ մը կար, ուրիշ կոչում մը, որ աւելի բարձր էր եւ աւելի գեղեցիկ։ Ես ալ ձեզի պէս կրնայի ամուսնանալ, ունենալ տուն մը, կրնայի ունենալ ամէն ինչ, որ ունին ուրիշները, բայց ես ուզեցի ամէն ինչէ հրաժարիլ, ամէն ինչ թողուլ, որպէսզի հետեւիմ Յիսուսին։

Ան ոտքի ելաւ եւ ուզեց հեռանալ, բայց Ռոզա ետեւէն վազեց եւ բռնեց անոր ձեռքը։

— Ներողութիւն կը խնդրեմ, որ ձեզ ստիպեցի խօսիլ ինծի համար, ներողութիւն կը խնդրեմ, որ ձեզ ստիպեցի ինծի համար ցաւիլ, ներողութիւն կը խնդրեմ, որ ձեզ ստիպեցի ինծի համար լալ։ Ես ալ ձեզ կը սիրեմ, Տէր Լուսնեան, ես ալ ձեզ կը սիրեմ, ինչպէս քոյր մը կրնայ սիրել իր եղբայրը։ Ես ալ ձեզ կը սիրեմ, ինչպէս քոյր մը կրնայ սիրել իր եղբայրը։

Ան ձեռքը դրաւ սրտին վրայ եւ ըսաւ.

— Ես ալ ձեզ կը սիրեմ, ինչպէս քոյր մը կրնայ սիրել իր եղբայրը։

Ռոզա ձեռքը դրաւ սրտին վրայ եւ ըսաւ.

—

Շաբթան առջի իրիկուընէ ի վեր կը խորհրդակցի իր քաղաքական բարեկամներուն հետ՝ նախարարական տագնապին լուծում մը գտնելու եղանակներուն մասին։ Արմատական ընկեր՝ վարչական խմբակցութիւնը քանի մը օր առաջ ժողով գումարելով որոշած էր արդէն ստանձնել նոր կառավարութիւնը կազմելու պաշտօնը, եթէ Հանրապետութեան Նախագահը առաջարկէր։ Նկատելով որ ընկերվարականները չպիտի մասնակցին արմատականներու կազմելիք ձախ կառավարութեան, աւելի չափաւոր տարրեր պիտի մտնեն նոր դահլիճին մէջ՝ հանրապետական ընկերվարականներէն (Փէնլեվէի խմբակ) մինչեւ ժողովրդավար եւ ընկերային գործողութիւն (Մաժինոյի խմբակ), իր մէջ առնելով Ֆրանսացի հանրապետական ընկերվարականները (Շապրէօնի խմբակ), արմատական - ընկերվարականները (Շաբթան - էրիօ - Տալատիէի խմբակ), արմատական ձախը (Տանիէլուի խմբակ), արմատական եւ ընկերային ձախը (Ֆրանքլէն-Պույեոնի խմբակ), ձախ անկախները (Ալբիտ Տէլմոնի խմբակ) եւ քանի մը անկախ երեսփոխաններ, ընդամէնը շուրջ 340 երեսփոխան։

Արմատական-ընկերվարականներուն մէջ երկու հոսանք կայ։ Շաբթանի հոսանքը հաւատիմ է վերոյիշեալ կարգադրութեան, մինչ Տալատիէի հոսանքը կը հակի աւելի ձախ եւ դժուար է գուշակել թէ Շաբթան պիտի յաջողի՞ իր ըմբռնած ձեւով խառն կառավարութիւն մը կազմել։

Տեղեկագիրը Ասլազեանի

Հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս երէկ Ալմազեանի հաղորդեց երեք փրոֆէսէօրներու տեղեկագիրը, որ, ինչպէս գրած էինք արդէն, բոլորովին նպաստաւոր է հայ դերձակին եւ Պ. Ամիի եզրակացութիւնները կը ջրէ։ Այս ձեւով անոր դէմ ծանրացած ամբաստանութիւնները մեծ չափով կը կորնչցնեն իրենց արժէքը։ Տեղեկագրին եզրակացութիւնները հետեւեալներն են.—

1. Ալմազեանի խանութին ետեւի մասին մէջ անթափանց ապակիին վրայ տեսնուած արիւնը մարդկային արիւն է։ 2. Այդ արիւնը զուտ է, մէջը ուրիշ գործարանային հեղուկ չէ խառնուած։ 3. Անկարելի եղած է մեզ ճշդել անոր հնութիւնը։ 4. Անկարելի եղած է մեզ նոյնացնել արեան այս հետքերը՝ զոհին կամ ուրիշ անձի մը արեան հետ։ 5. Ալմազեանի խանութին ետեւը գտնուած բամպակին մէջի կապոյտ-ամմազուն հատիկները կը ներկայացնեն արհեստական լաքուարթի կամ ճերմակեղէնի լեզակի յատկանիշները։ Նման հատիկներ չեն գտնուած Րիկօտէնի գլխուն փաթթուած բամպակին մէջ։ 6. Րիկօտէնի գլուխը պատող բամպակին եւ անոր փղոսկրին վրայ գտնուած կարմիր ներկի շերտաձեւ կտորները շատ որոշ յատկանիշներ չեն ներկայացներ, ուստի եւ կարելի չէ զանոնք նոյնացնել Ալմազեանի անթափանց ապակիի կտորներուն հետ։ 7. Ոզորենիէ մնտուկի բամպակին մէջ գտնուած ճերմակ մազերուն մէջ ոչ ըլլալը կարելի չէ եղած հաստատել։ 8. Կարելի չէ հաստատել թէ Րիկօտէնի գլուխը ծածկող բամպակին մէջէն գտնուած ստեւները Ալմազեանի խանութէն կուգան։ 9. Միեւնոյն ժամանակ թէ՛ Ալմազեանի խանութէն եւ թէ Րիկօտէնի գլխէն առնուած բամպակներուն մէջ գաւաթսի ծանծիկներ, մամուռի կտոր մը եւ կոնաթեր փայտեր գտնուիլը բաւական չէ հաստատելու թէ՝ Րիկօտէնի գլխուն վրայի բամպակը Ալմազեանի խանութէն կուգայ։ 10. Անկարելի է ճշդել թէ ո՛ւսկից կուգան Լիլի բամպակին մէջի գտնուած մանրաթելերը։ Կարելի է միայն դիտել տալ թէ անոնք մեծ մասով կազմուած են ներկուած ստեւներէ, ոչ-նման բուրդի, եւ որոնց նմանները կան Ալմազեանի խանութին ետեւի կողմի փոշիներուն մէջ։

Այս տեղեկագիրը նախ հիմնովին կը ջրէ Պ. Ամիի այն հաւաստումը թէ Ալմազեանի խանութէն գտնուած արիւնը եւ Րիկօտէնի արիւնը քանակականօրէն Պորտէ-Վաւէրժանի (ֆրանկախտ) եւ որակականօրէն ժանտասպեղնի ժանրէներու նոյն յատկանիշները կը ներկայացնեն։ Յետոյ՝ Ալմազեանի լուացարանին վրայէն առնուած բամպակը եւ Րիկօտէնի գլուխը փաթթուածը երբեք նոյն նիւթերը չեն պարունակեր։ Վերջապէս՝ գաւաթսը բամպակի մակաբոյծ մըն է եւ կրնայ գտնուիլ զանազան բամպակներու մէջ։ Ուրեմն բամպակի խնդրին մէջ ալ երեք մասնագէտներու տեղեկագիրը բոլորովին կը տարբերի Պ. Ամիինէն, որ կը պնդէր թէ Ալմազեանի խանութէն գտնուած ամէն բան Րիկօտէնի բամպակին եւ փողկապին հետ նոյն յատկանիշները կը ներկայացնեն։ Փորձագէտները չեն կրցած ճշդել նաեւ ճերմակ մազերը, որոնց համար Ամի կը պնդէր թէ աղուէսի ստեւ են։ Երկու տեղեկագիրները կը հաստատեն միայն խանութի փոշիին մէջ գտնուած ստեւներու նոյնութիւնը Րիկօտէնի բամպակի մէջինին հետ։

**** Ալմազեանի փաստաբանը Շառլ Լէկրան անմիջապէս նամակ մը ուղղեց Մաթիֆասի եւ պահանջեց որ Ալմազեանի մասին եղած ամբաստանութիւնը չեղեալ նկատուի, քանի որ չկայ որ եւ է լուրջ հիմ։*

Ահեղի պայթում մը Աթէնքի մէջ

Աթէնքի արուարձան Լիոսսիայի վառօդարանին մէջ առջի օր տեղի ունեցաւ ահեղի պայթում մը, որուն հետեւեցաւ հրդեհ մը։ Պայթումը առաջ եկաւ երբ զինուորները կառքէն վար կ'առնէին նռնառումբերու մնտուկներ։ Ինը զինուորներ եւ բանուորներ եւ երկու սպաներ մեռան։ Մէկ հազարապետ, մէկ հարիւրապետ, մէկ ենթասպայ եւ տասնեակ մը զինուորներ եւ բանուորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Երեք մթերանոցներ ամբողջովին քանդուեցան։ Շուրջ 200,000 ձեռնառումբեր պայթեցան։ Վնասները խիստ մեծ են։

Կուտեպովի գաղտնիքը

Ընկերվարական պաշտօնաթերթ «Փոփիւլեր» կը գրէ թէ Ընդհ. Ապահովութեան տնօրէնութիւնը պատասխան չէ տուած իր կարգ մը հարցումներուն։ Ասոնք են, 1. Զօր. Կուտեպով իր առեւանգումէն ճիշդ երկու օր առաջ ընդունուած չէ՞ Պ. Բոզովուտ-Կոլոմիցէֆի կողմէ՝ իր տան մէջ։ 2. Զօր. Կուտեպով չէ՞ ճամբորդած Բոզովուտ-Կոլոմիցէֆի գորշագոյն ինքնաշարժով, որ երբեմն կը պահուէր Վէնսէնի մէկ կառատան մէջ։ 3. Այդ ինքնաշարժը չէ՞ ծառայած արդեօք զօրավարի առեւանգման, նոյնիսկ առանց իր գիտութեան կամ մեղսակցութեան։ 4. Այդ ինքնաշարժը դեռ իր կառատա՞ն մէջ է։ 5. Եթէ այո, ո՞ր թուականին եկած է հոն, ու վերջին անգամ ե՞րբ մեկնած էր անկէ։ 6. Ի՞նչ պայմաններու տակ Պուա տը Պուլոնեի մէջ փորձ եղած է առեւանգել Կոլոմիցէֆի փոքրիկը։

**** Համայնավար պաշտօնաթերթ «Իւմանիթէ» փարիզեան շրջանի բոլոր աշխատաւորները կը հրաւիրէ այս գիշերուան հրապարակային հաւաքոյթի՝ կազմակերպուած «Լիպէոթէ»թերթին կողմէ, խանգարելու համար գայն։*

"ՓԵՏՐՈՒՀԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆ.— Վաղը Շաբաթ իրիկուն։

ՎԻԷՆ.— 23 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Նոր Ակումբին մէջ, 131 Rue Lafayette.

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, եւայն

Կէս օրէ առաջ, ընկերական ընդհ. ժողով։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՏԵՍԻՆ.— 23 փետր. կիրակի երեկոյ։

ՓՈՆ Տ'ՕՈՆԱ.— Մարտ 2 կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահին մէջ։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Կը խօսի ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Յետաձգուած է։

ՎԱԼԱՆՍ.— Փետր. 24—29։ Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ,,Ի ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Լիոնի Ազգային կեդր. վարչութեան

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, Rue de Sèze էի Քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ։

Կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԳԻՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Կը խօսի՝ Փարիզէն հրաւիրուած Պ. ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն, երաժշտութիւն և կենդանի պատկեր

ՄՈՒՏՔԸ ԶՐԻ Է

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՌԹԻԻ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԶԳ. ԿԵՆՏՐ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին Մալօն Շաբի մէջ, 84 Rue Chape

Կը նախագահէ Գ. ԵՊԻՍ. ՊԱԼԱՔԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Դասախօսութիւն վաղը Շաբաթ ժամը 8.30ին։ Կը խօսի Ս. ՓՕՁԱՐԵԱՆ, «Ա. Աիարոնեանի գրական լեզուի մասին»։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ռոնիի մասնաճիւղին կողմէ, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ Casino du Raincy *սրահը,* Place de la Gare: *Կովկասեան պարեր, պարի մրցում, ազգային երգեր եւայլն։ Դիները ժողովրդական։ Մուտքի տոմսերը իրաւունք կուտան մասնակցելու թոմպոլային։*

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պելվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple. Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Քրիստափոր խումբի ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանը։ Կարեւոր օրակարգ եւ դասախօսութիւն ընկ. Օհան Կարօի կողմէ. — Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը վաղ պուրակնի մէջ. դրուագներ եւ դէմքեր, Ասպօ, Վ. Ըրըշիկ, Մոկացի Գրիգոր, Ոզմեցի Լաթօ, Քոչէցի Դաւօ եւ Թացուեցի եղիշէ։ Կը հրաւիրուին նաեւ ուրիշ խումբի ընկերներ։

Շավիլի Արդութեան խումբի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին, ընկ. Տէր Դաւիթեանի բնակարանը 27 Ave. Bellevue, Chaville.

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Փոթորիկ խումբի վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին 79 Rue des Chambard, Bois Colombes: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Գէորգ Ջավուշ, Արմէն Գարօ, Քրիս, Զարդարեան եւ Քեռի խումբերու ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Ս. Շամոնի Վարուժան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին իր ակումբին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ, շրջաբերականներ եւ վարչութեան ընտրութիւն։ Բոլոր խումբերու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

Տէսինի կոմիտէի ընկերական մակրական ժողովը՝ այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, Քաֆէ Փարտէնի մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ Փարիզէն ընկ. Վ. Համբարձումեան։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւոր է։

Պուլվար Օտտօի (Մարսէյլ) Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Շրայը եւ Մուրատ խումբերու ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր Օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Տէր եւ Տրկին Մինասեան իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Պ. Յարութիւն Տարազճեանի եւ իր պարագաներուն (Պէլֆոր), իրենց որդւոյն ՅԱԿՈԲ ՏԱՐԱԶՃԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ։

18 փետրուար, 1930, Վիէն (Իզէր)

ՑՈՒՇԱՏԵՏԻ

Զ. Ե. Ո. Մ. Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին մատուռ-մանկապարտէզին սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն-Տուրուբերանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին 131 Rue Fbg. de Temple, (մէթրօ Պէլվիլ)։ Օրակարգ՝ հանդէսի հաշուետուութիւն եւ վարչութեան կազմի լրացում։ Ոչ արձանագրուած հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՓԱՐԻԶԻ Եղկատի են Շրջ. Հայր. Միութեան Փարիզի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինօի բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի ժամը 2ին 164 Ave. Verdun, Իսի լէ Մուլինօ, Օրակարգ՝ զեկոյց եւ մասնաճիւղի վարչութեան ընտրութիւն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Տ.Տ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ Տարօնի կարօտեալներուն։ Այս կիրակի ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, 120 Chemin de la Madrague. Կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ։ Տոմսեր՝ 7 եւ 5 ֆրանք։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԿԻՒՆԻ ՄԷՋ

Դպրոցասէր Տիկնանց Միութեան Անկիւնի մասնաճիւղը կը սարքէ պարահանդէս մը՝ ծպտեալ-անդիմակ եւ ոչ-ծպտեալ, բազմաթիւ անակնկալներով ճոխացած, վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 10ին Salle des Fêtes էի մէջ, Rue du Casino, Enghien-les Bains.

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—...

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրեալ ժամերէ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12

ՁԱՁԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ

14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունենք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամբողջ երիտասարդութեան թէ մեր ձաշարանը իր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ ձաձ է Լիոնահայութեան միակ կերդրոնավայրը։

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք անդամ մը այցելել մեր ձաշարանը համոզուելու համար։ Ժողովրդական

Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐ

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԸ

— Տիկին մը ո՞ւր կրնայ գտնել վերջին նորաձեւութեան համեմատ, ամենատկուն եւ մինչեւոյն ատեն անմրցելի գործով, պատրաստ կամ չափու վրայ մետաքսէ եւ բուրդէ գործուած ներ, ժանթօ, գլխարկ, ներքնազգեստ (lingerie) եւայլն։

— ՏԻԿ. Ա. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆի «ՄԱՏԼԷՆ» հայ վաճառատունը կասկած, 33 Rue des Dames, Métro Rome կամ Clichy։ Մուտքը ազատ է ամէն օր մինչեւ 8, կիրակի մինչեւ...

«ԿՈՎԿԱՍ» ՁԱՁԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ... Օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մ... առաւօտ ժամը 2։

23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէն։ Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն։

Ա. Մ. Ե. Ն. Ա. Լ. Ա. Ի Մ. Ա. Ք. Ո. Ի. Ր Ա. Ժ.

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բաղկանայ ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններու։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ականջի եւ կոկորդի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԿՕՋ

Մարսէյլի եւ արուարձաններու բոլոր Կեսարացիները ժողովի կը հրաւիրուին այս Կիրակի ժամը 2ին 46 Rue Tapis Vert. Օրակարգ՝ Կեսարիոյ եւ Շրջանի Հայր. Միութեան վարչութեան ընտրութիւն։

Աւժամեայ վարչութիւն

Ալֆորվիլի նորակառոյց Հայ մատուռի օծման արարողութիւնը կը կատարուի այս Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին։ Այս առթիւ պիտի մատուցուի յատուկ պատարագ։

Կը հրաւիրուի ամբողջ հայութիւնը ներկայ գտնուիլ սոյն արարողութեան։

Հոգաբարձութիւն փարիզի Ս. ՅՈՎՀ Մկրտիչ եկեղեցւոյ

ԱՆԱՏԱԼԻԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

*Ծանուցումը վճռագանահատութեան.— Ց. կիւրեղեան 30, Օր. Մ. Սրապեան, Ասպազեան քոյրեր, Պ.Ս. Ղուկասեան, Յարութիւնեան 25ական, Ս. Սալապեան, Թ. Աբապեան, Ա. Սարգիսեան, Ղ. Թորոսեան, Ա. Քելէճեան, Գ. Գրիգազեան, Յովհաննէսեան, Մոմճեան, Մ. Մրսասեան, Ժ. Սարաճեան, Մարկոսեան, Միսքճեան 20ական, Ց. Գէորգեան, Օր. Ա. Գավազեան, Վ. Ձերմակեան 15ական, Ս. Պապիկեան, Պ. Երանոսեան, Գապաքճեան, Մ. Սարգիսեան, Ն. Չէրքէզեան, Շ. կարապետեան, Օ. Չրթըրեան, Կ. Թիւֆէնկճեան, Ն. Թագուորեան, Պ. Ալեքսանեան, Մ. Զարացեան, Լ. Խաչերեան, Գ. Մանուկեան, Գ. Վազարեան, Գ. Սէլեան, Կ. Նիքսարլեան, Կ. Մարանճեան, Պ. Թայեան, Գ. Մարանճեան, Ց. Բըզանօֆ, Ռ. Պ. Կիւտէնեան, Յ. Մարգարեան 10ական, Պ. Աւագեան, Կ. Չիֆթճեան, Ս. Խաչատուրեան, Տ. Ապապեան, Յ. Պարսամեան, Տիկ. Կոպալեան, Կ. Զուլալեան, Ա. Մարտիրոսեան, Ե. Կիւմիւշլեան, Ե. Տէրկուսեան Պ. Թաճլեան, Ռ. Ներսեսեան, Կ. Գացաեան, Վ. Պէրպէրեան, Խ. Աւագեան, Ջաքարեան, Ն. Գունտուրաճեան, Արգուարթեան 5ական, Օր. Ձրրրկեան 2.50, Ֆէրահեան 2, անծանօթ մը 50 սանթիմ, Գումար 740 ֆրանք (Տես նել «Ցառաջ» 4 փետր.)։

ԱՆՈՒՇ Ա. ՕՀԱՆԵՍԵԱՆ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MEL...

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել ուելեան ֆամեղ անուշեղէններ, փնտուեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վարպետի նիշով՝ *Լօքում, փաքատլիֆ, հէլվա, եւ...*

25 Rue Vilin, Paris — Հեռաձայն Menil. 69...

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻՏԵԱՆ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻՏԵԱՆ

Հաստատուած LA GA...

1 Rue St. Lazare, PA...

Téléphone-Trudaine

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ եւ նոր մեթոտով դարմանում է հիւանդութեանց (ֆրանկ-մամիզ.) եւ վարկսի։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնէ մանկամարտ հիւանդներու։ Ընդունում կ'ընէ ամէն օր 9—12, 2—4։

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av...

ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Փետրուար 19...

	Դ Ր Ա Մ Ն Ե Ր	
Սթերլին,		L. St.
Տոլար,		Dollar
Մարք	100	Mark
Թրք. Թղթ.		L. Tq
Թրք. ոսկի		» »
Մէճիտիէ		Médjidié
Լէվա	100	Léva
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	Lire
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belges
Զուից.	»	Fr. Suisses
Լէյ	»	Leï
	Ա Ր Ժ Ե Ք Ն Ե Ր	
Եգ.-Քր.-Ֆռնս.		I Cr. Fonc. Eg.
	» II	»
	» III	»
Ռուսերէն երկթղ.		Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS...

208bis, Rue Lafayette Pa...

Le Gérant H. STEPH...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

22 FÉVRIER 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1194

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

Անդին եւ Ասդին

Աշխարհ մը կը քանդուի Ռուսաստանի մէջ, նոր մը շինելու յաւակնութեամբ:

Կը քանդուի գիտական մեթոտով, քար առ քար, «հնգամեայ» ծրագիրներով: Կը քանդուի առանց երկրամասի, ցեղի, ժողովուրդի, կրօնի, կամ սեռի խտրութեան: Կը քանդուի «դեկրէտ»ներով, «պլենում»ներով, բջիջներով եւ թուղթի խումբերով: Եւ ամենօրեայ ժահավճիռներով, արշաւախումբերով (համայնական գիւղերու), ուժանակով (եկեղեցի, վանք): Ընդհանուր տեսանութեամբ եւ աքսորով: Մոնկոլեան, թաթարական, թուրանական բոլոր սարսափներով:

Աշխարհասասան գործողութիւն մը, որուն տապարը ոյնքան ուժգնութեամբ կ'իջնէ Երեւանի, որքան Մոսկուայի Կարկոֆի մէջ: Վիթխարի «կիյեոթին մը, որ նոյն թամբով կը գլխատէ հայ գիւղացին իր մէկ էշով, ինչպէս մուհկը՝ իր երեք-չորս կովերով կամ ձիերով:

Օրինակ մը, հազարներու մէջէն.

—Առաջին անգամ ըլլալով, Վաղարշապատի մէջ գումարուեցաւ քաւոր եւ միջակ գիւղացիներու բազմամարդ ժողով մը (700 հոգի), որ որոշուեցաւ ամբողջութեամբ բռնագրաւել 37 «կուլակ»ներու ցգիները, շէնքերը, անասունները, հողերը եւ բոլոր տեսակի արտադրական միջոցները եւ յանձնել զանոնք «Ընաստուած» հաւաքական տնտեսութեան մէջ ժամ չքաւոր գիւղացիներուն: (*Խորհրդային Հայաստան*, 29 յունուար):

Եւ նման ժողով մը՝ գրաւելու համար Երեւանի Պողոսեան եկեղեցին կամ ուրիշ աղօթատեղիներ: Անշուշտ հեռաւորութեամբ Մոսկուայի:

Զուգընթաց կը մղուի այս կոիւը — կրօնի քանդումին ու վիրին ոչնչացումը: Մէկը միւսին լրացուցիչն է: Եւ միեւնոյն ատեն, կը շարունակուի անընդհատ աշխատանքը՝ ուրիշ ճամբաներու վրայ: Միշտ միեւնոյն առաջադրութեամբ — հարստահել, հաւասարեցնել ամէն ինչ, երեւութապէս՝ «սոցիալիզմ կառուցելու», իրականին մէջ՝ թշուառութիւնը, կազմալուծումը ընդհանրացնելու համար: Որովհետեւ, ընկերվարութեան կառուցումն ալ իր օրէնքներն ունի, որոնց դժուար կը թափանցեն Ստալիններու սահմանափակ եւ պինդ գլուխները: Մանաւանդ ռուսական լաբիւրինթոսին մէջ թմրած միտքերը:

...Թիֆլիսի կեդրոնը ապրող բնակիչները կը տեղափոխուին քաղաքին ծայրամասերը, իսկ ծայրամասերուն բնակիչները՝ կեդրոն:

...Թիֆլիսի բնակիչներուն հրամայուած է մինչեւ քսան օր իրենց անկողիններուն բուրդերը յանձնել կառավարութեան, քանի որ, պետութիւնը բուրդի պէտք ունի: Եւ յետոյ, «բուրդը վնասակար է առողջութեան»:

Ասոնք ալ ականատեսի պատմութիւններ: Դարձեալ հազարէն մէկը: Եւ իրրեւ լրացուցիչ գործողութիւն, մեր լեզուով՝ քանդելու, իրենց լեզուով՝ «կառուցելու» քաղաքականութեան:

Արդ, մինչ աշխարհ մը հիմն ի վեր կը շրջուի անդին, փոթորիկին մէջ գլորելով մեր մէկ ու կէս միլիոնի կոճդն ալ, ի՞նչ կը բանինք մենք այստեղ:

Ի՞նչ կը բանին, ժանաւանդ, «բանիմաց ազգասէրները», «ողջամիտները» ու հայ քրիստոնեաները:

— Կը հետեւի՛ն փլուզումին, Ռուսաստանի — եւ Հայաստանի — գլխիվայր թաւալումին՝ զանոնք ծանուցանող լուրերն անգամ ժոռացութեան տալով: Կամ հաղորդելով այնպէս իբրեւ թէ կուաթէմալային հասած ըլլային անոնք:

Թո՛ղ փլի Ռուսաստանը, երեւանն ալ միասին, բայց — մեր բերնէն չփախցնենք այնպիսի բաներ որ կրնան հաստատել... Դաշնակցականներուն բսածը:

Ուրիշ ատեն, այս մարդիկը աշխարհ կը դղրդացնէին, եթէ աւետարան մը պակաս կարդացուէր վերամբարձ պատարագի մը ատեն:

Հիմա, եթէ նոյնիսկ հինգ հարիւր ձիաւոր շարժանիւթ մը կապէք այս բարեպաշտները, որպէսզի ցնցուին, սթափին եւ նկարագրեն, գոնէ ճիշդ ու ճիշդ հաղորդեն Հայաստանի անցուդարձերը, կրօնական հալածանքներն ալ միասին,—դժուա՛ր թէ յաջողիք:

Զպիտի յաջողիք, որովհետեւ, 1924էն ի վեր — նոր շրջան— հազարաւոր անմեղներ կը ձերբակալուին, կ'աքսորուին, բիւրաւոր կիներ եւ երախաներ թշուառութեան կը մատնուին մեր հայրենիքին մէջ: Եւ սակայն այս մարդիկը դեռ մէկ տող գիր չգրեցին: Գոնէ երեւոյթները փրկելու համար:

Այս մարդիկը իմաստութիւն համարեցին ծածկել եղբօր տառապանքն ու թշուառութիւնը հարազատին ձեռքով:

Մինչեւ իսկ փառաբանել այն չարաշուք թաթը, զազանաբարոյ Չեկան, ահուսարսափի իշխանապետութիւնը, որ ահա, տարուէ տարի աւելի կատաղութեամբ, կը տրորէ մեր մինուճար հայրենիքին ողնայարը:

Եւ այսպէս, մինչ աշխարհ մը կը փլի անդին, ահաւոր ալիքներուն յանձնելով մեզ ալ, մարդիկ սաղմոս կ'երգեն աստին: Երկիւղածութեամբ եւ մասամբ նորին:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐ ԹԵՐԹ ՄԸ

Թէհրանէն ստացանք «վերածնունդ», նոր շաբաթաթերթի մը, խմբագրութեամբ Պ. Հայկ Դարագաշի: Առաջին թիւի յայտարարութենէն կը քաղենք հետեւեալ հատուածը (15 փետր.).

— «Ցմոռանանք շեշտել, որ ինքնակալ եւ հայասէր իրանի բարգաւաճ հողի վրայ հաստատուած Հայերս, ամենաերջանիկ եւ ազատ հատուածն ենք կազմում աշխարհասփիւռ հայ ժողովուրդի: Ցմոռանանք յիշել, որ դարերի ընթացքում պարսիկ ազնիւ ժողովուրդի եւ իր բանիմաց ու խոհուն պետերի, սկսած Շահ Աբբասի օրերից մինչեւ մեր այժմեան անզուգական վեհապետ Նորին կայսերական վեհափառութիւն Ռզա Շահ փահլաւիի ողորմանաւորութիւնների տակ վիշտ վայելել ենք հանգիստ ու երջանիկ մի կեանք, ունեցել ենք կրօնի, խօսքի, մտքի կատարեալ ազատութիւն: Եւ նոյնպէս անուրանալի է, որ մենք մեր կողմից եղել ենք անձնուէր, հայրենասէր եւ պարտաճանաչ իրանցիներ, վտանգի ժամանակ պաշտպանել ու բարօրութեան օրերին աշխատել, մեր սիրելի Իրանի ապահովութեան եւ առաջադիմութեան համար:

Նախ քան ամէն ինչ, ահա՛ այս առաջին սկզբունքն է որով ղեկավարուելու է «վերածնունդ»ը՝ քաջալերել պարսկահայերին կատարել իրենց ազնիւ քաղաքացու պարտականութիւնները, հնազանդուել եւ գործադրել երկրի օրէնքները եւ վայելել այն բոլոր իրաւունքները, ինչ իր պարսիկ եղբայրներն են վայելում:

Մեր հայ կեանքի մէջ գոյութիւն ունեցող ամենակորստաբեր եւ վնասակար երեւոյթը՝ *համերաշխութիւնը* այսօր մեզ միանգամայն ընկճել, քայքայել եւ դժբախտացրել է: Մեր կարծիքով այդ մեծ չարիքի պատճառը եւ հիմնաւորողները եղել են աւերիչ, քանդիչ պայքարները:

Վերջ տալու համար այս բոլորին եւ փրկելու համար մեզ այս մեծ դժբախտութիւնից, պէտք է ՀԱՄԵՐԱՇԽԵԼ, խիստ շատ կրկնուած մի ճշմարտութիւն, որը մինչ օրս դժբախտաբար չի յաջողել թափանցել մինչեւ մեր սրտի խորքը եւ տանել մեզ իր թափով, սակայն, «վերածնունդ» ընդունելով այդ իր երկրորդ եւ նոյնքան կարեւոր սկզբունքը, չի խնայելու ոչ մի միջոց իր ուժերից, իրականացնելու համար *համերաշխութեան* բարձր ու վեհ սկզբունքը, որի լաւագոյն եւ առաջնակարգ ուսուցիչներն են Հրեաները:»

ՅՈՅՑԵՐ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Յունաստանէն հասած տեղեկութիւններու համաձայն, վերջին օրերս ծխախոտի անգործ բանուորներուն կողմէ զանազան ցոյցեր կատարուած են Սելանիկի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ: Ուրիշ բանուորներ ալ ազդուած են տնտեսական տագնապէն եւ կարգ մը քաղաքներու մէջ անգործներու թիւը հազարներու կը հասնի:

Ապրի օր անգործները ցոյց մը կատարեցին Աթէնքի քաղաքապետարանին առջեւ: Ցուցարարներէն մաս մը յաջողեցաւ ներս մտնել: Ըստիկանները հասնելով դուրս քշեցին եւ ցրուեցին ցուցարարները:

ՓԱՇԱՅԷՆ ՅԵՏՈՅ, ԷՖԷՆԴԻՆ

Բարեգործականի գրասենեակէն հաղորդուած գեկոյցէ մը կ'իմանանք թէ, միութեան փոխնախագահի պաշտօնէն հրաժարած է Պ. Գաբրիէլ Նորատունկեան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԼՐՋՕՐԷՆ ՄՏԱՏԱՆՋ

ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ կը հեռագրեն փետր. 20 Թուականով.—

Էնկիւրիի լաւատեղեակ շրջանակները կը յայտարարեն թէ ելմտական կացութիւնը լրջօրէն կը մտատանջէ կառավարութիւնը:

Գործավարներու խորհուրդը, որ տեւեց տասը ժամ, վաւերացուց ելմտական գործավարին կողմէ ներկայացուած օրինագիծ մը՝ Սակարանական գործողութեանց մասին: Այս օրինագիծը 3 ամիսէն 5 տարի բանտարկութիւն կը սահմանէ շահադէտներուն: Այն դրամատուները, որոնք շահադիտութիւն կ'ընեն, 100,000 թրքական ոսկիտուգանքի պիտի ենթարկուին:

Այսօր հինգշաբթի Խալք կուսակցութիւնը պիտի գումարէ մասնաւոր ժողով մը, որուն մէջ կառավարութիւնը պիտի պարզէ ելմտական կացութիւնը եւ այն միջոցները զորս ձեռք առած է՝ ամրապնդելու համար թրքական դրամը:

Ելմտական գործավարը նոյնպէս պիտի պատասխանէ այն առաջարկներուն զորս Օսմանեան Դրամատունը ըրած էր 15 օր առաջ՝ Պետական Դրամատուն մը հիմնելու մասին:

Հայ ընկերներու պատպարումը

Հալէպի Խնամատարական կեդր. Մարմնին կողմէ Թուրքիոյ սահմանամերձ շրջանները մեկնող յանձնաժողովի անդամներէն վեր. Ա. Շիրաճեան Հալէպ վերադարձած եւ իր տեղեկագիրը տուած է: Տօքթ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ գումարուած խառն նիստի մը մէջ որոշուած է լիազօրութիւն տալ պատուելիին, որ շուտով յիշեալ շրջանները մեկնելով նորեկ գաղթականներու տեղաւորման ձեռնարկէ: Իրեն պիտի ընկերանայ Միս Եէփէի գործակից եւ այդ շրջաններուն ծանօթ Պ. Միսաք Մելքոնեան: Այս մարմինը իր հարկին պիտի խորհրդակցի տեղւոյն հայ կամ օտար ձեռնհաս անձերուն հետ՝ առայժմ 100 ընտանիքի համար գիւղ մը հիմնելու համար: Ուշադրութիւն պիտի բլլայ որ այդ գիւղը թուրք սահմանէն առնուազն 50 քիլոմեթր հեռու գտնուի եւ առողջապահական պայմանները լրացնէ: Պատուելին 15 օրուան ընթացքին վերջնական կարգադրութեան մը յանգելով պիտի կրնայ գիւղին հաստատման նախնական քայլերը առնել:

Նախարարական տագնապը

Ինչպէս գրեցինք երէկ, արմատակոն-ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակին պետ Քեմիլ Շօքթան ընդունեց նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը: Շօքթան տեսակցեցաւ գանազան պետական անձնաւորութեանց եւ խմբակցութեանց հետ՝ անոնց աջակցութիւնը ապահովելու համար:

Թերթս մամուլը դրուած պահուն դեռ իր վերջնական պատասխանը չէր տուած Հանրապետութեան Նախագահին: Քեմիլ Շօքթան պիտի կազմէ խառն դահլիճ մը՝ ձախ տարրերէ, տեսակ մը ձախերու խմբակցութիւն՝ աւելի ընդլայնուած ձեւով, մասնակցութեամբ հանրապետական ընկերվարականներու երկու հատուածներուն (33 երեսփոխան), արմատական ընկերվարական (115), ընկերային եւ արմատական ձախեր (15), ձախ անկախներ (20), քանի մը անկախներ եւ քանի մը ձախ հանրապետականներ: Այս բոլորը իրեն պիտի կրնայ ապահովել շուրջ 254 ձայն, այսինքն կէսէն պակաս երեսփոխանական ժողովին, որ ներկայիս 597 անդամ ունի:

Արմատական-ընկերվարական դահլիճը կարենալ ապրելու համար ստիպուած է ապահովել ընկերվարականներու օժանդակութիւնը: Այս վերջիններն պիտի ուզեն ուժ տալ ձախ դահլիճի մը, պայմանաւ որ իրենց ծրագրին գլխաւոր կէտերը իրագործէ: Հետեւաբար նոր կառավարութեան ճակատագիրը կը գտնուի ընկերվարականներուն ձեռքը:

Շօքթան ապահովեց Պրիանի գործակցութիւնը նոր դահլիճին՝ իրրեւ արտաքին նախարար: Հրաժարեալ վարչապետ Անդրէ Թարտիէօ առաջարկեց ընդունիլ փոխ-վարչապետութիւնը եւ ծովային նախարարութիւնը: Թարտիէօ անձնական պատճառներով մերժեց ընդունիլ:

Թուրք-եւրոպական համաձայնութիւն

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն փետր. 20 Թուականով.

Երեսփոխանական ժողովի արտաքին գործերու յանձնաժողովին մէջ Միխալաքոփուլոս երկար զեկոյց մը տուաւ, շեշտելով որ անհրաժեշտ է Թուրքիոյ հետ կարգադրել Լոզանի դաշնագրին տրամադրած տնտեսական խնդիրները, ինչ որ թոյլ պիտի տայ երկու երկիրներու միջեւ կնքել հիւպատոսական եւ առեւտրական համաձայնագիրներ, ինչպէս նաեւ իրականացնել բարեկամական դաշինք մը եւ նաւային համաձայնութիւն մը: Բոլոր կուսակցութեանց պետերն ալ հաստատեցին թէ անհրաժեշտ է համաձայնութեան մը գալ Թուրքիոյ հետ եւ լիովին իրենց համաձայնութիւնը տուին կառավարութեան քաղաքականութեան:

Զորեքշաբթի գիշեր հրահանգներ հաղորդուեցան Փոլիխրոնիատիսի, պաշտօն տալով անոր յայտարարել Էնկիւրիի մէջ թէ՝ Յունաստան կ'ընդունի փորձագէտներու ծրագիրը, պայմանաւ որ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ առորագրուի առեւտրական դաշնագիր մը, բարեկամութեան դաշինք մը եւ նաւային համաձայնութիւն մը:

Ցոքաս պիտի մեկնի շաբաթ օր, մի ասին տանելով մանրամասն հրահանգներ:

Միխալաքոփուլոս այս առաւօտ Եգիպտոս մեկնեցաւ:

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ՁԱՄԲՈՐԴԵՆ

Ֆրանսական Թերթերը կը գրեն Թէ փարիզեան հրատարակչական քանի մը տուներ որոշեր են արտասահման ղրկել ֆրանսացի երիտասարդ գրողները, որպէսզի Ֆոխանայ ֆրանսական գրականութիւնը Թարմացնէ եւ տարաշխարհիկ նորութիւններով:

Այս որ լսեցին հայ հարուստները, իւրացուցին որոշումը: Այլեւս հայ երիտասարդներն ալ, փոխանակ Դունապանի նման նստելու եւ աթոռին վրայ երկար երազելու, պիտի կրնան ճամբորդել օտար երկիրներ, մասնաւորաբար հայ գաղութները: Եւ այս ճամբորդութիւնը պիտի ունենայ երկու նպատակ.—

Նախ, հայ գրողները, որոնք լճացած են փարիզի մէջ, այցելելով հայ գաղութները, խանդավառութիւն պիտի ստեղծեն իրենց ճառախօսութիւններով եւ ներկայութեամբ: Այսպէսով ձուլումէ պիտի փրկուին հայ գաղութները: Երկրորդ, հայ գրողները «վառօդ» եւ պաշար պիտի հաւաքեն նոր վէպերու եւ բանաստեղծութիւններու համար: Այսպէսով մեր գեղեցիկ գրականութիւնն ալ պիտի Թարմանայ:

Արդէն արձանագրուած են տասնեակ մը գրողներ, որոնք պիտի ճամբորդեն հետեւեալ կտակներուն դրամով.— Յանասարեան, Մարկոսեան, Եղիաեան, Ջունդեան, եւայլն: Վերջապէս, ի՛նչ ուրախութիւն, փոխանակ քանի մը պառաւներ Թուխսի նման կտակներուն վրայ նստեցնելու, Թողունք որ քիչ մը օդ առնեն կտակներուն տոպրակները:

Ճամբորդ գրողներն են.—

Զարեան, կը մեկնի Հայաստան, նոր *Անցորդը* եւ իր ճամբան մը եւս գրելու համար, ինչպէս կ'ըսէ քննադատ մը:

Համաստեղ, կը մեկնի Խարբերդ, իր նոր պատմուածքներուն համար քիչ մը աւելի «վառօդ» առնելու:

Թէքէեան, առ այժմ պիտի սպասէ, մինչեւ որ մեռնի Թոպալեան, երբ պիտի մեկնի Շոնոլուլու, Քամչաթքա, սգահանդէսներ սարքելու համար Թոպալեանի յիշատակին:

Ն. ՊէշիկԹաշլեան, կը մեկնի Կ. Պոլիս, երգելու համար, իշխանաց կղզիներուն վրայէն, Թրքուհիները, որոնք կը յաճին ծովուն վրայ, ձիեհենիի գոյն:

Վ. Շուշանեան, կը մեկնի Մոսկուա, ուսումնասիրելու համար «Պրոլետարական գրականութիւնը»:

Շ. Շահնուր, կը մեկնի Ամերիկա, վէպ մը գրելու համար Ամերիկայի հայ երիտասարդներուն կեանքէն:

Շ. Նարդունի, կը մեկնի Պարսկաստան, Շիրազի վարդերուն բոցին մէջ կանգնած՝ հէքեաԹ պատմելու երկրին գեղուհիներուն:

Օհան Կարօ, կը մեկնի վան, խոստանալով այս ամառ տալ նոր գիրք մը՝ նկարագրելու համար իր ճամբորդութիւնը հայրենիքէն մինչեւ փարիզ:

Երբ այս լուրը կը գրէի այսպէս միամտութեամբ, անհաւատ երիտասարդ մը պոռաց.

— Տերո՛ւկ, ո՞վ կը հաւատայ Թէ հայ հարուստները այդպիսի հրաշքներ կ'ուզեն ընել:

— Ցիմա՛ր, ըսի լեռնական ձայնով մը, միեՔ ես կը հաւատա՞մ իմ գրածիս: Եթէ լուրը ճիշդ ըլլար, նախ ե՛ս պիտի խնդրէի որ հայրենի լեռները ղրկէին

ԼԵՌՆԱՑԻՆ

ԵՐԿՈՒ ՄԱՀ

I

ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՆԴԱՄԻՐԵԱՆ

Դէմքեր կան— ժառանգ փայլուն կարողութիւններու կամ բարոյական հազուագիւտ առաքինութիւններու տէր— որոնց մահը կ'անցնի աննկատելի, վասնզի անոնք չեն երեւցած հանրային գործունէութեան մեծ բեմին վրայ։ Եւ սակայն այդ կորած, անյայտ դէմքերէն ոմանք խորապէս հետաքրքրական են, հանրօգուտ գործ ալ կատարեր են — լուռ, անշշուկ — հանրութեան գաւերով ալ տառապեր են եւ իրենց նեղ շրջաններուն մէջ եղեր են սիրուած ու գուրգուրուած, իբրեւ առաքինի մարդ-քաղաքացիներ եւ իբրեւ ջերմ հայրենասէրներ։

Հայրենասէրներ՝ որ ընտանեկան եւ այլ հոգերով ծանրաբեռնուած՝ չեն գրուիր պաշտօնապէս այս կամ այն կազմակերպութեան մէջ, չեն աղմկեր հրապարակը գրական կամ հեռուորական մարզանքներով, այլ մութին մէջ կատարեր են իրենց քաղաքացիական պարտքը, համեստօրէն, առանց ցոյցի ու աղմուկի, հնազանդելով լոկ իրենց խղճի հրամայական պատուիրանին։

Այդպիսի մէկն էր Գրիգոր Խանդամիրեան, որ նորերս կնքեց իր մահկանացուն Բագուի մէջ, 59 տարեկան հասակում— սրարշաւ թոքախտ մ՚այդ տարիքի մէջ... շնորհիւ բոլշեւիկեան ռէժիմի անլուր զրկանքներուն ու տառապանքներուն։

Այդ մահը անկեղծ գաւ պատճառեց հանգուցեալի բազմաթիւ ծանօթներուն.— շատ շատերն անշուշտ, ժառէն կը ճանչնային կատարեան ընկերութեան երբեմնի համեստ, ազնիւ, անզուգական պաշտօնեան։

Խղճի մարդ մըն էր, բիւրեղի պէս յստակ նկարագրով, շիտակ ու պարտաճանաչ, իբրեւ պաշտօնեայ, իբրեւ ընկեր եւ քաղաքացի, շիտակութիւնը հասցուցած հիւանդագին չափերու... Անգլիացի ջենտըլմէն մը, որու նմանները դիոգինէսեան լապտերով պէտք է փնտռել մեր կովկասեան միջավայրում... Միեւնոյն ժամանակ՝ ինտելիգենտ, իմացական հայ մարդ մը առանց բարձրագոյն կրթութեան, բայց պարտքի ու իր մարդկային կոչումի ամենավեհ հասկացողութեամբ— որ 40 տարիէ ի վեր ուշի ուշով կը հետեւէր մեր կեանքի գահավէժ դէպքերուն, միշտ պատրաստ՝ իր բաժին աջակցութիւնը բերելու ժողովուրդի ծով կարիքներուն։

Մեր Սիմոնի, Քրիստափորի եւ Թոմասի մտերիմ բարեկամն էր — ինչպէս եւ շատ ուրիշ գաղափարական հայրենակիցներու— դեռ 1890—1891ի օրերուն, երբ կը ստեղծուէր Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ երբ նա ինքը— Գրիգոր Խանդամիրեան— բարեկեցիկ հայ երիտասարդ, Ղարաբաղի մեծատան զաւակ, գաղափարական հովերով տարուած, ձրիաբար կը ծառայէր Թիֆլիսի նորակազմ Հայ Հրատարակչական Ընկերութեան մէջ, Յովհաննէս Թումանեանի եւ այլ ականաւոր գործիչներու հետ։

Ապա փոխադրուեցաւ Բագու։ Եւ այդ տեղ ալ, ինչպէս Շուշի, իր ծննդավայրում, ինչպէս ամէն տեղ, իր դուռը բաց էր մերիններուն առջեւ, որոնք երբեմն վտանգի պահուն ապաստան կը գտնէին անոր քով։ 1895ի ամառը մեր իշխանը (Յովսէփ Արղութեան) վանէն գալով գաղտնի քարոզչութեան tournéeի համար, ամբողջ ամիսներով ապաստանած էր Գրիգորին ու իր ընտանիքի մօտ, անոր Շուշիի բնակարանում (երկու տարի յետոյ միայն, իր վերադարձին խանասորէն, իշխանն ընկաւ ռուս ոստիկանութեան ձեռքը եւ աքսորուեցաւ դէպի հեռաւոր Վիատկա, գրեթէ Սիբիրի սահմանները)։

Այդտեղ եւս, նաւթաշխարհի նիւթապաշտներու ապականիչ մթնոլորտին մէջ, ապրելով տասնեակ տարիներ եւ շփուելով բոլոր տարբերու շրջաններու հետ, Գրիգոր Խանդամիրեան պահպանեց միշտ իր անաղարտ մաքրութիւնը եւ մնաց միշտ նոյն Արդարը, նոյն անշահասէր եւ անխարդախ Գրիգորը որ միշտ սրտանց արձագանգ կուտար հասարակական գաւեռներուն։

Հպարտ էր եւ անվհատ դըժբախտութեան օրերուն, ստոյիկօրէն ամուր ու անտրտունջ՝ տառապանքի այն զարհուրելի ովկիանին մէջ, որ 12 տարիէ ի վեր կը հեղեղէ Ռուսաստանը։ Նա կարող էր դեռ շատ ապրիլ եւ բարոյական պայծառ դէմքով լուսաւորել իր շրջապատը։ Բայց բոլշեւիկեան տարտարոսը շուտ խամրեց անոր կեանքի արեւը...

Ընկնիլ մարդու եւ հայրենասէրի աճիւններուն — հանգի՛ստ յաւիտենական։

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱՆ Կ'ԱՐՏՕՆԷ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ...

«Յուսաբեր»ի Թղթակիցը կը գրէ Հալէպէն (10 փետր.).

Թուրքիայէն նոր գաղթականներ այլեւս չեն գար, թէեւ ստացուած մասնաւոր լուրերէն կը տեղեկանանք, որ Խարբերդի, Տիգրանակերտի եւ սահմանամերձ այլ վայրերու մէջ մեկնելու պատրաստ բազմաթիւ ընտանիքներ կան։ Այս դժբախտները տնտեսական ծանր վիճակ մը կ'ապրին։ Ձգած ամէն տեսակի աշխատանք, որպէս վաղուան ճամբորդներ, անոնք ո եւ է գործ ընելու հնարաւորութիւն չունին։ Եթէ փափաքին իսկ գործել, քաղաքներու մէջ ոչինչ կրնան ընել, որովհետեւ բոլորն ալ երկրագործ են ու խաշնարած։ Համաձայն ստացուած լուրերուն, գարնան, երբ ճամբաները բացուին, առաջին իսկ առթիւ սուրիա պիտի գան մի քանի հազար Հայեր։

Լուրի մը համաձայն, Թուրք կառավարութիւնը ներքին նահանգներու մէջ գտնուած ոչ իսլամ ուրիշ տարրեր ալ կը տեղահանէ, մասնաւորաբար Յոյները։

Կարգ մը հայ ընտանիքներ արտօնութիւն ստացած ըլլալով Խ. Հայաստան մեկնելու՝ մինչեւ կարս գացած են, սակայն վերջէն՝ հարկադրուած՝ խարբերդ վերադարձած են, որովհետեւ Հայաստանը մերժած է ներս առնել այս դժբախտները։ Անօրինակ տառապանքի եւ ձրան խստութիւններու ենթակայ այդ անպաշտպան բազմութիւնները այսպէս թուրքիոյ մէջ հոս ու հոն կը քշուին, առանց ո եւ է մէկէն ազդու միջամտութեան քայլ մը տեսնելու։

կարդացէք և տարածեցէք ՅԱՌԱՋ

ԷՋ ՄԸ ՍԱՐՍԱՓԻ ՕՐԵՐԷՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Բանագնացները կ'առաջարկեն Կաթողիկոսին, որ իբրեւ վերջին փորձ, անգամ մըն ալ Շեյխ-իւլ-Իսլամին հեռագրէ։

«Եթէ բողոքականները մեծազօր Կերմանիա մը եւ կաթոլիկները Աւստրիա մը ունին իրենց պաշտպան, մենք՝ Հայերս ալ փեյղամպէրը գիշանին շէրէֆլի սանճագը ունինք մեզի հովանի եւ ազգովին անոր կը փարինք ու անոր պաշտպանութիւնը կը խնդրենք»։

Ասոր իբր պատասխան. «Այս տարիքէս վերջը փաթթոց չեմ կրնար կապել» կ'ըսէ Կաթողիկոսը։

Շատ փափկութեամբ դիտել կուտան իրեն, որ փաթթոց կապելու խնդիր չկայ, գործին մէջ եւ որ իր կողմէ այդպիսի հեռադիր մը կրնայ մեծ ազմուկ յարուցանել Պոլսոյ մէջ եւ առիթ տալ օտար միջամտու եան։ Ինքը իբրեւ կաթողիկոս բնականաբար չի կրնար իսլամանալ, միայն ժողովուրդի այդ հոսանքին արգելք պիտի չհանդիսանայ։

Կաթողիկոսը պահ մը լուռ մնալէ ետքը կ'ըսէ.

— «Ես չեմ դիտեր, ինչ կ'ուզեն թող ընեն, միայն չեմ ուզեր, որ իմ անունովս ոեէ խօսք խօսուի։

Անոր այդ խօսքերը լուին քալէրանք հաւարելով՝ հրաժեշտ կ'առնեն ու կը մեկնին քովէն եւ նախապէս եղած կարգադրութեան եւ ուրուած ժամադրութեան համաձայն՝ Պ. Ա. Կիւլպէնկեանի ընկերակցութեամբ՝ կը ներկայանան Թեթիհատի մուրախխաս ճէմալ պէյի, որ յատկապէս Հալէպ եկած էր տարագրումի գործը վարելու՝ կեդրոնէն ստացած հրամաններուն համաձայն հրահանգելով պաշտօնեաները։

Ճէմալ պէյ երկարօրէն կրօնքներու փիլիսոփայութենէն կը ճառէ, անոնց ծագման պատմութիւնը կ'ընէ եւ իր բացարձակ անկրօն մը ըլլալը յայտնելէ ետքը կ'ուզէ գիտնալ թէ հոգեւորականներու դերը ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ խնդրոյն մէջ։ Անոնք առանց վարանումի կ'ըսեն, թէ՝ ժողովուրդին մէջ ծայր տուած այդ հոսանքին դէմ չկանգնիլ անդին պիտի չանցնի անոնց կատարելիք դերը։ Միայն ամէն բանէ առաջ անոնք կ'ուզեն գիտնալ որոշապէս թէ ի՞նչ պիտի ըլլան այն առաւելութիւնները, զորս պիտի վայելեն իսլամացող Հայերը կամ ի՞նչ վտանգ պիտի սպառնայ իրենց։

—Ինչ առաւելութիւն որ պիտի վայելեն իսլամ մուհաճիրները, նոյնը պիտի վայելեն եւ անոնք։ Իսկ ապագային մեր գլխուն գալիք բոլոր ֆելաքէթներուն իրենք ալ իշթիրագ պիտի ընեն իբրեւ իսլամ,— կ'ըսէ ու կը թելադրէ, որ գատրին հետ ալ տեսնուին եւ անոր կարծիքը առնեն, քանի որ պաշտօնական գործօնութիւն կատարող պաշտօնեան էն է, ինքն ալ իր կարգին կը խոստանայ հեռագրել Իթթիհատի կեդրոնին եւ անկէ ստանալիք հրահանգին համեմատ գործել։

Իթթիհատի կեդրոնը արդէն որդեգրած էր այդ սկզբունքը եւ նոյն տարուան Ապրիլի սկիզբները ներքին գործոց նախարարէն ծածկագիր հեռագիր մը եկած էր Ատանայի կուսակալ Իսմայիլ Հագգը պէյի, որ բացի ճանչցուած կուսակցականներէն եւ ժողովուրդին վրայ թէէսիրը նուիփուզ ունեցողներէն՝ մնացեալ բոլոր իրազարձութեանց տեղեկանալով, նոյն օրն իսկ Ռաղ. Ժողովը նիստի կը հրաւիրէ, երկար խորհրդակցութենէ ետքը կ'որոշուի գրել կուսակալ պէքիր Սամի պէյի, թէ ժողովուրդին մէջ ծագում առած այդ հոսանքը կեղծ է, թէ՝ ատով կ'ուզուի կառավարութեան միամտութիւնը շահագործել եւ աքսորանքէ զերծ մնալ, թէ՝ իրենք (անշուշտ Հալէպի մէջ հինէն հաստատուած Հայերը ըսել կ'ուզէ) լախտաւոր կը զգան ինքզինքնին Զորրորդ բանակի մանեւրգային տակ գտնուելով, քանի որ անոր ընդհանուր հրամանատարին՝ Ճէմալ փաշայի շնորհիւ կատարեալ ապահովութիւն կը վայելեն եւն.»։

Յարութիւն քահանայ նաժակ մըն ալ կաթողիկոսին կը գրէ եւ ժողովի որոշումը յայտնելէ ետքը կը խնդրէ, որ ան՝ իր բարձր հեղինակութիւնովը առաջքը առնէ այդ քայլին։

Հահանային ձեռնարկին համամիտ կը գտնուին նաեւ տարագիր այն Հայերը, որոնք ճէմալի հետ նախապէս իրենց ուղեցած բարեկամութենէն օգտուելով, Հալէպէն դուրս չելլելու վէսիգաներ ունէին իրենց ձեռքը։ Սակայն ժամանակ մը վերջը երբ Պոլսէն մուհաճիր միւտիւրը ումմումի Շիւքրի պէյը կուգայ Հալէպ, քաղաքը բոլորովին դատարկելու համար տարագիրներէն՝ նոյն այդ Հայերը ճէմալի ուղղակի հեռագրական նոր դիմումներով կը փոխադրուին Երուսաղէմ, ուր կը մնան մինչեւ այն երջանիկ օրը, երբ բրիտանական յաղթական բանակը կը գրաւէ Սուրբ քաղաքը՝ վերջ տալով 400 տարուան թրքական տիրապետութեան։

Հահանային եւ իր համախոհներուն այդ արարքը պատճառ կ'ըլլայ, որ գործին նախաձեռնարկ եղողները քաշուին ապարէզէն։ Իսկ արդիւնքը կ'ըլլայ բիւրաւորներու տարագրումը Տէր-Զօր եւ 1916ի ամառուր Ջարդը՝ արիւնարբու Մալիհ Զէքիի ձեռքով։

Այս հաշուէն դուրս են այն տասնեակ հազարաւորները, որոնք 1915—16ի շրջանին Հալէպէն դէպի Տէր Զօր երկարող ճամբուն վրայ ինկան։ Միայն Մէսքէնէի մէջ Թիֆիւսէ եւ տիզանթէրիէ մնռնողներուն թիւը հարիւր հազարը անցած էր, ինչպէս կը հաւաստէր Նիկոմիդիոյ ծերունազարդ Առաջնորդը՝ Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս, որ իր ազգականներուն հետ մինչեւ հոն տարագրուելու դժբախտութիւնը ունեցած է։

* * *

Ինչ որ 1915ին մէկ քանի նեղմիտներու հողմէ արգիլուեցաւ, նոյնը 1916 — 17ին կառավարական բռնութեամբ տեղի ունեցաւ Շամայի, Հոմսի, Դամասկոսի եւ շրջակայ գիւղերու Անդր Յորդանանու եւ Հաւրանի մէջ։ Ժողովուրդին մեծագոյն մասը, Պոլսէն եկած մասնաւոր հէյէթի մը կողմէ, իսլամացուեցաւ կամ աւելի շիտակը՝ անուանափոխ եղաւ՝ իր գոյութիւնը ապահովելու համար։

Բռնի իսլամացումէն զերծ չմնացին նաեւ թաֆիլէ աքսորուած 18 քահանաներէն եւ պատուելիներէն ոմանք, իրենց ընտանիքներէն անջատուելով Տէր Զօրի սպանդանոցը չղրկուելու համար։ Թաֆիլէի մէջ կը գտնուէին Ներսէս Թաւուգճեան (այժմ ի Հալէպ) եւ Վահան քհնյ. Կիւլտալեան (Շիքագոյի արդի հովիւը,) որոնք անշուշտ աւելի արժանահաւատ վկաներ կրնան նկատուիլ՝ հոն ի գործ դրուած բռնութեանց։

Զինադադարէն յետոյ Կիլիկիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ իրենց գոյութիւնը ցոյց տուող եւ շինարար աշխատանքի լծուող Հայերուն մեծ մասը այդ իսլամացողներն էին։

1922ին ներքին գաւառներէն տեղահանուած Հայերուն գրեթէ ամբողջութիւնը իսլամացուած Հայեր էին։ Առանցք շատերուն

ԳՐԱԿԱՆ ԿՈՒԻ

Ֆրանսական գրական աշխարհը կը զբաղի, վերջ ըս, կռիւով մը, որ քիչ մը գայթակղութեան ձեւ ունի։

Պատերազմէն յետոյ Ֆրանսայի մէջ երեւցան քանի մը գրական դպրոցներ։ Անոնցմէ միայն գերիրապաշտութիւնն էր, որ գիմացաւ եւ ապրեցաւ։ Ինչ էր այս դպրոցը։ Պատերազմի ընթացքին Ցուիցերիոյ մէջ երեւցաւ «տատայիսմ»ը, գրական դպրոց մը, որ չէր հաւատար արժէքներու տեւողութեան եւ կը հպատակէր վայրկեանի խաղերուն, համաձայն ենթագիտակցական աշխարհի պղպջակային արտայայտութեանց։ Տատայիսմին ամէնէն արտայայտիչ նշանախօսքերէն մէկն է հետեւեալը «գեղեցիկ բանաստեղծութիւն մը պէտք չէ ապրի վեց ժամէն աւելի. որովհետեւ կը տգեղնայ»։ Այս դպրոցը, որ քիչ մը աշխարհաքաղաքացիական նկարագիր ունէր պատերազմէն յետոյ ազգայնացաւ՝ աւանելով զանազան անուններ։ Գերմանական գերբնապաշտութիւնը (surnaturisme), սպանիական ծայրայեղականութիւնը (ultraisme), ֆրանսական գերիրապաշտութիւնը (surréalisme), քոյր դպրոցներ էին, որոնց ճակատին վրայ կարելի էր տեսնել տատայիսմին դրոշմը։

Ֆրանսական դպրոցը պահ մը ուռճացաւ։ Անտրէ Պրըթոն պետն էր այս խմբակին, որուն մէջ կը մտնէին Լուի Արագոն, Փօլ Էլիւար, Ֆիլիփ Սուփօ, Ռիպէմոն Ֆոսէները, Ցէնօ Փիքապիա, Լէմպուր, Վիթրաք, եւ ուրիշներ։ Նախ կարծուեցաւ որ Ժողէֆ Ցէլթէյ եւս կ'անդամակցի խմբակին։ Սակայն շուտով տեսնուեցաւ որ Ցէլթէյ կը պաշտէ միայն իրականը, արտաքինը, ընդհակառակն գերիրապաշտները կը փնտռէին խորունկը, իրականէն անդին։ «Իրականը միշտ տգեղ է, ճշմարիտ արուեստը գոյութիւն ունի այնտեղ, որ մեզի անծանօթ է այսինքն անգիտակցութեան մէջ»։ Այսպէս կ'ըսէին գերիրապաշտները։ Եւ եղաւ ատեն մը, երբ դպրոցը երկու խումբի բաժնուեցաւ, մէկը կրծէլեան փղոցի գերիրապաշտներն էին, որոնց գլուխը կը կենար Անտրէ Պրըթոնականները, մինչ միւսը Պրըթոնականներուն իրենց պարտքը La révolution surréaliste-ին մէջ։

Այս թերթը անմոռանալի ժողովուրդին, որովհետեւ, կնալի է, ինչպէս է դպրոցականը (Le poisson d'avril) մեծ ամանակ մը գերիրապաշտութեան կը յայտարարէին թէ՛ գրական եւ թէ՛ քաղաքական յարձակումներ Մրանան Ֆրոյտի փիլիսոփայութեան եւ հոգեբանական դպրոցին դէմ, որովհետեւ կ'ըսուէր թէ Ֆրոյտեան վարդապետութիւնը ցոյց կու տար թէ ասիական քաղաքակրթութեան, գերիրապաշտները տարակեցին Հանգանակ մը, ուր կը պարզուէր «այն իտէալ վայրկեանը մարդ, մասնաւոր յուզումի մը անձնատուր, կարծես կը գտնուի հարուի իւրաքանչիւր էջը մէջ թաքնուած ուժի մը»։ Այդ վայրկեանը գերիրապաշտութիւնը լոյս ընծայեց գրքոյկ մը, բոլոր այն նամակները ստացած էր իր նախկին ընկերէն։ Անոնք երէկ կ'սգնէին գինք, իսկ այսօր կ'նեն երեսին։ Վերջին պատճառ թուի թէ գարձեալ իրեն ներ են փիքապիա եւ Թրիսթ (այս վերջինն էր որ հիմնեց տատայիսմ»ը)։

Թերթերը կը գրեն ճին առթիւ թէ «գերիրապաշտութիւնն ալ մեռաւ»։

ԼՈՒՑԿԻԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Լուցկիի վաճառումը անտուկ աւելի եղած է ամառուան մէջ, նախորդ տարիներու հետ բաղդատելով։ Միայն մէջ, օրական 60 տուփ լուցկի կը ծախուէր, այսօր հասած է 1200ի։ Հրահանգի մեծաշնորհ ները կը բերուին Շուէտ Ռուսիայէն։ Մէկ ու կէս Սինոպի մէջ պիտի սկսի գործարանին շինութիւնը։

ՊՈՒԵԶԱԿՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԱՆԻԼԻ ՊՈՒԱ ՖԻԼԱՆՊԻ ՄԷՋ

Այս տարի Հ. Յ. Դաշնակցութեան «Զէյթուն» ենթակոմիտէն կազմակերպած էր Փետր. 18ի տօնը, կիրակի երէսօրէ վերջ Բոմէթի սրահին մէջ։ Սրահը եցուած էր ամբողջովին երիտասարդներով ինչ որ բացառիկ եւարդնեցը մէն էր։ Սրահին ճակատը կը զարդարէին ազգային եռագոյնը եւ անոր կողքին Հ. Յ. Դ. գինանշանը։

Նախագահ ընկ. Մ. Գուլումեան հանդէսը բանալով, յիշեց Փետրուար 18ի նախօրեակին պատահած դէպքերը, որոնք ատիթ տուած էին ժողովրդական պոլիկուսին, Փետր. 18ը կոչեց հայկական Պասթիլը, որ խորտակեց բռնակալ ուժ մը որուն նպատակն էր բնաջնջումի ենթարկել հայ ժողովուրդի մտաւորական ընտրանին։ Այդ օրերուն առանց կուսակցական խտրութեան բոլորը մեզի հետ էին, բայց հիմա կ'ուրանան, եւ մենք միշտ պատնէշին վրայ ճնալով պիտի ըսենք բոլորին՝ թէ հպարտ ենք Փետր. 18ով։ Յետոյ ներկաները հրաւիրեց յոտնկայս կրգել «Մեր Հայրենիք»ը։ Ընկ. Կ. Արզումանեան արտասանեց Ա. Իսահակեանի «Հայաստան»ը։ Ընկ. Գ. Յովհաննէսեան բեմ հրաւիրուելով բաղդատեց ֆրանսական յեղափոխութիւնը հայկական ազատագրական մարտունակութեան հետ եւ գտաւ հայկականը աւելի բարձր։ Յորդորեց ազգասիրական ոգիով հաւատքով, ոգիով հետեւ անպայման պիտի յաղթի արշալոյսը։ Ընկ. Հրաչ Հանտեան մեներգեց «Զարն տուր, ով ծովակ»ը։ Միջանկեալ խօսեցաւ հրաւիրուեցաւ ընկ. Շ. Միաքեան։ Ընկ. Զարեհ Գարիպեան արտասանեց Ա. Ահարոնեանի «Ներիր ինձ»ը եւ «Մասիս»։ Երգչախումբը երգեց «Կոուեցէք տղերք»ը, որմէ յետոյ խօսք առաւ բանախօսը, ընկ. Աշոտ Արծրունի, որ պատմականն ըրաւ 1917էն մինչեւ 920 պատահած քաղաքական դէպքերուն։ «Փետրուար 18ը տարբերուած է միւս բոլոր ազատագրական շարժումներէն։ Եթէ միւս բոլոր շարժումները ճանապարհ էին յարդարում, Փետր. 18ը իր հանգամանքներուն համաձայն ժանգակի եռեւոյթ մը չէր։ Շատեր կ'ըսեն թէ Փետր. 18ը մէկ ու կէս ամիս տեւեց, սա ճիշդ չէ, այլ հինգ ամիս շարունակեց, եւ կը շարունակի մինչեւ այսօր։ Ապագոյն Զեկաի նկուղները եւ աքսորավայրերը որ լիքն են բազմաթիւ յեղափոխականներով, ուսակցական թէ անկուսակցական»։

Հանդէսը վերջացաւ «Մշակ Յանուր» քայլերգով, յոտնկայս։

Ցետոյ ընկերական խնջոյք տեղի ունեցաւ որուն շուրջ աւաքուած էին նաեւ համակիրներ։ Այս առթիւ երեք նորընծայ երիտասարդներու երդման արարողութիւնը կատարուեցաւ շատ յուզիչ տեսարանով։ Երեք կնքահայրեր (կնքահայրութիւնը աճուրդի դրուելով գոյացաւ 115 ֆր.), բարձր բռնած եռագոյնը և Հ. Յ. Դ. Դրօշը կը հովանաւորէին նորընծաները, որոնք ընկ. Գուլումճեանի առաջնորդութեամբ իրենց երդումը ըրին։ Ցետոյ մինչեւ ուշ առեն շարունակուեցան բաժակաճառեր եւ յեղ փոխական երգեր։ Ներկաները ակամայ բաժնուեցան սրահէն, իրենց հետ տանելով զեղեցիկ գաղափարներ։

Հիմա տեղին է հարցնել սա սրճարանի անկիւնները նարտի եւ թղթախաղի անձնատուր երիտասարդներուն.— Դուք ալ չանցա՞ք արհաւիրքի ճամբանեըէն եւ չտեսա՞ք թրքական խժդժութիւնները։ Սթափեցէք, արթնցէք, հայ ժողովուրդը պէտք ունի երիտասարդ ուժերու, իսկ այդ ուժերը արժէք կը ստանան երբ կազմակերպուած ըլլան։ Օրինակ առէք սա ափ մը երիտասարդներէն, որոնք իրենց առօրեայ բոլոր հաճոյքները մէկդի թողած, իրենց պարտականութեան մասին կը մտածեն։

Յակոբ Վէգիրեան

ՍԻՈՆԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Ցիշենք սիոնական շարժման ծագումը, որու մասին գրածէմեր Թերթը ասկէ առաջ, զանազան առիթներով։

1897ին պալի մէջ (Զուիցերիա) գումարուած էր համաժողով մը, նախաձեռնութեամբ Թէոտոր Հերցլի։

Սիոնական իրաւունքներու հիմնական կազմութիւնը կատարուած է այն յայտարարութեան վրայ, զոր ըրաւ Պալֆըր 2 Նոյ. 1917ին։ Այդ յայտարարութեամբ, Անգլիա պաշտօնապէս յանձն կ'առնէր օժանդակել «Պաղեստինի մէջ հրէական օջախի մը հաստատման»։ Եւ այդպէս ալ արձանագրուեցաւ այն դաշնագրին մէջ, զոր Անգլիա կնքեց Թուրքիոյ հետ, ինչպէս նաեւ հոգատարութեան այն պաշտօնագիրին մէջ, զոր տուաւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը։ Ցօդուածագիր մը, Աշար. «Մերքիւր տը Ֆրանս»ի մէջ այսպէս ներկայացնելէ յետոյ շարժման ծագումը, կը սահմանէ նպատակը հետեւեալ կերպով.

— «Ստեղծել հրէական պետութիւն մը Պաղեստինի մէջ»։

1919ին, հրէական հեռագրական գործակալութեան տնօրէնը կը յայտարարէր թէ կ'ուզեն «Պաղեստինի մէջ ստեղծել քաղաքական, տնտեսական եւ վարչական այնպիսի պայմաններ, որ կարճ ժամանակամիջոցէ մը յետոյ, կարելի ըլլայ Պաղեստինը տեսնել այնքան հրէական, որքան Անգլիան է անգլիական եւ Ամերիկան՝ ամերիկեան»։

Այս իտէալին կը քալեն 15 միլիոն Հրեաներ, որ կը թափառին երկրէ երկիր։ Անոնք տառապեցան 2,000 տարի, կորսնցուցին ամէն ազատութիւն, հալածուեցան ու ջարդուեցան ծանօթ երկիրներու մէջ, բայց կապուած մնացին արեւնակցական եւ պատմական կապերով Հայրենի յիշատակներով եւ պապենական աւանդութիւններով, կրօնական հաւատալիքներով։ Ի վիրջոյ, անոնք արդէն մօտ են իրենց երազին։

Սակայն սիոնական շարժումը կը գտնուի մեծ դժուարութիւններու առջեւ։ Շարժման ղեկավարները տենդագին գործունէութեան մէջ են, կ'աշխատին չորցնել ճահիճները, արգասաւորել հողերը, որթատունկի եւ ցորենի դաշտերու վերածել անմշակ գետինները, բարելաւել ընկերային պայմանները, ստեղծել ճարտարուեստի կեդրոններ եւ զարգացնել Ա.յսպէսթէլ-Ավիվը հետզհետէ կը դառնայ ծովային քաղաք մը, ամերիկեան ոճով։

Գլխաւոր դժուարութիւնները են.— «Պաղեստին հողագործական երկիր մըն է, ընդհակառակն հրեաները քաղաքաբնակ առեւտրականներ են։ Նկատի առնելով, երկրի կարելիութիւններուն սահմանափակ վիճակը, ներգաղթի թափն ալ սահմանափակ է։ Այնպէս որ 816,000 բնակչութեամբ Պաղեստինի մէջ 154,000 հրեաները ե՛րբ մեծամասնութիւն պիտի կազմեն։ Մ/թէ Ըրաքները, որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն, թոյլ պիտի տա՞ն, որ գոյանայ այդ մեծամասնութիւնը։ Եւ կարելի է հարցնել, մի՞թէ Անգլիա թաքուն երկմտութիւն մը չունի սիոնական շարժման մասին։ Ահա հարցումներ, որոնք տեսակ մը յոռետեսութիւն կը ստեղծեն սիոնական շարժման հանդէպ։»

ԾԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Մեռնիլը հոգ չէ, բայց ծերանալը անտանելի է։ Այսպէս կ'ըսեն անոնք, որ կը տեսնեն պառաւները, հիւանդկախ, անքուն եւ տառապակոծ։ Եւ խորհիլ որ ծերութիւնը հիւանդութիւն մըն է ինքնին, որ կուգայ հարուածելու նոյնիսկ երիտասարդները։ Այսպէս կան ծեր երիտասարդներ։

Մասնաւոր բժշկական գիտութիւն մը կայ, որ կ'աշխատի կանխարգիլել այդ հիւանդութիւնը, ծերութիւնը Սակայն ծերութիւն ընելով պէտք է հասկնալ հիւանդկան վիճակը, որուն կը դատապարտուին տարիքոտ անձերը։ Անոնց ներքին գործարանները կը կորսնցնեն իրենց ճկունութիւնը եւ հետզհետէ կը տկարանան։

Ցօքթ. Եավորսկի, «Ի՞նչպէս երիտասարդ մնալ» խորագիրով գիրքի մը մէջ կ'ըսէ թէ գիտութիւն մըն է երիտասարդ մնալը, ինչ որ պէտք է սորվիլ։ Կը յիշուին 96 տարեկան աճպարարներ, որոնք փոնգաւոր փորձեր կը կատարեն։ Բնագէտ Ջանսէն, 77 տարեկան էր, երբ Մոն Պլան բարձրացաւ։ Ֆրանսացի գինուոր մը 130 տարեկան էր, եւ կ'ուզէր նորէն ռազմաճակատ երթալ։ 150 տարեկան ծերունիներ ամբաստանուած են աղջիկ բռնաբարելու մեղքով։ 100 տարեկան մարդիկ գաւակ ունեցած են։

Ցօքթ. Եավորսկի կը հեգնէ արդիական գաւուածները, երիտասարդութիւն բաշխողները, հրաշք գործող խաբեբաները, բայց կը հաւատայ սակայն թէ ծերութիւնը հիւանդութիւն մըն է, զոր կարելի է կանխարգիլել, եւ կը համոզէ մեզ։

Ի՞նչպէս։

Պարզապէս երիտասարդացնելով արիւնը։ Խնդիրը պարզ է, եւ մենք ալ քալենք պարզէն դէպի բարդը, ինչպէս կ'ուսուցանէ Ցօքթ։ Միաբջիջ անասնիկներ կան, որոնք կ'ապրին ջուրերու մէջ։ Երբ անոնք ծերացած են, մանրէաբանները կը նորոգեն ջուրը, որ միակ միջավայրն է այդ անասնիկներուն։ Եւ անոնք կ'երիտասարդանան։ Ի՞նչ է արիւնը.— պարզ միջավայր մը, որուն մէջ թաթխուած է մարդը։ Կը բաւէ թարմացնել արիւնը, երիտասարդացնելու համար ծերացած մարդը։ Ահա այս է Եավորսկիի մեթոտը։

Ան արիւն ներարկեց նախ կենդանիներուն, յետոյ մարդոց եւ փորձը գոյց տուաւ թէ ճիշդ է Եավորսկիի մեթոտը։

Եւ այսպէս է, որ բժշկուեցան կիներ եւ այրեր, ծերացած երբ կը տառապէին անքնութենէ, մելամաղձութենէ, անարիւնութենէ, տկարութենէ, անձկութենէ։ Ինչերուն դաշտանի բնախօսական խոթութիւններն ալ ազդու կերպով դարմանուեցան։ Արտայայտութիւնը նորէն երիտասարդական դարձաւ։ Զօնքերուն եւ մարզախաղի սերը նորէն արթնցաւ, երիկ-կնոջ անուշ խօսքերը դարձեալ արձագանգին մթնած տուներէ ներս։

ՄԵՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԷՆ ԿԸ ԽՆԴՐԵՆՔ, որ թուղթին մէկ էջին վրայ գրեն, եւ մեզմով։

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԽԱՐԲԵՐԴՅԻՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆԸ

ՎԱՂԱՆՍ.— Յունուար 31ին տեղի ունեցաւ Խարբ. Հ. Միութեան անդամական ժողովը, օրակարգ ունենալով Սուրիա հասնող գաղթականներու օգնելու հարցը։ Բոլոր անդամները ընդունելով օրակարգին կարեւորութիւնը, անմիջապէս առաջարկեցին, վարչութեան պիւտճէէն յատկացնել 1000 (հազար) ֆրանք։ Նաեւ հանգանակութեան ձեռնարկեցին վաղանսի Խարբերդցիներուն մէջ։ Առանց ժամանակ կորսնցնելու ընտրուեցաւ երեք անձերէ բաղկացած յանձնախումբ մը,— Պ. Պ. Յովակիմ Էօքսիւզեան, Սուրէն Խաչատուրեան, Եղիա Եղիկեան, որոնք իրենց ամբողջ ջանքերը չխնայեցին, մեր գաղթական հայրենակիցներուն օգնութեան համար։ Բոլորն ալ սիրայօժար մասնակցեցան, բացի քանի մը ուղեկորոյսներէ որոնք կարծես երբեք ճաշակած չեն այդ զառն բաժակը։

Հանգանակութենէն գոյացաւ 670 ֆրանք։ Գումար՝1670 ֆր., որ դրկուեցաւ «Յառաջ»ի (Տես յառաջ 20 փետր.)։ Այս դրամական արդիւնքին առջեւ, այլեւս աւելորդ կը սեպենք զբաղիլ պառաւական բամբասանքներով։ Մեր հայրենակիցները գործ կը սպասեն մեզմէ, ոչ թէ ըսի ըսաւ։

Վ.

ՓԱՐԻԶԻ ԺԱՄՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Փարիզի եկեղեցիի վարչական ժողովին դիւանէն մեզի հաղորդուած գեկոյցէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ կրօն. Ընկերակցութեան վարչական ժողովէն վիճակով դարձեցան 10 անդամ եւ Ընկերակցութեան 25 յունուարի նիստին մէջ նորերը ընտրուեցան անոնց տեղ։

Դադարեալ անդամներն են.— Պ. Պ. Յակոբ Գալըպճեան, Վահէ Էզնայեան, Պօղոս Իսմէրեան, Ժիրայր Իսմէրեան, վաղարշակ Թագուորեան, Տիգրան Կաժսարական, Լեւոն Կիւժիւշկէրտան, Արժենակ Հաժբարձումեան, Արամ Ճէվահիրճեան, Տիգրան Խան Քէլէկեան։

Նոր ընտրուած անդամներն են.— Պ. Պ. Իշխան Բորիս Արդութեան, Յակոբ Գալըպճեան, Տոքթ. Վահրամ Թորգոմեան, Արժենակ Հաժբարձումեան, Արամ Ճէվահիրճեան, Գրիգոր Զաքըրեան, Մանուկ Մէզպուրեան, Յակոբ Սարաճեան, Յակոբ Պօյաճեան, Տոքթ. Պօղոս Քօլօլեան։

Ընկերակցութեան վարչ. ժողովը իր կազմը լրացնելով, առաջինիստին մէջ (13 փետր.) կատարեց հետեւեալ ընտրութիւնները.— Ընտրութիւն մայր դիւանի, Պ. Պ. Ա. տեղապետ՝ Տոքթ. Վ. Թորգոմեան, Բ. ատենապետ՝ Ս. Բուլճեան, Ա. ատենադպիր՝ Ա. Կէվրէկ, Բ. ատենադպիր՝ Ա. Ճէվահիրճեան, գանձապետ՝ Խ. Սվաճեան։

2.— Ընտրութիւն Հոգաբարձութեան, որուն անդամ նշանակուեցան, Պ. Պ. Գալըպճեան Յակոբ, Հաժբարձումեան Արժենակ, Ջազըրեան Գրիգոր, Պօյաճեան Յակոբ, Սարաճեան Յակոբ։

Ատենապետին առաջարկով, ժողովը յարմար դատեց, որ Պ. Ա. Կէվրէկ, ներկայ գտնուի Հոգաբարձութեան նիստերուն եւ գործակցի անոր, իբր հին անդամ եւ տեղեակ եկեղեցական ներքին անցուդարձերու։

Իսկ երկրորդ նիստին մէջ (15 փետր.) 1.— Որոշուեցաւ կատարել օծումը Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս Նորակառոյց մատուռին՝ կիրակի օր, Կ. Ա. ժամը 10ին։

2.— Եկեղեցաշէն Յանձնաժողովը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով. Պ. Պ. Գօնչէկիւլ Ա. րամ, Հաժբարձումեան Արժենակ, Ճէվահիրճեան Արամ, Մանուկեան Լեւոն, Սարաճեան Յակոբ, որոնց իրաւասութիւն տրուեցաւ զբաղիլ նորաշէն մատուռին վարչական եւ մատակարարական պէտքերուն տնօրինութեամբ։

3.— Վերակազմուեցաւ նաեւ ամուսնական խնդիրներու քննիչ Յանձնաժողովը, հետեւեալ կերպով.— Նախագահ Վ. եպ. Քիւպարեան, կրօնական անդամներ՝ Վահան ա. ք. Խոյեան, Բարթող ա. ք. Թազըմճեան եւ Թովմաս ք. Մնացականեան, իսկ աշխարհական անդամներ՝ Պ. Պ. Ս. Կէվրէկեան, Խ. Ներսէսեան, Գ. Զազըրեան, Յ. Պօյաճեան եւ Տոքթ. Տաւլամեան։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՁՇԴՈՒՄ

ՏԷՍԻՆ.— Խնդրեմ հրատարակել հետեւեալ ճշդումը՝—Մեր Թղթակցութեան մէջ «Էքսփրէս» քահանայի մասին, մէկ տող պակաս շարուած ըլլալով թիւրիմացութիւն պատճառած էր։

Պէտք է ըլլայ այսպէս.— «Ատաջնորդութեամբ փոն տը Շէբրիւի նախկին «Էքսփրէս» (վարդան) քահանային, որ իր պառակտիչ ընթացքին համար ծեծուեցաւ եւ փախաւ»։

Ցիշեալը աշխարհականութեան ատեն կարմրած էր եւ մինչտ մարմաջ ունի պառակտում սերմանելու, հօկ եւն. ստեղծելով։

Վարդ-Պատրիկ

ԽՄԲ.— Այս մասին ուրիշ հերքումի մը ալ ստացած ենք, բայց անստորագիր ըլլալով, զանց կ'առնենք։

''ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 6 —

ԵԻ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ

Այդ միջոցին պ Շթուց՝ շատ նիհար էր եւ իր կիսադէմքը ուներ սուր հեգնական վայելչութիւն մը՝ վանտիքը յիշեցնող։ Նորէն նայեցայ սպասաւորին։ Ան՝ շ աչքեր ունէր եւ թեւրի ականեր, Սանքօ փանչայի նման։ Ընքթիթ ինծի կը յառէր, եւ գիտցայ թէ կը գանկաը այրող արեւներու եւ ձիթենիներու Լա՛, չէ՞ ամէնքս ալ բանի մը կը գանք։ Եւ ի՞նչ օգուտ։ Չէի նայեր փրիսիլային։ Կիսադէմքս անոր արձուցած, յուսալով թէ մեղաղձութեան աւելի նուրբ յատութիւն մը ցոյց պիտի տայ քան նչ որ չէր երեւար լման դէմքիս ցայ, որովհետեւ մարդու մը լան դէմքը խիստ յաճախ պարզապէս դաժան կ'ըլլայ, սնանկութեան ճամբան կը բռնէի, եւ, աւա՛ղ, սնանկացայ ձախողեցայ անոր հետ։ Նախընթրիքը սնանկութիւն մը եղաւ։

Չկրցայ յանկուցում առթել իրեն։ Չէր ուզեր ընդունիլ զիս իր բարեկամութեան մէջ։ Իրեն համար ես իմաստ չունէի եւ խօսքերս սնամէջ էին։ Իրեն խօսած բառերս անոր վճիտ քննադատ աչքերուն առջեւ կը պարէին գէշ դերասաններու նման, եւ կը մերժուէին։ Bis, bis! ըսող չկար։ Վարագոյրը իջաւ սարսափելի լռութեան մէջ։ Դերասանները կուլային, ծունկերը կը կթոտէին։ Այսպէս մարդիկ կը ծերանան, իրենց անձնասիրութիւնը ճզմուելով պայծառատես երիտասարդութեան սայլին անիւներուն տակ։ Ի՞նչ աշխարհ։

Ստուեր մը ինկաւ սեղանին մէջտեղը։ Սատանայի պէս գեղեցիկ բարձրահասակ թուխ մարդ մը կեցած էր մեր վերեւ։ Պ. Շթուց, իր գաւաթը թողլով, փաթրոնի գլխարկը դրած էր։ Ճօ պալզաք աթոռ մը բերաւ։ Փրիսիլա՝ անտեսող աչքերով իր սիկարէթը կը մխրճէր սուրճին դիրտին մէջ։

«Ժամը չորսն է», ըսաւ իր ամուսինը։ Աչքերը մութ էին եւ կը թուէին տառապած ըլլալ։ Ծայր աստիճան գաւեցայ իրեն համար։ Ղե ո՛րքան անգթօրէն պաղ եղաւ անոր հանդէպ երբ դէպի սեղանը եկաւ։ Արդեօք ո՛րքան գաւ ըրաւ։

«Ա՛յ, լաւ ճաշ մը ըրինք», ըսաւ փրիսիլա։ Եւ ուրիշ սիկարէթ մը վառելով, նայեցաւ, շեղ յօնքերուն տակէն, լրջօրէն աչքերուս «Լրջօրէ՞ն» ըսի։ Չ, չար նայուածք մըն էր, որ կը ջնջէր Իվըրսի յայտնի բարեմասնութիւնները եւ ինծի ցոյց կուտար վայն իբրեւ տաղտկալի ընկեր մը։ Եթէ այդ միջոցին ըսէր ինծի. «Գնա՛ եւ թիւ 14 օթոպուսին տակը ճզմուէ՛», անմիջապէս պիտի ընէի։ Վերջապէս հասկցայ թէ անխիղճ էր։ Ինք սիկարէթ կը ծխէր, մինչ այրեր կը տառապէին։

Ըսաւ.— «Զիրար կը ճանչնա՞ք, չէ՞»։

Իվըրս ինծի նայեցաւ ապշահար, եւ դարձաւ պ. Շթուգի որ հեռագիր մը կը գրէր։

«Ինչպէս էք, պ. Շթուց»։

«Միշտ լաւ երբ ձեզ կը տեսնեմ, քէֆիթըն Իվըրսի»

Սոսկալի կերպով կը գաւէի Իվըրսի վրայ։ Ինչո՞ւ, փրիսիլա զայն այսքան թշուառ ըրած է։ Ինչո՞ւ չէ յարգած անոր սէրն ու անձնուիրութիւնը։ Փրիսիլայի ժանտին լսած բոլոր զրոյցներս միտքս եկան։ Անհաւատարիմ եւ անողորմ, ան ինքզինքը պոռնկութեան տուած էր տպաւորական քերթողներու եւ պլումսպէրի մտաւորականներու հետ։ Այս լսածներս անտարակոյս ճշմարիտ էին։ Եւ այս մարդը, նայուածքներուն ու կնամեծարութեամբը ճշմարիտ Ս. Գէորգ մը, կը շարունակէր սիրել զայն լռելեայն։ Ի՜նչ կնիկ։ Ի՜նչ աշխարհ։

«Ինքնահաւան կոչեց զիս», ըսաւ փրիսիլա գժնէաբար։

Իվըրս ինծի նայեցաւ ապշահար, եւ դարձաւ պ. Շթուգի որ հեռագիր մը կը գրէր։

«Ինչպէս էք, պ. Շթուց»։

«Ի՞նչպէս էք, պալզաք»։

«Չեկ տեսնելով աւելի աղէկ եմ, պարո՛ն», ըսաւ ճօ պալզաք։

Սոսկալի կերպով կը ցաւէի Իվըրսի վրայ։ Խորունկ տխրութիւն մը կը թագաւորէր անոր մութ աչքերուն վերեւ։ Մինչեւ այն ատեն դեռ չէի գիտեր թէ բոլոր ի պաշտօնէ գինուորները կէս օրերէն վերջ խորունկ տխրութեան այդ նայուածքը կ'ունենան, առտուները իրենց շատ կանուխ ելլելուն եւ ստամոքսի խանգարումին պատճառաւ։

«Ատամնաբոյժը երկար ատեն սպասցուց զիս», ըսաւ Իվըրս։

«Ցաւգո՞ւց, սիրելիս»։

«Կը սոսկամ ատամնաբոյժներէն», ըսի։

Իվըրս ինծի նայեցաւ ապշահար, եւ դարձաւ Ցիկին Շթուգի, աշխուժօրէն սիրուն կին մը՝ վիէննուհիի տոյն մազերով, ինք երոքհիրցի, ամուսնացած էր վիէննացիի մը հետ, եւ ճիշդ այդ պահուն տան դուռնէն ճաշարան մտած էր։

«Ի՞նչպէս էք, Ցիկին Շթուգ»։

«Չեկ տեսնելուս պէս աւելի աղէկ կ'ըլլամ, քէֆիթըն Իվըրս»

Փրիսիլա հազաց, իր երկաթէ կազմը զայրոյթով վանեց մարմնացած սիկարէթներուն մուխը։ Նայեցայ իր ամուսինին սիրուն կինսադէմքին, եւ խորհեցայ թէ արդեօք քանի՞ երկար ժամեր սպասած էր Փրիսիլային։

ՄԱՑԵԶԼԻ ԱՐԼԷՆ

Թարգմ. ԵՑԱՆ

Հայ մը թուևաւորուա՞ծ

Լա Պոքքայէն (Քաննի մօտ) կը գրեն մեզի թէ փետրուար 12ին յիշեալ գիւղին մէջ մեռած է Պ. կարապետ Անքեան եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած փետր. 14ին: Հանգուցեալին այրին՝ Տիկին Զուարթ Անքեան՝ կասկածելով որ իր ամուսինը թունաւորման զոհ գացած է, բողոք ներկայացուցած է Լա Պոքքայի ոստիկանութեան:

Կարապետ Անքեան կրիփի բռնուած էր, երբ յունուար 12ին իրեն այցելեց Սարգիս անուն հայրենակից մը: Սարգիս խոստացաւ իրեն ղրկել քանի մը դեղահատներ, զորս կլլելով քանի մը ժամէն պիտի առողջանար:

Քանի մը ժամ վերջ կարապետի տունը կուգար Պ. Մարկոս Հերմոնեան անուն հայրենակից մը, որ Սարգիսի կողմէ կարապետին տուաւ խոստացուած դեղահատները: կարապետ կլլեց զանոնք, բայց փոխանակ առողջանալու, հիւանդութիւնը աւելի ծանրացաւ, փսխեց եւ սաստիկ խիթեր ունեցաւ: Վիճակը ծանրացաւ օրէ օր եւ փետր. 12ին փչեց վերջին շունչը:

Դատական բժիշկ Տոքթ. Փիքօի կարծիքով, մահը առաջ եկած է դեղահատներու պատճառով: Հետեւաբար կարապետ Անքեան գերեզմանէն հանուելով դիազննութեան պիտի ենթարկուի: Հարցաքննիչ դատաւոր վաշիէ դատական քննիչ մարմին մը ղրկեց Տրակինեան՝ ուր կը բնակի Մարկոս Հերմոնեան: Պիտի հարցաքննուի նաեւ Սարգիս:

Ալմազեանի նոր հարցաքննութիւնը

Հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս առջի օր ժամը 15էն 18 կրկին հարցաքննեց Ալմազեանը՝ մասնագէտներու տեղեկագիրը անոր հաղորդելու առթիւ: Դատաւորը ըսաւ անոր թէ ինք ամբաստանուած է ոչ միայն իբրեւ Րիկօտէնի սպանիչ, այլեւ սպանելէ յետոյ զայն կողոպտող: Այս նոր ամբաստանութիւնը կրնայ մահուան դատապարտել տալ Ալմազեանը, եթէ երբեք երդուեալ դատաւորները հաստատական պատասխան տան իրենց ուղղուելիք հարցումներուն եւ մեղմացուցիչ պարագաները մերժեն:

Պ. Մաթիֆաս երկարօրէն հարցաքննեց հայ դերձակը՝ խառնուածքէն գտնուած արեան հետքերուն մասին: Ալմազեան առարկեց թէ ինք 1929 հոկտ. 18ին՝ երբ ոստիկանները կը խուզարկէին իր խանութը, մօտէն չէր տեսած թէ ի՛նչ կ'ընէին անոնք, նշմարած էր միայն անոնց կռնակը, այնպէս որ իր ներկայութեան ո՛չ մէկ արեան հետք գտնուած է խանութէն: Շեշտեց թէ իր կատուին համար թոք կը գնէր յաճախ եւ պատէն կը կախէր, արիւնը կրնայ անկէ գոյացած ըլլալ, իսկ մարդկային արեան ո՛ւսկից գալը չի գիտեր բնաւ: Ու կրկին հաստատեց թէ ինք չէ սպաննած Րիկօտէնը:

Այն ատեն Պ. Մաթիֆաս ըսաւ անոր.

— Ալմազեան, կ'երեւայ կ'անգիտանաք թէ ուրիշ ամբաստանութիւններ կան ձեր դէմ. կայ վկայութիւնը գինեվաճառ Մէյէրի, որ սեպտ. 9ի առտուն տեսած է Րիկօտէնի դէպի ձեր խանութին երթալը. կայ ինքնաշարժի վարիչ Ֆլոթի գլխաւոր վկայութիւնը. կան ձեր բոլոր սուտերը՝ ցոյց տալու համար թէ Րիկօտէնի սնտուկը կայարան յանձնուած ատեն դուքկաո տիւ Նոր չէիք գտնուեր. յետոյ չէք կրնար ըսել թէ ի՛նչպէս անցուցիք ձեր օրը սեպտ. 9ին. այդ օրը կէսօրէն վերջ «պլոթ» չէք խաղացած հակառակ ձեր սովորութեան. իրիկունը ժամը 9ին հասած էք Մոնմորանսի: Այս բոլորը բաւարար փաստեր են՝ դատապարտելու համար ձեզ:

Երկուշաբթի Պ. Մաթիֆաս վերջին անգամ մը եւս պիտի հարցաքննէ Ալմազեանը, յետոյ իր տեղեկագիրը պիտի հաղորդէ պատկանեալ իշխանութեան:

Փաստաբան Շառլ Լըկրան Մաթիֆասի ուղղած իր նամակով կրկին կը պահանջէ ժամանակաւորապէս ազատ արձակել Ալմազեանը եւ չեղեալ նկատել անոր դէմ եղած ամբաստանութիւնը:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ
ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԳՈՐԾԵԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Հայ առեւտրական տուներու մասնաւոր դիւրութիւններ
ՀԱՄՊՈՒՐԿ - ԹՐԻԷՍԹԷ
S. HAGOPIAN
Rathaus Str. 27
HAMBOURG I
(Allemagne)
V. HAGOPIAN
Cassella Postale 516
TRIESTE
(Italie)
ՆԵՐԱԾՈՒՄ - ԱՐՏԱԾՈՒՄ
ԳՈՄԻՍԻՈՆ
ՆԵՐԱԾՈՒՄ.— ջոր պտուղներ եւ արմտիք, ադիք, մուշտակեղէն, մորթ, բուրդ, այծմազ, քիթրէ (adragant), խէժ (gomme), ծխախոտ, ձիւթ, եւայլն: Բերքեր եւ հում նիւթեր, գաղթավայրերու եւ արեւելեան երկիրներու արտադրութիւններ:
ԱՐՏԱԾՈՒՄ.— մեքենաներ, գործիքներ, ամէն տեսակ ապրանքներ եւ գործարաններու արտադրութիւններ:

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑԿԵՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ալէքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
ՄԷԹՐՕ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, լերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Ազդամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

EMPIRE Միւվիք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓԱՐԻԶ.— 8 Մարտ Շաբաթ դիշեր
Salle Voltaire*ի սրահը*, 21 Rue Odéon, Odéon *թատրոնի դիմացը*
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ, ԵՐԳ ԵՒ ԱՐՏԱՍՈՒՆՈՒԹԻՒՆ
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԼԻՈՆ.— Յետաձգուած է:

ՎԻՆ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. նոր Ակումբին մէջ, 131 Rue Lafayette.
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, եւայլն
Կէս օրէ առաջ, ընկերական ընդհ. ժողով: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը:

ՏԵՍԻՆ.— Վաղը կիրակի երեկոյ:

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ.— Մարտ 2 կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահին մէջ: Գեղարուեստական ճոխ բաժին:
Կը խօսի ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Յետաձգուած է:
ՎԱԼԱՆՍ.— Փետր. 24—29: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը:
Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
"ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ,,Ի ԱՌԹԻԻ

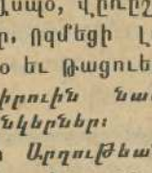
Նախաձեռնութեամբ Լիոնի Ազգային կեդր. վարչութեան
Վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, Rue de Sèze*ի Քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ:*
Կը նախագահէ՝ Պ. ԹԱԳԻՒՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ
Կը խօսի՝ փարիզէն հրաւիրուած Պ. ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ
Երգ, արտասանութիւն, երաժշտութիւն և կենդանի պատկեր
ՄՈՒՏՔԸ ԶՐԻ Է

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՌԹԻԻ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ
Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին Սալօն Շաբի մէջ, 84 Rue Chape
Կը նախագահէ Գ. ԵՊԻՍ. ՊԱԼԱՖԵԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
1 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն սկսեալ ցոյց
Harola*ի սրահներուն մէջ, 3* rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses
Գեղարուեստական ճոխ բաժին Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Ի ԳԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այս երեքշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10, Պատմ.մատենիալիզմը եւ անոր քննադատութիւնը՝ ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ:

Բ. ժամ 10—11, Ծրագրի պարզաբանում՝ Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆ:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Քրիստափոր խումբի ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանը: Կարեւոր օրակարգ եւ դասախոսութիւն ընկ. Օհան Կարօի կողմէ. — Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը վաղապուրակեան մէջ. դրուագներ եւ դէմքեր, Ասպօ, Վ.Ըռըշիկ, Մոկացի Գրիգոր, Ոզմեցի Լաճօ, Քոչէցի Դաւօ եւ Թացուեցի Եղիշէ: Կը հրաւիրուին նաեւ ուրիշ խումբի ընկերներ:

Շավիլի Արդութեան խումբի ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 3ին, ընկ. Տէր Դաւիթեանի բնակարանը 27 Ave. Bellevue, Chaville.

Ընիէր Պուա-Քոլոնպի Փոթրիկ խումբի վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին 79 Rue des Chambard, Bois Colombes: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գ Ա Ի Ա Ռ

Ս. Շամոնի Վարուժան խումբի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին իր ակումբին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Մարսէյլի Իշխան Ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ, շրջաբերականներ եւ վարչութեան ընտրութիւն: Բոլոր խումբերու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի:

Տէսինի կոմիտէի ընկերա-համակրական ժողովը՝ վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, Քաֆէ Թարտէնի մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ Փարիզէն ընկ. Վ. Համբարձումեան: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:

Պուլվար Օտտօի (Մարսէյլ) Վռամեան Ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Շրայր եւ մուրատ խումբերու ընկերները վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր Օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒԻՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Մարսէյլի «Հայ Արիներու» եւ համակիրներու ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ, վաղը կիրակի ժամը 2 30ին Հայոց եկեղեցիի սրահին մէջ:

Յատկապէս կը հրաւիրուին Յունաստանէն եւ այլ վայրերէն նոր հասած սկաուտները եւ բոլոր անոնք՝ որոնք կ'ուզեն «Հայ Արիներու» շարժումին մասնակցիլ:

Տեղի պիտի ունենայ նաեւ դասախօսութիւն եւ առաջադրութիւններ:

Մարսէյլի
Մասնաճիւղի վարիչ մարմին

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն-Տուրուբերանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 3ին 131 Rue Fbg. de Temple, (մէթրօ Պէլվիլ): Օրակարգ՝ հանդէսի հաշուետուութիւն եւ վարչութեան կազմի լրացում: Ոչ ձանագրուած հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Ալֆորվիլի նորակառոյց Հայ մատուռի օծման արարողութիւնը կը կատարուի վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին: Այս առթիւ պիտի մատուցուի յատուկ պատարագ:

Կը հրաւիրուի ամբողջ հայութիւնը ներկայ գտնուիլ սոյն արարողութեան:

Շոգաբարձութիւն փարիզի
Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Տ.Տ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ Տարօնի կարօտեալներուն՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, 120 Chemin de la Madrague. Կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ, Տոմսեր՝ 7 եւ 5 ֆրանք:

ԿՈՉ

Մարսէյլի եւ արուարձաններու բոլոր կեսարացիները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիրակի ժամը 2ին 46 Rue Tapis Vert. Օրակարգ՝ կեսարիոյ եւ Շրջանի Հայր. Միութեան վարչութեան ընտրութիւն:

Ադիամեայ վարչութիւն

Վաճառք է յարկաբաժին մը, մէկ սենեակ եւ խոհանոց, 3րդ յարկ: Դիմել Պ. Նշանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris (13), Métro: Place d'Italie.

ALLO, ALLO
Tél. TRUDAINE 81 07
Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ
8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)
Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette խիստ

ՉՅՓՈԹԵԼ ՈՒՐԻՇՆԵՐՈՒ ՀԵՏ
Ա Ն Ո Ի Շ Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ
ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
MAISON ORIENTALE OHANNESSIAN
15 RUE DE LA HUCHETTE PARIS
Ըստ առաջնոյն կը շարունակէ պատրաստել հաւերդ
լավաներ, Թէլ քատայիֆ, լօքմա, եուֆկա, *ինչպէս եւ*
Ա Մ Է Ն Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն Ո Ի Շ Ե Ղ Է Ն Ն Ե Ր
Բ ա բ է կ է ն դ ա ն ի ա ռ թ ի ւ

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւն
ցատուկ յարկաբաժին վէնէրական եւ *Մորթի հիւանդութիւն*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ
կորէ, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէ

ՓԱՅՏԷ ԿՐՈՒՆԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾ
ԿՐՈՒՆԿՆԵՐ՝
ՄԱՐՍԻԼԻԱԿԱՆ
LOUIS XV ՄԱՆՏԱԼ
կաշիով եւ առանց կաշիի
Խիստ չոր փայտ
JUSTINESY
Place des Baumes, St. Antoine, MARSEILLE
Քոմիսիոն եւ արտահանում

ՀԱԻԱԲՈՅԾՆԵՐՈՒՆ

Եթէ կը փափաքիք հաւերը առատ աճեն, գեղեցիկ, շուտ պարարտանան, ձիւանդանան, անոնց ին մեծութեան հետ
Համեստ դրամագլխով հացուցիչ չաի մը ապահովելու համար փութացէք կարդալ դատնտես Ս. Չէրիտճեանի պատկերազարդ «ՀԱՒԱԲՈՅԾ» գիրքը: Գին՝ 25 ֆրանք. Դիմել՝ հեղինակին 18, Villa des Roses Colombes (Seine), Պալենց գրատուն կամ Գեւոնեանի՝ խմբագրատունը:
Մեծաքանակ գնողին գոհացուցիչ զեղչ:

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ
Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քեպապ եւ
Օրքէստր Թառիստ Ժորժի դեկավարութեամբ: Բաց է մ
առաւօտ ժամը 2:
23 Rue Huchette Métro: St. Michel

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԹԱՐ"
30 Rue Bosquet (Avenue Bosqueth անկիւնը)
Ճաշ՝ 9 ֆրանք՝ որոշ գին. ընթրիք՝ ճաշացոյցի սակով:
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՀՈՐ, ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՒ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
ՄԱՍԻՍ ԳՈՂԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ
14 Rue François Garcin, 14, LYON
Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն, Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ ձած է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը:
Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար: Ժողովրդական
Տէր եւ Տնօրէն
ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագրատ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

23 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1195

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԻԳ ԵՒ ՁԳՏՈՒՄ

Իբրեւ շարունակութիւն «կիրակնօրեայ» խորհրդածութիւններու, արձանագրենք այլապէս բնորոշ երեւոյթ մը:

Ճիգի պակասը, ինչպէս մատնանշած ենք ուրիշ առեն:

Ճիգի պակաս՝ կարդալու եւ «բացուելու»: Ճիգի պակաս՝ խորանալու եւ՝ միտքով եւ՝ արտադրութեամբ: Խորքով ու ձեւով:

Անշուշտ նորերուն առանձնայատուկ մեղքը չէ այս:

Երէկ ալ ունէինք այս պատկերը: Մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ մեր մտաւորականութիւնը քշուեցաւ քաղաքական որձանքէն, ճառերէն ու «ֆորմիւլ»ներէն, շատեր կանգ առին ինչպէս ճամբան, կամ խրեցան միօրինակ արահետներու մէջ: Ինչպէս մակոյկ մը աւազուտին վրայ:

Միւս կողմէ, տասնամեակի մը փոթորիկները (1908 1918) անհնարին ալեցին, հարթեցին զետինը: Եղած չեղածը ցրուեցին որս հովերուն, մեռած կամ ողջ: Շատ քիչերը միջոց ունեցան տոքի կանգնելու: Անոնք ալ՝ քար եւ կապար կապուած բենց թեւերուն եւ ոտքերուն:

Միայն այս պարագան իրաւունք պիտի տար քիչ մը աւելի սատապահանջ ըլլալու նորերէն:

Անոնք ոչ միայն հասան փոթորիկի վերջին օրերուն, այլ ալ, կոչուած են լեցնելու թափուր դիրքերը: Չեռեւաբար եւ սանձապատկուելու: Պարապը լեցնելու ոչ միայն տարիքի տեսով, այլ եւ պաշարով: Ոչ միայն տաղանդով, այլ եւ խառնուածքով: Մինչեւ իսկ լեզուով:

Այս ժողովուրդը այլեւս չի կրնար հանդուրժել բրածոներու եւ ծանծաղուտներու: Ոչ ալ «տիլէթանթիսմ»ի եւ «փէտանթիսմ»ի: Մանաւանդ իր ներկայ վիճակին մէջ:

Ճիշդ է որ այստեղ արդէն կը մտնենք ուրիշ սահմանակէտի մը:

Բայց, ինչո՞ւ ծածկենք,— ինչ որ հանրային ասպարէզ կը կոչուի, մեր մէջ, կը շնչէ գրքի եւ գրչի մշակներով:

Անոնք են որ շեշտ եւ գոյն կուտան: Անոնց բարի կամքէն եւ կարողութենէն կախուած է հանրային կեանքը — ինչպէս համուզն ու գրականութիւնը — դարձնել կա՛մ հոգեհանգստեան արարողութիւն, պաշտօնական եւ անպաշտօն դպիրներով եւ սարկաւագներով: Եւ կամ պահել զայն իր բարձրութեան վրայ եւ ընթացք տալ ա՛նոր տիրաբար եւ արիաբար:

Ադ, արագ ակնարկ մը նետելով նորերուն վրայ — իրանութիւն կամ խոստում — ճիգի պակաս կը տեսնենք լայն չափերգացման տեսակէտէն (միշտ նկատի ունինք ընդհանուր պատկերը):

Ասպէս, մեծ մասը հոգ չի տանիր լեզուին: Գիտէ լեզուն: Գոյն իսկ ունի լեզուական երեւոյթներ: Մանձարձակ եւ ուրահոսան: Բայց, «բանի՛դ կաց»...

Միայն փարիզի մէջ եղածներէն կը համրենք առնուազն քսան հոգի, որոնց երկու երրորդը կը մոլորի այս ճամբուն վրայ, գիտութեամբ կամ անգիտութեամբ:

Եւ դեռ չենք հաշուեր լեզուի մակաբոյծները, երկակենցաղ գերականութեամբ եւ շարադրութեամբ:

Երկրորդ, նորէն ամփոփելով քսանին, կամ ուրիշ, հեռուներ, ցիր ու ցան քսաններու վրայ, կը տեսնենք եղածով գոհացող տրամադրութիւն մը:

Թուլութիւն կամ անգործութիւն, որ կրնայ յանգիլ անդ առնելու: Ոչ առջ, ոչ ետ: Ուրիշ խօսքով՝ լճացում, ուշանում:

Կը ճանչնանք տաղանդաւոր տղաքներ, որոնք մնացեր են բենց եկած օրուան պաշարով ու ճաշակով:

Եթէ Պոլսէն հասած առեն ֆրանսերէն չէին գիտեր, չեն գիտեր ալ սորված: Եթէ միայն բանաստեղծութիւն կը կարդային, այդպէս ալ կը մնան: Եթէ միասակար կը համարէին քաղաքական-ընկերային, այսպէս կոչուած «հասարակական» գիրք մը ներտել, կը պահեն այդ նախապաշարումը: Կամ 1890 ական Թուականներէն մնացած նորավէպերով կը մնանին, իբրեւ գրական պաշար:

Կան ալ որ, իբրեւ աշխարհահայեացք ունին, տակաւին, բարին, գեղեցիկը եւ ճշմարիտը»:

Ո՛րեւ է թիւրիմացութիւն կանխելու համար, ըսենք թէ մոլորովին դէմ ենք խառն ի խուռն թխելու, խճողելու: Պիտանին եւ անպէտը բոնի շաղուելու ո՛րեւէ մոլութեան:

Այդ ճամբուն վրայ գոհեր միայն տեսած ենք: Եւ միասնական՝ մեր հանրային կեանքին մէջ: Մանաւանդ օսմ. սահմանադրութեան ընթացքին, երբ առաջին անգամ բացուեցան դուռները:

Աւերողովին չեն բացատրեր մեր միտքը,— բայց կրկնենք ոկու օտար բառերը— Ո՛չ «տիլէթանթիսմ», ոչ «փէտանթիսմ»:

Այս բոլոր դիտողութիւնները նշանակած առեն, երբեք ենք մոռնար ոչ միջավայրը, ոչ ապրուստի տագնապը: Ոչ ալ ն բոլոր խոչընդոտները կամ հրապոյրները որ վոռուած են ճամբաններուն վրայ:

Բայց, ձգտումն ու ճիգը՝ այնպիսի առաքինութիւններ են, ժայռեր կը գլորեն:

Եւ շատ են գլորած մեր պատմութեան մէջ:

Շ.

ՍՈՎԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

«Թայմզ»ի Րիգայի թղթակիցը կը հեռագրէ.

Մոսկուայի իշխանութիւնները հաստատեցին այն որոշումը, որով ամսուան մէջ 10 օր պարտադիր կերպով միս չպրտի ուտուի ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ: Ամէն երկու օրը անգամ մը՝ միս ծախելը պիտի արգիլուի: Միսի տագնապին պատճառն այն է որ գիւղացիները՝ կուլակներու դրդուժով կը մորթեն իրենց արջառը եւ կ'ուղարկեն իրենց տեղ՝ հաւաքական տնտեսութեանց մէջ մտնելէ առաջ:

Լենինգրադի, Դոնէցի աւազանին եւ ուրիշ ծանրարդիւնաբերական կեդրոններու մէջ միս չկայ, իսկ հաւաքական տնտեսութիւնները բաւարար արջառ, ոչխար, խոզ կամ ձի չունին: Վերջին քանի մը ամսուան ընթացքին կովկասի մէջ ոչխարները 100ին 40.50 պակսած են: Գիւղացիները գիշերանց կը մորթեն իրենց խոզերը, կովերն ու ոչխարները, իսկ կարգ մը տեղեր լրիւ մորթելու մեթոտներ գիւտարած են՝ իշխանութեանց ուշադրութիւնը չգրաւելու համար:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔԸ

Րիգա, 22 փետր.— Ձերմակ Ռուսիոյ մէջ կրօնաւորներու դէմ հալածանքը մեծ համեմատութիւններ ստացած է: Ամէն կողմ իրենց տուներէն վռնտուած եւ բնակարանէ զրկուած, փողոցները կը թափառին եւ գիշերը բացօթեայ կ'անցընեն:

Եկեղեցականներու պատուիրակութիւն մը գացած էր բոբրուիսկ՝ շրջանի կեդրոնական խորհուրդէն պաշտպանութիւն խնդրելու համար: Պատասխանուեցաւ թէ գետը չէ սառած եւ տակաւին խեղդուելու կարելիութիւն ունին...:

Վիտեբսկի մէջ՝ հրէական մեծ կեդրոն, բոլոր խախաճները վռնտուեցան սինակոկներէն: Մոսկուայի եւ Լեսինգրադի մէջ սինակականներու զանգուածային նոր ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Լենինգրադի ամէնէն մեծ սինակոկը փակուեցաւ եւ բանուորական ակումբի պիտի վերածուի: Մոսկուայի մեծ սինակոկն ալ նոյն բախտին պիտի արժանանայ:

ԵԼԵՒՆԱՓԱՐՁ ՉԵԿԱՅԻ ԴԷՄ

Ռոստովի Չեկայի չէնքը այրեցաւ: 28 հոգի կորան: Մոսկուայէն քննիչ մարմին մը ղրկուեցաւ նախագահութեամբ Բոյդէնմանի, որ Փարիզ եկած էր Բեսեդովսկիի գործին առթիւ: Կը կարծուի թէ հրդեհը հակաբոլշեւիկներու գործն է:

ՖԱՇԻՍՏ ԵՒ ԲՈԼՇԵՒԻԿ ԴԷՄ ԴԷՄ

«Լիպէրթէ» Թերթի կողմէ կուտեպովի առեւանգումին առթիւ կազմակերպուած հրապարակային երկրորդ հաւաքոյթը տեղի ունեցաւ Պիւլիէի սրահին մէջ: Հազարաւորներ դուրսը մնացին դարձեալ: «Իւմանիթէ»ի կոչին պատասխանելով, սրահէն ներս կրցած էին մտնել քանի մը համայնավարներ ալ, որոնք փորձեցին խանգարել՝ առանց յաջողելու: Ոստիկանական մեծ ուժեր շարժման մէջ դրուած էին՝ արգիլելու համար խորհրդային դեսպանատան առջեւ կատարուելիք ցոյցերը:

փողոցին մէջ մասր մնաց: «Իւմանիթէ» կը գրէ թէ կուիւի մը պաճուն վիրաւորուած է իր վարիչներէն ֆորման:

«ՓԱՐԻԶ ՏԻՒ ՖՕՊՈՒՐ» գրական ակումբին կողմէ երէկ կէսօրէն վերջ կէթէ-րոշըրուարի մէջ ներկայացուեցաւ թատերախաղ մը՝ Ալմազեանի խնդրին մասին, արգիլուած ոստիկանական տեսչութեան կողմէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՊԱԳԱՆ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ

Էնկիւրի, 21 փետր.— Ազգային Մեծ ժողովին մէջ այսօր վիճաբանութիւններ կատարուեցան ելմտական տագնապին շուրջ: Մասնաւորապէս քննուեցաւ այն օրինագիծը, որ կարգ մը խիստ պատիժներ կը տնօրինէ սակարանային շահադիտութիւն ընող անհատներու եւ ընտանիքներու դէմ:

Վարչապետ Ըսմէթ փաշա այս առթիւ ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ Թուրքիոյ բարի կամեցողութեան սահմաններէն վեր է նոյնութեամբ գործադրել Չանրայի Պարտքի մասին ընդունուած տրամադրութիւնները: Հակառակ պարագային պիտի վտանգուի երկրին ապագան:

.·. Ինչպէս գրեցինք, Օսմ. Պանքան կարգ մը առաջարկներ ներկայացուցած էր Էնկիւրիի կառավարութեան, Պետական Դրամատան կազմութեան համար: Թուրք ելմտական գործավարը պատասխանած է թէ կառավարութիւնը ներկայիս շատ զբաղած ըլլալով, չի կրնար անմիջապէս քննել այդ առաջարկները: Օսմ. Պանքայի տնօրէնը այս առթիւ տեսակցեցաւ ելմտական գործավարին հետ:

Թուրքերուն դաշնագիրը

Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ ժողովը առջի օր վաւերացուց այն պրոտոկոլը, որ անցեալ դեկտ. 17ին ստորագրուած էր Էնկիւրիի մէջ եւ որով կ'երկարաձգուէր փարիզի մէջ Թուրքիոյ եւ խորհրդային միութեան միջեւ կնքուած բարեկամութեան եւ չէզոքութեան դաշնագիրը:

Թուրքերուն հաւանայնութիւնը

«Թան»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Աթէնքի քաղաքական շրջանակները լաւատեսութիւն կը յայտնեն հելլէնեւթուրք բանակցութեանց մասին:

Եւ սակայն Անատոլուի գաղթականներու զանազան կազմակերպութիւններ կը պատրաստուին բողոքել, անոր համար որ հելլէն կառավարութիւնը ընդունած է փորձագէտներու ներկայացուցած ծրագիրը: Գաղթականները իրենց համար վնասակար կը նկատեն այս վերջինը:

Քամիլ Շօրանի դահլիճը

Ազգային ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանային խմբակցութեան վարիչ-քոմիթէն Շօրանյաղողեցաւ շուտով կազմել իր դահլիճը: Ասիկա գրեթէ մրցանիշ մըն է, բաղդատելով վերջին ժամանակներու նախարարական տագնապներուն հետ, որոնք չափէն աւելի կ'երկննային:

Ինչպէս գրեցինք, նոր վարչապետը նախապէս ծրագրած էր աւելի լայն սահմանի վրայ կազմել իր խառն դահլիճը, անոր մէջ առնելով նոյնիսկ Մաժինոյի խմբակը: Սակայն բանակցութեանց ընթացքին չափազանց ձախ տարրերու կողմէ մերժումի հանդիպած ըլլալով, հետզհետէ սահմանափակեց իր շրջանակը, ու ի վերջոյ, փոխանակ կազմելու «Չանրապետական Միութեան» դահլիճ մը, կազմեց պարզապէս ձախ դահլիճ մը՝ «զուտ քարթէլեան», ինչպէս կը կոչեն իրենք:

1924ի ընտրութիւններէն ի վեր, երբ Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնին կոչուեցաւ Պ. Կասթոն Ցումէրկ, եօթերորդ դահլիճն է այս, ու իր կազմութիւնով շատ կը նմանի Էդհոյի 1924ի առաջին դահլիճին: Գրեթէ միատարր է եւ անդամները կը պատկանին երեք ձախ խմբակցութեանց — արմատական ձախ, արմատական-ընկերվարական եւ հանրապետական ընկերվարական: Նոր դահլիճին ուժ պիտի տան ընկերվարականները (99 երեսփոխան), ճիշդ ինչպէս աջակցած էին Էդհոյի դահլիճին: Պէտք է շեշտել թէ Շօթանի դահլիճին կազմութեան մէջ վճռական դեր խաղացին ընկերվարականները: Թարտիէօի եւ Մաժինոյի խմբակներուն մասնակցութեամբ կազմուելիք խառն դահլիճ մը առաջին օրն իսկ կրնար տապալիլ ընկերվարականներու վճռական քուէով: Արմատական - ընկերվարականները խոստացած են գործադրել արմատական ծրագիր մը: Դահլիճը կը յուսայ երեսփ. ժողովին մէջ ունենալ 295-297 ձայն, հետեւեալ ձեւով.— Ընկերվարական՝ 99, արմատական-ընկերվարական՝ 115, հանրապետական ընկերվարական՝ 33, ձախ անկախներ 10-12, չէզոքներ՝ 15 եւն.:

Քամիլ Շօթան վարչապետութեան հետ միասին ստանձնած է նաեւ ներքին նախարարութիւնը, Պրիան՝ արտաքին նախարար է դարձեալ, Լուշէօր՝ աշխատանքի եւ Լօրան-Էյնաք՝ օդային նախարար. դատական նախարար անուանուեցաւ Սթէկ, իսկ ծովային՝ Ալպէր Սարօ: Նոր դահլիճին մէջ կան 7 ծերակուտականներ՝ բոլորն ալ արմատական ընկերվարական եւ արմատական ձախ ժողովրդավար, 21 երեսփոխաններ՝ որոնց 12ը արմատական-ընկերվարական, 5ը արմատական ձախ, 1ը ձախ անկախ, 1 անկախ, 1 ֆրանսական ընկերվարական, 1 հանրապետական ընկերվարական (Պրիան):

Վաղը՝ երկուշաբթի՝ նոր նախարարութիւնը պիտի ունենայ իր առաջին հաւաքոյթը, երեքշաբթի առաւօտ պիտի գումարուի Էլիզէի պալատն մէջ՝ պատրաստելու համար նախարարական յայտարարութիւնը, եւ նոյն օրը կէսօրէն վերջ պիտի ներկայանայ խորհրդարանին առջեւ:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 34

Սէն ժէրմէն-ան-Լէյի հանգանակութիւնը	720.—
Ք. Եսայեան, Վէրսայլ	50.—
Ս. Պէյլէրեան »	50.—
Խ. Գազանճեան, Շաթու	20.—
Ա. եւ ժ. Գազանճեան Հիրնա (Հապէշիստան)	
Մէկ սդերլին	124.—
Տիկին Ա. Ահարոնեան	50.—
Գումար	1,014.—
33րդ ցանկին գումարը	34,312.—
Ընդհ. գումար	35,326.—

* * *

. . . Խմբագիր

Սէն ժէրմէն-ան Լէյ.— Ընտանեկան փոքրիկ հաւաքոյթի մը մէջ, յայտնուած բաղձանքին վրայ, կազմուեցաւ հանգանակիչ յանձնախումբ մը, երկու օրիորդներէ եւ երկու պարոններէ եւ գործի ձեռնարկելով, առաջին առթիւ հաւաքեց հիմնաստ գումար մը, 840 ֆրանք: կը ղրկենք «ցառաջ»ի, Ննատոլուի Թշուառ մեր հայրենակիցներուն համար: Յանձնախումբս շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլորին որ մեզ քաջալերեցին եւ մանաւանդ պ. Ա. Պօղոսեանի որ իր օճոն մեզ տրամադրած է սիրայօժար, շաբունակելու հաւաքումը դրամի եւ հագուստեղէնի:

Յանձնախումբի կողմէ

Յ. Թորոսեան

ԳՈՐԳԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Էնկիւրի, 22 Փետր.— Դահլիճը վաւերացուց եւ խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը, որով գործի վրայ Թրանզիթի տուրքը կ'որոշուի 3 ղրուշ: Նախապէս այս տուրքն էր 250—400 ղրուշ: Այս կարեւոր զեղչը կատարուեցաւ՝ գործի Թրանզիթի առեւտուրը Պոլսոյ վերապահելու համար:

ԱԼՊԱՆԻԱ՝ ՁՈՐՑ ԻՏԱԼԻՈՅ

Ալպանիոյ Ազգային ժողովի ելմտական յանձնաժողովի տեղեկաբերը յայտարարեց թէ՝ գանձին մէջ դրամ չկայ՝ ստիպողական ծախքերը վճարելու համար: Այս պատճառով, ելմտական նախարարին դիմումին վրայ, Իտալիա նոր դիւրութիւններ ընծայած է Ալպանիոյ եւ դրամական միութիւն մը կնքած անոր հետ: Այսուհետեւ իտալական դրամն է որ պիտի գործածուի Ալպանիոյ մէջ: Այս կարգադրութեան դէմ որոշ շարժում առաջ եկած է երկրին մէջ: Կ'ըսուի թէ Իտալիա այս ձեւով կ'ուզէ իր երկիրը քաշել Ալպանիոյ մէջ շրջաբերած ոսկի եւ արծաթ դրամները:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՑԻՆԵՐՈՎ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Աւջի գիշեր պուլկար փոխիմաձիներ մտան սերպիական Մակեդոնիոյ փոչանա քաղաքը եւ ռումբ մը նետեցին շուման-ձա պանդոկի պատուհանէն ներս: Այդ պահուն սերպ սպաներ եւ քաղաքացիներ կը ճաշէին: Պայթումը նիւթական մեծ վնաս առաջ բերաւ՝ անձի կորուստ չկայ, միայն քանի մը հոգի վիրաւորուեցան: Ոստիկանական մը, որ կ'ուզէր հրոսակները բռնել, սպաննուեցաւ: Փոխիմաձիները ուղղուեցան դէպի պուլկարական սահմանագլուխ, զոր անցան ապահով կերպով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՀՐԱՄԱՆՈՎ ՀՈՒՆԻՍԻ 4-ԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հունիսի 4-ին Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահությունը հանդիսավոր նիստ գումարեց՝ նվիրված հունիսի 4-ին կատարված հանդիսավոր նիստի մասին հրամանագրի ընդունման 25-ամյակին։

Նիստում ելույթ ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության նախագահ Ա. Ի. Հարությունյանը։

Ընկեր Հարությունյանը նշեց, որ 25 տարի առաջ՝ 1954 թվականի հունիսի 4-ին, Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահությունը հանդիսավոր նիստ գումարեց՝ նվիրված Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի և Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի կողմից Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության հանդիսավոր նիստ գումարելու մասին հրամանագրի ընդունման 25-ամյակին։

Այդ հրամանագրի ընդունումը մեծ նշանակություն ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության հետագա զարգացման համար։ Այդ հրամանագրի ընդունումից հետո Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահությունը հանդիսավոր նիստեր է գումարել Հայաստանի Հանրապետության ստեղծման 30-ամյակին, Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի առաջին նստաշրջանի 25-ամյակին, Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության հանդիսավոր նիստ է գումարվել նաև Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի երկրորդ նստաշրջանի 25-ամյակին։

Ընկեր Հարությունյանը ներկայացրեց Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության հանդիսավոր նիստ գումարելու մասին հրամանագրի ընդունման 25-ամյակին նվիրված հանդիսավոր նիստի օրակարգը։

Ելույթ ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության նախագահ Ա. Ի. Հարությունյանը։

Ելույթ ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության գերագույն սովետի նախագահության անդամ Ա. Ա. Ալեքսան

ԲՆ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐ

ՎԿ ՊՏԿԳՍՏ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ամերիկահայ գրող Ա. Ռշտունին «Ազատամարտ»ի մեջ կը գրէ.

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ամենէն ուշագրաւ երեւոյթներէն մէկը կը կազմէ Վկ Պտկգստ Մեր Հայրենասիրութեան հրատարակութիւնը։ Ինչպէս կը յայտնէ անոր խմբագրական կազմը, այս հատորը կը ներկայացնէ ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ընտիր ստեղծագործութիւնները։ Ասոնք ընտրուած են 1915-ի ցեղասպանութենէն ետք ամերիկահայ գրականութեան ստեղծած հարիւրաւոր գործերէն։

Ամերիկահայ գրականութիւնը, որ ծնունդ առաւ ցեղասպանութենէն ետք, ունի իր յատուկ գծերը։ Ան ամերիկահայ գրականութիւնն է, որովհետեւ ստեղծուած է ամերիկահայ գրողներու կողմէ, որոնք ամերիկեան կեանքի մէջ ներգրաւուած են։ Ան ամերիկահայ գրականութիւնն է, որովհետեւ կը խօսի ամերիկեան կեանքի մասին, ամերիկեան կեանքի հարցերուն մասին։ Ան ամերիկահայ գրականութիւնն է, որովհետեւ կը գրուի անգլերէն լեզուով։

Ամերիկահայ գրականութիւնը ունի նաեւ իր ընդհանուր գիծերը։ Ան ունի իր ընդհանուր նիւթերը։ Ան ունի իր ընդհանուր հոգեբանութիւնը։ Ան ունի իր ընդհանուր ոճը։ Ան ունի իր ընդհանուր ձգտումները։ Ան ունի իր ընդհանուր ապագան։

Ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ գիծերէն մէկը անոր ներկայացուցած հայ կեանքի ամբողջական պատկերն է։ Ան ներկայացուցած է հայ կեանքի բոլոր կողմերը։ Ան ներկայացուցած է հայ կեանքի բոլոր դէմքերը։ Ան ներկայացուցած է հայ կեանքի բոլոր հարցերը։ Ան ներկայացուցած է հայ կեանքի բոլոր ուրախութիւնները եւ բոլոր տառապանքները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ամերիկեան կեանքի մասին գրուած գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ամերիկեան կեանքը, ինչպէս կը զգան ամերիկեան կեանքը, ինչպէս կը մտածեն ամերիկեան կեանքի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ամերիկեան կեանքին հետ, ինչպէս կը հարմարին ամերիկեան կեանքին, ինչպէս կը յաղթահարեն ամերիկեան կեանքի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ հայրենիքի մասին գրուած գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն հայրենիքը, ինչպէս կը զգան հայրենիքը, ինչպէս կը մտածեն հայրենիքի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին հայրենիքին հետ, ինչպէս կը հարմարին հայրենիքին, ինչպէս կը յաղթահարեն հայրենիքի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ հոգեբանական գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն մարդկային հոգեբանութիւնը, ինչպէս կը զգան մարդկային հոգեբանութիւնը, ինչպէս կը մտածեն մարդկային հոգեբանութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին մարդկային հոգեբանութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին մարդկային հոգեբանութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն մարդկային հոգեբանութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ոճի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ոճը, ինչպէս կը զգան ոճը, ինչպէս կը մտածեն ոճի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ոճին հետ, ինչպէս կը հարմարին ոճին, ինչպէս կը յաղթահարեն ոճի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ձգտումի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ձգտումը, ինչպէս կը զգան ձգտումը, ինչպէս կը մտածեն ձգտումի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ձգտումին հետ, ինչպէս կը հարմարին ձգտումին, ինչպէս կը յաղթահարեն ձգտումի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ապագայի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ապագան, ինչպէս կը զգան ապագան, ինչպէս կը մտածեն ապագայի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ապագային հետ, ինչպէս կը հարմարին ապագային, ինչպէս կը յաղթահարեն ապագայի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ յոյսի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն յոյսը, ինչպէս կը զգան յոյսը, ինչպէս կը մտածեն յոյսի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին յոյսին հետ, ինչպէս կը հարմարին յոյսին, ինչպէս կը յաղթահարեն յոյսի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ հաւատքի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն հաւատքը, ինչպէս կը զգան հաւատքը, ինչպէս կը մտածեն հաւատքի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին հաւատքին հետ, ինչպէս կը հարմարին հաւատքին, ինչպէս կը յաղթահարեն հաւատքի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ սիրոյ գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն սէրը, ինչպէս կը զգան սէրը, ինչպէս կը մտածեն սիրոյ մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին սիրոյ հետ, ինչպէս կը հարմարին սիրոյ, ինչպէս կը յաղթահարեն սիրոյ դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ մահուան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն մահը, ինչպէս կը զգան մահը, ինչպէս կը մտածեն մահուան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին մահուան հետ, ինչպէս կը հարմարին մահուան, ինչպէս կը յաղթահարեն մահուան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ Աստուծոյ գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն Աստուածը, ինչպէս կը զգան Աստուածը, ինչպէս կը մտածեն Աստուծոյ մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին Աստուծոյ հետ, ինչպէս կը հարմարին Աստուծոյ, ինչպէս կը յաղթահարեն Աստուծոյ դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ հոգեւոր գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն հոգեւորը, ինչպէս կը զգան հոգեւորը, ինչպէս կը մտածեն հոգեւորի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին հոգեւորին հետ, ինչպէս կը հարմարին հոգեւորին, ինչպէս կը յաղթահարեն հոգեւորի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ մշակոյթի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն մշակոյթը, ինչպէս կը զգան մշակոյթը, ինչպէս կը մտածեն մշակոյթի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին մշակոյթին հետ, ինչպէս կը հարմարին մշակոյթին, ինչպէս կը յաղթահարեն մշակոյթի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ինքնութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ինքնութիւնը, ինչպէս կը զգան ինքնութիւնը, ինչպէս կը մտածեն ինքնութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ինքնութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին ինքնութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն ինքնութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ լեզուի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն լեզուն, ինչպէս կը զգան լեզուն, ինչպէս կը մտածեն լեզուի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին լեզուին հետ, ինչպէս կը հարմարին լեզուին, ինչպէս կը յաղթահարեն լեզուի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ գրականութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն գրականութիւնը, ինչպէս կը զգան գրականութիւնը, ինչպէս կը մտածեն գրականութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին գրականութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին գրականութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն գրականութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ արուեստի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն արուեստը, ինչպէս կը զգան արուեստը, ինչպէս կը մտածեն արուեստի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին արուեստին հետ, ինչպէս կը հարմարին արուեստին, ինչպէս կը յաղթահարեն արուեստի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ գիտութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն գիտութիւնը, ինչպէս կը զգան գիտութիւնը, ինչպէս կը մտածեն գիտութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին գիտութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին գիտութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն գիտութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ տեխնոլոգիայի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն տեխնոլոգիան, ինչպէս կը զգան տեխնոլոգիան, ինչպէս կը մտածեն տեխնոլոգիայի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին տեխնոլոգիային հետ, ինչպէս կը հարմարին տեխնոլոգիային, ինչպէս կը յաղթահարեն տեխնոլոգիայի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ քաղաքականութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն քաղաքականութիւնը, ինչպէս կը զգան քաղաքականութիւնը, ինչպէս կը մտածեն քաղաքականութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին քաղաքականութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին քաղաքականութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն քաղաքականութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ տնտեսութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն տնտեսութիւնը, ինչպէս կը զգան տնտեսութիւնը, ինչպէս կը մտածեն տնտեսութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին տնտեսութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին տնտեսութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն տնտեսութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ կրթութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն կրթութիւնը, ինչպէս կը զգան կրթութիւնը, ինչպէս կը մտածեն կրթութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին կրթութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին կրթութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն կրթութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ առողջապահութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն առողջապահութիւնը, ինչպէս կը զգան առողջապահութիւնը, ինչպէս կը մտածեն առողջապահութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին առողջապահութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին առողջապահութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն առողջապահութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ սպորտի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն սպորտը, ինչպէս կը զգան սպորտը, ինչպէս կը մտածեն սպորտի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին սպորտին հետ, ինչպէս կը հարմարին սպորտին, ինչպէս կը յաղթահարեն սպորտի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ զուարճութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն զուարճութիւնը, ինչպէս կը զգան զուարճութիւնը, ինչպէս կը մտածեն զուարճութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին զուարճութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին զուարճութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն զուարճութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ճաշակի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ճաշակը, ինչպէս կը զգան ճաշակը, ինչպէս կը մտածեն ճաշակի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ճաշակին հետ, ինչպէս կը հարմարին ճաշակին, ինչպէս կը յաղթահարեն ճաշակի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ նորաձեւութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն նորաձեւութիւնը, ինչպէս կը զգան նորաձեւութիւնը, ինչպէս կը մտածեն նորաձեւութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին նորաձեւութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին նորաձեւութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն նորաձեւութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ սննդի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն սնունդը, ինչպէս կը զգան սնունդը, ինչպէս կը մտածեն սնունդի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին սնունդին հետ, ինչպէս կը հարմարին սնունդին, ինչպէս կը յաղթահարեն սնունդի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ տան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն տունը, ինչպէս կը զգան տունը, ինչպէս կը մտածեն տան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին տան հետ, ինչպէս կը հարմարին տան, ինչպէս կը յաղթահարեն տան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ընտանիքի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ընտանիքը, ինչպէս կը զգան ընտանիքը, ինչպէս կը մտածեն ընտանիքի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ընտանիքին հետ, ինչպէս կը հարմարին ընտանիքին, ինչպէս կը յաղթահարեն ընտանիքի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ընկերութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ընկերութիւնը, ինչպէս կը զգան ընկերութիւնը, ինչպէս կը մտածեն ընկերութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ընկերութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին ընկերութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն ընկերութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ պետութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն պետութիւնը, ինչպէս կը զգան պետութիւնը, ինչպէս կը մտածեն պետութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին պետութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին պետութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն պետութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ միջազգային գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն միջազգային հարաբերութիւնները, ինչպէս կը զգան միջազգային հարաբերութիւնները, ինչպէս կը մտածեն միջազգային հարաբերութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին միջազգային հարաբերութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին միջազգային հարաբերութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն միջազգային հարաբերութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ խաղաղութեան գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն խաղաղութիւնը, ինչպէս կը զգան խաղաղութիւնը, ինչպէս կը մտածեն խաղաղութեան մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին խաղաղութեան հետ, ինչպէս կը հարմարին խաղաղութեան, ինչպէս կը յաղթահարեն խաղաղութեան դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ պատերազմի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն պատերազմը, ինչպէս կը զգան պատերազմը, ինչպէս կը մտածեն պատերազմի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին պատերազմի հետ, ինչպէս կը հարմարին պատերազմի, ինչպէս կը յաղթահարեն պատերազմի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ վերջի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն վերջը, ինչպէս կը զգան վերջը, ինչպէս կը մտածեն վերջի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին վերջին հետ, ինչպէս կը հարմարին վերջին, ինչպէս կը յաղթահարեն վերջի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ սկիզբի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն սկիզբը, ինչպէս կը զգան սկիզբը, ինչպէս կը մտածեն սկիզբի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին սկիզբին հետ, ինչպէս կը հարմարին սկիզբին, ինչպէս կը յաղթահարեն սկիզբի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ միջին գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն միջինը, ինչպէս կը զգան միջինը, ինչպէս կը մտածեն միջինի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին միջինին հետ, ինչպէս կը հարմարին միջինին, ինչպէս կը յաղթահարեն միջինի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ վերջի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն վերջը, ինչպէս կը զգան վերջը, ինչպէս կը մտածեն վերջի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին վերջին հետ, ինչպէս կը հարմարին վերջին, ինչպէս կը յաղթահարեն վերջի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ ամբողջի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն ամբողջը, ինչպէս կը զգան ամբողջը, ինչպէս կը մտածեն ամբողջի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին ամբողջին հետ, ինչպէս կը հարմարին ամբողջին, ինչպէս կը յաղթահարեն ամբողջի դժուարութիւնները։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն նաեւ մասի գործերը։ Ասոնք ցոյց կու տան, թէ ինչպէս հայ գրողները կը տեսնեն մասը, ինչպէս կը զգան մասը, ինչպէս կը մտածեն մասի մասին։ Ասոնք ցոյց կու տան նաեւ, թէ ինչպէս հայ գրողները կը յարաբերին մասին հետ, ինչպէս կը հարմարին մասին, ինչպէս կը յաղթահարեն մաս

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

1 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Harola *սրահներուն մէջ, 3* rue Lavieuville. Nord Sud Abbesses

Գեղարուեստական ճոխ բաժին Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

9 Մարտ կիրակի իրիկուն, Albert 1er *թատրոնը,* 64 Rue Rocher

Մասնակցութեամբ Պ. ՇԱՀՆԱԹՈՒՆիի

կը ներկայացուի՝ պրիէօր ՍԻՄՈՆԸ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

LEIPZIG *ԻՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ*

2ԷՆ 12 ՄԱՐՏ 1930

Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրութիւնները կը ցուցադրեն: Գնումներու եւ անձամբ այցելութիւններու համար տեղեկութիւններ տալու պատրաստ ենք:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻՔԷԼ)

Contentieux Général, (Accidents) R. C. Seine 423631

Հասցէ՝ 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

Շեռաձայն Ménilmontant 96-74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՓՈՂՈՑԻ ԱՐԿԱԾԻ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻԻՆ, ԱՌԱՆՑ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ:

Ընդունելութեան ժամերը, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3, իրիկուան 7էն 8.30:

Մէթրօ՝ Ménilmontant *եւ* Martin Nadaud, *թրամուէյ 5 եւ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O *եւ* Q.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՈՎ

ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

կ'ուզուին ներկայացուցիչներ Ֆրանսայի եւ դրացի երկիրներու հայաշատ կեդրոններու համար:

փարիզի մեր ներկայացուցիչն է՝

Mr. VAHEY, 8 Rue Maison Dieu (14)

Միւս վայրերէն դիմել գործարան՝

Mr. KARÉKINE, Directeur de la Coopérative Laitière de Rethel (Ardennes)

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱՋԵԱՆ ԻԵ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Loretteի խիստ մօտ

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Շեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կը կատարէ ծննդաբերութիւններ

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97 39 եւ 96.70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր

պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՅՐԱՆՄԱ մանելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՅՑԻՏԱՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Մորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի կիրակիէ

ՀԱԻԱԲՈՑԾՆԵՐՈՒՆ

ԵԹԷ կը փափաքիք որ ձեր հաւերը առատ ածեն, շուտ ճենան, շուտ պարարտանան, հիւանդանան, անօգուտ է ինծի մեծոտներու հետեւիլը:

Հաւեստ դրամագլխով գոհացուցիչ շահ մը ապահովելու համար փութացէք կարդալ գիւղատնտես Ս. Շէրիտճեանի պատկերազարդ «ՀԱԻԱԲՈՒՄՈՒԹԻՒՆ» գիրքը: Գինն՝ 25 ֆրանք. դիմել՝ հեղինակին 18, Villa des Roses, Bois Colombes (Seine), պալենց գրատուն կամ գեւոնեանի՝ «ցառաջ»ի խմբագրատունը:

Մեծաքանակ գնողին գոհացուցիչ զեղչ:

ՉԾՓՈԹԵԼ ՈՒՐԻՇՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

MAISON ORIENTALE OHANNESSIAN

15 RUE DE LA HUCHETTE PARIS (5)

Ըստ առաջնոյն կը շարունակէ պատրաստել համեղ փաքլավաներ, թէլ քատայիֆ, լոքմա, եուֆկա, ինչպէս եւ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐ

Բարեկենդանի առթիւ

ODEON COLUMBIA

Ֆիեզերահիւլէակ *Ռոլոմպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով հայերէն, յունարէն, թուրքերէն փլաքներու ճոխ տեսակներ եւ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նպաստեղէններու ճոխ մթերք աժան գիներով կը գտնուին

ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՑԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

150 Rue Moncey, LYON

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով:

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* *և* Impôts sur le revenu*ի* *գործողութիւններ:*

Առեւտր. ընկերութիւններ կը կազմեմ եւ կը լուծեմ:

Կրնամ ձեզ ղրկել պահել Chiffred'Affaires*ի* *եւ* BénéficesCommerciaux*ի* *տուրքերէն եթէ արշեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ունենաք:*

ՄԻԱՅՆ 250 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող էք ուրախանալ ձեր ազատ ժամերուն փական Հողաբաժնին-Փարիզի շրջականները ուր կրնաք շինել ձեր ապահով տունը նոյնպէս ամսավճարներով:

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

“ ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՇԱՄԵԱՆ - ԲԷԳԶԱԴԵԱՆ ,

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—7 իսկ կիրակի ժամը 10—12:*

Boulogne, Billancourt, Issy, Chaville *եւ* Viroflay *ապրող աշխատող հայրենակիցները կարող են դիմել նոյն գրասենեակի մասնաճիւղը՝* 87bis Bld. de la République, Boulogne. *Տ. Բէզդադեանին Գ. եւ Ուր. իրիկուն ժամը 6—8, իսկ կիրակի ժամը 4—6: Կիր. օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց ղեցիկն դիմացի* Café Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12:*

Պ. Տէր Աբրահամեանին:

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻԱԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ ընկերութեան ինքնաշարժներով հողաբաժինները ցոյց տալու համար: Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet *և* Anvers Autobus

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցաւուկ յարկաբաժին Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութիւններ

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի*, ջդային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԸ

— Տիկին ըլ ո՞ւր կրնայ գտնել վերջին նորաձեւութեան ամենանախրուն, ամենատկուն եւ ամենոյն ատեն անմրցակից րով, պատրաստ կամ չափու վրայ մետաքսէ եւ բուրդէ զգեստներ, մանթօ, գլխարկ, ներքնազգեստ (lingerie) *եւայլն*

— Տիկ. Ա. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆի «ՄԱՏԼԻՆ» հայ վաճառատան կասկած, 33 Rue des Dames, Métro Rome *կամ* Clichy.

Մուտքը ազատ է ամէն օր մինչեւ 8, կիրակի մինչեւ

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԻՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR

Phonos & Disques

Columbia

REGISTERED TRADE

18 ՖՐ. 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil

*Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կո գտնուին ամէն վաճառանիշէ գրամոֆոններ.—*DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.: Գիներ՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 նպարեղէններուն յաւել. ժողովրդ. գիներով բաց է ամէն*

«ՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ օրքէստր Թառիստ ժորժի դեկավարութեամբ: բաց է մինչեւ առաւօտ ժամը 2:

23 Rue Huchette Métro: St. Michel

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկոջն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Ակնաբոյժ գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Ծոցի կորդ ու կանոնի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՁԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ *կօշիկի գործ*

18 Rue MONCEY, 18

Փլաս տիւ Փոնի մօ

Հայերու համար հարիւրին 20 զեղ

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 34-

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՎ

Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած SIN JOLIVET *հացերը:*

Ուտելիք խաշխաշով, շուշմայով, ճապաւոով եւ քիմիապատրաստուած հացեր:

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան

Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

ԵԹԷ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէնները, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *լօքում, փաքլաւա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Շեռաձայն Menil. 69—15

EMPIRE *միւզիք-հոլ՝* 37 Av. Wagram

WAGRAM AUTO

75 Av. de Wagram

63 Av. Gde. Armée

149ter Bd. Villette,

84 Rue de l'Aqueduc

Արտօնագիր՝ Թուրիստ 150, քամիոն 220, մոթօ-սայլ 100, Թաքսի 50, մասն. դաս 15, մեքեն. դաս ձրի:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Մեծ Արժանցի Կարապետ Պօյաճեան (23 տարեկան) որ 1927ին կը գտնուէր Մելանիկի հայկ. որբանոցը: Անկէ ի վեր լուր չկայ: Իմացնել իր մօրաքրոջորդւոյն Յարութիւն Ղարիպեանի, 11 rue des Dominicains, Marseille.

ԼԱՒ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ծախու է գեղեցիկ խանութ մը 17 քառ. մէթր տարածութեամբ, Rue St. Lazare, մէթրօ՝ Նօթր Տամ տը Լօրէթի մօտիկը: Ցարմար ամէն գործի: վարձք՝ 4200 ֆր., պայ՝ 15 տարի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել անձամբ առաւօտները ժամը 8—10 կամ գրել Գ. Թորոսեանի, 18 Rue St. Georges, Paris.

Վարձու է յարկաբաժին մը, մէկ սենեակ եւ խոհանոց, 3րդ յարկ: Դիմել Պ. Նշանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris (13). Métro: Place d'Italie.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթ-Լէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուռաս: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

L'ATELIER

PATCHOULI

(3 արար) Արման Սալաքրուի

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le gérant H. S. ERIAN

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930

25 FÉVRIER 1930

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1196

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՇՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԷՊԻ ԱՐԵՒԵԼՔ

Դարերու ընթացքին, քիչ ենք հետաքրքրուած մեր շրջապատով, մեր հարեւաններով: Եթէ կ'ուզէք՝ բուն Արեւելքով: Լեռ ու ձոր անտեսելով, մեր աչքերն ուղղած ենք դէպի արեւմուտք: — Եւրոպա: Ափելի վերջը՝ Ամերիկա:

Եւ այդպէս ալ կը շարունակենք մինչեւ այսօր:

Աշխարհմը արթնցաւ, Արեւելքն ալ միասին: Նոյնիսկ աւելի սրընթաց կ'երթայ Արեւելքի խլրտուքը, քան կը սպասէինք: Ստորերկրեայ փոթորիկ մը կը ճեղքէ, կը խախտէ դարաւոր պատուանդաններ: Իրարու ետեւէ կը քակուին հնութեան, աւանդութեան, լուծի եւ հնազակերպութեան օղակները: Տառապէս սարուկ, անյոյս հնամարուած բազմութիւններ արագօրէն կը հնախմբուին, թեւ թեւի կուտան եւ կարգի կը կենան օտարին, տիրապետողին առջեւ: Ոչ թէ հլու հնազանդ բարեւ տալու, այլ հաշիւ եւ իրաւունք պահանջելու համար:

Անոնք երէկուան եւ այսօրուան հզօրներու երեսին կը նային բռունցքները սեղմած, եւ սպառնացայտ աչքերով: Եւ «տէր ու տիրական» հզօրները այլեւս չեն յոխորտար, այլ զրոյցի կը նստին: Չեն սպառնար, այլ կը բանակցին: Կամ եթէ որոշեն ճգմել, մինչեւ քառասուն կը համրեն, զնդակը արձակելէ առաջ:

Արեւելք ըսելով՝ մենք Թուրքիան կը հասկնանք ընդհանրապէս: Այս համոզումն ալ նախապաշարումի մը պէս նստեր է մեր մտքին մէջ, եւ 1914ի ցնցումներէն յետոյ իսկ, Թոյլ չի տար տեսնելու բուն իրականութիւնը:

Թուրքիան մէկ մասն է միայն Արեւելքին: Ան առաջ վրճռական կշիռ ունէր իբրեւ Օսմ. կայսրութիւն՝ բազմացեղ ժողովուրդներով եւ մանաւանդ սուլթան-խալիֆայութեամբ եւ իսլամութեամբ: Իսկ այսօր, թեւերէն եւ տոքերէն մկրատուելով, ստացած է բոլորովին ուրիշ կերպարանք: Դարձած է ազգային պետութիւն, «Թիւրքօղլու Թիւրք», եւ յատնապէս քաղաքական եւ ոչ թէ կրօնական ազգակ:

Թօթուելով սուլթան-խալիֆայութեան բեռը եւ կասկածելի հմայքը, Թուրքիան չկորնցուց իր քաղաքական արժէքը: Եւ ընդհակառակն, իր ազգային-պետական վերածնութեամբ, մղիչ ուժ մը դարձաւ իր շրջապատին համար:

Հարցը այն չէ թէ ո՛վ պիտի յաղթողի եւ ո՛վ կէս ճամբան մնալու դատապարտուած է: Անընդհատ խմորումներ տեղի կ'ունենան Արեւելքի, առհասարակ ամբողջ Սուրիոյ մէջ, եւ կը շահի ո՛վ որ արթուն է եւ ուժեղ, ուշիմ եւ վճռական:

Թուրքիան շահեցաւ քաղաքականապէս, եւ ահա կորակոր նահանջի մը բռնուած է տնտեսական ճակատին վրայ: Կարօտ օտարին օգնութեան, պատրաստ՝ նոր գերութեան մը (փոխառութիւններով եւ մենաշնորհներով): Աֆղանիստան ուղեց Թուրքիոյ նմանիլ, եւ գլխիվայր խրեցաւ անիշխանութեան մէջ: Եւ հաւանօրէն քար քարի վրայ չպիտի մնայ, այս ընթացքով: Պարսկաստան, աւելի հաւասարակշիռ, լրջօրէն կը կերպարանափոխուի: Չունենալով հանդերձ համապատասխան ուժ, այսօր աւելի ուժգնօրէն կը դիմադրէ ռուսական, անգլիական եւ թրքական խաղերուն եւ դաւերուն, քան երէկ: Եւ կրնայ, հետզհետէ, դառնալ ծանրութեան կեդրոն մը:

Ամէնքս ալ կը յաւակնինք աւելի կամ պակաս հեղինակութեամբ ճանչնալ Թուրքիան եւ Իրանը, ինչպէս եւ Կովկասը: Բայց, ո՛րքան հետաքրքրուա՞ծ ենք անոնց շուրջը, անոնց բոլորտիքը կազմուած նոր պետութիւններով:

Ահաւասիկ Միջագետքը, որ, թէեւ բրիտանական հոգատարութեան տակ, արդէն բռնած է անկախութեան ճամբան, եւ կը ձգտի վերահաստատել արաբ ամիրապետներու աւանդութիւնները:

Ահա Սուրիան, նոյնպէս հոգատարութեան տակ, եւ դեռ վերջնապէս չկազմակերպուած: Բայց արդէն ապրելու սահմանուած: Պետութիւն մը դառնալու ճամբուն վրայ: Եւ Լիբանանը, ծովուն ափը:

Ահա Պաղեստինը, Անդրյորդանանով: Դարձեալ հոգատարութիւն, բայց «խոստմնալից»: Հրէական Տուն դառնայ թէ արաբական պետութիւն կամ հասարակաց հայրենիք, կոչուած է խոշոր դեր մը կատարելու իր շրջապատին մէջ:

Ու վերջապէս եգիպտոսը, որ, շատոնց կազմակերպուած պետութիւն, դանազան ձեւափոխութիւններէ յետոյ, շուտով պիտի տիրանայ իր պահանջած անկախութեան: Բուն բառով, գոնէ մայր հողէն քաշել պիտի տայ բրիտանական զօրքը:

Հարց է հիմա— մենք ժամուլով եւ քաղաքական կուսակցութիւններով, կը հետեւի՞նք այս երկիրներու, մեզի սահմանակից, բախտակից, թշնամի կամ բարեկամ ազգերու կեանքին, վերելքին, ձգտումներուն եւ պայքարներուն: Գոնէ այնքան որքան, 1870էն ի վեր, հետաքրքրուեր ենք «Ինկիլիզ»ով ու «Մոսկոֆ»ով, «Ֆրէնկ»ով կամ «Նեմցէ»ով...

Ազգեր արթնցան. ազգեր շահեցան, մեր աշխարհին բոլորտիքը: Մնացինք միայն մենք— Քիւրտերով եւ Ասորիներով:

Չետաքրքրուեցա՞նք արդեօք թէ ինչպէս շահեցան...

Եւ պիտի ուզե՞նք հետաքրքրուիլ, գոնէ այսուհետեւ, երբ օրէ օր կը կերպարանափոխուին աշխարհը, մարդիկը: Եւ մենք ալ, մեր հայրենիքով ու ժողովուրդով: Եւ սա ցիրուցան, անտէր, «հայմաթլաս» բազմութիւններով:

Քիչ մըն ալ դէպի Արեւելք:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԸ ՇԻՆԵ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՔԱՆԴԵՆ

«Խորհրդային Հայաստան» ցնծութեամբ կ'աւետէ հաւաքական հողագործութեան ծաւալումը՝ Հայաստանի նահապետական գիւղերուն մէջ (2 փետրուար).

—«կոլխոզ»արժումը շարունակում է իր յարձակումն վազքը: Նրա զարգացման *տեմպը* (թափը) արագանում է ոչ թէ օրից օր, այլ բառի բուն նշանակութեամբ՝ *ժամ առ ժամ:* Նա գրաւում է ու ջամակում նորանոր գիւղեր ու շրջաններ: Ժամկէտներից առաջ իրագործւում են մեր անգամ ամենահամարձակ ծրագրերը եւ ենթադրութիւնները: Գիւղում տիրում է այսօր պատմութեան մէջ չտեսնուած յեղափոխական եռուզեռ: Փլուզ, ջիմնայատակ է լինում հին գիւղի նահապետական կառուցւածքը՝ իր դանդաղաշարժութեամբ, «գիւղական կեանքի տխմարութեամբ»: Գիւղացիութեան աշխատաւորական մասսաները ջաստատ քայլերով ընթանում են արդէն գիւղի զարգացման, նրա վերակառուցման նոր, սոցիալիստական ուղիներով: Զբաւորութիւնն ու միջակ գիւղացիութիւնը, ջախջախելով դասակարգային թշնամու դիմադրութիւնը՝ կենսագործում են *հաւատարած կոլեկտիվացումը:* Համատարած կոլեկտիվացման համար մղող մասսայական պայքարը բարձրացնում է չքաւորութեան եւ միջակ գիւղացիութեան քաղաքական ակտիւութիւնը չտեսնուած բարձրութեան: Համատարած կոլեկտիվացումն այսօր կատարւած փաստ է արդէն վճռական նշանակութիւն ունեցող բազմաթիւ շրջաններում (Ղուրդուղուլի, Ղամարլու, Աշտարակ, Մեղրի, Ստեփանաւան, Աղբաբա, Էջմիածին, եւլն.): Նոյնիսկ յետամնաց ու ֆեւտալ շրջաններում եւ գիւղերում կոլխոզշինարարութեան տեմպն արագանում է օրէց օր:»

ՆԱԻԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ՉԱԽՈՂԱ՞Ծ

«Տէյլի Էքսփրէս» իր երէկուան թիւով կը գրէ թէ նաւային խորհրդաժողովը պիտի յետաձգուի մինչեւ 1935, որովհետեւ միանգամընդմիշտ կարեւոր է ձախողած նկատել Լոնտոնի խորհրդաժողովը: Անգլիական թերթը կ'ըսէ թէ այս լուրը պաշտօնապէս պիտի հերքուի, սակայն ինք կը պնդէ իր լուրի ճշդութեան վրայ:

∴ *Եթէ այսօր խորհրդարանը վաւերացնէ նախարարական յայտարարութիւնը, Ֆրանսայի պատուիրակները անմիջապէս պիտի մեկնին Լոնտոն: Ֆրանսի պատուիրակներն են Պրիան եւ Ալպէր Սարօ: Չի գիտցուիր թէ վարչապետ Շօթան ալ պիտի ընկերանա՞յ անոնց:*

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՓԻԷՍԻ ՓՈՆՍԻԷՅԻ փետրուար 15ի վիճակահանութեան մէջ 50,000ական ֆրանք շահեցան հետեւեալ թիւերը.— 301,220(1886իպարատաթուղթերէն) 619,348 (1903էն), 272,618 (1911էն):

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ իշխանութիւնները զէնք կը հանեն արաբներու տուներէն: Փեբրուարի մէջ Արաբի մը խանութէն գտնուեցաւ 68 հրացան, 15 ատրճանակ եւ մեծաքանակ ռազմանիւթ: Խուզարկութիւնները կը շարունակուին՝ գիւղերուն մէջ պահուած զէնքերը երեւան հանելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

«Թան» կը գրէ.— Խիստ հակասական լուրեր կը շարունակեն շրջան ընել այն դիրքին մասին, զոր Թուրք կառավարութիւնը կը ծրագրէ բռնել Օսմանեան Չանրային Պարտքի կարգադրութեան առթիւ: Այդ լուրերը կ'արպատպենք՝ առանց մեկնութեան:

«Հավաս»ի գործակալութեան հաստաձայն, Թուրքիոյ ելմտական գործավարը Ազգային ժողովին մէջ յայտարարութիւնով մը շեշտած է թէ շահադիտութիւնը մեծ դեր խաղացած է ազգային դրամի ներկայ տագնապին մէջ եւ թէ այդ մասին փաստեր ունի կառավարութիւնը: Գործավարը բացարձակապէս հաստատած է թէ Թուրքիա կը ճանչնայ իր պարտքերը, թէ կանոնաւորաբար պիտի վճարէ իր պարտքերը, ինչպէս անցեալին մէջ եւ թէ ո՛չ մէկ բան պիտի կրնայ արգիլել այդ կանոնաւորութիւնը:

Միւս կողմէ, անգլիական աղբիւրէ բխած կարգ մը լուրեր համաձայն, Ազգային ժողովը երեք տարուան համար բացառիկ իրաւասութիւններ տուած է կառավարութեան՝ Թուրքիոյ տնտեսական եւ ելմտական վերականգնումը ապահովելու եւ Թրքական դրամը պաշտպանելու համար:

«Հավաս»ի գործակալութիւնը ասկէ զատ կը տեղեկանայ որ վարչապետ Ըսմէթ փաշա Ազգային ժողովին պարզած է այն միջոցները, որոնք ձեռք պիտի առնուին՝ դրամը բարւոքելու համար, մասնաւորաբար խիստ հակակշռի պիտի ենթարկուին կառավարութեան գնումները արտասահմանէն:

Ըսմէթ փաշա յայտարարած է թէ նոր ծրագիր մը կը պատրաստուի՝ արդիւնաբերութիւնն աւելցնելու եւ ազգային տնտեսութեան զարկ տալու մասին: Այս առթիւ նոր ելմտացոյցին մէջ պիտի արձանագրուի 15 միլիոն ոսկիի վարկ մը եւ պիտի ստեղծուի Պետական Դրամատուն մը՝ բոլորովին անկախ եւ ազգային:

Վերջապէս, գերման աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Պանքա Քոմմէրչիալէ Իտալիանայի կանխավճարը վերջնապէս 1 միլիոնէն բարձրացուած է 5 միլիոնի: Տոկոսն է հարիւրին 7. 50, իսկ պայմանաժամը չէ որոշուած դեռ: Իրեւ երաշխաւորութիւն, Թուրք կառավարութիւնը պիտի տայ Թրքական ոսկի, մէկ անգլիականի փոխարէն 10 Թրքական, որոնց վրայ պիտի ստանայ տարեկան 100ին 5 դեղչ մը:

∴ *Սակարանի հակակշռող մարմնի նախագահ Նուրուլլահ Էսատ պէյ յայտարարած է թէ Պետական Դրամատան հիմնումի ծրագիրը գրեթէ պատրաստ է արդէն ու դրամատունը երկու ամիսէն պիտի բացուի:*

∴ *Որոշուած է պատիժի ենթարկել այն անձերը որոնք հին հաշուեցոյցերը իբր փաստաթուղթ ցոյց տալով օտար դրամ գնելու ձեռնարկ ըրած են: Առանձին քննութիւն կը կատարուի նաեւ դրամատուններու մասին:*

«Պանքա Քոմմէրչիալէ Իտալիանա»յի տուած մէկ միլիոն անգլ. ոսկին դրուեցաւ Նուրուլլահ Էսատ պէյի հրամանին ներքեւ:

Անկանոն գործառնութեան պատճառով, հելլենական եւ իտալական երկու դրամատուն պատժուելու վրայ են:

Ելմտական գործավարութիւնը նոր օրինագիծ մը պատրաստած է, պատժելու համար անոնք որ կը յանդգնին շահադիտութիւն ընել Սակարանի մէջ:

Ցուճաստանի նաւային ծրագիրը

Հելլէն երեսփոխանական ժողովը շարունակեց իր վիճաբանութիւնները նաւային ծրագրին մասին: Վէնիզէլոս շեշտեց թէ Թուրքիա «եավուզ»ը նորոգելով երբեք միտքէն չանցներ պատերազմիլ Ցուճաստանի դէմ:

Սթրաթոս երկարօրէն պարզեց իր տեսակէտները, մակերեսի զօրաւոր նաւատորմ մը ունենալու մասին: Զավիցիանոս ամբողջովին ի նպաստ արտայայտուեցաւ կառավարութեան նաւային ծրագրին: Քաֆանտարիս յայտարարեց թէ բոլորովին համամիտ է կառավարութեան քաղաքականութեան, զոր միայն կարելի է հաշտեցնել միջազգային կացութեան եւ Ցուճաստանի խաղաղասէր կամքին հետ:

∴ *Աթէնքի Թուրք դեսպան Էնիս պէյ վէնիզէլոսի այցելեցուց վերջ, Էնկիւրիի կառավարութեան շնորհակալութիւնները յայտնեց նաւային խնդրին մասին երեսփոխանական ժողովին մէջ անոր ըրած յայտարարութեանց համար: Դեսպանը հաւաստեց թէ Թուրքիա եւս նոյն զգացումներով տոգորուած է:*

∴ *Ցոքաս, որ պաշտօն ստացած է շարունակել բանակցութիւնները, Աթէնքէն Էնկիւրի մեկնեցաւ:*

Բոլի աշխատավոր գիւղացիներուն

Րիկայէն կը հեռագրեն «Թայմս»ի թէ խորհրդային կառավարութիւնը գիւղացիութեան համար մտցուցած է բոլի աշխատանքի դրութիւն մը, որ կարգ մը տեսակէտներով կը նմանի ցարական շրջանի ճորտական աշխատանքի դրութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔՇՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 35

Վ. Ալֆրանչէն (Նիս) ցիկին վերժինի Քէօլէեան (ձեռամբ *Կավոաշի* տնօրէն Պ. Ե. Թօլայեանի) 50 սդ. ելիս՝ à 124.15	6207.—
Պ. կարապիս Ներսէսեան Շուլլ	50.—
Գումար	6,257.—
34րդ ցանկին գումարը	35,326.—
Ընդհ. գումար	41,583.—

ԽՄԲ.— Այս գումարէն մինչեւ փետր. 6 կեդր. Ցանձնախումբին յանձնած էինք 25,000 *ֆր.:*

Երէկ յանձնեցինք 16,000

Եւս: Ընդհ. գումար՝ 41,000 *ֆրանք:*

Մեզի կը տեղեկացնեն թէ ցիկին վերժինի Քէօլէեան նաեւ 100 անգլ. ոսկի յանձնած է Պ. ցիգրան խան Քէլէկեանի՝ իբր առաջին տարեվճար, որդեգրելու համար հինգ որբեր կեսարիոյ որբերէն: Խանը՝ նիսի Հայ տիկիններու շրջանակին մէջ կեսարիոյ որբերուն համար բարերարուհիներ կը գտնէ եւ մինչեւ հիմա որդեգրել տուած է բացի ցիկ. Քէօլէեանի 5 որբերէն 10 որբեր եւս.— ցիկ. երանուհի (5 որբ), ցիկին Մելքոնեան (3), ցիկին Պերկամալի (1), ցիկ. Էքսէրճեան (1):

* * *

Իբրեւ պատասխան մեզի ուղղուած յարգումներու, կը յայտարարենք.—

1. Միայն «ցառաջ»ի ղրկուած գումարներուն մանրամասնացանկերը կրնանք հրատարակել, Թուականի կարգով:

2. Հանդերձեղէնները ղրկել, փարիզի մէջ՝ եկեղեցին (15 Rue Jean Goujon). Շարաւ. գաւառներու մէջ՝ Մարսէյլի առաջնորդարանը, Ա. Ե. կարմիր խաչին (90 Rue Stanislas Torrents):

3. փոն տ'Ոպնայէն մեզի ղրկուած է երկու հակ հանդերձեղէն, կօշիկ եւն: (Մինչդեռ կը պատրաստենք մեր ուղղակի Մարսէյլ ղրկել): կը խնդրուի կեդր. ցանձնախումբէն կամ ցիկնանց միութենէն՝ ստանալ խմբագրատունէն:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԼՐԿՐԱՆԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Այն պահուն, երբ հարցաքննիչ դատաւոր Մաթիֆաս ուղղուած ըլլալ կը Թուի Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ ղրկել Ալմազեանը, իր անխոնջ փաստաբանը՝ Ժան-Շառլ Լըկրան կը պատրաստուի ցնցող «ելոյթ» մը ընել: Կ'ըսուի թէ փաստաբանը պիտի ապացուցանէ հարցաքննութեան ընթացքին իբրեւ գլխաւոր վկայ ներկայացողները մէկը: փարի-միտիի հատուածային, այս խնդիրը շատ պիտի մեծնայ, «քանի որ այնտեղ պիտի խօսուի նաեւ Ալմէրէյտայի մահուան մասին: Վիճաբանութեանց վրայ պիտի սաւառնի ստուերը զօր. Կալիէնիի, զօր. Մանժէնի, ու թերեւս նաեւ Ժան Կալմոյի: Դատական ոստիկանութեան մէջ մեծ մտատանջութիւն կը տիրէ:»

ՏՐՈՑԿԻՆ ՄԱՆՆԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ

Փրակացի լրագրող մը՝ Րէնէ Տրոցկիի վերջին դրքին Պերլինեան հրատարակիչներուն նաւակ մը գրելով, մանրամասնօրէն կը պատմէ թէ ինչպէս՝ Զեխոսլովաքիոյ մէջ ցարական կարգ մը նախկին սպաներ կը ծրագրէին սպաննել Տրոցկին, Պոլսոյ Մեծ Կղզիին մէջ, Թուրք ոստիկանութեան եւ նոյն ինքն Տրոցկիի լուր տրուած է այս մասին:

ԲԻՒՐՈՒ ՄԱՍ

II

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐԵՒԱՓԱԿԱՆ

Չի օրերուն ընկեր ալ այս՝ Ալեքսանդր ու գալուց օրերու ընկեր մը...«Die gute,alte Zeit»... իրաւուն ալ ըսեցին զգայնի ֆիլոսոֆներ:

Մեզ ալ դէպի նոր ատաղձ մը կը քաշէ, ուր ներկայ ժամանակը ընդհանրապէս ներկայացնող պատկերներ ալ պիտի ունենանք, ինչպէս որ անցեալ ժամանակներուն ալ ունեցանք:

Ինչ որ ներկայ ժամանակը կը ներկայացնէ մեզի, ան է «Մայիսի 15»ը այս օրերուն (1893—96), չկրնալ կարդալ ընթերցասէր ոեւէ մարդ, որ ուզէ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս կ'ապրի մեր ազգը, ինչպէ՞ս կը մտածէ, ինչպէ՞ս կը զգայ, ինչպէ՞ս կը գործէ, ինչպէ՞ս կը ստեղծագործէ, ինչպէ՞ս կը ներկայացնէ ինքզինքը:

Ամէն ոք, որ ունի ոեւէ գրական ճաշակ, ոեւէ գեղարուեստական զգացում, ոեւէ գրական ընդունակութիւն, ոեւէ գրական ձգտում, ոեւէ գրական ազնիւ նկրտում, ոեւէ գրական ազնիւ ցանկութիւն, ոեւէ գրական ազնիւ կամք, ոեւէ գրական ազնիւ ոգի, ոեւէ գրական ազնիւ հոգի, ոեւէ գրական ազնիւ սիրտ, ոեւէ գրական ազնիւ միտք, ոեւէ գրական ազնիւ գիտակցութիւն, ոեւէ գրական ազնիւ խղճմտանք, ոեւէ գրական ազնիւ ներշնչում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայացում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայութիւն, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալ, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու ձգտում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու նկրտում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու ցանկութիւն, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու կամք, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու ոգի, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու հոգի, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու սիրտ, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու միտք, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու գիտակցութիւն, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու խղճմտանք, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու ներշնչում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու ներկայացում, ոեւէ գրական ազնիւ ներկայանալու

ԿԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎԻ ԻՆ

ՀՈԴՎԱԾ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՄԵՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴՈՒ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎԻ ԻՆ

Գործ չեղած եղանակներուն, բոլոր հաւաքական տնտեսութիւնները պիտի հայթայթեն բանուորներու մասնաւոր ջոկատներ, որոնք պիտի աշխատին խորհրդային ճարտարարուեստի զանազան ճիւղերուն, մասնաւորապէս շինութեանց եւ ատաղձի արտադրութեան մէջ։

Աշխատանքի գործադարձութիւնը՝ առանց գիւղացիներու խորհուրդ հարցնելու, պայմանագրութիւն կնքած է Հաւաքական Տնտեսութեան Կեդրոնական Պաշտօնատան հետ, այս տարի 1,500,000 գիւղացիներ շարժման մէջ դնելու համար։ Հաւաքական տնտեսութեանց պատկանող գիւղացիները ընտրութեան իրաւունք չունին, ու պարտաւոր են երթալ հոն՝ ուր կը ղրկուին, ու պէտք է համակերպին կարգապահութեան։

Իտալիոյ ազգային պաշտպանութիւնը

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ «Ազգային Պաշտպանութեան Գերագոյն Մարմինը» ժողով գումարեց՝ քննելու համար իրեն վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներ։ Այս գերագոյն մարմինին նախագահն է Մուսոլինի, անդամներն են՝ շահագրգռուող նախարարները, բանակի, նաւատորմի, օդանաւորդութեան եւ քաղաքացիական զօրքի սպայակոյտի պետերը։ Վերջերս մասնաւոր հրամանագրով մը այս մարմինին անդամ նշանակուեցաւ նաեւ ֆաշիստ կուսակցութեան քարտուղարը։

Այս մարմինին կազմութիւնն ալ ցոյց կուտայ որ, կ'ըսէ «Փոփոլօ տի Րոմա», անիկա վերացական վիճաբանութիւններով զբաղող ակադեմիա մը չէ։ Անիկա կը քննէ զինուորական այն բոլոր կարեւոր խնդիրները, որոնք օրէնսդրական հանգամանք ունին։ Այսպէս՝ քննութեան կ'ենթարկէ նախարարական խորհուրդին ներկայացնելիք բոլոր օրինագիծները։ Կը զբաղի նաեւ զինուորական կրթութեամբ։ Դերագոյն մարմինը որոշած է համալսարանական ծրագիրներու մէջ աւելի լայն տեղ տալ զինուորական եւ արհեստագիտական մասնագիտութեանց. այսպէս՝ ճարտարագէտներուն պիտի ուսուցուի ձգագիտութիւն եւ զէնքերու պատրաստութիւն, քիմիագէտներուն՝ պատերազմական կազերու պատրաստութիւն, բժիշկներուն՝ ռազմադաշտի վրայ ստացուած վէրքերու բուժում։ Այս ձեւով, կ'ըսէ ֆաշիստ թերթը, զինուորական խնդիրը ամէն օր աստիճան մը աւելի պիտի թափանցէ ազգի կեանքին մէջ։

Պէտք է յիշենք նաեւ որ բոլոր այն ուսանողները, որ արձանագրուած են համալսարանական քաղաքապահներուն մէջ, իրենց ուսման ընթացքին կը հետեւին զինուորական դասընթացքներու, որոնք, յետ քննութեան, իրաւունք կուտան իրենց ստանալ պահեստի փոխ-տեղակալի աստիճան։

Պուլկար դահլիճին դիրքը

Պուլկարիոյ վարչապետ Լիափչեֆ յայտարարած էր թէ համայնքային ընտրութիւններէն վերջ, դահլիճը որոշ փոփոխութեանց պիտի ենթարկուի։ Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ՝ ընտրութեանց մէջ կառավարական կուսակցութիւնը շահեցաւ աթոռներու 100ին 62ը, սակայն դահլիճին մէջ որեւէ փոփոխութիւն չմտաւ։ Կառավարական կուսակցութեան երեք պետերը՝ Լիափչեֆ, Պուրոֆ եւ տոքթ. Ցանքոֆ խորհրդակցեցան այս առթիւ։ Տոքթ. Ցանքոֆ, նախկին վարչապետ եւ այժմ Սոպրանիէի նախագահ, չուզեց մտնել դահլիճին մէջ, ինչպէս կ'առաջարկէր վարչապետը։ Կառավարական ծրագիրը կը մնայ նոյնը եւ գլխաւոր նպատակն է երկրին տնտեսական բարւոքումը։ Նախարարական փոփոխութեան հարցը չէ փակուած վերջնապէս, այլ յետաձգուած է մինչեւ որ համաձայնութիւն գոյանայ անձերու մասին։

Թունիսի ապստամբութիւնը

Ֆրանսական գաղթավայր Թունքինի ծանօթ ապստամբութեան մեղսակիցներէն 60 տեղացիներ եւ 52 զինուորներ ձերբակալուեցան Եէն-Պէյի մէջ։ Ասոնք պիտի դատուին իբրեւ դաւաճան։ Ֆու-Թոյի մէջ ալ ձերբակալուեցան 60 հոգի, որոնք շրջակայ գիւղերու վրայ յարձակումներ գործած էին։ Հայ-Տուանկ նահանգի մէկ գիւղին մէջ ձերբակալուեցան 35 հոգի։ Ապստամբներու թաքստոցներէն մէկը գրաւուեցաւ տեղացի պահակներու ջոկատի մը կողմէ։

Նաւակ մը Կուտեպովէն...

Լիւսիէն Ֆէբրն անուն ձկնորս մը Պայէօի մօտ՝ Քոմմի ծովեզերքին վրայ գտած է շիշ մը, որուն մէջ կար մատիտով գրուած ֆրանսերէն նամակ մը՝ զօր. Կուտեպովի ստորագրութեամբ։ Ահա՝ այդ նամակը.

«Ստորագրեալս, զօր. Կուտեպով, կը յայտարարեմ թէ կալանաւոր եմ խորհրդային «Սպարտակ» փոխադրանաւին վրայ։ Կարծեմ թէ չէվի գլուխը կը տեսնեմ։ Բարեկամներուս կ'ուղեմ վերջին հրաժեշտս, որովհետեւ ինծի այնպէս կը թուի թէ՝ հրաշք մը պէտք է գործուի՝ ազատելու համար զիս դահիճներուս ձեռքէն։ Եթէ մեռնիմ, ատիկա պիտի ըլլայ նոր Ռուսիոյ համար»։

Կասկած չկայ որ այս նամակը շինծու է եւ խաղը՝ զուարճասէրի մը։

Ոստիկանութիւնը կը շարունակէ իր քննութիւնները։ Վերջին անգամ լուսեցաւ կին մը, որ յունուար 26ին Ալմայի կամուրջին վրայ տեսած էր երկու խորհրդաւոր ինքնաշարժները։ Մէկուն մէջ պառկած էր մօրուսաւոր մարդ մը, որուն քիթին բամպակ մը բռնած էր ուրիշ մարդ մը։

Աղէտ մը Ափհաֆի մէջ

Ափէնքէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ գիշեր սաստիկ փոթորիկ մը եւ տեղատարափ անձրեւներ ահագին վնասներու են-թարկած են Ցունաստանի մայրաքաղաքը։ Բազմաթիւ տուներ փլան եւ 600 ընտանիքներ մնացին առանց ապաստանի։ Վեց հոգի խեղդուեցաւ։ Կառավարութիւնը ստիպողական միջոցներ ձեռք առաւ աղէտեալներուն օգնելու համար։

∴ *Տավլիայի մօտ երկաթուղագիծը 400 մեդր երկարութեան վրայ ջուրերէն քշուած ըլլալով, Սէմփլոն ճեպընթացը, որ Ափէնք կ'երթար, ստիպուեցաւ կանգ առնել Լամոայի մէջ։ Հաղորդակցութիւնները պիտի վերահաստատուին շուտով։*

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

1 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն վերջ

Harola սրահներուն մէջ, 3 rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses

Գեղարուեստական ճոխ բաժին Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

9 Մարտ կիրակի իրիկուն, Albert 1er *Թատրոնը*, 64 Rue Rocher

Մասնակցութեամբ Պ. ՇԱՀԱԱԹՈՒՆԻԻ

Կը ներկայացուի՝ Պրիէօի ՍԻՄՈՆԸ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԷՋ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ԴԱՎՐԱ ԴԻՒՂԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

22 Մարտ Շաբաթ իրիկուն Salle Harola *սրահը*

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Մանկապարտէզի բացման առթիւ, Փարիզի Հարաւային Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ. այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Villa d'Orléans, *պարասրահին մէջ, 67* Ave. d'Orléans *անկիւնը։ Մէթրօ* Alésia:

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, գաւեշտ, երգ, պար եւ անակնկալներ։ Պիտի նուագէ թաւիւտ Պ. Ժորժ Շահպարոնեան։

Մուտք՝ 5 ֆրանք

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

7. ԴԱՄԱՀՕՍՒԹԻԻՆ

Այսօր երեքշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10, Պատմ.մատենաբանական դասախօսութիւնը՝ ԱՇՈՏ ԴԱՄՊԱՐԵԱՆ։

Բ. ժամ 10—11, Ծրագրի պարզաբանում՝ Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ։

Հ. Ց. Դ.

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի Վրէժ խումբի դասախօսական ժողովը՝ վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Կը խօսին ընկերներ Բ. Աղաբէկեան եւ Աղասի։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։ Մուտքը ազատ է։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Ջ. Ե. Ո. Միութեան Ֆութպոլի խումբի անդամները կը հրաւիրուին դասախօսական ժողովի վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Ծանօթ հաւաքատեղին՝ կը խօսի՝ Պ. Վ. ՍԷֆէրեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Հարնեի, Բժ. Ո.— 40։
Պուէնոս Այրէս, Ն.Ա.— 20 տոլար։
Արժանթէօլ, Մ. Խ.— 35։
Տէսին, Գոր.— 382։
Լիոն, Վ. Շ.— 45։
Անտիսք, Կ. Հ.— 70։
Թրիփոլի, Գ. Ա.— 35։
Լիոն, Կ. Ս.— 35։
Մարսէյլ՝ Զ. Մ.— 124։
Կանեի, Գ. Գ.— 70։
Փոն տը Շէրիւի, Յ. Ա.— 105։
Կափ՝ Լիւլ,— 35։
Լը Ման, Ս. Մ.— 35։
Քան, Հ. Ս.— 140։
Մարսէյլ՝ Գոր.— 836։
Մարսէյլ, Զ. Ե. Ո. Մ.— 40։
Սէն թ'Էթիէն, Թուր.— 70։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

Bicêtre Porte d'Italie *հայրենակիցներու նուէրը.—*

Ե. փափազեան 60, Կ. Էքինճիեան 40, Գ. Գառնիկեան 25, Ա. Սահակեան 30, Վ. Նահապետեան, Ա. Կէնճեան, Գ. Սահակեան, Ե. Մխիթարեան, Խ. Սէմէրճիեան 20ական, այրի տիկին Ֆիգրանուհի Դաւիթեան, Գ. Գոճապաշեան, Ե. Աբսլանեան, Յ. Կիւլէսէրեան, Ե. Հազարապետեան, Թ. Թովմասեան, Մ. Ոսկիանեան, Պ. Մարգարեան, Խ. Սողոմեան, Ս. Պետրոսեան, Ա. Սէֆէրեան, Յ. Միրզաեան, Ա. Յակոբեան, Յ. Կարապետեան, Կ. Աւագեան, Գ. Մաթիգեան, Ա. Պետիկեան, Պ. Պէտիկեան, Պ. Շմաւոնեան, Թ. Խաչիկեան, Կ. Փանոսեան, Տաճատ, Յակոբ, Ս. Զաքարեան, Յողրամաճեան, Ալէքսանեան, Հ. Յակոբեան, Մ. Պետրէսեան, Գ. Մուրատեան, Գ. Միրասեան, Մ. Միքայէլեան, Վ. Մանկասարեան, Կ. Աշրգեան, Ս. Աշրգեան, Յ. Համբարձումեան, Վ. Ուզունեան, Փ. Այտընեան, Ե. Ուզունեան 10ական։ Ա. Միլիմեան 20, Գ. Հաճի Թորոսեան 20, Գ. Քէշիշեան 15, Յ. Պասմաճեան 15, Հ. Գարագաշեան, Յ. Օֆոֆեան, Ա. Գունտուբաճեան, Սուլթանեան, Յ. Խաչատուրեան, Հ. Սիմոնեան, Յ. Պետրոսեան, Յ. Քէշիշեան, Լ. Գազանճեան, Ո՞ՄՆ, Ռ. Աբգարեան, Մարթաեան, Տիգրան Փուշիճեան, Մ. Թովմասեան, Ո՞ՄՆ, Խ. Պետրոսեան, Ի. Շէքէրճեան, Ց. Մահիտեսեան, Ն. Գամանճոեան, Պ. Սուքիասեան, Յ. Գալայճեան, այրի տիկ. Մ. Պալգճեան, Մ. Անտոնեան, Մ. Յարութիւնեան, Ս. Զաքարեան, Մ. Վարագաճեան, Հ. Մինասեան, Մարտիկեան, Հ. Թորոսեան, Հ. Արսլանեան, Ֆէնէրճեան, Սապախ Հաննա, Գ. Չէնկինեան, Զ. Խայինեան, Ս. Տոլմաճեան, Յ. Զիքոեան, Ա. Կէօլպաշեան, Ն. Մկրտիչեան, Յ. Անդրէասեան, Մ. Ձանիկեան, Հ. Բալուեան, Խ. Ձէպիլեան 5ական։ Ժօրժ Սարճար 11, Յ. Մինասեան 7, Ա. Գրիգորեան 3, Ժիլպէր 2, Ե. Կիւլէսէրեան 2 ֆրանք։ Գումար 940 ֆր.։

Տես «Յառաջ» 28 Յունուար։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Մեծ Արժտանցի կարապետ Պօյաճեան (23 տարեկան) որ 1927ին կը գտնուէր Մելանիկի հայկ. որբանոցը։ Անկէ ի վեր լուր չկայ։ Իմացնել իր մօրաքրոջորդուոյն Յարութիւն Ղարիպեանի, 11 rue des Dominicains, Marseille.

— Կը փնտռուի Ֆրանսական բանակի կամաւորներէն Յակոբ Գրիգորեան (բուն անունը Յակոբ Նազարեան) որ 1928ին Փարիզէն մեկնած է գաւառ։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Մարսէյլ կամ շրջակաները։ Իմացնել՝ իր մօր Տիկ. Սրբուհի Նազարեանի, 16 Rue Blanqui, Paris (13e): *Ճշգրիտ լուր տուողին նուէր։*

— Կը փնտռուի Յակոբ Լիւլէճեան 24 տարեկան, հօր անուն՝ Աստուածատուր, մօր անուն՝ Սրբուհի։ 5 տարի առաջ հաստատուած էր Ֆիլիպէ։ Երկու տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին։ Իմացնել՝ Մ. Լիւլէճեանի, 76 Grand, Rue. Gap, (H. M).

— Կը փնտռուի Բալուի Աբթուխան գիւղէն Գրիգոր Պապոեան, որ կը կարծուի թէ այժմ Ռուսիա կը գտնուի։ Իր հասցէն կամ իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր որդւոյն Մինքայէլ Պապոեանի, Usine de Gromelle, St. Saturnin les Avignons, (Vaucluse), France:

Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռեմ քոյրս Աֆիոն Գարահիսարցի Լուսաբեկ Տիւզճեանը եւ իր աղջիկը Հռիփսիմէ որ կը գտնուին Ֆրանսա։ Երկու տարի առաջ նամակ մը ստացայ իրենցմէ։ Իմացնել իր քրոջ Մէօհրիւպ Մուրատեանի, Նախիջեւան փողոց No. 51, Ե-րեւան։

— Երզնկացի Ծաղիկ Ադաճանեան կը փնտռէ իր երկու աղջիկները՝ Արեւալոյս եւ Հռիփսիմէ Ադաճանեան, որոնք 1915ի տարագրութեան միջոցին իրմէ բաժնուած են Քարբերդի մէջ։ Իմացնել՝ Օննիկ Ադաճանեանի, 128 Str. Regola, Braila, Roumanie։ Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել։

ԼԱՒ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ծախու է գեղեցիկ խանութ մը 17 քառ. մէթր տարածութեամբ, Rue St. Lazare, մէթրօ՝ Նօթր Տամ տը Լօրէթի մօտիկը։ Ցարմար ամէն գործի։ Վարձք՝ 4200 ֆր., պայմ՝ 15 տալի։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել անձամբ առաւօտները ժամը 8—10 կամ գրել Գ. Թորոսեանի, 18 Rue St. Georges, Paris.

Վարձու է յարկաբաժին մը, մէկ սենեակ եւ խոհանոց, 3րդ յարկ։ Դիմել Պ. Նշանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris (13), Métro: Place d'Italie.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուար։ Ախտամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE Սրահը՝ 37 Av. Wagram

ՁԱՅՆԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ

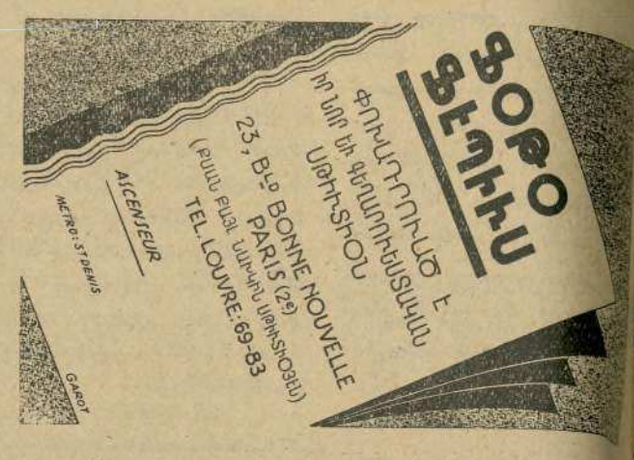
14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ ձեռ է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը։

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք ամ մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար։ Ժողովրդական

Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐ

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէնից Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ

Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու համար։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵ

Քերական 2 ֆրանք, Լուսաբեր Այբենարան 6, Լուսաբեր Թերցարան Ա. Բ. Դ. տարիներ 10, 12, 14, Մայրենի քեր. ընթց. 5, Թանգարան Հ. եւ Ջ. Աստուր, տարրական դասընթացք 8, Թանգարան Բ. տարի 10, Թանգարան տարի 12, Թանգարան Դ. եւ Ե. տարի 17.50, Թուաբանութիւն Աստուրնի Ա. եւ Բ. տարի 10, Թուաբանութիւն միջին [illegible] Պատմութիւն Հայոց 2 հատոր (Հ. Ս.Մովսէսեան) 40, Հանրի մեծագիր քարտէսը 20, Նամականի հայ լեզուի Բառարան հայ, լեզուի 75, Ֆրանսահայ բառարան 75, Ֆրանս. բառարան 65, Զրուցատրութիւն ֆրանս. Հայ [illegible] 3, 6, 7.50, 25, Երգարաններ 5, 10, 25, 30։

Զանազան գիրքեր.— Հայաստան, Բ. Թրքահայաստան, 70, Աննա Քարէնին 35, Հազար եւ մէկ գիշերներ 2 հատ 70, Կրացիէլլա 8, Ռաֆայէլ 18, Աբուլալա 5, կանայք Մահուան երգեր 10, Տղու հոգիներ 6, Բժիշկին գիրքէն ցուած էջեր 10։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր։

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, Seine, France.

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹ

Հաստատուած 1903

Հաստատուած է գեղեցիկ նոր խանութ մը

Հաճելի տեղ մը, ուր կրնաք ընտրել ձեզի հաճելի նուէրներ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
26
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930

26 FÉVRIER 1930

Գին՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1197

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԻՒՆՆ ԱԼ ՅԱՄՓԵՑԱԻ

— «Մեր աչքերը յառած Մնացին դէպի լոնտոն, պերլին, փարիզ եւ այլ քախտաւոր ոստաններ, սակայն մեր աչքերը պտղեցան եւ մեր ականջները սպասելէն ծանրացան:

«... կր սպասենք, բայց դեռ առուն ջուր չեկաւ:»

Տէր-Զօրէն է ձայները, ինչպէս խորագրած ենք այսօր, երկրորդ էջին մէջ:

Ի՞նչ է իրենց ուզածը,— Շէնք մը, որ ծառայէ իբրեւ դպրոց-եկեղեցի, եւ ափ մը հող՝ մեռելները թաղելու:

— «Ահա ձեղքուեր է եւ փլչելու վրայ է նոյն իսկ այն խարխուլ տունը,որ վարձքով մեր ձեռքը կը մնար եւ ուր կ'ընէինք մեր ժամն ու դպրոցը, Ամէն օր վտանգի տակ են մեր 75 փոքրիկները»:

Ընդամէնը 4—500 ոսկիի (40—50.000 ֆրանք)գումար մը, որ «ղամբարանի մը ծախքն իսկ չէ», դիտել կուտայ մեր թղթակիցը: Ոչ իսկ «շնորհքով մարդոց» պարահանդէսի արդուզարդին կամ գինարբուքին ծախքը —պիտի ըսէինք մենք:

Արդարեւ, ութ-ինը ամիս է որ կ'արծարծուի այս հարցը, եւ «դեռ առուն ջուր չեկաւ»:

Անբախտ անապատականները հասցէ ճարելով գրեր են բոլոր գոց եղած անուններուն: Նահ'ւ «Բարի Գալուստ»ին: Բայց ոչ մէկ պատասխան: «Արդեօք իրենց խո՞րթ եկան մեր այս կոչերն ու արիւնը: Միթէ միեւնոյն արիւնը չէ՞ որ կը կրենք մենք այս անապատին մէջ»:

Մի՛ զարմանաք, թշուա՛ռ եղբայրներ:

Հարուստը, մանաւանդ հայ հարուստը, իր մանաւոր քմայքներն ու հաճոյքներն ունի, եւ դուք եթէ Տէր Զօրի մէջ կատորուած 60,000 հարազատներու ոսկորներն ալ քով-քովի շարէք, օգուտ չունի: «Ան ազատ է տալու կամ չտալու, քիչ կամ շատ, ուշ թէ կանուխ»:

Զոյգ մը խաժ աչքեր կրնան տասը հազար տոլարի չէք մը ստորագրել տալ, բայց ձեր 75 «երկսեռ սիրուն ու պճլտուն փոքրիկները, անապատի աւազին վրայ, ծաղիկներու պէս բացուած», ոչ իսկ ուշադրութիւն գրաւել:

Մանանանդ որ — հոս մեղքը մերն է, եղբայրներ — ունինք պատուակա՛ն գրոց-բրոցներ, Եւրոպա տեսած ուսումնականներ ալ, որոնք պատրաստ են իրենց խելքն ու խիղճը, գրիչն ու անունը խոնարհաբար տրամադրելու հայ կրեսոսներու փառաբանութեան: Անոնց քմահաճոյքներուն չդմեղացման: Անօթի՞ էք, դպրոց չունի՞ք, շէնքը խախո՞ւտ է, — բայց ինչու՞ չէք մտածեր որ «կրնար հայ կրեսոս մը գոյութիւն չունենալ»...

Զգելով կրեսոսները իրենց ոսկի կարասներուն հետ, մենք Տէր-Զօրի խնդիրը ուշադրութեան կը յանձնենք նորէն այնպէս ինչպէս ասկէ առաջ:— Գաղթականութենէ, բազմութենէ ազատ քաղաքներէն մէկն ու մէկը պարտաւոր է ստանձնել այս հեռաւոր եւ այնքան վիրաւոր գաղութին կնքահայրութիւնը:

Հարցը դրուած է շատ պարզ ձեւով,— շէնք մը՝ իբրեւ դպրոց եւ եկեղեցի եւ ափ մը հող՝ իբրեւ գերեզմանատուն (40—50,000 ֆրանք): Իսկ տարեկան 15—20 հազար ֆրանք ալ՝ դպրոցը կանգուն պահելու եւ զարգացնելու համար:

Արդ, Պերլինի գաղութը տրամադրութիւն կը ցուցնէր ստանձնելու առաջին հոգը, եւ, որքան գիտենք, ուղղակի տեղեկութիւններ պահանջուած էին Տէր Զօրի Թաղ. Խորհուրդէն:

Կարելի՞ էր իմանալ արդիւնքը: Կամ արդեօք ծանօթ հանգանակութեան հո՞գն էր որ խանգարեց այս ծրագիրը:

Ամէն պարագայի մէջ, գործին շահը կը պահանջէ հրապարակաւ լուսաբանել խնդիրը:

Եւ թող ներեն որ հարցնենք հրապարակաւ,— ի՞նչ է վերջնական որոշումը, Պերլինը պիտի ստանձնէ՞ այս հոգը թէ ոչ: Պիտի շինէ՞ դպրոցը կամ եկեղեցին, կամ գերեզմանատունը:

«Այո կամ ոչ»ը անհրաժեշտ է այս պարագային, որպէսզի Տէր-Զօրը հանգստանայ, կամ ուրիշ դուռ գարնէ: Եւ թերեւս ուրիշ թեկնածու մը ներկայանայ, Միութիւն, գաղութ կամ կրեսոս:

Գալով երկրորդ կարօտութեան, կը կարծենք թէ ծանր հոգ մը չէ Լոնտոնի Տիկնանց Միութեան համար, տարին հարիւր ստերլին ճարել: Գրեթէ նոյնքան գումար որքան կը վճարէ Փարիզի Տիկնանցը՝ Փաթրասի համար (Յունաստան):

Որքան կրցած ենք հետեւիլ, Լոնտոնի Տիկնանցը, թէեւ չունի լայն շրջանակ ու ծրագիր, բայց կը հետեւի մեր առօրեայ պահանջներուն: Դեռ անցեալ դեկտեմբերին, մէկ չէքով 1500 ֆրանք ղրկեց Քալամաթայի դպրոցին համար, իսկ այս օրերս մեծ քանակութեամբ հագուստ-կապուտ են. հաւաքած ու ղրկած է Հալէպ, ի նպաստ Անատոլուի բեկորներուն: Եւ այս բոլորը՝ պարզապէս հետեւելով լրագրական տեղեկութեանց: Առանց մասնաւոր դիմումի:

Այսօր մենք իր անունը կուտանք այն վստահութեամբ թէ՝ պիտի ուզէ հետաքրքրուիլ, հաշուել իր ուժերը, եւ ստանձնել եթէ ոչ ամբողջ Տէր Զօրի կնքահայրութիւնը (թերեւս Պերլինի հետ միասին), գոնէ դպրոցին հոգատարութիւնը:

Թող չտանք որ յուսախտուր փլի հազիւ կազմուած բոյն մը:

Այս կամ այն առուին ջուրը կրնայ ուշանալ, կրնայ ցամքիլ: Իսկ արի՞ւնը:

Եթէ Տէր Զօրի արիւնազանգ հողերն ալ չեն խօսիր մեր սրտին, հապա ի՞նչ բան պիտի խօսի...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԴԱՄԸ

Փետրուար 18ի տարեդարձին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ, Սոֆիայի «Արաքս»ը դիտել կուտայ (Փետրուար 19).

—«Արդարեւ, փետրուարեան Ապստամբութեամբ մեր աշխատաւորութիւնը եւ երիտասարդութիւնը եւ անոնց ետեւ նոյնիսկ մեր ամէնէն արթուն ու զգաստ քաղաքական-յեղափոխական կուսակցութիւնը վերջին անգամ ըլլալով դիմազերծ ըրին «խաչապաշտ», «հայասէր»,«ժողովրդավար» կամ «ընկերվարական» Ռուսաստանը: Ներսէս Աշտարակեցիի օրերէն սկսած, դառնութեան եւ հիասթափութեան բաժակը՝ կաթիլ կաթիլ հաւաքուած եւ կուտակուած Ռուսաստանի դէմ՝ փետրուարեան ապստամբութեան միջոցաւ մէկ անգամէն յորդեցաւ եւ վերջնապէս պայթեցաւ: Հիասթափութեան դառնութեան այդ իզօր բռնկումը մաքրեց վերջին աղտն ու մուրը *ռուսական օրիէնտացիա* կոչուած խեղդիչ մառախուղին, որ մգլոտած էր մեր քաղաքական միտքը եւ յաճա՛խ ամլութեան դատապարտած մեր յեղափոխական — ազատագրական գործը՝ մէկ ամբողջ դար:

Ոչ մէկ հաւատ ու վստահութիւն Ռուսաստանի հանդէպ, կամ, աւելի ճիշդ, ոչինչով աւելի է Ռուսաստանը մէկ նեղդ ու դաւադիր Անգլիայէ, կամ ոչինչով պակաս՝ եթէ չհատգրգռուած է ան՝ հայասպան Թուրքիայէն:

Ա՛յս էր պայծառ եզրակացութիւնը փետրուարեան Ապստամբութեան: Եւ այսօր ոչ ոք, ոչ մէկ Զիչերին կամ կարախան, Լուկաշին, երզնկեան կամ Ա. Չօպանեան կրնան մոռացնել այլ եւս հայութեան քաղաքական գիտակցութիւնը «բարեացակամ» Ռուսաստանի հայասիրական հովանաւորութեամբ: Մասնաւորա, բար Ա. Չօպանեանները պարտաւոր են, եթէ ոչ խոստովանիլ այլ գոնէ *գիտնալ* թէ ամէնէն աւելի իրենց կուսակցութեան — *Հայաստանի Համկավարներու ղեկավարները եւ վարիչ մարմինները, Փետրուարեան Ապստամբութեան օրերուն, շատ շատերու հետ թուրքը նախընտրեցին Ռուսէն ու բոլշեւիկէն...»*

ԲՕԼԻՈՐ ԺԱՆՏԱՏԵՆԴ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Մոսկուայի մէջ բծաւոր ժանտախտը (թիֆիւս) շատցած ըլլալով, խորհրդային իշխանութիւնները առողջապահական շրջաբայ մը կազմակերպեցին մայրաքաղաքին շուրջ: Ինչպէս կը յիշուի, բծաւոր ժանտախտը բոլշեւիկեան յեղափոխութեան յաջորդող քաղաքացիական կռիւներու ընթացքին ծաւալած էր ամբողջ Ռուսիոյ մէջ՝ հարիւր հազարաւոր զոհեր տանելով:

Սակայն գրեթէ անհետացաւ՝ Նէպի բաղդատաբար հանդարտ շրջանին: Յայտնի չէ թէ նոր համաճարակը ո՞ր աստիճան ծաւալած է: Հոկտեմբերին եւ Նոյեմբերին Մոսկուայի շրջանին մէջ 100 դէպքեր պատահեցան. անկէ ի վեր անհամեմատօրէն շատցած են դէպքերը: Նոր օրէնքի համաձայն, եղանակային աշխատանքներու համար Մոսկուա գացող բոլոր բանուորները պէտք է անցնին հականեխումի կայաններէն՝ հատատուած ճամբաններու երկայնքին եւ Մոսկուայի երկաթուղային կայաններուն մէջ: Ուրիշ ճամբորդներ այս պարտաւորութենէն զերծ են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՀՈԳԵՐԸ

Ազգային Պետական Դրամատուն մը հիմնելու մասին էնկիւրիի վարիչներուն ծրագիրը դեռ չէ իրականացած: Ինչպէս գրեցինք, Օսմանեան Պանքան այս առթիւ որոշ առաջարկներ ներկայացուցած էր: Այս հաստատութիւնը բացի Պետական Դրամատան օժանդակելէ, կ'առաջարկէր նաեւ փոխատուութիւն ընել կառավարութեան:

Դրամատան տնօրէն մը Սորպիէ էնկիւրի երթալով այս առաջարկներուն մասին երկարօրէն տեսակցած է ելմտական գործավար Սարաճօղլու Շիւքրի պէյի հետ: էնկիւրիէն հեռագրի մը համաձայն, Օսմ. Դրամատան պայմանները շատ ծանր են եւ հաւանաբար պիտի մերժուին:

Փարիզէն Պոլիս հասած է Հանր. Պարտքերու Թուրք բաժնետէրերու պատուիրակ Զէքեայի պէյ որ վերջերս Փարիզի մէջ շփումներ ունեցած էր Հանր. Պարտքերու վարչական Խորհուրդին հետ, երկրին տնտեսութիւնը շահագրգռող կարեւոր խնդիրներու շուրջ: Ատոնց մասին տեղեկութիւններ պիտի տայ էնկիւրիի մէջ, ուր պիտի սպասէ վարչական Խորհուրդի ներկայացուցիչներու ժամանումին:

Անգլիական ոսկին Զինադադարէն ի վեր հետեւեալ ելեւէջներն ունեցած է Պոլսոյ սակարանին մէջ.— 1919ին 374 ղրշ., 1920ին 436, 1921ին 603, 1922ին 719, 1923ին 762, 1924ին 872, 1925ին 890, 1926ին 929, 1927ին 929, 1928ին 934, 1929ին 958 ղրշ.: Հիմա կ'արժէ շուրջ 1045 ղրշ.:

Տնտեսական գործավար Շաքիր պէյ երեքշաբթի օր Անտանա մեկնեցաւ, միասին ունենալով երկրագործական եւ Արհեստից դրամատուններուն ընդհ. տնօրէնները: Անոնք բանական ատեն պիտի մնան Ատանայի մէջ, տնտեսական կացութեան մասին քննութիւն կատարելու համար:

Դահլիճը խորհրդարանին առջեւ

Նոր դահլիճը երէկ ներկայացաւ խորհրդարանին առջեւ: Երեսփոխանական ժողովին մէջ նախարարական յայտարարութիւնը կարդաց վարչապետ Քամիլ Շօպան, իսկ Ներակոյտին մէջ՝ դատական նախարար Սթէկ: Նախարարական յայտարարութիւնը գլխաւորաբար կը գծէր նոր կառավարութեան արտաքին, ելմտական, հարկային եւ ընկերային քաղաքականութիւնը:

Ընթերցումէն ետքը սպասուէրբուեն վիճաբանութիւն մը: Զորս հոգի պիտի հարցապնդէին կառավարութիւնը՝ Մարսէլ Քաշէն, Փօլ Բէյնօ, Իտուար Սուլիէ եւ Լապրու: Պիտի խօսէին նաեւ Ժրանքլէն-Պուլեոն եւ Հանրի Հէյ: Այս տողերը գրուած պահուն՝ վիճաբանութիւնները չէին սկսած դեռ, հետեւաբար եւ յայտնի չէր քուէարկութեան արդիւնքը:

Ա՛յ եւ պահպանողական տարրերը իրենց ամբողջ ուժով կը յարձակին արմատական-ընկերվարական կառավարութեան դէմ՝ զայն տապալելու համար: Թարտիէօի խմբակը —ձախ հանրապետական— երկուշաբթի օր որոշեց անվստահութեան քուէ տալ նոր դահլիճին, որովհետեւ անկեալ վարչապետը նամակով մը կը յայտարարէր թէ «կարգասէր մարդիկ չեն կրնար օժանդակել դահլիճի մը, որ ընկերվարականներու աջակցութիւնը կը վայելէ»:

Հակառակ բոլոր յոռետեսութեանց, վարչապետ Շօպան լաւատես էր իր յաղթանակին մասին:

3500 եկեղեցիներ փակուած

Մոսկուայի պաշտօնական հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.—

Անաստուածներու ընկերակցութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրերը թէ անաստուածները «բռնի» փակած են եկեղեցիները խորհրդային միութեան մէջ: «Եթէ այս լուրերը ճիշդ ըլլային, կ'ըսեն անաստուածները, ներկայիս խորհրդային միութեան մէջ չպիտի գտնուէին աւելի քան46500 եկեղեցիներ եւ աղօթատեղիներ, ուր կը յաճախեն դժբախտաբար բաւարար չափով հաւատացեալներ: Եկեղեցիները փակուած են միայն համաձայն շրջանի աշխատաւորներու — նոյնիսկ հաւատացեալ—յախլախիչ մեծամասնութեան կամքին:

«Տասներկու տարուան մէջ փակուած են 3500 եկեղեցիներ եւ աղօթատեղիներ, յեղափոխութեան սկիզբը գոյութիւն ունեցող 50,000ին վրայ: Եկեղեցիի շէնքերը կ'օգտագործուին իբրեւ դպրոց, ակումբ, սինեմա եւ մշակութային նպատակներու համար: Անաստուածներու ընկերակցութիւնը կամաւոր մասնաւոր ընկերութիւն մըն է եւ ոչ մէկ աջակցութիւն կը ստանայ պետութենէն:

«Այս տարի անաստուածներու թիւը մեծապէս աւելցած է ու կը հասնի 2,500,000ի. մեծ թիւով գիտնականներ, հեղինակներ,նկարիչներ եւն. կ'անդամակցին այս ընկերակցութեան: Անաստուածներու կողմէ կազմակերպուած հաւաքոյթներուն եւ վիճաբանական ժողովներուն գործօն մասնակցութիւն կը բերեն բազմաթիւ հաւատացեալներ, որոնք կը պաշտպանեն իրենց տեսակէտները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՏՈԼՈՒԷՆ ՔԶՈՒԱԾ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

ՑԱՆԿ 36	
Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղէն	5012,50
Թաւրիզի վասպուրականցիներէն	466,65
Վարդան Եղիշէեան (Թունուզ) իր վաղամեռիկ եղբօր՝ Վահանի մահուան տարելիցին առթիւ	50.—
Լեւոն Իլպիգեան, Սէթիֆ (Ալժերի)	50.—
Կարապետ Փափազեան, Նիս (փոխան ծաղկեպսակի, իր որդւոյն յիշատակին)	20.—
Գումար	5,599.15
35րդ ցանկին գումարը	41,583.—
Ընդհ. գումար	47,182.15

* * *

... Խմբագիր,

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղը կեդր. վարչութեան միջոցաւ ձեզի կը դրկէ իր ֆանգանակութեան առաջինմասնավճարը, 5012 ֆր. 50 (տես վերը): Հանգանակութիւնը կը շարունակուի մեծ եռանդով: Միեւնոյն ատեն կը հաւաքուին հանդերձեղէններ:

* * *

... Խմբագիր,

ԹԱՒՐԻԶ, 3 փետր.— Խումբ մը վասպուրականցի հայրենակիցներ Պ. Արշաւիր Գաբէկեանի տունը հրաւիրուած էինք ընտանեկան հաւաքոյթի, ուր սեղանի վրայ առաջարկուեցաւ հանգանակութեան ձեռնարկել ի նպաստ Անատոլուէն քշուած մեր թշուառ ու դժբախտ բեկորներուն:

Ներկաները ուրախութեամբ ընդունեցին այդ առաջարկը եւ անմիջապէս հանգանակեցինք երկու հարիւր յիսունըեօթ (257) դուռն: Այս գումարը յանձնեցինք անգլիական պանքին եւ օրուան սակով ստացանք չորս հարիւր վաթսունըվեց (466,65) ֆրանքի չէք մը, (No. 332.920, տես վերը):

Միհրան Թօթաճեան

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Կիրակի օր տեղի ունեցաւ Ալֆորվիլի նորակառոյց Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիին օծումը, փարիզի հոգեւոր հովիւ վրդ. շապուհ եպս. քիպարեանի կողմէ: Ներկայ էին մեծ թիւով տեղացիներ եւ փարիզէն շատ մը հայրենակիցներ:

* * *

Էքսէլսիոր երկուշաբթի օր հրատարակած էր խմբանկար մը, քաղուած եկեղեցիին առջեւ:

Ի ՊԱՏԻՒ MISS GRÈCEԻՆ

Փարիզի յոյն գաղութը՝ հովանաւորութեամբ հնչէն դեսպան Պ. Փոլիթիսի մեծ հացկերոյթ մը պիտի տայ Փետր.27ի իրիկունը, Օթէլ Քոնթինանթալի մէջ, ի պատիւ Օր. Ալիս Տիփ. լարաքուի, որ Miss Europe հրաւիրակուեցաւ վերջերս:

Մեզի կը հաղորդեն թէ խումբ մը Փարիզահայեր խորհած են յիշատակ կը նուիրել այս առթիւ Miss Grèceին, Փարիզի հայ գաղութին կողմէ, իբրեւ հաւակրանք Յունաստանի, ուր այնքան Հայեր կ'ապրին:

Այս նուիրատուութեան մասնակից ուզողները թող իրենց դրամական նուէրը ղրկեն Պ. Յ. Տարահանին (44 Rue Lafayette, Paris.

(Ֆոտոստուդիա) գորգասեղների 20.25 կոպեկի փոխարեն 10,000 ռուբլի վճարող մի ձեռնարկ ևս մի քանի օրից կբացվի Երևանում։ Այդ ձեռնարկի մասին մանրամասն կհաղորդենք մեր հաջորդ համարներից մեկում։

Ընդհանուր տեսակետից գործարանի գործունեությունը գոհացուցիչ է։ Ամեն տարի նրա արտադրությունը աճում է։ Այսպես, 1927 թվին արտադրված է եղել 17,216,000 ռուբլու ապրանք, 1928 թվին՝ 26,448,000 ռուբլի։ Այս տարի նախատեսված է 36 միլիոն ռուբլու արտադրություն։

«Գործարանի բոլոր բաժինների աշխատանքները կազմակերպված են ճիշտ գծագրերի հիման վրա։ Ամեն մի նոր ապրանքատեսակ նախապես ենթարկվում է ստուգման, որից հետո միայն թույլատրվում է նրա զանգվածային արտադրությունը։ Ստուգման համար գործարանում կա հատուկ լաբորատորիա։

— Լինելով ամենամեծ գործարանը Հայաստանում, որ ունի 100 հոգուց ավելի բանվորական կազմ, — ասում է ընկ. Ղազարյանը, — մենք մեր առջև խնդիր ենք դրել ստեղծել մշակութային լավագույն պայմաններ մեր բանվորների համար։ Ուստի մեր ուշադրության կենտրոնում է գտնվում նաև մեր բանվորների կենցաղային պայմանների բարելավումը։ Մենք ունենք մեր սեփական ընդարձակ ընդհանուր ննջարանը, որ կարող է տեղավորել 200 հոգի։ Ննջարանում կան լավ կահավորված սենյակներ, որոնք տրամադրվում են ամուսնացած բանվորներին։ Ննջարանում կան նաև ընթերցասրահ, գրադարան, ինչպես նաև ընդհանուր ճաշարան։ Ամեն տարի մենք ստիպված ենք լինում ընդլայնել ննջարանը, որովհետև նրա տարածությունը չի բավականացնում։ Ներկայումս մենք ունենք 150 մահճակալ, որոնք ամբողջովին զբաղված են։ Ամեն տարի մենք ստիպված ենք լինում ավելացնել 50 մահճակալ։ Ներկայումս մենք ունենք 150 մահճակալ, որոնք ամբողջովին զբաղված են։ Ամեն տարի մենք ստիպված ենք լինում ավելացնել 50 մահճակալ։

Ընկ. Ղազարյանը ասում է, որ գործարանի ղեկավարությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում նաև բանվորների առողջության պահպանման գործին։ Գործարանում կա հատուկ բժշկական կաբինետ, որտեղ բանվորները ստանում են անվճար բժշկական օգնություն։ Գործարանում կա նաև հատուկ ատամնաբուժական կաբինետ։

Գործարանի ղեկավարությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում նաև բանվորների կուլտուրական աճի վրա։ Գործարանում կա ակումբ, որտեղ կազմակերպվում են զանազան դասախոսություններ, զեկուցումներ, ինչպես նաև կազմակերպվում են զանազան խմբակներ։ Ակումբում կա նաև գրադարան

ԹԱՏԵՐԱԽԱՂ ԱԼՄԱՋԵԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ինչպէս գրեցինք, շաբաթ օր Club du Faubourgը— Փարիզի ազատ բեմը— վիճաբանական հաւաքոյթ մը սարքած էր։ Նիւթերն էին գրագէտ Անրի Քէէրի մէկ գիրքը ու ի միջի այլոց Թատրոնի մը մէկ հատուածը՝ գրուած Ալմազեանի խնդրին։ Առաջինը հեղինակը զուարթ առթիւ, ուր հեղինակը երգերով կը հեգնէր ոստիկանութիւնը, ժանտաւանդ դատական ոստիկանութեան տնօրէնը։ Այս կտորը սակէ առ՚ջ խաղցուած էր Շօսէ տ՚Անթէնի թատրոնին մէջ, երեկոյ մը սակայն, ոստիկանութեան կողմէ ժարդիկ ներկայացան ու թատրոնը խսպառ գոցելու սպառնալիքով դադրեցուցին ներկայացումը։ Այդ ներկայացման մէկ փոքրիկ հատուածն էր որ չափազանց հետաքրքրութեամբ լսեցին բազմաթիւ հանդիսականներ ու խելացի ծափերով ողջունեցին հեղինակը որ ներկայ էր։

Քլիւպ տիւ Թօպուրը յառաջիկայ շաբթու ամբողջ հաւաքոյթ մը յատկացուցած է Ալմազեանի խնդրին, վերջին նորութեանց առթիւ։ Հրաւիրուած են դատական ինքնութեան փոխ-տնօրէն Պ. Ամի եւ ծանօթ երեք փրոֆէսէօրները, որոնք դէմ դէմի պիտի բերուին՝ Ալմազեանի խնդրին շուրջ իրենց կատարած քննութեանց առթիւ հրապարակաւ պաշտպանելու համար իրենց տեսակէտները։

ԲԺՇԿ. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽ ՔԱՆ ԱՄՈՒՍՆԱՒԻՒԹԻՒՆ

Փրոֆ. Մարսէլ Փինար, այս հարցին շուրջ անթելով յայտարարութիւն մը ըրաւ Փարիզի բնակչութեան։

Ինչպէս կը յիշուի, Փրոֆ. Փինար, քանի մը տարի առաջ ալ այս հարցը ներկայացուցած էր Երիսփոխան՝ ժողովին։ Արդարեւ չափազանց կարեւոր հարց մըն է բժշկական քննութիւնը բոլոր անոնց, որոնք ամուսնանալ կ՚ուզեն։ Կիներ կան, որոնք կ՚ամուսնանան առանց բարակը նայելու։ Եւ յետոյ կը տեսնեն, որ չեն ապրիր իրենց զաւակները։ Ի՞նչ է պատճառը։ Այդ մասին կ՚արժէ որ ներկայացնենք փրոֆէսէօրին յայտարարութիւնները.—

«Նախամուսնութեան բժշկական քննութեան մը պահանջը եղած աղմուկ հանեց ժամանակին։ Շատեր սկսան քիչ մը ուշադրութիւն դարձնել այդ անհրաժեշտութեան։ Եղան հակառակորդներ ալ եւ սակայն քիչ չէին անոնք, որ կը պնդեցին թէ հիւծախտն ու սիֆիլիսը սանձարձակ կը գործեն արդէն նախամուսնական բժշկական քննութեան մը չգոյութեան պատճառաւ։ Հակառակորդները կ՚առարկէին ընդհանրապէս թէ գործադրութիւնը դժուար է, որովհետեւ ամուսնութեան թեկնածուներ մը երբ հարսնիքէն քանի մը օր առաջ միայն հասկնայ արգելքը, բազմատեսակ անախորժութիւններ կը պատահին։ Սակայն այդ դժուարութիւնները կարելի է հարթել քննութեան գործադրութեան յարմար ձեւ մը։ Ճիշդ է թէ ամէն բժիշկ կրնայ կատարել նման քննութիւն մը եւ տալ վկայական մը, բայց աւելի լաւ է, որ ստեղծուի բժշկական մասնաւոր մարմին մը՝ միայն նախամուսնական քննութիւններու համար։ Ընշուշտ խուսափելու համար կարգ մը զեղծարարութիւններէ։ Այսպէս հայր մը, որուն մեծ հայրը ջղային սիֆիլիս ունէր, ուզեց ամուսնացնել իր զաւակը։ Բժիշկ մը արտօնութիւն տուաւ։ Եւ տղան ամուսնանալով այսօր ունի երեք զաւակ, որոնց առաջինը կոյր է, միւս երկուքն ալ աւելի խեղանդամ։ Ուրիշ պատմութիւն մը.— Երիտասարդ մը, որ զինուորական պարտականութիւնը կատարած էր գաղութներու մէջ, նշանուեցաւ բժշկի մը աղջկան հետ։ Բժիշկը նկատեց, որ երիտասարդը տեսողութեան թերութիւն մը ունի։ Ինծի ղրկեց զայն քննութեան համար։ Արեան քննութիւնը չհաստատեց կասկածը. հակառակ ատոր աչքերուն քննութիւնը ցոյց տուաւ որ ժառանգական սիֆիլիս ունէր։ Սկսան քարմանել։ Եւ երկար ժամանակ դեղեր առնելէ յետոյ, ութ տարուան ամուսնանալու։

Պէտք է վերջ տալ ամօթալի հիւանդութիւններու առասպելին։ Հիւանդութիւնը հիւանդութիւն է, ամչնալով եւ պահելով չէ որ պիտի կռւնիք դէմը։ Առողջապահական նախարարութեան պայքարի զանազան մարմիններուն կողմէ, երկու տարի առաջ, հրաւէր ստացած էի խօսիլ այս նիւթին շուրջ անթելով։ Դժբախտաբար այն ատեն իմ յայտարարութիւններս ամբողջովին չհաղորդուեցան ժողովուրդին, որ վճռեւ կը կարծուէր թէ ամօթ է խօսիլ այդ մասին։

Այսօր բազարձակ կը յայտարարեմ,— Երիտասարդնե՛ր, մանչ թէ աղջիկ, հիւծախտն ու սիֆիլիսը տարածուած են երկրին մէջ։ Եւ եթէ դուք կ՚ուզէք զերծ մնալ, եթէ կ՚ուզէք որ ձեր զաւակները առողջ մնան, եթէ կ՚ուզէք որ երջանիկ ապրիք, ամուսնանալէ առաջ անհրաժեշտաբար բժշկական քննութենէ մը անցէք։»

ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒԼԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐԸ

Մոսկուայի պաշտօնական հեռագրական գործակալութենէն.

Խորհրդային միութեան կեդրոնական գործադիր կոմիտէն վերջերս հրատարակեց հրամանագիր մը, որուն համաձայն կուլակները պէտք է վտարուին այն շրջաններէն, որոնք լիովին ընդունած են հաւաքական տնտեսութեան դրութիւնը, իսկ իրենց կալուածները պիտի գրաւուին։

Դատական գործավարութիւնը իրաւունք կուտայ տեղական խորհուրդներուն՝ որոշելու թէ՝ ո՛ր կուլակները պէտք է վտարուին եւ որո՞նք կրնան մնալ, — անշուշտ հաւաքական տնտեսութեան շրջաններէն դուրս։ Վտարուելիք կուլակներու գանկերը պիտի հաղորդուին շրջանային գործադիր կոմիտէներուն, որոնք կուլակները պիտի աքսորեն հեռաւոր շրջաններ, ուր աշխատող ձեռքեր չկան եւ ուր խոպան հողեր կան։

Այն շրջաններուն մէջ, ուր հողերու համայնացումը դեռ չէ ամբողջացած, կուլակ կալուածատէրերուն արգիլուած է իրենց պատկանող հողերը, շէնքերը, մեքենաները եւալլն ուրիշին փոխանցել, նուիրել կամ վարձու տալ պիտի արգիլուի նաեւ ինչքերու բաժանումը։ Այս օրէնքին տրամադրութիւններէն խուսափելու նպատակով կատարուած գործողութիւնները առանց արժէքի պիտի նկատուին եւ այդ միջոցներուն դիմող անձերու գոյքերը պիտի գրաւուին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մոսկուայի մէջ ճարտարագէտներու եւ գիտական բանուորներու մէկ հաւաքոյթին մէջ, գործավարներու խորհուրդին նախագահ Րիկով ճառ մը խօսելով, մասնաւորապէս յարձակեցաւ օտար դրաժատէրերու եւ անգլիական դեսպանատան վրայ՝ 1924-27 շրջանին այս վերջինին ունեցած գործունէութեան առթիւ։

Մոսկուայի պաշտօնական հեռագրական գործակալութեան համաձայն, Րիկով հաւաստած է թէ «քսնդիչ կազմակերպութիւններ» կը գործեն Ուսիոյ մէջ եւ լրտեսութիւն կ՚ընեն զանազան միջազգային աշխարհակալներու հաշուոյն։

Այս քանդիչ կազմակերպութեանց պարագլուխներն են Խրէնիկոֆ, Պալչինսկի, Լէսսիգ, Յագիոնոզոֆ, եւ ուրիշներ, որոնք բացէ ի բաց խոստովանած են կարգ մը օտար դիւանագիտական ներկայացուցիչներու, մասնաւորապէս Անգլիոյ նախկին դեսպան Սըր Ռոպըրթ Հոճսընի մեղսակցութիւնը։ Քանդիչ կազմակերպութեանց անդամները այս օտար դեսպանատուններէն իրենց առած դրամները կը գործածէին ոճրագործ նպատակներու։ Օրինակ՝ Ճարտարագէտ Յագիոնոզոֆ ստացած է 88.000 անգլ. ոսկի, Խրէնիկով, Լէսսիգ եւ ուրիշներ նոյնպէս մանրամասնօրէն խոստովանած են անգլ. դեսպանատունէն իրենց ստացած դրամները։

Եզրակացնելով, Րիկով շեշտեց թէ՝ քանդիչ կազմակերպութիւնները, որոնք իրենց բոլոր հրահանգները կը ստանային օտար դրամատէրներէ եւ սպիտակ պահակներէ, մեծ յոյս դրած էին արտաքին միջամտութեան վրայ։

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ աննախընթաց պատրաստութիւններ տեսնուեցան տօնելու համար կարմիր բանակի կազմութեան 12րդ տարեդարձը եւ կարմիր նեժելազօրքի քաղաքական կուիներու մէջ տարած յաղթանակին տասնամեակը։ Ցօնի օրերուն, հաւաքական տնտեսութեանց բանուորներն ու գիւղացիները խմբովին պիտի այցելեն զօրանոցները, իսկ կարմիր բանակի զինուորներն ալ փոխադարձաբար այցելութեան պիտի երթան գործարաններուն ու հաւաքական տնտեսութեանց, տեղւոյն վրայ ստուգելու համար կատարուած յառաջդիմութիւնները։

Փետր. 22ին սկսան հանդէսները։ Նոյն օրը կարմիր բանակն ու Ծայրագոյն Արեւելքի մասնաւոր բանակը օդանաւերով ողջոյններ փոխանակեցին ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ։ Մոսկուայի մէջ գուգահանդէսներ կազմակերպուեցան՝ նուիրուած հեծելազօրքին եւ Ծայրագոյն Արեւելքի մասնաւոր բանակին։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԹՈՒՐԻ ՈՐԲԵՐԸ

Թուր, 22 Փետր.— Երբ ամէն կողմ, Ֆրանսայի մէջ, զանազան միութիւնները կը կազմուին ամէն օր, մենք ալ չափահաս որբեւս ուզեցինք կազմել մեր Միութիւնը, օգտակար ըլլալու համար իրարու։

Վեց տարիէ ի վեր Թուրի մէջ եւ շրջակաները ցրուած կ՚ապրին բազմաթիւ հայ որբեր։ Թուրը այն կեդրոնն էր, ուրկէ մասնաւոր մարմին մը ազարակներու մէջ կը բաժնէր Ֆրանսա փոխադրուած հայ որբերը։

Թուրի անմիջապէս մօտիկ կ՚ապրէին, վերջերս, մօտ 50 որբեր։ Իսկ քաղաքին մէջ՝ 6—10 որբեր։ Քաղաքը ունի նաեւ 5—6 տնուոր հայ գաղութ մը։ Նախապէս հայ գաղութը աւելի բազմամարդ էր, սակայն ժամանակ մը յետոյ շատեր մեկնեցան գաղանաղան պատճառներով։

Թուրի որբերը կ՚աշխատին գործարաններու եւ այլ գործերու մէջ։ Իսկ շրջակայքի որբերը՝ ագարակներու մէջ։ Անոնք իրարմէ հեռու ըլլալով, միայն կիրակի կէսօրէ յետոյ ազատ են եւ միայն այդ ժամերուն կրնան իրարու երթալ, քիչ մը հայերէն խօսիլ, իրարու վիճակ հարցնել։ Ժմեռ ատեն իրարու քով երթալը դժուար է։ Թղթակցութիւնն ալ անկարելի է, որովհետեւ շատերը կարդալ գրել չեն գիտեր։ Կը կարծեմ որ 10—15 հոգի հազիւ կան կարդալ—գրել գիտցողները։

Այս վիճակին քիչիկ մը դարման տանելու համար, Թուրի ազատ որբերս խորհեցանք հրաւիրել բոլոր որբերը, Միութիւն մը կազմել եւ այսպէս հիմը դրինք Ջ. Ե. Ո. Միութեան Թուրի Մասնաճիւղին։ Փարիզէն կեդր. վարչութենէն խնդրեցինք որ ներկայացուցիչ մը ղրկեն։ Պատգամաւորը եկաւ, քաջալերեց մեզ, մասին լուսանկարուեցանք, թելադրեց, որ սենեակ մը վարձենք, ընթերցարանի համար։ Խոստացաւ կեդրոնէն ղրկել անհրաժեշտ գիրքեր եւ թերթեր։ Ներկայացուեցաւ Պ. Փալոյին, որ պաշտօն ունի որբերը տեղաւորել ագարակներու մէջ եւ անոնց վիճակը քննել։ Պ. Փալօ խոստացաւ ամէն դիւրութիւն տալ տղոց հանգստութեան համար։ Մասնաւորաբար իր տիկինը շատ բարեսիրտ գտնուած է հայ որբերու հանդէպ։

Դժբախտաբար, պատուիրակին մեկնումէն յետոյ, չյաջողեցանք լիակատար ժողով մը ընել։ Նախ ձմեռը մեծ արգելք մըն է եւ տղաքը չեն կրնար քաղաք գալ ժողովի։ Միւս կողմէ, հակառակ անոր որ մտաւոր պաշար չունէին, այս տեղի որբերուն մէջ կը տեսնուի յոգնածութիւն մը, տեսակ մը ձանձրոյթ այս երկար սպասումներէն։ Ինչպէս պատահած է, շատեր կ՚ուզեն գինուոր երթալ, սակայն մենք կը խրատենք, որ այդպիսի յիմարութիւն չընեն։ Ընկեր մը ուզեց գինուոր ըլլալ եւ Սուրիա երթալ, բայց թոյլ չտուին, այլ ուզեցին Մարոք ղրկել։ Շատունակ կը հարցնեն, կռունկի նմանող մեր որբերը.

— Ի՞նչ պիտի ըլլանք, յետոյ ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վերջը։

Ընկերնե՛ր, քով քովի եկէք, իրարմով մխիթարուելու եւ խանդավառուելու համար։ Վերջը բարի է։

Ա. Պարսումեան

ԿԵԱՆՔԸ ՏԵՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տեսին, 21 Փետր. (Սեփական թղթ.)— Արեւմտ. Եւր. Հայ Կ. Խաչի Տեսինի մասնաճիւղը, որ վերջին ամիսներուն գրեթէ կազմը իջեցուցի քիչ մը, բան մը ըրած ըլլալու համար։ Կռնակս իրեն, յանկարծ բուռն բաղձանք մը զգացի հեկեկալով լալու։ Կազը քիչ մըն ալ աւելի իջեցուցի, եւ ինքզինքս պարտաւորեցի խօսիլ։

— Շատ լաւ ըրիք որ եկաք, ըսի, բնական ձայնս հանել ջանալով։

— Ա՛յո՛, չէ՞։

Իր ձայնին մէջ բան մը իրեն նայիլ տուաւ ինծի։ Անյուսութեան հրեշտակը, Մընտէյ Իոտի վերեւ թռչտելով, Փրիսիլլայի գերեզկութեան հպած էր թեւերովը։ Աննկարագրելի թախիծ մը կը սաւառնէր վերեւս, եւ կը զգայի թէ անօգուտ էր մաքառիլ ճակատագրին դէմ։ Անքթիթ յառելով անոր հո՛ն ուր անկողնին վրայ նստած էր կծկուած, կերպարանքով Պութութեան քոյրի մը՝ որ իր կամքին հակառակ հիանալի զգեստաւորուած է, տեսայ որ աչքերը մթագնած են, վերջալուսային ծովու մը պէս։ Մէկէն ի մէկ արգունքով լեցուեցան։

«Ըա՜տ նեղուած ես», ըսաւ շնչատ, մինչ ես կը խորհէի թէ «ուրախ պիտի ըլլայիր զիս տեսնելով»։

Անխօսօրէն ամօթահար, նստայ քովը։

«Շատ լաւ ընդունեցիր զիս...» ըսաւ։

Իր ձեռքը իմինիս մէջ առնելով, անսահման ապշութեամբ, եւ արգահատանքով տեսայ որ ձեռքերը շատ տգեղ էին, մատները տձեւ, եւ տափակ ծայրերով։ Սիրտս պատառ պատառ եղաւ ամօթով, կարեկցութեամբ, չէի կրնար խօսիլ։ Դառնօրէն երեսս կը նայէր արցունքներուն մէջէն։

— Երբեք այսքան ամբարտաւան մէկը տեսած չէի, ըսաւ անգթօրէն։ Քու անձիդ ծայրը չես ճանչնար որովհետեւ ապերջանիկ ես, չէ՞։ Երբեք չես խորհիր անշուշտ թէ ուրիշ մարդիկ ալ կան։

ՄԱՑՔԼ ԱՐԼԷՆ

Թարգմ. ԵՏԱՆ

ԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Մ. Ը. Մ.

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Նորակազմ Փութպոլի Ա. եւ պահեստի խառն խումբերը կիրակի 23 փետր.ին իրենց առաջին մրցումը կատարեցին Աթիս Մօնսի Ա. եւ Բ. Promotion division d'Honneur խումբերուն մէջ եւ ձեռք բերին անսպասելի արդիւնք մը։

Պահեստի խումբը յաղթական ելաւ մէկի դէմ 2 կոլով, իսկ Ա.ը հաւասար 2ի դէմ 2ով։ Ցոյս կայ որ յառաջիկային շատ աւելի մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերեն սոյն խումբերը։

Ժ.

ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ

— Չէի գիտեր թէ հոս էիք, ըսի։

— Պոռթկում, ըսաւ, ժպտելով ինծի։ Լոյսի պէս դողդոջուն, ինքն կանգնագեղ թուեցաւ ինծի, եւ իր ոսկեհուռ գլուխը ազիկ էր։ Բայց սիրով կը ժպտէր ինծի։ Ես ալ ժպտեցայ, ներսի դիս, հաւատումս մէկ կողմի վրայ հաներ եւ դիրք բռնեց լուրջ գործի համար։

— Ի՞նչ զինուորավարել անձին, «քէմֆիի անկողին ըսուածը է արդեօք։

— Ա՛յո՛, ըսի։

Կանանչ վարագոյրը պատուհանէն վար քաշեցի, աչքերս իրենց ծածկելով։ Ո՞վ չի գիտեր խոհանոցի սեւ ամպերուն տակ տիրող սպառնալիքը, անոր յամառութիւնը, անոր չարիքը։ Այդ սեւ ամպերուն մէջէն բանտուած, չէի ուզեր սպառնալիքս ձեռքէ հանել։ Ընդհակառակն պէտք ունէի զայն գործածելու անոր դէմ, զինքը պզտիկ ձգելու, իր պարծուկ ճառագայթումը խղճահարութեամբ մթագնելու համար։ Ինք հոս ի՞նչ կ՚ընէր, առանց այլեւայլի։ Ինկած հրեշտակի մը նման լուսադող, իր կգլխիչ գեղեցկութեամբ կը շլացնէր վիս հոս։ Եկած էր աղտեղի գիտումով։ Արդե՞օք։ Եւ կը յուսար որ ես պիտի հրճուէի գալայագին։ Լա՛ւ, բայց ուշ փոփոխութիւն պիտի չտեսնէ վրաս։

— Երկար ատեն սպասեցի՞ր ինծի, ըսաւ։

— Ո՛չ, ոչ երկար ատեն։

— Շատ կը գաւիմ ասոր համար։ Կը ներէ՞ք ինծի։

— Բնականաբար։

— Պարզապէս չկրցայ հեռանալ ժամադրուածին համաձայն։ Պէրքլէյ կրիլ ձայն տուի, նկարագրեցի քեզ եւ խնդրեցի որ ի մտցնեն քեզի թէ չեմ կրնար գալ, սակայն կ՚ենթադրեմ որ չէք ստացած լուրս։

— Հոգ չէ, ըսի։ Ամէն պարագայի մէջ քարլթըն կրիլ էի։

— Կը ցաւիմ։

Ըսաւ ու նստաւ անկողինիս ծայրը եւ ինծի նայեցաւ մարմրուն վարանոտ ժպիտով մը։ Սպիտակազգեստ գոհարազարդ, պարիկներու թագուհիին կը նմանէր։ Այսպէս, անտարբերութեամբ հեգնեցի իր գեղեցկութիւնը։ Եւ, իր մարմրուն վարանոտ ժպիտին ետեւը կրցայ տեսնել մտքին մէջ կազմուած բառերը. «Այս մարդը իրօք սարսափելի է»։ Լա՛ւ, թո՛ղ երթայ։ Առանձին եղած ատենս՝ մենաւոր էի։ Իրեն հետ առանձին ըլլալով՝ անբացատրելիօրէն մենաւոր եղայ։ Թո՛ղ երթայ։ Սկսայ ժամագոյցս լարել։ Վերջապէս, ննջասենեակս էր այս։

— Ղեղուած ես, ըսաւ, չէ՞։

— Ա՛յո՛, երբեմն։

Իր երկայն շղարձակ նրբութիւնը նեղ անկողինին վրայ կը թրթռար անշուշտ ննջասենեակին մէջ, գլխու ցաւ տալով ինծի։ Կը շարունակէի լարել ժամագոյցս։

— Ինչպէ՞ս ներս մտաք, հարցուցի։

— Կին մը ներս մտցուց— նախատուղի կերպարանքով։

— Միս Լէփուինկ, հաւանաբար։

— Եւ ո՞վ է Միս Լէփուինկ։

— Նորավէպեր կը գրէ։

— Օ՛, զարմա՛նք, ան վարը եւ դուն վերը։

— Ասոր մէջ ի՞նչ զարմանալու բան կայ։

— Կ՚ենթադրեմ թէ ոչ... իրօք։

Ժամացոյցս լարելէ վերջ՝ ներկայացուցիչներու, ժանաւորապէս Անգլիոյ նախկին դեսպան Սըր Ռոպըրթ Հոճսընի մեղսակցութիւնը։ Քանդիչ կազմակերպութեանց անդամները այս օտար դեսպանատուններէն իրենց առած դրամները կը գործածէին ոճրագործ նպատակներու։ Օրինակ՝ Ճարտարագէտ Յագիոնոզոֆ ստացած է 88.000 անգլ. ոսկի, Խրէնիկով, Լէսսիգ եւ ուրիշներ նոյնպէս մանրամասնօրէն խոստովանած են անգլ. դեսպանատունէն իրենց ստացած դրամները։

Եզրակացնելով, Րիկով շեշտեց թէ՝ քանդիչ կազմակերպութիւնները, որոնք իրենց բոլոր հրահանգները կը ստանային օտար դրամատէրներէ եւ սպիտակ պահակներէ, մեծ յոյս դրած էին արտաքին միջամտութեան վրայ։

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ աննախընթաց պատրաստութիւններ տեսնուեցան տօնելու համար կարմիր բանակի կազմութեան 12րդ տարեդարձը եւ կարմիր հեծելազօրքի քաղաքական կուիներու մէջ տարած յաղթանակին տասնամեակը։ Ցօնի օրերուն, հաւաքական տնտեսութեանց բանուորներն ու գիւղացիները խմբովին պիտի այցելեն զօրանոցները, իսկ կարմիր բանակի զինուորներն ալ փոխադարձաբար այցելութեան պիտի երթան գործարաններուն ու հաւաքական տնտեսութեանց, տեղւոյն վրայ ստուգելու համար կատարուած յառաջդիմութիւնները։

Փետր. 22ին սկսան հանդէսները։ Նոյն օրը կարմիր բանակն ու Ծայրագոյն Արեւելքի մասնաւոր բանակը օդանաւերով ողջոյններ փոխանակեցին ամբողջ խորհրդային միութեան մէջ։ Մոսկուայի մէջ գուգահանդէսներ կազմակերպուեցան՝ նուիրուած հեծելազօրքին եւ Ծայրագոյն Արեւելքի մասնաւոր բանակին։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԹՈՒՐԻ ՈՐԲԵՐԸ

Թուր, 22 Փետր.— Երբ ամէն կողմ, Ֆրանսայի մէջ, զանազան միութիւնները կը կազմուին ամէն օր, մենք ալ չափահաս որբեւս ուզեցինք կազմել մեր Միութիւնը, օգտակար ըլլալու համար իրարու։

Վեց տարիէ ի վեր Թուրի մէջ եւ շրջակաները ցրուած կ՚ապրին բազմաթիւ հայ որբեր։ Թուրը այն կեդրոնն էր, ուրկէ մասնաւոր մարմին մը ազարակներու մէջ կը բաժնէր Ֆրանսա փոխադրուած հայ որբերը։

Թուրի անմիջապէս մօտիկ կ՚ապրէին, վերջերս, մօտ 50 որբեր։ Իսկ քաղաքին մէջ՝ 6—10 որբեր։ Քաղաքը ունի նաեւ 5—6 տնուոր հայ գաղութ մը։ Նախապէս հայ գաղութը աւելի բազմամարդ էր, սակայն ժամանակ մը յետոյ շատեր մեկնեցան գաղանաղան պատճառներով։

Թուրի որբերը կ՚աշխատին գործարաններու եւ այլ գործերու մէջ։ Իսկ շրջակայքի որբերը՝ ագարակներու մէջ։ Անոնք իրարմէ հեռու ըլլալով, միայն կիրակի կէսօրէ յետոյ ազատ են եւ միայն այդ ժամերուն կրնան իրարու երթալ, քիչ մը հայերէն խօսիլ, իրարու վիճակ հարցնել։ Ձմեռ ատեն իրարու քով երթալը դժուար է։ Թղթակցութիւնն ալ անկարելի է, որովհետեւ շատերը կարդալ գրել չեն գիտեր։ Կը կարծեմ որ 10—15 հոգի հազիւ կան կարդալ—գրել գիտցողները։

Այս վիճակին քիչիկ մը դարման տանելու համար, Թուրի ազատ որբերս խորհեցանք հրաւիրել բոլոր որբերը, Միութիւն մը կազմել եւ այսպէս հիմը դրինք Ջ. Ե. Ո. Միութեան Թուրի Մասնաճիւղին։ Փարիզէն կեդր. վարչութենէն խնդրեցինք որ ներկայացուցիչ մը ղրկեն։ Պատգամաւորը եկաւ, քաջալերեց մեզ, մասին լուսանկարուեցանք, թելադրեց, որ սենեակ մը վարձենք, ընթերցարանի համար։ Խոստացաւ կեդրոնէն ղրկել անհրաժեշտ գիրքեր եւ թերթեր։ Ներկայացուեցաւ Պ. Փալոյին, որ պաշտօն ունի որբերը տեղաւորել ագարակներու մէջ եւ անոնց վիճակը քննել։ Պ. Փալօ խոստացաւ ամէն դիւրութիւն տալ տղոց հանգստութեան համար։ Մասնաւորաբար իր տիկինը շատ բարեսիրտ գտնուած է հայ որբերու հանդէպ։

Դժբախտաբար, պատուիրակին մեկնումէն յետոյ, չյաջողեցանք լիակատար ժողով մը ընել։ Նախ ձմեռը մեծ արգելք մըն է եւ տղաքը չեն կրնար քաղաք գալ ժողովի։ Միւս կողմէ, հակառակ անոր որ մտաւոր պաշար չունէին, այս տեղի որբերուն մէջ կը տեսնուի յոգնածութիւն մը, տեսակ մը ձանձրոյթ այս երկար սպասումներէն։ Ինչպէս պատահած է, շատեր կ՚ուզեն գինուոր երթալ, սակայն մենք կը խրատենք, որ այդպիսի յիմարութիւն չընեն։ Ընկեր մը ուզեց գինուոր ըլլալ եւ Սուրիա երթալ, բայց թոյլ չտուին, այլ ուզեցին Մարոք ղրկել։ Շատունակ կը հարցնեն, կռունկի նմանող մեր որբերը.

— Ի՞նչ պիտի ըլլանք, յետոյ ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վերջը։

Ընկերնե՛ր, քով քովի եկէք, իրարմով մխիթարուելու եւ խանդավառուելու համար։ Վերջը բարի է։

Ա. Պարսումեան

ԿԵԱՆՔԸ ՏԵՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տեսին, 21 Փետր. (Սեփական թղթ.)— Արեւմտ. Եւր. Հայ Կ. Խաչի Տեսինի մասնաճիւղը, որ վերջին ամիսներուն գրեթէ կազմը իջեցուցի քիչ մը, բան մը ըրած ըլլալու համար։ Կռնակս իրեն, յանկարծ բուռն բաղձանք մը զգացի հեկեկալով լալու։ Կազը քիչ մըն ալ աւելի իջեցուցի, եւ ինքզինքս պարտաւորեցի խօսիլ։

— Շատ լաւ ըրիք որ եկաք, ըսի, բնական ձայնս հանել ջանալով։

— Ա՛յո՛, չէ՞։

Իր ձայնին մէջ բան մը իրեն նայիլ տուաւ ինծի։ Անյուսութեան հրեշտակը, Մընտէյ Իոտի վերեւ թռչտելով, Փրիսիլլայի գերեզկութեան հպած էր թեւերովը։ Աննկարագրելի թախիծ մը կը սաւառնէր վերեւս, եւ կը զգայի թէ անօգուտ էր մաքառիլ ճակատագրին դէմ։ Անքթիթ յառելով անոր հո՛ն ուր անկողնին վրայ նստած էր կծկուած, կերպարանքով Պութութեան քոյրի մը՝ որ իր կամքին հակառակ հիանալի զգեստաւորուած է, տեսայ որ աչքերը մթագնած են, վերջալուսային ծովու մը պէս։ Մէկէն ի մէկ արգունքով լեցուեցան։

«Ըա՜տ նեղուած ես», ըսաւ շնչատ, մինչ ես կը խորհէի թէ «ուրախ պիտի ըլլայիր զիս տեսնելով»։

Անխօսօրէն ամօթահար, նստայ քովը։

«Շատ լաւ ընդունեցիր զիս...» ըսաւ։

Իր ձեռքը իմինիս մէջ առնելով, անսահման ապշութեամբ, եւ արգահատանքով տեսայ որ ձեռքերը շատ տգեղ էին, մատները տձեւ, եւ տափակ ծայրերով։ Սիրտս պատառ պատառ եղաւ ամօթով, կարեկցութեամբ, չէի կրնար խօսիլ։ Դառնօրէն երեսս կը նայէր արցունքներուն մէջէն։

— Երբեք այսքան ամբարտաւան մէկը տեսած չէի, ըսաւ անգթօրէն։ Քու անձիդ ծայրը չես ճանչնար որովհետեւ ապերջանիկ ես, չէ՞։ Երբեք չես խորհիր անշուշտ թէ ուրիշ մարդիկ ալ կան։

ՄԱՑՔԼ ԱՐԼԷՆ

Թարգմ. ԵՏԱՆ

«Իբրեւ միակ նպատակ ունենալով գաղափարական պայքար մղել բոլոր կրօնքներուն դէմ, *ընկերակցութիւնը բացարձակապէս կ'արգիլէ իր անդամներուն որեւէ շարժում որ կրնայ ամենադոյզն չափով վիրաւորել հաւատացեալ աշխատաւորներու զգացումները*»:

Անաստուածները իրենց յայտարարութիւնը կը վերջացնեն՝ յոյս յայտնելով որ Պապին յարձակումները աւելի շահեկան պիտի դարձնեն պայքարը հաւատացեալներու լայն շրջանակ. ներուն մէջ, ուր մեծ հակառակութիւն կը տիրէ Պապին եւ անոր յայտարարած հակաբոլշեւիկեան խաչակրութեան դէմ:

Նոր վկայութիւններ ի նպաստ Ալմազեանի

Պ. Մաթիֆաս կը յուսար իր քննութիւնը փակել երկուշաբթի օր, սակայն կարելի չեղաւ, կարգ մը նոր վկայութեանց պէտք տեսնուած ըլլալով: Ամէն պարագայի մէջ սակայն, երկուշաբթի օրուան հարցաքննութեան ընթացքին ջուրն իննկան ամբաստանութեան երկու գլխաւոր կէտերը — խանութին մէջի արեան հետքերը, եւ Ալմազեանի նիւթական անձկութիւնը, որոնց հիման վրայ հարցաքննիչ դատաւորը կ'ամբաստանէր Ալմազեանը իբրեւ մարդասպան եւ գող:

Ոստիկանութեան կողմէ իբրեւ վկայ կանչուած էին Ալմազեանի նախկին երկու գործաւորները, Պ. Կալպուր եւ Տիկ. Էլիզա Պորկ: Այս վերջինը ըսաւ թէ 1929 փետրուարին, երբ փոքրիկ կացինով մը փայտ կը ճեղքէր խանութին ետեւի սենեակին մէջ, ժաւը վիրաւորուեցաւ եւ արիւնոտ ձեռքով բացաւ բակին վրայ նայող դուռը՝ Տիկ. Ալմազեանի առջին յարկի սենեակը երթալու եւ վերքը փաթթել տալու համար:

Այս վկայութիւնը առաջնակարգ կարեւորութիւն ունէր, որովհետեւ ցոյց կուտար Ալմազեանի խանութին ետեւը գըտնուած արեան հետքերուն աղբիւրը: Փաստաբան Շաուլ-Լըկրան անմիջապէս նամակ մը ուղղեց Պ. Մաթիֆասի՝ շեշտելով Տիկ. Էլիզա Պորկի վիրաւորուելու պարագան· միւս կողմէ յիշելով նաեւ փորձագէտներու եզրակացութիւնը թէ անկարելի էր Րիկօտէնի վերագրել հայ դերձակին խանութէն գտնուած արիւնը, իր գրութիւնը վերջացուց հետեւեալ կերպով. «Այսպէս բոլորովին անկարելի է շարունակել խօսիլ արեան փոքրիկ կաթիլներու մասին՝ Ալմազեանը ամբաստանել սկսելու համար»:

Երկրորդ նպաստաւոր վկայութիւնը նոյնպէս ձեռք բերուեցաւ շնորհիւ ոստիկանութեան գտած ուրիշ մէկ վկային:

Ինչպէս կը յիշուի, Ալմազեանի անանկութենէն վերջ, խանութին մէջ մնացած էր 15,000 ֆրանքի ապրանք եւ գործիք: Կը կարծուէր թէ դերձակը ոչինչ գիներով ծախած է զանոնք, հետեւաբար եւ Րիկօտէնի սպաննուած օրը ղրամ պէտք չէ ունենար գրպանը: Ալմազեան բացի մէկէն, ուրիշ լաճախորդի անուն չէր կրցած տալ: Արդ, գաղտնի ոստիկան Լըրուա ստուգած է թէ Ալմազեան 1300 ֆրանքի ծախած էր կարի մեքենայ մը Եանովսքի անուն մէկու մը, միջնորդութեամբ հնավաճառ Լիֆշիցի:

Եանովսքի ոստիկանութեան յանձնած էր յունիս 10ին այս առթիւ Ալմազեանի կողմէ իրեն տրուած հաշուեցուցակը: Նկատելով որ այս մեքենան սուղ ծախուած է, կը հետեւցուի թէ Ալմազեան միւս առարկաներն ալ սուղ գիներով ծախած էր, հետեւաբար կրնար բաւականաչափ ղրամ ունենալ՝ ապրելու համար:

Հարցաքննիչ դատաւորը գարձեալ իբրեւ մարդասպան եւ գող ամբաստանեց հայ դերձակը: Այս վերջինը բացարձակապէս մերժեց այդ վերագրումները եւ պնդեց իր անմեղութեան վրայ: Այսօր՝ չորեքշաբթի՝ նոր հարցաքննութիւն:

Երկու արաբ թագաւորներ հաւանագլուխ

Անգլիական կառավարութեան կարգադրութեամբ՝ տեսակցութիւն մը ունեցան Իրաքի թագաւոր Ֆէյսալ եւ Հիճազի ու Նէճտի վէհապի թագաւոր Իպնը Սուուտ: Ինչպէս գրած էինք, տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Պարսից ծոցին մէջ խարսխած անգլ. մարտանաւի մը վրայ — «Նիըրչըս»:

«Թայմզ»ի թղթակիցը յիշեալ մարտանաւին վրայէն ղրկուած փետր· 24 թուակիր անթելով մը կը հաղորդէ թէ տեսակցութիւնը վերջ գտաւ եւ երկու թագաւորները կը պատրաստուին մեկնիլ իրենց մայրաքաղաքները: Կնքուած է բարի դրացնութեան համաձայնագիր մը, պրոտոկոլի ձեւով, որ կը բաղկանայ 19 յօդուածներէ: Գլխաւորներն են՝

1· Փոխադարձ ճանաչում Իրաքի եւ Նէճտի անկախութեան: 2· Փոխանակում դիւանագիտական ներկայացուցիչներու: 3· Օրէնքէ դուրս հռչակում հրոսակներու: 4. Սահմանագլուխներու մնայուն յանձնաժողովի մը կազմութիւն: 5. Վէճերու կարգադրութիւն իրաւախոհութեամբ:

Տեսակցութեան ընթացքին Իպնը Սուուտ յայտարարած է թէ արաբական երկիրներու բարգաւաճումը կախուած է խաղաղասէր նպատակներէն արաբ թագաւորներու, որոնք ամէն բանէ առաջ պէտք է ըլլան ճշմարիտ միւսլիմաններ:

Քրուփի եւ Թիսէնի դաւաճանութիւնը

Գերմանիոյ մէջ օրուան խնդիրն է Քրուփ եւ Թիսէն աշխարհահռչակ հաստատութեանց դաւաճանութիւնը: Մեծ Պատերազմի ընթացքին, ասոնք զէնք եւ ռազմանիւթ հայթայթած են Գերմանիոյ հետ այդ միջոցին պատերազմող կարգ մը պետութեանց, գանոնք դրկելով Հոլանտայի եւ Զուիցերիոյ ճամբով: Ասկէ զատ, Քրուփի գործարանը Անգլիոյ ծախած է նորահնար ռումբ մը:

Գերման թերթերը կը հարցնեն թէ՝ Քրուփ եւ Թիսէն գործարանները՝ Մեծ Պատերազմին որքա՞ն գերման զինուորներ սպաննել տուին իրենց հայթայթած զէնքերով: Պէտք է յիշել որ Վիլհելմ Բ. կայսրը գլխաւոր բաժնետէրերէն մէկն էր Քրուփի:

Թիսէն գործարանը թշնամի պետութեանց 68 մարքի ծախած էր հետեւակազօրքի վահաններ, մինչ նոյնը գերման զինուորական իշխանութեանց ծախած էր 117 մարքի:

Գերմանիոյ գերագոյն ատեանը քննութեան ձեռնարկած է եւ պիտի լսէ բազմաթիւ վկաներ:

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՌՈՍՏՈՄ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

20 Ապրիլ Կիրակի իրիկուն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վարդանանցի առթիւ Մարսիլեահայ Դրամատիկ Ստուդիան
Ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salon Chape, (84 Rue Chape)
կը ներկայացնէ՝ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
Գինները սովորական են
Ցանօթ.— Այս փիէսը կը ներկայացուի առաջին անգամ Մարսէյլի մէջ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Մանկապարտէզի բացման առթիւ, Փարիզի Հարաւային Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ. այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Villa d'Orléans, *պարասրահին մէջ, 67* Ave. d'Orléans*ի անկիւնը: Մէթրօ* Alésia:

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, զաւեշտ, երգ, պար եւ անակնկալներ: Պիտի նուագէ Թառիստ Պ. Ժորժ Շահպարոնեան:

Մուտք՝ 5 ֆրանք

Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

8րդ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Վաղը Շինգշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10, Պատմ.մատենադարանի գիտական եւ անոր քննադատութիւնը՝ **ԱՇՈՏ ԴԱՍՊԱՐԵԱՆ**:

Բ. ժամ 10—11, Կազմ. կանոններէ Ս.ՏԻՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ:

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Վրէժ խումբի դասախօսական ժողովը՝ այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Կը խօսին ընկերներ Բ. Աղաբէկեան եւ Աղասի: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները: Մուտքը ազատ է:

Լիոնի Պատ. Մխիթեան դասախօսական ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8ին, Գրադարանի սրահը: Կը դասախօսէ ընկեր Ա. Գառօնէ: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

Վիէնի «Քրիստափոր» խումբի ժողովը՝ այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 7ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պարժըմօնի հայ կօշկակար բանւորներուն կողմէ.—

Վ. Նիքոյեան 25, Տ. Ս. Նիքոյեան, Գ. փափազեան 25ական, Յ. Սօլագեան, Ա.Ճէմեան գերդաստան 20, Տիկ. Մ. Սօլագեան 15, Տիկ. Ժոզէֆին փափազեան, Ե. Այվատեան, Ա. Շուպուեան, Բ. Վարդերեսեան, Վ. Կրկայեան, Վ. Սօլագեան, Յ. Մուրատեան, Կ. Տէրտէրեան 10ական, Օ. Պէտէլեան, Ա. Ջամուրճեան, Պէրպէրեան, Մկրտիչեան 5ական, Թ. Գալֆաեան 2 ֆր.: Գումար 232 ֆրանք:

Փափաքելի էր ալ աւելի մեծ գումարով մը օգնել մեր դժբախտ քոյրերուն եւ եղբայրներուն, բայց անգործութեան պատճառաւ՝ հազիւ կրցանք այս չնչին նուէրը յատկացնել: Գառնիկ փափազեան: (Տես «Ցառաջ 31 յունուար):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի Ջ. Ե. Ո. Միութեան Փուշպոլի խումբի անդամները կը հրաւիրուին դասախօսական այս իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին՝ կը խօսի՝ Պ. Վ. ՍԷՖԵԼԵԱՆ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, Գորձ.— 767.50:
Փարիզ, Տ. Ն.— 35:
Հոման, Յ. Վ.— 70:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Յակոբ Լիւլէճեան 24 տարեկան, հօր անունն՝ Աստուածատուր, մօր անունն՝ Սրբուհի: 5 տարի առաջ հաստատուած էր Ժիլիպէ: Երկու տարիէ ի վեր լուր չկայ իր մասին: Իմացնել՝ Ս. Լիւլէճեանի, 76 Grand, Rue Gap, (H. M).

— Կը փնտռուի Բալուի Արթուխան գիւղէն Գրիգոր Պապոեան, որ կը կարծուի թէ այժմ Ռուսիա կը գտնուի: Իր հասցէն կամ իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր որդւոյն Մի քայէլ Պապոեանի, Usine de Gromelle, St. Saturnin les Avignons, (Vaucluse), France:

Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէն արտատպել:

— Եալովայի Քարձի դիւղէն տիկին Մուշիկ Քէլաւեան կը փնտռէ իր եղբօրորդին կարապետ Գէորգեան որ 1922ին մեկնած է Նիւ Եորք: Իմացնել 1 Rue Armand Lepin, Bois Colombes, (Seine), France.

Կը խնդրուի ամերիկահայ Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռեմ եղբայրներս Փոքր-Ամրմտանցի (Քուրու Ջայ) Ազատ 26 եւ վաճան Հայրանեան 24 տարեկան, հօր անուն՝ Սուքիաս, մօր անուն՝ Օղիտա. Ցըշգրիտ լուր տուողին 300 ֆր. նուէր: Կը խնդրուի սուրիահայ Թերթերէն արտատպել: Ղ. Հայրունի, 22, rue du vieil, Abreuvoir St Germain en Laye.S.etO. France.

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

O. M. OHANESSIAN

Marque déposée MELKON

Եթէ կ'ուզէք ճաշակել արեւելեան համեղ անուշեղէն. ներ, փնտռեցէք ամէն տեղ միայն MELKON վաճառանիշով՝ *Լօքում, փաքլաւա, քատայիֆ, հէլվա, եւայլն:*

25 Rue Vilin, Paris (20e)

Հեռաձայն Menil. 69—15

ԼԱՒ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պախու է գեղեցիկ խանութ մը 17 քառ. մէթր տարածութեամբ, Rue St. Lazare, մէթրօ՝ նօթր տամ տը Լօրէթի մօտիկը: Ցարմար ամէն գործի: Վարձք՝ 4200 ֆր., պայ՝ 15 տալի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել անձամբ առաւօտները ժամը 8—10 կամ գրել Գ. Թորոսեանի, 18 Rue St. Georges, Paris.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօրաթուառ: Ազդեցիկ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ

25 Փետրուար 1930

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	124.23
Տոլար,		Dollar	25.54
Մարք	100	Mark	610.—
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	11.95
Թրք. ոսկի		» » or	111.—
Մէճիտիէ		Médjidié	7.20
Լէվա	100	Léva	18.75
Տրախմի	»	Drachme	33.50
Լիր	»	Lire	133.85
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.12
Ջուից.	»	Fr. Suisse	493.—
Լէյ	»	Leï	15.20
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ.-Ֆր.-Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2120.—
»		II »	1500.—
»		III »	1490.—
Թուրքի երկաթ.		Lots turcs	82.50

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱԶԵԱՆ ԻԵ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette խիստ

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կը կատարէ ծննդաբերութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12

ՉԹՓՈԹԵԼ ՈՒՐԻՇՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

15 RUE DE LA HUCHETTE, PARIS (5)

ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ — MÉTRO: ST. MICHEL

Համեղ փաքլավաներ, Թէլ քատայիֆ, լօքմա, եուֆկա, *ինչպէս*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐ

Բարեկենդանի առթիւ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՍՑԷ

PASDOURMADJIAN FRÈRES

VILLA MON PLAISIR ST. MITRE — ST. JEROME

R. C. 78858 MARSEILLE

Կեսօրեական ամենաընտիր ապուխտի եւ երշիկի ամէնէն հին տեղը որ Ֆրանսայի եւ արտասահմանի յաճախորդներէն ստացած ապացոյցները օրին եւ խնամքով կը դործադրէ:

ՄԱՓՈՒՐ ԱԺԱՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR

Phonos & disques

Columbia

REGISTERED TRADE MARK

18 ՖՐ. 18 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil

Մեր փաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէ ձայնասփիւռներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ *120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000* եւ մինչեւ 2,800 Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵՓՐԱՏ

14 Rue François Garcin, 14, LYON

Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներուն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր նոր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ ձած է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը:

Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փութացէք անդամ մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար: Ժողովրդական Տէր եւ Տնօրէն

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱՐՅԱՆ

ODEON COLUMBIA

Ձիեզերահռչակ *Քոլումպիա* եւ *Օտէոն* վաճառանիշով ձայնասփիւռներէն, յունարէն, Թուրքերէն փաքներու ճոխ տեսակներ *փորթաթիֆ* կրամաֆոններ: Եւրոպական եւ արեւելեան նուագներու ռեկորդներէ ամէնէն նոր եւ ընտիրները: Աչքի առջեւ կը գտնէք ամէն տեսակ նուագներ եւ վէներական հիւանդութիւններու գեղը ն'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, կորդ ու ոկանջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, *ԱՅՍՄՆԱԲՈՅԾԸ* ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ԶԱԿՈՐԻՏԵՍ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ**

ՅՈՒՆԱԿԱՆ կօշիկի գործ

18 Rue MONCEY, 18

Փլաս տը Փոնի մօ

Հայերու համար հաբիւրին 20 զեղչ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVUE

Ցեր եւ ցնօրէն **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու. Աչքի գործը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, կորդ ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՅՄՆԱԲՈՅԾ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագրատ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

27 FÉVRIER 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1198

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԳԱՂՏՆԻՔ ՓԱՐԻԶՈՒ"

Հօժէն Սիւ մը կը փնտռենք, որ մեզի պարզէ գաղտնիքները այսպէս կոչուած հայկական Փարիզին:

Բուն Փարիզը ամէն մարդ կրնայ նկարագրել այսօր: Իսկ մե՛ր Փարիզը: Ո՛վ պիտի ներկայացնէ զայն, իր ժամու ղրան աղաներով, Բարեգործականով, հին ու նոր հարուստներով: Ու Քաւշեայ Թիկնաթոռներու վրայ մղուած մենամարտներով եւ ուրիշ բազմազան խորհուրդներով...

Անցեալ օր, Բարեգործականի գրասենեակէն ղրկուած գեկոյց մը կը հաղորդէր (17 փետր·).

— «Կեդր· վարչական ժողովը, իր 7 փետրուարի նիստին մէջ, խորին վշտակրութեամբ տեղեկացաւ վսեմ ֆ·Գաբրիէլ Նորատունկեանի հրաժարականին»:

Էֆէնտին — ինչպէս կը սիրէ կոչուիլ — փոխ-նախագահն էր Միութեան եւ փաշային հրաժարումէն ի վեր, տիրաբար կը վարէր գործերը:

—«Դժբախտաբար, իր յառաջացած տարիքն ու վատառոյգ վիճակը իարկադրեցին մեր սիրելի փոխ-նախագահը որ թօթափէ իր այդ ծանր եւ պատասխանատու պաշտօնը: Կեդր· ժողովը ակամայ եւ ցաւ ի սիրտ իարկադրուեցաւ իամակերպիլ Ն· Վսեմութեան ոդողուվին»:

Լուրը, այս վիճակին մէջ, շատ հասկնալի է եւ անմեղ: Բայց, կը համապատասխանէ՞ բուն իրականութեան:

Մեր գիտցածը այն է որ Գաբրիէլ էֆէնտին, իբրեւ «փառք ու պարծանք» դիւանագէտ, քայլ չառներ առանց բարձր քաղաքականութեան լայնքն ու երկայնքը չափելու:

Արդ, նոր բաներ չեն ո՛չ իր «յառաջացած տարիքը», ոչ ալ «վատառոյգ վիճակը»: Եթէ երկուքն ալ իսկապէս աշխատելու անզօր վիճակի մը մատնած են զինքը, մէկուկէս տարուան ընթացքին, այն ատեն, միայն Բարեգործականի փոխ-նախագահութիւնը չէ որ պիտի թօթափէ: Դեռ ի՛նչ զարմանազան եւ փափուկ ազգային պաշտօններ, տիտղոսներ եւ հանգամանքներ կը ծանրանան իր ուսերուն: Ի՜նչ հոգեր ու կտակներ— Ամանաարեան, Խերեան, Իզմիրեան, Մելքոնեան, Մարկոսեան եւն.: Տեղ մը ուրիշներուն հետ պատասխանատու, տեղ մը միակ տէրն ու տիրականը տարիներ առաջ յանձնուած աւանդներու եւ հաշիւներու:

Այնպէս որ, եթէ կատարեալ հանգիստի կարօտը կը զգայ էֆէնտին— եւ լաւ կ'ըլլար որ հանգստանար — Բարեգործականի փոխ-նախագահի տիտղոսը ամէնէն վերջը մտածելիք բան էր: Վերջապէս, այնքան ծանր բեռ մը չէ տարին քանի մը անգամ նախագահել վարչական ժողովին, եւ ստորագրել իր բնակարանը ղրկուած թուղթեր:

Ուրեմն, գաղտնիք մը կայ որ չենք հասկնար: Գոնէ անմատչելի կը մնայ մեզի: Մանաւանդ որ Պ. Նորատունկեանի հետ, մանաւոր արտորանքով մը, հրաժարական տուած է նաեւ Պ. Ազաթօն (Նիս): Փաշային յետոյ՝ էֆէնտին: Էֆէնտիէն յետոյ՝ պէյը:

Առաջինը (Պ. Նուպար) գաղտնիք չէ. իսկ վերջին երկո՞ւքը:

Պ. Պօղոս Նուպար առիթով մը «ապակիէ տուն» կոչած է իր հիմնարկութիւնը, Բարեգործականը: Երեւի մոռցեր է որ ինչպէս դիւանագէտները, գոհարավաճառները և իր անուցած ազգային վաստակաւորներն ալ ապակիները անթափանց, անտեսանելի դարձնելու հնարաւորութիւններ ունին:

Արդարեւ, ո՛վ կրնայ թափանցել, այսօր, Բարեգործականի կեդրոնին մէջ, պարզել շարք մը կասկածելի երեւոյթներ:

Զար բերաններ կ'ըսեն թէ՝ այս անցուդարձին մէկ ծայրը կը հասնի ժան Կուժօն փողոցի եկեղեցին: Պ. Պօղոս Էսմէրեան ձախողած ըլլալով վարչական ժողովի նոր ընտրութեան մէջ, յոյսը դրած է Բարեգործականի նախագահութեան թափուր աթոռներուն վրայ և իբրեւ բախտաւոր մարդ, քուէներ ապահոված է նոյն իսկ Բարեգործականի դիւանին Թոշակաւոր պաշտօնեաներուն մէջ: Կը թուի թէ այս վերջինները, ներսն ըլլալով, ամէն օր միջոց ունին «ապակի»ն շօշափելու, կարծիք յայտնելու, խօսելու կամ սուտ խենդ ձեւանալու: Եւ, ինչո՞ւ չէ, ի հարկին քուէ տալու, իբրեւ «բարերար» կամ «բարերարեալ» անդամ:

Անշուշտ օր մը երեւան կ'ելլէ բուն ճշմարտութիւնը:

Խնդիրը այն է որ, քանի տեւեն այս բարքերը, այնքան պիտի կորսնցնէ Բարեգործականը:

Միութեան վարիչ պատուիրակը, սա նպաստընկալ բանաստեղծը, ի գո՛ւր կ'ողբայ թէ ժողովուրդը ժլատ է, թէ հասոյթները պակսեր են, թէ իր անդամներն ու համակիրներն անգամ «գաղջ վերաբերում» կը ցուցնեն:

Չերի՛ք է, վերջապէս, տարուբերի բարոյապէս կամ նիւթապէս կաշառուած, փոխան ազգի կամ բաժանորդագրութեան սիրաշահուած թերթերու եւ գրիչներու գովաստանական տողերէն, եւ աչք ու ականջ գոցել Բարեգործականը իսկապէս գնահատող տարրերու տեսակէտներուն, բողձանքներուն եւ բողոքներուն:

Ո՛վ կ'ուզեն խաբել, մէկ ոտքին վրայ «չէզոքութիւն» եւ «ազգասիրութիւն» խաղալով, իսկ միւս ոտքն ու երկու ձեռքերը յենարան դարձնելով հին ու նոր հարուստներու, սուտ-իրաւ շուքերու, եւ երկակենցաղ կուսակցութեան մը աղքատ ղազարոսներուն:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՎԱԳՖ»ՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պոլսոյ «Ազգաբար»ը առայժմ կանխահաս համարելով բոլոր «վագֆ»ներու կեդրոնացման լուրերը, կը նկատէ.(19 փետր.).

— «Իսլամական կտակները ընդհանրապէս *անհատական* են նպատակի թէ մատակարարութեան ձեւի տեսակէտով: Օրինակ, ընտանիքի պետ մը վախնալով որ իր շառաւիղները օր մը կրնան ծախել կամ փճացնել ընտանեկան իարստութիւնը, կալուածները ուղղակի անոնց չի յանձներ, այլ իաւատարիմ ու պատուաւոր մէկու մը պաշտօն կը յանձնէ մատակարարել գանոնք, ու ծախքերը իոգալէ եւ իրեն ալ բաժին մը իանելէ յետոյ, մնացեալ եկամուտը բաժնել ժառանգորդներուն միջեւ: Այս ձեւով փոխանցուած կալուած մը կը կոչուի *վագֆ* (կտակ), մատակարարն ալ՝ *միւթէվէլլի* (կտակակատար):

Պատահած է նոյնպէս որ բարերար մը իր ինչքը յատկացնէ այս կամ այն իանրային նպատակին, եւ դարձեալ անիատ մը կտակակատար կարգէ: Եւ կամ իարստութիւնը բաժնէ իր ժառանգորդներուն եւ իանրային բարեգործութեան միջեւ:

Երկրորդ մասնայատուկ պարագայ մըն ալ այն է որ, այսպէս ձշդուած *միւթէվէլլիութիւնները* տեւական են, եւ «որդւոց որդի» կը փոխանցուին: Կտակակատարը մեռա՛ւ,— տեղը կ'անցնի գաւակը եւ նոյն պայմաններով կը շարունակէ կտակին մատակարարութիւնը: Եւ այսպէս յաջորդաբար նոյն պաշտօնին կ'անցնին Թոռը, անոր գաւակը եւն.: Օրէնքն ալ պարտաւոր է ընդունիլ, քանի մը աննշան ու դիւրին ձեւակերպութիւններ պահանջելէ յետոյ:

Իսլամական գրեթէ բոլոր «վագֆ»ները, մանաւանդ տասնեակ տարիներ առաջ, այսպէս էին: Ներկայիս ալ, *հազար*ներու կը իասնի անոնց թիւը:

Այս պայմաններով եղած մատակարարութիւն մը բնականաբար գոհացուցիչ չէր կրնար ըլլալ, ինչպէս դիտել կուտայ «փոլիթիքա», յայտնելով որ *հազարաւոր վագֆներու մէջ միայն երեք-չորսը լաւ յանձանձում ունին:*

Արդ, փոքրամասնութեանց «վագֆ»ները *չունին այս վիճակը*, որ պէտք ունենան բարեկարգութեան ենթարկուելու: Ցունին, որովհետեւ *անհատական չեն*, այլ *հանրային*: Մեր մէջ անիատ *միւթէվէլլի* չկայ, այլ կայ միայն մէկ *միւթէվէլլի*, այն ալ իբրեւ *անուանական ներկայացուցիչ օրէնքին առջեւ*: Այլապէս, մատակարարութիւնը կը կատարուի բուն իսկ իանրութեան կողմէ, եւ մանրամասնօրէն ձշդուած կանոններով: Աւելի պարզ խօսելով, պատրիարքն ալ մէջը իաշուելով, չկայ ո եւ է անիատ որ *տեւական միւթէվէլլիի* իանգամանք ունենայ, ինչպէս է դրութիւնը իսլամներու մօտ: Կը մատակարարեն այնքան ատեն, որքան պաշտօնի վրայ կը գտնուին կամ ո եւ է գեղծումի չեն կատարած»:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ մէջ ապրուստը 13ուկէս անգամ սղած է պատերազմէն ի վեր: 1914ին 100 ղրշ·ով ապրող ընտանիք մը ներկայիս 1352 ղրշ·ով միայն կրնայ նոյն կեանքը ապրիլ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ

Քամիլ Շօթանի ձախ դահլիճը ինկաւ Խորհրդարանին հետ առաջին շփումին իսկ, 277ի դէմ 292 ձայնով: Եթէ զեղչենք ձայները 9 համաձնավար երեսփոխաններուն, որոնք հաւատակ քուէարկեցին, կը նշանակէ թէ արմատական-ընկերվարական վարիչին դահլիճը տապալեցաւ 6 աջ-պահպանողականներու քուէով: Գրեթէ նոյնքան (5) քուէով տապալած էր նաեւ Թարտիէօի դահլիճը: Ուրեմն ներկայ երեսփոխանական ժողովին մէջ չկայ հաստատուն մեծամասնութիւն մը եւ այդ է պատճառը որ 1928ի ընտրութիւններէն ի վեր ա՛րդեն շատցած են նախարարական տագնապները:

Ինչպէս գրեցինք երէկ, վարչապետ Քամիլ Շօթանի կողմէ նախարարական յայտարարութիւնը կարդացուելէ վերջ, խօսք առին հարցապնդիչները: Նախ խօսեցաւ Փարիզի երեսփոխան Փօլ Բէյնօ, որ փառաբանեց Թարտիէօն, եւ ըսաւ որ եթէ անիկա միջազգային կարեւոր խնդիրներով կլանուած չըլլար, կրնար աւելի լայն ժամանակ տրամադրել ներքին եւ ելմտական հարցերուն եւ չէր տապալեր: Թարտիէօ իր եռեւուներ 300 ազգայնական հանրապետականներու զանգուած մը, մինչ Շօթանի եռեւը 120 արմատականներ միայն կան: Շօթան միաժամանակ ստանձնելով ներքին նախարարութիւնը, նպատակ ունի ի նպաստ իր կուսակցութեան պատրաստել 1932ի խորհրդարանային ընտրութիւնները: Յետոյ վեր հանեց այն տարակարծութիւնները որ կան արմատականներուն եւ ընկերվարականներուն միջեւ՝ զինուորական ծախքերուն, ընկերային ապահովագրութեանց, նաւային խորհրդաժողովին, աշխարհական օրէնքներուն մասին, ու վերջացնելով իր ճառը՝ հրաւիրեց ժողովը նոր դահլիճին հակառակ քուէարկել:

Համաձնավար Մարսէլ Բաշէն կարճ կապեց՝ պահանջելով որ ազատ արձակուին բանտարկուած համաձնավարները եւ ընդհանուր ներում յայտարարուի: Նոյնպէս կարճ խօսեցաւ Իտուար Սուլիէ: Ձախ արմատական Լապրուս ըսաւ թէ իր խմբակցութեան պատկանող նախարարները իրենց անձը միայն կը ներկայացնեն Շօթանի դահլիճին մէջ, իսկ խմբակցութիւնը այս վերջինին հակառակ պիտի քուէարկէ:

Վարչապետ Շօթան ձախերու ջերմ ծափերուն մէջ բեմ բարձրանալով մէկիկ մէկիկ պատասխանեց դահլիճի կազմին եւ նախարարական յայտարարութեան դէմ եղած քննադատութիւններուն: Չերքեց թէ հակասութիւններ կան իր ծրագրին և իր խմբակցութեան կարգ մը անդամներու սկզբունքներուն միջեւ: Պարզեց իր տեսակէտները կրթական եւ ելմտական մարզերուն մէջ: Յետոյ ծանրացաւ արտաքին քաղաքականութեան վրայ եւ ըսաւ թէ Պրիանի հետապնդած խաղաղասէր քաղաքականութիւնը չպիտի փոխուի: Շեշտեց թէ ընկերվարականներուն հետ գաղտնի դաշինք չէ կնքուած. անոնք ազատ են, ինչպէս ազատ է կառավարութիւնը. համաձայնութիւն գոյացած է՝ պարզապէս նախարարական յայտարարութեան մէջ յիշուած սկզբունքներուն հիման վրայ: Վերջացնելով, կոչ ուղղեց իսկապէս հանրապետական կուսակցութեանց՝ ուժ տալ կառավարութեան:

Լէոն Պլում խօսեցաւ յանուն ընկերվարականներուն եւ գեղեցիկ ճառով մը յայտնեց թէ իր կուսակցութիւնը պիտի քուէարկէ ի նպաստ նոր դահլիճին:

Ցետոյ ներկայացուեցան քանի մը բանաձեւեր: Կառավարութիւնը ընդունեց Անթէրիուի բանաձեւը, որ վստահութիւն կը յայտներ եւ կ'առաջարկէր անցնիլ օրակարգի: Այդ հարցին առջեւ նուիրուելուն վրայ վստահութեան հարց դրուեցաւ: Էրիօ, որ նոյն առաւօտ նախագահ ընտրուած էր արմատական-ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանային խմբակցութեան, խօսեցաւ ի նպաստ նոր դահլիճին:

Իրեն յաջորդեց ընկերվարական Փօլ-Պոնքուր, որ խօսեցաւ նոյն իմաստով: Կրկին խօսք առաւ վարչապետը: Որմէ վերջ քուէարկութիւն կատարուեցաւ: Ժամը 21ին նախագահը յայտնեց թէ 277ի դէմ 292 ձայնով մերժուած է կառավարութեան առաջարկը:

Ասոր վրայ, դահլիճը անմիջապէս իր հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին:

**** Մօտ 1000 հոգի խռնուած էր երեսփոխ. ժողովի շէնքին շուրջ, սպասելով քուէարկութեան արդիւնքին: Երբ երեսփոխանները դուրս կ'ելլէին, զանազան կողմերէ աղաղակներ սկսան բարձրանալ: Ոմանք «կեցցէ՛ Շօթան» կը պոռային, ուրիշներ՝ «կեցցէ՛ Թարտիէօ»: Մեծ թիւով ոստիկաններ կը հսկէին կարգապահութեան: Ժամը 10ին ոստիկանները յաջողեցան ցսպել ցուցարարները:*

Ո՛Վ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Մէկ շաբթուան մէջ այս երկրորդ նախարարական տագնապն է: Կը կրկնուի անցեալ հոկտեմբերի պատմութիւնը, սա տարբերութեամբ միայն, որ այն ատեն Տալատիէ եւ Բլէժան-Թել չէին յաջողած նոյնիսկ դահլիճ կազմել, մինչ Շօթան յաջողեցաւ, սակայն իր դահլիճը չծնած մեռաւ: Ջանազան անուններ կը յիշուին՝ իբրեւ ապագայ վարչապետ. գլխաւորներն են՝

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ�էՔ ՁԵՐ ՇԱՀԱՆԸ

Կը յիշեցնենք թէ վաղը օրինական պայմանաժամի վերջին օրն է՝ յայտարարելու համար 1929 տարուան ընթացքին ձեր շահած դրամները:

Բոլոր անոնք որ ցարդ զանցառու գտնուած են՝ պէտք է փութան լեցնել այս առթիւ պատրաստուած թուղթերը, զորս կարելի է ստանալ բոլոր նամակատուներէն եւ քաղաքապետարաններէն:

Այդ յայտարարութիւնը ներկայացնելու պարտաւոր են բոլոր արեւտրականները, պաշտօնեաները ու գործաւորները, նոյնիսկ եթէ տուրքի ենթակայ չեն: Ընսաստողները տուգանքի կ'ենթարկուին:

Անոնք որ տարեկան 10,000 ֆրանք միայն կը շահին, տուրքէ զերծ են: 3,000 ֆրանք կը զեղչուի ամուսնացածներու կիներու համար, եթէ անոնք չեն աշխատիր կամ ուրիշ հասոյթ չունին: Նոյնպէս 3,000 ֆրանք կը զեղչուի առաջին երկու անչափահաս զաւակներու համար, երրորդ զաւակէն սկսեալ իւրաքանչիւրին համար զեղչն է 4,000 ֆրանք: Եթէ հարկատուն ուրիշներու հոգն ալ ստանձնած է (մեծ հայր, մեծ մայր, Թոռ եւայլն), 2,000 ֆրանք ալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին համար կը զեղչուի:

ԿՆՈՋ ՄԱՏՆ ԱԼ ԿՆԻՔԻ ՏԱԿ

Իրազեկ մը կը գրէ մեզի.— երկու ամիս առաջ Տագանտրովի (Ռոստովի մօտ քաղաք մը) մէջ առեւտրականի մը 10,000 րուբլի տուրք կը գրեն: Մարդը առանց այլեւայլի կը վճարէ, բայց իր գործն ալ կը փճանայ: Երբ կ'իմանան, որ գործը չի շարունակուիր, գիշերով կը մտնեն մարդուն տունը, եղած բոլոր դրամները, գոյարեղէնները եւ արժէքաւոր իրերը կը իաւաքեն: Ցետոյ տեսնելով կնոջ մատի ադամանդէ մատանին, կը փորձեն իանել, բայց չեն յաջողիր, ու կը կնքեն մատը, ըսելով, որ վաղը կուգանք եւ կը իանենք: Այդպէս ալ կ'ընեն: Աւեւտրականը կ'ուզէ պատճառն իմանալ եւ կը բողոքէ, ըսելով, որ տուրքը կանոնաւոր վճարած է: կը պատասխանեն թէ փոխանակ 110,000 րուբլի գրելու, սխալմամբ 10,000 գրեր էին...:

ԱԼՊԷՌ ԹՈՄԱ ՍՈՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակի տնօրէն Ալպէր Թոմա Սոֆիա հասնելով, ընդունուեցաւ Թագաւորին, վարչապետին, ինչպէս նաեւ արտաքին, ելմտական եւ աշխատանքի նախարարներուն կողմէ: Ալպէր Թոմա մասնաւորապէս խորհրդակցեցաւ աշխատանքի նախարարին հետ՝ Պուլկարիոյ դործակցութեան մասին աշխատանքի միջազգային կազմակերպութեան: Նախարարը խոստացաւ որ ցարդ չվաւերացուած պայմանագրութիւնները շուտով պիտի վաւերացուին:

Թագաւորը հաց կերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Թոմայի:

ՆԵՐՍԷՍ ՏԷՐ-ԱԿՈԲՈՖ առջի օր դարձեալ դէմ դէմի բերուեցաւ տիկին Րուվիէի եւ բողոքարկուներու հետ: Տէր-Ակոբոֆ պարզեց թէ դրամական բոլոր գործողութիւնները կատարած էր տիկին Րուվիէի հաւանութեամբ միայն: Տիկինը իր կարգին դարձեալ ամբաստանեց Հայը իբրեւ դրամաշորթ եւ վստահութիւնը չարաչար գործածող:

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ ներկայիս Ամերիկացիի մը կողմէ շինուելու վրայ է նորաձեւ իրացան մը, որ վայրկեանը կրնայ 50 փամփուշտ արձակել:

,,ՐԱՖՖԻԼ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ,,

Մինչդեռ կառավարութիւնը աշխատում է մեզ համոզել, որ Ռուսիոյ մէջ Իսպանիոյ նման ներքին հակառակութիւններ չկան, մեր ընկերները Ռուսիոյ մէջ ամէն օր ենթարկւում են ձերբակալութեանց եւ աքսորի։ Ահա մի նոր զոհ, որ ընկաւ ցարական ոստիկանութեան ձեռքը։

Ռուսիոյ հասարակական գործիչ Ռաֆֆիլ Ֆրիդման, որ 1905 թուին Ռուսիոյ առաջին Պետական Դումայի անդամ էր, ձերբակալուեցաւ Պետերբուրգում եւ աքսորուեցաւ Սիբիր։ Ֆրիդման ծանօթ է նաեւ իբրեւ գրող։ Նա գրել է մի շարք գրքեր, որոնցից ամենանշանաւորը «Ռաֆֆիլ կայսրութիւնը» անունն է կրում։ Այդ գրքում նա ցոյց է տալիս, թէ ինչպէս Ռուսիոյ կառավարութիւնը, ոտնահարելով իր իսկ հրատարակած օրէնքները, ամէն կերպ ոտնձգութիւններ է անում ազգաբնակչութեան իրաւունքների դէմ։

Ֆրիդմանը ձերբակալուելուց յետոյ Պետերբուրգի ոստիկանապետը հրամայեց խուզարկել նրա բնակարանը։ Խուզարկութեան ժամանակ ոստիկանները գտան Ֆրիդմանի ձեռագիր գրքի մի քանի էջեր, որոնք նա պատրաստում էր տպագրելու համար։ Ոստիկանները գրաւեցին այդ ձեռագիրը եւ ուղարկեցին ցարական գրաքննութեան։ Գրաքննութիւնը գտաւ, որ ձեռագրի մէջ կան շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ ցարական կառավարութեան ոճրագործութիւնների մասին, եւ որոշեց ձեռագիրը չթողնել տպագրելու։

Ֆրիդմանը ձերբակալուելուց յետոյ Պետերբուրգի ոստիկանապետը հրամայեց խուզարկել նրա բնակարանը։ Խուզարկութեան ժամանակ ոստիկանները գտան Ֆրիդմանի ձեռագիր գրքի մի քանի էջեր, որոնք նա պատրաստում էր տպագրելու համար։ Ոստիկանները գրաւեցին այդ ձեռագիրը եւ ուղարկեցին ցարական գրաքննութեան։ Գրաքննութիւնը գտաւ, որ ձեռագրի մէջ կան շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ ցարական կառավարութեան ոճրագործութիւնների մասին, եւ որոշեց ձեռագիրը չթողնել տպագրելու։

Ֆրիդմանը ձերբակալուելուց յետոյ Պետերբուրգի ոստիկանապետը հրամայեց խուզարկել նրա բնակարանը։ Խուզարկութեան ժամանակ ոստիկանները գտան Ֆրիդմանի ձեռագիր գրքի մի քանի էջեր, որոնք նա պատրաստում էր տպագրելու համար։ Ոստիկանները գրաւեցին այդ ձեռագիրը եւ ուղարկեցին ցարական գրաքննութեան։ Գրաքննութիւնը գտաւ, որ ձեռագրի մէջ կան շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ ցարական կառավարութեան ոճրագործութիւնների մասին, եւ որոշեց ձեռագիրը չթողնել տպագրելու։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ընկ. Ս.

Ուսումնական տարուայ սկզբին մեր առջեւ կանգնած է ուսումնական հարցի լուծման մեծ խնդիրը։ Ինչպէս գիտենք, մեր ուսումնական գործը ունի մի շարք թերութիւններ, որոնք խանգարում են նրա բնականոն զարգացմանը։ Այդ թերութիւնները պէտք է վերացնել։ Ուսումնական գործի մէջ ամենամեծ թերութիւնը այն է, որ մեր դպրոցները ունեն միայն տարրական ուսումնական հաստատութիւններ։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։

Ուսումնական գործի մէջ ամենամեծ թերութիւնը այն է, որ մեր դպրոցները ունեն միայն տարրական ուսումնական հաստատութիւններ։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։

Ուսումնական գործի մէջ ամենամեծ թերութիւնը այն է, որ մեր դպրոցները ունեն միայն տարրական ուսումնական հաստատութիւններ։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։ Մեր դպրոցները չեն տալիս միջնակարգ կրթութիւն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ընկ. Ա. Ա.

Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։

Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։

Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ընկ. Ա. Ա.

Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։

Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։ Հայկական հարցի շուրջ մեր մամուլում եւ ընդհանրապէս մեր հասարակական կեանքում վերջին ժամանակներս մեծ աղմուկ է բարձրացել։

...իւնը արգիլեց մեր կողմէ դրա-
...կան ամէն առաքում։ Ոչ մի-
...այս, այլեւ ձերբակալել
...ւաւ մեր հովիւները, որոնցմէ
...անք աքսորած եւ ուրիշներ
...անտարկած է։ Անոնցմէ մի
...ին փախած են արտասահ-
...։ Առաջ կարծես որոշ թիւ
...հաւատարմութիւն ունէինք Դաշ-
...կցականներու բերնով ըսած բաներուն, սակայն մենք
...ած բաներուն, սակայն մենք
...հաւատացանք հիմա թէ
...ք ճիշդ են եղեր ատոնք։
...Գիտէք կամ լսած էք որ
...Աւետարանական հարուստ
...բարեկեցիկ անձեր կտակներ
...ած են ամերիկեան օտար Մի-
...ութիւններուն Պօտրին մէջ։
...ան եւ Թէլիֆէեան
...տակներու մասին խօսուած եւ
...ւած է երբեմն։ Սակայն ա-
...անք չեն բոլորը։ Թէպէտ սէն-
...ը սէնթին հաշիւ չեմ կրնար
...ալ, բայց կրնամ եղած կտակ-
...ներու մասին որոշ եւ ճշգրիտ
...ներ ներկայացնել։ Այս-
...պէս՝ Հայ Աւետարանչական
...կեղ. Մորհուրդին տրամադրու-
...թեան կ'ուզենք ենթարկել հա-
...տնելիք կտակները եւ հիմնա-
...դրութիւնները։

Յօն Տոնճեանի կտա-	տոլար
կին հիմնադրամը	200,380
Սարգիս Թէլիֆէեանի՝	43,897
Տիգրանակերտի հիմ.	
նադրամը՝	55,995
Վանի գոլէճինը՝	19,900
Պարաշի Ակադեմիայինը՝	14,000
Ընթապի Հայ եկե-	
ղեցիի հիմնադրամը՝	16,000
Ընդհ. գումար	350,872

ՅՆԱՏԱԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԹԱՒՐԻԶ, 13 Փետր. (Սեփ. թղթ.)— Թէև նախորդ թղթակցութեամբս գրած էի, որ Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդութեան նախաձեռնութեամբ հանգանակուած գումարը պիտի փոխադրուէր Փարիզ՝ «Յառաջ»ին եւ «Կեդրոնական Յանձնաժողովին, վերջին պահուն Ա. Առաջնորդարանը այդ գումարը դրկեց Հալէպ, Կիլիկիոյ Սահակ Բաթողիկոսին։ Առաջնորդարանի գրկած գումարն է՝ 49 ֆունտ ստերլին, 9 շիլին եւ 10 փէնս։ Այս գումարը անգլիական պանքայի միջոցով փոխադրուեցաւ։

Թաւրիզի հայ գաղութը կատարեց իր եղբայրական պարտքը։ Մնաց որ շարժուին, գործի անցնին նաեւ նոր Ջուղայի, Թէհրանի, Սուլթանապատի, Համատանի (ԱՄՆ. Կիրակի օր սխալմամբ տպուած էր Համալսարան) եւ միւս գաղութներու հատուածները եւ անմիջապէս կազմակերպեն հանգանակութեան գործը, քանի ուշ չէ։

Թաւրիզի մէջ հանգանակութեան գործը գովելի եռանդով եւ աշխատասիրութեամբ յառաջ տանք։ Խումբ մը տիկիններ օր ու գիշեր շարունակ տուներ եւ խանութներ շրջեցան եւ հաւաքեցին գումարներ։

Շատերը մասնակցեցան հանգանակութեան՝ արհեստաւորներէն սկսեալ մինչեւ վաճառականները։ Ազէտի բուն շրջանն է Ուրմիա եկած մեր բեկորներուն, որոնց օգնութեան գործը կը պահանջէ արագ եւ շուտափոյթ աշխատանք։

ՄԱՄԻՍ

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Ջաղուած Թուրք Թերթերէն)

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Ինչպէս գրած էինք, անտառներու կացութեան եւ շահագործումին համար նոր օրինագիծ մը կը պատրաստուի, եւրոպական նմանօրինակ օրէնքներու հետեւողութեամբ։ Նոր օրինագծին համաձայն, անհատներու սեփական մեծ անտառներու առուծախը չի կրնար կատարուիլ առանց կառավարութեան գիտակցութեան։ Բացարձակապէս արգիլուած է անտառները կտրել եւ գետինը արտի վերածել։ Նախորդ կարգադրութեան հակառակ, աւելի շատ տուրք պիտի գանձուի չշահագործուող անտառներէն, արգելք ըլլալու համար որ տէրերը չլքեն գանոնք։

Թուրքիոյ ներկայ անտառները ընդհանուր տարողութիւնն է 8,400,000 հեկտար։ Այս անտառներուն շահագործումը ծրագրուած է կառավարութեան կողմէ, բայց այս տարի մէկուկէս միլիոն հեկտարը միայն պիտի սկսուի շահագործուիլ, 15 միլիոն ոսկի տրամադրուած ըլլալով։

*** Անգլ. խմբակ մը բանակցութիւններ կը կատարէ կառավարութեան հետ, Գարատէրէի անտառները շահագործելու համար։ Խմբակը այս նպատակին 25 միլիոն ոսկի պիտի յատկացնէ։

Միւս կողմէ, զուիցերական խմբակ մըն ալ դիմում կատարած է նոյն անտառներուն համար։

ԱՇՈՒԽԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պաշտօնական վիճակագրութիւններու համաձայն, Զօնկուլտաքի հանքերը տարեկան կէս միլիոն թոնօ աւելի արտադրած են։ Բանի մը մեծ հանքեր ալ ժամերս գործի պիտի սկսին եւ արտադրութիւնը շատ աւելի պիտի ըլլայ։ Մինչդեռ ներքին սպառումը 700,000 թոնօ է եւ պէտք է որ մեծցնելը արտածուի։ Այս մասին դիմում կատարուած է կառավարութեան մօտ։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ինկլիւրիէն կը հաղորդեն թէ Ատանայի երեսփոխաններուն մասնակցութեամբ ժողով մը դումարուած է Երկրագործական դրամատան մէջ, բամպակի վաճառականութեան տագնապին շուրջ։ Անցեալ տարի, այս ատեն, 100 ղրշ.ի ծախուած բամպակը 65 ղրշ.ի ինկած է հիմա։ Պատճառներու մասին կատարուած քննութեամբ այն եզրակացութեան եկած են որ գլխաւոր պատճառը կը կազմէ այն որ գործը միջնորդներու ձեռքերուն մէջ ինկած է։ Որոշուած է բամպակավաճառութեան համար դրամատուն մը հիմնել մէկ միլիոն ոսկի դրամագլուխով, որ 5 տարիէն պիտի վճարուի։

Դրամատան համար ընկերութիւն մը պիտի կազմուի, երկրագործական դրամատան օժանդակութեամբ։

ԴՈՐԳԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Դորգի հրապարակը տագնապի մէջ կը գտնուի Պոլսոյ մէջ, մաքսային նոր սակացոյցին դրծադրութենէն ի վեր։ Տագնապի ենթարկուած են մանաւանդ պարսկական գորգերը, որոնց Պոլսէն առաքումը ամերիկեան կառավարութեան կողմէ իբր «թրանզիթ» չընդունուիր։

Դորգի վաճառականները կառավարութեան դիմած են դարմաններ առաջարկելով, որովհետեւ, կ'ըսեն, Պոլիս «թրանզիթ»ի հանդամանքը կը կորսնցնէ։

Ամերիկեան խմբակ մը մտադիր էր 160 հազար ոսկիի պարսկական գորգ գնել Պոլսէն, բայց այս կացութեան առջեւ ստիպուեր է ուղղակի Պարսկաստան երթալ։ Շահագրգռուող շրջանակները կ'ըսեն թէ այս ընթացքով դեռ շատ յաճախորդներ պիտի կորսուին։ Պոլսոյ մէջ ներկայիս 15 միլիոն ոսկիի պարսկական գորգ կը գտնուի։

(Ինչպէս հետագիրը հաղորդեց, կառավարութիւնը որոշած է գեղչել մաքսատուրքը՝ 250—400 ղրշ.էն 3 ղրուշի)։

ԱՅՈՒԽԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Յիրանեական խմբակ մը Պոլսոյ քաղաքապետութեան դիմում կատարած է արդիական ընդարձակ ածուխի մթերանոց մը շինելու համար։ Առաջարկը նպաստաւոր նկատուած եւ սկզբունքով ընդունուած է։ Մթերանոցը պիտի շինուի Գըզ Գուլէսի եւ Գատըգիւղի միջեւ գտնուած ծովեզերքին վրայ, 4 միլիոն թրքական ոսկի ծախքով։ Մթերանոցի նաւաժատոյցներուն պիտի կարենան մտնել մեծ ու փոքր ամէն տեսակ նաւեր, որոնք առառաւելն երկու ժամէն պիտի ստանան իրենց պէտք եղած ածուխը։ Մթերանոցը մեքենական բոլոր կազմածները պիտի ունենայ եւ շատ քիչ թիւով գործաւորներ պիտի աշխատցնէ։

Առաջարկուած պայմանին համաձայն, մինչեւ ծախսուած դրամին տոկոսներուն ապահովումը, խմբակը ինք իր հաշուոյն պիտի բանեցնէ մթերանոցը եւ անկէ վերջ քաղաքապետութեան պիտի թողու։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Ջաղուած Խորհրդ. Թերթերէն)

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Գիւղերուն եւ քաղաքներու միջեւ փոխադրութիւնները, մասնաւորաբար բեռնատար կառքերու երթեւեկը, կը կատարուին չափազանց դժուար պայմաններու մէջ։ Կը կարծուի թէ այդ դժուարութիւնները առաջ կուգան Երեւանի մէջ ախոռներու, սայլապանի բնակարաններու, ինչպէս նաեւ կառատուններու չգոյութենէն։ Հարթելու համար այս դժուարութիւնները, կարեւոր որոշումներ են տրուած։ Կը սպասենք գործադրութեան (Նոյն Թիւէն)։

ԴՊՐՈՑԻ ՊԱԿԱՍԸ

Որոշուած էր դպրոցներ շինել զանազան գաւառներու մէջ։ Հակառակ այս որոշման, Նուսաւորութեան Գործավարութիւնը, նոյնպէս գաւառային պատկան մարմինները ոչ մէկ աշխատանք տարած են։ Սակայն այս վերջին. ները կը գանգատին, թէ գլխաւոր յանցանքը կ'իյնայ երմտական գործավարութեան վրայ, որ ձգձգած է բացուած վարկերու վճարումը։ Կամ, վարկերը վճարուած են շինարարական եղանակին վերջանալէն յետոյ։ Գաւառներ կան, որոնց դպրոցներուն շինութիւնը կիսատ մնացած է, որովհետեւ դրամը ժամանակին չէ հասած եւ շինութեան նիւթեր չեն գտնուած։ Միւս կողմէ, յիշենք Լոռինուէնինականը, որուն քոյնիկ չեն ներկայացուցած իրենց շրջաններուն համար անհրաժեշտ դպրոցներուն թիւը, շինութեան յատակագիծերը, նախատեսուած ծախքերը որովհետեւ այդ շրջաններու Խորհուրդները տարբեր նպատակներու են ծախսած դպրոցներու վարկերը։ Այդպէս են շարժած Ղանաւորաբար Մոլլա-Գեօքչայի, Հաջի-Խալիլի եւ Համամլուի, ինչպէս նաեւ Ստեփանաւանի շրջաններուն Խորհուրդները (Նոյն Թիւէն)։

«ԿՈԼԽՈԶՆԻԿ»

Փետրուար 15ին Երեւանի մէջ լոյս տեսաւ «Կոլխոզնիկ» անունով երկշաբաթաթերթ մը, որուն առաջադրութիւնն է յաջողցնել գիւղատնտեսական վերջին կարգադրութիւնները, այսինքն հողերու, լծկաններու եւ սերմնացուի համայնացումը, նոյնպէս հաւաքական արդիւնաբերութիւնը։ Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, ժողովուրդը ընդդիմութիւն ցոյց տուաւ այս կարգադրութեան։ Հայաստանի գործավարներու Խորհուրդը, այդ առթիւ, կը հրատարակէ նոր օրինագիրքին մէկ նոր յօդուածը.— Բանտարկութիւն կամ աքսոր բոլոր անոնց դէմ, որոնք կը պայքարին կոլխոզիին դէմ եւ կը մորթեն անասունները, եւայլն։

ՍԵՐՄՆՑՈՒԻ Կ'ՈՒԶԵՆ

Երբ Երեւան Թմբուկ կը զարնէ գիւղատնտեսական նոր յեղափոխութեան առթիւ, եւ դեպի գիւղ կը ղրկուին զինուորական ու մտաւորական արշաւախումբեր, «դիւրացնելու համար հողերու համայնացումը», գիւղացիները կը գրեն թէ իրենց ուզածը սերմնացու է։ Ահա թէ ի՞նչ կը գրեն Աշտարակի շրջանէն.—«Բիւրականի մէջ. անցեալ տարի, սերմնազտիչը հասաւ՝ երբ գանքի շրջանը վերջացած էր։ Լեռնային 7 գիւղ, որոնք 1000 բնակիչ ունին, սերմնազտիչ չեն տեսած։ Բիւրականի մէջ աղքատ գիւղացիներ կան, որոնք 120 հեկտար հող ունին, բայց սերմնացու չունին։ Աշտարակի 15 գիւղերուն մէջ ոչ մէկ աշխատանք տարուած է, դաշտերը պարարտանիւթ կ'ուզեն»։

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՁԱՇԱՐԱՆ

«Խորհրդ. Հայաստան»ի մէջ (9 Յունուար) Մանկունի մը այսպէս կը գրէ. «Երկրի շինարարական պայմանը լրացնելու ժամանակ, կը հանդիպինք խոչընդոտներու, որոնք կը խանգարեն մեր աշխատանքները։ Մեր խօսքը կը վերաբերի եկեղեցիներուն, մզկիթներուն ու վանքերուն, որոնք հրապարակական տեղ բռնելով, կը տնկուին անօգուտ։ Ի հարկէ, մենք չենք խորհիր մեր աչքին առջեւէն վերցնել հաւատացեալներուն աղօթատունները, սակայն ի՞նչ պէտք կայ քանի մը տասնեակ աղօթողի համար պահել բազմաթիւ հսկայ եկեղեցիներ։ Քանի մը օր առաջ կարդացինք թէ, քանդուած են Թիֆլիսի ռուսական նախկին զինուորական «Փառաց տաճար»ը եւ հայկական քամոյեան եկեղեցին, որոնք, Թիֆլիսի ամենալաւ փողոցներուն մէկուն վրայ ծանրանալով, կը խանգարէին կարգ ու կանոնը։ Նման որոշումներ շատ տրուած են այս կամ այն քաղաքին կամ գիւղին եկեղեցիներուն մասին։ Դեռ անցեալ տարի Ծննդեան տօնին նաեւ թիւ կազմակերպուած էր «Հակաձնունդ» հաւաքոյթ մը, եւ բանուորները որոշեցին Երեւանի պօղոս պետրոս եկեղեցին վերածել ճաշարանի։ Ցարին կը լրանայ եւ դեռ չէ իրագործուած այդ որոշումը։ Ազովեան փողոցին մէջ, ուր կը շինուի Աշխատանքի պալատը, ուղղակի աչք կը ծակէ այդ եկեղեցին, ջրաղացքի չափ փշոտ։ կը սպասենք որ պատկան մարմինները շուտով ճաշարանի վերածեն պօղոս-պետրոս եկեղեցին»։

ԵՐԵՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւանի Գաւառային Գիտական Ընկերութեան ժողովին ընթացքին, Զ. Կորկոտեան տուաւ զեկոյցը քաղաքին վիճակագրական պատմութեան մասին։

1829—1832 բնակչութեան թիւն էր 11,920։ Ռուսական տիրապետութեան առաջին 40 տարիներուն ընթացքին, բնակչութիւնը երբեք չէ աճած։ 1873ին, բնակչութեան թիւն էր 11,938 այսինքն 18 հոգի աւելի։ 25 տարի յետոյ, 1897ին, 29,006։ Համաշխարհային պատերազմի նախորեակին (1914), Երեւանի բնակչութեան թիւն էր 29,386։ 1919ին, երբ գաղթականները կը լեցուին ամէն կողմէ, այդ թիւը կը բարձրանայ 50,000։ Սակայն անմիջապէս կը սկսին համաճարակները եւ թիւը կը պզտիկնայ։

Պոլշեւիկներուն տիրապետութեան առաջին տարիներուն, Երեւանի բնակչութենէն պակասած էին առաւելապէս թուրքերը, որոնք, աշխատաւորները, գիւղ մեկնած էին, մտաւորականները ու ուսանողները՝ Բագու։ 1922ին Երեւանի բնակչութեան թիւն էր 46,642։ Աստիճանաբար աճելով այժմ Երեւան ունի 86,126 բնակիչ։

Տեսնուած է, որ Երեւանի բնակչութիւնը նախապէս կ'աճէր մեքենական եղանակով մը (եկուորներ), ընդհակառակն կը պակսէր բնական եղանակով (ապառողջ տուներու եւ պայմաններու պատճառով)։ Այսպէս, 1822—1832ին, բնական աճումին համեմատութիւնն էր 3,3 առ հազար, 1923ին՝ 27,5 առ հազար, 1925ին 59,2 առ հազար։

Այս հարիւրամեակին ընթացքին, Երեւանի բնակիչ ազգերը կը ներկայացնէին հետեւեալ պատկերը։

1829 — 1832ին Հայերը (4,589) կը կազմէին բնակչութեան 38,5 առ հարիւրը։ Բնիկ՝ 2,369 հոգի, ծնացեալները գաղթած էին պարսկաստանէն եւ Թուրքիայէն։

1926ին Հայերը կը կազմէին բնակչութեան 88,62 առ հարիւրը։ Թուրքերը՝ 7,9 առ հարիւր։ Ռուսերը՝ 1,89 առ հարիւր, ուրիշ ազգեր՝ 1,59 առ հարիւր։

Երեւանի բնակչութիւնը հիմա աւելի արագ կ'աճի։

ԳԱՁԻՔ ՏԵՍԻՔ Ֆ. ՍՈՐՊԻԷԻ վաճառատան մէջ (11 Rue Lafayette, Paris) փարիզի ամենագեղեցիկ գլխարկները։ Գիները անմրցելի են։

ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԷԻ

— Չէի գիտեր թէ դուք ապերջանիկ էք, ըսի։

Խնդաց։

«Բայց ինչպէ՞ս կրնայի գիտալ» պնդեցի։

Գլուխը բարձին մէջ թաղեց, լացաւ հանդարտօրէն։ Միշտ կը բռնէի ձեռքը։

«Ի՞նչ կայ, Փրիսիլա»։

Իր աջ աչքը միայն կրցայ տեսնել, որ գոցուելով դուրս վազեց չորս արցունք, որոնք քայլուելցան կաթկթելով եւ գացին մահագան դաստակին ադանդէ ժամացոյցին վրայ։

«Ոչինչ» ըսաւ։

«Բայց բան մը կենալու է»։

Աչքը բացաւ։ Խորունկ, պայծառ ու անթարթ, անոր շուրջ ատմական բան մը կար, թանարանի աչքի մը պէս։ կարծես ինծի կը նայէր անօգուտ տառապանքի դարերու մէջէն։

«Ամէն բան», ըսաւ վերջապէս։

Բայց չմտաւ մանրամասնութիւններու մէջ։ Շատ վերջերը միայն պիտի իմանայի թէ Րիվըրսը կուրաբար սիրելով՝ կարգուած էր անոր հետ իր իմաստուն բնազդումներուն հակառակ, որոնք շարունակ կ'ըսէին իրեն թէ անիկա կեղծ բարի մարդ մըն է։ Եւ վեց ամիս չանցած Րիվըրս տեսաւ որ կրնար կարգուած ըլլալ աւելի յարմար կնոջ մը հետ։ Փրիսիլա յարմար կին մը չէր մարդու մը համար որ կը փափաքէր պայծառ ու անթարթ, անոր շուրջ պայմանագրական մարդ— կը ձգտէր անոր, կը գաւցնէր զայն, հետզհետէ եւ կարելի եղանին չափ կոկիկ մարդու ձեւով։ Ձեր փափաքեր զայն ձգել, որովհետեւ իր ասպարէզին վրայ միայն մտածելու ժամանակ ունէր։ Ակէց գոտ, պէտք ալ չէր։ կոկիկ ճէնթլմէնի մը խորամանկութեամբ, Րիվըրս գիտցաւ թէ պէտք եղած ատենը խարազանուելով՝ Փրիսիլա իր ձեռքին մէջ խաղալիկ մը պիտի դառնայ իբրեւ ապուշ գործիք մը։ Եւ իրօք տեսաւ որ ան տղայական բան մը ունէր իր խրոխտ աղուռութեան տակ, եւ համակրութեան կը կարօտէր։ Ուստի վրան հսկելով կը սպասէր, եւ չէր ըներ բան մը՝ որ ճշդիւ պատշաճ չըլլայ սպայի մը ու ճէնթլմէնի մը։ Երբեք ուրիշ կասկած չկար գլխուն մէջ, միայն սա՛ թէ Փրիսիլայի պէս կին մը յուսահատութեան պահուն գուցէ համակրանք փնտռէ սիրոյի մը մէջ։ Անտարակոյս այն ապշահար ու մելամաղձոտ նայուածքը՝ զոր ինծի դարձուցած էր՝ երբ Փրիսիլան ինծի սեղանակից գտաւ, գնահատումի նայուածք մըն էր— «Փրիսիլա կրնա՞յ համակրիլ «սա» արտառոց մարդուն»։ Իբրեւ փորձ ասպետ մը (cavalier) սուր աչք մը ունէր անոր ըրածին թողածին վրայ, որովհետեւ եթէ կար բան մը որ գիշերները չէր քնացներ զինքը՝ ա՛յն էր թէ գուցէ սիրող մը գտնէ Փրիսիլա, իրմէ գաղտնի։

«Ամէն բան», ըսաւ։

Փափաքելով օգնել իրեն, նայեցաւ արծաթագոյն կօշիկներ հագած ոտքերուն, որոնք կարծես կը փսփսային նորելուկ պարսրաշներ, յիմարաբոյր վալսեր, լուսնական ճառագայթներու մէջ գրկուած լուացարաններ, գոհարազարդ տիկիններ եւ գալկահար եբիտասարդներ, ա՛յնքան յոգնած սպառած— բաներ որոնց մասին ես ոչինչ գիտէի, բայց զորս Փրիսիլա, գիտնալով, կ'ատէր ու կ'արհամարհէր։

— Կը համակրիս ինծի, չէ՞, ըսաւ։

— Այո՛։

— Ամուսինիս քանի մը բարեկամներուն հետ ձաշելով, որոնք ամենքն ալ անհամակիր են ինծի, ըսի ինքնիրենս. «պէտք է այս իրիկուն ինծի համակրող մէկը տեսնեմ։ Ուստի հոս եկայ։ Ուրախ ես, չէ՞»։

— Այո՛։

— Հիմա յաւէտ բարեկամ ենք, չէ՞։

Կը խորհէի թէ կեանքին յարդարանքին մէջ շատ մեծ չարաձճիութիւն կայ։ Ինչո՞ւ այսքան երկար բարակ բաներու պէտք ըլլայ՝ բարեկամութիւն մը հաստատելու համար։ Ի՞նչ սիրտ հատնում յապաղումներ իրարմէ կը զատեն մարդիկը։ Բարեկամ էինք ի հարկէ։ Ինչո՞ւ չըլլայինք, ասկէ աւելի բնական բան կա՞յ։ Մեր երկուքիս տարիքին գումարը միասին քառասուներեք մէկ տարիեայ քանի մը ամիս էր։ Եւ երկուքէս ո՛չ մին անանկ սարսափելի կերպով երջանիկ ալ չէր։ Ի հարկէ բարեկամ էինք։

— Եթէ յոգնած էք, ըսի, ինչո՞ւ քիչ մը չէք քնանար։

— Ստեղծագործ մտածումներ ունիս, սիրելիս, վստահ եմ որ օր մը յաջողակ գրող մը պիտի ըլլաս։

— Ինչ որ ալ ըլլայ, կ'ուզեմ որ քնանաք։

— Այո՛, ես ալ կ'ուզեմ, բայց ի՞նչպէս տուն պիտի երթամ։

— Միշտ թաքսի կայ անկիւնը սրճարանին կից։ կրնամ երթալ հատ մը բերել։

— Կամ կրնաս հեռաձայնել...

— Հեռաձայնս կորուած է, որովհետեւ հաշիւը չեմ վճարած։

Սկսաւ խնդալ հանդարտօրէն, գաղտնի կատակի մը վրայ խնդացող մը նման։ Ես, հրճուագին, գոհ էի անոր խնդալէն։

ՄԱՑՔԸԼ ԱՐԼԷՆ

Թարգմ. ԵՍԱՆ

Արիսթիտ Պրիան, որ երկար ատենէ ի վեր կը վարէ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը, եւ Փուանքարէ, որ քաշուած էր պարզապէս հիւանդութեան պատճառաւ: Ասոնցմէ դուրս կը յիշուին նաեւ Քլէմանթէլ, Ալպէո Սարօ, Սթէկ, Ռընէ Պէնար եւ Անտրէ Թարտիէօ:

Պ. Տումէրկ երէկ առաւօտուընէ սկսաւ իր խորհրդակցութեանց: Նախ ընդունեց Ծերակոյտի եւ Երեսփոխան. ժողովի նախագահները ըստ սահմանադրական աւանդութեանց, ինչպէս նաեւ խորհրդարանի գլխաւոր յանձնաժողովներու նախագահները: Պիտի ընդունի նաեւ կուսակցութեանց վարիչները:

Մինչ այդ սպասողական վիճակի մէջ կը մնայ Լոնտոնի նաւային խորհրդաժողովը, առ ի չգոյէ ֆրանսական պատասխանատու պատուիրակներու:

Կուլակներու բնաջնջումը

Պերլինի «Սոցիալիսիչեսկի Վեստնիկ»ոուսերէն ընկերվարական թերթը Մոսկուայի իր թղթակցէն ստացած է փետր. 12 թուակիր գրութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Ստալինի կառավարութիւնը աննախընթաց վայրագութեամբ սկսած է ջարդել կուլակները: Ամէն օր աւելի քան 40 կուլակներ կը գնդակահարուին Ռուսիոյ զանազան մասերուն մէջ:

Բոլշեւիկ կուսակցութեան կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէն իր փետր. 2ի նիստին մէջ որոշած է «կուլակազերծ» ընել խորհրդային միութիւնը: Այս որոշումը գադտնի ղրկուած է տեղական իշխանութեանց եւ կուսակցութեան կոմիտէներուն. շարքայինները լուր չունին անկէ:

Ցաջորդով կը հրատարակենք այդ շրջաբերականին ամբողջութիւնները:

Ամանուլլահ Էնկիւրիի մէջ

Էնկիրի, 25 փետրուար.— Աֆղանիստանի նախկին թագաւոր Ամանուլլահ այսօր ժամը 8.45ին Էնկիւրի հասաւ: Կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի եւ Ազգային ժողովի նախագահին կողմէ: Մ. Քէմալ եւ Ամանուլլահ խանդաղատանքով ողջագուրուեցան: Ղազին Ամանուլլահի ընկերացաւ մինչեւ Մարմարա Փալաս ուր պիտի բնակի Աֆղանիստանի նախկին թագաւորը, որ քանի մը օր պիտի մնայ Էնկիւրի:

Պոլիս, 24 փետր. («Տեյլի Թելեկրաֆ»).—

Նախկին թագաւոր Ամանուլլահ, ընկերակցութեամբ միայն թիկնապահի մը եւ երկու ծառաներու վենետիկէն հոս հասաւ այս առաւօտ ժամը 7ին՝ վերջին ծայր դժուարին ճամբորդութենէ մը վերջ: Իր ընդունելութիւնը ուշագրաւ հակասութիւն կը կազմէր՝ վերջին անգամ Պոլիս կատարած իր այցելութեան հետ, որովհետեւ բարի գալուստի գացած էին միայն փոխ-կուսակալը եւ աֆղան դեսպանը:

Իր շրջապատի մարդոցմէն մէկը այսօր յայտարարեց ինծի թէ «Ամանուլլահ շուտով դարձեալ Աֆղանիստանի թագաւոր պիտի ըլլայ: Ժողովուրդը կրկին կը կանչէ զինքը, ու ինք ալ մտադիր է երթալու»

Տեղւոյս աֆղանական գաղութին մէջ ընդհանուր կարծիքն այս է:

Ցունաստան եւ Թուրքիա

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանը շարունակեց վիճաբանութիւնը նաւային ծրագրին: Ցալտարիս՝ շեշտելով մէկտեղ Ցունաստանի խաղաղասիրութիւնը, յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է ունենալ զօրաւոր մարտանաւեր:

Վէնիզէլոս, ջերմ ծափերու մէջ, պարզեց իր նաւային ծրագիրը, հիմնուած Ցունաստանի խաղաղասիրութեան եւ դրացիներուն հետ լաւ յարաբերութիւններ պահպանելու փափաքին վրայ: Շեշտեց Եուկոսլաւիոյ եւ Իտալիոյ հետ կնքուած դաշինքներու կարեւորութիւնը եւ դարձեալ կրկնեց թէ իր համոզումով Թուրքիա ևս խաղաղասէր տրամադրութիւններ ունի:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ

Հելլէն կառավարութիւնը վերջերս ընդունած էր Էնկիւրիի մէջ կազմուած ծրագիր մը, որով Թուրքիա եւ Ցունաստան համաձայնութեան կուգան տնտեսական ծանօթ վէճերուն շուրջ:

Անատոլուի գաղթականներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Վէնիզէլոսի եւ բողոքեց այդ ծրագրին դէմ: Հելլէն վարչապետը բացատրեց թէ խնդրոյ առարկայ ծրագիրը պիտի ենթարկուի թուրքեւհելլէն փոխանակութեան խառն յանձնաժողովի չէզոք անդամներու իրաւախոհութեան եւ թէ կառավարութիւնը կը ստանձնէ պաշտպանել գաղթականներու շահերը:

Ուկրայնայի անջատողականները

ՄՈՍԿՈՒԱ 26 փետր.— Մարտի կէսերուն Խարքովի գեղարուեստական առոչեւ պիտի սկսի դատավարութիւնը «Ուկրայնայի ազատագրութեան միութիւն» հակայեղափոխական կազմակերպութեան, որ երեւան հանուած էր անցեալ տարուան վերջերը: Դատարանին առջեւ պիտի ներկայանան 45 ամբաստանեալներ, որոնց մէջ են Պետլիուրայի կառավարութեան նախկին վարչապետ Եփրեմով, նախկին արտաքին նախարար Զեկովսկի եւայլն:

Նախնական քննութիւն մը հաստատեց թէ այս կազմակերպութիւնը կ'ուզէր տապալել խորհրդային իշխանութիւնը Ուկրայնայի մէջ, օտար պետութեանց աջակցութեամբ զինեալ ապստամբութեան մղելով բանակը, և Ուկրայնան անջատել խորհրդային միութենէն:

Պարսկաստանի եղելական տագնապը

ԹԻՒՐԱՆ 25 փետրուար.— Պարսկական դրամը ինկած եւ տնտեսական վիճակը ծանրացած ըլլալով, կառավարութիւնը այս գիշեր Մէջլիսին քուէարկել տուաւ օրէնք մը, որով մասնաւոր մարմնի մը հակակշռին տակ կը դրուի օտար մուրհակներու եւ դրամներու գնումը:

Նոյն օրէնքով սեղմումի կ'ենթարկուին նաեւ արտասահմանէն կատարուած ներածումները: Միւս կողմէ կը նախատեսուի ստեղծել Տնտեսութեան նախարարութիւն մը:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ.— Մարտ 2 կիրակի կէսօրէ վերջ. ժամը 2ին Հ.Յ.Դ. Գրադարանի սրահին մէջ:
Կը նախագահէ Մ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ
կը խօսի Ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
երգ, արտասանութիւն, նուագ: կը ներկայացուի՝
«ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ» (գաւեշտ)

ԼԻՈՆ.— 8 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահը:
Կը խօսի՝ Փարիզէն եկած Ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՊԻՅԵՆԲՈՒՌ.— Հ. Յ. Դ. Զաւարեան ենթակոմիտէի կողմէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին:
Salle Solferino, 23 Rue Solferino, Billancourt
Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական ճոխ բաժին
Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ:

"ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ,,Ը ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ս. ՄԻՒԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէին կողմէ
9 Մարտ կիրակի օր: Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

ԹԷՅԱՏԵՂԱՆ - ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ
Ի ՊԱՏԻՒ ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ

Այս կիրակի ժամը 3.30ին Royal Palace Hotelի մէջ,
կը նախագահէ երեսփոխան Mr. O. BALDWIN
կը խօսին՝ *ԱՐՇԱԿ ՍԱՖՐԱՍՏԵԱՆ և ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ*
Կազմակերպիչ ժամնախումբ՝ J. A. Malcolm, *Բժ. Տիճճեան եւ Ժ. Միսաքեան:*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Մանկապարտէզի բացման առթիւ, Փարիզի Հարաւային Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ. այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Villa d'Orléans, *պարապարահին մէջ, 67* Ave. d'Orléans*ի անկիւնը: Մէթրօ* Alésia:
Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, գաւեշտ, երգ, պար եւ անակնկալներ: Պիտի նուագէ Թաւխուտ Պ. Ժորժ Շահպարոնեան:
Մուտք՝ 5 ֆրանք

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Harolaի սրահներուն մէջ, *3* rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses
կը նախագահէ ՕՐ. Ի. ԵՂԻԱԶԵԱՆ կը խօսի՝ Ա. ԴԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ
կը ներկայացուի «ՀԷՔԵԱԹ» եւ «ՏԱՅԸ ԿԱՐԱՊԵՏ» (գաւեշտ)

Կը մասնակցին Տիկ. Պետիկ, Տէր եւ Տիկ. Բարիլոյսեան եւ Պ. Պ. Թընկըրեան, Պէրպէրեան, Պարթըլեան, Օր. Ոնճեան (*դաշնակ*), Պ. Էլմաճեան (*ջութակ*), Օր. Մ. Թաշճեան (*երգ*), *Լիւնափարքի վեց հոգինոց նուագախումբը կը նուագէ.* Bal Masqué, Թանկօի եւ պոնթընի մրցում, դաշիողներուն մասնաւոր նուէրներ:
ձոխ պիւֆէ՝ *ժողովրդական գինով*
Արեւելեան նուագ, Պ. Պ. Նւսսիպ (*դանոն*), Բարունակ (*ուտ*), Օննիկ (*ջութակ*):
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վարդանանցի առթիւ Մարսիլահայ Դրամատիկ Մտուդիան Ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salon Chape, *(84* Rue Chape)
կը ներկայացնէ՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
Գինեը սովորական են
Ծանօթ.— Այս փիէսը կը ներկայացուի առաջին անգամ Մարսէյլի մէջ:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ, 71 AVE. KLÉBER

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: Ռաֆայէլ Զարդարեան կը կարդայ իր վէպը՝ԱՐՏԵՄԻՍ, «Իմ առաջին սիրոյ պատմութիւնը»:

Հ. Ց. Դ. ԴՊՐՈՑ

Ցրդ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այսօր Հինգշաբթի 60 Rue des Ecoles, Chope Parisienne.

Ա. ժամ 9—10, Պատմ.մատենաբանական ժողովը եւ անոր քննադատութիւնը՝ ԱՇՈՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ;
Բ. ժամ 10—11, Կազմ. կանոնները Ս.ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ:

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի *Չէյթուն* ենթակոմիտէն դասախոսական ժողովի կը հրաւիրէ ե-ռագոյն, Վիշապեան և փոթորիկ *խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին,* 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes: *Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. Գույումճեան:*

Իսի - լէ - Մուլինոյի *Մուրատ խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին* 164 Ave. de Verdun, *Իսի-լէ-Մուլինօ:*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի *Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը՝ այսօր իրիկուն ժամը 8ին, Դրադարանի սրահը: Կը Դասախօսէ ընկեր Ա. Գաոօնէ: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:*

Վիէննի *«Բրիստափոր» խումբի ժողովը՝ վաղը ուրբաթ իրիկուն ժամը 7ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

Վիէննի Շրջ. *կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին 63* Rue de la République:

Կրընոպլի *կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 2.30ին ընկ. Կարապետի սրճարանը:*

Լիոնի *կոմիտէի Դասախօսական ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի ժառանգաւորանին մէջ: Կը խօսի՝ Ընկ. Ա., Նիւթ՝ «Ինչո՞ւ կը պայքարինք հաւասարավարութեան դէմ»: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:*

Մարսէյլի *Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Սիամանթօ, Բաբգէն Սիւնի, վարուժան, Աւտօ, վաիապ եւ Նորակազմ Ռաֆֆի խումբերը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է: Ներկայանալ անդամատետրով:*

LEIPZIGի ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ
2ԷՆ 12 ՄԱՐՏ 1930
Բոլոր գործարանները իրենց ամէն տեսակի արտադրութիւնները ցուցադրեն՝ Գնումներու եւ անձամբ այցելութիւններու համար կոչի իւններ տալու պատրաստ ենք:
VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M.

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԸ

— Տիկին մը ո՞ւր կրնայ գտնել վերջին նորաձեւութեան ամենասիրուն, ամենատոկուն եւ մրեւնոյն ատեն անսպրդրով, պատրաստ կամ չափու վրայ մետաքսէ եւ բուրդէ պ ներ, ժանթօ, գլխարկ, ներքնազգեստ (lingerie) եւայլն
— Տիկ. Ա. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆի «ՄԱՏԼԻՆ» հայ վաճառատ կասկած, 33 Rue des Dames, Métro Rome *կամ Clich Մուտքը ազատ է ամէն օր մինչեւ 8, կիրակի մինչ*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի
ՄԱՍԻՍ ԳՈՉԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
57A Rue Nationale, MARSEILLE

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE
Ցէր եւ Ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններու Աչք գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6; կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3; ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՁԱՁԱՐԱՆ ԵՓՐԱ
14 Rue François Garcin, 14, LYON
Պատիւ ունինք յայտարարելու մեր յարգելի յաճախորդներն Լիոնահայ ամուրի երիտասարդութեան թէ մեր ճաշարանը իր կերակուրներով, մաքրութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ ձած է Լիոնահայութեան միակ կեդրոնավայրը:
Եթէ կ'ուզէք հոգ տանիլ ձեր առողջութեան, փո թացէք մը այցելել մեր ճաշարանը համոզուելու համար: Ժողովրդակ
Տէր եւ Տնօրէն
ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԱՍԱ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՐ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻ Պիյեանքուռի, Իսի - լէ - Մուլինօի եւ շրջակայքի նուագել գիտցող հայրենակիցները կազմ ու լոյս համար հայկական երաժշտական խումբ մը: Փափաքողները դիմեն՝ երեկոները ժամը 7—9, Օնոսեանի, 5 Rue Capitaine Ferber, Issy-les Moulineaux, Seine.

ՀԱՆԴԷՍ ՍԷՎՐԻ ՄԷՋ
4 Մարտ երեքշաբթի օր, Սեվրի Թադապետական Թատրոնին մէջ, Rue de Théâtre No. 13, տեղի կ'ունենայ Թատերական հանդէս մը՝ կազմակերպուած Սեվրի Սաժուել Մուրատեան վարժարանի սաներէն: Ներկայացումները կը սկսին ժամը 3ին:
Մուտքը ազատ է: Հրաւիրատոմսեր կարելի է ստանալ *Յառաջի* խմբագրատունէն եւ *Մասիս* տպարանէն:
ՕԱՆՕՓ.— փոխադրութեան միջոցներ. Métro Pte. St. Cloud, յետոյ հանրակառք Թիւ 1, ուր իջնել Sevresի գաղաքապետարանին առջեւ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *բուրդէ եւ ժեռ- սէ բոպ կարող վարժ գործաւորուհիներ, ինչպէս նաեւ աժուռի, մոնթաժ ու քորաժի եւ լէնժըրիի համար: Դիմել Երուանդ Պօտուրեանի, 10* Rue de Buci, Paris (6), մէթրօ՝ Օտէոն:

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՌՈՒ
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒՆ
A. REDSKY, Place Co
(76 r. Cardinal Lemoi
կիւնը): Օթոպուս՝ S., Թր 47, 82, 83, 85:
Արեւելեան ամէն կարգ ղէնները, թրքական սուրճ, քաշկավալ, սեւ եւ կարմիր պղպեղ, տոլմա, չէվ փաքլավա, օղի, վոտկա, եաք, շամփանեա եւ ամ գինիներ: Գինիները մատչե եւ մաքուր: Տունը կը Շեհ. Gobelins 51-52:

Բժշկ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԹ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, P
Մէթրօ՝ Beaugren
Միզանցքի, փրոս մորթի, արիւնի, կան ւանդութիւններ եւ կախտ: Ամէն օր ժ. 10 3 9: կիր. եւ տօն օրեր

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ
96 r. Rivoli, *մէթ. Շաբէ եւ նոր մեթոտով դարմանու եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկոֆ մամիզ.) եւ վարիսի: Ման ուժաթուաւ: Ընդհատիտ եւ արդ. Հիւանդութիւնները ամէն կիրակի 9—12.*

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ դերձակուհի գիտցող կա վիլ փափաքող աշկերտներ ժել՝ Պ. Գորգիկեանի, 7 Tournon: փարիզ (6), մէթ տէօն:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédac. et Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
28
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930
28 FÉVRIER 1930

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1199 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԸ ԹՈՒՐՔՈՎ ՊԻՏԻ ՀԱԼԻ

Ոչ միայն թերթերը, այլ եւ վարիչները իրենք այլեւս չեն ծկեր քէմալապետութեան նոր տագնապը:

Թուրքիան կը գալարուի տնտեսական անելի մը մէջ, որ ա հրաշքներ գործել պիտի տայ, եւ կամ— աւելի հաւանա- ներ— երկիրը պիտի դարձնէ գաղութ: Շահաստան՝ միջազ- ային դրամատիրութեան:

Հէքեաթ չէ արտաքին պարտքերու վճարման յետաձգումը: կիր մը, որ 220 միլիոն թրքական ոսկիի ելմտացոյց ունի, արկէ չպիտի կրնար ամէն տարի 20—30 միլիոն յատկա- ել Հանրային Պարտքի վճարման: Մանաւանդ որ, այդ ել- ացոյցը միայն Թուղթի վրայ հաւասարակշռուած է, եւ ին- կը պնդեն իրագեկներ, յիսուն միլիոնի բաց մը կը ցուցնէ կայ վիճակին մէջ: Քանի մը տարի փորձեցին ակռայ ել եւ վճարել, բայց սղերլինը, որ 374 դրշ. էր 1919ին, նչեւ 1110ի բարձրացաւ տասը տարի յետոյ, 1929ին: Բա- ակ միջոցներու շնորհիւ է որ այժմ կը տատանի 1030 — միջեւ:

Հեռու մեզմէ՝ ամէն բան սեւ տեսնելու եւ մեր գգացուժ- ուն համաձայն դատելու ո՛ր եւ է տրամադրութիւն:

Բայց, արձանագրենք իրականութիւնը այնպէս ինչպէս որ պարզուի ամէնուն աչքին առջեւ:

1. Թուրքիան մատնուած է իր Հանրային Պարտքը վճա- ու անկարողութեան: Եւ ատոր համար կը կարօտի արտա- ն աջակցութեան: Առաջին անգամ օգնութեան հասան երկու ւյրեր, սեւ շապիկաւոր Իտալիան, որ մէկ միլիոն սղերլինի նախավճար մը տրամադրեց հարիւրին 7ուկէս տոկոսով, եւ պիր Ռուսաստանը, որ կանխիկ վճարեց իր տարեկան գնում- րուն փոխարժէքը (1,600,000 տոլար):

2. Իր տարեկան եկամուտը հազիւ կը բաւէ ընթացիկ, սո- րական ծախքերուն:

Տարեկան 222,900,000 ոսկիին առնուազն 81,800,000ը կը ւլեցնէ ազգային պաշտպանութիւնը, առանց հաշուելու ճամ- ներն ու երկաթուղիները, որոնց շինութիւնը յառաջ կը արուի առաւելապէս ռազմագիտական հաշիւներով:

Ըստէթ փաշայի ծրագիրն է՝ տիրող տագնապին դարման անիլ ազգային դրամատան մը հաստատումով եւ ճարտա- գործութեան ու ազգային տնտեսութեան զարգացումով:

Իսկ դրա՞մը: «Ագշամ»ի խմբագրապետ Նէճմէտտին Սա- ըգ պէյ, որ միեւնոյն ատեն Սըվազի երեսփոխան է, 220 մի- նին մէջ միայն 30 միլիոն հաշուելով ազգային պաշտպա- ութեան ծախքը, կը դիտէ որ հազիւ 2-3 միլիոն ոսկի յատ- սցուած է հողագործութեան, որ հիմը պիտի կազմէ ազգա- ն տնտեսութեան:

Եւ տակաւին չհասկցանք թէ Սըվազի երեսփոխանը ինչ ման վրայ միայն 30 միլիոն կը հաշուէ ազգային պաշտպանու- եան ծախքը, երբ նոյնքան եւ աւելի հմուտ մարդ մը, Ճէվ- էթ պէյ, հանգուցեալ «Իքտամ»ի խմբագրապետը, աչքի առ- ւ ունենալով 1928-29ի ելմտացոյցը, դիտել կուտար թէ ա- որ կէսը կը հալեցնէ բանակին ծախքը, 67,614,948 ոսկի: այս գումարը բաղդատելով երկրագործութեան յատկացուած ոսկին հետ (3,927,200), կը հարցնէր.

— «Այս տեսակ երկիր մը կրնա՞յ վստահիլ իր ապագային»:

3. Հին ու նոր տուրքերու բոլոր ծորակները երթալով կը մքին: Կառավարութիւնը ի զուր կը փորձէ դրամ ճարել «ազ- յին խնայողութիւն» պարտադրելով, երբ Անատոլուի գիւ- ցին անօթի է, իսկ Պոլսոյ եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու բնա- չները կը վաստկին ու կ'ուտեն, առանց աչ-ձախ նայելու: իշտ խուսափելով հիմնական գործերէ: Հայերու եւ Յոյներու ացումէն յետոյ, Հրեաներն ալ սկսած են գաղթել, իսկ ուրք վաճառականներու մնանկութիւնները ամենօրեայ պատ- ութիւն, են ինչպէս ինքնաշարժի արկածները:

4. Անճրկելով երկրին բնական զարգացման եւ տնտեսա- ան քաղաքականութեան մէջ, Էնկիւրին իր յոյսը դրած է զա- ագան աւարառութեանց վրայ, որոնք անընդհատ կը շարու- կուին 1915էն ի վեր:

Վերջերս ուրախութեամբ կ'աւետէին թէ 1928էն ի վեր 9 լիոն ոսկի գոյացած է «լքեալ» գոյքերու վաճառումէն: (Թէեւ ծ մասը չէ գանձուած):

Զգարժանանք որ վերջերս մանաւանդ սրութեամբ վերսկսած լրտեսութիւններն ու խուզարկութիւնները, նոր «լքեալ» ա- արներ երեւան հանելու համար: Անշուշտ «վագըֆ»ներու ատակարարութեան նոր ծրագիրն ալ լրացուցիչ օղակը պիտի ազմէ այս աւազակութեան:

5. կանգ առած է, եթէ ոչ ձախողած, «ժուհաճիր»ներու ղեալուրման ձեռնարկը: Վերջերս հրատարակուած վիճակագրու- ան մը համաձայն, 1921—28 տեղաւորուած են 463,500 գի, որոնց հազիւ 20,667ը արեւելեան նահանգներուն մէջ: Թաղրելով որ բոլորն ալ իրենց տեղերը մնացած են):

Մենք յիշեցինք մանակի եւ կցկտուր փաստեր միայն:

Էնկիւրին մտահոգութեան մատնուած է, եւ հետեւաբար ցաւիկ միջոցներ յղանալու շատ աւելի խոր պատճառներ նի: Ատոնք օրը օրին կը լսուին ու կը մոռցուին, բայց իրենց րը կը կատարեն տարուէ տարի:

Ահա մնացեր են իրենք իրենց գլխուն, միատարր եւ միա- ալ, եւ Թուի թէ այդ ճամբով ալ պիտի հալին, գոնէ տնտե- պէս:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

Խեղճ աննշանախնդիրներ...

Եգիպտոսի «Արեւ»ը պէտք սեպեր է երկու նոր խմբագրա- կան թխել, պաշտպանելու հա- մար բարեգործականը... Դաշ- նակցութեան հալածանքնե- րուն դէմ: Առաջին խմբագրա- կանէն կ'իմանանք թէ՝

— «Մալէգեան կրկին եւ այս անգամ բոնի կերպով կը կոչուէր ընդհ. ցնօրէնի պաշտօնին, նկա- տելով որ անոր ներկայութիւնը անհրաժեշտ դարձած էր եւ միութեան մեքենան զգալիօրէն խանգարուած՝ այն օրէն վերջ երբ Մալէգեան Թողած էր գայն:» (15 փետր.):

Իսկ երկրորդէն կը քաղենք հետեւեալ սրտառուչ իրողու- թիւնները (17 փետր.).

—Պարզ է որ մեր կուսակցու- թիւնը շատ բան տուած է բա- րեգործականին, նիւթապէս թէ բարոյապէս օգնելու հա- մար անոր, իր կազմու- թենէն մինչեւ այսօր: Մեր ան- դամները *իբր ազգային անհատ* տած են միութեան մէջ, վճա- րած ու աշխատած են անոր նպատակներուն, որովհետեւ կը հաւատան անոր ազնիւ ձգտում- ներուն եւ կատարած դերին:

Ու, նոյնքան բնական կերպով, անոնք միութեան վարչական ժողովներուն ալ բերած են իրենց մասնակցութիւնը, տրուած ըլ- լալով որ այդ պատուական պաշտօնները ընտրովի են եւ իբր անդամներ ոամկավար ազատա- կաններն ալ կրնան ընտրուիլ եւ վարել վարչական պաշտօն: Ասի- կա ո՛չ թէ մեղք մընէ, այլ նուի- րում մը մեր կողմէ՝ հանդէպ միութեան, որ լիովին գնահա- տած է մեր վերաբերումը եւ ոչ մէկ տեղ խնդրոյ առարկայ եղած է մեր անշահախնդրութիւնը՝ տրուած ըլլալով որ յարգած ենք եւ կը յարգենք միութեան հա- *ժազգային եւ անկուսակցական* հանգամանքը եւ ուղղութիւնը:

Միմիայն Դաշնակցական ըլլա- լու է մարդ, խնդրոյ առարկայ ընելու համար վաթսն մալէգեա- նի պարագան, քանի որ ծանօթ է անոր ձեռնհասութիւնը եւ գնահատուած՝ մատուցած թան- կագին ծառայութիւնները միու- թեան, առաջին օրէն մինչեւ այսօր: Եւ արդէն, Դաշնակցա- կանները իսկ ըժգոհ են ընդհ. ցնօրէնէն ո՛չ թէ գայն իր պաշ- տօնին մէջ անկարող գտնելնուն համար, ո՛չ, այլ *պարզապէս ա- նո՛ր համար որ ան ոամկավար- ազատական մըն է եւ ոչ թէ... դաշնակցական մը:*

Ասիկա առնուազն ծիծաղելի է, այն առարկութեանց պէս որ կը յարուցուին անոր Թոշակի խնդրին շուրջ:

Դաշնակցութիւնը չի գնա- հատեր բարեգործականը, որով- հետեւ իր ձգտումներուն համա- կիր հաստատութիւն մըչիգտներ գայն. Դաշնակցականները չեն անդամակցիր անոր եւ չեն օժանդակեր, ընդհակառակը ամէն կերպով կը պայքարին անոր դէմ՝ գայն տկարացնելու եւ փճացնելու համար, բայց... կը խառնուին անոր ամէն գոր- ծերուն, մինչեւ իսկ պաշտօնէի Թոշակի խնդիրներուն...:

Թլիւրի մը ոճիրը

Նիս, 26 փետր.— երէկ ժա- մը 18.30ին ատենները, Վիլէրման պողոտային վրայ, 29 տարեկան պոլսեցի Թուրք մը՝ Իսմայիլ Հա- սան՝ ատրճանակի հինգ գնդա- կով սպաննեց իր սիրուհին՝ Մարկրիտ Ֆարժէթը, որ լքած էր գինքը:

Ոճրագործը յետոյ զէնքը դարձուց իրեն դէմ, սակայն Թեթեւ վէրք մը միայն ստացաւ:

"ՅԱՌԱՋ,, Ի ՀԵՌԱԽՕՍԸ

Այսօրուընէ «Յառաջ»ը ունի իր մասնաւոր հեռախօսը, NORD: 67—23:

ՕԱՆՕԹ.— Այս առթիւ, նորէն եւ նորէն կը յիշեցնենք, մասնաւորապէս Ամերիկայի մեր կարգ մը պաշտօնակիցնե- րուն, թէ մեր թերթին հասցէն է 235 FBG. ST.MARTIN (ոչ թէ 208 bis Rue Lafayette).

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԱՐՏԻԷՕ ԴԱՐՁԵԱԼ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Հանրապետութեան նախագահը Երեսփոխանական ժողովի եւ Ծերակուտի նախագահներուն կարծիքն առնելէ յետոյ, իր մեծ հրաւիրեց Անտրէ Թարտիէօն եւ խնդրեց անկէ կազմել նոր դահլիճը: Թարտիէօ պարզելով քաղաքական միջազգային եւ ներքին կացութիւնը, Պ. Տումէրկի յայտնեց թէ միայն փուանքարէն կրնայ կազմել նախարարութիւն մը, որ իր շուրջ համախմբէ հանրապետական բոլոր տարրերը: Ասոր վրայ, Էլիզէի պալատը կանչուեցաւ փուանքարէ, որ ըսաւ թէ իր առողջական վիճակը տակաւին Թոյլ չի տար ստանձնել վարչապետութեան պէս պատասխանատու պաշտօն մը, ու իր կարգին թելադրեց Թարտիէօին յանձնել նոր դահլիճին կազմութիւնը: Փուանքարէ խոստացաւ իր կողմէ դիւրացնել Թարտիէօի գործը՝ տեսակցութիւններ ունենալով կարգ մը անձնաւորութիւններու հետ եւ համոզելով զանոնք մտնել նոր նախարարութեան մէջ:

Երկրորդ անգամ Շան'ղ Էլիզէ կանչուեցաւ Թարտիէօ, որ ընդունեց կազմել նոր նախարարութիւնը: Անկեալ վարչապետը ծրագրած է խառն դահլիճ մը կազմել՝ կարելի եղածին չափ լայն սահմանի մէջ: Սակայն իր յաջողութեան համար կարգ մը արգելքներ կան: կացութիւնը հետեւեալն է.

Հանրապետական-ընկերվարականները համաձայն են խառն դահլիճի մը, պայմանաւ որ Թարտիէօ կամ Շոթթան վարչապետ չըլլան:

Արմատական-ընկերվարականները պատրաստ են մտնել խառն դահլիճի մը մէջ, երկու պայմանով. առաջին՝ Անտրէ Թարտիէօ պէտք չէ վարչապետ ըլլայ, երկրորդ անիկա պէտք է ստանձնէ միայն մասնագիտական նախարարութիւն մը:

Զախ արմատականները, որոնք բաժնուած էին Շոթթանի վստահութեան քուէ տրուած ատեն— 25 հակառակ, 20 ինպաստ, 6 ձեռնպահ— այժմ որոշած են չկրկնել գործելակերպի այս սխալը. կուսակից են խառն դահլիճի մը եւ վարչապետի անձին մասին որեւէ նախընտրութիւն չունին:

Զախ ընկերվարականները (Ֆրանքլէն-Պույեօն) կ'արտայայտուին նոյն իմաստով: Նոյնը կ'ըսեն նաեւ հանրապետական միջնակեալ խմբակները: Զախ-հանրապետականներն ու ժողովրդավարները վստահութիւն կը յայտնեն Թարտիէօի: Նոյնը նաեւ հանրապետական-ժողովրդավար միութեան զօրաւոր խմբակցութիւնը: Բնականաբար ընկերվարականներն ու համայնավարները կը պահեն իրենց ընդդիմադիրի դիրքը Թարտիէօի կազմելիք դահլիճին դէմ:

Այս պայմաններուն տակ, Թարտիէօ մեծ դժուարութեանց պիտի ենթարկուի նոր դահլիճը կազմելու համար: Երկու օրէ ի վեր տենդոտ գործունէութեան մէջ է եւ սակարկութիւնները կը շարունակէ զանազան խմբակցութեանց ներկայացուցիչներուն հետ:

Շաբաթ օրուընէ առաջ չպիտի կրնայ տալ իր վերջնական պատասխանը:

Թուրիոյ ելմտական հոգերը

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.— Թուրք կառավարութիւնը վերջերս յայտնեց թէ մտադիր է կայունացնել դրամը, խնայողութիւններ ընել եւ Պետական Դրամատուն մը ստեղծել՝ առանց դիմելու օտար դրամագլուխին: Իրբեւ նախաքայլ այս շարժումին, ելմտական գործակատարութիւնը պատրաստած է հրամանագիր մը, որ կը քննուի դահլիճին կողմէ եւ որ կը պարունակէ հետեւեալ երեք ուշագրաւ յօդուածները.

1.— Անոնք որ Թուրքիայէն դուրս արտածում կ'ընեն, իրենց արտածած ապրանքներուն փոխարէնն չեն կրնար Թրքական դրամ ստանալ:

2.— Դրամատուները արտօնուած չեն օտար դրամներով ընթացիկ հաշիւներ բանալ:

3.— Տեղական դրամատուններուն մէջ դրուած դրամները ո՛չ մէկ պարագայի կրնան օտար դրամներու վերածուիլ:

Կ'ըսուի թէ տակաւին ուրիշ սեղմումներ կը պատրաստուին, ուստի եւ մեծ շփոթ եւ մտատանջութիւն առաջեկած է բոլոր այն տուներուն եւ դրամատուներուն մէջ որոնք կը զբաղին արտաքին առեւտուրով:

**** «Թան» ալ կը գրէ.— Թուրք ելմտական գործակատարը հրատարակեց զեկոյց մը՝ ըսելով որ կառավարութիւնը պիտի քաշէ դրամատուններուն մէջ ունեցած իր առնելիքները ու կը հերքէ «մորաթորիում»ի մասին շրջած լուրերը:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ԿԵՐԱԿՐՈՒԻՆ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Թորիդային ԹերԹերուն հաժածայն, առանձնաշնորհեալ դասակարգի քաղաքացիները, այսինքն բանուորները իրենց պաշտպանութեան քարտերու ֆիման վրայ ֆետեւեալ ուտելիքները կրնան ստանալ.

Օրական 400 կրամ հաց (ամիսը 3 օր հացի փոխարէն կէս քիլօ ալիւր), 100 կրամ միս՝ ամիսը 17 անգամ, 200 կրամ կարագ (ձեռքով աշխատողներուն համար 400 կրամ), 200 կրամ ճարպ. 100 կրամ Թէյ, 1200 կրամ շաքար, 800 կրամ կորկոտ, 400 կրամ ֆարինկածուկ:

Մէկ ընտանիքի համար կը տրուի ամիսը մէկ լիտրա վառելիք ալքոլ: Հաւկիթ, կաթ, բրինձ վերապահուած են այն ընտանիքներուն միայն, որոնք 12 տարեկանէն վար զաւակներ ունին: Իւրաքանչիւր մանուկ ամիսը 15 հաւկիթի եւ ամիսը 24 անգամ կէս լիտրակաթի իրաւունք ունի:

ՄԻՍԻ ՍՈՎԸ

Հաւաքական տնտեսութեան քաղաքականութիւնը միսի սովառաջ բերած է ամբողջ Ռուսիոյ մէջ, ինչպէս գրեցինք: Բացի ձարտարարուեստական կեդրոններէն եւկովկասէն, Ցտորին վոլգայի մէջ եւս կացութիւնը շատ գէշ է: Բոլոր գիւղացիները կը մորթեն իրենց ոչխարներն ու եզները: Այստեղ արջառը 1929էն ի վեր կէս առ կէս պակսած է, կարգ մը գիւղերու մէջ նոյնիսկ մէկ ֆատիկ խոզ կարելի չէ գտնել: Նոյնը նաեւ Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ, ուր ձիերու եւ ոչխարներու ժորթոտումը ծայրագոյն աստիճանին ֆասած է:

ԹԱՆԿԱՐԺԷՔ ԳԱՆՁԸ

Պոլիս՝ մեծ կոգիի ցունաց վանքի պարտէզին մէջ երկու կարաս դրամներ գտնուած են: Դրամները բիւզանդական շրջանէն աւելի ֆին են եւ կը պատկանին Մակեդոնիոյ փիլիպպոս Թագաւորի ժամանակին: Դրամներուն վրայ ձիու եւ գլխստուած մարդոց պատկերներ կան եւ ֆաստատուած էոր2500 տարուան ֆնութիւն ունին:

Երկու կարասներուն մէջ 1400 ֆատ ոսկեդրամներ կան: Ոսկիները ցոյց տրուած են ֆնագէտի մը որ 70000 ոսկի գին կտրած է: Եթէ այս գինը ճիշդ արժէքն է, ուրեմն գտնուած գանձը 840,000 ֆրանք արժէք ունի:

Գանձը Պոլիս տարուած եւ ոստիկանական տնօրէնութեան ֆսկողութեան տակ առնուած է:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փարիզի կեդր. Յանձնախումբէն.—

Ե. ՅԱՆԿ

ՅԱՌԱՋ լրագրի միջոցաւ, փարիզ. Զ. վճարուած 16,000, «Շորիզոն» լրագրի միջոցաւ, Սելանիկ, Դ. եւ Ե. վճ. 9,000, «Նոր Օր» լրագրի միջոցաւ, ԱԹԷՆՔ, Դ. եւ Ե. վճ. 4,000, Հայ Մասնական Թեակ, փարիզ 1,500, Հայ Տիկնանց Միութիւն, Ընվերս 1,420, Հայ գաղութ Սէն Շամօնի 1,400, Ատափազարի Հայր. Միութիւն, փարիզ 1,000, Հ. Ս. Դաբրիէլեան, Մուլթանապատ 1,000, Պէրլսօն Ֆէրրանի հայ գաղութ 290, փարիզի եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւն 290, Գ.Թ.Ը. Թեան Թաչի մասնաճիւղ, Թասքօվա 170, Տ. Գ. Ֆնտգեան, Մանչէսթր 124, Տ. Պ. Գնաճեան, Մանչէսթր 124, Տ. Գ. Թօփալեան, Մանչէսթր 124, Տ. Յ. Ալթունեան, Քլէրմօն Ֆէրրան 100, Վիլլէօրպանի ֆինչակեան մասնաճիւղ 100, ոմն, («Ֆուայէ» Թերթին միջոցաւ) 50, ոմն 20: Որ մը 10 Ֆրանք: Դուժար 36,722, Նախորդ ցանկերու գումար 177,764 Ֆր. 95 սանթիմ: Ընդհ. գումար 214,486 Ֆրանք 95 ս.

Փարիզ, 26 Փետրուար 1930

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻ ՊԱՀԱՆՋԸ

Զգացումի ներքին ձայնին հնազանդելով, մեր կուսակցութեան գիրկը նետուող երիտասարդութիւնը աստիճանաբար խոշոր թիւ մը կը կազմէ։

Անոնք կուգան խումբ խումբ, կուգան անհատաբար, շատ անգամ հետեւելով միայն իրենց ընկերներու օրինակին։ Ասոնց մեծ մասը — ինչպէս բացատրած եմ ասկէ առաջ — իրենց այս քայլով կը կարծեն լուծել այն հրատապ հարցը, որ դրուած է իրենց առջեւ, իբրեւ հետեւանք անցեալ եւ ներկայ այլանդակ իրականութիւններուն։

Կուսի՞լ այս հոգեբանութեան դէմ, ընդե՞լ այդ զգացումները։ — ի հարկէ ոչ։ Որովհետեւ, ինչ ալ որ ըլլայ, մեր նոր սերունդի այս ձգտումը ինքնին արժէքէ է։ Եթէ ան այսօր ծարաւ կը զգայ վրէժխնդրութեան, եթէ ան իր զգացումին մէջ յաճախ անտեսէ իսկ օրուան պայմաններն ու պահանջները, դարձեալ իր այդ զգացումին մէջ կը մնայ արդար եւ իրաւացի։

Կորուստը զոր ունեցաւ հայ երիտասարդը, ազգային, հասարակական, ընտանեկան եւ անհատական կեանքին մէջ, այսչափով պիտի մղէր զայն գտնելու իր իրական թշնամին, իր ազգային թշնամին։ Եւ երբ ան կը գտնէ այդ, ո՛չ ոք կրնայ այլեւս խեղդել անոր մէջ վրէժխնդրութեան սրբազան կրակը։ Եւ արդէն ի՞նչ է մարդը առանց այս կրակին։ Եւ մի՛թէ ան կրնա՞յ առանց նուաստացումի, ուրացումի հրաժարիլ բնազդէ մը որ ամէն ինքնաճանաչ մարդու հպարտութիւնը կը կազմէ։

Մեր կուսակցութեան ծոցին մէջ, ասկէ տարբեր գնահատութիւն մը անծանօթ է ինծի։ Այսուհանդերձ, դուրսը մանաւանդ, այն համոզումը կը տիրէ թէ Դաշնակցութիւնը կը խեղդէ իր շարքերուն մէջ զարգացող վրէժխնդրութեան ձայնը, հեռու պահելով զանոնք յեղափոխական աշխատանքներէ։

Իր խորքին մէջ դիտուածեալ այս վերագրումը, պարզաբանութեան կարօտ կէտեր կը դնէ մեր առջեւ։ Մանաւանդ, սր մեր նիւթին ալ առանցքը կը կազմեն ատոնք։

Անմիջապէս ըսենք, որ մեր նպատակը չէ այստեղ վիճիլ մեր կուսակցութեան յեղափոխական կոչումի մասին։ Յեղափոխութիւնը իբրեւ միջոց նուիրականացած է մեզ համար, նուիրումի անսահմանի չափերով։ Երէկ այդ ճանապարհով քալեցինք, այսօր ալ ատկէ տարբեր ճամբայ չունինք տակաւին։

Շատերը յեղափոխական գործունէութեան մէջ միայն կ'ուզեն ճանչնալ Դաշնակցութիւնը։ Ուրիշ խօսքով, արիւնոտ պայքարէն դուրս, տարբեր ուղղութիւններով աշխատանքներու ընթացքին կարծես թէ կը ժխտուի Դաշնակցութեան գոյութեան իմաստը։

Այս ըմբռնումը տարաբախտաբար շատ է խորացած եւ ընդհանրացած։ Առանց ժխտելու յեղափոխութեան լայն իմաստին եւ նշանակութեան։ Մեր մէջ գժբախտաբար ասոր հակառակ երեւոյթն է տիրապետողը։

«Զախմախլը»ն, ռումբը եւ վառօդը ամէն բան չեն այսօր։

Այս բոլորէն պէտք է եզրակացնել ուրեմն, որ յեղափոխութեան ձեւերն ու միջոցներն ալ փոխուած են այսօր — ինչպէս մեր երէկի եւ այսօրուան միջավայրն ու պայմանները։

Թիւրիմացութիւններն ու շփոթութիւնները դիւրաւ կը վերնան, եթէ պարզենք ճշդօրէն մեր նոր օրերու պահանջները։

Ս. ԹԱԹՈՒԼ

36 000 ՖՐ. ՊԱՏՈՒՀԱՆԷՆ ՎԱՐ

Ամերիկացի տիկին մը, երբ նիսի մէջ աւանդական բարեկենդանեան թափօրը կ'անցնէր փողոցէն, կը բանայ պատուհանը եւ վար կը թափէ 36,000 ֆրանք։ Ամբոխը իրար կը կոխկրտէ հաւաքելու համար թուղթէ երկրային մանանան։

Հարգանքնուիրեան ընթացքին ամերիկացի կինը պատասխանեց թէ ներքին մղում մը զգացած է այդպէս շարժելու։ Այդ դրամը շահած է էր բախտախաղի մէջ, քանի մը ժամուան ընթացքին։

ԱՆԲԱՐՈՅ ԱՐՀԵՍՏՆԵՐԸ
ՄԵՄ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ԺԽՈՐԻՆ ՄԷՋ

Տոքթ. Թուլուզ, որ ժէկն է ֆրանսական հոգեբուժութեան վարպետներէն, հետաքրքրական յօդուած մը ունի պատանիներու անբարոյ արհեստներուն մասին։

Այնտեղ կը տեսնուի, որ գլխաւոր մեղքը կ'իյնայ քաղաքակրթութեան վրայ, մասնաւորաբար այն օրէնսդրութեան, որուն մէջ կարելի է ճշդել ճարտարուեստի վարիչներու պատասխանատուութիւնը։ Ոչ քաղաքակրթութիւնը, ոչ ալ օրէնսդրութիւնը կը թուին մտածանձրուիլ պատանիներուն ֆիզիքական ու իմացական կազմութեան մասին։

Առաւել կամ նուազ չափով, այսօր ուժ կը տրուի ֆիզիքական դաստիարակութեան, սակայն հոգեկան վիճակին կազմութիւնը, (չենք ակնարկեր մտային կամ իմացական դաստիարակութեան), ձգուած է բախտին։ Պէտք է գիտնալ, թէ պատանին կը նմանի կաւին, որուն ձեւ կուտայ միջավայրը։ Բոլոր պատանիներուն հոգեկան ու բարոյական կազմութիւնը կապուած է այն միջավայրին, ուր կ'ապրի ան։ Անոնց հոգեկան ու բարոյական նկարագիրը կուտայ այն տնտեսական հողը, որուն համար նետուած է արհեստի մը մէջ։

Ձրանսական աշխատանքի օրէնսդրութիւնը կ'արգիլէ տղոց աշխատանքի մտնել մինչեւ տարիք մը, որ կը փոխուի համաձայն աշխատանքին ձեւին, վտանգին եւ նկարագրին (սղոցարաններու, ապակեզործութեան, սպանդանոցի, ինչպէս նաեւ աշխատանոցներու մէջ, ուր բուրդի եւ ձարի փոշի կայ, կամ խառնութիւններու առջեւ ցուրտ օդերուն վճռաորոշ ըլլալ)։

Պատանիները կրնան համաժամաբար ծանր աշխատանքներ կատարել միայն կէս օր, այն ալ մերթ ընդ մերթ հանգիստ առնելէ յետոյ։ 1904ի օրէնքը 10 ժամ աշխատանք սահմանած էր այն պատանիներուն, որոնք 18 տարեկանէն վար են։ Այդ աշխատանքին ընթացքին գործատէրը պարտաւոր է քանի մը անգամ հանգիստ տալ պատանի աշխատաւորին։ Նոյն տարիքն ունեցողներուն արգիլուած է աշխատիլ դիշերուան ժամը 9—5։

Նոր օրէնքով 8 ժամ կրնան աշխատիլ բոլորը, առանց սեռի եւ տարիքի խտրութեան։ Եթէ արգիլուած է զանոնք աշխատցնել անբարոյ գրքերու եւ պատկերներու տպագրութեան մէջ, միւս կողմէ արտօնուած են մտնելու գրասենեակները, արուեստանոցները, շուկաները, թատրոնները, գրեթէ ամէն տեղ։

Ուսանելի գիտէք արդիւնքը։

Մտնենք այն վաւերաթուղթերուն մէջ, զորս կը հրատարակէ «Պատանիներու Պաշտպանութեան Միջազգային Տեղեկագիրը»։ Այդ վաւերաթուղթերը կը վերաբերին մասնաւորապէս Պելճիքայի եւ Ամերիկայի։ Սակայն պատկերը, ինչպէս պիտի տեսնէք, նոյնն է նաեւ Ձրանսայի մէջ, կամ գրեթէ ամէն «քաղաքակիրթ» երկրի մէջ։

Նախ առնենք սա փոքրիկ բարապաններուն կեանքը։ Պատանիներ, որոնք փայլուն կոճակներու դիծ մը ունին իրենց կուրծքին վրայ, եւ դակ մը, որուն վրայ գրուած է հաստատութեան անունը։ Անոնց գործն է նաժակ տանիլ ու բերել, տեղեկութիւն առնել ու տանիլ։ Այդ նաժակներն ու տեղեկութիւնները ընդհանրապէս կը վերաբերին պոռնիկներու սակարկութեան պատմութիւններուն։ Այսպէս, դեռ պատանի, կը սորվին բաներ, որոնք կը խաթարեն բարոյականը։

Այս պատանիները կը պատկանին ընտանիքներու, որոնք բազմանդամ են, եւ պէտք ունին պատանիին աշխատանքին։ Կամ հայրը մեռած է, եւ մորը օգնելու համար, ուսումը կէս ձգելով, ինկած են այս արհեստին մէջ։

Պատանիներ կան, որոնք պատուաւոր գործերու մէջ կը մտնեն, բայց նուազ կը ստանան, քան միւս փոքրիկ «բարապաններ»ը։ Այս վերջիններս օրական կը ստանան 10 ֆր., յետոյ 150 ֆր. ամսական մը, եւ 15—20 ֆր. օրական նուէր։ Աւելին ալ կը վաստկին, աշխատելով դիշերները, ամբողջը 14—15 ժամ։

Անոնց կեանքը մակաբուծութիւն է։ Այսպէս ընդունակ կը դառնան կատարելու ամէն մեղսակցութիւն։

Աղջնակներն ալ, Փարիզի մէջ, գովորութիւն է, 8 տարեկան հազիւ եղած, պարի դրկել։ Պարուհի՛, շատերուն երազն է։ Հակառակ օրէնքին, որ պարտաւորիչ դարձուցած է նախակրթութիւնը մինչեւ 14 տարեկան, այս աղջնակները կը մտնեն թատրոն, պար սորվելու համար եւ կը սորվին ուրիշ բաներ։

Անոնց ի՞նչպէս դաս կը տրուի, գիտէ՞ք։ Ժամը 8էն մինչեւ կէսօր, անոնք ստիպուած են կատարելու զանազան շարժումներ, ճկուն դարձնելու համար իրենց անդամները։ Յաճախակի զգեստ պիտի փոխեն փորձի սրահին մէջ, որ լեցուած կ'ըլլայ բազմութեամբ։ Առաջին իսկ առթիւ, աղջնակը կը կորսնցնէ ամօթխածութեան զգացումը, որ պատուոյն պաշտպանութեան մէկ աստիճանն է։ Անոնք կը ստանան օրական 5 ֆր.։ Բիչ մը աւելի մեծերը կը ստանան ամսական 500-600 ֆր.։ Առաջին պարուհիները՝ 1,000 ֆր., իսկ պարուհիներուն աստղը՝ կրկինը,

Այս պարուհիները այդքան շահով չեն կրնար անշուշտ ապրիլ եւ հոգալ իրենց պէտքերուն։ Կնքուած պայմանագրութիւնը երբեմն չի տար, որ պարեն ուրիշ բեմերու վրայ, առանց նկատի առնելու թէ խեղճ աղջիկները ինչո՞վ ներկ պիտի գնեն իրենց շրթունքներուն համար, ինչո՞վ կօշիկ պիտի գնեն եւ իրենց մազերուն յարդարանքը պիտի ընեն։

Կայ մի՛ակ միջոց մը,— իրենց դեղեցկութիւնը նուիրել հարուստ երիտասարդներուն։ Եւ արդէն չեն իսկ ծածկեր այդ իրողութիւնը։

Միւս կողմէ մենք եւս խոստովանինք, որ եթէ նոյնիսկ նիւթական պահանջները չունենային, իրենց ասպարէզին փորձութիւնները բաւական են նետելու զանոնք երիտասարդներուն դիրկը։ Այս պարուհիները, երբեմն, խումբին հետ ստիպուած են դաւառ երթալ, ներկայացում տալու։ Կրնաք երեւակայել թէ ի՞նչ կը պատահի գիշերը, ներկայացումէն յետոյ։

Այս է կեանքը պարուհիներուն մինչեւ որ 35 տարեկան ըլլան։ 35էն յետոյ, անոնք կը կորսնցնեն իրենց ասպարէզը, այլեւս կը դառնան անարժէք առարկայ մը։ Մէկ միջոց ունին,— պոռնկութիւն ընել։

Միացեալ-Նահանգներուն մէջ, բոլոր այն պարուհիները, որոնք թատրոն կը խաղան, կորսուած են ընկերութեան համար, գոնէ բարոյական տեսակէտէն։ Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ, քննութիւն մը ցոյց տուաւ, որ երկու ամսուան ընթացքին (Մարտ եւ Ապրիլ 1924), երբ տեղի ունեցան 2,270 ներկայացումներ, մասնակցող տղոց հարիւրին 45ը ապօրինի պայմանագրութիւններ կնքած էին։ Մեղաւորը անշուշտ ծնողքներն էին, որոնք ոչ թէ նիւթական պահանջի մը համար, այլ իրենց տղոց արուեստագէտի կոչումն ու նկարագիրը երեւան բերելու նպատակով (!), զանոնք տեղաւորած էին թատերական խումբերու մէջ։ Կարելի՞ է նման բան մը յուսալ այն ներկայացումներէն, որոնց ընթացքին կ'երգուին անճոռնի եւ անարուեստ երգեր, կը կատարուին անբարոյ եւ տգեղ պարեր։ Պատանիները, որոնք կը գտնուին թեատրոնի կուլիսներուն մէջ, կը դառնան ապագայ անհատներ։

Այս իրողութիւնները արձանագրելէ յետոյ, վերջերս Ժինքակոլի, Ձինչինաթիի Պատանիներու Պաշտպան Ընկերակցութիւնը լուրջ դիմումներ կատարեց պատկան մարմիններու մօտ եւ ուզեց լուծել հասարակաց կարծիքը, միշտ ապարդիւն։

Ինչպէս է Ամերիկայի մէջ, նոյն վիճակը կը ներկայացնէ նաեւ Պելճիքա։

Այս երկրին մէջ, ամէնէն աւելի վտանգի տակ կը գտնուին ճաշարաններու եւ կապելանեռու պատանի աշկերտները։ Այդ պաշտօնին մէջ կ'ընդունուին միայն մատղաշ տղաքը, որոնք նոյնատեն գեղեցիկ են, քիչ մը գիրուկ, (նիհարները կը մերժուին), պարել ու խօսիլ գիտեն, յաճախորդին զանազան հաճոյակատարութիւններ ընելու ընդունակ են, վերջապէս կրնան խմցնել։ Եւ այս տխուր գործը ամսական որոշ վճարում մըն ալ չունի։ Նուէրներէ կը կազմեն միակ շահ։ կ'աշխատին, գիշեր ցերեկ։ տուան ժամը 10էն մինչեւ շերուան ժամը 11, կամ 2էն մինչեւ առտուան 5։ քը թէեւ կը հրահանգէ հանդիստ շնորհել անոնց, ոչ ոք մտիկ կ'ընէ օրէնքին։

Աղջկան մը առողջ երբեք չի կրնար նմանիլ յոգնութիւններու, աղջիկները յետոյ կ'ենթարկուին գործողութիւններու, այլեւս ամուլ կը դարձրենք։ Մէկ կողմէն միւս կողմէ սիֆիլիսը կը ցնեն այս դժբախտները։

Դուք երեւակայեցէք կեանքը, ուր կ'ապրին, Ձրանսայի մէջ, պատ եւ աղջնակները, զորս օրէնք կը պաշտպանէ կեղծաւոր օրէնք մը, որքերու մէջ մոռցուած, կ'ընէ ապահովելու դժբախտներուն կեանքութիւնը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԳԻՒՂԻՆ ԴԷ
«ԿՈՒԼԱԿ»ՆԵՐԸ ԿԸ ԿՈՏՈՐՈՒԻՆ, Կ'ԱՔՍՈՐՈՒԻՆ ԿԱՄ ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՆ ԽՄԲՈՎԻՆ

Երէկ գրեցինք Թէ, ինամայնավար կուսակցութեան կեդրոնական գործադիր կոմիտէն փետրուար 2ին գաղտնի նիստի մը մէջ շաճ է վերջնապէս բնաջնջել կուլակները (բարեկեցիկ գիւղացիները) բոլոր խորհրդային միութեան մէջ։ Այս առթիւ շրջաբերական ուղղուած է բոլոր տեղական իշխանութեանց եւ ինամայնական միութիւններուն։ Ահա՛ այդ շրջաբերականին գլխաւոր կէտերը։

Տեղական իշխանութիւնները իրենց հողին վրայ բնակող կուլակները պէտք է բաժնեն երեք դասակարգերու։ Առաջինին մէջ պիտի մտնեն բոլոր այն կուլակները, որոնք բացէ ի բաց հակառակ կը գործեն խորհրդային իշխանութեանց կամ ճանչցուած են իբրեւ գաղտնի հակայեղափոխականներ։ Այս դասակարգին պատկանող բոլոր կուլակները անմիջապէս պէտք է ձերբակալուին եւ գնդակահարուին տեղական իշխանութեանց հրամանով, առանց հարցնելու կեդրոնական կառավարութեան։

Գաւառական իշխանութեանց մասնաւորապէս կը յանձնարարուի անվարան եւ անյապաղ գործադրել այս հրամանը, որովհետեւ այդ ձեւով միայն կարելի պիտի ըլլայ առաջքն առնել կուլակներու ապստամբական փորձերուն կամ զանոնք զրկել ապստամբութեան դրգռող բնակ ու կարող վարիչներէն։

Երկրորդ դասակարգին մէջ կ'իյնան բոլոր այն կուլակները որոնք կանոնաւոր կերպով վարձու աշխատաւորներ կը բանեցնեն։ Այս դասակարգի կուլակներուն ինչքերն ու կալուածները պիտի գրաւուին ամբողջութեամբ եւ յանձնուին կոլխոզներուն (հաւաքական տնտեսութիւն)։ Այս կուլակներուն կեանքին պիտի խնայուի, բայց թէ՛ իրենք եւ թէ իրենց ընտանիքի անդամները պիտի աքսորուին հիւսիսի նահանգները եւ պարտադիր աշխատանքի պիտի ենթարկուին — ինչպէս ճամբանեռու շինութիւն, անտառներու մէջ փայտ կտրել, հանքագործութիւն եւայլն։ Տեսակ մը տաժանակիր աշխատանք։

Երրորդ դասակարգին մէջ կը մտնեն բոլոր այն կուլակները, որոնք վերոյիշեալ երկու դասակարգերէն դուրս կը մնան։ Շրջաբերականը զանոնք կը նշանակէ պարզապէս «կուլակ» անունին տակ, առանց տալու անոր սահմանը։ Պիտի գրաւուին այս դիւղացիներու գոյքերը, մէջէն ըլլալով բնակարանն ու անձնական առարկաները, իսկ իրենք ալ պիտի վտարուին այդ շրջանէն։ Արտօնուած են իրենց հետ տանիլ միայն զոյգ մը կօշիկ եւ մէկ ձեռք փոխնորդ հագուստ։

Իշխանութիւնները ամէն միջոց ձեռք առած են, որպէսզի այս շրջաբերականը գաղտնի պահուի ժողովուրդէն։ Կը վախնան որ գիւղացիներու ընդհանուր ապստամբութիւն ծագի եւ կուլակները օրհասական կռիւի ձեռնարկեն։

ԻՆ 21 ՏԱՐԵԿԱՆ ԿԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հայկական հնադարեան հանդէսագիտական համառօտ տեսութիւն

Ա. Ա. ՀԱՅՐ Ը ՓՈՔՐԱՀԱՅՈՑ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Ա. Ա. Հայր Փոքրահայոց հնագիտութեան

Թուրք Պետական Դրամատունը

Էնկիւրիէն հեռագրի մը համաձայն, Պետական Դրամատան օրինագիծը պատրաստուելէն վերջ, Ազգ. ժողովին մէջ վիճաբանութեան պիտի դրուի, տնտեսական ծրագրին հետ։ Օրինագիծը ամբողջութեամբ պատրաստուած է եւ վաւերացուելէ անմիջապէս վերջ, դրամատունը պիտի հիմնուի։

Դրամատունը ամբողջութեամբ թրքական դրամագլուխով պիտի ըլլայ։ Պիտի հիմնուի անանուն ընկերութիւն մը, որուն բաժնեթուղթերը պիտի գնեն հասարակութիւնն ու հաստատութիւնները։ Դրամատան տնօրէն պիտի կարգուի Տիարպէքիրի երեսփոխան Զէքի պէյ։

Թուրքեւհեղկէն վէճը

Աթէնքէն կը հեռագրեն.— Երբ երեսփոխանական ժողովը նիստ կը գումարէր, Վէնիզէլոս հրաւիրեց կուսակցութեանց պետերը եւ անոնց հետ տեսնուեցաւ հելլէնեւթուրք խնդիրներու շուրջ։ Այս տեսակցութեան մասին ոչ մէկ բան հրատարակուեցաւ։ Վէնիզէլոսի նպատակն էր կուսակցապետներու կարծիքն առնել Էնկիւրիի մէջ բանակցութեան առարկայ դարձած կարգ մը խնդիրներու մասին։

Այս խորհրդակցութենէն վերջ, Վէնիզէլոս լրացուցիչ հրահանգներ հաղորդեց Փոլիխրոնիատէսի։

Խռովութիւններ Միտիլլիի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Միտիլլիի մէջ խռովութիւններ ծագած են։ Ծխախոտի գործարանի բանուորները, որ առենէ մը ի վեր գործադուլ հռչակած էին, յարձակած են տեղւոյն քաղաքապետարանին եւ հանրային ուրիշ շէնքերուն վրայ ու գրաւած զանոնք։

«Իւմանիթէ»ի ուղղուած հեռագրի մը համաձայն, ցուցաբարները կոտրած են նոյնիսկ բանտերու դուռները եւ ազատ արձակած՝ բոլոր բանտարկեալները։ Ոստիկանութիւնը բուռն ընդդիմութեան հանդիպած է եւ ստիպուած քաշուելու, բազմաթիւ վիրաւորներով։

Ոստիկաններուն օգնելու համար շարժման մէջ դրուած են զինուորները, որոնք զէնքի ուժով յաջողած են կէսօրէն վերջ կարգը վերահաստատել քաղաքին մէջ։

*** *«Թայմզ»ի Թղթակիցն ալ կը հեռագրէ թէ Աթէնքի մէջ բանտէ մը ուրիշ բանտ կը փոխադրէին 20 համալնավարներ, երբ ուրիշ համալնավարներ յարձակեցան պահակներուն վրայ եւ ուզեցին ազատել իրենց ընկերները։ Ոստիկաններ հասնելով արգիլեցին այս փորձը։*

Ալմազեանի վերջին հարցաքննութիւնը

Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Մաթիֆաս առջի օր վերջին անգամ մը եւս հարցաքննեց Ալմազեանը, ի ներկայութեան անոր պաշտպան փաստաբանին։ Դատաւորը նախապէս լսած էր Նաթան Եաքովսքին որ հաստատեց թէ հնավաճառ Տավիտ Լիֆշիցի միջոցաւ Ալմազեանէն գնած էր կարի մեքենայ մը՝ 1300 ֆրանքի։ Ալմազեան այս մեքենան ծախած էր սնանկութեան հաշուեյարդարէն առաջ։ Սակայն դատաւորը չուզեց զայն հետապնդել այս խարդախութեան համար։

Յետոյ Պ. Մաթիֆաս յայտնեց Ալմազեանի թէ խանութին ետեւէն գտնուած արեան հետքերը իր գործաւորուհին տիկ. Էլիզա Պորկի արիւնը չէ, քանի որ այդ կինը արիւնը չէր սրբած մատով։ (Փորձագէտները կը հաստատէին թէ խանութին ետեւի դրան վրայի արեան կաթիլներէն մէկը մատով սրբուածէ)։

Ալմազեան գոչեց ի վերջոյ.

— Պարոն դատաւոր, բոլորովին անարդար կերպով ահա 130 օրէ ի վեր բանտարկուած եմ։ Կ'երդնում որ ես չսպաննեցի Րիկօտէնը ու բացարձակապէս անմեղ եմ։

Հարցաքննիչ դատաւորը իր թղթածրարը վերջնականապէս կազմած ըլլալով, այսօր անհրաժեշտ հաղորդագրութիւնները պիտի ընէ դատախազ կողմի փաստաբան Վէնեան ու Մորօ-Ճաֆէրիի։ Յետոյ թղթածրարը պիտի յանձնէ դատական պատկանեալ իշխանութեան։ Ալմազեան իր ժամանակաւորապէս ազատ արձակումը պահանջած ըլլալով կրկին, Պ. Մաթիֆաս այդ մասին իր որոշումը պիտի տայ հաւանաբար երկուշաբթի։

Եթէ որոշուի եղեռնագործ ատեանին առջեւ ղրկել Ալմազեանը, այն ատեն հաւանաբար դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտի վերջերը Սէնի դատարանին առջեւ։

Ի՞նչ պիտի ընէ Ամանուլլահ

Լոլսէն կը հեռագրեն։— *Նախկին Թագաւոր Ամանուլլահ մամուլին յայտարարեց թէ կ'ուզէ Աֆղանիստան վերադառնալ, միայն այն պայմանով որ կառավարութիւնը ընդունի իր բարենորոգութիւններու ծրագիրը։*

Աւելցուց թէ պատրաստ է հրաժարիլ իր արքայական բոլոր իրաւունքներէն եւ դառնալ պարզ քաղաքացի, միայն վերի պայմանով։

*** *Կը հերքուի այն լուրը թէ Նատիր Թագաւոր հիւանդ է։*

Ի՞նչ եղաւ զօրավար Կուտեպով

Աւելի քան ամսուան մը քննութիւններէն վերջ, ոստիկանութիւնը չկրցաւ դեռ ոեւէ լոյս սփռել զօր. Կուտեպովի առեւանգման խնդրին շուրջ։ Յարդ հաստատուածն այն է, որ երկու ինքնաշարժներ առեւանգած են ցարական սպաներու պետը և զայն տարած անծանօթ ուղղութեամբ, անցնելով Ալմայի կաժուրջէն։ Այս վերջին տեղւոյն վրայ խորհրդաւոր ինքնաշարժները տեսած է նաեւ տիկին Ֆլոթ, որ ոստիկանութեան տուաւ կարգ մը մանրամասնութիւններ։

Տիկ. Ֆլոթ կը պատմէ թէ խօսեցաւ կեղծ ոստիկանին հետ, որ շատ լաւ ֆրանսերէն կը խօսէր։ Տիկինը հարցուցած էր թէ ո՞վ է կառքին մէջ երկնցած մօրուսաւոր մարդը։ Կեղծ ոստիկանը պատասխանած է թէ այդ մարդը էքզ Մինիթէրի հրապարակին վրայ հանրակառքին տակ ճնշելով երկու սրունքները ճզմուած են եւ հիւանդանոց կը տանին։ Տիկին Ֆլոթ կրցաւ նկարագրել առեւանգիչներէն երկուքին դիմագիծն ու հագուստը։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,, ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին Հ.Յ.Դ. Գրադարանի սրահին մէջ։
Կը նախագահէ Մ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ
Կը խօսի Ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
երգ, արտասանութիւն, նուագ։ Կը ներկայացուի՝
«ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ» (գաւեշտ)
ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐ.— Հ. Յ. Դ. Զաւարեան ենթակոմիտէի կողմէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։
Salle Solferino, 23 Rue Solferino, Billancourt
Կը նախագահէ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Կը խօսի՝ ԱՇՈՏ - ԱՐՇԱԼՈՒՅՆ
Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական ճոխ բաժին
Հանդէսի մանրամասնութիւնները իւրաքանչիւր վայրի վրայ։
ՍԷՆ ԼՈՒԻ (Մարսէյլ).— Կիր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։
Կը խօսին՝ Ընկերներ ԱԲՕԵԱՆ եւ Բ. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Մանկապարտէզի բացման առթիւ, Փարիզի Հարաւային Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ. այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Villa d'Orléans, պարասրահին մէջ, 67 Ave. d'Orléansի անկիւնը։ Մէթրօ Alésia։

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, գաւեշտ, երգ, պար եւ անակնկալներ։ Պիտի նուագէ Թաուխան Պ. Ժորժ Շահպարոնեան։

Մուտք՝ 5 ֆրանք

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՈԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵԻ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԵՐԿՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Harolaի սրահներուն մէջ, 3 rue Lavieuville, Nord Sud: Abbesses
Կը նախագահէ ՕՐ. Ի. ԵՂԻԱԶԵԱՆ կը խօսի՝ Ա. ԴԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ
Կը ներկայացուի «ՀԷՔԵԱՔ» եւ «ՏԱՅԸ ԿԱՐԱՊԵՏ» (գաւեշտ)
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԴԻՆԵՐՆ ԵՆ 10 եւ 15 ՖՐԱՆՔ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վարդանանցի առթիւ Մարսիլահայ Դրամատիկ Մտուդիան Ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի
Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salon Chape, (84 Rue Chape)
Կը ներկայացնէ՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ
Ծանօթ.— Այս փիէսը կը ներկայացուի առաջին անգամ Մարսէյլի մէջ։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի *Ձէյթուն ենթակոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ երեկոյն, Վիշապեան և փոթորիկ խումբերը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին*, 79 Rue des Chambards, Bois-Colombes: *Կը խօսի՝ Ընկ. Մ. Դուլումճեան։*

Իսի-լէ-Մուլինոյի *Մուրատ խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին* 164 Ave. de Verdun, *Իսի-լէ-Մուլինոյ։*

ԳԱԻԱՌ

Վիէնի «*Քրիստափոր*» *խումբի ժողովը՝ այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 7ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

Վիէնի Շրջ. *կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Մարսէյլի *Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին* 63 Rue de la République։

Կըլընոպլի *կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 2.30ին, ընկ. Կարապետի սրճարանը։*

Լիոնի *կոմիտէի Դասախօսական ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի ժառանգաւորարանին մէջ։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ա., Նիւթ՝ «Ինչո՞ւ կը պայքարինք հայաչնաչարութեան դէմ»։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները։*

Մարսէյլի *Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Սիամանթօ, Բարգէն Սիւնի, Վարուժան, Աւտօ, Վահապ եւ Նորակազմ Թաֆֆի խումբերը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

ՆԱՄԱԿ ունին Պ. Պ. Պօղոս Շապոյեան, Նեւտոն Մաիշիկեան, Յովհաննէս Մարկոսեան (Կըրնոպլը)։ Դիմել՝ *Յառաջ վարչութեան։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ բարձր Հայքի Հայր. միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ հայրենակիցները այս կիրակի ժամը 2ին րիւ Պէռնար տիւ Պուա 41 թիւ սրճարանին մէջ։ Օրակարգ՝ ընտրութիւն եւ զեկոյց վարչութեան։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒՆ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին տեղի կ'ունենայ եկեղեցիի սրահին մէջ, բ. անդամական ժողով, կազմակերպական աշխատանքով զբաղելու համար։

Կը հրաւիրուին նոր արձանագրուիլ փափաքողները եւ Մարսէյլի եւ Սէն-Լուի հայ արիները։ Անպայման ներկայ գտնուիլ այս խիստ կարեւոր ժողովին։ կարեւոր օրակարգ եւ շրջունակութիւն նախորդ դասախօսութեան։

MONDE

Միջազգային մեծ շաբաթաթերթ՝ գրական, գեղարուեստական, գիտական եւ ընկերային տեղեկութեանց

Տնօրէնն՝ H. Barbusse. վարիչ մարմին՝ A. Einstein, M. Gorki. Upton Sinclair, M. Ugarte, M. de Unamuno, M. Marhardt. Léon Werth.

Կը հրատարակուի ամէն ուրբաթ։ Գինն 1.50 ֆրանք, տարեկան բաժնեգին 50 ֆր., վեցամսեայ՝ 25 ֆրանք (Ծրարանապահ համար)։

Ձրի նմոյշ մը կը ղրկուի ուղղիկն։

Հասցէ.— Administration de «Monde», 50 Rue Etienne Marcel, Paris (2e).

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris

Գործն. վարժ. Ֆրանսերէնի։ Ֆրանսերէն լեզուի գարնանային դասընթացքը կը սկսի Մարտ 1ին։ Ամէն շաբաթ 16 ժ. գործն. դաս եւ հայերէնէ — Ֆրանս. Թարգ. 17 դասախօս, 1 գեղարուեստական պտոյտ։ Ամիսը 150 4 ամսական 475։ Միայն դասախօսութեանց հետեւողներու կը տրուին մասնաւոր քարտեր, ամսական 75 Ֆ.ի։ Շաբաթը 5 անգ. դասընթացք, Բշ. Կ. Դշ. եշ, Ուր. ժ. 20—22։ Դշ.ի դասընթացքը յատկացուած է վաճ. Ֆրանսերէնի։ Ամսական 100 Ֆր., 4 ամս. 325 Մանրամասնութեանց համար դիմել տնօրէն Robert Dupouey 101 Bld. Raspail, Paris (6)

ՄԻԱՅՆ 200 ՖՐ. ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ

Դուք կարող տիրանալ ձեր փափաքելի Հողաբաժինին-Փարիզի շրջակաները, ուր կրնաք շինել ձեր նոյնպէս ամսավճարներով։

Մանրամասնութիւններու համար դիմեցէք՝

'' ՏԱՐԱՍՈՎ - ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - ԲԷԳՋԱԴԵԱՆ

Հայկական գրասենեակը՝ 18 Rue Chaussée d'Antin. *Մէթրօ* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, *ամէն օր ժամը 10—12 եւ 3—6, իսկ կիրակի ժամը 10—12։*

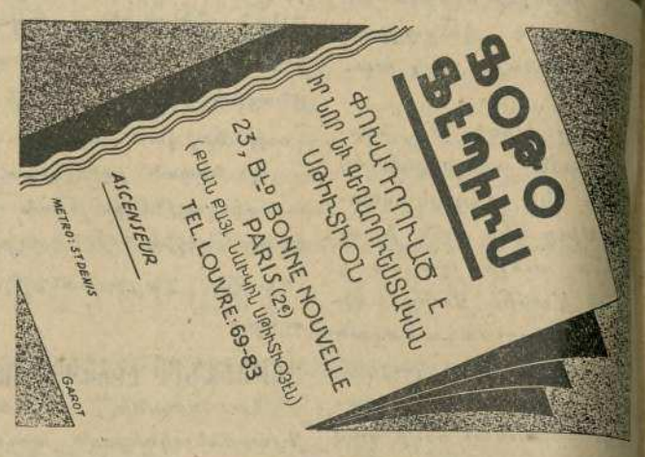
Կիրակի օրերը կարելի է դիմել նաեւ Հայոց նեցիին դիմացի Café-Rest. 22 Rue Jean Goujon *ժամը 10—12 Պ. Տարասովի, իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 2—6 Սէվրան* (Gare du Nord*էն) հողաբաժիններու տեղը ընկերութեան գրասենեակը Տէր Պ. Աբրահամեանի։*

Շաբաթ և կիրակի օրերը ժամը 4—6 կարելի է դիմել Boulogne, 87bis Bld. de la République *Պ. Տ. Բէգզադեանի։*

Հողաբաժիններ կան՝ Goussainville, Sevran, Verrières, Combe la Ville Ozoire, Epinay s/Orge, Elisabeth ville, Bures d'Arsy, Antony Enghien, Rambouillet.

ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՎՃԱՐՈՒՄ

ՁՐԻՒԲԱՐ կ'ուղեկցինք ձեզ հողաբաժինները ցոյց տալու համար։ Բոլոր բացատրութիւնները հայերէն։

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
"La Voix de son Maître"
POLYDOR
phonos & disques
Columbia
REGISTERED TRADE
18 Ֆր. 18 Ֆր.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil.
Մեր փայքերու ճոխ մաթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոնոներ.—DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ *120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000* եւ մինչեւ *2,800* ֆր. Նպարեղէններուն յաւելու, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Կ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ՄԱՍԻՍ ԳՈՇԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

57A Rue Nationale, MARSEILLE

«ԿՈՎԿԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆ

Ամէն օր՝ գառնուկի միսով խորոված, լուլա - քէպապ եւ Օրքէստր Թաուխտ Ժորժի դեկավարութեամբ։ Բաց է մինչ առաւօտ ժամը 2։

23 Rue Huchette — Métro: St. Michel

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խորհրդատուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Ծախու է Ասնուվիլ-լէ-Կոնէսի հայաշատ թաղի մէջ քարաշէն տուն մը 117 քառ. մեդր տարածութեամբ, մէկ սենեակ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել կիրակի օրերը Պ. Գրիգոր պետրոսեանի, 6 Rue du Turin: Շոգեկառքով իջնել Villiers-le-Bel-Gonesse կայարանը։

Կ'ուզուին բուրդէ եւ սէ բոպ կարի գործաւորուհիներ, ինչպէս նաեւ աժուտի, մոնթաժ *սարժի* եւ լէնժըրիի համար։ Երուանդ Պօտուրեանի, 10 Rue Buci, Paris (6), մէթրօ՝

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ուզուին դերձակուհի գիտցող կարի վրի փափաքող աշկերտուհի մէջ՝ Պ. Գորգիկեանի, 7 Rue Tournon: փարիզ (6), մէթրօ՝ Odéon։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵ
Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS
Téléphone-Trudaine 95.21

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant H. STEPHAN